

Επισημ. με αριθμ. 1202

3. φ. 102

Επισημ. με αριθμ. 1202

Επισημ. με αριθμ. 1202

Επισημ. με αριθμ. 1202

144
144
144

1862 176

Κωνσταντίνος Γ. Γούρας

|| II II II II σκίθιο ομοίως

II II II II II

Handwritten signature and scribbles, possibly including the name 'Κωνσταντίνος Γ. Γούρας'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣΑ

ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΩΝ

ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ
ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΓΠΟ

Γ. Α. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ,

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Δ' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΚΤΗ

Ἐπὶ τῷ ἑνὶ τελευταίῳ μεταρρυθμισμένῳ.

26. 1 3
ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΤΥΠΟΙΣ Π. ΣΟΥΤΣΑ ΚΑΙ Α. ΚΤΕΝΑ.

(Ἐπὶ τῆς ἑδρῆς Ἀδριανου.)

—
1862.

Ἐπλῶς δὲ, κοινόν εἶναι τὸ σύγγραμμα τοῦτο δεῖ, καὶ πολιτικόν,
καὶ θημιωφελές, ὡσπερ καὶ τὴν τῆς ἱστορίας γραφήν.

(Ἑταρθ. Γεωγραφ. Βιβλ. ἀ. Κιφ. ἀ.)

Κ. Β. Σουρής

Ἀριθ. Πρωτ. 9596.
Διεκ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ,

*Πρὸς τοὺς Γυμνασιάρχας, Σχολάρχας καὶ Ἑλληνο-
διδασκάλους τοῦ Βασιλείου.*

Ἡ ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπὴ, εἰς ἣν παρεπέμφθησαν τὰ τρία τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων Γεωγραφικὰ ἐγχειρίδια, δηλονότι τὸ τοῦ Κ. Βακαλοπούλου, τὸ τοῦ Κ. Ἰ. Κοκκώνη, καὶ τὸ τοῦ Κ. Σταθοπούλου, ἵνα γνωμοδοτήσῃ κατ' ἀντιπαράθεσιν περὶ τοῦ καταλληλοτέρου πρὸς διδασκαλίαν τῆς Γεωγραφίας, ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῶν δύο πρώτων ἀνευ προτιμήσεως· γνωμοδοτεῖ δὲ νὰ μένωσιν ἀμφότεραι αἱ γεωγραφίαι αὗται ἐν χρήσει εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα, ἀφιεμένης τῆς ἐκλογῆς εἰς τὴν κρίσιν τοῦ συλλόγου τῶν διδασκάλων ἐκάστου Σχολείου. Ἐπὶ τέλους προσθέτει ἡ αὐτὴ Ἐπιτροπὴ ὅτι τὸ ἕτερον τῶν δύο τούτων βιβλίων, εἰσαχθὲν ἅπαξ εἰς παράδοσιν, δὲν πρέπει νὰ ἀλλάζῃται ἀντὶ τοῦ ἕτερου, προϊόντων τῶν μαθητῶν ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ Σχολείου ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν. Τὴν γνωμοδοτήσιν ταύτην τῆς Ἐπιτροπῆς παραδεχόμενοι καὶ ἡμεῖς καὶ ἀφορῶντες πρὸς τὸ συμφέρον τῶν διδασκομένων, συγι-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δ'.

στῶμεν ὑμῖν, Κύριοι, τὴν χρῆσιν τῶν βιβλίων δύο γεω-
γραφικῶν βιβλίων, ἀνευ προτιμήσεως, καὶ συμφώνως
πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς γνωμοτήσεως τῆς διαληφθείσης ἐπι-
τροπῆς.

Ταῦτα γνωστοποιῶμεν ὑμῖν ἐγκαίρως πρὸς ὁδηγίαν
ὑμῶν κατὰ τὴν ἐναρξίν τοῦ προσεγγίζοντος Σχολειακοῦ
ἔτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Αὐγούστου 1854.

Ὁ προσωρινὸς ὑπουργὸς
Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

— 25 —

“Οτι ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας ἄνευ γεωγραφικῶν πινάκων ὁμοιάζει τὴν τῆς μουσικῆς γινομένην ἄνευ διαγράμμάτων (note) καὶ ὅτι πάλιν, ὡς τὰ ἡμαρτημένα διαγράμματα ἀποπλανῶσι καὶ αὐτοὺς τοὺς εἰδήμονας ἀντὶ νὰ ὀδηγῶσιν, οὕτω καὶ οἱ ἡμαρτημένοι γεωγραφικοὶ πίνακες βλάπτουσιν ἀντὶ νὰ ὠφελῶσιν, οὐδεὶς νομίζω ἀμφιβάλλει.

“Ὅθεν, θέλων καὶ κατὰ τοῦτο νὰ εὐκολύνω ὅσον οἶόν τε καὶ διδάσκοντας καὶ διδασκόμενους εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Γεωγραφίας, μετὰ πολλὰς σκέψεις καὶ ἐρεῦνας περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν καταλληλοτέρων πινάκων πρὸς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα μετέφερα ἐκ τῆς ἑκτῆς βελτιωμένης καὶ ἐπιτηχημένης ἐκδόσεως τὸν σχολικὸν ἄτλαντα τῆς νεωτέρας Γεωγραφίας τοῦ Γερμανοῦ Καρόλου Γλασερίου, διδάκτορος, ἐκπονηθέντα κατὰ τὰ συγγράμματα τῶν δικήμων Γεωγράφων Βερχουσίου, Ριπτέρου, Οὐμβόλδου, Ρώονος, Λιχτενστέρνου, Σιαχθίου καὶ Μαϊνίκου, παραλιπὼν ἕξ ἐκ τῶν τριάκοντα πινάκων, ἀφορῶντας τὰ καθ’ ἕκαστα τῆς Γερμανίας καὶ πρὸς τὴν Γερμανικὴν νεότητα ἀπαραιτήτους, καὶ προσθεὶς ἰδιαίτερον πίνακα τῆς Ἑλλάδος ἰσομεγέθι τοῖς λοιποῖς.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ οὕτω ἡ ἑκτασίς τῆς ἡμετέρας Ἑλλάδος, ἐνδιαφέρουσα ἕξ ἀναλογίας ἡμᾶς, εἶνε ἀνεπαρκῆς, ἀνεπλήρωσα τὴν ἔλλειψιν ταύτην μεταφράσας ἐκ τῆς τελευταίας ἐκδόσεως τὸν ὑπὸ τοῦ περιφήμου Κεϊπέρτου πίνακα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, περιέχοντα ἐν ἑκτάσει καὶ τὴν Ἰόνιον πολιτείαν, Ἡπειρον καὶ Θεσσαλίαν, γῶρας, τῶν ὁποίων ἡ γνῶσις τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρει πάντα Ἕλληνα. Οὕτως ἐν τοῖς πίναξι τούτοις ἴσον ἀπαράλλακτον εὐρίσκουσιν οἱ διδασκόμενοι ἐκτὸς πλείστων ἄλλων πάντα τὰ ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ ἀπαντώμενα ὀνόματα, προσὸν ἀπαραίτητον πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς.

Κανόνες ὠρισμένοι εἰς τὴν κατὰ τὴν καθ’ ἡμᾶς γλῶσσαν μεταφρασίαν τῶν κυρίων ὀνομάτων δὲν ὑπάρχουσι, διὰ τοῦτο ἄλλοι ἄλλως τὸ αὐτὸ ὄνομα παρ’ ἡμῖν μεταφράζουσιν. Ἐγὼ δὲ ἐν τῇ μεταφράσει ἠκολούθησα τοὺς μὴ ἀπομακρυνομένους μὲν τῆς προφορᾶς, δίδοντας δὲ σχῆμα καὶ τύπον Ἑλληνικὸν εἰς τὰ ἀπαιτούμενα τοιαύτην μεταβολὴν ὀνόματα, διότι εὐκολώτερον οὕτως ἀπομνημονεύονται.

Ὁμολογῶ μετὰ παρρησίας ὅτι εἰς τοῦτο οὐδεμία προσοχή ἐδόθη παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς μεταφρασάντων ἐξ οὐσιωδῆτος εὐρωπαϊκῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν ἀτλαντᾶς ἢ πίνακος γεωγραφικῶς, καὶ διὰ τοῦτο οὐχὶ μόνον ἰθαγενεὶς δὲν ἐφρόντισαν νὰ κάμωσι τὸ ἔργον των, ἀλλὰ καὶ τοσαύτην παχυλὴν ἀμάθειαν δεικνύουσι, ὥστε οὐδὲ τὰ κοινότατα, ἀκρίθειαν εἰς τὰς ἀποστάσεις καὶ ἀναλογίαν εἰς τὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων ἐτήρησαν, καὶ οὐτω συμβαίνει τὸ Σπάτα λ. χ. τῆς Ἀττικῆς νὰ φαίνεται ἀπέχον τῶν Ἀθηνῶν ἥττον τῶν Σεπολίων καὶ ἐπιπροσθούν τοῦ Χαρβατίου, τὸ δὲ κουτσουχῶρι τῆς Ἡλείας Καλίτσα νὰ φαίνεται ἐπιστημότερον τοῦ Νησίου, τὸ ὁποῖον εἶνε πρωτεύουσα ἐπαρχίας, καὶ τοῦ Ναυπλίου, τὸ ὁποῖον εἶνε πρωτεύουσα Νομοῦ.

Πρὸ πάντων δὲ τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα ὑπέστησαν πολλὰς ἀλλοιωσεις, γενόμενα γελοῖα καὶ ἄγνωστα πολλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς εἰδόμενος τὰ πράγματα. Διότι μὴ δυνάμενοι νὰ γνωρίζωμεν ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ποταμῶν, λιμνῶν, ὄρεων, ἀκρωτηρίων καὶ ἄλλων γεωγραφικῶν λέξεων, μεταφράζοντες ὑποπίπτομεν εἰς ἀμαρτήματα περὶ τὸν τόνον, τὴν κατάληξιν, τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν. Ὅθεν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτοπημάτων τούτων ἀντέγραψα τὰ ὀνόματα ἐκάστης ἐπαρχίας εἰς ἰδιαιτέρους καταλόγους, οἵτινες ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν Κ.Κ. Βουλευτῶν, γινωσκόντων τὰς ἐπαρχίας των κάλλιον παντὸς ἄλλου, καὶ διωρθώθησαν τὰ τυχὸν ἐσφαλμένα τῆς ἰδίας των ἐπαρχίας, τῶν δὲ Ἰονίων νήσων, Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας ὑπὸ εἰδημόνων ἐγγχωρίων, οὓς παρέλαβον οἱ Κ.Κ. Πρῶξενοὶ προσκληθέντες εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ μουσοτραφοῦς πρώην ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν Κ. Ἀ. Ρ. Ραγκαβῆ, τῶν δὲ ἄλλων μερῶν τῆς Τουρκίας ὑπὸ εἰδημόνων εἰς οὓς κατέφυγον.

Ἡ δυτικὴ Στερεὰ Ἑλλάς καὶ αἱ πλεῖστα τῶν νήσων οὐδέποτε ἐσχεδιάσθησαν ἐπιστημονικῶς, καὶ διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες πίνακες εἰσὶν ἐσφαλμένοι, καθὼς καὶ αὐτὸς τοῦ Κεϊπέρτου, ὃν διώρθωσα κατὰ τοῦτο τὸ μέρος σύμφωνα πρὸς τὸν ἐσχάτως ἐκδοθέντα μέγαν Γαλλικόν.

Ἐπειδὴ ὁσημέραι ἡ ἡμετέρα γλῶσσα, θάινουσα ἐπὶ τὰ πρόσω, πλησιάζει τὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων, διὰ ταῦτα ἀναγκαῖον ἤδη καθίσταται νὰ ἀποβάλλωμεν βαθμηδὸν καὶ τὴν λέπραν τοῦ Γιεζεῖ, ἀντικαθιστῶντες ἀντὶ τῶν βαρβαρικῶν ὀνομάτων, ὅπου εἶνε δυνατὸν, τὰ ἀρχαῖα. Πρὸς τοῦτο ἐπέστησα πολὺ τὴν προσοχὴν μου καὶ βοηθούμενος ἐκ τοῦ πίνακος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος τοῦ ἰδίου Κεϊπέρτου καὶ τοῦ Γαλλικοῦ ἔθεσα πλεῖστα ἀρχαῖα κύρια ὀνόματα, ἐν παρενθέσει μὲν παρὰ τὰ νέα, ὅπου συμπίπτουσιν, ἐν τῇ οἰκείᾳ δὲ θέσει καὶ προηγουμένου ἀστερίσκου, ὅπου κεῖνται κατὰ τινὰ ἀπόστασι.

ρέχουμεν εἰς τοὺς Κ.Κ. Διδασκάλους καὶ εἰς τὴν ἑαυμηδὸν ἐνέκνησιν τῶν ἀρχαίων συντελοῦμεν, ἀποβάλλοντες τὰ νῦν βαρβαρικά, τὰ ὅποια καὶ διάφορά εἰσι πολλαχού, καὶ τοι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα παριστάνοντα. Ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ ἀρχῆς ὀρμώμενος, διέγραψα ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει τῆς Γεωγραφίας πάντα τὰ σωζόμενα βαρβαρικά ὀνόματα τὰ παρακειμένα εἰς τὰ ἀρχαῖα, ἵνα βαθμηδὸν ἐκλείπωσι ταῦτα καὶ ἐκ τῶν βιβλίων. Ἡ καλλιτεχνία δὲν φθάνει τὴν εὐρωπαϊκὴν, ἐφιλοτιμήθη ὅμως ὁ μόνος παρ' ἡμῖν φιλόπονος λιθογράφος Γερμανὸς Κύριος Κόλμαν, ἵνα μὴ μένη καὶ κατὰ τοῦτο τὸ ἔργον καταδεέστερον τῆς ἀκριβοείας.

Ἐν τῷ παρόντι ἐγγχειριδίῳ ἔδωσα ἀνέκαθεν πολλὴν προσοχὴν νὰ προτάττωνται τὰ γνωστὰ τῶν ἀγνωστων καὶ νὰ μὴ περιέχηται τι ἀνώτερον τῶν καταληπτικῶν δυνάμεων τῶν παιδῶν, διὰ τοὺς ὅποιους καὶ συνετάχθη. Πολυχρόνιος διδασκαλία μὲ ἔπεισε νὰ μὴ θεωρῶ καὶ τὴν λεγομένην Μαθημ. καὶ Φυσ. Γεωγραφίαν ἀνωτέραν τῆς καταλήψεως τῶν παιδῶν· μάρτυρας δὲ τῶν λόγων μου ἐπικαλοῦμαι τοὺς διδάξαντας καὶ διδασκόμενους τὸ μάθημα. Ἡ εἰκοσάφυλλος κυρίως (διότι αἱ σημειώσεις χρησιμεύουσιν πρὸς νύξιν εἰς τοὺς διδάσκοντας πρὸς μικρὰν ἀνάπτυξιν) καὶ ἀφηγηματικῶς μόνον ἐκτεθειμένη Μαθ. καὶ Φυσ. Γεωγραφία, διὰ τὴν παρὰδοσιν τῆς ὁποίας γινομένην δις τῆς ἑβδομάδος ἐξαρκοῦσι τρεῖς μόνον μῆνες, οὐχὶ μόνον ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου ἡδονικὴ καὶ ἐπομένως καταληπτὴ εἶνε εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς ἀνωτέρας τάξεως τῶν Ἑλλήνων σχολείων, ἔνθα πρέπει νὰ διδάσκηται, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητος κατ' ἐμὲ ἡ διδασκαλία αὐτῆς καθίσταται. Διότι κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκθεσιν τοῦ Ὑπουργείου οἱ φοιτῶντες εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα μαθηταὶ εἶνε 4992, οἱ δὲ εἰς τὰ Γυμνάσια 4182, τῶν ὁποίων τὸ ἐν πέμπτον περίπου φθάνει μέχρι τῆς Δ' τάξεως τοῦ Γυμνασίου, ἔνθα διδάσκηται ἡ Μαθ. καὶ Φυσ. Γεωγραφία. Ἐκ τούτων λοιπὸν βλέπει τις ὅτι 5938 μαθηταὶ περίπου ἐξέρχονται εἰς τὰ διάφορα τοῦ βίου ἔργα καὶ 236 μεταβαίνουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἄν ἡ Μαθ. καὶ Φυσ. Γεωγραφία δὲν διδάσκηται ἐν τοῖς Ἑλλήνων Σχολείοις, οἱ 5938 μαθηταὶ οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς τὰ διάφορα τοῦ βίου ἔργα θὰ στερῶνται τῶν ἀπλουστάτων μὲν, ἀλλὰ σπουδαιοτάτων καὶ ἀναγκαιοτάτων γνώσεων τῆς Μαθ. καὶ Φυσ. Γεωγραφίας, αἵτινες ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὰς προλήψεις τῶν κοινῶν ἀνθρώπων ὑπόσχονται νὰ τοὺς ἀπαλλάξωσιν.

Ἡ συνοπτικωτάτη ἀρχαία Γεωγραφία, ὁ παρὰ πάντων ὁμολογούμενος ἕτερος τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, περιγράφουσα τὴν κατάστασιν τῶν ἐπισημοτέρων ἐθνῶν μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων, μνημείων καὶ ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος καὶ κυρίως καθ' ἡμετέραν ἠλικίαν ἀπὸ τοῦ Ἰστίτουτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

θημα αναγκαιότατον και άνευ τούτου ή έν τούτοις Γυμνασίοις και τώ Πανεπιστημίω παραδιδόμενη αρχαία ιστορία μένει έτερόφθαλμος. Πρός υποστήριξιν τής αληθείας τών λόγων ήμών άρκούμεθα να επικαλεσθώμεν τήν μαρτυρίαν αύτών τών πρós τούτο ειδικών άνδρών τής Ευρώπης, οίτινες έταξαν τήν διδασκαλίαν του μαθήματος έν τή άνωτάτη τάξει τών Έλλ. σχολείων.

Ούτω λοιπόν έχουσι ήδη και παρ' ήμίν οί τε διδάσκοντες και διδασκόμενοι πλήρη τά μέσα πρós διδασκαλίαν του σπουδαιότατου μαθήματος τής Γεωγραφίας. Αν δε και κατά καιρούς συμφέροντα, συμπάθειαι και πονηράι φύσει δέν έλλειψαν να κακίσωσι τó πονημάτιόν μου τούτο, έγώ όμως ακολουθών τó λόγιον «φύσιν πονηράν μεταβαλείν ου ράδιον» ήκτειρα τούς τοιούτους, αποχρῶσαν ικαναποίησιν λαβών υπό τών άρμοδίων κριτών μου Κ. Κ. Διδασκάλων, τών τε έντός και έκτός του Κράτους, σπευσάντων άλλεπαλλήλων να εισαγάγωσι τούτο πρós τήν διδασκαλίαν τής Γεωγραφίας.

Γ. Α. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής του Δ' έν Αθήναις Γυμνασίου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὅρισμός τῆς Γεωγραφίας καὶ βοηθήματα.

§ 1. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ εἶνε ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις τῆς Γῆς, ἡ γων τῆς θέσεως, τοῦ σχήματος, τοῦ μεγέθους, τῶν κινήσεών της, τῶν ιδιοτήτων καὶ διαιρέσεων τῆς ἐπιφανείας της, τῶν ἐπ' αὐτῆς λογικῶν ὄντων καὶ τῶν ἀξιολογωτέρων αὐτῶν οἰκητηρίων. Ἀπαραιτήτα δὲ βοηθήματα πρὸς σπουδὴν αὐτῆς εἶνε ὑδρογίαιος σφαῖρα, ἀκριβεῖς γεωγραφικοὶ πίνακες καὶ καλὰ γεωγραφικὰ βιβλία ἢ ἐγχειρίδια.

Διαιρέσεις.

§ 2. Ἡ Γεωγραφία, ἐξεταζομένη ὑπὸ διαφόρους ὄψεις, διαιρεῖται κατὰ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐρεῦνης της.

Α'. Εἰς ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ, ἥτις πραγματευομένη περὶ τῶν διαιρέσεων τῆς Γῆς εἰς διαφόρους πολιτείας, τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν, τοῦ πολιτεύματος, τῆς θρησκείας, τῶν προϊόντων, τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου, τῆς παιδείας, τῆς προσόδου, τῆς δαπάνης, τῆς δυνάμεως κτλ., ὑποδιαιρεῖται α. εἰς *καλαιὰν*, ἥτις περιγράφει τὴν ἀρχαίαν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Γῆς, καὶ μάλιστα καθ' ἡν ἐποχὴν ἡκμαζεν ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Ῥώμη, β'. εἰς *μεσαιὰν*, ἥτις ἱστορεῖ τὰς μεγάλας ἐπὶ τῆς Γῆς μεταβολάς, ἀπὸ τῆς τῶν ἔθνῶν μεταναστεύσεως μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς, καὶ γ'. εἰς *νέαν*, ἥτις παριστᾷ τὴν παρούσαν κατάστασιν τῆς Γῆς καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Β'. Εἰς ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΝ, ἥτις θεωροῦσα τὴν Γῆν ὡς οὐράνιον σῶμα ἀποτελοῦν μέρος τοῦ Ἡλιακοῦ ἡμῶν συστήματος, ἐξηγεῖ τὴν θέσιν αὐτῆς, τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὰς κινήσεις, τὰς ἐπ' αὐτῆς νοουμένας γραμμὰς, τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα κτλ.

Γ' Εἰς ΦΥΣΙΚΗΝ, ἣτις ἐξετάζει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς, τὴν φυσικὴν διάπλασιν καὶ ἰδιότητα τοῦ γῆϊνου σώματος, τὴν περικυκλόνουσαν αὐτὴν ἀτμοσφαῖραν, τὸ ἐπ' αὐτῆς ὕδωρ, τὰ διάφορα προϊόντα κτλ.

Σημ. Παραλείποντες τὴν μεσαιὴν γεωγραφίαν, ἀρχόμεθα πρῶτον ἀπὸ τῆς νέας συμφώνως πρὸς τὸν ἡμίτερον κανονισμόν τῶν Ἑλλ. Σχολείων καὶ Γυμνασίων.

ΝΕΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

— ΚΘΗ —

Ὁ ἄνθρωπος.

§ 3. ΜΕΤΑΞΥ ὄλων τῶν ἐπὶ Γῆς δημιουργημάτων ὁ ἄνθρωπος ἐξέχει διὰ τὰ πνευματικὰ καὶ σωματικὰ αὐτοῦ προτερήματα, θεωρούμενος ὡς τὸ εὐγενέστερον, τελειότερον καὶ μόνον λογικὸν δημιουργημὰ τῆς ὑπερτάτης Προνοίας. Γλῶσσα, νοῦς, λόγος καὶ ἐλευθέρη θέλησις εἶνε ἴδια αὐτοῦ κτήματα. Τὸ γένος του αὖξει ἀδιαλείπτως, καὶ τὸ σῶμά του δύναται νὰ ὑποφέρῃ ὅλα τὰ κλίματα, θερμότητα δηλαδὴ, διὰ τῆς ὁποίας καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου δύναται νὰ βράσῃ, καὶ ψυχρότητα, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ὁ ὑδράργυρος πήγνυται.

Ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων.

§ 4. Κατὰ τοὺς νεωτέρους ὑπολογισμοὺς φθάνει ὁ ἀριθμὸς ὄλων τῶν κατοίκων τῆς Γῆς εἰς 4 286 000 000 περίπου. Ὁ λόγος τῶν γεννωμένων πρὸς τοὺς ζῶντας δὲν εἶνε πανταχοῦ ὁ αὐτός· διότι εἰς τινὰς μὲν τόπους εὐρέθη ὡς 1 : 28, εἰς ἄλλους δὲ ὡς 1 : 35. Ὡσαύτως καὶ ὁ λόγος τῶν ἀποθνησκόντων πρὸς τοὺς ζῶντας δὲν εἶνε ὁ αὐτός. Λογίζομένης λοιπὸν ἐκάστης γενεᾶς ἐκ 33 ἐτῶν, ἀποθνήσκουσιν εἰς τὸ διάστημα τούτων 4 288 000 000, ἐπομένως ἀνά πᾶν ἔτος 39 030 303, ἀνά πᾶσαν ἡμέραν 406 932, ἀνά πᾶσαν ὥραν 4455 καὶ ἀνά πᾶν πρῶτον λεπτόν 75 ἄνθρωποι. Ἀλλὰ θαυμάσιον ἀναπληροῖ ἡ γεννήτρια φύσις τὴν ἀπώλειαν ταύτην διὰ νέων γόνων· ἐπειδὴ ἐπὶ πάσης τῆς Γῆς γεννῶνται ἀνά πᾶν ἔτος 42 933 333, ἀνά πᾶσαν ἡμέραν 417 642, ἀνά πᾶσαν ὥραν 4 900, καὶ ἀνά πᾶν πρῶτον λεπτόν 81. εἴθε οὖν ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννωμένων ὑπερβαίνει τὸν τῶν ἀποθνησκόντων σχεδὸν κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ · ἀλλ' ἕνεκα τῶν πολέμων, τῶν ἐνδεδειγμένων, τῶν ἐπιδημιῶν κτλ. τὰ ὁποία θερίζουσι πολλοὺς πρόωρα, φυλάττεται ἰσοσταθμίαι περίπου μεταξύ γεννωμένων καὶ ἀποθνησκόντων.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΣΗΜ. α. Εἰς βαθύ γῆρας πρὸς ὀλίγους ἄνθρωποι φθάνουσι, καὶ οὗτοι εἶνε ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐκ τῆς κατωτέρας τάξεως καὶ ἐκ τῶν κατοικοῦντων τὰ βόρεια ἢ ὑψηλὰ μέρη. Μεταξὺ πολλῶν χιλιάδων μάλιστα εὐρίσκωμεν ἕνα ἑκατοντούτην ἔχουσαν ἡμῶς καὶ παραδείγματα μακροβιότητος μέχρι τῶν 130 ἐτῶν. Ἀπὸ τούτου συγχρόνως γεννηθέντας τὸ 1|4 ἀποθνήσκουσι τὸ πρῶτον ἔτος, ὑπὲρ τὰ 2|3 εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, μάλιστα τὸ ἡμισυ φθάνει τὸ εἰκοστὸν, τὸ 1|8 τὸ ἑξηκοστὸν καὶ τὸ 1|10 τὸ ἑβδομηκοστὸν.

ΣΗΜ. β'. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, ἀλλ' ἡ ἐπιρροία τοῦ κλίματος, ἡ διαίτα καὶ ἄλλα αἴτια ἐπέφερον διαφόρους τροποποιήσεις, καὶ ἰδίως εἰς τὸ ἀνάστημα, τὸ χρῶμα, τὴν τρίχωσιν καὶ εἰς τὴν μορφήν τοῦ κρανίου καὶ τοῦ προσώπου.

Ἀνάστημα καὶ χρῶμα τῶν ἀνθρώπων.

§ ὁ. Τὸ μέγιστον ἀνάστημα, ὑπερβαῖνον τοὺς 6 πόδας, ἔχουσιν οἱ τὴν νότιον Ἀμερικὴν κατοικοῦντες Παταγῶνες, τὸ δὲ μικρότερον, φθάνον μάλιστα τοὺς 4 πόδας, ἔχουσιν οἱ τῶν βορείων μερῶν κάτοικοι, οἷον οἱ Λάπωνες, οἱ Σαμογέτσι, οἱ Γραιλανδοὶ καὶ ἰδίως οἱ Ἑσκήμοι.

Τὸ τῶν ἀνθρώπων χρῶμα εἶνε τόσον ποικίλον, ὥστε διαβαίνει τοὺς βαθμοὺς ὅλους ἀπὸ τὴν ἐκθαμβόουσαν λευκότητα μέχρι τοῦ σκοτεινοτάτου μέλανος· ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὸ χρῶμα διαιροῦνται οἱ ἄνθρωποι εἰς πέντε φυλάς.

α) Εἰς τὴν *Καυκασίαν*, διακρινομένην διὰ τοῦ λευκοῦ χρώματος, τῶν μακρῶν καὶ λεῖων μαλλίων καὶ τοῦ ὠοειδοῦς κρανίου. Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν οἱ Εὐρωπαῖοι, οἱ κάτοικοι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ οἱ βορειοδυτικοὶ Ἀσιανοὶ, οἱ ἐντεῦθεν δηλ. τοῦ Ὀβίου, τῆς Κασπίας Θαλάσσης καὶ τοῦ Γάγγου.

β) Εἰς τὴν *Μογγολικὴν*, διακρινομένην διὰ τοῦ ὑποκυτρίνου χρώματος, τῶν μαύρων καὶ ἀγρίων μαλλίων, τοῦ σχεδὸν τετραγώνου κρανίου, τοῦ πλατέος προσώπου καὶ τῶν μικρῶν ὀφθαλμῶν. Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Α. Ἀσίας καὶ τῆς ΒΔ. Ἀμερικῆς.

γ) Εἰς τὴν *Αἰθιοπικὴν*, διακρινομένην διὰ τοῦ μέλανος χρώματος τοῦ προσώπου, τῶν μαύρων, κοντῶν καὶ οὐλων τριχῶν, τῆς σιμῆς ρινὸς καὶ τῶν ὀγκωδῶν καὶ ἀνεστραμμένων χειλέων. Εἰς ταύτην καταριθμοῦνται οἱ τῆς μεσαίας καὶ μισημβρινῆς Ἀφρικῆς κάτοικοι, οἱ τῶν ἐνδοτέρω μερῶν τῶν νήσων τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν καὶ οἱ τῆς Αὐστραλίας.

δ) Εἰς τὴν *Ἀμερικανικὴν*, διακρινομένην διὰ τοῦ χαλκοειδοῦς χρώματος, τῶν τραχειῶν καὶ οὐλων τριχῶν καὶ μικρῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ἐξεχουσῶν παρειῶν. Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν ὅλοι οἱ Ἀμερικανοὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ρηθέντων.

ε) Εἰς τὴν *Μαλαϊκὴν*, διακρινομένην διὰ τοῦ μελαμφοῦς χρώματος, τῶν πυκνῶν, μαύρων καὶ οὐλωδῶν τριχῶν, τῆς πλα-

ταίας βινός και του μεγάλου σώματος. Είς ταύτην ανήκουσιν οί Μαλαιιοί τῆς πέραν του Γάγγου Ἰνδίας και οί κάτοικοι τῶν νήσων του μεγάλου Ὀκεανου.

ΣΗΜ. Ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω φυλῶν ἔχει πληθυσμὸν.

Ἡ Μογγολική	552090000
Ἡ Καυκασία	369000090
Ἡ Μαλαϊκή	200000000
Ἡ Αἰθιοπική	196000000
Ἡ Ἀμερικανική	1000000

Γλῶσσα και κοινοτική κατάστασις.

§ 6. Αἱ γλῶσσαι εἶνε σχεδὸν τόσαι, ὅσαι και αἱ χῶραι. Ὑπάρχουσι δὲ γλῶσαι πρωτότυποι, ἤγουν διόλου ἄσχετοι πρὸς ἄλ, λήλας, και συγγενεῖς, ἔχουσαι δηλ. πρὸς μίαν ἢ πλείονας ὁμοιότητά τινα. Ἐκάστη δὲ πάλιν γλῶσσα ὡς ἐκ του διαφόρου τρόπου, καθ' ὃν λαλεῖται, ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους *διαλέκτους*, αἰτινες παραλλάττουσι μὲν πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὸ μᾶλλον και ἥττον, ἔχουσι ὅμως τὸν αὐτὸν *ιδιάζοντα* χαρακτηρισμὸν πρὸς τὴν μητρικὴν εἰς ἣν ὑπάγονται. Ὡμὰ και ἀπαιδευτα ἔθνη ἔχουσι τραχεῖας και πτωχὰς γλῶσσας, πεπολισμένα δὲ εὐφώνους και πλουσίας.

Κατὰ τὴν διάφορον παιδείαν τῶν ἀνθρώπων διακρίνονται αἱ εἰς τῆς τάξεις.

α) Ἡ *κατωτάτη* ἢ ἀγρία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος, ζῶν ὡς ἄλιεὺς ἢ κυνηγὸς εἰς ἀπλουστάτας καλύβας, ἀγράμματος και σωματικῶς μόνον ἠσκημένος.

β) Ἡ *βάρβαρος*, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουσιν οἱ ζῶντες μὲν εἰς χῶρια και γνωρίζοντες τὰς πρώτας βαναύσους τέχνας, τὴν γεωργίαν και τὴν κτηνοτροφίαν, μὴ λαλοῦντες ὅμως γλῶσσαν γραπτὴν, μηδὲ ἔχοντες γράμματα και βιβλία. Εἰς ταύτην ἀνήκει και ὁ ἡμιάγριος ποιμὴν ἢ νομάς, ὅστις ζῶν ἀπὸ του ποιμνίου του κατοικεῖ εἰς κινήτας καλύβας και καταγίνεται εἰς τὴν νομὴν, του ποιμνίου του και τὸ ἀνταλλακτικὸν ἐμπόριον.

γ.) Ἡ *ἡμιπολιτισμένη*, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ὁ ἄνθρωπος, ὅστις, ἐνδιατρίβων εἰς κόμας και πόλεις, εἶνε φίλος τῶν τεχνῶν και ἐπιστημῶν και ζῆ ἐν καλῶς ὀργανισμένοις πολιτεύμασι, ὁμιλῶν γλῶσσαν γραπτὴν οἱ ἄνθρωποι ὅμως ταύτης τῆς τάξεως διασώζουσιν ἤθη σκληρὰ και βάρβαρα και ὁ λαὸς εἶνε ἀμαθὴς και ἀπαιδευτος.

δ) Ἡ *πολιτισμένη*, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουσιν ὅσα ἔθνη ἔχουσι τὰς βαναύσους τέχνας τελειοποιημένας, καλλιεργοῦσι τὰς ὠραίας τέχνας και ἐπιστήμας, και ὁ λαὸς των ἔχει ἤθη ἡμερα και χρηστικὰ και ὀρθὰς ιδέας περὶ τῶν πραγμάτων.

ΣΗΜ. Λαοὶ κυβερνώμενοι ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν καὶ ἔχοντες τὰ αὐτὰ ἥθη καὶ ἔθιμα ἢ καὶ τὴν αὐτὴν θρησκείαν καὶ γλῶσσαν καὶ κατοικοῦντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χώραν λέγονται ἔθνος, ὃ δὲ τίπος, ὃν ἕκαστον ἔθνος κατοικεῖ καὶ ἐξουσιάζει, λέγεται ἑπι κ ρ ἄ τ ε ι α.

Θρησκεία.

§ 7. Θρησκεία εἶνε ἡ λατρεία τοῦ ἀνωτάτου Ὄντος. Δὲν λατρεύουσιν ὅλοι τὸν Θεὸν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλως, πολλοὶ δὲ καὶ πολλοὺς λατρεύουσι θεοὺς. Ὅθεν διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν εἰς δύο, εἰς μονοθειστάς, οἵτινες ἐν μόνον ὕψιστον Ὄν λατρεύουσι, καὶ εἰς πολυθειστάς ἢ ἐθνικοὺς, οἵτινες προσκυνοῦσι πολλοὺς θεοὺς.

Καὶ μονοθεῖσται μὲν εἶνε.

Α'. οἱ Ἰσραηλίται.

Β'. οἱ Μωαμεθανοί, οἵτινες ὑποδιαίροῦνται εἰς πολλὰς αἰρέσεις, τοὺς Σουνίτας, τοὺς Ἀλίτας κτλ.

Γ'. οἱ Χριστιανοί, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἐξῆς ἐκκλησίας, εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικήν, καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν ἢ Λατινικὴν, ὑποδιαιρουμένην εἰς πολλὰς ἄλλας αἰρέσεις, τοὺς διαμαρτυρουμένους, πρεσβυτεριανοὺς, εὐαγγελικοὺς κτλ.

Πολυθεῖσται δὲ ἢ ἐθνικοὶ εἰσὶ,

Α'. οἱ Κτισματολάτραι ἢ Φετισχισταί, οἵτινες προσκυνοῦσιν ἀντικείμενα τῆς αἰσθητῆς φύσεως, οἷον λίθους, δένδρα, ζῶα κτλ.

Β'. οἱ Ἀστρολάτραι ἢ Σαβαῖσται, οἵτινες λατρεύουσιν ὡς θεοὺς τὸν Ἥλιον, τὴν Σελήνην, τοὺς Ἀστέρας κτλ.

Γ'. οἱ Ἡρωολάτραι, οἵτινες ἀποδίδουσιν εἰς ἐξόχους ἄνδρας θείας τιμὰς.

Δ'. οἱ Δαιμονολάτραι, πρεσβεύοντες τὴν πρώτην καὶ ἀρχικὴν θρησκείαν τῶν αὐτοχθόνων Σινῶν.

Ε'. οἱ Σιρτολάτραι εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους.

ΣΤ'. οἱ Μαγισταί ἢ Ζωροαστρικοί, οἵτινες διατηρούμενοι ἀκόμη ἐν μέρει εἰς τὴν Περσίαν καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, παραδέχονται δύο κυρίας θεότητες, τὴν τοῦ καλοῦ Ὁρμαζήν καλουμένην, καὶ τὴν τοῦ κακοῦ Ἀριμάνην.

ΣΗΜ. Εἰσὶ δὲ κατὰ τὰς διαφόρους θρησκείας.

Χριστιανοί	365000000
Μωαμεθανοί	160000000
Πολυθεῖσται	200009000
Ἰσραηλίται	5000000
Θρησκείαι Ἀσιατικαί	600900000
Τῶν Χριστιανῶν εἰσὶ.	
Δυτικοί	170000000
Διαμαρτυρούμενοι	80000000

Ὁρθόδοξοι

76000000

Τῶν Ἰερραηλιτῶν 2899730 κατοικοῦσι ἐν τῇ Εὐρώπῃ, δηλ. 12600000 ἐν τῇ
 Ἑυρωπαϊκῇ Ῥωσίᾳ, 863304 ἐν τῇ Αὐστρίᾳ, 244246 ἐν τῇ Πρωσίᾳ, 203676
 ἐν τῇ λοιπῇ Γερμανίᾳ, 73473 ἐν τῇ Ὀλλανδίᾳ, 44953 ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, 83998
 ἐν τῇ Γαλλίᾳ, 46000 ἐν τῇ Μ. Βρετανίᾳ καὶ 80000 ἐν τῇ Τουρκίᾳ.

Ἀσχολίαι, πολιτεύματα καὶ δυνάμεις.

§ 8. Ἐλάχιστα τῶν φυσικῶν προϊόντων γίνονται αὐτομάτως, τὰ δὲ πλείστα ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος διὰ τῶν προσπαθειῶν καὶ ἐνασχολήσεών του. Ἰδίως δὲ καταγίνεται εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, μεταλλωρυχίαν, δασοκομίαν, θήραν, ἀλιείαν καὶ εἰς τὴν ἐμπορίαν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ φυσικὰ προϊόντα σπανίως ἀκατέργιστα καταναλίσκονται, πᾶσα πολιτεία ἔχει πρὸς τοῦτο ἐργασίαν, τεχνουργεῖα καὶ χειροτεχνεῖα· τὰ δὲ ἐκ τούτων ἐξεργασμένα καὶ ἐξευγενισθέντα προϊόντα ὀνομάζονται τεχνητά. Τὰ φυσικὰ προϊόντα καθὼς καὶ τὰ τεχνητὰ εἶνε ἀντικείμενον τῆς ἐμπορίας, ἥτις δὲν εἶνε ἄλλο, εἰμὴ ἐναλλαγὴ ἐμπορευμάτων πρὸς ἐμπορεύματα, ἢ ἐμπορευμάτων πρὸς χρήματα.

Πολίτευμα εἶνε ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὅλοιοὶ κάτοικοι μιᾶς χώρας, ἠνωμένοι εἰς ἓν, κυβερνῶνται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ τὴν αὐτὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν. Διαιρεῖται δὲ κατ' εἶδος.

Α') Εἰς *μοναρχικόν*, ἐὰν εἰς ἔχῃ τὴν πρὸς τὸ θεσμοθετεῖν ἐξουσίαν. Καὶ τοῦτο εἶνε, *κληρονομικόν* μὲν, ἐὰν ἡ κυβέρνησις μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἡγεμόνος· *ἐκλογικόν* δὲ, ἐὰν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡγεμόνος ἐκλέγεται ὁ διάδοχος αὐτοῦ καὶ πάλιν *ἀπόλυτον* μὲν, ἐὰν αὐτὸς ὁ μονάρχης ἔχῃ ἀπεριόριστον τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν, *περιορισμένον* δὲ, ἐὰν ὁ μονάρχης ἐκδίδῃ νόμους καὶ διατάγματα διὰ κοινῆς καὶ ὁμοψήφου συγκαταθέσεως γενικοῦ συλλόγου ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἢ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Β') Εἰς *Ἀριστοκρατικόν*, ἐὰν ἐξασκῆται ἡ τοῦ νομοθετεῖν ἐξουσία ὑπὸ μόνων τῶν προκριτωτέρων οἰκογενειῶν.

Γ') Εἰς *ἰδίως δημοκρατικόν*, ἐὰν καὶ ὁ λαὸς μετέχῃ ταύτης.

ΣΗΜ. Ὁμόσπονδοι Πολιτεῖαι εἶνε πολλὰ ἀνεξάρτητα καὶ αὐτόνομα κράτη συνδεδεμένα εἰς ἓν καὶ καθυποβληθέντα εἰς μίαν κοινὴν ἀρχὴν ἐκλεγμένην ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐφοῦσαν τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν καὶ τὰ ἀμοιβαία ἐκάστου συμφέροντα.

Πρὸς τήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας ἔχει χρεῖαν πᾶν κράτος δυνάμειος πολεμικῆς, ἥτις διαιρεῖται εἰς δυνάμιν τῆς ξηρᾶς καὶ δυνάμιν τῆς θαλάσσης. Ἡ τῆς ξηρᾶς δυνάμις συγκροτεῖται ἀπὸ πεζικόν, ἵππικόν, πυροβολικόν καὶ ὀχυρωματικόν, ἢ δὲ τῆς θαλάσσης ἀπὸ πλοῖα πολεμικὰ ἐφωδισμένα μὲ ναύτας καὶ στρατιώτας καὶ ἐξοπλισμένα μὲ τηλεβόλα.

ΣΗΜ. α. Τὰ πολεμικά πλοῖα τὰ ἔχοντα 50—120 τηλεβόλα ὀνομάζονται τῆς γραμμῆς, τὰ δὲ ἔχοντα ὀλιγώτερα, 20 περίπου—40 ὀνομάζονται φραγάται· καὶ κορθέται. Δέκα ἢ καὶ περισσότερα πλοῖα τῆς γραμμῆς ἀποτελοῦσι στόλον, μικρότερος δὲ ἀριθμὸς ὀνομάζεται μοῖρα. Οἱ ἐλλείμενοι τόποι, ἐνθα ναυλοχεῖ ὁ στόλος, ὀνομάζονται ναύσταθμοί ἢ νεώρια. ναυπηγεῖα δὲ τὸ μέρος ἐνθα κατασκευάζονται τὰ πλοῖα.

ΣΗΜ. β'. Πραττόμεν γνώσεις τινὰς ἐκ τῆς Γεωμετρίας, καὶ τῆς Μαθηματικῆς καὶ Φυσικῆς Γεωγραφίας ἀπαραιτήτους πρὸς κατάληψιν τῆς πολιτικῆς Γεωγραφίας.

ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΩΜ. ΚΑΙ ΜΑΘ. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

Ὅρισμοὶ διάφοροι.

§ 9. Ἡ γῆ ἔχουσα σχῆμα σφαιροειδὲς ἐδοξάζετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅτι ἀκίνηται· ἀλλ' ὁ Κοπέρνικος ἀπέδειξε τὴν κίνησιν τοῦ Ἥλιου καὶ τῶν ἄλλων ἀστρον φαινομένην, πραγματικῶς δὲ κινουμένην τὴν γῆν περὶ τὸν ἕξονά της μὲν εἰς 24 ὥρων διάστημα ἢ εἰς μίαν ἡμέραν, περὶ τὸν Ἥλιον δὲ εἰς διάστημα 365 ἡμερῶν καὶ 6 σχεδὸν ὥρων, ἢ εἰς ἓν ἔτος. Καὶ αὕτη μὲν καλεῖται ἐτησία, ἐκείνη δὲ ἡμερησία κίνησις.

Σῶμα στερεὸν ὀνομάζεται τὸ ἔχον μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος, παραλειπομένων τοῦ βάρους καὶ τῆς ὕλης αὐτοῦ, τὰ ὅποια ἐξετάζει ἡ φυσικὴ καὶ ἄλλαι ἐπιστῆμαι. Ὡς ἐκ τῶν ὀρίων των δὲ τὰ στερεὰ σώματα λέγονται πολύεδρα μὲν, ἐὰν περιορίζωνται ὑπὸ πολλῶν ἐπιπέδων ἐπιφανειῶν τεμνομένων πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀποτελουσῶν κλίσεις, στρογγύλα δὲ, ἐὰν περιορίζωνται ὑπὸ καμπύλων ἐπιφανειῶν, ἢ ἐν γένει ὡς ἡ σφαῖρα, ἢ ἐν μέρει ὡς τὸ ἡμισφαίριον.

Γραμμὴ εἶνε ἔκτασις ἄνευ πλάτους καὶ πάχους· τὰ δὲ ἄκρα αὐτῆς ὀνομάζονται σημεῖα. Αἱ γραμμαὶ λέγονται εὐθεῖαι μὲν, αἰ συνιστῶσαι τὸ μεταξὺ δύο σημείων διάστημα γραμμαί, ὡς σχεδὸν εἶνε αἱ γραφόμεναι διὰ τοῦ κανόνος· κεκλασμέναι δὲ αἰ ὑπὸ πολλῶν εὐθειῶν συγκείμεναι· καμπύλαι δὲ, αἰ μὴ οὔσαι μῆτε εὐθεῖαι, μῆτε κεκλασμέναι· παράλληλοι δὲ λέγονται δύο ἢ περισσότεραι εὐθεῖαι, ἐὰν ἡγμέναι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου δὲν συναπαντῶνται, ὅσον καὶ ἂν προεκβληθῶσιν, ὅτε καὶ ἐπίσης ἀπομακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων καθ' ὅλην των τὴν ἔκτασιν.

Ἐπιφάνεια ὀνομάζεται τὰ πέρατα παντὸς πράγματος ὡς ἐν θεωρούμενα· δύναται δὲ νὰ ᾔηε ἢ ἐπίπεδος, ἢ ὀριζόντιος, ἢ καμπύλη.

Κύκλος εἶνε ἐπιφάνεια ἐπίπεδος περατουμένη ὑπὸ καμπύλης γραμμῆς, τῆς ὁποίας ὅλα τὰ σημεῖα ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ μισαιτάτου αὐτῆς σημείου κέντρου καλουμένου· ἢ δὲ καμπύλη

γραμμῆ, τῆς ὁποίας ὅλα τὰ σημεῖα ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ κέν-
 τρου ὀνομάζεται *περιφέρεια* ἢ ἀπὸ τοῦ κέντρου εἰς τι σημεῖον τῆς
 περιφέρειας ἀγομένη εὐθεῖα λέγεται *ἀκτίς*, ἢ δὲ ἀγομένη ἀπὸ
 τινος σημείου τῆς περιφέρειας καὶ περατουμένη εἰς ἕτερον αὐτῆς
 χορδῆ, καὶ *διάμετρος* ἢ *χορδῆ* ἢ *διερχομένη* διὰ τοῦ κέντρου καὶ
 περατουμένη εἰς δύο ἀντίθετα σημεῖα τῆς περιφέρειας. Παντὸς δὲ
 κύκλου ἢ περιφέρεια διαιρεῖται εἰς 360 μέρη, καὶ ὅποια ὀνομάζον-
 ται *μοῖραι*. Ὑποδιαιρεῖται δὲ ἐκάστη μοῖρα εἰς 60 λεπτά πρῶτα,
 καὶ ἕκαστον τούτων εἰς 60 δεύτερα· γράφονται δὲ οὕτως 8^ο 20'
 50', τὸ ὅποιον μεταφράζεται οὕτως 8 μοῖραι, 20 πρῶτα λεπτά
 καὶ 50 δεύτερα.

ΣΗΜ. Τὸ Γερμανικὸν ἢ γερμανικὸν μίλιον εἶνε τὸ 1|13 τῆς
 μοῖρας τοῦ Ἰσχυρινοῦ καὶ ἡ λέξις γὰρ τὸ 1|25' εἶνε δὲ τὸ μίλιον τοῦτο κοινῶς ἐκ-
 τισι δύο ὄρων περιέχουσα περίπου 2210 Β. πῆχαι· τὸ γερμανικὸν δὲ μί-
 λιον, τετραγώνον, ἔχον μῆκος καὶ πλάτος ἑνὸς βάλτου, καὶ κυβικὸν μίλιον,
 κύβος ἔχων πλάτος, ὕψος καὶ μῆκος ἑνὸς μιλίου.

Σφαῖρα ὀνομάζεται σῶμα στερεὸν περατούμενον πανταχόθεν
 ὑπὸ καμπύλης ἐπιφανείας, τῆς ὁποίας ὅλα τὰ σημεῖα ἀπέχουσιν
 ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ μεσοκέντρου αὐτῆς σημείου καλουμένου *κέντρου*.
 Πᾶσα εὐθεῖα διὰ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας διερχομένη καὶ ἐκατέ-
 ρωθεν εἰς τὴν ἐπιφανείαν αὐτῆς περατουμένη λέγεται *διάμετρος*
 τῆς σφαίρας. Ἦν δὲ νοήσωμεν τὴν σφαῖραν στερεομένην περὶ
 τινὰ διάμετρον, ἡ διάμετρος αὐτῆ λέγεται *ἄξων*, πόλοι δὲ τὰ δύο
 σημεῖα τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας εἰς τὰ ὅποια τελευτᾷ ὁ ἄξων.
 Ἦν ἐπίπεδον τέμνον τὴν σφαῖραν σχηματίζει κύκλον ἐπὶ τῆς ἐ-
 πιφανείας αὐτῆς. *Μέγιστοι κύκλοι* λέγονται οἱ σχηματιζόμενοι ἀ-
 πὸ ἐπίπεδα διερχόμενα διὰ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας καὶ τέμνον-
 τα αὐτὴν εἰς δύο ἴσα μέρη *ἡμισφαίρια* καλούμενα, καὶ *μικροὶ*
 οἱ σχηματιζόμενοι ἀπὸ ἐπίπεδα τέμνοντα τὴν σφαῖραν εἰς δύο
 ἄνισα μέρη *παράλληλοι* δὲ οἱ κείμενοι εἰς ἐπίπεδα παράλληλα
 καὶ ἔχοντες τὰ κέντρα των ἐπὶ τῆς αὐτῆς διαμέτρου τῆς σφαίρας.

Ὀρίζων ὀνομάζεται ἡ κυκλικὴ περιφέρεια, κατὰ τὴν ὁποίαν
 βλέπομεν τὸν οὐρανὸν φαύοντα τῆς Γῆς, ἰστάμενοι εἰς τόπον ἐ-
 λεῦθερον. Τὸ μέρος τοῦ ὀρίζοντος, ὅθεν ὁ Ἥλιος ἀναβαίνει ὑπὲρ
 αὐτὸν ἢ ἀνατέλλει, ὀνομάζομεν *ἀνατολήν*, ἐκεῖνο δὲ ὅθεν κατα-
 βαίνει ὑπὸ αὐτὸν, ἢ δύει, ὀνομάζομεν *δύειν*, τὸ δὲ μέρος ἐπὶ τοῦ
 ὁποίου ἴσταται κατὰ τὸ μεσημέριον *μεσημβρία* ἢ *νότος*, καὶ τὸ
 ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενον αὐτοῦ *βορρᾶν* ἢ *ἀρκτον* (σχήμα 6).—
 Ὑπὸ τὰ ὀνόματα ταῦτα νοοῦμεν *διαστημάτα* τοῦ ὀρίζοντος, ὑπὸ
 δὲ τὰ ὀνόματα ἀνατολικὸν σημεῖον, δυτικὸν κτλ. τὰ ὅποια συντο-
 μίας χάριν γράφονται μὲ τὰ ἀρχικά των μόνον γράμματα Α. Μ.
 Β. Δ. νοοῦμεν τὰ μεσαίτατα σημεῖα τῶν ἀνωτέρω διαστημάτων
 τοῦ ὀρίζοντος, ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων 90° καὶ ὀνομαζόμενα κέ-

ρια ἢ πρωτεύοντα. Εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας τὸ μὲν βόρειον τίθεται εἰς τὰ ἄνω τοῦ πίνακος, τὸ δὲ νότιον εἰς τὰ κάτω, τὸ δὲ ἀνατολικὸν εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ παρατηρουμένου τὸν πίνακα, καὶ τὸ δυτικὸν εἰς τὰ ἀριστερὰ αὐτοῦ. Ἄν εἰς τὸ μέσον τούτων τῶν διαστημάτων νοήσωμεν ἔτι τέσσαρα σημεῖα, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν ὀκτώ, ἔτι ὀκτώ, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν 16, ἔτι 16, ὃ δρίζων διακρεῖται εἰς 8, 16, 32, κτλ. ἴσα μέρη, τὰ ὁποῖα καλούμενα δευτερεύοντα, ἔχουσιν διὰ τὸ εὐμνημένον ὄνομα συνθετὰ ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν κυρίων σημείων, βορειοανατολικόν, βορειοδυτικόν, νοτιοανατολικόν, νοτιοδυτικόν, βόρειον βορειοανατολικόν, δυτικόν βορειοδυτικόν, ἀνατολικόν νοτιοανατολικόν, κτλ. γραφόμενα καὶ οὕτω (BA) (BA) (NA) (NA) (B BA) (A BA) (A NA). Τὰ 32 ταῦτα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος θεωροῦσιν οἱ ναυτικοὶ ὡς μέρη, ὅθεν πνέουσιν οἱ ἄνεμοι, οἵτινες ὀνομάζονται διὰ τῶν αὐτῶν μὲν ὀνομάτων, ἀλλὰ κατὰ ἀρσενικὴν γένεσιν, ἵνα νὰ ἐξυπακούεται ἄνεμος, ὡς νοτιοανατολικός, βορειοδυτικός κτλ.

Ἰσημερινός ὀνομάζεται ὁ περὶ τὴν Γῆν νοούμενος μέγιστος κύκλος, ὅστις ἀπέχων ἀφ' ἑκατέρου τῶν πόλων 90° διακρεῖ τὴν Γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, εἰς ἀρκτικὸν ἢ βόρειον, καὶ εἰς ἀνταρκτικὸν ἢ νότιον, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὸν ὀμῶνυμόν του πόλον. Λέγεται δὲ Ἰσημερινός, διότι εἰς τοὺς τόπους τούτους, δι' ὧν ὁ κύκλος οὗτος διέρχεται, αἱ ἡμέραι εἶνε πάντοτε ἴσαι μὲ τὰς νύκτας· δις δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν 9|24 Μαρτίου καὶ τὴν 11|23 Σεπτεμβρίου ὁ ἥλιος ἔπιπτων ἐπ' αὐτοῦ καθέτως τὰς ἀκτῖνάς του, κάμνει τὴν ἡμέραν ἴσων μὲ τὴν νύκτα ἐφ' ὅλης τῆς Γῆς.

Μεσημβρινός ὀνομάζεται ὁ διὰ τῶν δύο πόλων νοούμενος μέγιστος κύκλος, ὅστις διακρεῖ τὴν Γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, ἀνατολικὸν καὶ δυτικόν, καθ' ὅσον τὸ ἐν κεῖται πρὸς ἀνατολάς καὶ τὸ ἕτερον πρὸς δυσμάς. Λέγεται δὲ μεσημβρινός, διότι, ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ ἐπ' αὐτοῦ, ὅλοι οἱ τόποι οἱ κείμενοι ὑπ' αὐτὸν καὶ φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἔχουσι μεσημέριον, καὶ τάνάπαλιν μεσονύκτιον, οἱ κείμενοι μὲν ὑπ' αὐτὸν, μὴ φωτιζόμενοι δὲ, ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Οἱ μεσημβρινοὶ εἶνε ἄπειροι, ἀλλ' εἰς τούτων θεωρεῖται ὡς πρῶτος, καὶ εἰς τὴν παραδοχὴν του δὲν συμφωνοῦσιν ὅλα τὰ ἔθνη.

Ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς ἓνα τῶν δύο πόλων ὀνομάζεται γεωγραφικὸν αὐτοῦ πλάτος, τὸ ὁποῖον μετρεῖται ἐπὶ τῶν μοιρῶν τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ. Λογαριάζεται λοιπὸν πλάτος βόρειον καὶ πλάτος νότιον, καθ' ὅσον ὁ τόπος κεῖται πρὸς Β. ἢ πρὸς Ν. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ Ἰσημερινοῦ εἶνε σημειωμέναι 0°, ἐφ' ἑκατέρου δὲ τῶν πόλων 90°. Ὅθεν τὸ μεγα-

λείτερον πλάτος εἶνε 90° καὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν πόλων.

Ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς ὀνομάζεται γεωγραφικὸν αὐτοῦ μῆκος, τὸ ὁποῖον μετρεῖται ἐπὶ τῶν μοιρῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Λογαριάζεται λοιπὸν μῆκος ἀνατολικόν, ἀριθμούμενον ἀπὸ τῆς 0° μέχρι τῆς 180° πρὸς ἀνατολὰς τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ, καὶ μῆκος δυτικόν, ἀριθμούμενον ἐπίσης ἀπὸ τῆς 0° μέχρι τῆς 180° πρὸς δυσμὰς τοῦ αὐτοῦ Μεσημβρινοῦ.

Οἱ ἔχοντες τὴν αὐτὴν μὲ τὸν Ἰσημερινὸν διεύθυνσιν κύκλοι καλοῦνται παράλληλοι· οὗτοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων μετροῦνται αἱ μοῖραι τοῦ μήκους, καθὼς καὶ οἱ μεσημβρινοί, ἐπὶ τῶν ὁποίων μετροῦνται αἱ μοῖραι τοῦ πλάτους, γράφονται καὶ ἐπὶ τῶν πινάκων, παριστανόμενοι, οἱ μὲν παράλληλοι διὰ τῶν ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀγομένων καμπύλων γραμμῶν, οἱ δὲ μεσημβρινοί διὰ τῶν ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω τοῦ πίνακος· αἱ δὲ μοῖραι σημειδύονται ἐπὶ τῶν γραμμῶν αἵτινες ἀποπερατοῦσι τοὺς πίνακας, τοῦ μὲν μήκους εἰς τὰ ἄνω καὶ κάτω τοῦ πίνακος, τοῦ δὲ πλάτους εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ αὐτοῦ. Ἴδου πῶς εὐρίσκεται τὸ μῆκος καὶ πλάτος τόπου τινὸς, τῶν Ἀθηνῶν λ. γ. Ζήτησον ἐπὶ τῆς σφαίρας τὸν διαβαίνοντα διὰ τῶν Ἀθηνῶν παράλληλον καὶ τὸν μεσημβρινὸν αὐτῶν· τὸ μέτρον τοῦ τόξου τοῦ παραλλήλου τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Ἀθηνῶν παριστᾷ τὸ μῆκος, τὸ ὁποῖον εἶνε γραμμέον ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ $41^{\circ} 20'$, καὶ τὸ μέτρον τοῦ τόξου τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ διὰ τῶν Ἀθηνῶν διαβαίνοντος παραλλήλου παριστᾷ τὸ πλάτος, τὸ ὁποῖον εἶνε γραμμέον ἐπὶ τοῦ πρώτου Μεσημβρινοῦ 38° . Ἐνοεῖται δὲ καὶ πάλιν, πῶς εὐρίσκεται ἡ θέσις τόπου τινὸς, δεδομένου τοῦ μήκους καὶ πλάτους αὐτοῦ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δηλοῦται πῶς εὐρίσκεται τὸ μῆκος καὶ πλάτος τόπου τινὸς καὶ ἐπὶ τῶν πινάκων, τὴν δὲ μικρὰν διαφορὰν ἀφίνομεν εἰς τὸν διδάσκοντα.

Τροπικοὶ ὄντες δύο μικροὶ κύκλοι ὀνομάζονται παράλληλοι μὲ τὸν Ἰσημερινόν, ὡς οἱ σημειδύοντες τὰς μοῖρας τοῦ πλάτους, καὶ ἀπέχοντες ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ $23 \frac{1}{2}$ μοῖρας. Ὁ εἰς κείμενος εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ὀνομάζεται τροπικὸς τοῦ Καρκίνου ἢ βόρειος, ὁ δὲ ἄλλος κείμενος εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον ὀνομάζεται τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω ἢ νότιος.

Πολικοὶ κύκλοι ὀνομάζονται δύο μικροὶ κύκλοι κείμενοι ἕκαστος εἰς ἓν τῶν δύο ἡμισφαιρίων καὶ ἀπέχοντες ἀπὸ τῶν πόλων, ὅσον οἱ Τροπικοὶ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ· καὶ ὁ μὲν πρὸς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ὀνομάζεται ἀρκτικὸς πολικὸς κύκλος, ὁ δὲ πρὸς τὸ νό-

τιον ἀνταρκτικὸς πολικὸς κύκλος.

ΣΗΜ. Αἱ γραμμαὶ, περὶ τῶν ὁποίων ἀνωτέρω ἐλαλήσαμεν, δὲν εἶνε πραγματικά, ἀλλὰ νοεῦνται ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων καὶ γεωγράφων πρὸς ἐξήγησιν διαφόρων φαινομένων· νοεῦνται προσαίτι ὅτι ἀντικυβερνοῦσιν εἰς ἐκινούμενους τοιαύτας τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ σφαῖρα ἣτις ἐξεικονίζει τὴν Γῆν καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας παριστάνονται αἱ ἤπειροι, οἱ ὠκεανοὶ, αἱ θάλασσαί κτλ. ὀνομάζεται ὑδρόγειος· ἡ δὲ ἐξεικονίζουσα τὸν θόλον τοῦ οὐρανοῦ μὲ τοὺς ἐν αὐτῷ ἀστέρας ὀνομάζεται οὐράγιος· καὶ οὐρανός ἡ ἄπειρος ἔκτασις ἢ περιλαμβάνουσα τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ἀστέρων κειμένων ὅπου καὶ ὅπως ἢ παντοδύναμος χεῖρ τοῦ παισόφου δημιουργοῦ τοὺς ἔθεσε. Τὸ ἀπεικόνισμα τῶν ἡμισφαιρίων τῆς Γῆς τὸ παριστανόμενον ἐπὶ χάρτου διὰ δύο κολλητῶν κύκλων, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶνε ἀπεικονισμένοι αἱ ἤπειροι, οἱ ὠκεανοὶ καὶ ἄλλοι διάφοροι κύκλοι ἀναφερόμενοι εἰς τὴν σφαῖραν, καλεῖται ἐπιπεδόσφαιρον ἢ κοσμοσφαῖριον· τὸ ἀπεικόνισμα τῆς Γῆς ὅλης τὸ ἐπὶ ἐπιπέδου ἐπιφανείας καλεῖται πίναξ· τῆς Γῆς· τὰ δὲ ἐπὶ χάρτου ἀπεικονισμάτα ἢ ἡπίρου τινὸς μετὰ τῶν περιβρεχόντων αὐτὴν ὠκεανῶν καὶ θαλασσῶν αὐτῆς κτλ. ἢ ἐπικρατείας τινός, ἢ καὶ μόνης ἐπαρχίας, καλοῦνται γεωγραφικοὶ πίνακες· ἄθροισμα δὲ πολλῶν πινάκων, ἕκαστος τῶν ὁποίων κατὰ μέρος ἀποτελεῖ ὅλον, καλεῖται ἄτλας.

Αἱ ζῶναι, εἰς τὰς ὁποίας διὰ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν κύκλων διαιρεῖται ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, εἶνε πέντε, διαφέρουσαι κατὰ τὴν κάθασιν ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλαγίαν φοράν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, κατὰ τὴν θερμοκρασίαν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν καὶ τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους. Εἶνε δὲ αἱ ἐξῆς, ἢ διακεκαυμένη, ἣτις κειμένη μετὰ τῶν δύο τροπικῶν ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἰσημερινόν, αἱ δύο εὐκρατοὶ, ἢ βόρειος, κειμένη μετὰ τῶν βορείου πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ βορείου τροπικοῦ, καὶ ἡ νότιος, κειμένη μετὰ τῶν νοτίου πολικοῦ κύκλου καὶ τοῦ νοτίου τροπικοῦ, καὶ αἱ δύο καταψυγμέναι, ἢ βόρειος καὶ ἡ νότιος, ἕκαστη τῶν ὁποίων ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὸν ὀμώνυμόν της πόλον.

ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

Παρατηρήσεις περὶ τῆς ξηρᾶς.

§ 10. Ἡπειρος ὀνομάζεται μεγάλη ἔκτασις ξηρᾶς μὴ διακοπτομένη ὑπὸ θαλασσῶν· ἄπασα δὲ ἡ ξηρὰ διαιρεῖται εἰς πέντε

τοιαύτας. αἰτινές εἰσιν ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική, ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστράλια ἢ Πολωνησία. Τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν ὀνομάζομεν παλαιὸν κόσμον, διότι καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι μέρος αὐτῶν ἦτον γνωστὸν τὴν δὲ Ἀμερικὴν καὶ Αὐστράλιαν ὀνομάζομεν νέον κόσμον, διότι ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

Μικροτάτη ἀπασῶν τῶν ἡπείρων εἶνε ἡ Εὐρώπη, μεγίστη δὲ ἡ Ἀσία, καὶ μεταξὺ τούτων ἴστανται ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐκτάσεώς των, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν, ἡ Αὐστράλια, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Ἀμερική. Εἶνε λοιπὸν ἡ ἐπιφάνεια καὶ ὁ ἀπόλυτος καὶ σχετικὸς αὐτῶν πληθυσμὸς κατὰ τάξιν οὕτω.

Τῆς Εὐρώπης	133 000	τ. μ.	272 000 000	κ	1734	εἰς	ἐν	τ. μ.
» Αὐστράλιας	860 000		2 000 000		9			
» Ἀφρικῆς	723 000		200 000 000		273			
» Ἀμερικῆς	749 000		39 000 000		73			
» Ἀσίας	882 000		755 000 000		836			

Νῆσος ὀνομάζεται ξηρὰ μικροτέρα ἡπείρων καὶ περιβρεχομένη πανταχόθεν ὑπὸ ὑδάτων, Σύμπλεγμα πολλὰ νῆσοι κείμεναι πλησίον ἀλλήλων, καὶ ἀρχιπέλαγος νῆσοι καλύπτουσαι μεγάλην ἐκτασιν θαλάσσης, Χερσονήσος ξηρὰ ἀφ' ἑνὸς μόνου μέρους συνεχομένη μετ' ἡπείρων, ἀπὸ δὲ τὰ ἄλλα περιβρεχομένη ὑπὸ ὑδάτων, Ἰσθμὸς ταινία ξηρᾶς ἐνδύουσαι χερσονήσων τινα μετ' ἡπείρων, Σκόπελος ὁ ἀπὸ τοῦ βύθου τῆς θαλάσσης ὀλίγον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ἐξέχων βράχος, ὄφραλος δὲ ὁ μέχρι τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς φθάνων, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα συχνάκις κινδυνεύουσιν, Ἀκρωτήριον ὑψηλὴ ἄκρη γῆς ἐκτεινομένη εἰς τὴν θάλασσαν, ὄρος μεγάλη μάζα γῆς ἢ βράχου ὑψουμένη ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς· πολλὰ δὲ ὄρη κείμενα τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀποτελοῦσι τὰς καλουμένας σειρὰς τῶν ὄρων· ὄρος μεμονωμένον καὶ ὑψοῦμενον εἰς σχῆμα κώνου ὀνομάζεται πηγῶν· ὄφραλιον δὲ λέγεται τὸ ἐκπέμπον πῦρ καὶ πυρώδεις ὕλας ἀπὸ τινος ὀπῆς, ἧτις καλεῖται κρατῆρ, Στερά ἢ Πέλαγος ἡ μεταξὺ δύο ἀποτόμων ὄρων στενὴ διάβασις, ἢ μεταξὺ ἀποτόμου ὄρους καὶ θαλάσσης, Ἐρημος ἐκτεταμένη ἐκτασις γῆς ἄφορος καὶ ἀκατοίκητος· ἔρημοι δὲ ἱκανῶς ὑψηλὰ ὀνομάζονται στίπται, περιλαμβάνουσι δὲ πεδία ταπεινὰ καὶ ὑγρά λέγονται σαβάνας, Παραλία τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς ὅθεν ἄρχεται ἡ θάλασσα, περιλαβάνον δὲ καὶ βράχους ὑψηλοῦς ὀνομάζεται ἀποφρῶς ἀκτὴ ἢ πέτρα, θίρ δὲ ὕψωμα παρὰ τὴν θάλασσαν σχηματιζόμενον ἀπὸ σωρῶν ἄμμου.

Παρατηρήσεις περὶ τῶν ὑδάτων.

δάτων περικυκλούντων τὰς ἡπείρους· ὕλαι δὲ αὐταὶ αἰ συναγωγαὶ καλύπτουσι τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς γῆνης ἐπιφανείας, *Κόλπος* ἔκτασις ὕδατος εἰσδύοντος εἰς τὴν ξηρὰν, *Λίμνη* μικρὸς κόλπος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐξασφαλίζονται τὰ πλοῖα ἀπὸ τρικυμίας, *Ναύλοχος*, ὁ ἔχων μικροτέραν ἔκτασιν, *Ἰσθμὸς* μικρὸν κολπίδιον ἐπιτήδειον εἰς ναυλοχίαν μικρῶν πλοιαρίων, *Ὀρμος* τὸ κατὰ μῆκος τῶν παραλίων μέρος, ἐνθα ἀγκυροβολοῦσι τὰ πλοῖα καὶ προφυλάττονται ἀπὸ τὰς τρικυμίας, *Τέταρος* τόπος ἔχων ῥαχὰ ὕδατα καὶ ἔνεκα τούτου διαβατὰ, *Σύρτις* μέρος θαλάσσης ἀβαθὲς καὶ ἀμμῶδες, *Πορθμὸς* στενὴ ταινία θαλάσσης μεταξὺ δύο ξηρῶν, διὰ τῆς ὁποίας κοινοῦσιν δύο θάλασσαι ἢ δύο μέρη θαλάσσης, *Μυχὸς* τὸ ἐνδότερον τοῦ κόλπου, *Λίμνη* μεγάλη ἔκτασις γλυκέος συνήθως ὕδατος κοινοῦντος, ἢ μὴ, μετὰ τῆς θαλάσσης διὰ ποταμῶν εἰσβαλλόντων εἰς αὐτήν, *Ποτάμιον* ῥέον ὕδωρ χυνόμενον ἢ εἰς ποταμὸν ἢ εἰς θάλασσαν, *Ποταμὸς* ἰκανῶς μεγάλον ποτάμιον, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει κατ' εὐθείαν εἰς τὴν θάλασσαν, *ῥεῖα* δὲ τὸ μικρότερον τοῦ ποταμίου. *Πηγαὶ* ποταμῶν ὀνομάζονται τὸ μέρος ἐνθεν τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται ἐκ τῆς γῆς, *ἐκβολαὶ* δὲ τὸ μέρος ἐνθα χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν, *συμβολή* δὲ τὸ μέρος ἐνθα ἐνώνονται δύο ποταμοί, *δεξιὰ* δὲ ἔχθη τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ *ἀριστερά*, τὸ πρὸς τὰ ἀριστερά τοῦ ἐστραμμένου πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ. Ἄνω μέρος τοῦ ποταμοῦ λέγεται τὸ μᾶλλον πλησιάζον εἰς τὰς πηγὰς του, καὶ *Κάτω* τὸ πλησιάζον εἰς τὰς ἐκβολὰς του, *Διῶρυξ* εἶδος τεχνητοῦ ποταμοῦ διὰ τοῦ ὁποίου κοινοῦσιν ἢ δύο ποταμοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἢ ποταμὸς μετ' ὠκεανὸν ἢ θάλασσαν, ἢ δύο θάλασσαι πρὸς ἀλλήλας. Οἱ Ὀκεανοὶ εἶνε πέντε, ἤγουν ὁ Ἀτλαντικός, ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικός, ὁ Ἰνδικός, ὁ Βόρειος καὶ ὁ Νότιος παγωμένος Ὀκεανός.

Α'. Ὁ Ἀτλαντικός, ὅστις κείμενος μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς πρὸς Α. καὶ Ἀμερικῆς πρὸς Δ. καὶ ὀνομαζόμενος μεταξὺ τῶν τροπικῶν Ἰσημερινός, μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ βορείου πολικοῦ κύκλου Βόρειος καὶ μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγίου κεραι καὶ τοῦ νοτίου πολικοῦ κύκλου Νότιος, σηματίζει πέντε κυρίας θαλάσσης: α.) τὴν Βόρειον θάλασσαν, μεταξὺ Μεγάλης Βρετανίας πρὸς Δ., Νορβηγίας καὶ Δανίας πρὸς Α. καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ Γερμανίας πρὸς Ν., ἥτις κατὰ τοὺς Γερμανικοὺς τόπους ὀνομάζεται καὶ *Γερμανικὴ θάλασσα*: β.) τὴν θάλασσαν τῆς Σκωτίας, πρὸς Β αὐτῆς: γ.) τὴν Ἰρλανδικήν, μεταξὺ Ἰρλανδίας πρὸς Δ. καὶ Ἀγγλίας πρὸς Α. δ.) τὴν θάλασσαν τῶν Ἑσκήμων, μεταξὺ Γραιλανδίας πρὸς τὰ ΒΑ καὶ Λαβραδῶριδος ~~ἠλπιολοιήθηκε ἀπὸ το~~ ~~ἰδιόπουτο~~ ~~Εκπαιδευτικῆς~~ ~~Πολιτικῆς~~ κόλπον,

πρὸς τὰ ΒΑ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, τὸν κοινωνοῦντα μὲ τὴν μὴ ἰκανῶς ἔτι γνωστὴν Βολικὴν Θάλασσαν, ἐ) τὴν *Καραϊβικὴν Θάλασσαν* πρὸς τὰ Α. τοῦ ἐνόνοντος τὴν Βόρειον μὲ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ἰσθμοῦ τῆς Πανάμας.

Β'. Ὁ *Μέγας Ὠκεανός*, ὅστις κείμενος μεταξὺ Ἀμερικῆς πρὸς Α. καὶ Ἀσίας πρὸς Δ, καὶ ἐκτεινόμενος ἔτι πρὸς Ν. τῶν δύο τούτων ἡπείρων καλεῖται ὡς ὁ Ἀτλαντικὸς κατὰ τὰ διάφορα πλάτη *Ἰσημερινός, Βόρειος καὶ Νότιος*, καὶ σχηματίζει τὰς ἐξῆς ἐξ ὀχθῶν: α) τὴν Βερίγγειον, πρὸς Β. μεταξὺ τῆς Καμπουσίαιας πρὸς Δ. καὶ Ἀμερικῆς πρὸς Α. β.) τὴν *Ὀροσκιανήν*, μεταξὺ Σιβηρίας πρὸς Δ. καὶ τῆς χερσονήσου Καμπουσίαιας πρὸς τὰ ΒΑ. γ.) τὴν *Ἰαπωνικὴν*, μεταξὺ τῆς χώρας τῶν Μανσχοῦρων πρὸς Δ. καὶ τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων πρὸς Α. δ.) τὴν *Κουρίνην*, μεταξὺ Κίνας πρὸς Δ. καὶ Κορέας πρὸς Β. ε.) τὴν *Σινικὴν*, μεταξὺ Κίνας πρὸς Β. Ἀννάμ. πρὸς Δ. καὶ τῶν Φιλιππίνων νήσων πρὸς Α. καὶ Γ.) τὴν *Καλιφορικὴν*, μεταξὺ παλαιᾶς Καλιφορνίας πρὸς Δ. καὶ νέου Μεξικῶ πρὸς Α.

Γ'. Ὁ *Ἰνδικός Ὠκεανός*, ὅστις κείμενος μεταξὺ Ἀσίας πρὸς Β. Ἀφρικῆς πρὸς Δ. καὶ τῶν μεγάλων νήσων τῆς Αὐστραλίας πρὸς Α. δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μέρος τοῦ ἐξῆς νοτίου παγωμένου Ὠκεανοῦ.

Δ'. Ὁ *Βόρειος παγωμένος Ὠκεανός*, ὅστις κείμενος πρὸς Β. τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, κατέχει τὸ βόρειον μέρος τῆς σφαίρας καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὀνομαζόμενος *ὑπερβόρειος* ἔθεωρεῖτο διηλεκτῶς παγωμένος καὶ ἀμυδρῶς ἐγνωρίζετο· σχηματίζει δὲ τὴν *Λευκὴν Θάλασσαν*, κειμένην μεταξὺ Λαπωνίας πρὸς Δ. καὶ τοῦ ΒΔ, μέρους τῆς Εὐρωπαϊκῆς· *Ρωσσίας* πρὸς Α.

Ε'. Ὁ *Νότιος παγωμένος Ὠκεανός*, ὅστις κατακλύζων τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς σφαίρας δὲν σχηματίζει οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν θάλασσαν καὶ παρὰ ταῖς παλαιαῖς ἦτο πάντη ἄγνωστος.

Αἱ εἰσόδουσαι εἰς τὰ ἐνδον τῶν ἡπείρων θάλασσαι καὶ καλούμεναι *Μεσόγειοι* εἰσίν.

Α' Ἡ *Βαλτικὴ* (Σαρματικὸς Ὠκεανός) σχηματιζομένη ἐκ τῆς Βορείου Θαλάσσης, μετὰ τῆς ὁποίας κοινωνεῖ διὰ τοῦ Σκαγγεράκου, τοῦ Καττεγάτου, τοῦ Σούβου καὶ τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ Βέλτου, κεῖται ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ Σουηδίας πρὸς Β καὶ Δ., Ῥωσσίας πρὸς Α. καὶ Πρωσσίας πρὸς Ν.

Β'. Ἡ *Μεσόγειος θάλασσα*, σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ κοινωνοῦσα μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, κεῖται μεταξὺ Εὐρώπης πρὸς Β. καὶ Δ., Ἀφρικῆς πρὸς Ν. καὶ Ἀσίας πρὸς Α. καὶ εἶνε ἡ μόνη θάλασσα, τὴν ὁποίαν οἱ παλαιοὶ καλῶς ἐγνώριζον. Διαισεῖται δὲ εἰς ἐξ ἄλλας θα-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λάσσαι, τὴν ἰδίως *Μεσόγειον*, τὴν *Ἀδριατικὴν*, τὸ *Αἰγαῖον* πέλαγος, τὴν *Προποντίδα*, τὸν *Εὐξείνιον Πόντον* καὶ τὴν *Ἀζορικὴν*.

Ἡ ἰδίως Μεσόγειος περιλαμβάνει 1) τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν, μεταξὺ τῆς νήσου Σαρδοῦς, Ἰταλίας καὶ Σικελίας· 2.) τὸ Σαρδόνιον πέλαγος, πρὸς Β. τῆς νήσου Σαρδοῦς· 3.) τὸ Ἰόνιον πέλαγος, μεταξὺ Ἰταλίας, Σικελίας καὶ Ἑλλάδος· 4.) τὸ Κρητικὸν πέλαγος, πρὸς Β. τῆς Κρήτης· 5.) τὸ *Λυθικὸν* πέλαγος, πρὸς Β. τῆς Αἰγύπτου, Τριπόλεως καὶ Τύνιδος· καὶ 6.) τὴν θάλασσαν τῆς Ἀνατολῆς ἢ Συριακὴν, πρὸς Δ. τῆς Συρίας.

Ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα, κοινωνοῦσα μετὰ τῆς ἰδίως Μεσογείου διὰ τοῦ Ὀτράντου, κεῖται μεταξὺ Ἰταλίας, Ἰλλυρίας καὶ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ὀνομαζομένη ἐνίοτε καὶ κόλπος *Ἑρετικός*.

Τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, κείμενον μεταξὺ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, Ἑλλάδος, Κρητικῆς θαλάσσης καὶ Ἀνατολῆς, ὀνομάσθη ὑπὸ τῶν παλαιῶν οὕτως ἐξ Αἰγῆος, βασιλείας τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ Προποντις, ἥτις κείμενη μεταξὺ Θράκης καὶ Ἀνατολῆς κοινωνεῖ πρὸς τὰ ΝΔ. μετὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου.

Ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ὅστις κείμενος μεταξὺ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, Ἀνατολῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας κοινωνεῖ πρὸς τὰ ΝΔ. μετὰ τῆς Προποντίδος διὰ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου καὶ εἶνε ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς ναυτιλλομένους.

Ἡ Ἀζορικὴ θάλασσα (Μικῶτις λίμνη), ἥτις περικυκλουμένη πανταχόθεν ὑπὸ τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας κοινωνεῖ μετὰ τοῦ Εὐξείνιου Πόντου διὰ τοῦ Κιμμερικοῦ Βοσπόρου.

Γ'. Ἡ *Ἐρυθρὰ θάλασσα*, ἥτις σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ Ἰνδι-Ὠκεανῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου κοινωνεῖ διὰ τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδῆβ, κεῖται μεταξὺ Αἰγύπτου, Νουβίας, Ἀβυσσινίας καὶ Ἀραβίας.

Δ'. Ἡ *Κασπία θάλασσα*, ἥτις μὴ ἔχουσα τίνα φαινομένην κοινωσίαν μετὰ τῶν ἄλλων θαλασσῶν τῆς σφαίρας κεῖται μεταξὺ Ῥωσσίας, Περσίας καὶ Ταρταρίας· ἐθεωρεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν ὡς κόλπος τοῦ ὑπερβορείου Ὠκεανῦ· καὶ μάλῃον ἐκτεινομένη ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς.

ΣΗΜ. Ὁ πορθμὸς κατὰ τὸ διάφορον πλάτος του ὀνομάζεται στενὸν, πορθμὸς, φάρος, στενὸν πορθμὸν καὶ βόσπορος, ὡς τὸ στενὸν τοῦ Καλαί, ἢ πορθμὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁ φάρος τῆς Μεσσῆνης, τὸ στενὸν πορθμὸν τοῦ Ἀντιόχου, ὁ Θρακικὸς Βόσπορος κτλ.

ΕΥΡΩΠΗ.

"Ορια, έκτασις, πληθυσμὸς καὶ ἐπιγύμνησις.

§ 12. Ἡ Εὐρώπη, τὸ μικρότερον μὲν, ἀλλ' ἰσχυρότερον, πολυ-
ανθρωπότερον καὶ πλέον πεπολιτισμένον μέρος, τῆς Γῆς, κειμένη
πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Ἀσίας, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου πα-
γωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ
τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελά-
γους, τῆς Προποντίδος, τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τοῦ Καυκάσου,
καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ ποταμοῦ Οὐράλου
καὶ τῶν Οὐράλιων ὄρεων. Τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος ἀπὸ τοῦ ἐν
Πορτογαλίᾳ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἁγίου Βικεντίου μέχρι τοῦ Καρικού
κόλπου εἶνε περί τὰ 750 Γ. μ., τὸ δὲ μέγιστον πλάτος ἀπὸ τοῦ
Ταινάρου ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Βορείου (Nord) ἐν Νορβηγίᾳ
εἶνε περί τὰ 525. Ἀναλόγως δὲ τῆς ἐκτάσεώς της, ἔχουσα 272
περίπου ἑκατ. κατ. εἶνε ἢ μᾶλλον τῶν ἄλλων κατοικημένη καὶ
ἔχει ἐπιφάνειαν περί τὰς 455 χ. τ. μ. ἢ εἶνε τὸ τέταρτον περί-
που μόνης τῆς Ἀσίας καὶ τὸ τρίτον τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ δὲν πε-
ριέχει, ὡς ἐκεῖνη, ἑκτεταμένους ἐρήμους· μᾶλλον δὲ κατοικημένη
οὖσα ἀναλόγως τῆς ἐπιφανείας της εἶνε ἐνταυτῷ καὶ μᾶλλον
καλλιεργημένη.

Κόλποι.

§ 13. Ὁ Μουράνης καὶ ὁ Φόρθης πρὸς Α. τῆς Σκωτίας, καὶ
ὁ Βριστόλιος, πρὸς Δ. τῆς Ἀγγλίας· ὁ Βοθτικός, μεταξύ Σουη-
δίας καὶ Φιννίας· ὁ Φίννιος καὶ ὁ τῆς Ρήγας ἢ Λιθόνιος, πρὸς
Δ. τῆς Ῥωσσίας· ὁ Δαργίσκιος, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Πρωσσίας· ὁ
τοῦ Σουιδέρη (Φλεβίου λίμνη) εἰς τὰς Κάτω Χώρας· ὁ τῆς Βι-
σκατίας (Ακυϊτανικός), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ τῆς
Δυῶν (Γαλατικός), πρὸς Ν. αὐτῆς ὁ Γενοβαϊκός (Λυγυρικός),
πρὸς Ν. τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδινίας· ὁ Ἐρετικός (Ἀδριατικὴ
θάλασσα), πρὸς Α. τῆς ὁμωνύμου χώρας· ὁ τῆς Τεργέστης, πρὸς Ν
τῆς Ἰλλυρίας· ὁ Ταράντιος, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπό-
λεως· ὁ Κορινθιακός, μεταξύ Στερεῆς Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου,
καὶ ὁ Θερμαϊκός, πρὸς Ν. τῆς Μακεδονίας.

Περθμοί.

§ 14. Ὁ μέγας Βέλτης, μεταξύ τῶν νήσων Φιννίας καὶ
Σηλανδίας· ὁ μικρὸς Βέλτης, μεταξύ Φιννίας καὶ Ἰουτλαν-
δίας· ὁ Σουήδος (2 $\frac{1}{2}$ μ.), μεταξύ Σουηδίας καὶ τῆς νήσου Ση-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λανδίας· ὁ Καττεγάτης, μεταξύ Ἰουτλανδίας καὶ Σουηδίας· ὁ Σκαγγεράκης, μεταξύ Νορβηγίας καὶ Ἰουτλανδίας· ὁ Καλαίσιος (6 μ.) (πορθμὸς Γαλατικὸς) καὶ ἡ Μάγχη ἢ Βρετανικὴ θάλασσα, μεταξύ Βρετανικῶν νήσων καὶ Γαλλίας· ὁ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου (θάλασσα τῆς Ἱερνίας), μεταξύ Ἰρλανδίας καὶ Μεγάλης Βρετανίας· ὁ τοῦ Γιβραλτάρ (3 μ.) (Γάδεις καὶ Ἡράκλειοι Στῆλαι), μεταξύ Ἰσπανίας καὶ Μαρόκου· ὁ τοῦ Βοριγατίου, μεταξύ τῶν νήσων Κύρρου καὶ Σαρδουῶς· ὁ Φάρος τῆς Μεσσηνίας ($\frac{1}{2}$ μ.), μεταξύ Σικελίας καὶ Καλαβρίας· τὸ Ὀτράντον, μεταξύ Ὀτράντου καὶ Ἠπείρου· ὁ Εὐρίπος, μεταξύ Εὐβοίας καὶ Βοιωτίας· ὁ Ἐλλησπορτος (2500 πόδι), μεταξύ Ἑλλάσσονος Ἀσίας καὶ Θράκης, ὀνομαζόμενος οὕτως ἐκ τῆς πηγείσης αὐτοῦ· Ἑλλης, θυγατρὸς τοῦ Ἀθάμαντος· ὁ Ὠρακικὸς Βόσπορος ($\frac{1}{2}$ μ.) ἐνόων τὴν Προποντίδα μετὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου· καὶ ὁ Κιμμερικὸς Βόσπορος, ἐνόων τὸν Εὐξείνου Πόντον μετὰ τῆς Ἀζορικῆς θαλάσσης.

Λίμναι.

§ 15. Ἡ Βένερ, Βέιτερ καὶ Μαυλιόρη, εἰς τὴν Σουηδίαν· ἡ Ὀνέγα, Λαδόγα, Πέεπος καὶ Ἰλμενος, εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ἡ Βαλατῶν, εἰς τὴν Οὐγγαρίαν· ἡ Κωροσταντία, μεταξύ τοῦ μεγάλου Δουκάτου τῆς Βάδης, Βυρτεμβέργης καὶ Ἑλβετίας· ἡ τοῦ Ζυρίχου, Λυκέρνης καὶ ἡ τῆς Γενεύης ἢ Λεμανός, εἰς τὴν Ἑλβετίαν· ἡ Οὐερβατός, ἡ Κῶμος καὶ ἡ Βένακος, εἰς τὴν Λομβαρδίαν· ἡ Περουγία (Τρασυμένη), εἰς τὴν μεσαιάν Ἰταλίαν, ἥτις μακρὰν ὀλίγον τῆς ὁμωνύμου πόλεως κειμένη εἶνε περίφημος διὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ἀνίθθα κατὰ τῶν Ῥωμαίων νίκην, καὶ ἡ Οὐολσινία, πλησίον τῆς ὁμωνύμου πόλεως.

Ἀκρωτήρια, ὄρη, ἠφαιστεία καὶ χερσονησοί.

§ 16. Τὸ Κλέαρρον, πρὸς Ν. τῆς Ἰρλανδίας· τὸ Λαρσένδρον καὶ Αἰζαρδρον, πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Ἀγγλίας· τὸ Βόρειον (Nord), πρὸς Β. τῆς Λαπωνίας· ὁ Σκάγης, ἐπὶ τῆς Ἰουτλανδίας· τὸ Ὀρτέγαλον καὶ Φινιστέρόρον, πρὸς δυσμὰς τῆς Ἰσπανίας· τὸ Τραγαλάγαρον (Ἡραία ἄκρα), πρὸς Ν. ὠσαύτως τῆς Ἰσπανίας, διάσημον διὰ ναυμαχίαν, καθ' ἣν οἱ Γάλλοι τὸ 1805 ἔπαθον μὲν δεινὴν ἤτταν, ἀλλὰ ἐθανάτωσαν τὸν περιώνυμον Ἀγγλον ναύαρχον Νέλσωνα· τὸ τοῦ Ἀγίου Βικεντίου, πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Πορτογαλίας· τὸ Ἰερδόν ἢ Κόρσιον, ἀρκτικῶς τῆς νήσου Κύρρου· τὸ Κιρκαϊον, ἐν τῇ Μεσαιᾷ, καὶ τὸ Ἡράκλειον ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ· ἡ Πελοριὰς ἄκρα, ἀρκτικῶς τῆς νήσου Σικελίας· τὸ Ταίταρον καὶ ὁ Μαλέας, ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου· τὸ Σούνιον, ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὸ Αἰμόριον, ἐπὶ τῆς Ἠπειροῦ. Ἡ φησὶ ὁ Πλάτων ἐπὶ τῷ Πρωτοτύπῳ Ἐκπαίδευτικῆς Πολιτικῆς

δροσειρά, μεταξύ Νορβηγίας πρὸς Δ. καὶ Σουηδίας καὶ Λαπωνίας πρὸς Α. τὰ *Οὐράλια* (Ρίπατα), μεταξύ Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας καὶ Ἀσίας τὰ *Πυρραιά*, μεταξύ Γαλλίας πρὸς Β. καὶ Ἰσπανίας πρὸς Ν. αἱ *Ἀλπεις*, μεταξύ Ἰταλίας πρὸς Ν. καὶ Γαλλίας, Ἑλβετίας καὶ Γερμανίας πρὸς Β. τὰ *Ἀπέννινα*, διασχίζοντα κατὰ μῆκος τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ Β. πρὸς Ν. τὰ *Καρπάθια*, μεταξύ Οὐγγαρίας καὶ Γαλικίας ὁ *Αἴμος*, διαιρῶν τὴν Τουρκίαν εἰς βόρειον καὶ νότιον. Ἡφαιστεία δε εἶνε ἡ *Ἐκλα*, εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, τὸ *Βεσούβιον* εἰς τὴν Ἰταλίαν παρὰ τὴν Νεάπολιν, καὶ ἡ *Αἴτην* εἰς τὴν Σικελίαν. Ἡ Εὐρώπη ἔχει ἐξ *χερσονήσους*, τὴν *Σκανδιναυικὴν*, περιλαμβάνουσαν τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν τὴν *Ἰσπανικὴν* ἢ *Πυρραικὴν*, περιλαμβάνουσαν τὴν Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν, τὴν *Ἰταλικὴν*, τὴν *Ιουτλανθίαν* ἢ *Κιθριτικὴν*, μεταξύ Γερμανικῆς καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης, τὴν *Ἑλληρικὴν*, μεταξύ Αἰγαίου καὶ Ἰονίου πελάγους, καὶ τὴν *Κριμαίαν* ἢ *Ταυρικὴν*, πρὸς Ν. τῆς Ῥωσσίας.

Ποταμοὶ τῆς ἀρκτικής Εὐρώπης.

§ 17. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ *Τάμεσις*, ὅστις ῥέων πρὸς Α. χύνεται εἰς τὸν πόρον τοῦ Καλαί· ὁ *Οὐαβερος*, ὅστις ῥέων πρὸς τὰ ΒΑ. χύνεται εἰς τὴν Βόρειον θάλασσαν· ὁ *Σαθέρις*, ὅστις ῥέων πρὸς τὰ ΝΔ. χύνεται εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Εἰς τὴν Ἰρλανδίαν ὁ *Σράντων*, ὅστις ῥέων πρὸς τὰ ΝΔ. χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Μεταξὺ Σουηδίας καὶ Ῥωσσίας, ὁ *Τορνέας*, ὅστις πηγάζων ἀπὸ τὴν Σκανδιναυικὴν ὄροσειράν καὶ ῥέων πρὸς Ν. ἐκβάλλει εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὁ *Δούνας*, ὅστις ῥέων πρὸς Β. ἐκβάλλει πλάσιον τοῦ Ἀρχαγγέλου ἢ *Νεβά*, ὅστις διερχόμενος διὰ τῆς Πετροπόλεως ἐνώνει τὰς λίμνας Λαδόβαν καὶ Ὀνέβαν μετὰ τοῦ Φινίου κόλπου· ὁ *Δόνας*, ὅστις ῥέων ὠσαύτως πρὸς Δ. ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον· ὁ *Δάνασιρι* ἢ *Τύραι*, ὅστις ῥέων πρὸς τὰ ΝΑ. ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον· ὁ *Δάναρις* ἢ *Βορισθένης*, ὅστις ῥέων πρὸς Ν. ἐκβάλλει ὠσαύτως εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον· ὁ *Τάραϊς*, ὅστις ῥέων ὠσαύτως πρὸς Ν. καὶ δεχόμενος ὑπὲρ τοῦ πεντήκοντα ἄλλους ποταμοὺς ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν· ὁ *Βόλγας*, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης, ὅστις πηγάζων εἰς τὴν Βορονόβην λίμνην ἐπὶ τῶν ὄρειν τῆς Λιθουανίας καὶ ἔχων ῥοὴν ὑπὲρ τὰς 640 λεύγας ἐκβάλλει πρὸς Ν. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Ποταμοὶ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης.

§ 18. Ὁ *Οὐίστούλας*, ὅστις ῥέων διὰ τῆς Πολωνίας καὶ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῆς δυτικῆς Πρωσσίας ἐκβάλλει εἰς τὸν Δαντσίσιον κόλπον· ὁ *Οὐ-
 γάδρος*, ὅστις πηγάζων εἰς τὰ Καρπάθια καὶ διερχόμενος δι' ὅλης
 τῆς Πρωσσίας ἐκβάλλει εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ *Ἀλβίς*,
 ὅστις πηγάζων εἰς τὴν Βοσμίαν διέρχεται διὰ τῆς Σαξωνίας καὶ
 Πρωσσίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν· ὁ *Οὐίσουρ-
 γις*, ὅστις πηγάζων ὄχι μακρὰν τῆς Κασσέλης ῥέει πρὸς Β., ἔπειτα
 διερχόμενος διὰ τῆς Ἀσίας, τοῦ Ἀνοβέρου καὶ τοῦ μεγάλου
 Δουκάτου Ὀλδερμβούργου ἐκβάλλει εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν·
 ὁ *Ῥήνος*, ὅστις πηγάζων εἰς τὴν Ἑλβετίαν διέρχεται διὰ τῆς
 Κωνσταντίας λίμνης καὶ ῥέει πρὸς Β. μέχρι τῶν Κάτω Χωρῶν,
 ἔνθα στρέφει πρὸς Δ. ἐκβάλλει διὰ τεσσάρων στομιῶν εἰς τὴν
 Βόρειον θάλασσαν· ὁ *Σηκούνας*, ὅστις ἐκβάλλει πρὸς τὰ ΒΔ.
 εἰς τὴν Μάγλην· ὁ *Λείγηρ*, ὅστις ῥέων κατὰ πρῶτον πρὸς Β. ἔ-
 πειτα πρὸς Δ. ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· ὁ *Γαρού-
 τας*, ὅστις πηγάζων εἰς τὰ Πυρηνικὰ ἐκβάλλει πρὸς τὰ ΒΔ εἰς τὸν
 τῆς Βισκαίας κόλπον· ὁ *Ροδαρός*, ὅστις πηγάζων εἰς τὴν Ἑλβε-
 τίαν διέρχεται διὰ τῆς Γενεύης λίμνης καὶ ῥέων πρὸς Δ. μέχρι
 τῆς Λυῶν στρέφει ἔπειτα πρὸς Ν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον
 τῆς Λυῶν· ὁ *Δούναβις* (Ἰστρος), δεύτερος μετὰ τὸν Βόλγαν, ὅς-
 τισ πηγάζων παρὰ τὸ Μέλαν Δάσος εἰς τὸ μέγα Δουκάτον τῆς
 Βάδης, διέρχεται ἐκ Δ. πρὸς Α. διὰ τῆς Βυρτεμβέργης, Βαυαρίας,
 Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας στρέφει πρὸς
 Ν. καὶ ἔπειτα ῥέων πρὸς Α. καὶ βρέχων τὸ βόρειον μέρος τῆς
 Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ἐκβάλλει διὰ πολλῶν στομιῶν εἰς τὸν Εὐ-
 ζεινον Πόντον.

Ποταμοὶ τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης.

§ 19. Ὁ *Τάγος*, ὅστις ῥέων πρὸς τὰ ΝΔ. διέρχεται μέγα μέ-
 ρος τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαν-
 τικὸν Ὠκεανὸν ὑπὸ τὴν Λισβῶναν· ὁ *Γουαδιάνας*, ὅστις ῥέων πρὸς
 τὰ ΝΔ. διέρχεται μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας καὶ τὸ νότιον τῆς
 Πορτογαλίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὰ Γάδειρα· ὁ *Ἰβηρ* ἢ *Ἐβρος*, ὅς-
 τισ ῥέων ἀπὸ τὰ ΒΔ. πρὸς τὰ ΝΑ. ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον
 θάλασσαν· ὁ *Πάδος*, ὅστις πηγάζων εἰς τὸ Πιεμόντιον διέρχεται
 διὰ τῆς χώρας ταύτης ἐκ Δ. πρὸς Α. καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἑνετικὸν
 κόλπον· ὁ *Ἀθεσις*, ὅστις διερχόμενος διὰ τῆς Λομβαρδίας καὶ Ἑνε-
 τικῆς ἐκβάλλει ὡσαύτως εἰς τὸν Ἑνετικὸν κόλπον· ὁ *Ἄρνος*, ὅστις
 πηγάζων εἰς τὰ Ἀπέννινα διέρχεται ἐξ Ἀ. πρὸς Δ. τὴν Τοσκάνην
 καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· ὁ *Τίβερις*, ὅστις πη-
 γάζων εἰς τὰ Ἀπέννινα, πρὸς Α. τῆς Τοσκάνης καὶ ῥέων ἀπὸ Β.
 πρὸς Ν. χύνεται πρὸς Δ. εἰς τὴν Τυβήρηνικὴν θάλασσαν· ὁ *Ἀεῖδς*,
 ὅστις ῥέων ἀπὸ τὰ ΒΔ. πρὸς τὰ ΝΑ. ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἰταλικὴν

κόλπον· ὁ Ἐὐρώς, ὅστις ῥέων ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ δεχόμενος πολλοὺς ποταμοὺς ἐκβάλλει εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Πολίτευμα καὶ θρησκεία.

§ 20. Ἐν Εὐρώπῃ διὰ τῆς εἰς τὸν πολιτισμὸν προόδου τῶν κατοικούντων αὐτὴν ἐσυστήθησαν, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, ἐλεύθερα πολιτεύματα καὶ κυβερνήσεις πατριαί, φροντίζουσαι διὰ τῶν εἰρηνικῶν ἐπιτηδεύματων, τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας, βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου νὰ καταστήσωσι τοὺς κυβερνωμένους εὐδαίμονας. Οἱ λαοὶ αὐτῆς, ἐκτὸς εὐαρίθμων τινῶν, προσβέβησαν εὐτυχῶς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ θεωροῦνται ὡς μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, διάγοντες ἐν ἀμοιβαίῃ εἰρήνῃ πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν εὐπορίαν καὶ εὐτυλίαν. Τοῦτων δὲ τὰ 140 ἑκατ. σχεδὸν εἶνε Δυτικοί, 62 Ὀρθόδοξοι, 64 διικρατοῦμενοι, 6 Μωαμεθανοὶ καὶ 3 Ἰσραηλῖται, ὅτινες εἶνε πανταχοῦ διεσπαρμένοι χωρὶς νὰ συστήνωσιν ἴδιον κράτος.

Κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 21. Ἡ Εὐρώπη, κειμένη ἅπασα σχεδὸν, ἐκτὸς τῶν ψυχροτάτων ἀρκτέων μερῶν, εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην, ἔχει κλίμα θερπνὸν καὶ συγκεκριμένον, συντελοῦν μεγάλως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὄλων τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν καρποφορίαν τῆς γῆς. Ἡ φυσικὴ γονιμότης τῆς Εὐρώπης, κατωτέρα οὕσα τῆς τῶν ἄλλων ἡπείρων, ἀναπληροῦται ἐκ τῆς εὐφύας, μαθήσεως καὶ τῆς περὶ τὰ γεωργικὰ ἐπιμελείας τῶν κατοίκων αὐτῆς, ὅτινες τὰ περισσότερα προϊόντα μετεφύτευσαν ἀπὸ τὰς ἄλλαις ἡπείρους. Παράγει λοιπὸν ἀφθύως δημητριακῶς καὶ μεσημβρινῶς καρποὺς, οἶνον, ἔλαιον, βαμβάκιον, μέταξον, λίνον καὶ πάντα τὰ πρὸς τὸν βίον ἀναγκαῖα ὡφέλιμα ζῶα ἔχει πολλὰ, καὶ βλαβερά σπάνια, μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ὀλίγα, σιδήρου, μαλῦθδου, κασσιτέρου, γαιανθράκων, ἑλατος, κτλ. ἄφθονα. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς κατεργάζουσι οὐ μόνον τὰ ἴδια τῶν φυσικῶν προϊόντα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἡπείρων, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργούντες ἐκτεταμένον ἐμπόριον εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου γίνονται τῶν ἄλλων ὁδηγοὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐπιτηδεύματα τοῦ πολιτισμένου βίου.

Γλώσσαι καὶ διανοητικὴ κατάστασις.

§ 22. Αἱ πλουσιότεραι καὶ ἐπιστημονικώτεραι τῶν νῦν ἐν Εὐρώπῃ λαλουμένων γλωσσῶν εἶνε ἡ Γερμανικὴ, ἡ Ἀγγλικὴ, ἡ Γαλλικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Πορτογαλικὴ, ἡ Ἰσπανικὴ, ἡ Σλαβικὴ καὶ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἡ Ἀπλοελληνική, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἰδίαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλουσιωτέραν φιλολογίαν. Ἐκτὸς δὲ τῶν κατὰ διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς πόλεις καὶ ἐπικρατείας συνιστῶντων τῆν τῶν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων τάξιν εὐρηταὶ καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς τάξεις καὶ ἐπαγγέλματα νοερά τις καὶ ἠθικὴ κατὰ ἀνώτερον ἢ κατώτερον βαθμὸν ἀνάπτυξις, καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀγγλίας, Γερμανίας, Πρωσσίας, Αὐστρίας, Γαλλίας, Ἑλλάδος καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν, διαδιδομένη ἰδίως διὰ τῶν ἀπανταχοῦ ἐγειρομένων δημοτικῶν καὶ κεντρικῶν σχολείων, τῶν γυμνασίων, τῶν πανεπιστημίων, τῶν ἐφημερίδων, τῶν διαφόρων φιλεκαπαιδευτικῶν ἐταιριῶν καὶ τῶν λοιπῶν διδασκτικῶν καταστημάτων. Αἱ δὲ ὄραται τέχναι ἀκμάζουσι μᾶλλον ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Κάτω Χώραις, βοηθούμεναι διὰ τῶν πολυειδῶν διδασκασιῶν καὶ ἀξιολόγων συλλογῶν καὶ ταμείων, κοσμουμένων ὑπὸ τῶν πολυτίμων λειψάνων διαφόρων καὶ ἐξόχων τῆς ἀρχαιότητος ἀριστουργημάτων.

Διαιρέσεις.

§ 23 Γραμμὴ εὐθεῖα ἀγομένη ἐκ τῆς Λευκῆς θαλάσσης, διερχομένη διὰ τοῦ Φιννίου κόλπου καὶ περατοῦμένη εἰς τὰ ΒΑ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης διαιρεῖ τὴν Εὐρώπην εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν ἢ πρώτη περιλαμβάνει τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰόνιον πολιτείαν, τὴν Τουρκίαν μετὰ τῆς ἡγεμονίας Βλαχίας καὶ Μολδαβίας καὶ τὴν Ρωσίαν καὶ ἡ δευτέρα τὴν Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν, Πορτογαλίαν, Γαλλίαν, Ὀλλανδίαν, Βέλγιον, Ἑλβετίαν, Γερμανικὴν Ὀμοσπονδίαν, Αὐστρίαν, Πρωσσίαν, Δανίαν, Σουηδίαν, Νορβηγίαν καὶ τὰς Βρετανικὰς νήσους. Περὶ ὧν δὲ τούτων θέλομεν λαλήσει ἐφεξῆς, φυλάττοντες τὴν αὐτὴν τάξιν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

Ε Λ Λ Σ.

Ὅρια, θέσις καὶ μέγεθος.

§ 24. Ἡ Ἑλλὰς, τὴν ὁποίαν αἱματώδης καὶ ἡρωϊκὸς ἀγὼν ἀπέσπασεν ἡκρωτηριασμένην ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ μετὰ τεσσαρῶν περίπου αἰῶνων δουλείαν, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ γραμμῆς ἀρχομένης ἀνωθεν τοῦ Πτελεοῦ λιμένος ἐν τῷ Παγασσητικῷ κόλπῳ καὶ ἐκτεινομένης δυτικῶς δι' ὅλης τῆς σειρᾶς τοῦ ὄρους Ὀρθρος μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου παρὰ τὸν αὐτόθι λιμένα τῆς Κοπρίνης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Μεσογείου θαλάσσης· καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, κει-
μένη μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκουσῶν νήσων μεταξὺ τῆς 380, 20'
— 420, 30' Α μήκους καὶ τῆς 360, 20'—390, 34' Β. πλάτος
καὶ ἔχουσα μῆκος μὲν περὶ τὰ 45 μ. ἀπὸ Β. πρὸς Ν. πλάτος δὲ
36 ἀπὸ Δ. πρὸς Α. καὶ ἐπιφάνειαν περὶ τὰ 897 τ. μ. ἐξ ὧν 395
περίπου περιλαμβάνει ἡ Πελοπόννησος, 369 ἡ Στερεὰ καὶ 134
αἱ Νῆσοι. Διὰ τὴν περιλήθη τις, περιπατῶν πάντοτε παρὰ τὴν πα-
ραλίαν, χρειάζεται διὰ μὲν τὴν Πελοπόννησον 370 ὥρας καὶ δι'
ἀτμοπλοίου 98, διὰ δὲ τὴν Στερεάν 160 καὶ δι' ἀτμοπλοίου 40.

Κόλποι καὶ ἀκρωτήρια.

§ 25. Γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Δ. πρὸς Ν. εἶνε ὁ Ἀμφαρχικός, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποίου ὑψοῦται τὸ Ἀκτιοῦ ἀκρωτήριο· ὁ Κορινθιακός, μεταξὺ Ἀχαΐας, Κορινθίας, Φωκίδος καὶ Αἰτωλίας, ἀρχόμενος ἀπὸ τὸ Ἀραξοῦ ἀκρωτήριο καὶ ἔχων πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπὶ τῆς Ἀχαΐκῆς παραλίας τὸ ἀκρωτήριο Ρίον, καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐπὶ τῆς Αἰτωλικῆς τὸ Ἀρτίγγιον· ὁ Κυπαρισσιακός, πρὸς Δ. τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Χελωνάτι καὶ Ἀκρίτι· ὁ Μεσσηνιακός, μεταξὺ Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας· ὁ Λακωνικός, ἔχων πρὸς τὰ δεξιὰ τὸν Μαλέα καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸ Ταίραρον· ὁ Ἀργολικός, μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Κυνουρίας· ὁ Σαρωνικός, ἔχων δεξιόθεν τὸ ἀκρωτήριο Σούριον καὶ ἀριστερόθεν τὸ Σκόλλαιον· ὁ Ὀπούρτιος, μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Λοκίδος· ὁ Μαλιακός, μεταξὺ Εὐβοίας, Φθιώτιδος καὶ Λοκίδος, ἔχων κατὰ τὴν εἴσοδόν του τὸ ἀκρωτήριο Ποσειδίων· ὁ Παρρασητικός, τοῦ ὁποίου μικρὸν μέρος ἀνήκει εἰς τὸ βασιλείον τῆς Ἑλλάδος.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

§ 26. Εἰς τὴν Πελοπόννησον ὁ Ἀλφειός, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Μαινάλου καὶ δεχόμενος τὸν Λάδωνα καὶ Γορτύμιον διέρχεται διὰ τῆς Ἡλίδος, ἐκβάλλει εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον καὶ εἶνε ὁ μέγιστος τῆς Χερσονήσου ταύτης· ὁ Πηγεῖος, ὅστις πηγάζων ἀρκτικώτερον τοῦ Ἀλφειοῦ ἐκ τῆς Φολόης, ἐκβάλλει πρὸς Ν. τοῦ Χελωνάτι· ὁ Σῦς, ποτάμιον τῶν Τρικάλων, πηγάζων ἐκ τῆς Κυλλήνης· ὁ Κραθῆς, ποτάμιον τῆς Ἀχαΐας, πηγάζων ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους· ὁ Βουραϊκός, ποτάμιον τῶν Καλαβρυτῶν, πηγάζων ἐκ τοῦ Καλλιφρονίου ὄρους· ὁ Σελιωθεὺς, ποτάμιον τοῦ Αἰγίου, πηγάζων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους· ὁ Πείρος, ποτάμιον Καμινίτης, πηγάζων ἐκ τοῦ Ἐρυμάνθου· ὁ Πάμισος, ὅστις ἐκ-

ων διὰ τῆς Μεσσηνίας ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον· ὁ *Εὐρώτας*, ὅστις πηγάζων εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ διερχόμενος ἀπὸ Β. πρὸς Ν. διὰ τῆς Λακωνίας ἐκβάλλει εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον· ὁ *Ἐρασῖνος*, ὅστις πηγάζων ἐκ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ Στυμφαλίδος λίμνης καὶ βέων ὑπογείως ἰκανὸν διάστημα ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον· ὁ *Κημισσός*, ὅστις βέων διὰ τῆς Βοιωτίας χύνεται εἰς τὴν Κοπιαῖδα λίμνην· ὁ *Στερεαίος*, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ἐν Ἠπείρῳ Τυμφρηστοῦ ὄρους καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Φθιώτιδος ἐκβάλλει εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον· ὁ *Ἐθνος*, ὅστις πηγάζων ἐκ τῆς Οἴτης· ἐκβάλλει εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον· ὁ *Ἀχελῷος* ὅστις πηγάζων ἀπὸ τοῦ Πίνδου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας· ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Τῶν δὲ νήσων οἱ ποταμοὶ εἶνε ὀλίγου λόγου ἄξιοι. Λίμνη δὲ ἐπισημότεραι ἐν μὲν τῇ Πελοποννήσῳ εἶνε ἡ *Στυμφαλίς* καὶ ἡ *Φερεός*, δυτικώτερον τῆς ἀνωτέρω, ἐν τῇ Κορινθίᾳ, καὶ ἡ *Αἰθρη* κατὰ τὴν Ἀργολίδα· ἐν δὲ τῇ Στερεᾷ ἡ *Κοπιαῖς*, καὶ ἡ *Γλυκὴ*, ἀρκτικώτερον τῶν Θηβῶν, ἡ *Ἀμβρακία*, ἡ *Τριχωρὶς*, ἡ *Τρία*, ἡ *Κυρία* καὶ ἡ *Μελίση*, ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

Ἦρη.

§ 27. Τὰ ἦρη τῆς Στερεᾶς δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κλώνες τῆς σειρᾶς τοῦ Πίνδου, ἐπισημότερα δὲ τούτων, γινομένης ἀρχῆς ἀπὸ Β., εἶνε ἡ *Ἰθῆρος* κατὰ τὰ μεθόρια ἀπολήγουσα εἰς τὸ *Ποσειδῖον* ἀκρωτήριον· ὁ *Τυμφρηστός*, μεταξὺ Εὐρυτανίας καὶ Φθιώτιδος· ἡ *Οἴτη*, ἐντὸς τῆς Φθιώτιδος, σχηματίζουσα κατὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον μετὰ τῆς θαλάσσης τὴν διόδον τῶν *Θερμοπυλῶν*· ὁ *Κόραξ*, εἰς τὴν Δωρίδα· ὁ *Ἐλικὸν*, εἰς τὴν Βοιωτίαν· ὁ *Παργασός*, εἰς τὴν Φωκίδα, ὁ *Κιθαῖρων*, εἰς τὰ μεθόρια Βοιωτίας, Μεγαρίδος καὶ Ἀττικῆς· τῆς δὲ Πελοποννήσου ἡ *Κολλητη*, εἰς τὴν Κορινθίαν· ὁ *Ἐρήμανθος* καὶ τὰ τῶν Ὀλοῦνης, μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν Καλαβρύτων, Πατρῶν καὶ Ἠλείας· τὰ *Ἀζοῖνια* καὶ τανῶν *Χελμῆς*, ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας τῶν Καλαβρύτων· τὸ *Παραχαικόν*, ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας τῶν Πατρῶν· τὸ *Ἀρτεμῖσιον* καὶ *Παρθέσιον*, μεταξὺ Μαντινείας καὶ Ἀργούς· τὸ *Μαίναλον*, ἐντὸς τῆς Μαντινείας· ὁ *Πάργωρ*, μεταξὺ Λακεδαιμόνος καὶ Κυνουρίας· τὸ *Ταθύγετον*, μεταξὺ Λακεδαιμόνος καὶ Οἰτύλου· ἡ *Φολιόη*, ἐντὸς τῆς Ἠλείας· τὰ *Νόμια* καὶ τανῶν *Τετράριον*, μεταξὺ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας· τὸ *Ἀόκαιον*, εἰς τὴν Ὀλυμπίαν· ἡ *Ἰθώμη*, ἐντὸς τῆς Μεσσηνίας· τὸ *Ἀραγναῖον* ἐντὸς τῆς Ἀργολίδος· ἡ *Διρρῶς*, ἡ *Ὀχη* καὶ τὸ *Τελιέθριον*, εἰς τὴν Εὐβοίαν.

Κλίμα, προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα.

§ 28. Ἐξισορρομημένων βροσινῶν τιγῶν γῶνδων τῆς Πελοποννήσου Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ τῆς Στερεᾶς, ἔνθα ὁ ἀήρ μῆνᾶς τινὰς τοῦ ἑαυτοῦ εἶναι ψυχρὸς, αἱ λοιπαὶ ἔχουσι κλίμα θερμὸν, εὐκραεῖς καὶ ὑγιεινόν· τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι ἐν γένει εὐφορὸν καὶ ἡ θέσις θαυμαστὴ πρὸς ἐμπορίαν. Ἡ ἐπιδεδξιότης, ἡ φιλομαθεῖα καὶ ἡ φιλοπονία τῶν κατοίκων θαυμάζονται παρ' ἀπάντων, ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα σπέρματα μ' ὅλας τὰς ἐπισήμους καὶ ἰδιωτικὰς προσπάθειας δὲν ἐβλάστησαν εἰσέτι τοὺς προσδοκωμένους καρποὺς εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς γεωργίας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον ἐκτείνεται εἰς ὅλους τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ παραλίους τόπους τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Τουρκίας, Ρωσσίας, Βορείου Ἀφρικῆς, Ἰταλίας, Γαλλίας, Ἀγγλίας, Ἰσπανίας καὶ πολλῶν ἄλλων χωρῶν, ἔνθα οἱ ἔμποροι τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος ἀνταγωνίζονται οὐχὶ καταδεέστερον τῶν μεγαλεμπόρων τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν. Κυριώτερα δὲ τῶν ἐξαγομένων προϊόντων εἰσὶ σταφίδες Κορινθιακαὶ, ἔλαιον, μέταξο, μαλλία, δέρματα, βαλάνιδιον οἶνος, μέλι, κηρίον, τυρὸς, βούτυρον, σῦκα, ἐρυθρόδανον (ρίζαριον) κτλ. εἰς δὲ τὰ εἰσαγώγιμα κατατάσσονται δυσυχῶς οὐχὶ τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς πολυτελείας, ἥτις ἀπηνῶς μαστιίζει τοὺς μόλις ἀναγεννηθέντας. Ἑλληνας καὶ πολλῶν χρησίμων ἀνάγκην ἔτι ἔχοντας. Ὑπὲρ τῆς συγκοινωνίας τοῦ ἐσωτερικοῦ πολλὰ προσπάθειαι καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπὸ μέρους τῶν κατοίκων καταβάλλονται, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ γινόμεναι ἤδη ἀμαξίτοι ὁδοὶ καὶ λιμένες καὶ αἱ ἠλεκτρικοὶ τηλεγραφοὶ· εἰσέτι ὅμως δὲν ἐπῆλθε τὸ ποθεύμενον ἀποτέλεσμα τῆς καταναλώσεως τῶν προϊόντων τοῦ ἐσωτερικοῦ διὰ μικρᾶς δαπάνης.

Κάτοικοι, γλῶσσα καὶ θρησκεία.

§ 29. Οἱ κάτοικοι, ἀπηνῶς ἀποδεκτοὶθέντες ἕνεκα τοῦ εἰματηροῦ καὶ πολυχρονίου πολέμου, εἰσὶ 1096 810 κατὰ τὴν ἐπίσημον καὶ ἀκριβῆ ἀπογραφὴν τοῦ λήξαντος ἤδη ἔτους 1861. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ταύτην ἠριθμῆθησαν εἰς ἕκαστον τόπον μόνον οἱ διαρκῶς κατοικοῦντες, οἱ δὲ ἀποδημοῦντες ἐντὸς τοῦ Κράτους, εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των, οἱ δὲ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποδημοῦντες, οἵτινες εἰσὶ πολὺ ἀριθμοὶ, δὲν περιλαμβάνονται παντάπασιν εἰς τὴν ἀπογραφὴν ταύτην. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἀριθμοῦ 552414 ἀνήκουσιν ἀκριβῶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, 318535 εἰς τὴν Στερεάν, 225 861 εἰς τὰς Νήσους. Οἱ νῦν Ἕλληνας, ἂν καὶ κατὰ καιροὺς ὑπετάγησαν ἀλλεπαλληλῶς εἰς ἔθνη ἑτερογενῆ, ἑτερογλωσσικὰ καὶ βάρβαρα καὶ σκληρὰς καταπίεσεως ὑπέστησαν, διέσωσαν ὅμως ἑναργεῖς καὶ ἀνεξάλειπτους τοὺς ἐξόχους ἐκείνους χαρακτῆρας, διὰ τῶν ὁμοίων ἀνέδειξαν εἰς τὸν ἐκτεταμημένον κόσμον πάμπολλα ἡρωϊκὰ κατορθώματα ὅμοια πρὸς τὰ τῶν ἰδίων ἑαυτῶν περιλεῶν προγόνων. Δαλοῦσι δὲ τὴν Ἀπλοελληνικὴν γλῶσσαν καὶ ὀλίγοι τινες,

διεσπαρμένοι καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἀλβανικὴν. Ἐπακρα-
τοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολική, διοικουμένη ὑπὸ
πενταμελοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων, ἐδρευούσης εἰς τὴν μη-
τρόπολιν τοῦ Βασιλείου καὶ ἀνανεουμένης ἐν μέρει τὴν πρώτην
Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας ἐκ
τῶν κατ' ἐπαρχίας Ἐπισκόπων καὶ Ἀρχιεπισκόπων, χειροτονου-
μένων κανονικῶς καὶ ἐγκρινομένων προτάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Χριστιανοὶ μὴ ἀνήκοντες εἰς τὸ ἀνατολι-
κὸν δόγμα ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸ Κράτος 9358, οἵτινές εἰσι κυ-
ρίως δυτικοὶ, Ὁθωμανοὶ δὲ καὶ Ἰσραηλίται 552. Ἐκ τῶν πρώτων
κατοικοῦσι 3446 ἐν Σύρῳ, 3375 ἐν Τήνῳ, 4073 ἐν Ἀθήναις,
623 ἐν Θήρᾳ, 339 ἐν Πάτραις, 256 ἐν Νάξῳ, 86 ἐν Πειραιεῖ,
48 ἐν Μήλῳ, καὶ οἱ λοιποὶ, οἵτινές εἰσιν ἀσήμενοι, ἐν Κέα καὶ
Ἄνδρῳ. Οἱ δυτικοποιεῖνται ὑπὸ ἰδίων Ἐπισκόπων διοριζομέ-
νων ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ ἐδρευόντων εἰς τὰς νήσους Νάξον, Θή-
ραν, Τήνον καὶ Σύρον.

Πολίτευμα.

§ 30. Ἡ Ἑλλάς γενομένη τὸ 146 Π. Χ. Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία
προσέτεθη τὸ 395 Μ. Χ. εἰς τὸ Βυζαντικὸν βασίλειον. Μετὰ ταῦ-
τα δὲ εἰσέβαλον καὶ ἐπόκησαν αὐτὴν βάρβαρα ἔθνη καὶ ἰδίως
Σλάβοι καὶ Ἀλβανοὶ, οἵτινες συνεχωνεύθησαν καὶ ἐξελληνίσθησαν
βαθμηδὸν διὰ τῆς πολυχρονίου μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιμιξίας.
Ἐξουσιασθεῖσα δὲ ἔπειτα ὑπὸ τῶν Φράγκων σταυροφόρων,
ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν καὶ τέλος ἀλωθεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀνεγνω-
ρίσθη μετὰ ἔνδοξον καὶ πολυετὴ ἐπανάστασιν τὸ 1827 ὀριστικῶς
ἀνεξάρτητος, ὅτε καὶ ἀνηγορεύθη Κυβερνήτης αὐτῆς ἐπὶ ἐπταετίαν
π περιούστατος Ἰωάννης Α. Καποδίστριας. Βασιλεύει δὲ νῦν
ὑπὸ τοῦ ~~εὐλαίου~~ Ὁθωνος, δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς
Βυραρίας, γεννηθέντος τὴν 20 Μαΐου τοῦ 1815 καὶ ἐλθόντος
κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν 25 Ἰανουαρίου τοῦ 1833. Γε-
νόμενος δὲ ἐνῆλιξ τὴν 20 Μαΐου τοῦ 1835 ἔλαβε τὰς ἡνίας τοῦ
Κράτους, καὶ τὴν 10 Νοεμβρίου τοῦ 1836 ἐνυμφεῖται τὴν ~~χει-
ροτετάτην ἡμέραν~~ Ἀμαλίαν, ἀδελφὴν τοῦ μεγάλου δαυκὸς
τοῦ Ὀλδερμβούργου. Τὸ Ἑλληνικὸν στέμμα μεταβαίνει μόνον
εἰς τοὺς κατ' εὐθείαν γραμμὴν γενεαίους καὶ νομίμους ἀπογόνους
τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ ἐν ἑλλείψει τούτων εἰς τὸν ἐπόμενον
αὐτοῦ ἀδελφὸν κατὰ τάξιν πρωτοτακίας. Ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου
τοῦ 1843 τὸ πολίτευμα εἶνε ἐντελῶς συνταγματικὸν καὶ πᾶσα
νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἀπόκειται εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις κυβερνᾷ
δὲ ὑπευθύνων ὑπουργῶν, ἡ δὲ νομοθετικὴ καὶ εἰς δύο ~~συλλέγονται~~
τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν. Ἡ βουλὴ συγκροτουμένη ~~ἔτι~~ ἀπὸ
412 βουλευτᾶς ἐλέγχεται ἀπὸ πᾶσαν ^{ἐκ} τὴν ἐπιτελίαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, εἰς
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

εἰς δέκα χιλιάδας ἢ δὲ Γερουσία, τῆς ὁποίας ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς εἶνε 27 καὶ ὁ ἀνώτατος ἀναβαίνει μέχρι τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν ἢ καὶ ἐπέκεινα τούτου κατ' ἀπόφασιν τῆς βουλῆς, διορίζεται ἰσοθίως ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ τὰ διαγραφόμενα ὑπὸ τοῦ Συντάγματος προσόντα. Αἱ βουλὴ συνέρχονται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν 15 Νοεμβρίου εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ Βασιλείου.

Δικαιοσύνη καὶ ἐκπαίδευσις.

§ 31. Πρὸς ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουσι εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀνάγκην *Εἰρηνοδικεῖα*, εἰς ἐκάστην δὲ πρωτεύουσαν νομοῦ ἐν *Πρωτοδικείοις*, καὶ καθ' ὅλον τὸ βασίλειον τρία *Ἐμποροδικεῖα*, ἐδρεύοντα ἐν Πάτραις, Ναυπλίῳ καὶ Σύρῳ. Ἀνώτερα δὲ δικαστήρια καθ' ὅλον τὸ κράτος εἰσὶ τρία *Ἐφετεῖα*, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἐδρεύει ἐν Ναυπλίῳ, τὸ ἕτερον ἐν Πάτραις καὶ τὸ τρίτον ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ὑπάρχει καὶ τὸ ἀνώτατον δικαστήριον, ὃ *Ἄρειος Πάγος* λεγόμενον. Διὰ δὲ τὴν ἐκδίκασιν τῶν κακούργημάτων συνιστᾶται εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκάστου Ἐφετείου ἀνά τρεῖς μῆνας τοῦλάχιστον ἐν κακούργιοδικῶν δικαστήριον μεταφερόμενον κατὰ τὴν ἀνάγκην ἀπὸ ἑνα νομὸν εἰς ἄλλον. Πρὸς δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν ἕκαστος δῆμος ὑποχρεοῦται νὰ ἔχη ἐν τοῦλάχιστον δημοτικὸν σχολεῖον. Ὑπάρχουσι δὲ ἤδη καθ' ὅλον τὸ Κράτος 4 Πανεπιστήμιον, 10 Γυμνάσια καθ' ὅλου, 4 Διδασκαλεῖον, 93 Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καθ' ὅλου, 450 δημ. σχολεῖα καὶ ὄρφανοτροφεῖα, 300 γραμματοδιδασκαλεῖα καὶ 4 διδασκῆρια εἰς ἄλλα Ὑπουργεῖα ὑπαγόμενα. Ἐν πᾶσι τούτοις διδάσκουσιν 130 καθηγηταὶ καὶ 989 διδάσκαλοι, καὶ διδάσκονται περὶ τὰς 65 χ μαθηταὶ καὶ τῶν δύο φύλων.

ΣΗΜ. Τὸ νέον Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος ἀριθμοῦν πλέον τῶν 600 φοιτητῶν δὲν εἶνε καταδεέστερον πολλῶν ἀρχαίων διακεκριμένων Πανεπιστημίων τῆς Εὐρώπης.

Πρόσοδος, χρέος καὶ πολεμικὴ δύναμις.

§ 32. Ἡ ἐτησίᾳ πρόσοδος λογίζεται σχεδὸν 25 ἑκατ. δραχμῶν, ἢ δὲ δαπάνη δὲν υπερβαίνει τὰ 23 $\frac{1}{2}$. Τὸ δὲ δημόσιον χρέος, τὸ τε γεγόμενον πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Βασιλέως ἡμῶν, καὶ τὸ πραγματοποιηθὲν ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας, τὸ ὅποιον εἶνε σχεδὸν ἕσον, λογίζεται ἤδη μετὰ τοῦ τόκου περὶ τὰ 180 ἑκατ. δραχμ. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ἦτοι τοῦ πεζικοῦ, τοῦ ἰππικοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ, τοῦ μηχανικοῦ, τῆς διλοχίας τῶν σκαπανέων καὶ πυροσβεστῶν, τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῶν λοιπῶν κλάδων διὰ τὸ ε. ε. ὤρισθη εἰς 10918 ἄνδρας, ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, στρατιώτας καὶ λοιπούς, τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἢ ὅλη δύναμις εἰς 4200, ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, ναύτας καὶ λοιπούς. Πλοῖα δὲ μικρὰ καὶ μεγάλα ἀριθμοῦνται 19, ἐν οἷς καὶ 8 ἀτμοψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κίνητα· τὰ δὲ ἐμπορικὰ πλεῖστα ὄντα περὶ τὰς 3500 καὶ περιέχοντα ὑπὲρ τὰς 22500 ναύτας εἰσι περὶ τὰς 300000 κάρων (τόνων). Ἐν τούτοις δὲν καταριθμεῖται καὶ ἡ νεωστὶ συσταθεῖσα Ἑλληνικὴ ἀτμοπλοῖα, παρασχρῦσα πολλὰς τὰς εὐκολίας εἰς τὸ εὐπόριον καὶ τὴν συγκοινωνίαν τῶν κατοίκων καὶ ἀριθμοῦσα ἤδη 9 ἀτμοκίνητα.

Διαίσεις.

§ 33. Ὅλον τὸ Βασιλεῖον διαίρεται φυσικῶς μὲν εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν καὶ τὰς Νήσους, πολιτικῶς δὲ εἰς δέκα νομούς, ἐξ ὧν πέντε ἀνήκουσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τῆς Ἀρκαδίας, τῆς Λακωνίας τῆς Μεσσηνίας, καὶ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, τρεῖς εἰς τὴν Στερεάν, τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, καὶ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, καὶ δύο εἰς τὰς Νήσους, τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Κυκλάδων. Ἐκαστος δὲ νομὸς ὑποδιαίρεται εἰς ἐπαρχίας, αἵτινές εἰσι 50, καὶ ἐκάστη ἐπαρχία εἰς δῆμους α, β' καὶ γ' τάξεως ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων ἐκάστου. Δῆμοι εἶνε 280 καὶ ἕκαστος ἔχει τὸν δήμαρχον καὶ τὸ δημοτικὸν τοῦ συμβούλιον, αἵτινες ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τῶν δημοτῶν καὶ ἐγκρινόμενοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διαχειρίζονται τὰ τοπικὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν αὐτῆς. Ἐκαστος δὲ νομὸς ἔχει ἓνα Νομάρχην, εἰς τὸν ὅποιον ὑπάγονται καὶ οἱ κατ' ἐπαρχίας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διοριζόμενοι Ἐπαρχοί. Εἰς ἐκάστην δὲ ἐπαρχίαν εἶνε συστημένον ἓν Ἐπαρχιακὸν συμβούλιον συγκροτούμενον ἀπὸ 42 τοῦλάχιστον μέλη, ἐκλεγόμενα δι' ἐλευθέρως ἐκλογῆς τῶν δῆμων καὶ συσχεπτόμενα διὰ τὰ κοινὰ τῶν δῆμων τῆς ἰδίας ἐπαρχίας συμφέροντα. Προβλέπονται ἔτι καὶ Νομαρχιακὰ συμβούλια, ἀλλὰ δὲν ἐπραγματοποιήθησαν εἰσέτι.

Στερεὰ Ἑλλάς.

§ 34. Ἡ πρὸς ἄρκτον τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ Ἰσθμοῦ ἐκτειναμένη χώρα μέχρι τῶν βορείων ὄριων τοῦ βασιλείου ὀνομάζεται Στερεὰ Ἑλλάς, διαίρουμένη γενικώτερον εἰς Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Ἀττικῆς, Αἰγίνης, Μεγαρίδος, Θηβῶν, Λεβαδείας, Παρνασσίδος, Δωρίδος, Λοκρίδος καὶ Φθιώτιδος, καὶ ἡ δευτέρα τὰς ἐπαρχίας Εὐρυτανίας, Βονίτσας καὶ Ξηρομέρου, Βάλτου, Τριχωνίας, Μεσολογγίου καὶ Ναυπακτίας.

Τῆς Ἀνατολικῆς ἐπιστημότεραι πόλεις Ἀθῆναι, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ καὶ καθέδρα τοῦ Βασιλείου, ἔχουσα 41 298 κατ. εὐρείας καὶ εὐθείας ὁδοῦς, εὐρυχώρους πλατείας καὶ λαμπρὰς οἰκοδομὰς, ἐξ ὧν διακρίνονται τὸ βασιλικὸν παλάτιον, τὸ δημοτικὸν καὶ στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον, τὸ Ὀθωνικὸν Πανεπιστήμιον, ἡ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἐγειρομένη Σιναιά Ἀκαδημία, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, τὸ Τυρλοκομεῖον, τὸ Ἀρσάκειον παρθεναγωγεῖον, ἡ Ῥιζάρειος σχολή, ὁ ναὸς τῆς Μητροπόλεως καὶ ὁ ἐγειρόμενος τῶν θυτικῶν, τὸ νομισματοκοπεῖον, τὸ Βαρθάκειον Λύκειον καὶ τὸ, ~~Λυκαίου~~ Ὁρφαντροφεῖον μετ' οὗ πολὺ δε ἐγεροθήσεται καὶ τὸ Στουρνάρειον Πολυτεχνεῖον. Τὰ παντοσιδῆ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ καταστήματα μετὰ τῶν δικαστῶν ἐταιρειῶν, τῆς ἀρχαιολογικῆς, ἱατρικῆς, φυσικοῖστορικῆς κτλ. καθιστῶσι τὰς Ἀθήνας ἐστὶν τῶν φώτων, εἰς ἣν παντοχόθεν συρρέει ἡ νεότης τοῦ Πανελληνίου. Ἀπεπερατώθη δὲ ἤδη ὁ φωτισμὸς τῆς πόλεως διὰ τοῦ ἀερίου (gas) καὶ ἔσον οὕτω ἄρχεται καὶ ἡ συγκοινωνία αὐτῆς μετὰ τοῦ Πειραιῶς διὰ σιδηροδρόμου.

ΣΗΜ. Δεῖξιναι ἀρχαία ἐξεγγέλλοντα τὴν παλαιὰν τῶν Ἀθηνῶν λαμπρότητα εἰσι τὰ Προπύλαια, ὁ Παρθενῶν, τὸ Ἐρέχθειον καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀπτερεύ Νίκης ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐντὸς δὲ καὶ περὶ τὴν πόλιν εἰσι τὰ ᾠδαιεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὸ Θησαεῖον, ἡ Πύλη τῆς Ἀγορᾶς, τὸ ἀρολόγιον τοῦ Ἀνδρονίκου Κυβήστου (καινῶς ναὸς τοῦ Αἰόλου), ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, τοῦ ὁποῖου μένον 16 στήλαι κορινθιακοῦ κλίμακον σώζονται ἀπὸ τῶν πάλαι 120, ἡ Πύλη καὶ ἡ Στοᾶ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους (καινῶς Φανάρι τοῦ Διογένηος).

Πειραιεύς, ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχον 2 σχεδὸν ὄρ. καὶ κατοικουμένον ὑπὸ 6452 κατ. ἀσχολουμένων ἰδίως εἰς τὸ ἐμπόριον. ἔχει δὲ εὐρυχώρους ὁδοὺς, μεγαλοπρεπεῖς πλατείας καὶ λαμπρὰς οἰκοδομὰς, ἐξ ὧν διακρίπεται τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον εἰς μικρὰν δὲ ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς κείνται οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντων εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἀοιδίμων Μιαούλη καὶ Καραϊσκάκη. **Ἀἴγινα**, νῆσος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, κατοικοῦμένη ἅπασα ὑπὸ 5360 κατ. ἀσχολουμένων πρὸ πάντων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. **Μέγαρα**, πρωτεύουσα τῆς Μεγαρίδος, ἔχουσα 3460 κατ. ἀσχολουμένων ὡσαύτως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν γειτνιάζει δὲ μετὰ τὴν Ἐλευσίνα ἔχουσαν 892 κατ. καὶ τὴν *Salamitra* νῆσον κατοικοῦμένην ὑπὸ 2525 κατ. **Θήβαι**, παρὰ τὸν Ἴσμηνὸν ποταμὸν, ἥτις παθοῦσα τὸ 4853 ὑπὸ καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ εἶνε πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ ἔχει 2995 κατ. **Λεβαδία**, 3 περὶ πού αἰθια μακρὰν τῆς Κοπαίδος, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ἔχουσα 3149 κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν. **Ῥαφίνα**, παρὰ τοὺς μεσημβρινοὺς πρόποδας τοῦ Παρνατοῦ, ἔχουσα 2603 κατ. **Ἀμφισσα**, πρωτεύουσα τῆς Περασιαδὸς κοινότητος εἰς τερπνὴν θέσιν καὶ ἔχουσα 4397 κατ. **Γαλαξιδίον**, εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς (4451). **Ἀθωρικίον**, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Κηφισοῦ, πρωτεύουσα τῆς Ἀθωίδος, ἔχουσα 822 κατ. ἀσχολουμένων ὡς ἐπιτοπολὺ εἰς τὴν ποιμαστικήν. **Ἀταλάντη**, πρωτεύουσα τῆς Λοκρίδος, 2 μίλ. μακρὰν τοῦ Ὀπουντίου κόλπου (224). **Ἀμφία**, πρωτεύουσα τῆς Φθιώτιδος καὶ καθέδρα τοῦ ναοῦ κειμένη ἐπὶ τῶν ἑσπερίων ὄρεων, ἔχει ἡ

ρωϊκῶς μαχόμενος ἔπεσεν ὁ γενναῖος Διάκος εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ ὑπέστη μαρτυρικώτατον θάνατον· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 4685 κατ. ἀσχολουμένων ὡς ἐπιτοπολὸν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν. Ὑπάτη, 3 ὥρας πρὸς Δ. τῆς Λαμίας, ὀνομαστή διὰ τὰ θερμὰ λουτρά της (1500). Στηλις, πρὸς Α. τῆς Λαμίας, παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον (1901).

Τῆς δυτικῆς *Καρπερήσιον*, ἔχουσα 1409 κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ποιμαντικὴν. Αὐτόθι τὸ 1823 μετὰ μεγάλην θραῦσιν τῶν Τούρκων ἔπεσεν ὁ αἰοίδιμος Μάρκος Βότσαρης, τοῦ ὁποίου ὁ τάφος καθὼς καὶ τοῦ ἐνδόξου Ἀγγλοῦ Λόρδου Βύρωνος κεῖται εἰς τὸ Μεσολόγγιον. *Βόνιτσα*, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου (1620) *Κραθασαράς*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Βάλτου (1450). Κατὰ τὸ Πέτα 4 περίπου ὥρας πρὸς Β. τὸ 1822 συνήφθη καρτερὰ μάχη, καθ' ἣν μετὰ ἥρωϊκώτατον ἀγῶνα ἔπεσον καὶ πολλοὶ τῶν φιλελλήνων. Ἀγρίνιον, πρωτεύουσα τῆς Τριχωνίας (3886). *Μεσολόγγιον*, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ καθέδρα τοῦ νομοῦ ἔχουσα ὄχυρὸν φρούριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ ἐν αὐτῷ πολιορκημένοι Ἕλληνας τὸ 1826 ἐπροξένησκαν μεγάλην φθορὰν εἰς τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῆς πολυχρονίου καὶ ἥρωϊκῆς ὑπερασπίσεώς των (6059). Ἐπὶ νησιδίου ἀπέχοντος 2 περίπου ὥρας ἀπὸ τοῦ Μεσολογγίου, *Κλείσοβα* καλουμένου, ἐγένετο τὸ 1826 περίδοξος ἀντίστασις κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀπολεσάντων αὐτόθι πολλὰς ἑκατοντάδας στρατιωτῶν. *Ναύπλακος*, φρούριον ὄχυρὸν πρὸς Α. τοῦ Μεσολογγίου (1340).

Πελοπόννησος.

§ 35. Αὕτη καμμένη πρὸς Ν. τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος εἰς σχῆμα φύλλου πλατάνου δρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ Ἀργολικοῦ κόλπου, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Λακωνικοῦ καὶ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους. Ἐπισημότεραι πόλεις τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας *Ναύπλιον*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ ὄλου τοῦ νομοῦ, ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα ἀπόρθητα Ἐνετικὰ φρούρια, λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ 6024 κατ. ὑπῆρξε δὲ καὶ καθέδρα τοῦ Βασιλείου μέχρι τοῦ 1834 καὶ ἐνοῦται μετὰ τῆς *Προνοίας*, ἐπισήμου διὰ τὴν αὐτόθι συγκροτηθεῖσαν τὸ 1833 Ἐθνικὴν Συνέλευσιν (1895). Ἀντικρὸ τοῦ Ναυπλίου παρὰ τὴν Τύρινθα, ἐνθα σώζονται θαυμαστά κυκλώπεια τεῖχη, ἐπάτησε τὸ πρῶτον ὁ Βασιλεὺς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος καὶ εἶνε αὐτόθι ἀπὸ τοῦ Καποδιστρίου συστημένον γεωργικὸν σχολεῖόν. Τὸ 1822 εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου οἱ Ἕλληνας Ναυτιλοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐμ-

κρά εκάφη βιάζουσι τὸν ὑπερήφανον Ὀθωμανικὸν στόλον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Ἑλλησποντον ἄπρακτος. Ἄργος, $\frac{3}{4}$ περίπου μακρὰν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας ἔχουσα 9157 κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν. Ὑδρα (Ὑδρέα) καὶ Σπέτσαι (Τυπάρηνος), νῆσοι ναυτικὰ ὀνομασταὶ κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ νῦν διὰ τὸ ἐπίσημον ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῶν ἔχουσι δὲ ἢ μὲν πρώτη 9592 κατ. ἢ δὲ δευτέρα 9843 *Κραεῖδιον*, ἀπέναντι τῆς Ὑδρας, ἔχον 6639 περίπου κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ γεωργίαν. *Ερμιόνη*, ἐπίσημος διὰ τὴν ἀρξαμένην μὲν αὐτὴ τὸ 1827 τρίτην ἔθνικὴν συνέλευσιν, μεταθεθεῖσαν δὲ ἐν Τροιζήνι (1659). *Πόρος*, βασιλικὸς ναύσταθμος, καὶ πόλις ἔχουσα 6682 κατ. καὶ ἐξάγουσα ἄφθονα καὶ ἀξιόλογα λεμόνια καὶ πορτογάλια. *Νέα Κόρινθος*, ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ἔχουσα 1636 κατ. Ἀνηγέρθη δὲ μετὰ τὸν ἐπισυμβῆντα εἰς τὴν παλαιὰν Κόρινθον καταστρεπτικώτατον σεισμὸν τὸ 1858 παράλιος παρὰ τὸ *Λέγαιον* λαμπροτάτη καὶ κανονικωτάτη. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Κόρινθου κατὰ τὰ Δερβενάκια καταστράφη τὸ 1822 ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Δραμάλεως. *Τρίκαλα*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω (2593).

Τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας *Πάτραι*, εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ καθέδρα τοῦ νομοῦ, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐμπορικὴν τῆς θέσιν καὶ τὸ μετὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἐνεργοῦμενον ἐν αὐτῇ ἐμπόριον· κτιστικαί δὲ ὑπὸ 18342 κατ. καὶ ἔχει λαμπρὰς οἰκοδομὰς, εὐρυχώρους ὁδοὺς καὶ πλατείας καὶ κυριώτερα προϊόντα σταφίδας κορινθιακῆς καὶ μέταξαν. *Ἄγιον*, πρωτεύουσα τῆς Αἰγιαλείας, ἔχουσα 3525 κατ. καὶ πλουτοῦσα ἐκ τῆς κορινθιακῆς σταφίδος. Τὸν Δεκέμβριον ~~τοῦ 1864~~ ἦδη ἔτους ἡ πόλις αὕτη μετὰ τῶν πέριξ καὶ πολλῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν καὶ πέραν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου πόλεων ὑπέστη δεινὰς καταστροφὰς ἕνεκα τοῦ σεισμοῦ, καθ' ὃν καὶ ἱκανοὶ κάτοικοι ἐφρονεύθησαν. Τρεῖς ὄρας μακρὰν τοῦ Αἰγίου κεῖται ἡ μονὴ τῶν *Ταξιαρχῶν*, ἐκ τῶν πλουσιωτέρων τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα περὶ τοὺς 400 μοναχοὺς. *Καλάβρυτα*, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας μεσόγειος, ἔχουσα 1174 κατ. ἀσχολουμένων πρὸ πάντων εἰς τὴν ποιμαντικὴν καὶ τὴν γεωργίαν. Ἡμίσειαν μὲν ὄραν μακρὰν πρὸς τὰ ΝΔ. κεῖται ἡ Μονὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας, ἐν ἣ τὸ 1821 Μαρτίου 21 ὑψώθη κατὰ πρῶτον ἡ σημαία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, δύο δὲ ὄρας πρὸς Δ. κεῖται ἡ ἐπισημοτέρα τῆς Ἑλλάδος μονὴ τοῦ *Μεγάλου Σπηλαίου*, κτισθεῖσα τὴν Β. Μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα καὶ ἔχουσα μίαν τῶν τριῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, τὰς ὁποίας ἰστόρησεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, καὶ περὶ τοὺς 150 μοναχοὺς. *Σωποτὸν*, πρὸς τὰ ΝΔ τῶν Καλαβρύ-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

των, ἔχον 954 κατ. καὶ Ἑλληνικὸν σχολεῖον διατηρούμενον ἐν μέρει ἐκ τοῦ πληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Τσίπυρα. *Λειβάριον*, πρωτεύουσα τοῦ δήμου Φωφίδος, ἔχουσα 1328 κατ. καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον διατηρούμενον διὰ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀοιδίμου Σ. Σακελλαρίου. *Πόργος*, πρὸς Β. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλφειου, πρωτεύουσα τῆς Ἡλείας, ἔχουσα 4520 κατ. *Γαστούνη*, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ, ἔδρα τοῦ δήμου τῆς Ἡλίδος (944). *Λεχαινά*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω ἔχουσα 1626 κατ.

Τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας *Καλάμι*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου ἐπὶ ἐκτεταμένης καὶ εὐφύρου πεδιάδος διαξέρομένης ὑπὸ τοῦ Παμίσου, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ καθέδρα τοῦ νομοῦ, φέρουσα ἀφθονα σῦκα, ἔλαιον καὶ μετὰξιον καὶ ἔχουσα 6292 κατ. ἀσχολουμένων ἰδίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. *Νησίον*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Μεσσηνίας, πρὸς Δ τῶν Καλαμῶν καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Παμίσου, ἔχουσα 4790 κατ. *Κυπαρισσία*, πρωτεύουσα τῆς Τριφυλίας (3242). *Ἀνδρίτσαινα*, μεσογειῶς, πρωτεύουσα τῆς Ὀλυμπίας, ἔχουσα 2003 κατ. καὶ ἀξιόλογον βιβλιοθήκην δωρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ φιλοπάτριδος Νικολοπούλου. *Πύλος*, πρωτεύουσα τῆς Πυλίας ἀντικρὺ τῆς νήσου Σφακτηρίας καὶ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας εὐρυχώρου λιμένας, ἔχουσα 4473 κατ. καὶ οὕσα περίφημος διὰ τὴν τὸ 1827 πυρπόλησιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ καὶ Αἰγυπτιακοῦ στόλου ὑπὸ τῶν ἠνωμένων στόλων τῆς Ῥωσσίας, Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. *Μεθώρη*, φρούριον, πρὸς Ν. (706). Κατὰ τὸ Κρομμύδιον κείμενον πρὸς Α. τῆς Μεθώρης ὑπέστησαν οἱ Ἕλληνες τὸ 1825 δεινὴν ἤτταν, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ πολὺ οἱ ναυτικοὶ λαμπρότατα ἐξεδιέκθησαν τοὺς Ὀθωμανοὺς πυρπολήσαντες 7 πολεμικὰ πλοῖα αὐτῶν καὶ πολλὰ φορητὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ἥρωϊκῶς μαχόμενος ἔπεσεν ὁ Παππαφλέσας εἰς τὴν *Μαριδάκι*, κείμενον πρὸς Β. τοῦ Κρομμυδίου. *Κορώνη*, ὠσαύτως φρούριον ἔχον 4807 κατ.

Τοῦ νομοῦ Λακωνίας *Ἀρεόπολις*, εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ παρά τοὺς πρόποδας τοῦ Ταυγέτου, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Οἰτύλου καὶ τῆς Δυτικῆς Μάνης, ἔχουσα 1079 κατ. *Γυθείον*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Γυθείου καὶ τῆς ἀνατολικῆς Μάνης, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου, ἔχουσα 1681 κατ. *Μαγεμβασία*, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Λακωνικῆς παραλίας, πόλις ὄχυρὰ κειμένη ἐπὶ ἀποτόμου νησιδίου συνεχομένου διὰ γεφύρας μετὰ τῆς ζήρας καὶ ἔδρα τῆς Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς, ἔχουσα 640 κατ. καὶ ἀρχαίαν ἐκκλησίαν σωζομένην ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. *Σπάρτη*, παρά τὴν δεξιᾶν ὄχθην τοῦ Εὐρώτα, πρωτεύουσα τῆς Λακεδαίμονος καὶ καθέδρα τοῦ νομοῦ οἰκισθεῖσα ἐσχάτως κανονικῶς ἐπὶ τῶν ἐρε-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πίων τῆς ἀρχαίας Σπάρτης' κατοικεῖται δὲ νῦν ὑπὸ 2024 κατ. καὶ ἔχει καλὰς οἰκοδομὰς καὶ εὐρυχώρους ὁδοὺς καὶ πλατείας. *Μιστράς*, ἀπέχουσα $\frac{1}{2}$ ὥραν τῆς Σπάρτης, ἔχει 998 κατ. καὶ ἦν πρῶτη πρωτεύουσα τῆς Λακεδαιμόνος, φερούσης ἀφθόνας ἔλαιον, μέταξαν, βαλανίδιον καὶ πολλοὺς δημητριακοὺς καρπούς.

Τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας *Τρίπολις*, πρωτεύουσα τῆς Μαντινείας κειμένη ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄροπέδιου καὶ ἔδρα τοῦ νομοῦ κατοικουμένη ὑπὸ 7441 κατ. ἀσχολουμένων ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν γεωργίαν καὶ εἰς μικρὰν ἐπιτόπιον βιομηχανίαν ἦτον δὲ ἐπὶ τουρκοκρατείας πολυάνθρωπος, ὄχυρὰ καὶ ἔδρα τοῦ διοικοῦντος τὴν Πελοπόννησον Ὀθωμανοῦ σατράπου, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπαναστάσεως κατεστράφη ἐκ θεμελίων ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Πρὸς Β. αὐτῆς, εἰς τὰ Τσιπιανὰ, κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς Ἀρχαίας Μαντινείας, καὶ πρὸς Α. εἰς τὴν *Παλαιὰν Ἐπισκοπὴν*, τὰ τῆς *Τεγέας*. Οὐχὶ πολὺ μακρὰν αὐτῆς κεῖνται τὸ Βυλτέσιον, ἡ Γράνα καὶ τὸ Λεβιδιον, (1504), τὰ ὁποῖα εἶνε ἐπίσημα διὰ τὰς αὐτῶν τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως γενομένης περιδύξους μάχας, καθ' ἃς οἱ Ὀθωμανοὶ ὑποστάντες δεινὴν ἦτταν καὶ φθορὰν ὑπεχώρησαν εἰς Τρίπολιν. *Σιράντα*, πρωτεύουσα τῆς Μεγαλοπόλεως ἔχουσα 652 κατ. *Λιορτάριον* (495). *Δημηπόδρα* (Θεισόα), πρωτεύουσα τῆς Γορτυνίας, ὀνομαστὴ διὰ τὸ πρὸς τῆς ἐπαναστάσεως Ἑλληνικὸν αὐτῆς σχολεῖον, καὶ πατρὶς τοῦ αἰοδίδμου Πατριάρχου Γρηγορίου, ὅστις κατὰ τὴν ἐκρηξίν τῆς ἐπαναστάσεως ἐκρεμάσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ Πατριαρχείου, ἔχουσα 2694 κατ. ἀσχολουμένων ἰδίως εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς μικρὰν βιομηχανίαν. *Καρόταινα*, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἄλφειου ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ, ἔχουσα φρούριον ὄχυρὸν καὶ 1173 κατ. *Λαρχάδια* (Τεγίς) (3357) *Στεμνίτσα* (2933) καὶ *Βυτρά* (795) ἐπίσημοι πόλεις τῆς Γορτυνίας, ὧν ἡ τελευταία εἶχε πρὸς τῆς ἐπαναστάσεως ἀξιόλογον ἑλλ. σχολεῖον. Τῆς δὲ Κυνουρίας ἐπίσημοι πόλεις *Ἅγιος Πέτρος*, πόλις ὀρεινὴ κειμένη παρὰ τοῦ δυτικῶς πρόποδος τοῦ *Μαλεβοῦ*, κορυφῆς τοῦ Πάρνωνος, κατάρβυτος καὶ κατάρυτος ἀπὸ διάφορα ὀπωροφόρα καὶ ἄλλα δένδρα, ἔχουσα ἀξιόλογον δημοτικὸν σχολεῖον, ἐπίσημον ὀμώνυμον ναὸν καὶ 3067 κατ. *Καστρί*, πρὸς τὰ ΒΔ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, δῆμος φερόνυμος τοῦ παρὰρβύτου *Τάνου* ποταμοῦ, ἀποτελούμενος ἐξ ἐπὶ χωριδίων ἱκανῶς ἀφισταμένων ἀπ' ἀλλήλων καὶ κατοικουμένων ὑπὸ 4074 κατ. Πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ Καστρίου κεῖνται τὰ *Βέρβαινα* (407) καὶ *Δολιανὰ* (1336), ἐνθα τὸ 1821 οἱ Ὀθωμανοὶ ἠττηθέντες μετὰ πολλὴν ζῆμίαν τῶν ὑπεχώρησαν εἰς Τρίπολιν. *Ἅγιος Ἰωάννης*, πρὸς Β. τοῦ Ἁγίου Πέτρου, κώμη ἀξιόλογος διὰ τὸ πρὸς τῆς ἐπαναστάσεως σχολεῖον, καὶ ἔχει καὶ ἐκτετατὴν ἐκκλησιαστικὴν Πολιτικὴν

μου Κριτισιώτου (4000). *Αστρος*, ἐπὶ μικρᾶς χερσονήσου κειμένης παρὰ τὸ ὕψομον ὁμώνυμον παράλιον, ἐξ οὗ ἐξάγονται τὰ διάφορα προϊόντα τῆς Κυνουρίας, οἶον ἔλαιον, οἶνος καλῆς ποιότητος, τυρίον, μέταξα, ἀξιόλογα πεπόνια καὶ κεράσια. Συνάπτεται δὲ καὶ μὲ καλῶς καλλιεργημένην ἐλαιόφυτον καὶ ἀμπελόφυτον πεδιάδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας συνεκροτήθη τὸ 1823 ἡ δευτέρα ὁμώνυμος ἐθνικὴ συνέλευσις (160). *Λεωνίδιον*, πόλις κειμένη εἰς τὰς ὑπωρείας δύο ὑψηλῶν καὶ ἀποκρήμων ὄρεων, δι' ὧν ῥεεῖ ὀρητικὸς χεῖμαρρος, καὶ $\frac{3}{4}$ ὥρ. ἀφισταμένη τῆς θαλάσσης, παρὰ τὴν ὁποίαν σχηματίζεται ἡ περιέχουσα τὰ ἀξιόλογα περιβόλια τοῦ Λεωνιδίου μικρὰ πεδιάς κατοικουμένη δὲ ὑπὸ 3743 κατ. συνωκίσθη ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ Πραστοῦ ἀπέχοντος 7 περίπου ὥρας πρὸς Ν. καὶ ἔχοντος 526 κατ. Οἱ κάτοικοι τοῦ Λεωνιδίου, τοῦ Πραστοῦ καὶ ἄλλων τινῶν παρακειμένων χωρίων λαλοῦσι τὴν Τσακωνικὴν διάλεκτον, ἔχουσαν τινὰς ἰδιωτισμοὺς καὶ λέξεις τῆς ἀρχαίας Δωρικῆς.

Νῆσοι.

§ 36 Αἱ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει Ἑλληνικαὶ νῆσοι ἀποτελοῦσι τοὺς νομοὺς τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Κυκλάδων. Ὁ πρῶτος περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Χαλκίδος, Ξηροχωρίου, Καρυστίας καὶ Σκοπέλου, καὶ ὁ δεύτερος τῆς Σύρου, Κέας, Ἄνδρου, Τήνου, Νάξου, Μήλου καὶ Θήρας. Ἀξιολογώτεραι πόλεις τοῦ νομοῦ τῆς Εὐβοίας *Χαλκίς*, πόλις ὀχυρὰ, ἐπίσημος διὰ τὴν αὐτόθι γινομένην παλιόρριαν, πρωτεύουσα ὁμώνυμου ἐπαρχίας καὶ ἔδρα τοῦ νομοῦ, κειμένη ἐπὶ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς νήσου πλησίον τῆς παλαιᾶς λιθίνης γεφύρας συνδεούσης τὴν νήσον μετὰ τῆς ἀπέναντι ξηρᾶς, καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 4585 κατ. ἐξ ὧν εἶνε καὶ τινες Ὀθωμανοὶ καὶ Ἰσραηλιταί. Ξηροχώριον, πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου ἐπαρχίας κειμένη ἐπὶ τῆς βορείου παραλίας καὶ ἔχουσα 2332 κατ. *Κύμη*, πρωτεύουσα τῆς Καρυστίας, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας καὶ ἔχουσα 3645 κατ. *Κάρυστος*, ἐπὶ τῆς νοτιωτικῆς παραλίας (3109), εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σκοπέλου ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι *Σκόπελος*, περιέχουσα 4838 κατ. καὶ ὁμώνυμον πρωτεύουσαν, *Σκιάθος* (2883) *Ἀλόνησος* (303) καὶ *Σκῦρος* (2572), αἵτινες ὁμοῦ ὀνομάζονται *Βόρειαι Σποράδες*.

Τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων ἀξιολογώτεροι νῆσοι εἶνε *Σύρος* (23078) καὶ *Μύκορος* (4606) αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σύρου. *Κέα* (3498), *Κύθρος* (1486), *Σέριφος* (2318) τὴν τῆς Κέας. *Ἄνδρος* (18376) τὴν ὁμώνυμον ἐπαρχίαν. *Τήνος* (10716) τὴν ὁμώνυμον ἐπαρχίαν. *Νάξος* (49473), *Πάρος* (2382) καὶ *Ἠλιανός* ἢ τινῶν *Ἀρτίπαρος* (431) τὴν ἐπαρχίαν τῆς Νάξου. *Μήλος* (2058), *Σίφνος* (4273), *Κίμωλος* (1298), *Φο-*

Λεγανδρος (927) και Σίκυρος (970) τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μήλου. Θήρα (5236), Ἀμοργός (3185), Ἴος (2452) και Ἀνάφη (692), τὴν τῆς Θήρας. Τούτων ἐπισημοτέρα πόλις εἶνε ἡ Ἐξιμούπολις, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Σύρου και ἔδρα τοῦ νομοῦ, συνοικισθεῖσα πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦς αὐτόθι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως και ἤδη συναικιζομένους Σμυρναίους, Χίους και Ψαριανούς· καταστάσα δὲ ἡ ἐπισημοτέρα ἐμπορικὴ τῆς Ἑλλάδος πόλις ἐχει λαμπρὰς οἰκοδομὰς και 18511 κατ. ἐνεργούντων ἐκτεταχμένον ἐμπόριον μὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Ἐπὶ τῆς Τήνου ὑπάρχει ὁ ὀνομαστός ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας, εἰς τὸν ὁποῖον συγγέουσι κατ' ἔτος πολλοὶ προσκυνηταί. Ἡ Μήλος εἶνε σημαντικὴ διὰ τὰ ὄρυκτά της και διὰ τὸν εὐρύχωρον και ἐπιτοπυῶ λιμένα της, διακρινόμενον καθ' ὅλην τὴν Μεσόγειον ἡ δὲ Κύθνος διὰ τὰ θερμὰ λουτρά της, συμβάλλοντα θαυμασίως εἰς ἴκασιν πολλῶν χρονικῶν παθῶν. Ἡ νῆσος Ἀἴλος ἐξ ἧς ὀνομάσθησαν και αἱ λοιπαὶ Κυκλάδες, ὡς κείμεναι κύκλῳ αὐτῆς, εἶνε σήμερον ἀκατοίκητος και κεῖται πρὸς Δ. τῆς Μυκόνου. Ἡ Νάξος εἶνε ἐπίσημος διὰ τὴν αὐτόθι ἐξορυττομένην σιμόριδα φέρουσαν ἐτησίως ἱκανὴν εἰς τὸ δημόσιον πρόσοδον. Το κλίμα τῶν νήσων εἶνε θερπνότατον και ὑγιεινότατον, τὸ δὲ ἔδαφος λεπτόν και ὡς ἐπιτοπολὺ ἡραίστιον, ἀλλὰ πολὺ ἐπιδεκτικὸν εἰς τὴν ἀμπελοφυτείαν· ἐξ ἀπασῶν τῶν νήσων γίνεται ἱκανὴ ἐξχλωγὴ οἴνου, ἰδίως ὕμωσ ὁ τῆς Θήρας και Νάξου διακρίνεται. Βιτὰς τῆς ἀμπελοφυτείας και γεωργίας οἱ κάτοικοι τῶν νήσων κατακίνονται εἰς τὴν ναυτιλίαν, τὴ ἐμπόριον και εἰς μικρὰν ἐπιτοπιον βιομηχανίαν.

Νομεί.	Επαρχίαι	Πρωτεύουσα.		Πληθυσμός		
		Νομῶν	Επαρχιῶν	Επαρχ.	Πρωτ.	Νομῶν
Αττικής και Βιωτίας	Ἀττικὴ	Ἀθήναι	Ἀθήναι	63726	41298	116024
	Αἴγινα		Αἴγινα	5907	2839	
	Μεγαρίς		Μεγαρά	12631	3460	
	Θηβαί		Θηβαί	17735	2995	
	Λεβαδεία		Λεβαδεία	16005	3149	
Φθιώτιδος και Φοκίδος	Παρνασίς	Λαμία	Ἀμφισσα	25312	4394	102294
	Δωρίς		Ληδαίικιον	18922	822	
	Λοκρίς		Ἄταλα, τη	18300	1224	
	Φθιώτις		Λαμίαι	39537	4685	
	Εὐρυτανία		Καρπενήσιον	26493	1409	
Αιτωλίας και Ἀκαρνανίας	Βόνιτσα και	Μεσολόγγιον	Βόνιτσα	18349	1620	109392
	Ξηρόμερον		Κραβασοῦρας	12345	1450	
	Βάλτος		Ἀγρίνιον	13158	3886	
	Τριχωνία		Μεσολόγγιον	18134	6039	
	Μεσολόγγιον		Ναύπακτος	20743	1340	
Αγίας και Παιδος	Πάτραι	Πάτραι	Πάτραι	41489	18342	138249
	Αἰγιάλεια		Αἴγιον	12304	3325	
	Καλάβρυτα		Καλάβρυτα	38366	1174	
	Ἡλεία		Πύργος	46140	4521	
	Τριφυλία		Κυπαρισσία	25984	3212	
Μεσσηνίας	Ὀλυμπία	Καλάμαι	Ἀνδριτσάινα	23527	2003	117181
	Πυλία		Πύλος	18706	1473	
	Μεσσήνη		Νησίον	26243	4790	
	Καλάμαι		Καλάμαι	22781	6922	
	Οἴτυλος		Ἀρεόπολις	25735	1079	
Αρκαδίας	Γύθειον	Σπάρτη	Γύθειον	43121	1681	96546
	Ἐπ. Αιμυρά		Μονεμβασιά	16148	610	
	Λακεδαίμων.		Σπάρτη	41522	2024	
	Μεγαλόπολις		Σινάνον	44343	632	
	Γόρτυς		Τρίπολις	39155	2094	
Ἀρκαδίας	Μαντινεία	Τρίπολις	Δημητσάνα	37282	7441	113719
	Κυκουρία		Τρίπολις	22739	3743	
	Ἄργος		Λεωνίδιον*	20724	9137	
	Κορινθία		Ἄργος	37409	1636	
	Ναυπλία		Νέα Κόρινθος	15537	6024	
Ἀργολίδος και Κορινθίας	Σπύτται και	Ναύπλιον	Ναύπλιον	19579	9843	112910
	Ἐρμιονίς		Σπύτται	19579	9843	
	Ἰδρ. και Τροιζηνία.		Ἰδρα	19661	9392	
	Χαλκίς		Χαλκίς	24658	4585	
	Ἐπρωχώριον		Ἐπρωχώριον	9803	2332	
Εὐβοίας	Καρυστία	Χαλκίς	Κόμη	28600	3615	72368
	Σκόπελος		Σκόπελος	9307	4843	

Νομοί	Επαρχία	Πρωτεύουσα		Πληθυσμός		
		Νομών	Επαρχιῶν	Επαρ.	Πρωτ.	Νομών
Κυκλάδων	Σύρος και Μύκονος	Ἐρμούπολις	Ἐρμούπολις	27684	18311	118130
	Κέα		Κέα	9030	3498	
	Ἄνδρος		Ἄνδρος	18376	1589	
	Τήνος		Τήνος	10718	2036	
	Νάξος		Νάξος	19473	1936	
	Μήλος		Πλάκα	11072	860	
	Θήρα		Φηρά	21777	1693	

ΙΟΝΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Θέσις, γῆ, ποταμοί, κλίμα και ὄρη.

§ 37. Αὕτη ἀπεριτίθεται κατὰ τὴν ἐν τῷ συντάγματι γενομένην διαστολήν ἐν τεσσάρων μεγάλων νήσων, τῆς Κερκύρας, τῆς Κεφαλληνίας, τῆς Ζακύνθου και τῆς Λευκάδος, και ἐν τριῶν μικρῶν, τῆς Ἰθάκης, τῶν Κυθήρων και τῶν Παξῶν, μὴ προσλογιζομένων τῶν προσθετομένων ἐκάστη νησιῶν. Κειμένη δὲ ἀπέναντι τῶν παραλίων τῆς Ἠπείρου, Ἀκαρνανίας και Πελοποννήσου ἔχει ὅτι τ. μ. ἐπιφάνεια, ἔδαφος ἐν γένει μὲν ὄρεινόν και ἀπότομον, ἐν μέρει δὲ εὐφρογόν και ἐπιδεκτικὸν πάσης καλλιεργείας, και κλίμα θερμὸν, μετριοζόμενον ἐν τῶν θαλασσίων ἀνέμων. Οἱ ποταμοὶ τῶν νήσων εἶνε ὀλίγου λόγου ἄξιοι και οὗτοι ὡς ἐπιτοπολὺ τὸν χειμῶνα βέουσιν ἄξιολογώτερον δὲ τῶν ὀρέων αὐτῶν εἶνε ὁ ἐπὶ τῆς Κεφαλληνίας Αἴτος.

Κάτοικοι, γλῶσσα, θρησκεία, ἐκπαίδευσις και προϊόντα.

§ 38. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τοῦ 1856 ὁ πληθυσμὸς ἀναβαίνει εἰς 230000 κατ. τῶν ὁποίων 68163 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Κέρκυραν, 72537 εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, 37346 εἰς τὴν Ζακύνθον, 20352 εἰς τὴν Λευκάδα, 14702 εἰς τὴν Ἰθάκην, 13473 εἰς τὰ Κυθήρα και 4967 εἰς τοὺς Παξούς. Εἶνε δὲ, ἐξικουμένον 1200 περίπου δυτικῶν και 5000 Ἰσραηλιτῶν κατοικούντων κυρίως ἐν Κερκύρα, οἱ λοιποὶ ὀρθόδοξοι και λαλοῦσιν, ὡς εἶδος, τὴν Ἀπλοελληνικὴν γλῶσσαν. Καὶ οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Κερκύρας, Κεφαλληνίας και Ζακύνθου συμπύρουσιν τὴν πάτριον φωνὴν μετὰ τῆς Ἰταλικῆς, πολλὰς ἐξ ἐκείνης εἰσάγοντες και λέξεις και φράσεις εἰς τὰς συνήθεις πρὸς ἀλλήλους συνδιαλέξεις, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀγροῖς τῶν αὐτῶν νήσων και πάντες οἱ ἄλλοι Ἑπτανήσιοι λαλοῦσι γλῶσσαν τοσαύτον καθαρῆσαν πάσης σχεδὸν ξενοφωνίας, ὡστε εὐχῆς ἄξιον ἦθελεν εἶσθαι, ἐὰν ἀπανταχοῦ τῆς τε ἐλευθέρας και δούλης Ἑλλάδος ὁμοίως ἐσώζετο τὸ ἐθνικὸν τῶν γλῶσσοφηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σα. Ἐκάστη νῆσος ἔχει ἴδιον ἀρχιερέα ἐκλεγόμενον δι' ἐλευθέρως ψήφου ὑπὸ τοῦ ἰδίου κλήρου, ἐν Λύκειον, ἐν ᾧ διδάσκονται οὐχὶ ὀλιγώτερα μαθήματα τῶν ἐν τοῖς Ἑλλ. σχολείοις καὶ Γυμνασίοις τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἀνάλογα πρὸς τὸν πληθυσμὸν· ἡ δὲ Κέρκυρα ἔχει καὶ Ἀκαδημίαν. Κυριωτέρα ἀσχολία τῶν κατοίκων εἶνε ἡ γεωργία, ἡ ἐλαιοφυτεία, ἡ σταφιδοφυτεία, ἡ ἀμπελοφυτεία, ἡ βομβυκοτροφία, ἡ ἀλιεία καὶ τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξάγονται τὰ διάφορα προϊόντα τῆς βιομηχανίας τῶν κατοίκων καὶ εἰσάγονται δημοτικοὶ καρποὶ, ξυλεία, κτήνη, ἐπιπλα καὶ διάφορα χειροτεχνήματα. Ἐν δὲ τῇ Ζακύνθῳ κατασκευάζονται καὶ μεταξωτὰ τινὰ ὑφάσματα οὐχὶ λόγου ἀνάξια, ὧν γίνεται καὶ ἐξαγωγή τις.

(*Πολίτευμα, πρόσδος καὶ στρατιωτικὴ δύναμις.*)

§ 39. Αἱ Ἴόνιοι νῆσοι ὑποκύψασαι ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν, Τούρκων, Ρώσων καὶ Γάλλων, ἀποτελοῦσιν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1814 συνταγματικὴν πολιτείαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν, τὴν Γερουσίαν καὶ τὸν Ἀρμοστήν, διοριζόμενον ὑπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἡ δὲ πρὸ μικροῦ γενομένη τοῦ συντάγματος μεταρρυθμίσεις παρέσχεν εἰς τὴν Ἑπτανήσον τὴν ἐλευθέραν ψῆφον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν καὶ εἰς τὴν σύστασιν τῶν μελῶν τοῦ ἐγχωρίου συμβουλίου, ὅπερ μετὰ τοῦ προέδρου αὐτοῦ διορίζομένου ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ Ἀρμοστοῦ συνίστησι τὴν τοπικὴν ἐκάστης νήσου κυβέρνησιν. Ὁ τύπος ἔκτοτε ἔλαβε τοσαύτας ἐλευθερίας, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι ζήτημα, ἐάν που ὑπάρχῃ σήμερον μείζων τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ ἐλευθεροτυπίας. Ἐκάστη νῆσος ἔχει ἰδίας διοικητικὰς καὶ δικαστικὰς ἀρχὰς καὶ πέμπει εἰς τὴν Βουλὴν ἰδίους ἀντιπροσώπους, ἀλλὰ μόνον αἱ τέσσαρες μεγάλαι νῆσοι ἔχουσιν ἐκάστη ἴδιον Γερουσιαστὴν, αἱ δὲ τρεῖς μικραὶ ἔχουσι πασαι ἑαυτὰς ἓνα ἐκ περιτροπῆς ἀνὰ πενταετίαν λαμβανόμενον. Ἐν τῇ Κερκύρᾳ ἐδρεύει ὁ Ἀρμοστής, ἡ Γερουσία καὶ τὸ ἀνώτατον δικαστήριον, Ὑπέροτατον Συμβούλιον λεγόμενον, καὶ συνέρχεται κατ' ἔτος καὶ ἡ Βουλὴ. Ἡ ἐτήσια πρόσδος λογίζεται περὶ τὰ ἑξ ἑκατομ. δραχ. καὶ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις, ἥτοι ἡ Ἀγγλικὴ φρουρὰ, σπανίως υπερβαίνει τὰς τρεῖς χιλιάδας, ἀλλ' ἡ ἀστυνομικὴ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται καθ' ὅλον τὸ κράτος διὰ τριακοσίων περίπου χωροφυλάκων. Ἐμπορικὸν ναυτικὸν ἡ Κεφαλληνία εἶχεν ἄνωτερον περὶ τὰ 200 πλοῖα, νῦν δὲ μόλις 60· ἡ δὲ Ἴθακη, ἐξ ὀλίγων ἤδη ἐτῶν οὐ μικρὸν αὐξήθεισα, ἀριθμεῖ ἤδη 65 πλοῖα ἀπὸ 4—16 χ. κοιλῶν χωρητικότητος, ἐν αἷς ὀλίγιστα τὰ μικρὰ.)

Αἱ ἐπισημότεραι νῆσοι.

§ 40. Ποσειδοτάτη ἀπρῶτων, εὐφροσυνότατη καὶ καλλίστη εἶνε ἡ Ψηφιοποίηθηκὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κέρκυρα, ἥς ἡ ἐτήσια πρόσδοδος ἰσοῦται πρὸς τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς ὅλης τοῦ Κράτους προσόδου, καὶ θεωρεῖται ἐκ τῶν ἐμπορικωτάτων Ἑλληνικῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπικαιροτάτων διὰ τὴν θέσιν τῆς. Κειμένη δὲ παρὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν ἔχει εὐρύχωρον λιμένα, ἰσχυρότατά ὄχυράματα, ἃ εἰσὶν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Εὐρώπης καὶ ἐχρησίμευσαν ἄλλοτε ὡς προπύργια τοῦ χριστιανισμοῦ, 40 περίπου τ. μ. ἐπιφάνειαν, λαμπρὰς οἰκοδομάς, ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐν ᾧ ἀπόκειται τὸ ἱερόν καὶ θαυματουργὸν αὐτοῦ λείψανον, καὶ Ἀκαδημίαν, καθιδρυθεῖσαν δαπάνῃ τῆς Ἰονικῆς Κυβερνήσεως· τὸ 1823 διὰ τῶν γενναίων ἀγώνων τοῦ ἀειμνήστου Γυλλφὸρδ καὶ προετοιμάσασαν πολλοὺς Ἑλληνας εἰς τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα τῆς κατόπιν ἀνεγερθείσης στείρας ἀνδρῶν Ἑλλάδος. *Παξοί*, νῆσος συγκεκλιμένη ἐκ δύο μικρῶν καὶ ἀρισταμένη ἀπὸ τῆς Κερκύρας περὶ τὰ 3 μ. *Λευκάς*, νῆσος ὄρεινῃ χωριζομένη διὰ στενωτάτου πόρου ἀπὸ τῆς ἀπέναντι Ἀκαρναντίας καὶ ἔχουσα περὶ τὰ 8 τ. μ. ἐπιφάνειαν. *Ιθάκη*, 2. μ. περίπου πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ἀρισταμένη, ἔχει περὶ τὰ 4 τ. μ. ἐπιφάνειαν. *Κεφαλληνία*, ἡ μεγαλειτέρα ἀπασῶν, ἔχουσα περὶ τὰ 46 τ. μ. ἐπιφάνειαν, ναὸν τοῦ Ἁγίου Γερασίμου, ἐν ᾧ σώζεται καὶ τὸ σεπτὸν τοῦ Ἁγίου λείψανον. *Ζάκυνθος*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ἀπέναντι τῆς Ἠλίδος, ἔχουσα περὶ τὰ 7 τ. μ. ἐπιφάνειαν, ἔδαφος ἤττον μὲν γόνιμον τῆς Κερκύρας, καλλιεργούμενον δὲ ὑπὸ φιλοπονωτέρων καὶ ἐμπειροτέρων γεωργῶν ἐν αὐτῇ ὑπάρχει καὶ ναὸς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ἐν ᾧ φυλάττεται τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ Ἁγίου, ὅστις, καθὼς, καὶ οἱ ἀνωτέρω, θεωροῦνται ὡς προστάται τῆς ἰδίας τῶν νήσου. *Κύθηρα*, πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ Μελέα, νῆσος ἔχουσα περὶ τὰ 5 τ. μ. ἐπιφάνειαν καὶ ἔδαφος ὡς ἐπιτοπολὺ πετρώδες.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Θέσις, ὄρια, μέγεθος καὶ κόλποι.

§ 41. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία κειμένη μεταξὺ τῆς 33°—47° Α. μήκους καὶ μεταξὺ τῆς 35°—48° Β. πλάτους ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Προποντίδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Αὐστρίας, ἔχουσα περὶ τὰς 6 χ. τ. μ. ἐπιφάνειαν. Ἐπισημότεροι δὲ κόλποι αὐτῆς εἶνε ὁ *Αἰλιῶν* καὶ ὁ *Ἀμβρακικὸς* εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος· ὁ *Παρασητικὸς*, ὁ *Θεσσαλικὸς*, ὁ *Τρωανικὸς*, ὁ *Σιγγιτικὸς*, ὁ *Στρυμόνιος*, ὁ *Λισσαῖος* καὶ ὁ *Ἡράκλειος* εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ὁ *Κεράτιος* εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ ὁ τῆς *Σαλμυνησσοῦ* καὶ ὁ τῆς *Ἀπολλωνίας*, εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἽΟρη καὶ ἀκρωτήρια.

§ 42. Τὰ Καρπάθια πρὸς Β. καὶ αἱ Ἄλπεις πρὸς Δ. διακλαδεζόμενα ἐντὸς τῆς χώρας καθιστῶσιν αὐτὴν ἐκ τῶν μάλλον δεινῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐπισημότερα δὲ εἶνε ἡ σειρά τοῦ Σκάρδου, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Σερβίας· ὁ Ὄρθηλὸς πρὸς Β. τῆς Μακεδονίας· τὸ Παγγαῖον, μεταξὺ Θράκης καὶ Μακεδονίας, ὀνομαστον τὸ πάλαι διὰ τὰ ἐν αὐτῇ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· ὁ Αἴμος εἰς τὰ μεθόρια Θράκης καὶ Μοισίας· ἡ Ῥοδόπη εἰς τὰ ΝΑ τῆς Θράκης, συνέχεια τῶν ἀνωτέρω· ὁ Πίνδος μεταξὺ Ἠπείρου, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, ἱερὸν τὸ πάλαι τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν· τὰ Κεραύρια, ἐν τῇ Ἠπείρῳ, ἀπολήγοντα εἰς τὸ ἐν τῇ Ἀδριατικῇ θαλάσῃ Ἀεροκεράνιον ἀκρωτήριο· τὰ Μακεδονικὰ εἰς τὰ μεθόρια τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ἀπολήγοντα εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον διὰ τοῦ ὄρους Ὀλύμπου, οἰκητηρίου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τῶν θεῶν καὶ τῶν Μουσῶν· ἡ Ὄσσα παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, ὕθεν φέρεται ΝΑ. τὸ Πήλιον· ὁ Τομαρος, ἐν Ἠπείρῳ· ὁ Τυμφρηστός, παρὰ τὰ σύνορα τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἑλλάδος· καὶ ἡ Ὀθρος, ἣτις διακλαδίζεται καθ' ὅλην τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα.

Ποταμοί.

§ 43. Ἐπισημότεροι ποταμοὶ ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον εἶνε ὁ Δούναβις (Ἰστρος), ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Τουρκίας καὶ Εὐρώπης, ρέων πρὸς Β. καὶ ἐκβάλλων διὰ πολλῶν στομιῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ὁ Ἐβρος, ὅστις ρέων διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Φιλιππουπόλεως ἐκβάλλει παρὰ τὴν Αἶνον· ὁ Νέστος, ὅστις πηγάζων ἀπὸ τῆς Ῥοδόπης σχηματίζει τὰ μεταξὺ Θράκης καὶ Μακεδονίας ὄρια· ὁ Στρυμῶν, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὸν ὀμώνυμον κόλπον· ὁ Ἀξιός, ὅστις πηγάζων ἀπὸ τοῦ Σκάρδου καὶ ρέων διὰ τῆς Μακεδονίας, ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον· ὁ Πηνειός, ὅστις ἔχων τὰς πηγὰς τοῦ ἀπὸ τοῦ Πίνδου καὶ ρέων διὰ τῆς Θεσσαλίας ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον· Εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος, ὁ Ἀραχθός, ὅστις πηγάζων ἀπὸ τοῦ Πίνδου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, ὁ Θάσις, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Τομαροῦ ἐκβάλλει ἀπέναντι τῆς Κερκύρας. Εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν ὁ Αἶας ἢ Ἀφός, ὅστις ἑρέχει τὴν παράλιον πεδιάδα τῆς Αὐλῶνος· ὁ Ἀρίλιον, ὅστις παγάζων ἀπὸ τοῦ Σκάρδου ἐκβάλλει εἰς τὸν ὀμώνυμον κόλπον. Αἱ δὲ λίμναι εἶνε ὀλίγου λόγου ἕξαι· ἐπισημότεραι δὲ τούτων εἶνε ἡ Λαβεαίτις, ἡ Λυχνιδὸς καὶ ἡ Ἀχερουσία ἐν τῇ Ἠπείρῳ, ἡ Λουδιὰς, ἡ Κερκινίτις καὶ ἡ Βοιβία, ἐν τῇ Μακεδονίᾳ· ἡ τελευταία εἶνε εἰς ἄκρον ἰχθυοφόρος καὶ κεῖται παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν Ψήφισοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κλίμα, προϊόντα, βιομηχανία και εμπόριο.

§ 44. Ἡ Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῶν ἐρημῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀραβίας μέχρι τοῦ Δανουβίου καὶ τῶν πεδιάδων τῆς Θεσσαλίας, περιέχει ὅλα τὰ εἶδη τῶν κλιμάτων καὶ τῶν γαιῶν. Ἐν γένει μὲν τὸ κλίμα εἶνε τερπνὸν καὶ ὑγιεινόν, ψυχρὸν δὲ, χιονῶδες καὶ ὀμιχλῶδες μόνον εἰς τὰς παραδουναβίους χώρας, ἔνθα καὶ οἱ πλείστοι τῶν ποταμῶν πηγνύνται· ἡ δὲ συχνακίς πρότερον μαστίζων τὴν χώραν λοιμὸς δὲν ἦτον ἐγγύριον κακόν, ἀλλὰ τῆς Αἰγύπτου. Αἱ διασχίζουσαι τὴν χώραν σειραὶ τῶν ὄρεων σχηματίζουσι πλείστας τερπνὰς κοιλάδας καὶ εὐφροωτάτας πεδιάδας, καὶ ἰδίως πρὸς Β. τῆς Βουλγαρίας παρὰ τὴν δεξιὰν ὕψην τοῦ Δουναβέως μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἔνθα ὑπάρχουσι τὰ περιβόητα Θεσσαλικά Τέμπη. Μεταλλεῖα χαλκοῦ, μολύβδου, ἀργύρου καὶ ἰδίως σιδήρου ὑπάρχουσιν ἐν ἀφθονίᾳ καὶ πολὺ πλούσια, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀπειρίαν τῶν κατοίκων μένουσιν εἰσέτι ἀνεξερευνήτα· ὁ σίδηρος κατὰ τὴν ἐλαστικότητά καὶ ἰσχὴν δύναται νὰ παραβληθῆ μετ' οἰονδήποτε εἶδος ἄλλου Κράτους. Αἱ βόρριοι ἐπαρχίαι περιλαμβάνουσι πλουσίας νομάς, αἱ δὲ μεσημβριναὶ, τῶν ὁποίων τὸ ἔδαφος δὲν εἶνε ἤττον γόνιμον, περιέχουσιν ἀφθόνως ὅλα τὰ τῶν μεσημβρινῶν τόπων προϊόντα. Αἱ φυσικαὶ πηγαὶ τοῦ πλοῦτου εἶνε ἀφθονοί· κυριώτερα δὲ προϊόντα εἶνε ὄρυζιον, ταμβάκος, μέταξ, βαμβάκιον, ἀναβαῖνον κατ' ἔτος πλέον τῶν 35 ἑκατ. λιτρῶν, ἔλαιον, ἐλαῖαι, ξυλεία, μαλλίον, ὄπιον, σῦκα, σταφίδες, ἐρυθρόδανον, κτήνη κτλ. Ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία εἶνε μαραμένα εἰς τὰς πλουσίας ταύτας χώρας· διακρίνονται δὲ μόνον τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, τὰ κόκκινα νήματα τὰ ἐπονομαζόμενα τῆς Ἀδριανουπόλεως, οἱ τάπητες τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ μαροκινὰ δέρματα καὶ τὰ χάλκινα σκεύη. Τὸ δὲ εμπόριον, τό τε ἠπειρωτικὸν καὶ θαλάσσιον, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν πρὸς ἐμπορικὴν ἐπιμιξίαν βοηθημάτων, τὴν ἀπανταχοῦ ἀπροστάτευτον κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν αὐθαίρετον καταδυναστείαν τῶν σατραπῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων πάσης τάξεως παρίσταται μικροῦ λόγου ἄξιον.

Κάτοικοι, παιδεία, γλῶσσα, θρησκεία καὶ δικαιοσύνη.

§ 45. Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας λογιζόμενοι περὶ τὰ 46 $\frac{1}{2}$ ἑκατ., ὧν περὶ τὸ ἓν ἑκατ. εἶνε Ὄθωμανοί, συνίστανται ἀπὸ πολλὰς ἑτερογενεῖς φυλὰς διακρινόμενης, ἀλλ' ἡ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λων κατὰ τὰ ἤθη, τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν λοιπὴν κοινωνικὴν διαίταν. Ἐπισημότεραι δὲ τούτων εἰσὶν οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἀλβανοὶ, οἱ Ὀθωμανοὶ, οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Ἰσραηλῖται καὶ οἱ Ἀθιγγάνοι. Δεσπόζουσιν ὅλων τούτων οἱ Ὀθωμανοὶ, οἵτινες Ταρταρικῆς καταγωγῆς ὄντες, ἀνεφάνησαν ὡς ἔθνος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ κόσμου πρὸ δεκακοσίων περίπου ἐτῶν καὶ ἔφθασαν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης των, κυριεύσαντες τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀναδείξαντες αὐτὴν τὸ 1453 Μ. Χ. καθέδραν τῆς αὐτοκρατορίας των. Ἐχουσι μὲν ἐν γένει ἑλευθέριον, φιλόξενον, μεγαλόδωρον, τίμιον, εὐλικρινές, εὐγνώμον, ὑπεροπτικόν, δεσποτικόν, ἀφροντι καὶ ἰλαρὸν ἦθος, ἀλλ' ὑπνώττουσι νήδυμον ὕπνον καὶ οὐδὲν σχεδὸν ἐγείρονται βλέποντες τὴν πρὸς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πρόσδον τῶν πεφωτισμένων λαῶν καὶ τὴν ἐξαισίαν αὐτῶν πρὸς τὴν μάθησιν ἀνάπτυξιν. Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις τῶν Ὀθωμανῶν κάμνει ἤδη ἱκανὰς πρόσδους. Ἐκαστος πατὴρ ὀφείλει νὰ πέμψῃ τὸ τέκνον του ἀπὸ τοῦ 6—10 ἔτους εἰς τὸ σχολεῖον. Ὑπάρχουσιν ἤδη 13 ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα συστημένα δαπάνῃ τοῦ δημοσίου ἐν Τουρκίᾳ πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλου, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἀθλίας διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως παραλύουσι καὶ αἱ ἀγαθότεραι προαιρέσεις καὶ προσπάθειαι. Πανταχοῦ δὲ, ὅπου ὑπάρχει Ἑλληνικὴ κοινότης, διατηροῦνται σχολεῖα, συστημένα ἢ δαπάνῃ τῶν κοινοτήτων, ἢ τῶν ἐκκλησιῶν, ἢ συ.δρομῆ πλουσίων καὶ φιλομουσίων ὁμογενῶν. Δεσπόζονται δὲ οἱ Ἕλληνες, οἱ Σλάβοι, οἱ Ἀρμένιοι καὶ οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ὀνομάζονται ἅπαντες ὑπὸ τῶν κρατούντων *Ραγιαδες*. Οἱ Ἕλληνες εἶνε λαὸς ἐπιδέξιος, ἐπιχειρηματίας, δξύνους καὶ γενναῖος, καλλιεργοῦσι τὰ γράμματα πλέον τῶν ἄλλων φυλῶν καὶ ἔχουσιν δλόκληρον τὸ ἐμπόριον τῆς Μεσογείου εἰς χεῖράς των. Θρησκεία τῶν κρατούντων εἶνε ὁ Ἰσλαμισμὸς (ὑποταγή, πίστις), τὸ δὲ ἱερὸν αὐτῶν βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ὅλους τοὺς θρησκευτικούς καὶ πολιτικούς θεμελιώδεις νόμους τοῦ βασιλείου καλεῖται *Κοράνιον*, καθ' ὃ ἡ πολυγαμία καὶ ἡ δουλεία εἶνε ἐπιτετραμμένα. Ὁ Μονάρχης μόνος ἐξ νομίμους συζύγους δύναται νὰ ἔχῃ, ὁ δὲ ὑπήκοος τέσσαρας· ἀλλὰ, καὶ τοι τούτου ἐπιτετραμμένου, τὰ ἐννέα δέκατα τῶν Ὀθωμανῶν ἔχουσιν ἀπὸ μίαν γυναῖκα, καὶ μόνον οἱ πλοῦσοι καὶ εὐγενεῖς ἔχουσιν περισσοτέρας. Οἱ ἐρμηνεύοντες τὸ Κοράνιον σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι τοῦ ἔθνους, *Οὐλεμάδες* καλούμενοι, ἔχουσιν ἀνώτατον ἱεράρχην τὸν *Μουφτιῆν* ἢ *Σειχισλάμην* καὶ σχηματίζουσι τὸ ἀνώτατον ἐν Κωνσταντινουπόλει δικαστήριον ὑπ' αὐτοῦ δ' ὑπάγονται καὶ οἱ καθ' ὅλον τὸ κράτος δικάζοντες τὰς κοινὰς καὶ ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις *Μολλάδες* καὶ *Καθίδες*. Αἱ δὲ ἄλλα

φυλάκι ἔχουσιν ἰδίαν θρησκείαν. Ὑπέρτατος Ἱεράρχης τῶν Ὀρθοδόξων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅστις προσχωροῦμενος *Παραγιώτατος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ρώμης*, ἐκλέγεται ὑπὸ δωδεκαμελοῦς ἱερέως συνόδου Μητροπολιτῶν ἑδρευούσης ἀείπουτε ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ Βασιλείου. Ἔχει δὲ καὶ ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία ἴδιον *Πατριάρχην* καὶ ἡ Ἐρακικὴ ἴδιον *Ἀρχιεπίσκοπον*, ἐδρευόντας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΣΗΜ. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑυρωπαϊκῆς Τουρκίας διατροῦνται κατὰ τὰς λαοομύνας γλώσσας εἰς Ἕλληνας, Ἀλβανούς, Σλάβους, Βλαχομολδαύους, Ἑλληνοβλάχους, Τούρκους, Ἀρμενίους, Ἰσραηλίτας καὶ Ἀθιγγάνους· οἱ δὲ Σλάβοι διατροῦνται εἰς Βουλγάρους καὶ Σέρβους· καὶ οὗτοι εἰς ἰδίους Σέρβους, εἰς Βασίνους, Κροάτας, Δαλμάτας, Εὐζγοβινάιους καὶ Μυροβουνοῦτας. Διανεμόμενοι δὲ πάλιν κατὰ φυλὰς εἶνε.

Ἕλληνας	2500000
Βλαχομολδαύοι	4500000
Σλάβοι	6300000
Ἀλβανοὶ	1500000
Οθωμανοὶ	1000000
Ἰσραηλίται	80000
Ἀρμενιοὶ	100000
Ἀθιγγάνοι	200000
Ἄλλαι φυλαὶ	120000

16300000

Ἐν τῶν ἀνωτέρω ἡ Σλαβικὴ φυλὴ φαίνεται πολυπληθεστέρα τῆς Ἑλληνικῆς· ἂν ὅμως συμπεριληφθῶσιν οἱ ἐξἑλληνοσθέντες Ἀλβανοὶ καὶ Ἑλληνοβλάχοι καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Ἰονίων νήσων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, κέντρον τῆς ὁποίας εἶνε τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον, καθίσταται αὕτη οὐχὶ καταδεστέρα τῆς Σλαβικῆς ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν. Ὅλα δὲ αἱ ἄμεσοι καὶ ὑποτελεῖς κτήσεις τῆς Τουρκικῆς αυτοκρατορίας, αἱ ἐν Ἑυρώπῃ, Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ, ἀριθμοῦσιν 86910 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὰ 36 1/2 ἑκατ. κατ.

Πολίτευμα.

§ 46. Πασα πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ ἐξουσία συγκεντροῦται εἰς τὸ πρόσωπον ἑνὸς μονάρχου Σουλτάνου κλυομένου, ὅστις μὴ ὑποβαλλόμενος εἰς αὐθέντα νόμον ἔχει ἀπεριόριστον ἐφ' ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἐξουσίαν, θεωρούμενος κύριος τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν. Ὑπ' αὐτὸν ἵσταται ὡς ἀντιπρόσωπος ὁ Μέγας Βεζύρης, ὅστις προεδρεύων τῷ ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν τοῦ Κράτους συγκροτούμενον συμβούλιον, Διβάνιον καλούμενον, ἔχει ὑφ' ἑαυτὸν ὅλας τὰς ἀπανταχοῦ ὑπαλλήλους ἀρχάς. Οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, πασιιάδες καλούμενοι, δικαιοῦμενοι εἰς τρεῖς τάξεις ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῶν καὶ τῆς ἐπιτάσεως τῆς ἐπαρχίας τῶν, ἔχουσιν ὡσαύτως ἐπὶ τῶν διοικουμένων ἀπεριόριστον πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἐξουσίαν. Οἱ δὲ φαγιάδες ἔχουσι κατ' ἐπαρχίας καὶ πόλεις ἐπὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων ἰδίαν δικαστικὰν καὶ διοικητικὰν ἐξουσίαν. Ὁ πᾶσι Νεὺρ-πάσης Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τερος ἡγευδὼν ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας καλεῖται Σουλτάν Ἀμπδούλ Ἀζίζ Χάν, καὶ τὸ παλάτιον αὐτοῦ Ὑψηλὴ Πύλη, καθὼς καὶ ἅπανα ἡ Τουρκικὴ αὐτοκρατορία ὁ δὲ θρόνος αὐτοῦ μεταβαίνει μόνον εἰς ἄρρενας διαδόχους. Πρὸ τινος χρόνου ἐδημοσιεύθη μεταρρυθμίσεις τοῦ πολιτεύματος δίδουσα ἐλευθερίας καὶ ἴσα δικαιώματα εἰς τοὺς λαοὺς, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἐφηρμόσθη.

Πρόσοδος, δαπάνη, χρέος καὶ πελεμικὴ δύναμις.

§ 47. Ἡ ἐτησίᾳ πρόσοδος ἐκ τε τῶν Εὐρωπαϊκῶν, Ἀσιατικῶν καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ χωρῶν εἰκάζεται περὶ τὰ 2500 ἑκατομ. δραχμῶν, ἐκτὸς τῶν εἰσπραττομένων ἐκ τοῦ χαρτοσήμου ἢ δὲ δαπάνη πολὺ ἀνωτέρα. Τὰ δὲ χρέη συνίστανται ἐξ ὑποχρεωτικῶν τινων γραμματίων 60 ἑκατ. γρ. εἰς τὸν κομιστὴν τῶν ὁποίων πληρῶνεται κατ' ἔτος τόκος. Προστιθεμένων δὲ διδομένων τινῶν ἰσοθίων συντάξεων (*rentes viagères*) καὶ τοῦ ἐσχάτως γενομένου δανείου, ὅλον τὸ δημόσιον χρέος ἀναβαίνει ὑπὲρ τὰ 825 ἑκατ. δραχ. Ὁ ἀριθμὸς τῆς εἰς τὰ μητρώα ἐνόπλου δυνάμεως τῆς ξηρᾶς εἶνε περὶ τὰς 150 χιλ. ἀνδρῶν ἢ δὲ πραγματικὴ δύναμις τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους εἰκάζεται περὶ τὰς 120 χιλ. τὸ δὲ ναυτικὸν ὑπολογίζεται ὅτι εἶνε 50 πλοῖα διαφόρου μεγέθους, ἐν αἷς καὶ τινὰ ἀτμόπλοια. Ὅλα δὲ ταῦτα περιέχουσι 34 χιλ. ναύτας καὶ 4 χιλ. θαλαττίους στρατιώτας ὑπάρχουσι δὲ εἰς τὸν ναύσταθμον καὶ δίκροτα καὶ φρεγάτται καὶ ἄλλα τινὰ πλοῖα, τὰ ὅποια διὰ τὴν παλαιότητά των καθίστανται ἄχρηστα· τὸ δὲ ἐμπορικὸν ναυτικὸν εἶνε μικροῦ λόγου ἄξιον, καὶ τοῦτο ἀνήκει ἰδίως εἰς τοὺς χριστιανούς.

Διαιρέσεις.

§ 48. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία διαιρεῖται εἰς 11 Κυβερνεῖα, ἐγιαλέτια, τῆς Ἀδριανουπόλεως, Σιλιστρίας, Βιδδίνου, Νύσσης, Σκοπίας, Βοσνίας, Βιτωλίων, Ἰωαννίνων, Θεσσαλονίκης, Κρήτης καὶ Ῥόδου. Τὰ Κυβερνεῖα ὑποδιαιροῦνται εἰς νομοὺς, *λιβάδες*, καὶ οἱ νομοὶ εἰς ἐπαρχίας, *καζάδες*, ἐπειδὴ δὲ τὰ ὅρια αὐτῶν δὲν εἶνε τόσον καθαρῶς ὀρισμένα, φυλάττοντες τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας διαιροῦμεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀμέσους κτήσεις, τὴν *Θράκην*, *Μακεδονίαν*, *Θεσσαλίαν*, *Ἡπειρον* (μέρος Ἰλλυρίας καὶ Ἡπειρος), *Βοσνίαν*, *Βουλγαρίαν* καὶ τὰς *νήσους*, καὶ εἰς τὰς ἐμμέσους κτήσεις, τὴν *Σερβίαν* καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς *Βλαχίας* καὶ *Μολδαβίας* (ἴδε ἡμετέρον ἔργον *Ἐργον πύγμα β*). *Ἐξάστη Νουμαρία* ἐπαρχία καὶ

κοινότης ἔχει συμβούλιον συνιστάμενον ἐκ μελῶν ἐκλεγομένων ἀπὸ τῶν διαφόρων κατοίκων ἄνευ διακρίσεως θρησκείας· οἱ δὲ Ἕλληνες Ἀρμένιοι καὶ Καθολικοὶ ἀντιπροσωπεύονται ἄνευ ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ πρεσβυτέρου ἱερέως τῆς κατοικίας των.

Θράκη

§ 49. Αὕτη κεῖται μεταξὺ Βουλγαρίας, Εὐξείνου Πόντου, Προποντίδος, Αἰγαίου Πελάγους καὶ Μακεδονίας, περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 4400 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 2 2000 000 κατ. Ὀθωμανῶν τῶν πλείστων. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς εἶνε Κωνσταντινούπολις, ὀνομαζομένη οὕτως ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅστις τὸ 380 Μ. Χ. πρῶτος ἔστησεν αὐτόθι τὸν θρόνον τοῦ Χριστιανισμοῦ· κεῖται ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου στενοῦ καὶ εἶνε καθέδρα τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, ἔχουσα τὴν προσφορωτέραν, ὠραιότεραν καὶ τερπνοτέραν θέσιν τῆς Οἰκουμένης, μεγαλοπρεπεστάτην ἐξωτερικὴν θεωρίαν, ἀσφαλέστατον καὶ εὐρυχωρότατον λιμένα καὶ μετὰ τῶν κατοικούντων τὰ πρῶτα 900 χιλ. κατ. Τὰ εὐρύχωρα, πολυτελῆ καὶ ὄχυρά ἀνάκτορα κεῖνται ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου περιέχοντα κατασκίους καὶ τερπνοὺς κήπους, μωαμεθανικοὺς ναοὺς, τὸ νομισματοκοπιῶν, τὸ θησαυροφυλάκιον καὶ πολὺτιμα ἀρχαῖα λείψανα. Διαιρεῖται δὲ ἡ Κωνσταντινούπολις εἰς πολλὰς συνοικίας, ὧν ἀξιοσημειώτοι εἶνε ὁ *Γαλατᾶς*, τὸ *Σταυροδρόμιον* καὶ τὸ *Φανάρι*. Ἡ δὲ παραλία τοῦ Βοσπόρου, ἢ τε δυτικὴ καὶ ἡ ἀνατολική, καθὼς καὶ αἱ παρὰ τὴν μητρόπολιν νῆσοι γέμουσιν ἀπὸ πολυπληθεῖς κώμας καὶ τερπνοτάτους διατριβῆς τόπους. Ἐκατέρωθεν τοῦ στομίου τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου κεῖνται τὰ ὄχυρά καστέλλια, *Καβάκεια* λεγόμενα. Ἀδριανούπολις, μεσόγειος, παρὰ τὸν Ἑβρον, ἡ δευτέρα μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκ τῶν βιομηχανικωτέρων καὶ ἐμπορικωτέρων τῆς Τουρκίας, ἔχουσα περὶ τὰς 420 χιλ. κατ. *Φιλιππούπολις* (Μονηρόπολις καὶ Τριμόντιον), ὡσαύτως παρὰ τὸν Ἑβρον, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος, ἔχουσα περὶ τὰς 40 χιλ. κατ. *Σέλιμας*, εἰς τὰ σύνορα τῆς Θράκης καὶ Βουλγαρίας, ἐπίσημος οὔσα διὰ τὴν ἐν αὐτῇ συγκροτουμένην ἐτησίως ἐμπορικὴν πανήγυριν ἔχει 20 χιλ. κατ. *Καλλίπολις*, ἐπὶ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου, πόλις παράλιος, ὄχυρά, ἐμπορικὴ, ἔχουσα ἐργαστάσια μαροκινῶν δερμάτων καὶ διαφόρων ὑφασμάτων καὶ 20 χιλ. κατ. ἐνεργούντων ἀξιόλογον ἐμπόριον. Πρὸς Ν. ταύτης εἰσὶν τὰ ὄχυρά *Ἑλλησποτικὰ Φρούρια* ἢ *Δαρδανέλια*, ἐφ' ὧν κεῖται καὶ ὀμώνυμος πόλις, ἣτις εἶνε ἕδρα τῆς ἐπὶ τῶν γήσων καὶ παραλίῶν πόλεων διοικήσεως τοῦ

Καπετών Πασσά. *Αίγιος*, ὀλίγον μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἐβρου, ἔχουσα 8 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων πρὸ πάντων εἰς τὸ ἐμπόριον διαφόρων ἐρχομένων προϊόντων· περίξ δὲ αὐτῆς ἀλιεύονται διάφοροι καὶ ἀξιόλογοι θαλάσσιοι ἰχθύες, ὀνομαστότεροι τῶν ὁποίων εἶνε οἱ καπνιστοὶ κέφαλοι, μεταφερόμενοι καὶ εἰς πολλὰς χώρας ἐμπορίας χάριν.

Μακεδονία.

§ 50. Αὕτη, κειμένη μεταξὺ Θράκης, Βουλγαρίας, Ἀλβανίας, Θεσσαλίας καὶ Αἰγαίου πελάγους, περιλαμβάνει 900 περίπου τ. μ. ἐπιφ. καὶ 900 χιλ. κ. τῶν πλείστων Ἑλλήνων. Ἐπισημότεραι πόλεις *Θεσσαλονίκη* (Θέρμη), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμώνυμου κόλπου, πόλις ὀχυρά, πολυάνθρωπος καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα καὶ βιομηχανικωτέρα τῆς Τουρκίας μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἔχουσα 75 χιλ. κατ. καὶ πολλὰ ἀνάγλυφα καὶ λείψανα ἀρχαίων μνημείων κείμενα καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν τεχνῶν τῆς. *Σέρβαι*, παρὰ τῶν Στρυμόνα, ἔχουσα ἀξιόλογα τεχνουργεῖα βαμβακίνων καὶ μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ 35 χιλ. κατ. ἐνεργούντων ἀξιόλογον ἐμπόριον πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Θεσσαλονίκης κεῖται ἡ *Χαλκιδική* χερσόνησος καὶ ἐπὶ τῆς Ν. ἄκρας αὐτῆς τὸ *Ἄγιον Ὄρος* (Ἄθως), εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχουσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Αὐτοκρατόρων πλείστα ἱερὰ καταγώγια προικισμένα μὲ πλοῦσια ἀναθήματα, ἀξιολόγους βιβλιοθήκας καὶ Ἑλληνικὰ χειρόγραφα. Νῦν δὲ ὑπάρχουσιν 22 περιέχοντα 5—6 χιλ. μοναχῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱστορία μὲ ἔπαινον μέγαν ἀναφέρει τὴν κατὰ καιροὺς τινὰς φιλομάθειαν τῶν μοναζόντων, ὅτε καὶ Εὐγένιοι καὶ λοιποὶ περικλειεῖς διδάσκαλοι ἐδίδασκαν, ἀλλὰ καὶ ἤδη ἐγερθέντες ἐκ τοῦ τῆς ἀμουσίας ὕπνου καὶ σχολεῖα συνιστῶσι καὶ νέους εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα πρὸς ἐκπαίδευσιν πέμπουσιν.

Θεσσαλία.

§ 51. Ἡ θερπνὴ καὶ εὐδαίμων αὕτη χώρα, σχηματίζουσα εὐρύχωρον καὶ γοητευτικὴν κοιλάδα, κεῖται μεταξὺ Μακεδονίας, Αἰγαίου πελάγους, Ἑλλάδος καὶ Ἡπείρου, περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 165 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 420 χιλ. κατ., ἐξ ὧν τὰ $\frac{5}{7}$ εἶνε Ἕλληνες, ἀσχολούμενοι ὡς ἐπιτοπλὸν εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, γεωργίαν, ἀμπελοφυτεῖαν, μελισσοτροφίαν, μεταξουργίαν, ἐριουργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐπισημότεραι πόλεις *Λάρισα*, μεσόγειος παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, μητρόπολις τῆς Θεσσαλίας, ἔχουσα περὶ τὰς 40 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν, βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. *Τύρναβος* ἡ Θεσσαλική, πρὸς τὰ

ΒΔ. περιέχουσα διάφορα τεχνουργεῖα καὶ 6 χιλ. κατ. *Τρίκαλα*, ἐπὶ τῶν ὄρειων τῆς ἀρχαίας Τρίκκης, δευτέρα μετὰ τὴν *Αἰγισσαν* πόλιν τῆς Θεσσαλίας, ἔχουσα 42 χιλ. κατ. Ὁθωμανῶν τῶν πλείστων. Οὐ μακρὰν πρὸς τὰ ΒΑ. κείνται τὰ περιβόητα *Μετέωρα*, σωρὸς ἀποτόμων βράχων, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι τανῦν μοναστήρια ὀρθόδοξων μοναχῶν, ἐγεθθέντα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐτι τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. *Φάρσαλος*, πρὸς τὰ ΝΑ τῆς ἀνωτέρω, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 4 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον ἐγχωρίων προϊόντων. *Βώλος* (Παγασαί), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ἔχουσα ὄχυρὸν καὶ εὐρύχωρον λιμένα καὶ 3 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν θαλασσοπλοΐαν. Ἐντεῦθεν γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή ἐλαίου, δημητριακῶν καρπῶν, μετὰξῆς, ξυλικῆς καὶ διαφόρων ὀπωρικῶν. *Φεραί*, πολίχνη διάσημος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ γεννηθέντα πρωτομάρτυρα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως Ῥήγαν τὸν Φεραῖον, κειμένη οὐ μακρὰν τοῦ Βώλου. *Ζαγορά*, παρὰ τοῦς ἀνατολικούς πρόποδας τοῦ Πηλίου ὄρους, κατοικουμένη ὑπὸ Ἑλλήνων, πολλοὶ τῶν ὁποίων παροικοῦσι χάριν ἐμπορίου καὶ εἰς ἀλλοδαπὰς χώρας.

Ἡπειρος.

§ 52. Κειμένη μετὰξὺ Ἰονίου πελάγους, Ἑλλάδος, Θεσσαλίας, Μακεδονίας καὶ Βοσνίας, περιλαμβάνει 1060 περίπου τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰς 2700 χιλ. κατ. Ἑλλήνων, Ὁθωμανῶν, Βλάχων καὶ Ἀλβανῶν, οἵτινες φημίζονται διὰ τὴν μαχημότητα καὶ θηριωδίαν τῶν ταύτης διαιρουμένης διὰ τῶν Κεραυνίων ὄρεων εἰς τὴν ἰδίως Ἡπειρον καὶ Ἀλβανίαν ἐπισημότεραι πόλεις εἰσὶν *Ἰωάννινα*, παρὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς ὁμωνύμου λίμνης, καθέδρα πρώην τοῦ δυνάστου Ἀλῆ πασᾶ, ὄχυρὰ καὶ πολυάνθρωπος, καὶ πατρὶς τῶν αἰοιδίμων Ζωσιμάδων καὶ Καπλανῶν τῶν πολυτρόπως εὐεργετησάντων ἄπασαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 30 περίπου χιλιάδων κατ. ζώντων ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου ἰδίως καὶ τῆς βιομηχανίας. Πρὸς τὰ ΒΔ τῶν Ἰωαννίνων παρὰ τὸ ὄρος Λάκμων ἐκτείνεται ἡ ὄρεινὴ χώρα τῶν Ζαγοριτῶν, περιλαμβάνουσα 40 περίπου κώμας καὶ χωρία, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων, Ὀρθόδοξοι τὴν θρησκείαν, ἀσχολοῦνται ὡς ἐπιτοπολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ πολλοὶ τούτων διέπρεψαν ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ. *Μέσσοβα*, πρὸς τὰ ΒΑ τῶν Ἰωαννίνων, πόλις ὄρεινὴ καὶ ἐμπορικὴ περιέχουσα περὶ τὰς 7 χιλ. κατ. λαλούντων συνήθως τὴν Βλαχικὴν γλῶσσαν. *Ἄρτα* (Ἀμβρακία), ἐπὶ τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, ἔχουσα περὶ τὰς 40 χιλ. κατ. ἐνεργούντων ἀξιώλογον ἐμπόριον ἐγχωρίων προϊόντων. *Πρέ-*

βεία, παρὰ τὴν πάλαι Νικόπολιν, ἐπὶ μικρᾶς χερσονήσου ἀπέναντι τοῦ ἐν Ἀκαρνανίᾳ Ἀνακτορίου, ἔχουσα ἀξιόλογον λιμένα, φρούριον καὶ 8 περίπου χιλ. κατ. *Φανάριον*, κώμη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχέρονος. *Παραμυθία*, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Θεσπρωτίᾳ, μητρόπολις τῶν Τσάμιδων Ἀλβανῶν, κειμένη πρὸς τὰ ΝΔ. τῶν Ἰωαννίνων ἐπὶ εὐφύρου θέσεως καὶ ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 3 χιλ. κατ. Ἀνατολικώτερον τῆς ἀνωτέρω κεῖται ἡ ὄρεινὴ χώρα τῶν γενναίων καὶ μαχίμων Σουλιωτῶν, οἵτινες καὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν πολλὰ κατὰ τῶν Τούρκων ἔστησαν τρόπαια. *Δέλινοι*, πόλις ὄχυρὰ τῶν Χειμαριωτῶν καὶ πρωτεύουσα ὁμώνυμου ἐπαρχίας ἔχουσα 8—9 χιλ. κατ. *Ἀργυροκάστρον*, ἐπὶ εὐρυχώρου κοιλάδος σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ Ἀκροκεραυνίου ἀκρωτηρίου, ὄχυρὰ καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὸν ἀξιόλογον ταμβάκον τῆς, κατοικουμένη ὑπὸ 10 χιλ. κατ. *Τεπελένη*, κώμη ὄχυρὰ καὶ πατρὶς τοῦ περιβοήτου Ἀλῆ Πασᾶ, ἔχουσα περὶ τὰς 2 χιλ. κατ. *Σκόδρα*, πρὸς Ν. τῆς ὁμώνυμου λίμνης, μητρόπολις τῆς Ἀλβανίας καὶ ὄχυρὰ καθέδρα σατράπου, κατοικουμένη ὑπὸ 20 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς διάφορα τεχνουργεῖα. *Δυρράχιον*, παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν, πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 8 χιλ. κατ. *Ὀχρίδα* (Λυχνίδος), παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 7 χιλ. κατ. *Βοσκόπολις*, πρῶτον ἐπίσημος καὶ ἐμπορικὴ πόλις καὶ πατρὶς τῆς περικλεοῦς οἰκουγενείας τοῦ Σίνα, βαθυπλούτου καὶ εὐεργετικωτάτου ὁμογενοῦς, κατοικουμένη νῦν ἀπὸ 3 χιλ. κατ. ἀντὶ τῶν πάλαι 40. *Αἰλῶν*, παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ἔχουσα περὶ τὰς 6 χιλ. κατ.

Εἰς τὰ μεθόρια Ἀλβανίας, Βοσνίας καὶ Δαλματίας κεῖται ἡ ὄρεινὴ χώρα τῶν μαχίμων Μαυροβουνιωτῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιφάνεια εἶνε περὶ τὰ 54 τ. μ. καὶ οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι ὑπὲρ τὰς 140 χιλ. Διοικοῦνται δὲ δι' ἰδίου ἡγεμόνος, ὑπαγόμενοι ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκικῆς Ἀυτοκρατορίας. Ἐχόντες δὲ ἤδη πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἐπέδειξαν καὶ καρτερίαν καὶ γενναϊότητα καὶ πατριωτισμὸν οὐ τὸν τυχόντα.

Βοσνία.

§ 53. Ἡ ΒΑ. αὕτη χώρα τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας περιλαμβάνει τὴν ἰδίως Βοσνίαν, τὴν Τουρκικὴν Κροατίαν καὶ τὴν ἐπαρχίαν Ἐρζεγοβίαν, 840 τ. μ. περίπου ἐπιφ. καὶ 8000 χιλ. κατ. ἐξ ὧν τὸ $\frac{1}{3}$ εἶνε Ὀθωμανοί· κεῖται δὲ μεταξὺ Αὐστρίας, Σερβίας καὶ Ἀλβανίας. Ἐπισημότεραι πόλεις *Βοσνασεράϊον*, μητρόπολις ἐπαρχίας καὶ πρῶτον καθέδρα σατράπου, ὄχυρὰ καὶ βιομήχανος, ἔχουσα περὶ τὰς 70 χιλ. κατ. *Μωαμεθανῶν* τῶν πλείστων. *Τραύνικον*, μητρόπολις τῆς Βοσνίας, ἔχουσα περὶ τὰς 8

χιλ. κατ. τῶν πλείστων Χριστιανῶν *Βαρουλοῦκα*, πρὸς Β, ὄχυρὰ καὶ βιομηχανοῦ πόλις τῆς Βοσνίας χουσα περὶ τὰς 15 χιλ. κατ. *Σβορρίκιον* καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *Αργεντίνα*, πρὸς Δ., ἔχουσα περὶ τὰς 25 χιλ. κατ., ἐξ ὧν οἱ πλείστοι εἶε Σέρβοι. *Μοστάρη* καὶ *Τρεβίγνη*, αἱ ἐπισημότεραι πόλεις τῆς Ἑρζεγοβίνης. *Βιλάκη*, ἡ ἐπισημότερα τῆς Τουρκικῆς Κροατίας.

Βουλγαρία.

§ 54. Περιλαμβάνουσα τὴν κάτω Μοισίαν καὶ μέρος τῆς Ποντικῆς Σκυθίας καίται μεταξὺ Δουνάβειος, Εὐξείνου Πόντου, Θράκης, Σερβίας καὶ Μακεδονίας, ἔχουσα περὶ τὰ 1740 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 2 500 000 ἑκατ. κατ. οὔτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐξ Ἀσιατικῆς καταγωγῆς Σλαβονικῆν οἰκογένειαν, λαλοῦσι γλῶσσαν περιέχουσαν πολλὰς λέξεις τῆς ἀρχαίας Σανσκριτικῆς καὶ οἱ πλείστοι εἶνε Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, οἱ δὲ λοιποὶ Μωαμεθανοὶ, κατόπιν μεταλαβόντες τὸ θρησκειακὸν τοῦτο. Ἐπισημότεραι πόλεις *Σόφια*, ὄχυρὰ καὶ πρόωγὴ καθέδρα σατράπου, ἔχουσα περὶ τὰς 40 χιλ. κατοίκων ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν. *Βιδδινον*, παρὰ τὴν δεξιὰν ἄχθην τοῦ Δουνάβειος, πόλις ἐκ τῶν ὄχυροτέρων καὶ ἐπισημότερων τῆς αὐτοκρατορίας καὶ καθέδρα νῦν τοῦ σατράπου, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 25 χιλ. κατ. τῶν πλείστων Ὁθωμανῶν. *Νικόπολις*, παρὰ τὸν Δούναβιν, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 10 χιλ. κατ. *Σίστοβα*, πρὸς Α. παρὰ τὸν αὐτὸν ποταμὸν, ἔχουσα 12 περίπου χιλ. κατ. *Ρουτσοῦκι*, πόλις ἐμπορικῆ, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 25 χιλ. κατ. *Σιλιστρία*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβειος, εἰς ἄκρον ὄχυρὰ, ἔχουσα περὶ τὰς 20 χιλ. κατ. *Βάρνα*, εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον, πόλις ἐμπορικῆ ἔχουσα περὶ τὰς 15 χιλ. κατ. καὶ οὐσα διάσημος διὰ τὴν ὁποίαν αὐτόθι ἐκέρδησε τὸ 1444 μάχην Μουράτος ὁ Β'. *Σούμπλα*, πόλις ὄχυρὰ, ἣτις πολὺν χρόνον ἀνεχαίτισε τὰ Ῥωσικὰ ὄπλα εἰς τὸν προτελευταῖον αὐτῶν κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμον.

Νῆσοι.

§ 55. Αἱ πρὸς Β. τοῦ Αἰγαίου πελάγους μεταξὺ Ἀθῶνος καὶ Ἑλλησπόντου ἀξιολογώτεραι νῆσοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶνε ἡ *Ἰμβρος*, ἔχουσα ἔδαφος ὄρεινόν, δρυμῶδες καὶ 8 χιλ. κατ. *Σαμοθράκη*, ὄχι μακρὰν τῆς Αἴνου, ἔχουσα περὶ τὰς 2 χιλ. κατ. Ἑλλήνων. *Θάσος*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω, ἔχουσα ἔδαφος γόνιμον καὶ περὶ τὰς 7 χιλ. κατ. *Ἀἴμος*, πρὸς Ν. τῆς Ἰμβροῦ, ἔχουσα περὶ τὰς 8 χιλ. κατ. Ἑλλήνων.

Ἡ *Κρήτη*, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τοῦ πικτικοῦ κόσμου, ἔχει περὶ τὰ 180 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 200 χιλ. περίπου κατ. τῶν πλείστων

Ἑλλήνων. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῆς ὑψοῦται τὸ ὄρος τῆς Ἰδης καὶ πέριξ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν εὐφωρα, χαρίεντα καὶ ἐλαιόφυτα πεδία, τὰ δὲ παράλια αὐτῆς εἶνε βραχώδη καὶ ἀπότομα καὶ τὰ προϊόντα ἔξοχα κατὰ τὴν ποιότητα, ἐξαγόμενα πρὸς ἐμπορίαν καὶ εἰς διαφόρους τόπους εἶνε δὲ ταῦτα ἔλαιον, σαπῶνιον, τυρὸς, κάστανα, πορτογάλια, ἀμύγδαλα, κεράτικα, μέλι, μέταξα, λάδανον καὶ ξυλική· ἐκ δὲ τῶν διαφόρων βιοσκημάτων οἱ ἡμίονοι αὐτῆς εἶνε οἱ εὐρωστότεροι τῆς λοιπῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ἄν δὲ καὶ ἔλαβε κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Τουρκίας, καὶ αὐθις δεσπόζεται ἀπὸ τοῦ 1830 ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἐπισημότεραι πόλεις Ἡράκλειον, μητρόπολις ὅλης τῆς Κρήτης, ἔχουσα ὄχυρά καὶ ἀπόρθητα Ἐνετικὰ φρούρια καὶ 15 χιλ. κατ. Ρέθυμνος, ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας, ὄχυρά καὶ παράλιος, ἔχουσα περὶ τὰς 6 χιλ. κατ. Χανιά (Κυθωνία), ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας παρὰ τὸν ὀμίονον κόλπον, ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα περὶ τὰς 12 χιλ. κατ. Ἐπὶ τῶν Λευκῶν λεγομένων ὀρέων κεῖται ἡ ἐκ φύσεως ὄχυρά χώρα τῶν Σφακιῶν κατοικουμένη ὑπὸ τῶν μαχίμων καὶ πειρατικῶν Σφακιανῶν Κρητῶν, οἵτινες ἀνέκαθεν εἶνε ἀνεξάρτητοι ἀπὸ πάσης καταδυναστείας, καθὼς καὶ οἱ κατοικοῦντες τὰ ΝΑ. Ἀβαθιδῶται, λεῖψανα Σαρακηνῶν.

ΣΕΡΒΙΑ.

§ 56. Ἡ Σερβία (ἄνω Μοισία), κειμένη μεταξὺ Αὐστρίας, Βλαχίας, Βουλγαρίας, Μακεδονίας, Ἀλβανίας καὶ Βοσνίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ Δρίνου ποταμοῦ, ἔχει περὶ τὰ 997 τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰς 1500 χιλ. κατ. τῶν ὁποίων αἱ 1250 εἶνε γνήσιοι Σέρβοι, λαλοῦντες ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπὸ τῶν ΝΔ. ἐντὸς ἐκτεινομένη σειρὰ τοῦ Σκάρδου καὶ ἡ παρὰ τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας ὑψουμένη σειρὰ τοῦ Ὀρβηλοῦ, ἐκπέμπουσαι ἐντὸς τῆς χώρας πολλοὺς, ὑψηλοὺς, ἀποτόμους καὶ δρυμώδεις κλῶνας, καθιστῶσιν αὐτὴν ὄρεινὴν μὲν, ἀλλὰ εὐφορον καὶ ἐπιδεικτικὴν πάσης καλλιέργειας. Ὁ Δούναβις καὶ ὁ Σαῦος διαρρέοντες διὰ τῶν ἀρκτικῶν συνόρων εἶνε οἱ ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ, εἰς τοὺς ὁποίους γίνονται οἱ πλεῖστοι ποταμοὶ τῆς Σερβίας. Κυριωτέρη ἀσχολία τῶν κατοίκων εἶνε ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ γεωργία. Ἡ Σερβία περὶ τὰ μέσα τοῦ 18^{ου} αἰῶνος ὑποταγέσα εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν δυναστείαν καὶ ἀποστατήσασα τὸ 1801, ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῆς καὶ διοικεῖται τανῦν δι' αὐτόχθονος ἡγεμόνος, ὑποτελοῦς εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν, ἔχουσα ἰδίους νόμους, ἰδίας ἀρχάς

καὶ πρόσδοτον περί τὰ 6 εκατ. δραχ. ἐξ ὧν περί τὰς 600 χιλ. φέρει εἰς τὴν Ἡύλην. Ἐπισημότεραι πόλεις *Βελιγράδιον*, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Σαίου καὶ Δουνάβεως, πόλις ὀχυρωτάτη κατοικουμένη ὑπὸ 30 περίπου χιλ. κατ. ἀσχολουμένων ἰδίως εἰς τὴν ἐπιτόπιον βιομηχανίαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. *Σιμίθρια*, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Βελιγράδιου, ἔχουσα ὀχυρὸν φρούριον καὶ περί τὰς 10 χιλ. κατ. *Κραγουέτσα*, πρωτεύουσα τοῦ κεντρικοῦ τμήματος. *Νίσσα*, ἐπὶ τοῦ Νισσάβα ποταμοῦ, *Νοβιπαζάρ*, παρὰ τὸν Ἰβηρα ποταμὸν, *Βράνα*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, ἀπασαι πόλεις ἀξιόλογοι.

ΒΛΑΧΙΑ ΚΑΙ ΜΟΛΔΑΥΙΑ.

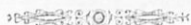
§ 57. Αἱ δύο αὗται χῶραι ἀνήκουσι εἰς τὴν πάλαι Δακίαν ἠνώθησαν ἐσχάτως ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡγεμονίαν, διοικόμεναι δι' ὑποτελοῦς εἰς τὴν Τουρκίαν ἐγγωρίου ἡγεμόνος ἐκλεγομένου ὑπὸ ἔθνοςυλεύσεως, ἥτις συνέρχεται πρὸς διάσκεψιν τῶν κοινῇ συμφερόντων εἰς τὸ κατὰ τὰ μεθόρια τῶν δύο χωρῶν κείμενον Φοζάνι ἔδρα δὲ τοῦ ἡγεμόνος εἶνε ἐναλλάξ τὸ Βουκουρέστιον καὶ τὸ Ἰάσσιον.

Ἡ Βλαχία, κειμένη πρὸς Β. τοῦ Δουνάβεως, περιλαμβάνεται μεταξὺ Τρανσυλθανίας, Μολδαυίας, Βουλγαρίας καὶ Σερβίας καὶ ἔχει περί τὰ 4133 τ. μ. ἐπιφ. 2500 χιλ. κατ. κλίμα, ἐκτὸς τῶν παραδουναβίων χωρῶν, εὐκρατές καὶ ὑγιεινόν, γῆν εὐφοροτάτην, πλουσιωτάτην, κατάρβυτον καὶ μόνον πρὸς Β. ὀρεινήν, καὶ πρόσδοτον σχεδὸν 8 $\frac{1}{2}$ εκατ. δραχ. Ἐπισημότεροι ποταμοὶ αὐτῆς εἶνε ὁ *Σιρέθης*, ὁ *Αλιούτας*, ὁ *Αρδιεγης*, ὁ *Σχιούλης* καὶ ἡ *Γιαλουμίτσα*, χυνομένοι ἅπαντες εἰς τὸν Δουνάβην καὶ φέροντες παχυτάτους ἰχθύας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἡγεμονίας ταύτης εἶνε ἀπόγονοι τῶν αὐτόθι συστηθεισῶν Ῥωμαϊκῶν στρατιωτικῶν ἀποικιῶν, ὁμιλοῦσι τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν διεφθαρμένην, καὶ ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν οἱ λοιποὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, διαιροῦμενοι εἰς εὐγενεῖς καὶ γεωργοὺς, ὧν οἱ μὲν πρῶτοι ζῶσιν ἀσώτως, οἱ δὲ δεῦτεροι πολὺ δυστυχῶς. Αὐτῆς δὲ τῆς Βλαχίας, χωριζομένης ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀλιούτα εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν, ἐπισημότεραι πόλεις εἰσὶ *Βουκουρέστιον*, πολυάνθρωπος καὶ ἐμπορικὴ, μητρόπολις τῆς Α. Βλαχίας ἔχουσα περί τὰς 25 χιλ. κατ. *Ἰβραῖδα*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, ἔχουσα περί τὰς 25 χιλ. κατοίκων ἐνεργούντων ἐπίσημον ἐμπόριον. *Γιούργεβο*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως ἀπέναντι τοῦ Ῥουτσουκίου, ἔχουσα 40 χιλ. κατ. *Κραϊῶβα*, μητρόπολις τῆς Δ. Βλαχίας, ἔχουσα περί τὰς 20 χιλ. κατ. *Πλοῖεστη* καὶ *Τεργο-*

όλιση, πρὸς Β. τοῦ Βουκουρεστίου. Ῥιμνίκη, δύο πόλεις ἐπίσημοι κείμεναι ἢ μὲν πρὸς Α. τῆς χώρας καὶ ἢ ἑτέρα παρὰ τὸν Ἄλούταν.

§ 58. Ἡ Μολδαυία κεῖται μεταξύ τῆς Αὐστριακῆς Βουκοβίνης, Βασσαρυνίας, Βουλγαρίας καὶ Βλαχίας, ἔχουσα περὶ τὰ 735 τ. μ. ἐπιφ. 2000 χιλ. κατ., πρόσδοτον περὶ τὰ 5 ἑκατ. δραχ. καὶ γῆν πρὸς βορρᾶν μὲν διὰ τὰς διασχίζούσας αὐτὴν Τρανσυλθανικὰς Ἄλπεις ὄρεινὴν, πρὸς δὲ τὰ ΝΔ. ἐπίπεδον, λιπαρὰν καὶ ἐπιδεκτικὴν πάσης καλλιέργειας. Διαβρέεται δὲ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Προύτου (Πυρετός) καὶ Σερέθου, χυνομένων εἰς τὸν Δούναβιν. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν μικρὸν παραλάττει τῆς Βλαχιτικῆς, αἱ δὲ ἀσχολίαι εἶνε σχεδὸν αἱ αὐταί. Ἐπισημότεραι αὐτῆς πόλεις Ἰάσσιοι, μητρόπολις ἔχουσα περὶ τὰς 45 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων πρὸ πάντων εἰς τὸ ἐμπόριον. Γαλάτσιοι, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, ἐπίσημος καὶ ἐμπορικὴ πόλις, ἔχουσα περὶ τὰς 42 χιλ. κατ. Φοζάνι, εἰς τὰ μεθόρια Βλαχίας καὶ Μολδαυίας, Ῥωμανόν, ἐπὶ τοῦ Σερέθου, Ὀκνα παρὰ τὸν Σερέθην, ἅπασαι ἐπίσημοι πόλεις τῆς Μολδαυίας.

ΣΗΜ. Τὰ μεγέθη τῶν ἀνωτέρω πολιτειῶν εἶνε διάφορα. Αἱ Ἴονιοι νῆσοι εἶνε μῆλις τὰ 2|3 τῆς Εὐβοίας· τὸ Μαυροβούνιον ἴσον σχεδὸν μὲ τὴν Εὐβοίαν· ἡ Δαλματία μῆλις τὸ τρίτον τῆς Ελλάδος· ἡ Σερβία μῆλις τὰ 3|4. Αἱ Ἴονιοι Νῆσοι, τὸ Μαυροβούνιον, ἡ Δαλματία καὶ ἡ Σερβία ὅμοι ἔχουσι μέγεθος ἴσον μὲ τὸ τῆς Ελλάδος, ἡ δὲ Βλαχία καὶ Μολδαυία εἶνε 2 φορές μεγαλύτεραι τῆς Ελλάδος, καὶ ἡ Τουρκία ἐπτάκις μεγαλύτερα. Περὶ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς Δαλματίας τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Αὐστρίαν θέλομεν κάμει λόγον ἐν τῷ εἰσακτῷ τόμῳ.

ΡΩΣΣΙΑ.

Θέσις, ὄρια καὶ μέγεθος.

§ 59. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία (Σαρματία, Ταυρίς καὶ Κολχίς) ἐνομαζομένη καὶ Μοσχοβία κεῖται μεταξύ τῆς 35°—82° Α. μ. καὶ μεταξύ τῆς 39°—70° Β. π., ὀριζομένη πρὸς Β. ἀπὸ τοῦ βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης, τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Αὐστρίας, πρὸς Ν. ἀπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Κασπίας Ὠκλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Οὐράλου, τῶν Οὐραλίων ὄρεων καὶ τοῦ Καρᾶ ποταμοῦ, διὰ τῶν ὁποίων χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας· ἔχει δὲ μῆκος 658 λευγῶν, πλάτος 360 καὶ ἐπιφ. περὶ τὰς 93 χιλ. τ. μ. καὶ μετὰ τῶν Ἀσιατικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν χωρῶν 375 χιλ. Εἶνε λοιπὸν ἡ μεγίστη καὶ εὐρυχωροτάτη ἐπικράτεια καὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κό-

σιμου· ἐπειδὴ οὐδεμία ἄλλη ἐπικράτεια ὑπῆρξε μέχρι σήμερον ἴση κατὰ τὸ μέγεθος μὲ ταύτην, ἥτις εἶνε ὅχι μόνον πολὺ ἐκτεταμένη, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καὶ ἐν ὅλον συνεχές· καθόσον ἀπὸ τοῦ ἐν Πολωνίᾳ δυτικωτάτου σημείου μέχρι τοῦ ἐν Σιβηρίᾳ ἀνατολικωτάτου ἀκρωτηρίου εἶνε 2100 μ. ὥστε, ὅτε ἐν Πολωνίᾳ εἶνε μεσημέριον, αὐτόθι εἶνε σχεδὸν μεσονύκτιον.

Κόλποι, λίμναι, ὄρη καὶ ποταμοί.

§ 60. Ὁ βόρειος παγωμένος Ὀκεανὸς σχηματίζει πρὸς Β. τὴν *Λευκὴν θάλασσαν* καὶ τὸν *Σχεσκαϊκὸν* καὶ *Καρικὸν κόλπον*· ἡ Βαλτικὴ θάλασσα πρὸς Δ. τὸν *Φίννιον*, τὸν *Ριγαϊκὸν* καὶ τὸν *Βοθνικὸν*· ὁ Εὐξείνιος Πόντος πρὸς Ν. τὸν *Νεκρὸν κόλπον* καὶ τὴν *Ἀζορικὴν θάλασσαν* μετὰ τοῦ *Σαπροῦ κόλπου*· βρέχεται δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης πρὸς τὰ ΝΑ. λίμναι ἐπισημότεραι ἡ *Λαδόγα*, μεγαλειτέρα ἀπασῶν, ἡ *Ονέγα*, ἡ *Πεϊπος* καὶ ἡ *Ιλιμεγος*. Ἐν γένει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπέραντος πεδιάς διακοπτομένη ἀπὸ λόφους μετροῦ ὕψους· ἐπισημότερα δὲ τῶν ὄρων αὐτῆς εἶνε τὰ *Λαπωνικὰ* πρὸς Δ., τὰ *Οὐράλια* πρὸς Α., ὁ *Καύκασος* πρὸς τὰ ΝΑ., ὑψηλότερα πάντων καὶ διηνεκῶς κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνος, τὰ *Ταυρικὰ*, πρὸς Ν. ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου χερσονήσου, καὶ τὰ *Καρπάθια* πρὸς τὰ ΝΑ. ἐντὸς τῆς Πολωνίας. Πρὸς Β. χύνονται οἱ ἐξῆς ποταμοί, ὁ *Πετσχόρας*, ὅστις πηγάζων παρὰ τὰς δυτικὰς ὑπορείας τῶν Οὐραλίων ὄρων καὶ ἔχων ῥοῦν 150 μιλ. ἐκβάλλει ἀρκτικῶς τοῦ Ἀρχαγγέλου εἰς ὁμωνύμου κόλπον. ὁ *Δούνας*, ὅστις ῥέων πρὸς Β. ἐκβάλλει πλησίον τοῦ Ἀρχαγγέλου· ὁ *Τορνέας*, ὅστις πηγάζων ἐντὸς τῆς Σουηδικῆς Λαπωνίας καὶ σχηματίζων τὰ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Σουηδίας σύνορα ἐκβάλλει πρὸς Ν. εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον· ἡ *Νεβά*, ὅστις ἐνόνων τὰς λίμνας Λαγὸδαν καὶ Ὀνέγαν καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Πετροπόλεως ἐκβάλλει εἰς τὸν Φίννιον κόλπον· ὁ *Οὐίστούλιας*, ὅστις διερχόμενος διὰ τῆς Πολωνίας ἐκβάλλει ὡσαύτως εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὴν πόλιν Δάντισκον· ὁ *Δούναβις*, ὅστις βρέχει μόνον μικρὸν μέρος τῆς Βασσαραβίας· ὁ *Δάναστρις* ἢ *Τύρας*, ὅστις ῥέων πρὸς Ν. ἐκβάλλει ἀρκτικώτερον τοῦ Δουνάβεως· ὁ *Δάναπρις* ἢ *Βερνσθέρης*, ὅστις ῥέων ὡσαύτως πρὸς Ν. ἐκβάλλει εἰς τὸν Σαπροῦν κόλπον· ὁ *Τάραϊς*, ὅστις ῥέων ὡσαύτως πρὸς Ν. καὶ δεχόμενος ὑπὲρ τοῦς πενήτηκοντα ἄλλους ποταμοὺς ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἀζορικὴν θάλασσαν· ὁ *Βόλγας* ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν *Βαλδαίων* ὄρων κειμένων παρὰ τὰ ὄρια τῆς Λιθουανίας καὶ ἔχων ῥοῦν ὑπὲρ τὰς 640 λεύγ. ἐκβάλλει παρὰ τὸ Ἀστραχάν εἰς τὴν

Κασπίαν Θάλασσαν' ὁ *Οὐρόλιος* (Δάξ), ὅστις ῥέων ΝΔ. καὶ ἔχων ῥοὴν 200 περίπου μιλ. ἐκβάλλει εἰς τὴν αὐτὴν Θάλασσαν. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ πολλὰ διώρυχες προσφυῶς κατασκευασμέναι, αἵτινες μεγάλως εὐκολύνουσι τὴν συγκοινωνίαν τῶν τοσούτων ἀπ' ἀλλήλων ἀπομεικρυσμένων τούτων λαῶν.

Γῆ, κλίμα, προϊόντα καὶ βιομηχανία.

§ 61. Τὸ ἐν τρίτον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας κατέχουσι πεδία ἔρημα, ἄγονα, ἐλώδη καὶ ἀλατούχα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον πλούσια καὶ εὐφορα. Τὸ κλίμα αὐτῆς παραλλάσσει κατὰ τὴν διάφορον γεωγραφικὴν θέσιν ἐκάστου τόπου, ὃν διὰ τὰς ἀπεράντους πεδιάδας ψυχρότερον πάσης ἄλλης χώρας κειμένης εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος. Ἐν γένει δὲ εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη καὶ ἰδίως εἰς τὴν Κριμαίαν εἶνε τερπνὸν καὶ εὐκρὲς, ἔσθ' αὖ φέσται ἀφθόνως σίτος, λίνον καννάβιον, ταμβάκος, οἶνος κτλ. εἰς δὲ τὰ βόρεια δριμύ καὶ ἡ γῆ σχεδὸν ἄγονος· αὐτοῦ αἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι πήγνυνται, ἡ βλάστησις βαθυμῆδὴν ἐξασθενεῖ, τὰ δὲ δένδρα καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν λαμβάνουσι τὸ σύνθετος μέγεθος των· τὰ ἀνατολικά εἶνε κεκαλυμμένα ἀπὸ πολλὰ δάση καὶ τὰ δυτικὰ κατέχονται ὡς ἐπιπολὺ ὑπὸ ἀμμωδῶν καὶ ἀλατούχων πεδίων· μόναι αἱ χῶραι τῆς κεντρικῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Πολωνίας, περίστανται αἱ μᾶλλον εὐφοροί. Τὰ Οὐράλια περιέχουσι μεταλλεῖα ἀδαμάντων, χρυσοῦ, πλατίνης, χαλκοῦ καὶ σιδήρου· συνάγεται δὲ καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν ἱκανὴ ποσότης χρυσοῦ εἰς ψήγματα· τὰ βόρεια μέρη καὶ αἱ ἔρημοι τοῦ παγωμένου Ὀκεανοῦ νῆσοι τρέφουσι τὴν λευκὴν ἄρκτον, ἰσχυρὸν καὶ θηριωδέστατον τῶν μαστοφόρων ζῴων. Κυριώτερα πρὸς ἐξαγωγήν προϊόντα εἶνε ζυλική, ἀημητριακοὶ καρποὶ, ἄλφιτα, λίνον, καννάβιον, ἀντακαῖον τάρικος (χαβιάρι καὶ ξηρίχι), σίδηρος, χαλκός, ἐξαιρετὰ δέρματα, γουναρικά, ὀξύγυια, σχοινία, ἱστία, νήματα κτλ. Ἡ θήρα, ἡ ἀλιεῖα, τὰ ἐργαστάσια τῶν δερμάτων, τῆς μετάξης, τοῦ βαμβακίου, τοῦ μαλλιῶν, τοῦ κανναβίου καὶ τοῦ σαπωνίου, εἰσαχθέντα ἐκ τῶν πλείστα ἐπὶ τοῦ μεγάλου Πέτρου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἤρχεται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ῥωστικῆς αὐτοκρατορίας, φέρουσιν εἰς τὸ πλούσιον τοῦτο κράτος ἀνυπολογίστους ποσότητας χρημάτων. Τὸ ἐμπόριον, τό τε ἠπειρωτικόν, βοηθούμενον διὰ τῶν πλωτῶν ποταμῶν, τῶν διωρύχων καὶ ἐπιτηδεῶν ὁδῶν, τῶν μικρῶν δασμῶν, τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας καὶ προστασίας κτλ. καθὼς καὶ τὸ θαλάσσιον, βοηθούμενον ὑπὸ διαφόρων ἑταιριῶν, εἶνε ἀκμαῖα καὶ πολλοῦ λόγου ἄξια.

Κάτοικοι, θρησκεία, γλώσσα και κοινωνική κατάσταση.

§ 62. Ἐν κτὶ ἡ ἔκτασις τῆς χώρας εἶνε τόσον μεγάλη, ὅ πληθυσμὸς ὅμως αὐτῆς λογίζεται ὑπὲρ τὰ 62 ἑκατ. Τούτων 49 ἑκατ. εἶνε ὀρθόδοξοι, 7 περίπου δυτικοί, 3 σχεδὸν διαμαρτυρούμενοι, 250 χιλ. Μωαμεθανοί, 1 $\frac{1}{2}$ σχεδὸν Ἰσραηλίται, 1 σχεδὸν Ἀρμενοκαθολικοὶ καὶ Ἀρμενογρηγοριανοὶ καὶ 600 χιλ. εἰδωλολάτραι. Κατὰ δὲ τὰς διαφόρους φυλάς εἶνε 33 ἑκατ. οἱ Ῥῶσοι τῆς Μεγάλης Ῥωσσίας, ὑπὲρ τὰ 11 οἱ τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας ὑπὲρ τὰ 3 $\frac{1}{2}$ οἱ τῆς Λευκῆς Ῥωσσίας, Λιθουανοὶ καὶ Πολωνοὶ, 3 $\frac{1}{2}$ σχεδὸν Φιννοὶ καὶ Λεττοί, 2 $\frac{1}{2}$ σχεδὸν Τάρταροι καὶ Μωαμεθανοί, 2 Κροῦσοι καὶ Ἀρμένιοι, 1 $\frac{1}{2}$ σχεδὸν Ἰσραηλίται, 600 χιλιάδες Γερμανοὶ καὶ 600 χιλιάδες ἀνήκοντες εἰς τὰς οὐραλίους φυλάς. Οἱ Ῥῶσοι εἶνε Ὀρθόδοξοι καὶ ἡ ἐκκλησία αὐτῶν, μεταφωτισθεῖσα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως περὶ τὰ τέλη τῆς 17. ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος, διοικεῖται ὑπὸ ἱερέως συνόδου ἀνεξαρτήτου ἀπὸ πάσης ἄλλης ἀρχῆς τῶν δημοδόξων ἐκκλησιῶν χαρακτηρίζονται δ' ὡς ἀπλοὶ, ἠλαροὶ, θρησκικαὶ, εὐφρεῖς μὲν, ἀλλὰ μιμητικοὶ καὶ ἀσθενεῖς τὴν φαντασίαν, καρτερικοὶ, εὐρωστοὶ, μάχημοι, οὐχί τόσον εὐειδεῖς, ξανθοὶ τὸ χροῶμα καὶ μέτροι τὸ ἀνάστημα· οἱ δὲ Κοζάκοι διακρίνονται διὰ τὸ εὐειδέες, ἐλεύθερον, ἔμπειρον, πολεμικὸν καὶ καρτερικὸν ἦθος τῶν. Γλώσσα δὲ τῶν Ῥώσων εἶνε ἡ Σλαβικὴ, τῆς πόσις ἡ Ῥωσσικὴ καὶ ἡ Πολωνικὴ εἶνε διὰλεκτοι. Αἱ ἀνώτεροι τάξεις κινῶν ἐκπεδεύονται, ἀλλ' εἰς τὸν λαὸν ἐλλείπει ἡ ἀπαιτούμενη διδασκαλία. Ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ῥωσσίας περὶ τὰς 800 χιλ. εἶνε εὐγενεῖς, περὶ τὰς 230 κληρικοὶ, περὶ τὸ ἑνέκατ. τεχνῖται καὶ ἔμποροι, οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε ἐργατικοὶ, ἐσχάτως ἀπελευθερωθέντες. Οἱ Πολωνοὶ ἀριθμοῦνται περὶ τὰ 4 ἑκατ. καὶ εἶνε γενναῖοι, εὐειδεῖς καὶ φιλοπάτριδες.

ΣΗΜ. Ἡ ἐπιφάνεια καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας καὶ οἱ κατοικοῦντες εἰς ἕκαστον τ. μ. ἔχουσιν ὡς ἑξῆς.

Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας	100429	τ. μ.	62122669	598
Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας	244738		5060768	20
Ἀμερικανικῆς Ῥωσσίας	27247		54000	2
	372415		67237437	

Πολίτευμα, πρόσδοδος καὶ δόγματις.

§ 63. Τὸ πολίτευμα εἶνε ἀπόλυτος μοναρχία καὶ ὁ μονάρχης προσαγορεύεται αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν καὶ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας· τὸ δὲ στέμμα αὐτοῦ μεταβαίνει καὶ εἰς τὰ

δύο γένη. Ἡ Πολωνία, ἥτις κατὰ τὰ τέλη τοῦ τελευταίου αἰῶνος ἦν ὀν ἀπὸ τὰ μεγαλειότερα βασίλεια τῆς Εὐρώπης, τρεῖς ἀλλεπαλλήλους φορές, τὸ 1773, 1793 καὶ 1795 διαμελισθεῖσα, διενεμήθη μεταξὺ Αὐστρίας, Ρωσσίας καὶ Πρωσσίας. Ἐν μέρει δὲ τοῦτο συνταχθὲν τὸ 1807 ὑπὸ τὸ ὄνομα μέγα Δουκάτου τῆς Βαρσοβίας ὠνομάσθη πάλιν τὸ 1815 Πολωνικὸν βασίλειον, τὸ ὁποῖον διοικεῖται νῦν δι' ἀντιβασιλείως περιορισμένου ὑπὸ τινος συλλόγου συγκειμένου ἀπὸ βουλῆν καὶ γερουσίαν, ἀλλὰ ζηλότυπον εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἀνεξαρτησίας του ὑπέστη καὶ πάλιν ἐνδόξως τὸ 1831 αἰματηρὸν πόλεμον, καθ' ὃν διὰ τὴν μεγάλην ἀσυμμετρίαν τῶν δυνάμεων του ἐκαταϊώθησαν μὲν αἱ ἐλπίδες του, ἀλλ' ὅμως ἐρημίσθη μεγάλως διὰ τὸ γενναῖον καὶ φιλόπατρι τῶν κατοίκων του. Ἡ ἔτησίαι πρόσοδος τῆς Ῥωσσίας καὶ Πολωνίας λογίζεται περὶ τὰ 450 ἑκατ. δραχ. καὶ ἡ δαπάνη ἴση σχεδόν τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἶνε περὶ τὰ 1700 ἑκατ. δρ., ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς περὶ τὰς 600 χιλ. καὶ τὸ ναυτικὸν περὶ τὰ 164 πλοῖα διαφόρου μεγέθους, διαπλέοντα τὴν Βαλτικὴν, Λευκὴν, Ὀχρτσικικὴν, Κασπίαν θάλασσαν καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Διαίρεσις καὶ ἐπισημότεραι πόλεις τῶν Β. ἐπαρχιῶν.

§ 64. Ἡ Ῥωσικὴ αὐτοκρατορία συνίσταται ἀπὸ δύο διακεκριμένα μέρη, τὴν ἰδίως Ῥωσσίαν καὶ τὸ βασίλειον τῆς Πολωνίας, τὸ ὁποῖον ὡς ἄμικτον τανῦν μετὰ τῆς λοιπῆς αὐτοκρατορίας εἶνε μᾶλλον ἀξιολόγον. Διαίρεῖται δὲ ἡ μὲν Ῥωσσία εἰς 58 διοικήσεις, ἡ δὲ Πολωνία εἰς 8 ἐπαρχίας, ὀνομαζομένης Βοϊβοδίας (ἰδ. πίν. 7) Τῆς πρώτης ἐπισημότεραι πόλεις *Πετρούπολις*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῆς Νεῦας, καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, ἥτις κτισθεῖσα ἀπὸ τοῦ μεγάλου Πέτρου τὸ 1703 καὶ ὑποκειμένη εἰς καταστρεπτικὰς πλημύρας κατοικεῖται ὑπὸ 494 625 κατ., κοσμουμένη ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν παλατιῶν, οἰκιῶν καὶ ναῶν καὶ ἔχουσα 4 μ. περίμετρον. Διὰ τὸν ἐκ γρανίτου καὶ μαρμάρου θεμελιωθέντα τὸ 1766 καὶ ἀποπερατωθέντα τὸ 1813 ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰσάκ ἐδαπνήθησαν 27 ἑκ. περίπου βούβλια. *Κροιστάκη*, πρῶτος πολεμικὸς λιμὴν τοῦ βασιλείου, ἐνθα ναυλοχεῖ καὶ ὁ στόλος τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ προσορμισθῶσιν εἰς τὴν Πετρούπολιν ἔχει δὲ περὶ τὰς 30 χιλ. κατ. Ἀθῶ, μεταξὺ Βοθνικοῦ καὶ Φιννίου κόλπου, μητρόπολις τῆς Φιννίας, παλαιᾶς Σουηδικῆς ἐπαρχίας, τῆς ὁποίας μέρος ὑπόκειται εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἀπὸ τοῦ 1721 καὶ τὸ ὑπόλοιπο ἠρῆσθη ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς κόλπου

ἔχουσα ὄχυράν ἀκρόπολιν καὶ περὶ τὰς 58 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἀρχάγγελος, λιμὴν κατὰ τὰς εἰς τὴν Λευκὴν Θάλασσαν ἐκβολὰς τοῦ Δούνα καὶ ἀποθήκη τοῦ βορείου ἐμπορίου τῆς Ῥωσσίας, ἔχουσα περὶ τὰς 15 χιλ. κατ.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς κεντρικῆς καὶ Ν. Ῥωσσίας.

§ 65. Μόσχα, παλαιὰ μητρόπολις, ἦτις πυρποληθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥώσσιων τὸ 1812 κατὰ τὴν εἰς αὐτὴν εἴσοδον τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἀνηγέρθη ὀρειοτέρᾳ καὶ ἔχουσα νῦν περὶ τὰς 400 χιλ. κατ. εἶνε τὸ κέντρον τῆς βιομηχανίας καὶ ἰδίως τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Βλαδιμίρη, παλαιὰ ἔδρα τῶν μεγάλων δουκῶν τῆς Ῥωσσίας. Καζὰν, παρὰ τὸν Βόλγα, μητρόπολις παλαιοῦ Ταρταρικοῦ βασιλείου κατακτηθέντος ὑπὸ τῶν Ῥώσσιων τὸ 1552 ἔχουσα νῦν περὶ τὰς 50 χιλ. κατ. Τοβίλα, πρὸς Ν. τῆς Μόσχας, ἔχουσα περὶ τὰς 55 χιλ. κατ. Κιουβία, πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Δανάπριος, ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων τῆς Ῥωσσίας καὶ παλαιὰ καθέδρα τῶν πρώτων βασιλέων αὐτῆς, ἔχουσα περὶ τὰς 50 χιλ. κατ. Ὁ παρ' αὐτὴν Δάναπρις ἐχρησίσμευσεν ὡς κολυμβήθρα, εἰς τὴν ὅποιον οἱ Ῥῶσσοι ἐβαπτίσθησαν ἐπὶ Βλαδιμίρου τοῦ μεγάλου δουκὸς αὐτῶν, καταταχθέντος ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς ἐκκλησίας μεταξὺ τῆς χυρῆς τῶν Ἀγίων. Χερσὼν, ναύσταθμος καὶ ὄχυρὰ πρωτεύουσα ὁμωνύμου διοικήσεως, κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δανάπριος καὶ ἔχουσα περὶ τὰς 15 χιλ. κατ. Ὀδησσός, πρὸς Ν. τῆς Κιουβίας, λιμὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων τῆς Εὐρώπης· κτισθεῖσα δὲ νεωστὶ ἔχει περὶ τὰς 72 χιλ. κατ. ἐξ ὧν εἶνε καὶ ἱκανοὶ Ἕλληνες. Θεοδοσία, Συμφερούπολις καὶ Σεβαστοπόλις, ἐπὶ τῆς Κριμαίας, ἐξ ὧν ἡ τελευταία εἶνε διάσχυρος διὰ τὸν ἐσχάτως γενόμενον Κριμαϊκὸν πόλεμον. Ταϊράτιον, μικρὸς λιμὴν ἐπὶ τῆς Ἀζορικῆς θαλάσσης, ἐνθα τὸ 1825 ἀπέθαιεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος. Ἀστραγά, ἐπὶ νήσου κειμένης κατὰ τὰς εἰς τὴν Κασπίαν Θάλασσαν ἐκβολὰς τοῦ Βόλγα, ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων καὶ ἀξιολογωτέρων πόλεων τῆς Ῥωσσίας, διὰ τὸ ὅποιον ἐνεργεῖ μετὰ τῆς Περσίας καὶ Ἀνατολῆς ἐμπόριον.

Ἐπισημ. πόλ. τῶν Πολιτικῶν Ἐπαρχ. καὶ τοῦ Πολ. Βασιλ.

§ 66. Βίλνα, ἐπὶ τοῦ Βιλία, πλουσία καὶ ἐμπορικὴ πόλις καὶ παλαιὰ μητρόπολις τοῦ μεγάλου Δουκάτου τῆς Λιθουανίας (53000). Γρόδνον, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Βίλνης, ἔδρα ποτὲ τῆς Πολωνικῆς διαίτης. Μαχιλέβη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Βίλνης ἐπὶ τοῦ Δανάπριος, ἰσχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις 25 λευγ. μακρὰν ταύτης

ῥέει ὁ Βερεζίναις, ὀνομαστός διὰ τὴν τὸ 1812 ἀπώλειαν τῶν πλείστων Γάλλων, ὅσοι ἐκ τῶν προτέρων κακουχιῶν διεσώθησαν κατὰ τὴν ἀπὸ Μόσχης δυστυχή ἀποχώρησίν των. Βαρσοβία, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Οὐίστούλκ, κατοικοῦμένη ὑπὸ 436 χιλ. κατ. καὶ ἐνούμενη διὰ λιθοκτίστου γεφύρας μετὰ τῆς Πράγης, ὄχρου προαστείου αὐτῆς κειμένου εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην. Καλισχη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Βαρσοβίας, δευτέρα τοῦ Πολωνικοῦ βασιλείου καὶ κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ κατὰ τὴν βιομηχανίαν. Λούπλινον καὶ Πόδοκον, παρὰ τὸν Οὐίστούλκον.

Νῆσοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσίας.

§ 67. α'. Εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν, αἱ τῆς Ἀλάνδης, σύμπλεγμα κείμενον ἀντικρὺ τῆς Ἀβοῦς, ἀνήκον εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Φιννίας καὶ κατοικοῦμενον ὑπὸ 42 χιλ. κατ. ἐμπείρων εἰς τὴν ναυτιλίαν ἐπισημότεραι δὲ εἶνε ἡ Δάγδη καὶ ἡ Ὀσεέλη, κείμεναι εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ῥιγαϊκοῦ κόλπου.

β'. Εἰς τὸν Βόρειον παγωμένον Ὠκεανὸν, αἱ νῆσοι Καλιγούεβη καὶ Νέα Σεμίλια, ἀκατόικητοι καὶ μόνον χάριν ἀλιείας ἐπισκεπτόμεναι. Βαϊγάτη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, χωριζομένη ἀπὸ τὴν στερεὰν δι' ὀμωνύμου πορθμοῦ.

ΣΗΜ. Αἱ ἐν Εὐρώπῃ Ῥωσικαὶ χῶραι ἀποτελοῦσι τὸ 1/4 τοῦ ὅλου· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν θέλομεν κἀμεῖς λόγον ἐν τῇ αἰκίῳ τόπῳ.

ΙΤΑΛΙΑ.

Θεοίς, ὄρια, ὄρη, κάτοικοι, θρησκεία καὶ γλῶσσα.

§ 68. Ἡ ἐκτεταμένη καὶ ἐπιμήκης αὕτη χερσόνησος κειμένη πρὸς Ν τῆς Εὐρώπης μεταξὺ 40°—60° Α. μ. καὶ μεταξὺ 370°—470° Β. π. ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Ἀλπεων, αἵτινες τὴν χωρίζουσιν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, Ἑλβετίαν καὶ Αὐστρίαν, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἀδριατικῆς, ἔχουσα 5635 τ. μ. ἐπιφ. 56 μιλ. πλάτος καὶ 467 μῆκος καὶ διασχιζομένη ἀπὸ τὰ ΒΑ. πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τῶν Ἀπεννίνων. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς μετὰ τῶν τῆς Σικελίας καὶ Μαλίτης καὶ τῶν ὑπαγομένων εἰς αὐτὴν νήσων, δυτικοὶ τὸ δόγμα, εἶνε περὶ τὰ 26 ἑκατ. κατὰγονται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Λατίνους· μετὰ τῶν ὀποίων συνεμίχθησαν καὶ ἄποικοι Ἕλληνες, Κελτοί, Γερμανοὶ καὶ Ἀραβες, καὶ λαλοῦσιν ἰδίαν γλῶσσαν, παραφυάδα τῆς Λατινικῆς. (Ἴδε πῖνακα 8.)

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Κλίμα, ποταμοὶ καὶ προϊόντα.

§ 69. Ἡ Ἰταλία ἔχει τὸ θερμότερον καὶ υγιεινότερον κλίμα τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ γῆ αὐτῆς ἠδέως διαποικιλλομένη ὑπὸ τῶν Ἀπεννίνων παρίσταται ἐν γένει εὐφροειτάτη τὰ βόρεια αὐτῆς μέρη ἕνεκα τῶν Ἀλπεων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκπηγάζουσι πλείστοι ποταμοὶ καὶ λίμναι (§. 49, 45) εἶνε ἥττον μὲν θερμὰ, μᾶλλον δὲ γόνιμα, καὶ φέρουσιν ἀφθόνως γεννήματα καὶ οἶνον καὶ περιλαμβάνουσι πλουσίας νομάς· νοτιώτερον δὲ αὐξάνει ἡ ἐλαία, ἡ λεμονέα, ἡ πορτογαλέα, ἡ πιστάκη, ἡ βροῖα καὶ εὐδοκιμεῖ τὸ βαμβάκιον, τὸ ὀρόζιον, ἡ μέταξα, τὸ ζαχαροκάλαμον, ἡ κτηνοτροφία, ἡ μελισσοτροφία κτλ. Αἱ μεσημβριναὶ ἐπαρχίαι, ἐν μέρει ὄρειναι καὶ δρυμώδεις καὶ εἰς φθοροποιούς σεισμούς ὑποκείμεναι, εἶνε κακῶς καλλιεργημέναι, καὶ τοὶ γόνιμοι.

Πολίτευμα, ἐκπαίδευσις καὶ βιομηχανία.

§ 70. Εὐτυχῶς ἐπ' ἐσχάτων ὁ μεγαλεπήθουλος βασιλεὺς τῆς Σαρδινίας, Βίκτωρ Ἐμμανουήλ, ἤνωσε ἤδη τὰ διάφορα Κράτη τῆς Ἰταλίας ἐκτὸς χωρῶν τῆς Παπικῆς ἐπικρατείας καὶ τῆς Ἐνετικῆς ὑπὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ βασιλικὸν σκῆπτρον, βασιλεύων αὐτῶν συνταγματικῶς. Ὁ Πάπας ἐκλεγόμενος ἰσοθίως ὑπὸ τοῦ συνεδρίου τῶν Καρδινάλιων εἶνε πνευματικὸς πατὴρ παντὸς τοῦ πληρώματος τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ κυβερνεῖ τὴν κοσμικὴν του ἐπικράτειν ἀπολύτως. Ἡ Ἐνετικὴ, ἔχουσα περὶ τὰ δύο ἑκατ. κατοίκων, ὑπόκειται εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ κυβερνεῖται ἀπολύτως δι' Αὐστριακοῦ ἡγεμόνος.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰταλίας εἶνε φύσει εὐφρεῖς, ζωηροὶ, φαντασιώδεις καὶ ἱκανῶς φιλοπάτριδες, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἐσχάτως γενομένων μεταρρυθμίσεων. Αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι καλλιεργοῦνται μὲν εἰσέτι εὐστάτως, δὲν διασώζουσιν ὅμως τὴν παλαιάν των ἐκείνην λαμπρότητα· μόνον εἰς τὰς ὠραίας τέχνας ἡ Ἰταλία δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐστία, εἰς ἣν συρρέουσι πανταχόθεν πρὸς μίμησην τῶν ἐξόχων τῆς ζωγραφικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς καὶ πλαστικῆς τέχνης ἔργων τῶν κατοίκων της· ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ βιομηχανία καὶ τὸ διάσημον αὐτῆς ἐμπόριον, ἐκπεσόντα ἀπὸ τινος χρόνου τῆς παλαιᾶς των ἐνεργείας, ἀναζωοπυροῦνται ἤδη διὰ τῶν συνετῶν μέτρων τῆς παρούσης Κυβερνήσεως· ἡ δὲ κτηνοτροφία εἶνε ἀμυαία καθ' ὅλην τὴν χερσόνησον.

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 71. *Τουρίνον*, παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Δοροβήπαρις καὶ Πάδου, καθέδρα τοῦ βασιλείου καὶ ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ πολυψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ανθρωποτέρων πόλεων τῆς Ἰταλίας, ἔχουσα περὶ τοὺς 179635. *Γένοβα*, πρὸς Ν. παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ἔχουσα μεγαλοπρεπείς οἰκοδομὰς καὶ 67000 κατ. ὑπῆρξε δὲ πρότερον μητρόπολις ὁμώνυμου ἀριστοκρατορικῆς δημοκρατίας, ἥτις διὰ τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου κατέστη τὸν 17 αἰῶνα ἐκ τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης. *Μεδιόλανον*, μητρόπολις τῆς Λομβαρδίας καὶ ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ πλουσιωτέρων τοῦ βασιλείου, ἔχουσα 450 χιλ. κατ. *Βερόνα*, ἐπὶ τοῦ Ἀθέσεως, ἐπισημὸς διὰ τὰς συνόδους τοῦ 1820 καὶ 1823. *Βέργουμος*, *Βρεσκία*, *Παντῆ* καὶ *Κρεμόνα*, ἐπίσημοι πόλεις τῆς Λομβαρδίας. *Κάραλις*, πρὸς Ν. τῆς νήσου Σαρδουῆς, ἔχουσα 30 χιλ. κατ. καὶ οὖσα καθέδρα καθ' οὗς χρόνους ἡ νῆσος ὑπέκειτο εἰς τοὺς Γάλλους. *Πάρμα*, *Πλακεντία* καὶ *Μοδένα*, ἔχουσαι ἀνὰ 30000 κατ. *Καζέρτα*, ἀξιόλογος διὰ τὰ αὐτόθι λατομούμενα καλὰ μάρμαρα. *Φλωρεντία* (116000). *Λιβόρνο* (80000), ἀπέναντι τῶν ὁποίων κεῖται ἡ νῆσος "Ε.Ιθα. *Νεάπολις*, ἔχουσα καλὸν λιμένα καὶ 413920 κατ. τῶν ὁποίων οἱ λεγόμενοι Λαζαρόνοι ζῶσιν ἀνέστετοι καὶ ἀκτῆμονες, *Φοργία*, *Βάριον*, *Βαρλέττα*, *Βρεντέσιον*, *Μαυρροδονία*, καὶ *Ότραντο*, ὅθεν ἀρχεται ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα, αἱ ἐπισημότεραι πόλεις τῆς Νεαπόλεως. Τῆς δὲ Σικελίας *Πάνορμος* (160000), *Μεσσὴνη* (80000), *Κατάνη*, παρὰ τοὺς μεσημβρινοὺς πρόποδας τῆς Αἴτνης, *Καλιταρισέττα*, *Μαρσάλα* καὶ *Δρέπανον*, πρὸς τὰ ΒΔ, ἔχον 25 χιλ. κατ. ἀσχολουμένων πολλῶν εἰς τὴν ἀλιεῖαν τῶν κοραλίων, ἐξ ὧν κατασκευάζουσι διάφορα κοσμήματα.

Ενετία, ἐπὶ τοῦ ὁμώνυμου κόλπου, μητρόπολις τῆς Ἐνετικῆς καὶ ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ δισημοτέρων τῆς Ἰταλίας, ἔχουσα 148172 κατ. *Μαρτοῦα*, *Βικεντία*, *Βερόνη* καὶ *Παταύιον*, ἐπίσημοι πόλεις τῆς Ἐνετικῆς.

Ρώμη, μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ Πάπα, περιλαμβάνουσα ὀραιότατα ἀρχαῖα καὶ νέα μνημεῖα, 180359 κατ. καὶ τὸν περιφανῆ ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου οἰκοδομηθέντα ἐπὶ ἓνα αἰῶνα. Ἄλλαι πόλεις αὐτῆς ἐπίσημοι ἦσαν ἡ *Βορωρία* (70000), ἡ *Φεζζάρα*, ἡ *Ραβέννα* καὶ ἡ *Αγκών*. Ἐντὸς τῆς Παπικῆς ἐπικρατείας ἔκειτο καὶ ἡ προστατευομένη ὑπ' αὐτῆς μικρὰ καὶ ἀρχαιοτάτη δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μαρίνου.

Νῆσοι

§ 72. Αἱ νῆσοι *Λιπάριοι* ἢ τοῦ *Αἰόλου*, 12 τὸν ἀριθμὸν, κεῖνται πρὸς Β. τῆς Σικελίας· τούτων δὲ ἐπισημότεραι εἶνε ἡ *Λιπάρα* καὶ ἡ *Στρογγύλη* καὶ *Αἰγάδες* πρὸς Δ. τῆς Σικελίας· ἡ *Παρτελαρία* (Κόσ' Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ευρος), κειμένη πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Σικελίας καὶ φέρουσα ἀριστον οἶνον ἢ *Καπρέα*, πλησίον τῆς Νεαπόλεως· ἢ *Ισχία* (Αἰναρία), ὡσαύτως πλησίον τῆς Νεαπόλεως, περιέχουσα μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ θερμὰ ὄρυκτὰ ὕδατα· ἢ *Μαλίτη*, ἥτις κειμένη πρὸς Ν. τῆς Σικελίας καὶ ἔχουσα 40 τ. μ. ἐπιφ. καὶ τερπνότετον κλίμα, ὑπόκειται ἀπὸ τοῦ 1814 εἰς τοὺς Ἄγγλους καὶ φέρει ἀξιόλογον οἶνον καὶ ἀρίστους μεσημβρινούς καρπούς· κατοικεῖται δὲ νῦν μετὰ τῶν μικρῶν νήσων *Γόζου* (Γαῦλος) καὶ *Κομίνου*, κειμένων πρὸς τὰ ΒΔ, ὑπὸ 130 χιλ. κατ. καὶ ἔχει μητρόπολιν τὴν *Βαλέταρ*, πόλιν ὀχυρὰν καὶ εὐλίμενον, ἐν ἣ νυκτολεῖ δ' ἐν Μεσογείῳ στόλος τῶν Ἄγγλων.

— ΕΘΟΣ —

ΙΣΠΑΝΙΑ.

Θέσις, ὄρια, κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεύμα.

§ 73. Ἡ Ἰσπανία, ἥτις μετὰ τῆς Πορτογαλίας κατέχει τὴν πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Εὐρώπης κειμένην μεγάλην Ἰβερικὴν χερσόνησον, κεῖται μεταξὺ τῆς 8°, 20'—22° 10' Α. μήκους καὶ μεταξὺ τῆς 36°—44° περίπου Β. πλάτους, ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Πυρηναίων καὶ ὑπὸ τοῦ κόλπου τῆς Βискаίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Πορτογαλίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, Γιβλαρτάρ καὶ τῆς Μεσογείου, ὑπὸ τῆς ὁποίας ὀρίζεται καὶ πρὸς Α. ἔχουσα 240 λεῦγ. μῆκος καὶ 200 πλάτος, 8593 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὰ 45 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. κατ. οὔτινες εἶνε ὅλοι σχεδὸν δυτικοί· αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ κτήσεις περιέχουσι 5306 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὰ 4 ἑκατ. κατ. Τὸ πολιτεύμα εἶνε συνταγματικὴ μοναρχία καὶ ὁ πολιτισμὸς ἀνάξιος λόγου. Ἡ ἔλλειψις σχολείων καὶ ἡ ἀπαιδευσία τοῦ κλήρου καθιστῶσι τὸν λαὸν δεισιδαίμονα. Αὐτόθι, ἐνθα ὑπῆρξε τὸ τρομερὸν τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως κριτήριον τὸ ἐν διαστήματι 80 ἐτῶν θερίσαν ἀπληρῶς ὑπὲρ τὰς 34 χιλ. ἀνθρώπων, ἀριθμοῦνται 130 περίπου χιλ. ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ καὶ 3200 μοναστήρια, πολλὰ τῶν ὁποίων ἀπὸ τοῦ 1834 διελύθησαν.

Κλίμα, γῆ, προϊόντα καὶ βιομηχανία.

§ 74. Ἡ ὠραία αὕτη χώρα διασχιζομένη πανταχόθεν ὑπὸ ὑψηλῶν σειρῶν ὄρεων καὶ διαβρεομένη ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν (§. 49) ἔχει διὰ τοῦτο θερμοκρασίαν ἥττον θερμὴν, ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν κατέχει· θέσιν, ἐκτὸς τῶν μεσημβρινῶν παραλίων, τὰ δ-

ποῖα ὑπόκεινται εἰς ἐπαχθεῖς καύσοντας καὶ μαστίζονται ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἀφρικῆς πνέοντος καυστικῆς ἀνέμου Σολανοῦ. Ἡ γῆ κακῶς καλλιεργουμένη ἀναπληροῖ διὰ τῆς γονιμότητος τὴν μικρὰν φιλοπονίαν τῶν κατοίκων, φέρουσα ποικίλα προϊόντα. Τὰ πλούσια μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ Καρχηδόνιοι καὶ Ῥωμαῖοι ἀπελάμβανον μεγάλους θησαυροὺς, δὲ ἐξορύττονται πλέον σίδηρος ἕμως, μόλυβδος, χαλκός καὶ πολύτιμα μάρμαρα ὑπάρχουσι ἐπι ἄφθονα. Εἰς τὰς τέχνας, τὴν παιδείαν καὶ τὴν βιομηχανίαν οἱ Ἴσπανοὶ πολὺ ἀπολείπονται τῶν ἐξευγενισμένων τῆς Εὐρώπης λαῶν. Τὰ λεπτὰ μαλλία, ἡ μέταξα καὶ οἱ καλλίστης ποιότητος αἶνοι εἶνε παρ' αὐτοῖς τὰ προκριτότερα ἄρθρα τοῦ ἐμπορίου.

Ἡρόδοτος, χρέος, πολιτικὴ δύναμις καὶ διαίσεις.

§ 75. Ἐχουσα περὶ τὰ 180 ἑκατ. δραχ. πρόσδοτον μὴ ἐπαρκούσαν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς διὰ τὰς συχνὰ ἐγειρομένης ἐπαναστάσεις, δημόσιον χρέος περὶ τὰ 2 $\frac{1}{2}$ διλιόνια, στρατὸν τῆς ξηρᾶς περὶ τὰς 400 χιλ. ἀνδ. καὶ ναυτικὸν ἐξ 82 πλοίων διαφόρου μεγέθους, διηρεῖτο πρότερον εἰς 44 νομοὺς, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἑκαλοῦντο βασιλείαι· τούτων 6 κείνται πρὸς Β. ἡ Γαλικία, αἱ Ἀστούριαι, ἡ Βισκαῖα, ἡ Ναυάβρα, ἡ Ἀραγὼν καὶ ἡ Καταλωνία· 5 ἐν τῷ μέσῳ, τὸ βασιλεῖον τῆς Λεόνης, ἡ Ἑστρεμαδούρα, ἡ παλαιὰ καὶ νέα Καστίλια καὶ τὸ βασιλεῖον τῆς Βαλεντίας· 2 πρὸς Ν. ἡ Ἀνδαλουσία, ἣτις σύγκειται ἀπὸ τὰ βασιλεία τῆς Σεβίλλης, Κορδύβης, Ἰαένης καὶ Γρανάδας, καὶ ἡ Μουρκία· καὶ 4 ἐν τῇ Μεσσηνίῳ, συνιστάμενος ἀπὸ τὰς Βαλεαρίδας καὶ Πιτυούσας νήσους. Σήμερον δὲ ὑποδιαίρουνται οἱ ἀνωτέρω νομοὶ εἰς 48 διοικήσεις, αἵτινες ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὀνομάζονται ἐκ τῶν πρωτευουσῶν πόλεων. (ἰδ. πίν. 9.)

Ἐπισημότεραι πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Β. Ἰσπανίας.

§ 76. Ἅγιος Ἰάκωβος, πρὸς Β. μικρὸν ἀπέχουσα ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, μητρόπολις τῆν Γαλικίας, ἐν ἣ συρρέουσι καὶ πολλοὶ προσκυνηταί. Ὀβιέδορ, μητρόπολις τῆς Ἀστουρίας· Βίλβαορ, πρὸς Α. τοῦ Ὀβιέδου, μητρόπολις τῆς Βισκαῖας. Πομπέλωρ ἢ Πομπηϊούπολις, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Βιθῆου, πόλις ὀχυρωτάτη καὶ μητρόπολις τῆς Ναυάβρας. Πορσεβάλλαι, ὀνομαστή διὰ τὸν θάνατον τοῦ περιφήμου Ῥολάνδου, ἀνεψιοῦ τοῦ Μεγάλου Καρλόου. Σαραγῶσσα (Καισαραυγούστα), ἐπὶ τοῦ Ἑβρου πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Πομπέλωνος, μητρόπολις τῆς Ἀραγόνος. Βαρ

κελῶνα (Βαρκινόν), πρὸς Α. τῆς Σαραγώσσης ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, μητρόπολις τῆς Καταλωνίας καὶ πόλις ἰσχυροτάτη, ἔχουσα 120 χ. κατ. καὶ ὠραῖον λιμένα. Ἐν τῇ Καταλωνίᾳ κείνται ὑπὸ τὴν ἄμπεσον προστασίαν τῆς Γαλλίας ἡ μικρὰ δημοκρατία τῆς Ἀνδόρρας, κατοικουμένη ὑπὸ 16 χ. κατ. καὶ ἔχουσα 9 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὁμώνυμον πρωτεύουσιν.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῶν ἐπαρχ. τῆς κέντρ. Ἰσπανίας.

§ 77. *Μαδρίτου*, εἰς τὸ κέντρον, μητρόπολις τῆς νέας Καστίλιας καὶ ὅλης τῆς Ἰσπανίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ Μανσαναρέζου καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 301660 κατ. Ἐσκουριάλη, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἄνωτέρω, διάστημα διὰ τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τοὺς τάφους πολλῶν βασιλέων τῆς Ἰσπανίας. Λεόνη, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Ὀβιέδου, μητρόπολις παλαιῦ ὁμωνύμου βασιλείου. Βαλλαδολίδορ, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἄνωτέρω, διάστημα διὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλεπικεῖβου Χ. Κολόμβου. Βουργος, πρὸς Α. τῆς Λεόνης, μητρόπολις τῆς παλαιᾶς Καστίλιας. Σαλαμάνκα, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Βαλλαδολίδου, ἀξιόλογος διὰ τὸ πανεπιστήμιόν της. Βαδαγιόζη, ἐπὶ τοῦ Γουαδιάνα, μητρόπολις τῆς Ἰσπανικῆς Ἑστρεμαδούρας. Τόλετορ, ἐπὶ τοῦ Τάγου πρὸς Ν. τοῦ Μαδρίτου, παλαιὰ καθέδρα τῆς Ἰσπανίας, ἔχουσα ἀξιόλογον πανεπιστήμιον. Βαλεντία, κειμένη πρὸς Α. ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, εἶνε μητρόπολις παλαιῦ ὁμωνύμου βασιλείου καὶ ἐκ τῶν ἀκμαζουσῶν πόλεων τῆς Ἰσπανίας, ἔχουσα 80 χ. κατ. Ἀλικάντη, πρὸς Ν., περίφημος διὰ τοὺς οἶνους της.

Ἐπίσημ. πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ν. Ἰσπανίας.

§ 78. Κορδόβα, ἐπὶ τοῦ Γουαδαλκουϊβίου, ἀκμαϊοτάτη ἐπὶ τῶν Ἀράβων. Σεβίλλη (Ἰσπαλις), ὠραιοτάτη καὶ πατρίς τοῦ Μιχαὴλ Κερβάντου, ἔχουσα 91 χ. κατ. Γάδειρα, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Σεβίλλης, εὐλίμενος, ὀχυρωτάτη καὶ ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων πόλεων τῆς Ἰσπανίας, ἔχουσα 25 χ. κατ. Ἰαένη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Κορδόβης, παλαιὰ μητρόπολις ὁμωνύμου βασιλείου. Γιβραλτάρ (Κάλπη), φρούριον εἰς τὸν ὁμώνυμον πορθὸν ἀνήκει δὲ ἀπὸ τοῦ 1704 εἰς τοὺς Ἀγγλους. Γρανάδα, πρὸς Α. τῆς Σεβίλλης, μητρόπολις ὁμωνύμου βασιλείου, ἔχουσα 80 χιλ. κατ. καὶ μεγαλοπρεπὲς Ἀραβικὸν πλάτιον. Μουρκία, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Γρανάδης, μητρόπολις ὁμωνύμου βασιλείου. Καρθαγένα, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Μουρκίας, ὁ καλλίτερος τῆς Ἰσπανίας ἐν τῇ Μεσογείῳ λιμὴν καὶ ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Εὐρώπης. Μάλακα, λιμὴν πρὸς

τὰ ΝΑ. τῆς Γρανάδας, ὁμώνυμος ἐπαρχίας καὶ ὀνομαστή διὰν θά-
 οῦνους τῆς. Νῆσοι τῆς Ἰσπανίας κείμεναι εἰς τὴν Μεσόγειο τοῦς
 λασσαν εἶνε αἱ Βαlearίδες, ἡ Μελζῶν καὶ ἡ Ἑλλάσσαν, ἐξ ὧν
 ἡ πρώτη ἔχει ἐπισημοτέραν πόλιν τὴν Πάλημν καὶ ἡ δευτέρα
 τὸν *Λιμένα Μαγῶνος*, καὶ αἱ *Πιτουῦσαι*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν ἀ-
 νωτέρω, ἡ Ἐβουσσ, ἔχουσα ὁμώνυμον πρωτεύουσαν καὶ γῆν εὐ-
 φορον, καὶ ἡ *Φορμεντέρα* (Ὀριούσα), πρὸς Ν.

ΣΗΜ. Οἱ Ἰσπανοὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος μὴ ἔχοντες ἱκανὸν
 ναυτικὸν ἀπώλεσαν τὰς εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους κτήσεις τῶν, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν,
 περὶ τῶν ἰσπίων θά γαίην λόγος ἐν τῇ εἰσείῳ τύπῳ.

•••••

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

Θέσις, ὄρια, κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῦμα κτ.λ.

§ 79 Ἡ Πορτογαλία, κατέχουσα μέρος τῆς παλαιᾶς Λυσιτα-
 νίας, κεῖται μεταξὺ τῆς 80 40' - 410 30' Λ. μ. καὶ τῆς 370 - 420
 Β. πλάτ. ὀριζομένη πρὸς Δ. καὶ Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεα-
 νοῦ καὶ καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας ἔχει δὲ
 4659 τ. μ. ἐπιφ. 70 μ. μῆκος καὶ 32 πλάτος, περὶ τὰ 3 ½ ἑκατ.
 κατ. δυτικῶν καὶ μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν κτήσεων 28283 τ. μ.
 καὶ ὑπὲρ τὰ 6 ἑκατ. κατ. Ἐχουσα δὲ πολιτεῦμα μοναρχίαν
 συνταγματικὴν, ἥθη, ἔθιμα, κλίμα, γῆν, προϊόντα καὶ ἀσχολίας
 τὰ αὐτὰ μὲ τὴν Ἰσπανίαν ἐφημίσθη κατὰ τὸν 15. καὶ 15'. αἰῶνα
 διὰ τὰς κατὰ θάλασσαν ἀνακαλύψεις τῆς, κατασταθεῖσα ἀπὸ
 τοῦ 1448 εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ἄλλα μέρη τοῦ νέου κόσμου κυρία
 εὐρυχώρων κτήσεων, ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος
 ἀπώλεσε τὰς πλείστας αὐτῶν. (ἴδε πίν. 9.)

Πρόσοδ. χρέος, δύναντις, διαίσεις καὶ ἐπισημ. πόλεις.

§ 80. Ἡ ἐτησία πρόσοδος, μὴ ἐπαρκούσα εἰς τὰς δαπάνας, λο-
 γίζεται περὶ τὰ 70 ἑκατ. δραχ. τὸ δημόσιον χρέος ὑπὲρ τὰ
 280, ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς περὶ τὰς 45 χ. ἀνδ. καὶ τὸ ναυτικὸν
 ἐκ 38 πλοίων διαφόρου μεγέθους. Διαιρεῖται δὲ εἰς 6 ἐπαρχίας,
 τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε *Λισβῶνα* (Ὀλίσιππον), εἰς
 τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τάγου, μητρόπολις τῆς Πορτογαλικῆς Ἑστρε-
 μαδοῦρας καὶ καθέδρα τοῦ βασιλείου, ἔχουσα 275286 κατ.
 καὶ εὐρυχωρότατον λιμένα. *Βράγα*, πρὸς Β., μητρόπολις τῆς με-
 ταξὺ Μινίου καὶ Δουρίου ἐπαρχίας. Ὀπόρτορ, εἰς τὰς ἐκβολὰς

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦ Δουρίου, λιμὴν καὶ πόλις ὀνομαστικὴ διὰ τοὺς καλοὺς οἴνους τῆς καὶ δευτέρας τῆς Πορτογαλίας κατὰ τὸ ἐμπόριον, ἔχουσα 80 χ. κατ. *Βραγάνσα*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Βράγνης, μητρόπολις τῆς Ἑπερορείου ἐπαρχίας· ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ὀνομάζεται καὶ ἡ βασιλεύουσα οἰκογένεια, ἣτις ἀνέβη τὸν θρόνον διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1640. *Κοΐμβρα*, πρὸς Ν. τῆς Βράγνης, μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας Βεΐρας καὶ παλαιὰ καθέδρα τοῦ Βασιλείου, ἔχουσα ἀξιόλογον πανεπιστήμιον. *Εβόρα*, πρὸς Α. τῆς Λισβώνης, μητρόπολις τοῦ Ἀλεματέου. *Ταβίρα*, λιμὴν πρὸς Ν. ἐπὶ τοῦ Ὀκεανοῦ, μητρόπολις τῆς Ἀλγάρβης, ἣτις φέρει προσηγορίαν βασιλείου.

Γ Α Λ Λ Ι Α.

Θέσις, ὄρια, μέγεθος, κάτοικοι καὶ γλῶσσα.

§ 81. Ἡ Γαλλία, κειμένη μεταξὺ τῆς 43°—27° Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 42°—51° Β. π. ὁρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Κάτω Ῥήνου, τοῦ Βελγίου καὶ τοῦ Καλαισίου πορθμοῦ, πρὸς τὰ ΒΔ. ὑπὸ τῆς Μάγχης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὀκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ κόλπου τῆς Λυών, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Βάρου, τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, διὰ τῶν ὁποίων χωρίζεται ἀπὸ τοῦ Σαρδινικοῦ βασιλείου καὶ τῆς Ἑλβετίας, καὶ πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τοῦ Ῥήνου, ὅστις τὴν χωρίζει ἀπὸ τῆς Γερμανίας, ἔχουσα 9748 τ. μ. ἐπιφ. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, οἵτινες εἰς τοὺς τελευταίους δύο πολέμους ἐδοξάσθησαν διὰ τὴν μαχημότητων, λογίζονται ὑπὲρ τὰ 36 ἑκατ. καὶ λαλοῦσιν ἰδίαν γλῶσσαν, ἣτις κατέστη κοινὸν γνώρισμα ἐξευγενισμένης ἰδιωτικῆς ἀνατροφῆς καὶ κοινὸν ὄργανον διπλωματικῶν διακοινώσεων. Αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ κτήσεις ἀριθμοῦσι 10939 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὰ 3 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια κατοίκους.

Ὅρια, ποτ., κλίμα προϊόντα, βιομηχ. καὶ ἐμπόριον.

§ 83. Ἐκτὸς τῶν Πυρηναίων καὶ τῶν Ἀλπεων, τὰ ὁποῖα κείνται εἰς τὰ ὄρια, διασχίζεται προσέτι καὶ ὑπὸ τριῶν ἄλλων σειρῶν ἤττονος λόγου ἀξίων, τοῦ *Κεμμέου*, πρὸς Ν., τοῦ *Υόρα* πρὸς Α. διὰ τοῦ ὁποίου χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἑλβετίαν, καὶ τοῦ *Ὀδογήσου* ἐκτεινομένου μᾶλλον τῶν πρώτων. Εἰς τὰ ὄρη ταῦτα ἔχουσι τὰς πηγὰς τῶν πολλοὶ καὶ μεγάλοι ποταμοὶ (§. 19.) Τὸ κλίμα εἶνε ἐν γένει συγκερασμένον καὶ ὁ ἀὴρ καθαρὸς καὶ

υγιεινός. Αί ΒΔ. χώραι εἶνε ὑγρότεραι καὶ ψυχρότεραι τῶν ἄλλων, ἀλλὰ πανταχοῦ σχεδὸν εὐφροῦνται εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν καρπῶν, γέμουσαι καλῶν νομῶν, εἰς τὰς ὁποίας τρέφονται ἀξιόλογα βοσκήματα· ζῦθος καὶ σίκερα ἀναπληρῶνουσιν αὐτόθι τὸν οἶνον. Αἱ ΝΔ. φέρουσι τοὺς καλλιτέρους οἶνους τῆς Εὐρώπης, γνωστοὺς ὑπὸ τὰ ὀνόματα *Καμπάνειος* (*kampragne*), *Βουργουνδικός* καὶ *Βορδικός*. Προφυλαττόμεναι δὲ αὐταὶ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω ὁρέων ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ βορείου ἀνέμου καὶ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ τῆς δύσεως φέρουσι τοὺς καρποὺς τῶν θερμῶν χωρῶν, οἷον ἔλαιον, πορτογάλια, κίτρα, ῥόδια κτλ. Ἐν γένει δὲ ἡ Γαλλία εἶνε ἐκ τῶν πλουσιωτέρων ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης, φέρουσα ἀφθόνως ὅλα τὰ πρὸς τὸν βίον ἀναγκαῖα καὶ περιέχουσα καὶ μεταλλεῖα σιδήρου, μολύβδου, καλκοῦ καὶ γαιανθράκων. Πολλὰ τῶν χειροτεχνημάτων αὐτῆς ὑπερβαίνουσι κατὰ τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐντέλειαν τὰ ὁμοειδῆ παντὸς ἄλλου ἔθνους, οἷον τὰ βαμβάκινα, μεταξωτὰ καὶ λινὰ ὑφάσματα, αἱ τσόχαι, οἱ τάπητες, τὰ πήλινα ἀγγεῖα, τὰ κάτοπτρα καὶ τὰ κειμήλια (*joyaus*). Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον διὰ τῶν πολλῶν πλωτῶν ποταμῶν καὶ διωρύχων, τῶν καλῶν ὁδῶν καὶ τῆς προφοῦς θέσεως εἶνε ἀκμαῖον, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ἐνεργούμενον διὰ 16 περίπου χ. πλοίων ἐκτείνεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου,

Πολίτευμα καὶ θρησκεία.

§ 83. Ἡ Γαλλία, κατέχουσα τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς παλαιᾶς Γαλατίας, ὑπετάγη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος εἰς τὴν δυναστείαν τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ 500 ἔτη. Κατὰ δὲ τὸν Ε΄. Μ. Χ. αἰῶνα εἰσέβαλλον οἱ Φράγκοι, λαοὶ Γερμανικοὶ, συστήσαντες ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Καρόλου τὴν ἰσχυροτέραν αὐτοκρατορίαν τῆς Εὐρώπης, ἣτις κατακερματισθεῖσα ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ κατέστη λεία πολλῶν ἀπολύτων ἡγεμόνων. Ὁ Οὐῆρος Καπέτος, ἀναθῶς τὸν θρόνον τὸ 987 Μ. Χ. ἐξουσίαζε μόνον τὴν νῆσον τῆς Φράντσας, τὴν Πικαρδίαν καὶ τὴν Ἀρρηλίαν· αἱ δὲ ἄλλαι ἐπαρχίαι τοῦ βασιλείου ἠνώθησαν ἀλλεπάλληλοι. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1814 μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ περιδοξοτάτου Ναπολέοντος τοῦ δοξάσαντος τὸ Γαλλικὸν ἔθνος εἶχε συνταγματικὴν βασιλείαν, ἣτις τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1848 μετεβλήθη εἰς δημοκρατίαν καὶ αὕτη πάλιν τὸ 1852 εἰς αὐτοκρατορίαν· οἱ κάτοικοι εἶνε δυτικοὶ καὶ μόνον εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ νοτίους ἐπαρχίας ὑπάρχουσι καὶ τινες διαμαρτυρούμενοι· εἶνε φύσει δξύνους καὶ πνευματώδεις καὶ ἐν γένει ὀλίγον προάγονται εἰς τὴν στοιχειώδη παιδείαν· ἡ δὲ ἐπιστήμη, ἂν καὶ προήχθη εἰς ἰκανὸν βαθμὸν, περιορίζεται εἰς ὀλίγους.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Πρόσοδος, χρέος, πολεμική δύναμις καὶ διαίρεσις.

§ 84. Ἡ ἑτησία πρόσοδος μὴ ἐπαρκούσα σχεδὸν εἰς τὴν δαπάνην λογίζεται περὶ τὰ 4250 ἑκτ. φράγ., τὸ δημόσιον χρέος περὶ τὰ 3900 ἑκτ. ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς, ἐκτὸς τῆς πολυαριθμοῦ ἔθνοφυλακῆς, περὶ τὰς 304 χ. καὶ τὸ ναυτικὸν ἐκ 448 πλοίων μικρῶν καὶ μεγάλων. Πρὸ τοῦ 1790 διηρεῖτο εἰς 40 τοπαρχίας, τῶν ὁποίων 32 ἦσαν μεγάλαί καὶ 8 μικραὶ περιλαμβανόμεναι ἐντὸς τῶν πρώτων, ἐκτὸς τῆς Κύρου κειμένης εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· νῦν δὲ διακρεῖται εἰς 86 νομούς. (ἴδε περὶ τούτων ἀπάντων πίνακα 40).

Ἐπισημότεραι πόλεις τῶν βορείων ἐπαρχιῶν.

§ 85. *Αἰλλη*, εἰς τὰ Βελγικὰ ὄρια, πόλις ἐκ τῶν ὀχυρωτέρων καὶ καλῶς ὀικοδομημένων τῆς Γαλλίας (88000). *Δυγκέρχη*, πρὸς Β. λιμὴν ἀξιόλογος. *Καλαί*, ἐπὶ τοῦ δρυονύμου πορθμοῦ. *Αμβιανόν*, ἐπὶ τοῦ Σόμη, πόλις ὀχυρὰ ἔχουσα ἀξιόλογα τεχνουργεῖα μαλλίνων, βαμβυκίνων καὶ μεταξωτῶν ὕφασμάτων. *Ἀββεβίλλη*, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ, ἐν ἧ κατασκευάζονται ἀξιόλογοι τάπητες. *Ρουάνη*, ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα, ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς (96000). *Διέπη* καὶ *Ἄβρον*, λιμένες ἐπὶ τῆς Μάγχης. *Βερσαλλία*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ρουάνης, καθέδρα τῶν βασιλέων μέχρι τῆς μεταπολιτεύσεως. *Παρίσιοι* (Λουκοτοκία), μητρόπολις τῆς Γαλλίας καὶ καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος, δευτέρα τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸ Λονδίον καὶ ἐκ τῶν ὀραιότερων καὶ ἀξιολογοτέρων πόλεων τοῦ κόσμου, κειμένη ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Σηκουάνα καὶ ἔχουσα 7 λευγ. περίμετρον, 4525525 κατ., μεγαλοπρεπεῖς δημοσίας οἰκοδομὰς, λιθοκτίστους οἰκίας, εὐρυχώρους ἀγυῖας, πολυτελεῆ παλάτια, θέατρα καὶ τερπνοτάτας ἐξοχὰς. *Στρασβοῦρρον* (Ἀργεντόρατον), εἰς τὰ Α. μεθόρια ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, πόλις ἐκ τῶν ὀχυρωτέρων τῆς Γαλλίας, ἔχουσα θρόνον ἐπισκόπου καὶ μεγαλοπρεπῆ Γοθικὸν ναόν.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῶν κεντρικῶν ἐπαρχιῶν.

§ 86. *Βρέστη*, εἰς τὸν Ὠκεανόν, πόλις ὀχυρωτάτη, ἔχουσα εὐρύχωρον καὶ προσφυᾶ λιμένα καὶ μεγάλα ναυπηγεῖα. *Νάνται*, ἐπὶ τοῦ Αἰγίηρος, πόλις ἐκ τῶν ἀξιολογοτέρων τῆς Γαλλίας (88000). *Τούρση*, ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ Αἰγίηρος, παλαιὰ πρωτεύουσα. *Ἀνρηλία*, πρὸς τὰ ΒΑ. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ. *Ροσέλλη*,

λιμὴν εἰς τὸν Ὠκεανὸν καὶ πατρὶς τοῦ Ῥεωμόρου. *Ροσεφόρτη*, ναύσταθμος ἔχων ἀσφαλῆ πολεμικὸν λιμένα, ναυπηγεῖα καὶ κανονοχητῆρια (*fonderie de canons*). Ἅγιος Στέφανος, ἐπὶ τοῦ Φουρέντου, τοῦ ὁποῖου τὰ ὕδατα, ἐξαιρέτα πρὸς βαφὴν τοῦ χαλκοῦ, κατέστησαν αὐτὴν διάσημον καὶ πλουσίαν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὄπλων ἔχουσα δὲ καὶ ἀξιόλογα ἐργοστάσια κοινωνεῖ μετὰ τῆς Λυὼν διὰ σιδηροδρόμου ἐνόησαντος τὸν Ῥοδανὸν μετὰ τοῦ Λείγερς. *Λυὼν* (Λούγδουνον), εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ Σαῶνου, δευτέρα πόλις τοῦ βασιλείου διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς, διάσημος διὰ τὰ τεχνουργεῖα τῆς καὶ πατρὶς πολλῶν διασήμων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, ἔχουσα 360000 κατοίκους.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῶν μεσημβριῶν ἐπαρχιῶν.

§ 87. *Βορδῶ* (Βουρδίγαλα), παρὰ τὸν Ὠκεανὸν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Γαρούνα, λιμὴν ἐκ τῶν εὐρυχωροτέρων καὶ ἐμπορικωτέρων τοῦ βασιλείου (145000). *Τολῶσσα*, πόλις ἀρχαιοτάτη κειμένη ἐνθα ἐνόηται ἡ μεσημβρινὴ διώρυξ μετὰ τοῦ Γαρούνα (80000). *Μομπελιέρον*, ὠραία καὶ τερπνὴ πόλις τῆς Γαλλίας κειμένη δύο λεύγας μακρὰν τῆς θαλάσσης (45000). *Νέμανσος*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἐπίσημος διὰ τὰ χειροτεχνήματα καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς. *Μασσαλία*, ὁ διασημότερος λιμὴν τοῦ κόλπου τῆς Λυὼν, ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων τῆς οἰκουμένης καὶ ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων πόλεων τῆς Γαλλίας διὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς (280000). *Τουλὼν*, πρὸς τὰ ΝΑ τῆς Μασσαλίας, ναύσταθμος καὶ πόλις ἐπίσημος, ἔχουσα περὶ τὰς 40000 κατ. Ὀγδοηκοστὸς ἔκτος νομὸς τῆς Γαλλίας εἶνε ὁ τῆς νήσου Κέρνου κειμένης πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ παραχωρηθείσης ὑπὸ τῶν Γενουαίων τὸ 1768· ἐπισημότεραι δὲ αὐτῆς πόλεις εἶνε *Αἰάκειον*, πατρὶς τοῦ Ναπολέοντος, καὶ *Βαυτία*, λιμὴν καὶ παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς νήσου.

ΒΕΛΓΙΟΝ.

Θέσις, ὕψος, κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεύμα.

§ 88. Τὸ Βέλγιον ἀποσπασθὲν τὸ 1830 ἀπὸ τοῦ βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν κεῖται μεταξὺ τῆς 20° σχεδὸν—24° Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 49° $\frac{1}{2}$ —51° $\frac{1}{2}$ Β. π. ὀριζόμενον πρὸς Β ὑπὸ τῆς Ὀλλανδίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βορείου Θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῆς Γαλλίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκίτου τοῦ Κάτω Ῥήνου καὶ ἔχον 536 τ. μ. ἐπιφ. ὑπὲρ τὰ $4 \frac{1}{2}$ ἑκατ. κατ. δυτικῶν περίπου ἀπάντων, πολίτευμα συνταγματικὴν βασιλείαν καὶ γλώσσαν ἰδίαν τῶν δὲ εὐγενῶν γλώσσα καὶ τῆς αὐτῆς εἶνε ἡ Γαλλικὴ. (ἴδε πίνακα 11).

Γῆ, κλίμα, προϊόντα καὶ βιομηχανία.

§ 89. Το Βέλγιον παρίσταται ὡς ἐκτεταμένη πεδιάς διακοπτομένη ὑπὸ τινῶν συσκίων λόφων, δασῶν καὶ κοιλάδων, κεκαλυμμένων ὑπὸ πλουσίων νομῶν, ἐν αἷς τρέφονται ἀξιόλογα βοσκήματα. Ὁ ἀήρ εἶνε καθαρὸς καὶ ὑγιεινὸς καὶ ἡ γῆ εἰς ἄκρον εὐφορος καὶ καλῶς καλλιεργημένη, παράγουσα ἀφθόνως γεννήματα, λίνον, κανάβιον καὶ ταμβάκον καὶ περιέχουσα πλούσια μεταλλεῖα σιδήρου, γαιανθράκων, μαρμάρων, σιδηρᾶς ὁδοῦς καὶ πολλὰς πλευστὰς διώρυγας. Οἱ κάτοικοι πλουτοῦσιν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας· ἐκ δὲ τῶν πολλῶν αὐτῶν τεχνουργημάτων διακρίνονται τὰ πανία, τὰ τρίχαπτα (*dentelles*), τὰ βαμβάκινα ὑφάσματα καὶ αἱ τσόχαι προσέτι ἐκ τῶν ἀνατυπώσεων πολλῶν συγγραμμάτων καὶ ἰδίως Γαλλικῶν ἔχουσι ἰκανὰς τὰς ὠφελείας.

Πρόσοδος, πολεμικὴ δύναμις, διαίρησις, καὶ ἐπιστ. πόλεις.

§ 90. Ἡ εἰσὶα πρόσοδος ἀνωτέρω οὕτα τῆς δαπάνης ἀναβαίνει ἕως 400 ἑκατ. φράγ. καὶ ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς ἕως 45 χιλ. ἀνδ. ὃν δὲ ἀπηλλαγμένον ἤδη ἀπὸ δημόσιον χρέος, ἔχει ναυτικὸν περὶ τὰ 10 πλοῖα καὶ διακρίεται εἰς 9 ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε *Βρυξέλλαι*, εἰς τὸ κέντρον, πλούσια, ἐμπορικὴ καὶ μητρόπολις τοῦ Βελγίου, ἔχουσα μετὰ τῶν προκατεινῶν περὶ τὰς 263481 κατ. *Βατερλόον*, πόλιχνη πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, ἐν ἧ ὁ Ναπολέων τὸ 1815 ἔλαβεν ὀλοσχερεστάτην ἡτταν. *Αουβαίρη*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῶν Βρυξέλλων, ἔχουσα ἀξιόλογον πανεπιστήμιον συσταθὲν ἀπὸ τοῦ 1426. *Αντιβέρπη*, πρὸς Β. ἐπὶ τοῦ Σκάλδου ποταμοῦ, εὐλίμενος, ἔχουσα 60 χιλ. κατ. *Μαλίραι*, μετὰ τὴν Ἀντιβέρπη καὶ Βρυξέλλων, πόλις ὠραία καὶ περιώνυμος διὰ τὰ ἐργαστήσια τῶν τριχάπτων. *Βρυγην*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις ἐμπορικὴ κειμένη ἐπὶ ὠραίας διώρυγας, διὰ τῆς ὁποίας κοινοῦεῖ ἡ Ὀστένδη, ὠραῖος λιμὴν τῆς Βορείου Θαλάσσης, μετὰ τῆς Γένδης, πόλις ἐμπορικῆς καὶ μεγάλης κειμένης ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Σκάλδου καὶ Λέβου (*Lys*) καὶ ἐχούσης 85 χιλ. κατ. *Μόσση*, πρὸς Ν. τῶν Βρυξέλλων, πό-

λις ὀχυρωτάτη. *Νάμουρον*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Σάμβρου καὶ Μόσα, ἔχουσα ὀχυρὸν φρούριον καὶ θρόνον ἐπισκόπου. *Λοτίγη*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Μόσα, μητρόπολις παλαιᾶς ὁμωνύμου ἐπισκοπῆς, ἥτις νῦν κατέστη ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Βελγίου καὶ ἔχει 60000 κατ. Πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω κεῖται ἡ κόμη *Σπία*, ὀνομαστὴ διὰ τὰ μεταλλικὰ τῆς ὕδατα.

— (Ο) —

Ο Λ Λ Α Ν Δ Ι Α .

Θέσις, ὄρια. κάτοικοι, θρησκεία, πολίτευμα καὶ βιομηχανία.

§ 91. Ἡ Ὀλλανδία, ὀνομαζομένη καὶ *Κάτω Χῶραι* διὰ τὸ ταπεινὸν ἔδαφός της τὸ ὁποῖον προφυλάττεται ἀπὸ τὰς πλημύρας τῆς θαλάσσης δι' ἰσχυρῶν ἐκτεταμένων προχωμάτων, κεῖται μεταξὺ τῆς 24°—25° σχεδὸν Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 51° σχεδὸν—53° $\frac{2}{3}$ Β. π. ὀριζομένη πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τῆς Βορείου Θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Κάτω Ῥήνου καὶ τοῦ Ἀνοθέρου καὶ ἔχουσα 640 τ. μ. ἐπιφ. ἐξ ὧν τὰ 46 ἀνήκουσιν εἰς τὸ Λουξεμβούργον τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τῆς Γερμανικῆς ἑμοσπονδίας, πολίτευμα συνταγματικὴν μοναρχίαν, γλῶσσαν ἰδίαν, παραφυάδα τῆς Γερμανικῆς καὶ 3 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. κατ. ἐξ ὧν 1800000 περίπου εἶνε διαμαρτυρούμενοι καὶ 416000 δυτικοί· αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ κτήσεις ἀριθμοῦσι 32893 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὰ 15 ἑκατ. κατ. (ιδ. πίν. 11.)

Ἡ δραστηριότης καὶ τὸ φιλεργὸν τῶν Ὀλλανδῶν μετεποίησαν εἰς καλῶς καλλιεργημένα πεδία καὶ ἐξαίρετους λιμῶνας τὰ ἔλη τὰ ὁποῖα πρότερον ἐκάλυπτον τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς χώρας των, ἥτις δὲν ἔχει μὲν ὄρη, δάττ καὶ πηγὰς ὕδατα, γέμει δὲ ἀκινήτων ὑδάτων καὶ πλουσίων νομῶν, εἰς τὰς ὁποίας τρέφονται ἀξιόλογα βοσκήματα, καὶ ἔχει κλίμα εἰσέτι ὑγρὸν καὶ ποικίλον. Ἡ κατασκευὴ τῶν ἱστιῶν καὶ ἡ ἀλιεῖα τῶν ἀψύων φέρουσι μεγάλας χρηματικὰς ποσότητας εἰς τὸν βιομηχανικὸν τοῦτον λαόν, ὅστις πρὸ τῶν Ἀγγλῶν εἶχε τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐμπορίου εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἐνθα ἔτι, ὡς εἴρηται, ἔχει πολυαριθμούς κτήσεις. Κυριωτέρα δὲ πηγὴ τοῦ πλοῦτου τῶν κατοίκων εἶνε τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία καὶ προκριωτέρως προϊόντα τὰ λιναὶ πανία, ὁ τυρὸς καὶ τὸ βούτυρον.

Πρόσοδος, πολεμικὴ δέσποσις, διαίτησις καὶ ἐπισημ. πόλις.

§ 92. Ἡ ὑψηλοποίηθῆκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πάνην λογίζεται ἕως 450 ἑκατ. φράγ, τὸ δημόσιον χρέος περὶ τὰ 700, ὁ στρατὸς τῆς ζῆρας περὶ τὰς 60 χιλ. καὶ τὸ ναυτικὸν περὶ τὰ 170 πλοῖα μικρὰ καὶ μεγάλα. Διαίρεται δὲ εἰς 14 νομοὺς, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε Ἀμστελδάμου, ἐπὶ τοῦ Σουΐδερν, μητρόπολις πρότερον τῆς Ὀλλανδίας καὶ ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ ἰσχυροτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα 243755 κατ. ἔδαφος ἐλθίδες καὶ οἰκίας καλῶς ὠκοδομημένας. Σααρδάμη, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Ἀμστελδάμου, ναύσταθμος καὶ πόλις διάσημος διὰ τὴν διατριβὴν τοῦ μεγάλου Πέτρου, διδάχθέντος αὐτοῦ τὴν ναυπηγικὴν. Λεῦδν, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις τῆς Ν. Ὀλλανδίας καὶ καθέδρα νῦν τοῦ βασιλέως, ἔχουσα 50 χιλ. κατ. Ροτερδάμη, ἐπὶ τοῦ Μόσχ, τὸν ὁποῖον καὶ τὰ πλεόν μεγάλα πλοῖα δύνανται νὰ ἀναπλεύσωσιν, ἔχουσα 66 χιλ. κατ. Δορτρέχτη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ νήσου σχηματισθεῖσης τὸ 1492 ἐκ Θαλασσίου ἐκρύψεως, ἥτις ἐξηφάνισεν ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς 72 κόμης καὶ περὶ τὰς 100 χιλ. ἀνθρώπων Ὀδρέχτη, εἰς τὰ ΝΑ. τοῦ Ἀμστελδάμου, μητρόπολις ὁμωνύμου ἐπαρχίας. Ἀρλέμη, πρὸς Δ. τοῦ Ἀμστελδάμου, ἐρίζουσα μετὰ τῆς Μαυμάνσης διὰ τὴν εὐρεια τῆς τυπογραφίας. Μαστρέχτη, πρὸς Ν. ἐπὶ τοῦ Μόσχ, ἰσχυρὸν φρούριον καὶ μητρόπολις τοῦ Λιμβούργου. Λουξεμβούργον, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Βελγίου, μητρόπολις τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Λουξεμβούργου καὶ ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων τῆς Εὐρώπης. Γροσίγγη, πρὸς Β. τοῦ Βελγίου, μητρόπολις ἐπαρχίας διάσημος διὰ τὸ πανεπιστήμιόν της. Αἱ νῆσοι τῶν Κάτω Χωρῶν εἶνε πολυάριθμοι· ἡ ἐπαρχία τῆς Ζηλάνδης ὁλόκληρος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπικρατοῦσι πολλὰ ἀσθένεια, σύγκειται ἀπὸ νήσους κειμένας κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μόσχ καὶ Σκάλδου· ἐπισημότερα τούτων εἶνε ἡ Βαλχέρη κατὰ δὲ τὰ παράλια τῆς Ὀλλανδίας εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Σουΐδερν ἐπισημότερα εἶνε ἡ Τεξέλη, περίφημος διὰ τὰς περὶ αὐτὴν τὸ 1653 καὶ 1673 ναυμαχίας.

Ε Λ Β Ε Τ Ι Α.

Θέσις, ὄρια, κάτοικοι, πολιτεία, θρησκεία καὶ γλώσσα.

§ 93. Ἡ Ἑλβετία κειμένη μεταξὺ τῆς 240—280^α μ. καὶ μετὰ τῆς 460—480 Β. π. ὀρίζεται πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σαοδινίας καὶ Ἑνετικῆς. ἔχουσα δὲ 720 π. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰ 2 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. κατ. τῶν ὁποίων περὶ τὸ 4 ἑκατ. εἶνε δυτικοὶ καὶ περὶ τὸ 4 $\frac{1}{2}$

διαμεμειρωμένοι, σύγκειται ἐξ 24 τοπαρχιῶν (*cantons*) αὐτοδιοικήτων μὲν καὶ ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων, συστηνοσῶν δὲ ὁμοσπονδία, τῆς ὁποίας τὰ κοινὰ συμφέροντα ἐφορᾷ σύλλογος ἀντιπροσώπων συνερχόμενος ἐτησίως εἰς μίαν ἐκ τῶν τριῶν τοπαρχιῶν αὐτῆς, τῆς Ζυρίχης, τῆς Βέρνης καὶ τῆς Λουκέρνης, καὶ προεδρευόμενος ὑπὸ τοῦ λεγομένου Λανδαμάνου, ὅστις εἶνε ὁ πρῶτος ἄρχων τῆς τοπαρχίας εἰς ἣν συνέρχεται ὁ σύλλογος. Οἱ κατοικοῦντες παρὰ τὴν Γαλλίαν λαλοῦσι τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, οἱ παρὰ τὴν Ἰταλίαν τὴν Ἰταλικὴν καὶ οἱ λοιποὶ τὴν Γερμανικὴν. Φημίζονται διὰ τὸ ἀνδρείον, λιτὸν, αὐστηρὸν, φιλελεύθερον καὶ φιλόπατρι ἠθός των, καὶ μὴ ἐπαρκούντες διὰ τὸ ὀρεινὸν τοῦ τύπου των εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν πολλοὶ ἀποδημοῦσι μισθούμενοι εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ὁ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ὁμοσπονδίας στρατὸς φθάνει μέχρι τῶν 1300 ἀνδρ., ἐν καιρῷ δὲ ἀνάγκης ἀναλόγως ἐξ ὄλων τῶν τοπαρχιῶν εἶνε ἕτοιμοι περὶ τὰς 108 χιλ.

Κλίμα, προϊόντα καὶ βιομηχανία.

§ 94. Τὰ ἐπικείμενα ὄρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκπαράζουσι πολλοὶ καὶ μεγάλοι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης (§ 49), ἐκβάλλουσι εἰς ἀντικειμέναις θαλάσσαις, καὶ εἰ πολλοὶ λίμναι (§ 45) καθιστῶσιν ἐν γένει τὸ κλίμα ψυχρόν· ἀλλ' ἐνῶ ὁ τόπος εἶνε ὡς πρὸς τοὺς καρποὺς ὀλίγον γόνιμος, περιίχει ἕως ἐξαιρέτους νομάς, εἰς τὰς ὁποίας τρέφονται πολυάριθμα ποιμνία φέροντα ἀξιόλογον βούτυρον καὶ τυρὸν, εὐσιῶδες ἄρθρον ἐμπορίου, φέρον κατ' ἔτος περὶ τὰ 40 εκατ. φράγ. φημίζονται ἔτι καὶ τὰ ἐξωγραφισμένα πανία αὐτῆς καὶ ὠρολόγια.

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 95. *Βασιλεία*, ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ῥάνου, ἡ μεγαλειτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Ἑλβετίας, ἔχουσα 17 χ. κατ. *Σολόθουρ-γορ*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω. *Βέρνη*, ὡσαύτως πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω· μέρος τῆς ὁμωνύμου τοπαρχίας καλύπτεται ὑπὸ τῶν λεγομένων θαλασσοπαγετῶν (*Mer de glace*). Αὐτόθι καίται καὶ ὁ καταρράκτης *Στωϊβάχης* πίπτων ἀπὸ 808 ποδ. ὕψος. *Φριβοῦρ-γορ*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις τῆς ὁμωνύμου τοπαρχίας, εἰς τινα κόμην τῆς ὁποίας Μουράτην ἐπικέθη τὸ 1476 Κάρολος ὁ τολμηρὸς ὑπὸ τῶν Ἑλβετῶν, ὅτινες ἀπὸ τὰ ὅσα Κάρολος ὁ τολμηρὸς ὑπὸ τῶν Ἑλβετῶν, ὅτινες ἀπὸ τὰ ὅσα τῶν πεσόντων ἀνήγειραν δύο πυραμίδας. *Λανσάρρη*, εἰς τὰ ΝΔ. τοῦ Φριβοῦρου, ἕλκον μὲτ' αὐτῆς τῆς Γενεύης· *Γενεύη*, πρὸς

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὰ ΝΔ. τῆς Λαυσιάννης ἐπὶ τῆς ἑμωνόμου λίμνης, μητροπόλις παλαιῆς ἑμωνόμου δημοκρατίας καὶ πατρίς πολλῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ἔχουσα 26 χ. κατ. *Λουκέρνη*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Βέρνης ἐπὶ τῆς ἑμωνόμου λίμνης· διὰ αὐτῆς διέρχεται μεγάλη ὁδὸς φέρουσα εἰς Ἰταλίαν. *Ζυρίχη*, εἰς ὠραίαν θέσιν παρὰ τὴν ἑμωνόμου λίμνην πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Σολοθούρου (ἴδε πίν. 12 καὶ 13).

Πόλεις δευτερεύουσαι. Σ. Χ. α. φ. ο. υ. η. ΒΑ. τῆς Βασιλείας εἰς τὴνδεξιάν ἔχθην τοῦ Ρήνου, ἔστις παρ' αὐτὴν πίπτει ἀπὸ καταρράκτην 80 ποδ. ὑψηλόν. Ἀ. ψ. ε. θ. ο. υ. ρ. γ. ο. ν. εἰς τὴν τοπαρχίαν τῆς Βέρνης, ὁ γενέθλιος τίπος τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου. Σ. θ. ο. τ. σ. ε. ρ. α. πρὸς Α. τῆς Λουκέρνης, πρωτεύουσα ἑμωνόμου τοπαρχίας, εἰς τὴν ἐποίαν ἐγενήθη ὁ Γουλιέλμος Τέλλος· οἱ κάτοικοι αὐτῆς μετὰ τῶν τῆς Γερς καὶ Οὐδεντεβάλδης ἐκέδησαν τὸ 1216 Μ.Χ. κατὰ τοῦ Λεοπόλδου τῆς Αὐστρίας ἐνδοξον νίκην, ἀφ' ἧς συνεστήθη ἡ Ἑλβετικὴ ἑμοσπονδία. Ἀ. λ. τ. ὀ. ρ. η. πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρου, ἀξιωμακίωτος διὰ τὰς ἐν αὐτῇ δύο πηγὰς, αἵτινες περιστάσι τὰς δύο θέσεις, ἐνθα ἐτοποθετήθη ὁ Γουλιέλμος Τέλλος μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ἀναγκασθεὶς νὰ κτυπήσῃ καὶ βολὴν τόξου μῆλον θεμιμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Σ. ἴ. τ. η. πρὸς Α. τῆς Γενεύης ἐπὶ τοῦ Ροδανῶν, πρωτεύουσα τῆς τοπαρχίας Βαλαίσου, ἐν ᾗ κείνται δύο δίοδοι φέρουσαι διὰ τῶν Ἀλπεων εἰς Ἰταλίαν. Πολλοὶ κάτοικοι τῆς τοπαρχίας ταύτης Κροτένοι ὀνομαζόμενοι εἶνε διὰ τὰς ὑπερμεγαθίας γαγγράνας δυστοχίαις καὶ δυσαιδίαις καὶ ἀληθῶς κωφάλατοι καὶ σκῆθαι.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ.

Θέσις, σύστασις, ὄρια, μέγεθος καὶ κάτοικοι.

§ 96. Ἡ Ὀμοσπονδία αὕτη κειμένη εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης μεταξὺ τῆς 230¹/₂—370 Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 450—450 Β. π. ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἀλπεων καὶ τῆς Ἀδριατικῆς Θαλάσσης μέχρι τῆς Γερμανικῆς Θαλάσσης, τῆς Δανίας καὶ τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τῆς Ἑλβετίας, Γαλλίας, Βελγίου καὶ Ὀλλανδίας, πρὸς Δ., μέχρι τῆς Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας πρὸς Α., διαιρουμένη εἰς τὰς ἰδίως Γερμανικὰς πολιτείας, συγκειμένης ἀπὸ τριάκοντα δύο αὐτόνομα κράτη, εἰς τὴν Αὐστριακὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Πρωσικὴν Γερμανίαν καὶ εἰς μικρὰς τινὰς χώρας, τὸ Ὀλστεϊον, ἀνήκον εἰς τὴν Δανίαν καὶ τὸ Λουξεμβούργον καὶ Λιμβούργον ἀνήκοντα εἰς τὴν Ὀλλανδίαν. Ἄπασα ἡ Ὀμοσπονδία ἔχει 11446 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 43 286 116 κατ. Τούτων 3545 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 13 σχεδ. ἑκατ. κατ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν Αὐστριακὴν Γερμανίαν, 3389 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 13 σχεδὸν ἑκατομ. κατ. εἰς τὴν Πρωσικὴν Γερμανίαν, 1387 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὰ 4¹/₂ ἑκατομμύρια κατοίκων εἰς τὴν Βαυαρίαν, 271 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 2 ἑκατ. σχεδὸν κατ. εἰς τὴν Σαξωνίαν, 700 τ. μ. ἐπιφ. καὶ καὶ 2 ἑκατ. σχεδὸν κατ. εἰς τὸ Ἀννόβερον, 354 τ. μ. ἐπιφ. καὶ ὑπὲρ τὸ 1¹/₂ ἑκατ. κατοίκων εἰς τὴν Βυτεμβέργον καὶ 278 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 1¹/₂ σχεδὸν ἑκατ. κατοίκων εἰς τὴν Βάδην· τὰ δὲ λοιπὰ Κράτη εἶνε ἥτιονος λόγου ἄξια. Περιῶν πάντων δὲ τούτων ἴδε τὸν ἐπόμενον πίνακα.

Γῆ, κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 97. Τὸ βόρειον μέρος τῆς Γερμανίας, ἔνθα ἐκβάλλουσι καὶ πολλοὶ ποταμοὶ (§ 49) διαρρέοντες δι' αὐτῆς, ἔχει κλίμα ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν καὶ καλύπτεται ὡς ἐπιτοπολὸν ὑπὸ γῆς ἀκαλλιεργήτου καὶ ἐλώδους. Τὸ κεντρικὸν καὶ μεσημβρινὸν διακόπτεται ὑπὸ ὄρεων, εὐφορωτάτων κοιλάδων καὶ μεγάλων δρυμῶν. Αὐτόθι τὸ κλίμα εἶνε θερπνὸν καὶ υγιεινόν. Ἐν τῶν κεντρικῶν ὄρεων, διακρίνονται τὰ τοῦ Ἄρτσου (*Hartz*) κείμενα πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Ἄνωβέρου καὶ πλουτοῦντα παντοίων μετᾶλλων, καὶ τὰ τοῦ Ἑρτσου (*Erz*), τὰ ὅποια χωρίζοντα τὸ βασίλειον τῆς Σαξωνίας ἀπὸ τῆς Αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας περιέχουσιν ἄφθονα μεταλλεῖα ἐξαιρέτου σιδήρου καὶ πολυτίμους λίθους, οἷον τοπάζιον, ἀγάτην, ἀμέθυστον καὶ φυσικὸν κρύσταλλον. Ὑπάρχουσι δὲ αὐτόθι καὶ πλεῖστα μεταλλικαὶ πηγαί, θαυμασίως ἐνεργοῦσαι πρὸς ἴκσιν διαφόρων χρονικῶν παθῶν.

Γλῶσσα, θρησκεία καὶ κοινοτικὴ κατάστασις.

§ 98. Οἱ κάτοικοι συνιστῶσι δύο γένη οὐσιωδῶς διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν καταγωγὴν, τὴν γλῶσσαν, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἔθιμα, τὸ Γερμανικὸν καὶ τὸ Σλαβικὸν, τὸ ὅποιον περιλαμβάνει τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ. Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν διαιροῦνται εἰς *Κάτω Γερμανοὺς* κατοικοῦντας τὴν πρὸς Β. τοῦ Μοίνου χώραν καὶ εἰς *Ἄνω Γερμανοὺς* κατοικοῦντας τὴν μεταξὺ Μοίνου καὶ Ἄλπειων χώραν. Ὑπὲρ τὰ 23 ἑκατ. εἶνε δυτικοί, περὶ τὰ 49 διαμαρτυρούμενοι, καὶ ὑπὲρ τὰς 200 χ. Ἰσραηλίται. Οἱ πρῶτοι κατοικοῦσι τὴν νότιον Γερμανίαν πρὸ πάντων, καὶ οἱ δεῦτεροι τὴν βόρειον. Οἱ πόροι τοῦ βίου των εἶνε εἰς ἀκμὴν, καὶ οἱ κυριώτεροι προέρχονται ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Οἱ Γερμανοὶ, διακρινόμενοι διὰ τὸ ἐμβριθῆς, πιστὸν, σκεπτικὸν, καρτερικὸν, σοβαρὸν, ἐπίμνητον καὶ ἀπαθῆς ἠθὸς των, ἀποτελοῦσι τανῶν ἔθνος ἐκ τῶν σφωωτάτων τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου· οὐδαμοῦ ἢ μάθησις καὶ τὰ γράμματα δὲν εἶνε τόσον ἐξηπλωμένα, ὅσον ἐν Γερμανίᾳ.

ΣΗΜ. Κατὰ τινὰ στατιστικὸν πίνακα ἐσχάτως ἐκδοθέντα ἀριθμοῦνται ἐν Γερμανίᾳ θρησκευτικῶν, στρατιωτικῶν, κωφολάλων, τυφλῶν καὶ γυναικῶν διδάσκαλοι

3000	μαθητ.	451000	δαπάνη	3000000	τάλ.
» δημοτικῶν	62250	»	600000	»	15000000
» πρωτόπων	500	»	6000	»	400000
ἀνωτ. σχολείων	4250	»	75000	»	250000
καθηγ. πανεπιστ.	1400	φοιτητ.	18000	»	1500000

73400

6530000

20350000

Ἀλλοδαῖοὶ οἱ σπουδάζοντες εἶνε περὶ τὸ 1|7 τὸ ὅλου πληθυσμοῦ καὶ εἰς ἕκαστον κάτοικον ἀναλογεῖ ὑπὲρ τὸ 1|2 τάληρον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Πολίτευμα.

§ 99. Ἐξαιρουμένων τεσσάρων ἐλευθέρων πόλεων κυβερνομένων δημοκρατικῶς, τὰ λοιπὰ Γερμανικὰ κράτη, αὐτόνομα καὶ ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων ὄντα, ἔχουσιν ἴδια συνταγματικὰ πολιτεύματα, ὄντα πολιτικῶς συνδεδεμένα ἅπαντα πρὸς ἀλλήλα καὶ σχηματίζοντα ὁμοσπονδίαν. Οἱ ἀποστελλόμενοι ἀπὸ τὰ διάφορα κράτη συνέρχονται εἰς τὸ παρὰ τὸν Μοῖνον Φραγκόφουρτον καὶ βουλευόνται περὶ τῶν κοινῶν τῆς ὁμοσπονδίας ὑποθέσεων, ὡς πρὸς τὴν γενικὴν ἀσφάλειαν κατὰ παντὸς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ, τὴν διατήρησιν τῆς αὐτονομίας ἰδιαιτέρως ἐκάστου κράτους καὶ τὴν υπεράσπισιν τῶν καθιερωμένων δικαιωμάτων τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν λαῶν. Ἐκαστον κράτος πρὸ τοῦτο συνεισφέρει ἀναλόγως καὶ χρήματα καὶ στρατόν.

Γερμανικὸς δεσμός.

Κράτη	Ἐπιθ.	Π.ληθ.	Πρωτεύουσαι.			
Ἀστριακὴ Γερμανία	3545	12919300	Βιέννη.			
Πρωσσικὴ Γερμανία	3389	12937228	Βερολίνον.			
Βαυαρίας βασιλεῖον	1387	4559432	Μόναχον.			
Σαξωνίας βασιλεῖον	271	1987832	Δρέσδη.			
Ἀνωβέρου βασιλεῖον	700	1819233	Ἀνωβέρον.			
Βυρτεμβέργης βασιλεῖον	334	1733269	Στουτγάρτη.			
Βαυαρίας μέγα δουκάτον	278	1356943	Καρλοσρούη.			
Ἀσσίας μέγα δουκάτον	152	854314	Δαρμιστάτη.			
Ἀσσίας ἐκλεκτορία	173	755350	Καστέλη.			
Ὀλοστεινοῦ καὶ Λαυζεμβούργου	187	350000	Κεῖλη καὶ Λαυζεμβούργον.			
Λουζεμβούργου	87	394262	Λουζεμβούργον.			
Μεκλεμβούργου Σχουερίνου	240	542763	Σχουερίνον.			
Νασσάου δουκάτον	86	429063	Βεισβάδη.			
Βρουνοβίης	62	267477	Βρουνοβίη.			
Ὀλοστεινοῦ τοῦ Ὀλδερμβούργου	116	235226	Ὀλδερμβούργον.			
Ἄμθεύργον	6 1 2	242250				
Βαϊμάρης	} Βαϊμάρης	66	267524	Βαϊμάρη.		
		} Κεθούργου καὶ Γέτιθς	36	130431	Κεθούργον.	
			} Μείνιγγης	46	166364	Μείνιγγη.
				24	132849	Ἄλτερδούργον.
Μεκλεμβούργου Στραλίτσου	49	99750	Στραλίτσον.			
Δίππης Δατριέλδης	20	106613	Δατριέλδη.			
Σβατςβούργου Ρουδολφάτης	17	69038	Ρουδολφάτη.			
Ἀνάτλου Δεσσάου	28	114759	Δέσσον.			
Βαλδέκης	24	39699	Κορβέχη.			
Φραγκόφουρτον	1 2 3	73150				
Βρέμη	4 1 2	88000				
Σβαρτσβούργου τῆς Σονδερσχαούσης	13	74636	Σονδερσχαούση.			
Λυδέκη	6 1 2	48423				
Ὁχενζολέρνου Σιγμαρίγγης	19	42000	Σιγμαρίγγη.			
Ἀνάτλου Βερμβούργου	15	52644	Βερμβούργον.			
Ἀνάτλου τῆς Κεῖθης	16	40000	Κεῖθη.			

Κράτη,	Ἐπιρ.	Π.ληθ.	Πρωτεύουσα.
Ρεούσης Σχλείτσας		3	34896 Σχλείτσας.
Ρεούσης Λεβενστείνου	18	79824	Λεβενστείνου.
Αίππης Σχκουμδούργου	8	29000	Βουκρεμδούργου.
Ρεούσης Κρείτσας	7	30000	Κρείτσας.
Άσσίας Ὀμδούργου	4	24921	Ὀμδούργου.
Ὀχενζολέρνου Εχίγγης	3	29000	Εχίγγης.
Λιχτενστείνου	2 2/3	70000	Λιχτενστείνου.
Κνιπχάουσης αὐθεντίας	1	2900	Κνιπχάουσης.

Γερμανικά κράτη.

§ 400. Ταῦτα καταλλήλως δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς νότια, δυτικά, κεντρικά καὶ βόρεια (ἴδε πίν. 42 καὶ 43) καὶ εἰς μὲν τὰ νότια ἀνήκουσι

Τὸ βασίλειον τῆς Βαυαρίας, ὑπερ ὑποδιαιρούμενον εἰς 8 νομούς καὶ ἔχον ὑπὲρ τὰ 68 ἑκατ. δραχ. ἐτησίαν πρόσδοον καὶ περὶ τὰς 60 χιλ. στρατὸν, κεῖται πρὸς Β. τῶν Ἀλπεων. Ἐπισημότεραι πόλεις Μόναχορ, ἐπὶ τοῦ Ἰσάρου, καθέδρα τοῦ βασιλείου καὶ ἐκ τῶν ὠραιοτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα 114735 κατ., διάσημον πανεπιστήμιον καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην. Αὐγοῦστα, πρὸς τὰ ΒΔ. τοῦ Μονάχου, πόλις ἀρχαία, βιομήχανος καὶ διάσημος διὰ τὸν ἀναφυέντα αὐτῷ κλάδον τῆς ἐκκλησίας τῶν διαμαρτυρουμένων. Νυρεμβέργη, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, δευτέρα τοῦ βασιλείου καὶ ἐμπορικῆ. Ἐρλάνγη, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω. Ρεγκενσβούργου καὶ Πασσάου, εἰς τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως. Βαμβέργη καὶ Βυρτσβούργου πρὸς Β.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Βαυαρίας 3200 χιλ. σχεδὸν εἶνε δυτικοί, 1230 χιλ. διαμαρτυρούμενοι, ἄλλων χριστιανικῶν θρησκαυμάτων περὶ τὰς 10 χιλ. καὶ περὶ τὰς 6 χιλ. Ἰσραελῖται.

Τὸ βασίλειον τῆς Βυρτεμβέργης, κείμενον πρὸς Δ. τῆς Βαυαρίας, διαίρεται εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας. Στουτγάρτη, εἰς τὸ κέντρον μητρόπολις τοῦ βασιλείου καὶ ἡ ἐπισημότερα πόλις αὐτοῦ, κατοικουμένη ὑπὸ 40 χιλ. κατ. Τυβίγγη, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω καὶ Οὐλμη, εἰς τὰ μεθόρια Βυρτεμβέργης καὶ Βαυαρίας, ὡσαύτως ἐπίσημοι πόλεις τῆς Βυρτεμβέργης.

Τὸ μέγα Δουκάτον τῆς Βάδης κείμενον κατὰ μῆκος τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ῥήνου καὶ διαιρούμενον εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας ἔχει ἐπισημότερας πόλεις τὴν Καρλοσζούην, εἰς τὸ μέσον σχεδὸν (24000), τὸ Μανίμωρ, ἢ Μαυάνσαν, τὴν Ἐϊδελβέργην, πρὸς Β. καὶ τὸ Φραιβούργου πρὸς Ν.

Τὰ δὲ δυτικά περιλαμβάνουσιν ἑπτὰ μικρὰς ἡγεμονίας καὶ τὴν ἐλευθέραν πόλιν Φραγκόφурτον, κείμενα παρ' ἑκάτερα τοῦ Μοίνου καὶ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ Οὐίσσούργιδος· ἐπισημότερα δὲ τού-

των εἶνε τὸ μέγα δουκάτον τῆς Ἀσσίας, ἔχον πρωτεύουσαν *Δαρμιστάτην*, ἡ ἐκλεκτορικὴ Ἀσσία, ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν *Κασσέλην*, καὶ ἡ ἐλευθέρη πόλις *Φραγκόφουρον*.

Τὰ κεντρικὰ κείμενα πρὸς Β. τῆς Βαυαρίας μεταξὺ Οὐϊσούργιδος καὶ Ἄλβιος περιλαμβάνουσι ἐννέα μικρὰς πολιτείας, τῶν ὁποίων ἀξιολογώτερον εἶνε τὸ βασιλείον τῆς Σαξωνίας, ὑποδικαιρούμενον εἰς 4 νομούς. Ἐπισημότεραι τούτου πόλεις εἰσὶν ἡ *Δρέσδα*, ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος, μητρόπολις τοῦ βασιλείου ἔχουσα 447750 κατ. καὶ ἡ *Λειψία*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, διάσημος διὰ τὸ πανεπιστήμιόν της καὶ πατρίς τοῦ Λειθνιτίου (28000). Τὰ ἀργυρὰ μεταλλεῖα τῆς Σαξωνίας φέρουσιν ἐτησίως ὑπὲρ τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐξορυττομένου ἀπὸ ὅλα τὰ ὄμοσιδῆ τῆς Εὐρώπης.

Τὰ δὲ βόρεια, κείμενα πρὸς Α. τῆς Ὀλλανδίας ὡσαύτως μεταξὺ Οὐϊσούργιδος καὶ Ἄλβιος καὶ παρὰ τὰ παράλια τῆς Γερμανικῆς καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης περιλαμβάνουσι

Τὸ βασιλείον τοῦ Ἄνοβέρου, τὰ δύο μεγάλα δουκάτα τοῦ Μεκλεμβούργου, τὸ Δουκάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου, τὰς ἐλευθέρους πόλεις Ἄμβουργον, Βρέμην καὶ Λυβέκην, καὶ τέσσαρας πρὸς τούτοις μικροτέρας ἡμερονομίας. Ἐπισημότεραι πόλεις τοῦ τμήματος τούτου Ἄμβουργον, ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος, (171606) *Βρέμη*, ἐπὶ τοῦ Οὐϊσούργιδος (55000) καὶ *Λυβέκη*, οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τραύου (25000). Τοῦ Ἄνοβέρου ἡ ὁμώνυμος καὶ ἡ Γοττίγγη εἶνε αἱ ἐπισημότεραι πόλεις.

— 86 —

ΑΥΣΤΡΙΑ.

Ἔθνη, κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῖα καὶ διαίρεσις.

§ 401. Ἡ Αὐστριακὴ αὐτοκρατορία κειμένη μεταξὺ τῆς 26⁰-44⁰ Α. μ. καὶ 42⁰-51⁰ Β. π. ὀρίζεται πρὸς Β ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας, Πολωνίας, Πρωσσίας καὶ Βαυαρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Σαρδινίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς αὐτῆς Σαρδινίας τῆς Παπικῆς Ἐπικρατείας, τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἣτις ἀποτελεῖ καὶ τὰ πρὸς Α. ὅρια ἔχει δὲ 12120 τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰ 34 $\frac{1}{2}$ ἐκτ. κατ. τῶν ὁποίων ὑπὲρ τὰ 25 εἶνε δυτικοί, 3 ἐκτ. περίπου ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ τόσα μικτοί, 3 ἐκατ. διαμαρτυρούμενοι καὶ ὑπὲρ τὰς 86 χ. Ἰσραηλῖται. Διανεμόμενοι δὲ κατὰ τὰς ἐνοικουσὰς φυλάς εἶνε περὶ τὰ 8 ἐκατ. Γερμανοί, περὶ τὰ 45 Σλάβοι, περὶ τὰ 2 $\frac{1}{2}$ Ἴταλοί, περὶ τὰ 5 Μαγυροί, ὑπὲρ τὰς 86000 Ἰσραηλῖται, περὶ τὰς 850 Βασκί, καὶ αἱ λοιπὲς φυλὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πολιτικῆς τῆς

πολίτευμα τῶν Γερμανικῶν χωρῶν ἐσχάτως ἔγεινε συνταγματικὴ μοναρχία, εἰς δὲ τὴν Τρασυλιανὴν καὶ τὴν Οὐγγαρίαν τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν καὶ τοῦ διορίζειν τοὺς φόρους πρότερον ἀπέκειτο εἰς τὰς ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κοινωνικῶν τάξεων συγκροτούμενας βουλὰς, ἀλλ' ἀπολεσθὲν ἀπὸ τινος χρόνου ἀνεκτίθη αὐθις. Ἡ πρόσδος λογίζεται περὶ τὰ 500 ἑκατ. δραχ. τὸ χρῆμα μέγα, ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς περὶ τὰς 300 χ. καὶ τὸ ναυτικὸν περὶ τὰ 135 πλοία διαφόρου μεγέθους.

Γῆ, κλίμα, ὄρη, ποταμοί, προϊόντα, παιδεία καὶ διαίσεις.

§ 102. Πολλοὶ ἐκτεταμένοι κλάδοι τῶν Καρπαθίων καὶ Ἄλπειων διερχόμενοι τὴν καθιστώσιν ὄρεινὴν καὶ δρυμώδη μᾶλλον δὲ πεδινὴν χώρα αὐτῆς εἶνε ἡ Βοεμία καὶ ἡ Οὐγγαρία. Τὸ κλίμα εἶνε ἐν γένει εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, καὶ ἡ συγκοινωνία διὰ τοὺς διαρρέοντας πλωτοὺς ποταμοὺς (§ 49) εὐκολος. Ἡ γῆ εἶνε εὐφορὸς καὶ καλῶς καλλιεργημένη, φέρουσα ἀφθόνως ἔλα τὰ πρὸς τὴν ζῆν ἀναγκαῖα· περιέχει δὲ καὶ ἀφθονα μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ πάμπολλα δάση τὰ ὁποῖα καλύπτουσι τὸ πῦρπον τῆς ἐπιφανείας τῆς. Ἡ μάθησις δὲν εἶνε τόσον ἐξηπλωμένη εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ ἰδίως εἰς τὰς μὴ Γερμανικὰς χώρας, ἔνθα τὰ στοιχειώδη σχολεῖα εἶνε ἀκατάρτιστα. Ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως ἀπέβλεπε πρότερον τὴν αὐξάνειν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ ὕλικου εὐ εἶναι τῶν κατοίκων τῆς, ἀλλ' ἤδη ἀπόλεσε τὴν ἀγαθὴν ταύτην ὑπόληψιν. Συνίσταται δὲ ἀπὸ 4 χώρας, τὰς Γερμανικὰς, τὰς Πολωνικὰς, τὰς Οὐγγρικὰς καὶ τὰς Ἰταλικὰς (ἴδε πίνακα 44).

Αἱ Γερμανικαὶ χώραι, ἔχουσαι 3600 σκεδ. τ. μ. ἐπιφ. ἀποτελοῦσι μέρος τῆς Γερμανικῆς ἡμοσπονδίας καὶ εἶνε αὐταί, ἡ ἰδίως Αὐστρία, ἡ Στυρία, ἡ Τυρολία, ἡ Βοεμία, ἡ Μοραβία μετὰ τῆς Αὐστριακῆς Σιλεσίας καὶ ἡ Ἰλλυρία μετὰ τῆς Δαλματίας. Τούτων ἐπισημότεραι πόλεις εἰσὶν Βιέννη, ἐπὶ τοῦ Δουναβίως, μητρόπολις τῆς ἐπικρατείας καὶ καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος, ἔχουσα 476222 κατ. καὶ λαμπρὰ προάστεια. Λιντσία, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις ὀχυρὰ, βιομήχανος καὶ ἐμπορικῆ. Σαλτσβοῦργου, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις παλαιῦ ὁμωνύμου κράτους καὶ πατρὶς τοῦ μεγάλου Καρόλου. Γρατς, ἐπὶ τοῦ Αἰνίου, μητρόπολις τῆς Τυρολίας. Γράτιορ, ἐπὶ τοῦ Μούρου, μητρόπολις τῆς Στυρίας. Κλαγκεμβούργη, Λαϊθάχη καὶ Τεργέστη, αἱ ἐπισημότεραι πόλεις τῆς Ἰλλυρίας, ἡ τελευταία κεῖται ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου καὶ εἶνε ἐμπορικωτάτη καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 60 χ. κατ. ὧν εἰσὶν Ἕλληνας. Σπάλατσορ, ἡ πολυανθρωποπέτερη τῆς Ἰταλίας, ἔχουσα 100000 κατ. καὶ ἐπισημότερη πόλις τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Αἰνίου, μητρόπολις τῆς Ἰταλίας.

κλητιανού. *Πράγα*, ἐπὶ τοῦ Μολδαβίου, μητρόπολις τῆς Βοημίας καὶ πόλις μεγάλη καὶ ὀχυρὰ ἔχουσα περὶ τὰς 125 χ. κατ. *Βρόννη*, εἰς τὸ κέντρον τῆς Μοραβίας καὶ μητρόπολις αὐτῆς. *Μουστερλίτση*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, ἐπίσημος διὰ τὴν κατὰ τῶν Αὐστριακῶν καὶ Ῥώσων τὸ 1305 νίκην τῶν Γάλλων. *Τρόππαον*, πρὸς Β., μητρόπολις τῆς Αὐστριακῆς Σιλεσίας.

Αἱ Πολωνικαὶ χῶραι, ἔχουσαι 1620 τ. μ. ἐπιφ. καὶ κείμεναι παρὰ τὴν ΒΑ. ὑπὸ φρεῖαν τῶν Καρπαθίων, ὀνομάζονται μὲ τὸ γενικὸν ὄνομα Γαλικία. Ἐπισημότεραι πόλεις *Λεμβέργη*, εἰς τὸ κέντρον, μητρόπολις καὶ ἐμπορικὴ. *Τσερνόβιτσα*, μητρόπολις τῆς Βουκοβίνης ἐπαρχίας ἀποσπασθεῖσας ἀπὸ τῆς Μολδαβίας. *Κρακοβία*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Γαλικίας, πρῶν πόλις ἐλευθερά, ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἀπολέσασα τὴν ἐλευθερίαν της ἔχει 30000 περίπου κατ.

Αἱ Οὐγγρικαὶ χῶραι, ἔχουσαι 5900 τ. μιλ. ἐπιφ. καὶ κείμεναι ἐκατέρωθεν τοῦ Δουναβείου καὶ τοῦ Τυσία καὶ ἐκτεινόμεναι ἀπὸ τῶν Καρπαθίων μέχρι τοῦ Σαβού, σύγκεινται ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Τρανσυλθανίαν, τὴν Κροατίαν, τὴν Σλαβονίαν καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐροθέσια. Ἐπισημότεραι πόλεις *Πέστη*, εἰς τὴν ἀριστερὰν ἕχθην τοῦ Δουναβείου, ἡ ἐμπορικωτέρα τῆς Οὐγγαρίας, κοινοῦσα μετὰ τῆς Βούδης, κειμένης εἰς τὴν δεξιὰν ἕχθην, διὰ γεφύρας ἔχουσι δὲ ἀμφότεραι 186945 κατ. *Πρεσβοῦργον*, πρὸς Α. ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ Δουναβείου, παλαιὰ μητρόπολις ἔχουσα 35 χ. κατ. *Λεβρετσίνη*, πρὸς Α. τῆς Πέστης, ἔχουσα 45 χιλ. κατ. *Άγγράμη*, πρὸς τὰ ΝΔ. παρὰ τὸν Σαῶν, μητρόπολις τῆς Κροατίας. *Ποσέγα*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Ἁγγράμης, μητρόπολις τῆς Σλαβονίας. *Πετροβαρδίνον*, πρὸς Α. τῆς Ποσέγης, πόλις ἰσχυροτάτη. *Κλαουσεμβούργον*, *Ερμανούπολις* καὶ *Κρονατάτη*, αἱ ἐπισημότεραι τῆς Τρανσυλθανίας. Στρατιωτικὰ ἐροθέσια ὀνομάζονται αἱ μεσημβριναὶ χῶραι τῆς Οὐγγαρίας καὶ Τρανσυλθανίας ἐκτεινόμεναι μέχρι τῆς Μολδαβίας· περὶ δὲ τῶν Ἰταλικῶν χωρῶν ἔγεινεν ἤδη λόγος εἰς τὴν Ἰταλίαν.

⋯⋯⋯(O)⋯⋯⋯

Π Ρ Ω Σ Σ Ι Α.

Ἔθνη, κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεύμα κτ.λ.

§ 103. Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας, κείμενον ἅπαν' περὶ τὴν 24⁰—40⁰ Α. μ. καὶ περὶ τὴν 49⁰—55⁰ Β. π. συνίσταται ἀπὸ δύο διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων μέρη, ἕξ ὧν τὸ μὲν κείμενον πρὸς Β. τῆς κεντρικῆς Γερμανίας δοῖζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

θαλάσσης καὶ τοῦ Μεκλεμβούργου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀνοθέρου καὶ τῆς Ἀσίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῶν Σαξωνικῶν δουκῶν, τῆς Σαξωνίας, τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Πολωνίας, ἧτις μετὰ τῆς Ῥωσσίας ἀποτελεῖ καὶ τὰ πρὸς Α. ὄρια· τὸ δὲ ἕτερον ὀνομαζόμενον Ῥηνικὴ Πρωσσία περιλαμβάνεται μεταξὺ Ἀνοθέρου πρὸς Β. Κάτω Χωρῶν Βελγίου καὶ Γαλλίας πρὸς Δ., καὶ τῶν δυτικῶν Γερμανικῶν, κρατῶν πρὸς Ν. Ἀμφότερα δὲ τὰ μέρη ἔχουσι 5101 τ. μ. ἐπιφ. 47089407 κατ. τῶν ὁποίων περὶ τὰ $10 \frac{1}{2}$ εἶνε Εὐαγγελικοί, περὶ τὰ $6 \frac{1}{2}$ δυτικοί, 1485 Ὀρθόδοξοι, 14780 Μεννονίται καὶ 244264 Ἰσραηλίται. Τὸ πολίτευμα εἶνε συνταγματικὴ μοναρχία, ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἡ τῶν Εὐγγελικῶν, ἡ ἐτησία πρόσοδος περὶ τὰ 200 ἑκατ. φράγ. τὸ δημόσιον χρέος ὑπὲρ τὰ 620, ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς περὶ τὰς 130 χ. καὶ τὸ ναυτικὸν περὶ τὰ 55 πλοῖα διαφόρου μεγέθους, Πᾶς πολίτης εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοῦτο ἔχει πολλὴν τὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ λαοῦ· διὸ ἐν πολέμῳ δύνανται νὰ ὀπλισθῶσιν ὑπὲρ τὰς 500 χ. (ἴδε πίνακα 15).

Γῆ, κλίμα, προϊόντα, βιομηχανία καὶ ἐμπόριον.

§ 104. Ὅλη σχεδὸν εἶνε πεδινὴ, ὑποκειμένη παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν εἰς τὰς θαλασσίους ἐκρῦσεις· τὸ δὲ κλίμα συγκεκριμένον καὶ ὑγιεινόν, παρὰ δὲ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν ὑγρὸν καὶ εὐμετάβλητον. Διαρρέουμένη δὲ καὶ ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν (§. 49) φέρει τοὺς ἱκανοὺς καρποὺς πρὸς διατροφὴν τῶν κατοίκων, τῶν ὁποίων ἡ βιομηχανία ἔφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεώς της καὶ ἡ παιδεία καὶ ὁ πολιτισμὸς δὲν ἀπολείπονται τῶν Γερμανικῶν πολιτειῶν. Ἡ ἀλιεία, τὸ ἤλεκτρον καὶ τὰ πλούσια καὶ ἀπέραντα αὐτῆς δάση φέρουσι μεγάλας ποσότητας χρημάτων, οἱ δημητριακοὶ καρποί, τὸ λίνον καὶ τὸ κανάβιον εἶνε ἄφθονα καὶ τὸ ἐμπόριον ἀκμάζει.

Διαίσεις.

§ 105. Οἱ ἔθνικοι Πρωσσοὶ τὸ 1230 καταχθίσαντες εἰς τὸν Χριστιανισμὸν διὰ νέων σταυροφοριῶν ὑπὸ τῶν Ἰπποτῶν τοῦ τευτονικοῦ τάγματος. Χρεώστουσι δὲ τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς δυνάμεώς των εἰς τὸν Φριδερίκον Γουλλιέλμον· ἐπειδὴ ὁ μέγας αὐτοῦ ἀνὴρ ἀπῆλλαξε τὸ δουκάτον τῆς Πρωσσίας τοῦ νὰ ὑποτελῆ εἰς τὴν Πολωνίαν, καὶ ὑποδεχθεὶς τοὺς διωχθέντας Γάλλους μετεβρῦθημένους ἐπολυανθρώπισεν, ἐπλούτισεν καὶ ἐξεπαίδευσεν τὴν ἐπικρατείαν του. Φριδερίκος δὲ ὁ Β. ὅστις μέγας καὶ μοναδικὸς Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἐπονομασθεῖς ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 1740—1786, διὰ τῶν εὐτυ-
χῶν πολέμων καὶ τῆς φρονίμου χρήσεως ὄλων αὐτοῦ τῶν δυνά-
μεων ὕψωσεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸ Πρωσσικὸν βασίλειον, ὥστε συγ-
καταριθμεῖται νῦν εἰς τὰ μέγιστα τῆς Εὐρώπης κράτη. Χωρίζε-
ται δὲ εἰς δύο, 1) εἰς τὰ πρὸς Δ. Γερμανικὰ κράτη συγκείμενα ἀ-
πὸ τὴν Ῥηνικὴν Πρωσσίαν πρὸς Δ., τὴν Πομμερανίαν πρὸς Β. τὸ
μέγα δουκάτον τοῦ Βρανδεμβούργου εἰς τὸ κέντρον, τὸ Σαξωνι-
κὸν δουκάτον εἰς τὰ ΝΑ. καὶ τὸ τῆς Σιλεσίας εἰς τὰ ΝΑ. ὑπο-
διαιρούμενα εἰς 19 διοικήσεις, καὶ 2) εἰς τὰ ἰδίως Πρωσσιὰ κρά-
τη, τὰ ὅποια ὑποδιαιρούμενα εἰς 9 διοικήσεις εἶνε ἡ ἰδίως Πρωσ-
σία καὶ τὸ μέγα δουκάτον Ποσνίας περιλαμβάνον τὸ ὅποιον ἐδόθη
εἰς τὴν Πρωσσίαν μετὰ τὴν τελευταίαν εἰρήνην μέρος τῆς Πολωνίας.

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 106. *Βερολίνο*, ἐπὶ τοῦ Σπραιῦ, μητρόπολις τοῦ μεγάλ-
ου δουκάτου τοῦ Βρανδεμβούργου καὶ καθέδρα τοῦ βασιλείου
ἔχουσα 438964 κατ. καὶ διασημώτατον πανεπιστήμιον· ἐκ τῶν
46 πύλων τοῦ τείχους αὐτῆς διαπρέπει ἡ Βρανδεμβούργιος, ἀπο-
μίμημα τῶν περικλεῶν προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως. *Ποτσδάμη*,
δευτέρα μητρόπολις τοῦ βασιλείου πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ Βερολίνου
πλησίον τοῦ περιφήμου φρουρίου *Σαρσουαί*, ἦγον πανσιλόπου,
εἰς τὸ ὅποιον ἠγάπα νὰ διατρίβῃ Φριδερίκος ὁ μέγας. *Μαγδεμ-
βούργον*, ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος, μητρόπολις τοῦ Σαξωνικοῦ δουκάτου
καὶ πόλις ἰσχυροτάτη, ἔχουσα 53 χ. περίπου κατ. *Άλλη*, πρὸς
τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἄξισημείωτος διὰ τὰ ταρίχη καὶ τὸ πανεπι-
στήμιόν της. *Βιτεμβέργη*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἐπίσημος
διὰ τὸν τάφον τοῦ καθηγητοῦ καὶ μεταρρυθμητοῦ Λουθήρου καὶ
τοῦ φίλου αὐτοῦ Μελάχθωνος. *Κύστρινον*, πρὸς Α. τοῦ Βερολίνου
εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Οὐιάδρου καὶ Βάρθιος. *Φραγκόφουστον* τὸ
ἐπὶ τοῦ Οὐιάδρου, πρὸς Ν. τοῦ Κυστρίνου, περίφημος διὰ τὰς ἐμ-
πορικὰς πανηγύρεις της, τὰς ὡραίας ὁδοὺς καὶ τὰ μνημεῖά της.
Στέττινον, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Βερολίνου ἐπὶ τοῦ Οὐιάδρου, μητρό-
πολις τῆς Πρωσσικῆς Πομμερανίας, ἰσχυροτάτη καὶ ἐμπορικω-
τάτη, ἔχουσα περὶ τὰς 50 χ. κατ. *Στραλοούνδη*, πρὸς τὰ ΒΔ.
τῆς ἀνωτέρω εἰς τὸν πορθμὸν, ὅστις χωρίζει τὴν νῆσον *Ρούγην*
ἀπὸ τῆς ἠπείρου, μητρόπολις τῆς πάλαι Σουηδικῆς Πομμερανίας
καὶ πόλις ἰσχυροτάτη. *Βρεσλαυία*, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Βερολίνου
ἐπὶ τοῦ Οὐιάδρου, μητρόπολις τῆς Σιλεσίας, ἥτις διὰ τὰ μνημεῖα,
τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πληθυσμὸν της ἔλαβε τὸν
τίτλον τρίτης μητροπόλεως καὶ ἔχει περὶ τὰς 420 χ. κατ. *Μο-
ναστήμιον ἢ Μινστέρη*, πρὸς Β. τῆς Ῥηνικῆς Πρωσσίας, περίφη-
μη φηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μος διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1648, καθ' ἣν ἀποπερατώθη ὁ τριακονταετής πόλεμος. *Δυσσειδόρφη*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις μεγάλη καὶ βιομήχανος. *Κοβλέντσον*, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μοσέλλα καὶ Ῥήνου, πόλις ὄχυρά καὶ προτείχιμα τῆς Γερμανίας καὶ Πρωσσίας κατὰ τῆς Γαλλίας. *Κολωνία*, ἐπὶ τοῦ Ῥήνου, διάσπαστος διὰ τὸ ἀρωματικὸν τῆς ὕδωρ, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 402 χ. κατ. *Αὐτοχρηστον* (*Aix-la-Chapelle*), πρὸς Ν. τῆς Κολωνίας, παλαιὰ αὐτοκρατορικὴ καθέδρα, ἐν ἧ σῶζεται Γοθικοῦ κόσμου ναὸς καὶ ὠραία ἀναπηδαστικὴ πηγὴ ἔχουσα κεχρυσωμένον ὄρειχάλκινον ἀνδριάντα τοῦ μεγάλου Καρόλου· οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀριθμοῦνται περὶ τὰ 52 χιλ. *Δαντίσκοι*, πρὸς Β. παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐίστοῦλα, μητρόπολις τῆς παλαιᾶς δυτικῆς Πρωσσίας καὶ ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 62 χ. κατ. *Μαριμβούργον*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, παλαιὰ καθέδρα τῶν Ἴπποτων τοῦ Τευτονικοῦ Τάγματος, τὸ ὅποιον ἐθεμελίωσε τὴν Πρωσσικὴν μοναρχίαν. *Θόρον*, ἐπὶ τοῦ Οὐίστοῦλα, πόλις ὄχυρά καὶ πατρίς τοῦ Κοπερνίκου. *Καιρσιβέργη*, εἰς τὰ ΒΑ. παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πρεγέλου, μητρόπολις τῆς πάλαι ἀνατολικῆς Πρωσσίας ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 75 χ. κατ. *Ποσνία*, ἐπὶ τοῦ Βάρθιος, μητρόπολις τοῦ δμωνύμου μεγάλου δουκᾶτου, ἔχουσα περὶ τὰς 40 χ. κατ.

Νῆσοι τῆς Πρωσσίας, *Βολλίνη* καὶ *Οὐσεδόμη*, ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐίστρου ἔχουσαι ὁμωνύμους πόλεις. *Ρούγη*, ἀντικρὺ τῆς Σιρχλσόνδης πρὸς Β. τῶν ἀνωτέρω.

— 0 —

ΔΑΝΙΑ.

Θέσις, ὄρια, κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεία κτ.λ.

§. 107. Ἡ Δανία (Κιμβρική χερσόνησος καὶ νῆσοι Σκάνδειαι) ἐκτὸς τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῶν νήσων Φικροῶν, κειμένη μεταξὺ τῆς 26° σχεδὸν καὶ 33° Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 53° καὶ 58° Β. π. καὶ ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Καττεγάτου καὶ τοῦ Σκαγγεράκου, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς βορείου Οὐλάσσας, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἄλβιος, διὰ τοῦ ὁποίου χωρίζεται ἀπὸ τῆς Γερμανίας, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς Οὐλάσσας, τοῦ Σούνδου καὶ τοῦ Καττεγάτου, ἔχει 2495 τ. μ. ἐπιφ., 2468638 κατ., τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι εἶνε Λουθηρανοὶ, πρόσθετον περὶ τὰ 35 ἑκατ. φράγ, δημόσιον χρέος περὶ τὰς 300 χ. δραχ., στρατὸν τῆς ξηρᾶς περὶ τὰς 40 χιλ. καὶ ναυτικὸν ἔως 120 πλοῖα διαφόρου μεγέθους. Τὸ πολίτευμα τῆ ὁποῖον

μέγαν τοῦ 1660 ἦτον ἐκλεκτικὸν καὶ ἀριστοκρατικὸν, καὶ μέχρι τοῦ 1834 κληρονομικὴ ἀπόλυτος μοναρχία, τῶνδ' εἶνε συνταγματικὴ μοναρχία. Συνίσταται δὲ ἀπὸ τὰς νήσους τὰς κειμέναις εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν, τὴν χερσόνησον Ἰουτλανδίαν, τὰ δουκάτα Ὀλστεινον, Σλεσβίγην καὶ Λαουεμβούργον, τὴν Ἰσλανδίαν, τὰς νήσους Φαρβόας, τὴν ἐν Ἀμερικῇ Γραιλανδίαν καὶ τὰς ἐν ταῖς Δυτικαῖς Ἰνδίας νήσους τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου (ἴδε πίν. 16).

Κλίμα, προϊόντα καὶ βιομηχανία.

§ 108. Αἱ νῆσοι τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης εἶνε αἱ μᾶλλον συγκερασμένοι, τερπνὰ καὶ σιτοφόροι· ἡ δὲ Ἰουτλανδία εἶνε ἐν γένει ψυχρὰ καὶ ἐλώδης, τρέφουσα πολλὰ βοσκήματα καὶ περιέχουσα ἱκανὴν ποσότητα γαιανθράκων, οὗτινες ἀναπληροῦσι τὴν ἔλλειψιν τῶν κωσοξύλων. Τὸ Ὀλστεινον ἔχει πλουσίας νοῦας, εἰς τὰς ὁποίας τρέφονται ὀνομαστοὶ ἵπποι· ἡ Ἰσλανδία εἶνε ὀρεινὴ καὶ λίαν ψυχρὰ, εἰς τὴν ὁποίαν μῆτε δημητριακοὶ καρποὶ ἐπιδίδουσι, μῆτε μεγάλα δένδρα ὑπάρχουσι. Κυριωτέρα καλλιέργεια αὐτοῦ εἶνε ἡ τῶν γαιωμῆλων ὑπάρχουσι δὲ ἔτι καὶ πολλὰ ἡφαίστια, τὰ ὅποια ὑψάνουσι ὀρμητικὰς χειμάρρους εἰς ὕψος τεράστιον.

Αἱ ἐπισημότεραι νῆσοι καὶ πόλεις.

§ 109. Τῆς Σηλανδίας, χωριζομένης πρὸς Α. ἀπὸ τῆς Σουηδίας διὰ τοῦ Σούνδου, εἶνε ἡ Κοπενάγη, μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ βασιλείου, κορυφαῖος πολεμικὸς λιμὴν, ναύσταθμος καὶ τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, ἔχουσα 143591 κατ. καὶ ἡ Ἐλσιγγόρη, δευτέρα πόλις, ἐν ἧ εἰσπράττονται ὅλα τὰ τέλη ἀπὸ τὰ διερχόμενα διὰ τοῦ Σούνδου πλοία. Τῆς Φυνίας, κειμένης πρὸς Δ. τῆς Σηλανδίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ μεγάλου Βέλτου, μητρόπολις εἶνε ἡ Ὀδένησ· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν μικροῦ λόγου ἄξιαι.

Ἡ Ἰουτλανδία κειμένη πρὸς Α. τῆς Φυνίας, ἐκ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ μικροῦ Βέλτου, διαιρεῖται εἰς βόρειον, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα εἶνε τὸ Φιθοῦργον, καὶ ἡ Ἀαλβόργη, λιμὴν εἰς τὴν εἰσοδὸν βαθέος κόλπου σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ Καττεγάτου· ἡ δὲ μεσημβρινὴ ὀνομαζομένη δουκάτον Σλεβίγης ἔχει πρωτεύουσαν ὀμόνυμον ἧτις, κειμένη ἐπὶ βαθέος κόλπου, εἶνε ὄρχαία καὶ ἀκμαιοτάτη, ἀλλὰ τὸ Φιλεροθούργον εἶνε ἡ μεγαλειτέρα πόλις τοῦ δουκάτου, κειμένη βορειότερον.

Τὰ δουκάτα Ὀλστεινον, πρὸς Ν. τῆς Σλεβίγης, τοῦ ὁποίου
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἐπισημοτέρα πόλις εἶνε ἡ *Κείλη*, καὶ τὸ *Λαουεμβούργον* κείμενον πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ ἀνωτέρω, ἀνήκουσιν ἐκάτερα εἰς τὴν Γερμανικὴν Ὀμοσπονδίαν.

Ἡ *Ἰσλανδία*, ἕξουν νῆσος τοῦ πάγου, ἀνήκουσα ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχει θέσιν μᾶλλον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἶνε ἡφαιστίος καὶ ὄρεινὴ διαιρουμένη πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ κύκλου καὶ ἔχουσα τὴν *Ἐκλαρ*, ὄρος ἡφαιστίον, ὑπὲρ τὰς 3120 ποδ. ὑψηλόν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς λογιζόμενοι περὶ τὰς 50 χ. ζῶσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τῆς ἀλείας, τῶν δερμάτων καὶ τῶν πέλων, εἶδους τινὸς νησσῶν. Ἐπισημοτέρα πόλις αὐτῆς εἶνε ἡ *Ρεϊκιαβίκη*. Αἱ δὲ νῆσοι *Φαρόαι*, κείμεναι πρὸς Ν. τῆς Ἰσλανδίας, εἶνε αἱ πλεῖσται ἀκατοίκητοι.

Ἡ *Δανία* ἔχει καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἀποικίας πολλὰς μὲν, ἀλλὰ μικροῦ λόγου ἀξίας.

— 0 —

ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΑ ΚΡΑΤΗ.

Θέσις, ὄρια, κάτοικοι, πολιτεῖνμα καὶ ὄργανα.

§ 110. Ταῦτα κείμενα μεταξὺ τῆς 22° καὶ 48° Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 55° καὶ 74° Β. π. ἐκτείνονται ἐπὶ τῆς ἐκτεταμένης Σκανδιναυικῆς χερσονήσου, ὀριζόμενα πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῆς βορείου θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Σκαγγεράκου καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς αὐτῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ρωσσίας. Ἔχουσι δὲ 43803 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 5072820 κατ. διαμνηστρομενων, ἐξ ὧν τὰ 8004 τ. μ. καὶ οἱ 3482 ἑκατ. κατ. ἀνήκουσιν εἰς τὸ βασίλειον τῆς Σουηδίας, καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τὸ βασίλειον τῆς Νορβηγίας, τὰ ὅποια ἔχουσι μὲν ἓνα βασιλέα, σχηματίζουσιν ὅμως δύο διαφόρους καὶ ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων πολιτείας. Τὰ περιερίζοντα τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως βουλευτικὰ σώματα συγκροτοῦνται ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν εὐγενῶν, τοῦ κλήρου, τῶν πολιτῶν καὶ τῶν χωρικῶν. Ἡ Σουηδία ἔχει 40 ἑκατ. φρ. ἐτησίαν πρόσοδον, 54 χρέος, 45 χ. στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ περὶ τὰ 500 πλοῖα, τὰ πλεῖστα μικρά· ἡ δὲ Νορβηγία 40 ἑκατ. φρ. πρόσοδον, 30 χρέος, 23 χ. στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ 145 πλοῖα διαφόρου μεγέθους.

Κλίμα, προϊόντα, βιομηχανία καὶ διαίρεσις.

§ 111. Τὸ κλίμα μόνον πρὸς Ν. εἶνε ἄλλοτερον, συγκεκριμένον, Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πρὸς Β. δὲ ψυχρὸν καὶ τὸ ἔδαφος ὀλίγον εὐφρονον, γέμον λιμνῶν καὶ ὄρεων ὑψηλῶν (§ 45 καὶ 48). Κυριωτέρα ἀσχολία τῶν Σκανδιναυῶν εἶνε ἡ δασοκομία, ἡ μεταλλωρυχία, ἡ θήρα, τὸ ἐμπόριον, ἡ ναυτιλία καὶ ἡ ἀλιεία· ἡ δὲ βιομηχανία εἶνε οὐδενὸς λόγου ἀξία. Οἱ Σκανδιναυοὶ εἶνε ἐκ τῶν μάλλον πολιτισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἡ συγκοινωνία τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν τῶν χειμῶνα εἶνε εὐκολωτέρα. Ἡ Λαπωνία, ἔνθα ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ διαρκοῦσι τρεῖς μῆνας, περιέχει εὐτελῆ τινα χωρία καὶ κατοίκους μικροῦ ἀναστήματος, δυσειδείς καὶ τοὺς πολλοὺς εἰδωλολάτρης, τρεφομένους ἀπὸ ἀρθόνους ταρανδούς, οἵτινες μόνον εἰς τοὺς ἀρκτέλους τόπους ζῶσι· διὰ χαμουλικῶν ταξειδεύουσιν οἱ Λάπωνες τοὺς καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος κεκαλυμμένους ὑπὸ χιόνος καὶ πάγου τόπους τῶν.

Ἡ Σουηδία διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλους νομοὺς, ὑποδιακρινόμενους εἰς 24 ἐπαρχίας (ἴδε πίνακα 17.) Νομοὶ δὲ εἶνε ὁ Σβεαλάνδης, εἰς τὸ μέσον, Γοθλάνδης πρὸς Ν., Νορβιλάνδης πρὸς Β. καὶ Λαπωνίας ἐπι βορειότερον. Ἐπιστημότεραι πόλεις *Στοκχόλμη*, ἐπὶ τῆς Μαιλάρης λίμνης, μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ βασιλείου ἔχουσα εὐρυχωρότατον λιμένα καὶ 401502 κατ. *Οὐψάλη*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἔχουσα ἐπίσημον πανεπιστήμιον καὶ περὶ τὰς 40 χ. κατ. *Γοθεμβοῦργον*, πρὸς Δ. τῆς Γοθλάνδης, λιμὴν καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Σουηδίας. *Γορτέα*, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμώνυμου ποταμοῦ, τὰ ὕδατα τοῦ ὁποίου πηγνυται μέχρι 18 ποδ. πάχους. *Σαρλσκρόνα*, εἰς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ὁ πρῶτος πολεμικὸς λιμὴν τοῦ βασιλείου. *Κα.λμάρη*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, ναύσταθμος διάστημα διὰ τὴν τὸ 1367 ἔνωσιν τῶν τριῶν στεμμάτων Σουηδίας, Νορβηγίας καὶ Δανίας ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς μεγάλης Μαργαρίτης Βαλδεμάρης, ἥτις ἐπεκλήθη ἡ Σεμίραμις τῆς Ἀρκτου.

Ἡ Νορβηγία, κειμένη πρὸς Δ. τῆς Σουηδίας, διαιρεῖται εἰς 4 νομοὺς οἵτινες ἐκτὸς ἐνὸς εἶνε ὁμώνυμοι τῶν μητροπόλεων τῶν καὶ ὑποδιακροῦνται εἰς 48 ἐπαρχίας (ἴδε πίνακα 17)· τούτων ἐπιστημότεραι πόλεις εἶνε *Χριστιανία*, πρὸς Ν. ἐπὶ κόλπου θαθῆος, μητρόπολις τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς ἐπαρχίας Ἀγγερχούσου φερωνύμου τοῦ ἐπ' αὐτῆς φουρτίου Ἀγγέρου, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 20 χ. κατ. *Δροσθίμη*, *Βέργη* καὶ *Χριστιανσόνδη*, λιμένες εἰς τὰ δυτικά καὶ μεσημβρινὰ παράλια· εἰς τὰς δύο πρώτας εἶχον τὴν καθέδραν τῶν οἱ παλαιοὶ βασιλεῖς τῆς Νορβηγίας. Ἐπιστημότεραι νῆσοι.

1) Εἰς τὴν βαλτικὴν θάλασσαν, ἡ *Ὁσελάνδη* καὶ ἡ *Γοθλάνδη*.

2) Εἰς τὴν βόρειον θάλασσαν κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τῆς

Νορβεγίας κείται τὸ σύμπλεγμα τῶν Λοφθοδῶν, πρὸς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ὁ ὀνομαστός θαλασσοστρόβιλος, ὅστις τὸν χειμῶνα, καὶ μάλιστα ὅταν πνέωσι βορειοδυτικοὶ ἄνεμοι, προξενεῖ κρότον ἀκουόμενον πολὺ μακρὰν καὶ ἐφέλκει καὶ καταποντίζει τὰ περὶ αὐτὸν διαβαίνοντα πλοῖα.

Ἐξωτερικαὶ κτήσεις τῆς Σουηδίας τανῦν εἶνε ἡ νῆσος τοῦ Ἀργίου Βαρθολομαίου εἰς τὰς Ἀντίλλας, παραχωρηθεῖσα τὸ 1784 ὑπὸ τῶν Γάλων.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Θέσις, ὄρια, μέγεθος καὶ διαίρεσις.

§ 112. Κείμεναι εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Εὐρώπης μεταξὺ τῆς 70—200 Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 500—610 Β. π. καὶ χωριζόμεναι ἀπὸ τῆς Γαλλίας διὰ τῆς Μάγχης καὶ τοῦ Καλαισιῦ πορθμοῦ συνίστανται ἐκ δύο μεγάλων νήσων καὶ πολλῶν μικρῶν. Μεγάλαι εἶνε ἡ Βρετανία πρὸς Α καὶ ἡ Ἰρλανδία πρὸς Δ. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὸ βασίλειον τῆς Ἀγγλίας πρὸς Ν. μετὰ τῆς ἡγεμονίας τῆς Οὐαλλίας, πρὸς τὰ ΒΔ. τοῦ ἀνωτέρου, καὶ τὸ βασίλειον τῆς Σκωτίας πρὸς Β., ἡ δὲ Ἰρλανδία ἀποτελεῖ τὸ τρίτον βασίλειον· αἱ δὲ μικραὶ νῆσοι εἶνε διεσπαρμέναι πέριξ τῶν δύο μεγάλων. Ἄπασα δὲ ἡ ἐπιφάνεια τῶν Βρετανικῶν νήσων εἶνε 5700 τ. μ. ἐξ ὧν 2773 κατέχει ἡ Ἀγγλία, 34 ἡ ἡγεμονία τῆς Οὐαλλίας, 4227 ἡ Σκωτία, 4531 ἡ Ἰρλανδία καὶ τὰ λοιπὰ αἱ μικραὶ νῆσοι. (ἴδε πίνακα 18).

Κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 113. Μολοντί τὸ κλίμα τῶν Βρετανικῶν νήσων εἶνε ὑγρὸν καὶ ὀμβρῶδες, αἱ σχεδὸν πεδίναί γαίαι αὐτῶν διαβρέζονται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν (§ 18) εἶνε εὐφοροὶ, τρέφουσι πλῆθος βοῶν καὶ προβάτων, ὠραία ἔρια φερόντων, καὶ ἔχουσι ἀφθονα μεταλλεῖα σιδήρου, κασιτέρου, μολύβδου, γαλλίου καὶ γαιανθράκων. Εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους ἡ γεωργία, ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ βιομηχανία ἔφθασαν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς ἐντελείας. Ἄλλ' ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον συνίσταται ὁ ἀληθὴς πλοῦτος καὶ ἡ ἀνυπέβλητος δύναμις εἶνε τὸ ἐκτεταμένον ἐμπόριον, ἐσωτερικῶς μὲν εὐκολονόμενον διὰ πολλῶν διωρύχων καὶ σιδηρῶν ὁδῶν, ἐξωτερικῶς δὲ ζωοποιούμενον καὶ προστατευόμενον διὰ τοῦ κελοσσαίου ναυτικοῦ, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὑποτελῆ εἰς τὴν μεγάλην Βρετανίαν.

Κάτοικοι, γλώσσα, θρησκεία και κοινωνική κατάσταση.

§ 114. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς μεγάλης Βρετανίας εἶνε περί τὰ 27 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. ἐξ ὧν περί τὰ 17 κατοικοῦσι τὴν Ἀγγλίαν, σχεδὸν 2 ἑκατ. τὴν ἡγεμονίαν Οὐαλλίαν, σχεδὸν 3 ἑκατ. τὴν Σκωτίαν καὶ περί τὰ 6 $\frac{1}{2}$ τὴν Ἴρλανδίαν. Κοινὴ γλῶσσα αὐτῶν εἶνε ἡ Ἀγγλική, μίγμα Γερμανικῆς καὶ Γαλλικῆς. Ἐκτός τῶν Ἀγγλῶν κατοικοῦσι τὰς Βρετανικὰς νήσους ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Κελτῶν, Γαλάται καὶ Οὐάλλιοι, τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα μικρὸν παραλλάσσει τῆς Ἀγγλικῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ Ἀγγλική, ἐν δὲ τῇ Σκωτίᾳ ἡ τῶν Πρεσβυτεριανῶν, ἀμφοτέραι Λουθηρανικαὶ αἱρέσεις, ἐν δὲ τῇ Ἴρλανδίᾳ ἡ δυτικὴ. Οἱ κάτοικοι τῆς μεγάλης Βρετανίας συνιστῶσι τὸ βιομηχανικώτερον, φιλοτεχνικώτερον καὶ ἐμπορικώτερον ἔθνος τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν καὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς Γῆς. Ἄλλ' οἱ μεγάλοι θησαυροὶ οἱ προσερχόμενοι ἐκ τῶν ἐκτεταγμένων κατακτήσεων, τῆς ἀνθρώπου βιομηχανίας καὶ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου περιορίζονται εἰς χεῖρας ἐλαχίστων, οἱ δὲ λοιποὶ, ὑπερβαίνοντες τὸ $\frac{1}{10}$ τοῦ πληθυσμοῦ, στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου καὶ ἕνεκα τούτου ὑπάρχει καὶ ὁ ὑπὲρ τῶν πενήτων λεγόμενος φόρος, ὅστις ἀναβαίνειν κατ' ἔτος μέχρι τῶν 200 ἑκατ. φρ. δὲν ἐπαρκεῖ οὐδὲ εἰς τὰς πρώτας ἀνάγκας αὐτῶν.

ΣΗΜ. Ἡ ἐπιφάνεια καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ τῶν κτήσεις αὐτῆς τε καὶ τῆς Ἀγγλικῆς ἑταιρείας τῶν Ἰνδιῶν εἶνε ὡς ἑξῆς.

Εὐρώπης	5782	τ. μ.	27621862
Ἀμερικῆς	150650		3628603
Ἀφρικῆς	6377		923263
Αὐστραλίας	69345		484781
Ἀσίας	1097		1661612
ἑταιρείας	73868		161484295
	<hr/>		<hr/>
	207112		19.803426

Πολίτευμα.

§ 115. Ἡ νῦν Ἀγγλία ὀνομαζομένη πρότερον Βρετανία ὑπέκυψεν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν δυναστείαν ἀπὸ τοῦ 73 ἔτους Π. Χ. μέχρι τοῦ 418 Μ. Χ. Πάγουσα δὲ ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς καὶ λεηλασίας τῶν ἀγρίων Κελτῶν ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σαξόνων, φύλων Γερμανικῶν, οἵτινες διώξαντες τοὺς ληστὰς κρατοῦσι τὴν ἐλευθερωθεῖσαν χώραν. Οἱ δὲ Βρετανοὶ, δυσαρεστηθέντες διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπιστίαν τῶν ἰδίων ὑπερασπιστῶν, ἐγκαταλιπόντες τὴν χώραν τῶν, κατόκησαν τὴν ΒΔ. Γαλλίαν. Ἡ δὲ Ἀγγλία διηρέθη τότε εἰς ἑπτὰ μικρὰ βασι-

λαια, τὰ ὑποία τὸ 827 ὁ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάλου Καρόλου ἀναστραφείς καὶ παιδευθείς Ἐγβέρτος ἠνωσεν εἰς μίαν μοναρχίαν. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐγένοντο μὲν κατὰ καιροῦς ἐπιδρομαὶ καὶ λεηλασίαι ὑπὸ τῶν Δανῶν καὶ Νορμανδῶν, ἀλλ. ἀπὸ τοῦ 1064 Μ. Χ. ἡ Ἀγγλία δὲν ὑπέστη οὐδεμίαν μεταβολὴν, μάλιστα δὲ προσκυζήθη, προσλαβούσα ἀλληλοδιαδόχως τὸ τῆς Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας βασίλειον καὶ πανταχοῦ πολλὰς ἐκτεταμένους χώρας κατακτήσασα. Κυβερνᾶται δὲ τανῦν συνταγματικῶς, καὶ ἡ μὲν νομοθετικὴ ἐξουσία ἀπόκειται εἰς τὸ βασιλεῦον πρόσωπον, εἴτε ἄρβεν εἴτε θῆλυ, ἡ δὲ νομοθετικὴ εἰς δύο συλλόγους, τὴν ἄνω βουλὴν ἢ σύλλογον τῶν Λόρδων ἀριθμουμένων ἕως 126, καὶ τὴν κάτω βουλὴν ἢ σύλλογον τῶν κοινοτήτων περιλαμβανούσαν ἕως 658 ἀνδρας.

Πρόσοδος, δαπάνη, χρέος, δόγματις καὶ ἐπισημ. πόλεις.

§ 116. Τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἡ ἐτησίαι πρόσοδος ἀνωτέρα οὖσα τῆς δαπάνης λογίζεται περὶ τὰ 2½ διλιόν. δραχ., τὸ δημόσιον χρέος περὶ τὰ 17 διλιόν., ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς ὑπὲρ τὰς 254 χ. ἔξ ὧν 50 μόνον μένουσιν εἰς τῆς Βρετανικῆς νήσους, αἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὰς κατακτήσεις· τὸ ναυτικὸν συνίσταται ἐξ 628 πλοίων διαφόρου μεγέθους καὶ ὀπλισμένων ἐξ 70 χιλ. θαλαστίων στρατιωτῶν, καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἐκ 30 περίπου χιλ.

Ἡ Ἀγγλία χωριζομένη πρὸς β. ἀπὸ τῆς Σκωτίας διὰ γραμμῆς ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ Σολθάη κόλπου καὶ περατουμένης εἰς τὴν πόλιν Βερβίικην περιλαμβάνει τὴν ἰδίως Ἀγγλίαν, ὑποδιαιρουμένην εἰς 40 ἐπαρχίας, καὶ τὴν ἡγεμονίαν Οὐαλλίαν, ὑποδιαιρουμένην εἰς 12. (ἴδε 18 πίνακα). Ἐπισημότεραι πόλεις *Λορδισον*, κατὰ τὸν Τάμεσιν ὑπὸ τῶν πλέον μεγάλων πλοίων ἀναπλεόμενον καὶ διαιρουντα τὴν πόλιν εἰς δύο ἄνισα μέρη, μητρόπολις τῆς Βρετανίας, καθέδρα τοῦ βασιλείου καὶ πόλις μεγίστη, πολυανθρωποτάτη, πλουσιωτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ διασημοτάτη τοῦ κόσμου, ἔχουσα μεγαλοπρεπεστάτας οἰκοδομὰς, λιμένα εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον καὶ 2950000 κατ. *Γόρκη* (Ἐβόρακον), πρὸς Β. παρὰ τὸν Οὐρβερρον, πόλις ἀρχαία, δευτέρα ἄλλοτε τῆς Ἀγγλίας καὶ θρόνος τοῦ ἐνὸς τῶν δύο ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς ἔχουσα 29 χ. κατ. *Βριστόλη*, πρὸς τὰ ΝΔ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σαθέρν, ἔχουσα 122 χιλ. κατ. *Λιβερπούλη*, ἐπὶ τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης, ἐμπορικωτάτος λιμὴν ἔχων 230 χ. κατ. *Μαγχέστηρ* καὶ *Βιρμιγγάμη*, πρὸς Α. καὶ Ν, πόλεις μεσόγειοι καὶ λίαν βιομήχανοι ἔχουσαι πλεῖστα ἐργαστάσια· ἡ μὲν πρώτη ἔχει 243 χ. κατ. ἡ δὲ δευτέρα 183. *Γρηουένσιον*, παρὰ τὸ Λονδίνον, ἔχουσα ἐνομοκτὸν ἀστεροσκοπεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου

διέρχεται ὁ πρῶτος μεσημβρινός τῶν Ἀγγλῶν. *Οξφόρδη καὶ Καρταβουρία*, πρὸς Β. τοῦ Λονδίνου, διάσκημοι διὰ τὰ πανεπιστήμιά των. *Καρτερβούρη*, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Λονδίνου, θρόνος ἀρχιεπισκόπου, ὅστις εἶνε ὁ πρῶτος τῶν Λόρδων τῆς Ἀγγλίας. *Λούδρη*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, λιμὴν καὶ ἡ κοινοτέρα διάβασις τῶν ἐξ Ἀγγλίας εἰς Γαλλίαν ταξιδευόντων. *Πορτσμουθὴ καὶ Η.λυμούθη*, πρὸς Ν. λιμένες διασημύτατοι διὰ τὸ πολυμερὲς ναυτικόν, ἔχοντες ὁ μὲν πρῶτος 53, ὁ δὲ δευτέρος 80 χιλ. κατ.

Ἡ Σκωτία (Καλιθονία) κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἀγγλίας, διαίρεται εἰς 30 ἐπαρχίας, ὧν ἐπισημότεραι πόλεις εἰσὶν *Ἐδιμβούργον*, πρὸς τὰ ΝΑ. μητρόπολις ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ 438 χιλ. κατ. *Γλασκόβη*, πρὸς Δ. ἐπὶ τοῦ Κλύδου, ὀνομαστή διὰ τὸ πανεπιστήμιον καὶ τὰ ὀρεχά της τοπογραφικῶς ἔχει 274 χιλ. κατ.

Ἡ Ἰρλανδία (Ἰέρη) διαίρεται εἰς τέσσαρας μεγάλους νομούς, τοῦ Οὐλστέρου πρὸς Β. τοῦ Κονναούκτη πρὸς Δ., τοῦ Λεϊνστέρου πρὸς Α. καὶ τοῦ Μουνστέρου πρὸς Ν. οἵτινες ὑποδιαίρονται εἰς 32 ἐπαρχίας. Ἐπισημότεραι πόλεις *Δουβλίνον* (Ἐβλανα), πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως, τρίτη πόλις τῶν Βρετανικῶν νήσων κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ θρόνος ἀρχιεπισκόπου, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ 230 χιλ. κατ. *Ἀρμάρη*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, καθέδρα τοῦ μητροπολίτου τῆς Ἰρλανδίας. *Γαλβάν*, πρὸς Δ., λιμὴν ἐπὶ τοῦ ὀρεινοῦ κόλπου. *Λιμρίκη*, ἐπὶ νήσου σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ Σχάνωνος. *Κόρκη*, πρὸς Ν. δευτέρα τῆς Ἰρλανδίας κατοικουμένη ὑπὸ 410 χιλ. κατ.

Ἐπισημότεραι τῶν μικρῶν νήσων εἶνε·

1) Αἱ *Νορμαννικαί*, εἰς τὴν Μάγχην παρὰ τὰ παράλια τῆς Γαλλίας, καὶ ἡ *Ἰαίτις* πρὸς Ν. τῆς Ἀγγλίας, ἐκ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ στενοῦ πόρου.

2) Αἱ *Σιλλίαι* (Κασσιτερίδες), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀγγλίας, κατάντικρον τοῦ ἀκρωτηρίου Λιζάρδου.

3) Ἡ *Ἀγγλιεσὴ* εἰς τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν ἀντικρὸ τῆς ἡγεμονίας Οὐαλλίας, καὶ ἡ *Μάρη* πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω.

4) Αἱ *Ἐβρίδες* καὶ κατὰ τοὺς Ἀγγλοὺς γεωγράφους *Οὐέλστέρραι*, πρὸς Δ. τῆς Σκωτίας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι εἶνε ἡ *Αεϊς*, ἡ *Σκὴν* καὶ ἡ *Μοβ.λίη*.

5) Αἱ *Ὀρκαί* ἢ *Ὀρκαδες*, κείμεναι πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Σκωτίας.

6) Αἱ *Σχετλανδικαί*, πρὸς Β. τῶν ἀνωτέρω, τῶν ὁποίων ἡ μεγαλειτέρα λέγεται *Μαυ.λίανδη*.

Α Σ Ι Α.

Θέσις, ὄρια, μέγεθος, κάτοικοι καὶ κοινωνικὴ κατάσταση.

§ 117. Ἡ Ἀσία, ἡ μεγαλειτέρα τῶν πέντε ἡπείρων καὶ πλουσιωτέρα, κειμένη μεταξὺ τῆς 44⁰—207⁰ Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 10—78⁰ Β. π. ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ὠκεανοῦ, ὅστις τὴν χωρίζει ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Καρᾶ, τῶν Οὐράλιων ὄρεων, τοῦ ποταμοῦ Οὐράλη, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Καυκάσου, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Προποντίδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος ἀπὸ τῆς βορείου ἄκρας τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης πρὸς τὰ ΝΔ. μέχρι τοῦ Βεργιγείου πορθμοῦ πρὸς τὰ ΒΑ. λογίζεται περὶ τὰ 4380 Γ. μ., τὸ δὲ μέγιστον πλάτος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Σιβεροβοστοκνοῦ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Βούρου ἐπὶ τῆς χερσονήσου Μαλάκκας πρὸς τὰ ΝΑ. εἶνε 4150. Ὅθεν διὰ μὲν τὸ μέγιστον μῆκος της χρειάζεται νὰ ὀδεύσῃ τις 260, διὰ δὲ τὸ μέγιστον πλάτος 230 ἡμεροδρόμια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς εἰκάζεται περὶ τὰ 655 ἑκατ. Οἱ πρὸς ἄρκτον Σαμογέται, Ἰακῶτοι καὶ Κορτσάτται ζῶσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας· οἱ δὲ τοῦ κέντρου Τάρταροι, μέρος τῶν Περσῶν καὶ Ἀράβων, οἱ Καλμαῦκοι, οἱ Μογγόλοι, οἱ Τουγκοῦσοι καὶ μέρος τῶν Μανδσχοῦρων εἶνε νομάδες καὶ ζῶσιν ὡς ἐπιτοπολὺ ἀπὸ τῆς κτηνοτροφίας καὶ κατοικοῦσιν εἰς κινήτας σκηνάς· τὰ δὲ πρὸς Ν. ἔθνη, μέρος τῶν Ταρτάρων, οἱ λοιποὶ τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν καὶ Μανδσχοῦρων, οἱ Ἰνδοὶ, οἱ Μαλάκκαι, οἱ Σίνοι καὶ οἱ Ἰάπωνες κατοικοῦσι πόλεις καὶ χωρία καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον.

Ἐπιγάγεια, κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 118. Ἡ Ἀσία ἔχει ἐπιφάνειαν 530 χ. τ. μ. καὶ μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν κειμένων νήσων 882 χ. Μέγα μέρος τῆς ἐπιφανείας της κατέχουσιν ἐκτεταμέναι ἔρημοι, τῶν ὁποίων ἐπισημοτέρα εἶνε ἡ Γόβις, ἥτις κεῖται εἰς τὸ κέντρον ἐπὶ ἐκτεταμένου καὶ πολὺ ὕψηλου ὄροπεδίου, ἐνθα βλέπει τις χειμῶνα μακρὸν καὶ τραχὺν καὶ σπανίως ἔχνη βλαστήσεως. Αἱ χῶραι αἱ κειμέναι μεταξὺ τοῦ ἀνωτέρου ὄροπεδίου καὶ τοῦ βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ ἔχουσι τὸν μὲν χειμῶνα δριμύ φύχος, τὸ δὲ θέρος ὑπόκεινται εἰς πυκνὰς ὀμίχλας, αἵτινες βλάπτουσι καιρίως τὴν βλάστησιν. Μόνος

πλοῦτος τῶν αὐτόθι κατοίκων εἶνε τὰ πολύτιμα γουναρικά τῶν ποντίων μυῶν, μελαινῶν ἀλωπέκων, κακουμίων καὶ βενῶν, καὶ ἡ ἀλιεῖα. Αἱ δὲ πρὸς Δ. καὶ Α. γῶραι ἔχουσι κλίμα τερπνὸν καὶ ὑγρινόν, συντελοῦν μεγάλως εἰς τὴν καλλιέργειαν παντὸς εἶδους φυτῶν, οἷον ἐλαιῶν, βαμβυκίων κτλ. αἱ δὲ πρὸς τὰ Ν. καὶ τὰ ΝΔ. ἔχουσι δύο ὥρας τοῦ ἔτους γνωστῆς, συνεχεῖς μὲν βροχᾶς καὶ φρικώδεις αὐχμοὺς, ἀλλὰ κλίμα τερπνὸν καὶ γαλήνιον. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀσίας ἡ φύσις διέχυσε τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας, καὶ αὐτόθι ἡ βλάστησις ἐπιδεικνύει ἐκπληκτικὴν ἀνάπτυξιν. Κυριώτερα προϊόντα τοῦ μέρους τούτου εἶνε ὁ καφῆς, ὁ φοῖνιξ καὶ ὁ λιθάνωτός εἰς τὴν Ἀραβίαν, ὁ κοκκοφοῖνιξ, τὸ Ἰνδικόν, τὸ ζαχαροκάλαμον εἰς τὰς Ἰνδίας, τὸ κιννάμωμον καὶ πολλὰ ἄλλα ἀρώματα εἰς τὴν Κεϋλάνην, τὸ τέϊ εἰς τὴν Κίναν' εἶνε ἔτι καὶ ἄλλα πολύτιμα προϊόντα, οἷον οἶνος ἐξαιρετος, φάρμακα καὶ Ἰνδικοὶ κάλαμοι. Ἐκ δὲ τῶν ζῶων κάμηλοι, ἐλέφαντες, μοσχοδορκάδες, ἀγέλαι πιθήκων, στρουθοκάμηλοι, ψιττακοὶ, παραδείσεια πτηνὰ, ἐπικίνδυνοι λέοντες, τίγρεις, ὕαιναι καὶ θῶες. Ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν χρυσὸς καὶ ἄργυρος, ἄφθονος χαλκός, κασσίτερος, ὑδρᾶργυρος, πολύτιμοι λίθοι, ἀδάμαντες καὶ μαργαρίται, ἀλιευόμενοι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

Παιδεία καὶ θρησκείαι.

§ 119. Ἡ Ἀσία ὑπῆρξεν ἡ κοιτίς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἡ ἔδρα τῶν ἀρχαιστέρων καὶ ἰσχυροτέρων βασιλείων. Αὐτόθι ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τῶν αἰ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ σχεδὸν ἅπασαι αἱ θρησκείαι· ἀλλ' οἱ νῦν κάτοικοι αὐτῆς ἀπολείπονται πολὺ τῶν Εὐρωπαίων, χαρακτηριζόμενοι ἐν γένει ὡς μαλθακοὶ, τρυφηλοὶ, νοθροὶ καὶ βράθυμοι, καὶ διαιρούμενοι εἰς δύο ἴσας σχεδὸν φυλάς, τοὺς κυτρίνους καὶ τοὺς λευκοὺς· ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες μαῦροι κατοικοῦντες τὰς πρὸς Ν. νήσους. Θρησκείαι δὲ εἶνε πολλαί, οἱ δὲ ὁμολογηταὶ αὐτῶν εἰσὶν οἱ Βουδισταὶ, πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ Α., οἱ Βραμισταὶ πρὸς Ν., οἱ Ἰσλαμισταὶ πρὸς Ν. καὶ Δ., οἱ Χριστιανοὶ πρὸς Δ., οἱ Κομφουισταὶ καὶ Δαιμονολάτραι, εἰς τὴν Κίναν, οἱ Σιντολάτραι εἰς τὴν Ἰαπωνίαν· ὑπάρχουσι δὲ καὶ Ἰσραηλῖται καὶ εἰδωολάτραι καὶ ἄλλων ἔτι αἰρέσεων φυλαί.

Παράλια, κόλποι, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

§ 120. Τὸ μῆκος τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας εἶνε 770 γ. μ., τὸ ὅποιον διὰ τὴν περιπλεύσει τινεῖς δι' ἀτμοπλοίου χρειάζεται 3950 ὥρας. Ἀνήκουσι δὲ εἰς αὐτὴν αἱ ἐξῆς ἐπισημότεραι θάλασσαι καὶ κόλποι, ὁ Ἀδένιος, μεταξύ μεσημβρινῆς Ἀραβίας καὶ Ἀφρικῆς· ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα, ἡ Ἀράβιος Κόλπος, μεταξύ Ἀραβίας καὶ

Ἀφρικῆς ἢ Ἀραβικῆ ἢ Περσικῆ θάλασσα, μεταξὺ ἀνατολικῆς Ἀραβίας, Βελουδισιστάν καὶ Ἰνδοστάν ὁ Περσικὸς κόλπος πρὸς τὰ ΝΔ. μεταξὺ Περσίας καὶ Ἀραβίας ὁ Βεγγαλικὸς ἢ Γαγγητικὸς, μεταξὺ τῶν δύο Ἰνδιῶν ὁ Μαρταβάνος, ὁ Σιαμικὸς καὶ ὁ Τορκίνος, πρὸς Ν. τῆς Πέρσης Ἰνδίας ὁ Ἀναδύριος, πρὸς Α. τῆς Σιβηρίας ὁ Κατάγγιος, ὁ Ὀβικός καὶ ὁ Καρικός πρὸς Β. τῆς Σιβηρίας. Ἐπισημότεροι δὲ πορθμοὶ εἶνε ὁ Βαβελμαρδίδ, πρὸς τὰ ΝΔ. ἐνόμων τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μετὰ τοῦ Ἀδενίου κόλπου ὁ Βερίγγιος πρὸς τὰ ΒΑ. μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς. Λίμνη δὲ ἐπισημότεραι εἶνε ἡ Κασπία θάλασσα πρὸς Δ., ἡ Νεκρὰ θάλασσα εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἡ Ἀράλη πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κασπίης θαλάσσης, ἡ Βαϊκάλη καὶ Κάλκυσία πρὸς Ν. τῆς Σιβηρίας, ἡ Κουκουρόρη ἤγουν Κυανῆ θάλασσα καὶ ἡ Τεγγινώρη, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Τιβέτ.

Χερσόνησοι καὶ ἀκρωτήρια.

§ 121. Αἱ χερσόνησοι εἶνε ἑπτὰ· τούτων τέσσαρες εἶνε μεγάλαι καὶ τρεῖς μικραὶ· μεγάλαι μὲν εἶνε ἡ Ἀνατολή (Ἑλλάσσων Ἀσία) μεταξὺ Εὐξείνου Πόντου πρὸς Β., Προποντιδος καὶ Αἰγαίου πελάγους πρὸς Δ. καὶ Μεσογείου πρὸς Ν., ἡ Ἀραβικῆ, μεταξὺ Ἐρυθρῆς θαλάσσης πρὸς Δ., τοῦ Ἀδενίου κόλπου καὶ τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης πρὸς Ν. καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου πρὸς Α., τὸ Ἰνδοστάν (Ἰνδία ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου) μεταξὺ τῆς Περσικῆς θαλάσσης πρὸς Δ. καὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου πρὸς Α., ἡ Ἀνατολικὴ Ἰνδικὴ χερσόνησος (Ἰνδία πέραν τοῦ Γάγγου) μεταξὺ Βεγγαλικοῦ κόλπου πρὸς Δ., καὶ Σινικῆς θαλάσσης πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ Α. Μικραὶ δὲ εἶνε ἡ τῆς Μαλάκκας, μεταξὺ τοῦ ὁμώνυμου πορθμοῦ πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ τοῦ Σιαμικοῦ κόλπου πρὸς τὰ ΒΑ., ἡ τῆς Κορέας μεταξὺ Κυτρίνης θαλάσσης πρὸς Δ. καὶ Ἰαπωνικῆς πρὸς Α., ἡ Καμτσιάτκα μεταξὺ Ὀχοτσικῆς θαλάσσης πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ τῆς Βερίγγειου θαλάσσης πρὸς τὰ ΒΑ. Ἐπισημότερα δὲ ἀκρωτήρια εἶνε ἡ Μεκάλη, εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, τὸ Ρασέλατον εἰς τὴν Ἀραβίαν, τὸ Κομορῖνον εἰς τὸ ὅποιον ἀπολήγει ἡ σειρά τῶν Γαταίων ὄρεων πρὸς Ν. τοῦ Ἰνδοστάν, τὸ Βούρον ἐπὶ τῆς νοτιωτάτης ἄκρας τῆς Μαλακκικῆς χερσονήσου, τὸ Ἀνατολικὸν εἰς τὸν Βερίγγειον πορθμὸν, τὸ Σιβεροβοστοκνῶδιον, ἤγουν βορειοανατολικὸν, τὸ βορειότατον τῆς Σιβηρίας.

Ἔρη.

§ 122. Ὁ Καύκασος, μεταξὺ Εὐξείνου Πόντου καὶ Κασπίης θαλάσσης, ὅστις σήμερον ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν Εὐρώπην ὁ Λί-

βαρος και ὁ Ἀρτιλθάρος, τὰ ὅποια διασχίζουσιν ἀπὸ Β. πρὸς Ν. τὴν Συρίαν· τὸ Σιὰ, ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ· ὁ Ταῦρος, τὸ Αραράτ, ὁ Παροπάμισος, τὰ Μούζια, τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα, Ἀλιτάια, τὰ Σαβαρικὰ, τὰ Δαυρικὰ, τὰ Ἰαβ.Ιουδία, Σταγοβδία καὶ Κρεβέτια, σχηματίζοντα ἐκτεταμένην σειρὰν ἐκτεινομένην ἀπὸ τὰ Ν. παράλιον τῆς μικρᾶς Ἀσίας μέχρι τῆς ΒΑ. ἄκρας τῆς Ἀσίας, διασχίζουσι τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, Περσίαν, Ἀφγανιστάν, Σινικὴν αὐτοκρατορίαν καὶ Σιβερίαν. Ἐκ τοῦ Παροπαμίσου ἀποχωρίζονται πρὸ Ν. τὰ Ἰμαλάια, ἐπὶ τῶν ὁποίων κείνται αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῆς σφαιρᾶς· διακρίνεται δὲ τούτων ἡ Σαβαλαγριρὴ ἤγουν λευκὴν ὄρη, τὸ ὅποιον εἶνε 4390 ἕργ. ὑψ. ὄρη. Ἄλλη πάλιν σειρὰ καταβαίνουσα πρὸς Ν. σχηματίζει τὰ Γαταῖα ὄρη, τὰ ὅποια ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τῶν δυτικῶν παραλίων τοῦ Ἰνδοσταν.

Ποταμοί.

§ 423. Εἰς τὴν Σιβερίαν, ὁ Λένας, ἤγουν βραδύς ποταμὸς, ὁ Ἰερισίτις καὶ ὁ Ὀβις, οἵτινες ἄπαντες ῥέοντες ἀπὸ Ν. πρὸς Β. ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν ἀρκτικὸν παγωμένον Ὠκεανὸν καὶ ἔχουσι ῥοὴν περὶ τὰς 700 λευγ. ὁ Οὐράλης, ὅστις χωρίζον τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ ῥέων πρὸς Ν. ἐκβάλλει εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης, οἵτινες βρέχοντες τὰς ἀνατολικὰς χώρας αὐτῆς καὶ ἐνούμενοι πλησίον τῶν ἐκβολῶν των ὑπὸ τὸ ὄνομα Σχραταλαράβης καταμὸς ἐκβάλλουσι διὰ πολλῶν στομιῶν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. Εἰς τὸ Ἰνδοσταν, ὁ Ἰνδός, ὅστις ῥέων ἀπὸ τὰ ΒΑ. πρὸς τὰ Ν. ἐκβάλλει εἰς τὴν Περσικὴν θάλασσαν· ὁ Γάγγης, ὅστις ῥέων ἀπὸ τὰ ΒΑ. πρὸς τὰ ΝΑ. χύνεται εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον· ὁ Βραμπεκούτρας, ὅστις πηγάζων ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὄρη τοῦ Τιβέτ καὶ στρέφον πρὸς τὰ ΝΑ. ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Εἰς τὴν Βερμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ὁ Ἰραβαῖδης, ὅστις συνιστάμενος ἐκ δύο διακεκριμένων βραχιόνων, τὸν δυτικὸν καὶ ἀνατολικὸν, καὶ πηγάζων ἀπὸ τὰ ὄρη τοῦ Τιβέτ διέρχεται δι' ὅλης τῆς χώρας τοῦ Βερμάν καὶ ἐκβάλλει διὰ πολλῶν βραχιόνων εἰς τὸν Μαρταβάνιον κόλπον. Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Σιὰμ, ὁ Σαλουένιος, ὅστις ῥέων πρὸς Δ. τοῦ ἀνωτέρω ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Ὁ Μενάμ, ὅστις ῥέων ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τοῦ Σιὰμ. Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἀνάμ, ὁ Μακαούριος, ὅστις πηγάζων ὡσαύτως ἐκ τῶν ὀρέων τοῦ Τιβέτ καὶ ῥέων ἀπὸ τὰ ΒΑ. πρὸς τὰ ΝΑ. χύνεται εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν μετὰ 700 λευγ. ῥοὴν. Εἰς τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν, ὁ Ὄγγος, εἰς τῶν μεγίστων τῆς οἰκουμένης, καὶ ὁ Κιάνγγος, ὅστις πηγάζων ὡσαύτως

ἀπὸ τὰ ὄρη τοῦ Τιβέτ ἐκβάλλει εἰς τὴν Κυανῆν θάλασσαν· ὁ πρῶτος ἔχει ῥοὴν ὑπὲρ τὰς 800 λευγ. καὶ ὁ δεύτερος ὑπὲρ τὰς 700· ὁ Ἀμοῦρ, ὅστις ῥέων ἀπὸ τὰ ΝΔ. πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Μογγολίας καὶ Μανδσχορίας ἐκβάλλει ἀπέναντι τῆς Σακαλίνης νήσου μετὰ 650 λευγ. ῥοὴν.

Διαιρέσεις.

§ 124. Ἡ Ἀσία διαιρεῖται εἰς 44 κυριώτερα μέρη τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν, εἰς τὰ Β. καὶ ΒΔ, τὸ Τουρκεστάν, εἰς τὸ κέντρον, τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν καὶ Ἀραβίαν πρὸς Δ., τὴν Περσίαν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὸ Βελουδσχιστάν, τὸ Ἰνδοστάν καὶ τὴν Πέραν Ἰνδιαν πρὸς Ν., τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν πρὸς Α. καὶ τὴν Ἰαπωνικὴν αὐτοκρατορίαν εἰς τὸν μέγαν Ὠκεανόν.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ.

Διαιρέσεις, ἔθνη, καὶ κάτοικοι.

§ 125. Ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία σύγκειται ἀπὸ δύο διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων μέρη, τὴν *Καυκάσιον Ῥωσσίαν* καὶ τὴν *Σιθηρίαν*· ἡ πρώτη χωριζομένη πρὸς Β. διὰ τῆς σειρᾶς τοῦ Καυκάσου ἐκ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας περιλαμβάνεται μεταξὺ Εὐξείνου Πόντου πρὸς Δ., Κασπίας θαλάσσης πρὸς Α. καὶ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ Περσίας πρὸς Ν., ἔχουσα περὶ τὰ 3 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. κατ. καὶ γῆν ὄρεινὴν· ἡ δὲ Σιθηρία κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἀσίας καὶ ἔχουσα ἀπὸ Δ. πρὸς Α. 4300 λευγ. μῆκος καὶ ἀπὸ Β. πρὸς Ν. 500 πλ. περιλαμβάνεται μεταξὺ τοῦ βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, τοῦ ποταμοῦ Καρᾶ, τῶν Οὐραλίων ὄρεων, τοῦ Τουρκεστάν, τῆς Μογγολίας καὶ Μανδσχορίας, τοῦ μεγάλου Ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἐκτεταμένου τούτου μέρους, ἐλάχιστοι ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν κατοικοῦσιν ἑκτασιν, λογιζονται περὶ τὰ 7 ἑκατ. καὶ οἱ πρὸς Β. Καλμουκοὶ καὶ Σαμογέται εἶνε μικρῶσμοι.

Μέγεθος, κλίμα, θρησκεία, προϊόντα καὶ ἐπισημ. πόλεις.

§ 126. Ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία σύγκειται ἐξ ἐπικρατειῶν διαφορῶν μικρῶν ἡγεμόνων ἐκθρονισθέντων ὑπὸ τῶν Ῥώσσιων, καὶ ἐξ ἐπαρχιῶν, αἵτινες ἀλλεπάλληλοι ὑπετάγησαν διὰ τῶν ἔπλων εἰς τὴν Περσίαν καὶ Τουρκίαν. Τινὲς τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶνε Ἀρμένιοι καὶ ὁ πατριάρχης αὐτῶν ἐδρεύει εἰς ὄνομαστὸν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μναστήριον κείμενον πλησίον τῆς Ἐριβάνης, τινὲς δὲ Μωαμεθανοί, καὶ οἱ λοιποὶ εἰδωλολάτραι, τρομεροὶ διὰ τὰς ληστείας των. Ἡ Σιβηρία ἔχει ἀπέκεινα τῶν 600 χιλ. τ. λευγ. ἐπιφ., δηλ. τὸ τρίτον σχεδὸν τῆς Ἀσίας μέρος τούτων εἶνε Ῥώσοι ἀνήκοντες εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνήκουσι εἰς διαφόρους ἀγρίους καὶ εἰδωλολάτραι λαοὺς. Τὸ κλίμα αὐτῷ εἶνε ψυχρὸν καὶ τὸ θέρος βραχυτάτον· τὸ βόρειον μέρος εἶνε σκεπασμένον ἀπὸ ἔλη πάντοτε σχεδὸν παγωμένα καὶ ἀπὸ ἐκτεταμένας ἐρήμους, στέππας ὀνομαζομένας, ἐπὶ τῶν ὁποίων πλανῶνται νομαδικαὶ τινες φυλαί· πᾶν εἶδος καλλιεργείας ἐκλείπει εἰς τὴν 60⁰ τοῦ πλάτους καὶ ὁ σίτος δὲν τελεσφορεῖ πέραν τῆς 55⁰· ἀλλ' ὅμως πολλαὶ πρὸς μεσημβρίαν χῶραι εἶνε εὐφορώταται, φέρουσαι ἀξιώλογα καὶ πολύτιμα προϊόντα· τὰ δυτικὰ καὶ ἀνατολικά ὄρη περιέχουσι πλοῦσια μεταλλεῖα ἀργύρου, σιδήρου, μαγνήτου, χαλκοῦ καὶ μαλαχίτου λίθου, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργάζονται πλῆθος ἐξορίστων ἐκ Ῥωσσίας· τὰ γουναρικά καὶ ἡ ἀλιεῖα εἶνε τὸ κυριώτερον ἄρθρον τοῦ ἐμπορίου τῆς χώρας ταύτης.

Ἡ Καυκάσιος Ῥωσσία ἀποτελεῖ ἓν μέγα κυβερνεῖον διαιρούμενον εἰς δώδεκα ἐπαρχίας, ἐξαιρουμένων μικρῶν τινῶν χωρῶν κατοικουμένων ὑπὸ ὄρειων λαῶν ἀνεξαρτήτων σχεδόν. Ἐπισημότεραι πόλεις *Τίφλις*, ἐπὶ τοῦ Κύρου, καθέδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Καυκάσου καὶ παλαιὰ μητρόπολις τῆς ὄρειοτάτης, εὐφορωτάτης καὶ μᾶλλον κατοικημένης Γεωργίας, τῆς ὁποίας οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος κάτοικοι αὐτῆς εἶνε οἱ πλέον τῶν ἄλλων πολιτισμένοι καὶ ὀνομαστοὶ διὰ τὸ κάλλος τῶν *Δερβέντι*, ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Τίφλιδος, ἡ ἐπισημότερα πόλις τῆς Δεγεστανῆς, παλαιᾶς Περσικῆς ἐπαρχίας. *Αράπα*, ὄχυρά καὶ εὐλίμενος εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἡ ἐπισημότερα τῆς Κιρκασίας κατοικουμένη ὑπὸ μαχίμων λαῶν. *Βακοῦ*, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Δερβέντι, ὁ ἐμπορικώτερος λιμὴν τῆς Κασπίας θαλάσσης. *Χαμακία*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, ἀνήκουσα, καθὼς καὶ ἐκείνη, εἰς τὴν Σχιρουανὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὁποίαν ἐκ τῶν Περσῶν ἔλαβον οἱ Ῥώσοι τὸ 1812 διὰ πολέμου. *Ακαλταϊκη*, πρὸς Δ. τῆς Τίφλιδος, πόλις ἐπίσημος καὶ μητρόπολις παλαιᾶς Τουρκικῆς σατραπείας ὑπερασπισζομένη δι' ἰσχυρὰς ἀκροπόλεως. *Ἐριβάνη*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω παρὰ τὴν λίμνην *Λυχνίτην*, παλαιὰ μητρόπολις τῆς Περσικῆς Ἀρμενίας. Πρὸς τὰ ΝΔ. κεῖται τὸ ὄρος Ἀραράτ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε.

Ἡ Σιβηρία διαιρεῖται εἰς δυτικὴν περιλαμβάνουσαν τὸν νομὸν *Τοβόλσκην* πρὸς Β., τὴν ἐπαρχίαν Ὀμσκην πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ τὸν νομὸν *Τόμσκην* πρὸς τὰ ΝΑ., καὶ εἰς ἀνατολικὴν πε-

ριλαμβάνουσιν τούς νομούς 'Ιεμισέσκην πρὸς Δ., 'Ιρκούτσκιην πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ τὰς ἐπαρχίας 'Ιακούτσκιην εἰς τὸ κέντρον, 'Οχότσκιην πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, Τουγγούσκιην πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τὴν χειρόνησον Καρτσιάτσκην πρὸ τὰ ΝΑ. Αἱ ἑπτὰ πρῶται ἔχουσιν ὁμωνύμους μητροπόλεις· μεταξύ δὲ τούτων ἡ 'Ιρκούτσκιη κειμένη πλησίον τῆς Βαϊκάλης λίμνης εἶνε ἡ ἀξιολογωτέρα καὶ ἡ ἀποθήκη τοῦ ἐνεργουμένου διὰ καρβανίων μετὰ τῆς Κίνας ἐμπορίου. Νερτισίγκσκιη, πρὸς Α., εἰς τὰ περίεξ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσιν ἀργυρὰ μεταλλεῖα, εἰς τὰ ὅποια ἐργάζονται ἐκ 'Ρωσσίας ἐξόριστοι. 'Ιακούτσκιη, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Λένα εἰς τὸ κέντρον τῆς χώρας, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι 'Ιακούτοι φαίνονται ὅτι εἶνε Ταρταρικῆς καταγωγῆς. 'Οχότσκιη, ναυπηγεῖον ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου θαλάσσης. Πετροσκιάντσκιη, λιμὴν πρὸς Ν. τῆς Καρτσιάτσκας καὶ ἡ ἐπισημωτέρα πόλις τῆς ἐπαρχίας. Τὸ ἐμπόριον τῶν γουναρικῶν καθιστᾷ ἕλας σχεδὸν τὰς μνημονευθείσας πόλεις τῆς Σιβηρίας ἰκανῶς ἀξιολόγους.

ΤΟΥΡΚΑΣΤΑΝ.

Ὅρια, διαίρεσις, κάτοικοι καὶ θρησκεία.

§ 127. Τὸ Τουρκεστάν ὀνομαζόμενον ἔχι ὀρθῶς καὶ *Αὐτόνομος Ταρταρία* καὶ ὀριζόμενον πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Σιβηρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Περσίας καὶ τοῦ 'Αφγανιστάν καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν εἰς τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν χωρῶν, δύναται νὰ διαιερεθῆ εἰς πέντε, τὴν χώραν τῶν Κιργίσιων πρὸς Β., τὴν Τουρκομανίαν κατὰ μῆκος τῶν ἀνατολικῶν παραλίων τῆς Κασπίας θαλάσσης, τὴν Κουαρεσμίαν εἰς τὸ κέντρον, τὸ ἴδιον Τουρκεστάν πρὸς Α., κοιτίδα τοῦ Τουρκικοῦ ἔθνους, καὶ τὴν Μεγάλην Βουχαρίαν πρὸς Ν. Ἡ γενικὴ δὲ αὕτη διαίρεσις εἶνε ἄγνωστος εἰς τὴν χώραν ταύτην, ἥτις περιλαμβάνει καὶ πολλὰ χανάτα ἢ ἡγεμονίας ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων. Οἱ κάτοικοι λογίζονται περὶ τὰ 8 ἑκατ. καὶ οἱ πλείστοι εἶνε νομάδες καὶ Μωαμεθανοὶ ἐκ τῆς Σουνιτικῆς αἰρέσεως.

Γῆ, κλίμα, λαοὶ καὶ πολιτεία.

§ 128. Μέγα μέρος τοῦ Τουρκεστάν κατεῖχεται ὑπὸ ἀμμωδῶν ἐρήμων διασκοπομένων ὑπὸ εὐφορωτάτων ἀδάσμων καὶ μάλιστα ἡ μεγάλη Βουχαρία, ἥτις εἶνε ἡ γονιμωτέρα, ἡ μᾶλλον κατωκημένη καὶ ἡ πλουσιωτέρα χώρα τοῦ Τουρκεστάν. Τὰ ΝΑ. ὄρη περιέχουσι μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ πολυτίμων λίθων. Με-

ταῦ δὲ τῶν διαφόρων φυλῶν, αἵτινες κατοικοῦσι τὸ Τουρκεστάν, διακρίνονται 4) οἱ Κιργίσοι πρὸς Β. διακρούμενοι εἰς τρεῖς λαοὺς, ἐξ ὧν ὁ πολυπληθέστερος ἀνήκει εἰς τὸ Τουρκεστάν, οἱ δὲ ἄλλοι ὑπόκεινται εἰς τὴν Ῥωσικὴν δυναστείαν ἀποτελοῦσι δὲ οὗτοι ἔθνος ἄγριον, τὸ ὁποῖον τρέφει πολυάριθμα ποίμνια. 2) οἱ Τουρκομάνοι, ἐκ τῶν ὁποίων πιθανῶς κατάγονται οἱ Τάρταροι, αἵτινες εἶνε διεσπασμένοι ἀπὸ τῶν παραλίων τῆς Κασπίας θαλάσσης μέχρι τῆς Περσίας καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας. 3) οἱ Οὐσβέκοι, Τουρκικῆς καταγωγῆς, ἐκ τῶν ὁποίων κατάγονται ὅλοι σχεδὸν οἱ ἡγεμόνες τοῦ Τουρκεστάν. 4) οἱ Βουχάριοι, Περσικῆς καταγωγῆς, λαοὶ βιομήχανοι διακρινόμενοι διὰ τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐπιδεξιότητά των. Ἡ ποικιλία αὕτη τῶν φυλῶν τοῦ Τουρκεστάν, ἐξ ὧν καμμία δὲν εἶνε πραγματικῶς Ταρταρική, ἔκαμε τοὺς δοκιμωτέρους γεωγράφους νὰ ἀποβρίψωσι τὸ ὄνομα *Ἀνεξάρτητος Ταρταρία* καὶ νὰ τὴν ὀνομάσωσι καταλληλότερον *Τουρκεστάν* ἢ χώραν τῶν Τούρκων, ὄνομα ἀνακαλοῦν τὸ περιφραγότερον τῶν ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα αὐτόθεν ἐξήλθον. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὠνομαζέτο ἡ ἐστὸς τοῦ Ἰμάου *Σκυθία* καὶ ἐκατοικεῖτο ὑπὸ τῶν Μασσαγετών, Σακῶν, Σογδιανῶν καὶ ἄλλων ἀρχαίων λαῶν. Οἱ λαοὶ τῶν χωρῶν τούτων εἶνε Μωαμεθανοὶ καὶ ἔχουσι πολίτευμα πατριαρχικὸν καὶ δεσποτικόν.

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 429. *Χίβα*, εἰς τὰ ΝΔ. ἐπίτινος διόρυχος σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ Ὠξου, μητρόπολις ὁμωνύμου χανάτου, τοῦ ὁποίου τὴν δεσποτεῖαν ἀνεγνώρισαν οἱ Ἀράβιοι κατοικοῦντες περὶ τὰς ὄχθας τῆς Ἀράβης λίμνης καὶ οἱ Καρακαλπάκοι, ζῶντες εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰαξάρτου εἰς τὴν ἡμινομαδικὴν. *Κοκάνδη* πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω πόλις ἀξιόλογος, βιομήχανος καὶ καθέδρα τοῦ ἰσχυροτέρου χανάτου τοῦ ἰδίας Τουρκεστάν (100000). *Βουχαρία*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Κοκάνδης ἐπὶ πλουσίᾳ πεδιάδι τῆς Μεγάλῃς Βουχαρίας, ἔχουσα 450 χ. κατ. καὶ οὖσα καθέδρα τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ πλουσιωτέρου χάνου ὅλου τοῦ Τουρκεστάν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐπικράτειαν ἀνήκει καὶ ἡ πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Βουχαρίας *Σαμαρκάνδη*, ἥτις ὑπῆρξε τὸ 4400 ἡ καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ περιφήμου Ταμερλάνου, ὅστις ὡς ἀστραπὴ διήλθε τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, ἀνατρέψας πόλεις καὶ ἀναστατώσας τόπους καὶ τὴν κεφαλὴν του με 27 βασιλικὰ διαδήματα κοσμήσας. *Βάλκα* (Βάντρα), εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Σαμαρκάνδης, πόλις ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ διασημοτέρων τῆς Ἀσίας. *Κούλμη*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Βάλκας, μητρόπολις τοῦ ἰσχυροτέρου τοῦ νοτίου Τουρ-

κεστάν χάνου. Αί χῶραι, τῶν ὁποίων αἱ δύο τελευταῖαι πόλεις ἤσαν μητροπόλεις, πολὺν καιρὸν ἀπετέλουν μέρος τοῦ Βασιλείου τοῦ Καβούλ.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ὅρια, κάτοικοι, πολιτεῦμα καὶ διαίρεσις.

§ 430. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Καυκασίου Ῥωσσίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πρὸς τὰ ΒΔ ὑπὸ τῆς Προποντιδος, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Ἀραβίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Περσίας, ἔχουσα περὶ τὰς 25 χ. τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰ 15 ἑκατ. κατ. καὶ διαιρουμένη εἰς σατραπείας καὶ αὗται εἰς ἐπαρχίας. Αἱ σατραπείαι διοικοῦνται ἀπὸ σατράπας, οἵτινες εἶνε ἀπόλυτοι κυριάρχαι καὶ πολλάκις οὐδὲ εἰς αὐτὸν τὸν Σουλτάνον δὲν ὑπακούουσι. Γενικῶς δὲ διαίρεται εἰς τρία μεγάλα μέρη, 1) τὴν *δυτικὴν*, ἣτις σύγκειται ἐκ τῆς Ἀνατολῆς (Ἑλλάσων Ἀσία) τὴν *ἀνατολικὴν*, ἣτις σύγκειται ἐκ τῆς Ἀρμενίας, τοῦ Τουρκικοῦ Κουρδιστάν (Ἀσσυρία), τῆς Μεσοποταμίας καὶ Ἰρακαραβί (Βαβυλωνία) καὶ 3) τὴν *μεσημβριανήν*, ἣτις σύγκειται ἐκ τῆς σατραπείας τῶν Ἀδάνων, τῆς Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης, αἵτινες τὸ 1833 εἶχον ὑποταχθῆ εἰς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

Θρησκεία, ἔδαφος, κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 431. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ Μωαμεθανικὴ εἶνε δὲ καὶ Χριστιανοὶ Ἕλληνες, Κοῦρδοι, Ἀρμένιοι καὶ Μαρωνῖται (Σύριοι). Οἱ Κοῦρδοι κατοικοῦσι τὰ ὄρεινά μέρη τῆς Ἀρμενίας, ἀριθμούμενοι περὶ τὰ 2 ἑκατ. καὶ ὄντες φιλοπόλεμοι μὲν, ἀλλ' ὀλίγον φιλόνομοι οἱ Ἀρμένιοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἰνδιευρωπαϊκὴν οἰκογένειαν, ἀριθμοῦνται περὶ τὰ 3 ἑκατ., εἶνε χριστιανοὶ τὴν θρησκείαν καὶ μέχρι τοῦ δ. Μ. Χ. αἰῶνος ἦσαν ἠνωμένοι μετὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ γῶρα οὖσα ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς οἰκουμένης ἐχρημάτισε καθέδρα ἰσχυρῶν αὐτοκρατοριῶν, τῆς Τροίας, τῆς Νινευῆ, τῆς Βαβυλώνας, τῆς Σιδόνας, τῆς Τύρου, τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Ἀντιοχείας, τοῦ Βαγδατίου, καὶ πολυάριθμοι αὐτῆς πόλεις διεκρίθησαν διὰ τὴν μεγάλην τῶν δυνάμιν, τὸν πλοῦτον καὶ τὸν πληθυσμόν ἔτι δὲ καὶ σήμερον διὰ τὸ γονιμώτατον ἔδαφος, διὰ τὸ πρῶτον καὶ ποικίλον κλίμα συντελοῦν θαυμασίως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν πολυτιμωτέρων καὶ ποικιλωτέρων προϊόντων καὶ διὰ τὴν ὁποίαν αἱ ὠραῖαι αὐτῆς ἐπαρχίαι κατέχουσι θέσιν, κείμεναι μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας καὶ Ἀφρι-

κῆς, δύναται νὰ σχηματίσῃ τὴν πρώτην αὐτοκρατορίαν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, καθὼς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ ἐπικρατῶν Τουρκικὸς δεσποτισμὸς παραλύει καὶ νεκρώνει τὸ πᾶν.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς ὀντικῆς.

§ 432. Ἡ Ἀνατολή περιλαμβάνει ὅσα σατραπείας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε ἡ *Προύσα*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μεγάλη πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν παθεύσαν ἐσχάτως ὑπὸ καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, ἐνεργεῖται ἀξιόλογον ἐμπόριον μετὰ ξησ· εἶνε δὲ ὀνομαστὴ διὰ τὰ θερμὰ λουτράτης καὶ ὑπῆρξε καθέδρα ποτὲ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως· περὶ αὐτὴν ὁ Ταμερλάνος ἐκέρδησε κατὰ τοῦ Βαγιαζήτου νίκην, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπεσον 400 χ. ψυχῶν ἔχει δὲ νῦν περὶ τὰς 400 χ. κατ. *Σκούταρι*, ἀντικρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ὁποίας θεωρεῖται ὡς προάστειον. *Αγκυρα*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, καθέδρα ἀρχιεπισκόπου, χρωστοῦσα τὸ μὲν ἀκμαῖον ἐμπόριόν της εἰς τὴν λεπτότητα τῶν τριγῶν τῶν αἰγῶν της, τὴν δὲ ἱστορικὴν τῆς ἐπισημότητα εἰς τὴν ὁποίαν ἐκέρδησε νίκην αὐτόθι τὸ 4402 κατὰ τοῦ Βαγιαζήτου ὀβασιλεὺς τῶν Μογγόλων Ταμερλάνος. *Καيسάρεια*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀγκύρας, πόλις ἀκμαία διὰ τὸ ἐμπόριόν της, ἦτις ἐπὶ μὲν τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων εἶχε 400 χιλ. κατ. νῦν δὲ μόλις 25 χ. *Σεβάστεια*, εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Καيسάρειας μητρόπολις σατραπείας. *Κοτυάσιον* καὶ νῦν *Κιουτάχτα*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Προύσης, μητρόπολις τῆς σατραπείας τῆς Ἀνατολῆς. *Κυθωνία* εἰς τὸν Ἀδραμύτιον κόλπον, ἀκμαία πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ λίαν διάσημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ τότε Ἑλληνικὸν σχολεῖον. *Σμόρνη*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἐξαίρετος λιμὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὀμωνύμου κόλπου καὶ πόλις ἐκ τῶν ὀραιότερων καὶ ἀξιολογοτέρων τῆς Ἀσίας καὶ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσα 424142, ὧν εἰσὶν 42 χ. Ὀθωμανοὶ, 28 Ἑλληνας, 7 Ἀρμένιοι, 14 Ἰσραηλίται, 15 ὑπῆκοοι τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνήκουσιν εἰς ἄλλας φυλάς. *Ἰκόνιον*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Κιουταχίας, παλαιὰ καθέδρα Σουλτάνων καὶ ἤδη μητρόπολις τῆς σατραπείας τῆς Καραμανίας ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν ὁποίαν αὐτόθι τὸ 1832 ἐκέρδησαν νίκην τὰ Αἰγυπτιακὰ στρατεύματα κατὰ τῶν Τούρκων. *Τοκάτη*, εἰς τὰ ΒΑ. τοῦ Ἰκονίου, ἐκ τῶν πολυανθρωποτέρων καὶ ἐμπορικωτέρων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὰ χαλκώματά της, ἔχουσα περὶ τὰς 100 χ. κατ. *Τραπεζοῦς*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ μητρόπολις σατραπείας μεγάλη καὶ ὀχυρά.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς ἀνατολικῆς.

§ 133. Ἡ Ἀνατολικὴ περιλαμβάνει 8 σατραπείας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε Ἐρζερούμη, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Τραπεζούντος, ἡ ἀξιολογωτέρα καὶ ἀκραιότερα πόλις τῆς Ἀρμενίας καὶ μητρόπολις τῆς μιᾶς τῶν τριῶν σατραπειῶν, εἰς τὰς ὁποίας διαίρεται ἡ χώρα, ἔχουσα 430 χιλ. κατ. Διαρθεκίρη (Ἄμυδα), ἐπὶ τοῦ Τίγρεως πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἐρζερούμης, μητρόπολις μιᾶς τῶν σατραπειῶν, εἰς τὰς ὁποίας διαίρεται ἡ Μεσοποταμία. Μοσσούλη, καταντικρὺ τῆς παλαιᾶς Νινευῆ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τίγρεως, ἀκραιοτάτη διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριόν της καὶ καθέδρα Ὄθωμανικοῦ σατράπου. Βαγδάτι, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Τίγρεως, μητρόπολις τῆς σατραπείας τοῦ Ἰρακαράβι καὶ μεγαλοπρεπῆς πρότερον καθέδρα τῶν Κελιφῶν κειμένη παρὰ τὰ εἰρήπια τῆς Βαβυλωνος, Σελουκείας καὶ Κτησιφώντος καὶ τὸ κέντρον τανῶν τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῆς Περσίας, Ταρταρίας, Ἀραβίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ἔχουσα 400 χ. κατ. Βασσόρα, εἰς τὴν αὐτὴν σατραπείαν 20 λευγ. μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σχατελαράβου, διατηροῦσα ἀκόμη μέρος τῆς μεγάλης εὐτυχίας της. Δευτερεύουσαι πόλεις τῆς Ἀνατολικῆς Κάρση, εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Σεβαστείας, πόλις ὀχυρὰ, ἐμπορικὴ καὶ καθέδρα σατραπείας Βάνη, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τερπνῆς θέσεως, παρὰ τὰς ὄχθας τῆς ἑμωνύμου λίμνης, καθέδρα διαδοχικοῦ σατράπου. Βίτις, πρὸς Δ. τῆς Βάνης λίμνης, ἡ ἀξιολογωτέρα πόλις τοῦ Τουρκοῦ Κουρδιστάν, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι 240 χιλ. τὸν ἀριθμὸν εἶνε ἀνεξάρτητοι, ζῶντες ἐπὶ μᾶλλον εἰς νομαδικὸν καὶ συνεχῶς ἐπιτρέγοντες τὰς πέριξ χώρας.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς μεσημβρινῆς.

§ 134. Ἄδαρα, ὀλίγον μακρὰν τῶν παραλίων τῆς Μεσογαίου Ὀχλάσσης, πρωτεύουσα ἑμωνύμου σατραπείας ὀριζομένης πρὸς Β. ὑπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ Ταύρου καὶ ἐχούσης ἄφθονον ξυλικὴν πρὸς ναυπηγίαν. Ἀλέκπον (Χαλυβῶν), πρὸς Β. τῆς Συρίας, πρωτεύουσα σατραπείας καὶ ἡ πολυανθρωποτέρα τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας πρὸ τοῦ συμβάντος τὸ 4822 τρομεροῦ σεισμοῦ. Νίζιβις, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ἰβρῆμ. Ηκισσᾶς ἐκέρδησε τὸ 4839 κατὰ τῶν Τούρκων μεγάλην νίκην. Ἀκρη (Πτολεμαΐς), πόλις ἐμπορικὴ καὶ ὀχυρωτάτη, πρωτεύουσα σατραπείας σχηματιζομένης ἐκ τῆς πάλαι Φοινίκης καὶ Γαλιλαίας περίφημος ἐπὶ τῶν σταυροφόρων καὶ τὸ 4799 διὰ τὴν ἀνοφερῆ πολιορκίαν τῶν Γάλλων δισικουμένων ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος. Ἀμασκός, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, πρωτεύουσα σατραπείας, ἥτις περιλαμβάνει

θλον σχεδόν τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Συρίας καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς παλαιᾶς Παλαιστίνης· οὗσα δὲ ἀκμαία διὰ τὸ ἐμπόριόν της, ἔχει 150 χ. κατ. οἵτινες ἐσχάτως ὑπέστησαν σκληρὰς σφαγὰς ὑπὸ τῶν Δρούσων. Ἐν αὐτῇ συνέρχονται κατ' ἔτος ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Τουρκίας 30—50 χ. προσκυνητῶν, οἵτινες ἀπέρχονται ἐν συνοδίᾳ εἰς τὴν Μέκκαν, ἡγουμένου τοῦ σατραπῆ αὐτῆς, ὅστις διὰ τοῦτο ὀνομάζεται καὶ Χανταῖ Ἐμίρης. Ἱερουσαλὴμ, πρὸς τὰ ΝΔ. εἰς τὴν σατραπείαν τῆς Δαμασκού, μικρὰ μὲν ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν της λαμπρότητα, ἀλλὰ μεγίστη διὰ τὰς πάλαιάς της ἀναμνήσεις, ἐπισκεπτομένη ὑπὸ πολυαριθμῶν προσκυνητῶν διὰ τὸν ἐν αὐτῇ Ἅγιον τάφον καὶ ἔχουσα περὶ τὰς 40 χ. κατ. καὶ τεῖχος ἔχον 40 πόδ. ὕψος καὶ 3 πλάτος· ἡ δὲ ἐπιμήκης περίμετρος αὐτοῦ εἶνε 4030 ἑτημάτων.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν 40 χ. κατ. τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἐν 20 Ὀθωμανοί, 11—12 Ἰσραηλιταί, 4 1|2 Ὀρθόδοξοι, 2 1|2 Ἀρμένιοι, κατακίσειοι ὀυτικοὶ καὶ ὑπὲρ τοὺς τετρακοσίους διακροτορομένοι. Οἱ Ὀθωμανοὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ζῶσιν ὡς ἐπιτοκλειστοὶν διὰ συνισπορῶν ἐν τῶν Μενῶν τῶν Ὀρθόδοξων καὶ Ἀρμενίων εἰς ἃς παρέχουσι τὴν προστασίαν των. Ἡ Ὀρθόδοξος ἐν Ἱερουσαλὴμ κοινότης ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὑπάγονται αἱ μητροπόλεις Καισαρείας, Σκυθεπόλεως, Πέτρας, Πτολεμαίδος, Βηθλεὴμ καὶ Ναζαρέτ, καὶ αἱ ἐπισκοπαὶ Λόδης, Γάζης, Ἰσπῆς, Ναμπλῶς, Σεβαστίας, Θαδερίου καὶ Φιλαδέλφειας. Ἀπαντοχῶς δὲ καὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσίας ἔχει κλεισιώτατα κτήματα, ἐξ ὧν ἀπολαμβάνει μεγάλα εἰσοδήματα.

Πόλεις δευτερεύουσαι. *Μαράσχη*, πρὸς Α. τῶν Ἀδάνων, ἀξιόλογος πρωτεύουσα σατραπείας. *Α.λεξανδρέττα*, ἐπὶ τινος κόλπου τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἐν τῷ μέσῳ ἔλλου, τοῦ ὁποίου αἱ ἀναθυμιάσεις εἶνε πολλάκις θανατηφόροι. *Ἀντιόχεια*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀλεξανδρέττας, μικρὴν λείψανον τῆς μεγάλουπροποῦς Ἀντιοχείας, ἔχον 40 μίλων χιλ. κατ. ἀντὶ τῶν πάλαι 700 χ. *Λαοδίκεια*, εἰς τὰ ΝΔ τῆς Ἀντιοχείας, ὁ ἐμπορικώτερος λιμὴν τῆς Συριακῆς παραλίας. *Τρίπολις*, ἕτερος λιμὴν νοτιώτερον ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας, πόλις ἐμπορικὴ, καλῶς φηκοδομημένη καὶ πρωτεύουσα Συριακῆς σατραπείας. *Σιδῶν*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, σικὰ τανῶν τῆς πάλαι περιδόξου Σιδῶνος. *Ναζαρέτ*, πρὸς Ν. περίφημος εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους διὰ τὴν ὁποίαν αὐτῇ τὸ 1799 ἐκέρδησαν οἱ Γάλλοι νίκην. *Βηθλεὴμ*, πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Ἱερουσαλὴμ, διάσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ἰόππη*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Ναζαρέτ, ἄρμος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποβιβάζονται οἱ πρὸς τὴν Ἁγίαν Γῆν ἀπερχόμενοι προσκυνηταί· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 6 χ. κατ. ὧν οἱ ἡμίσεις εἰσὶν Μωαμεθανοί· πάντες δὲ οὗτοι κατὰ τὸ θρησκευμα μόνον διαφέρουσι, κατὰ δὲ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἔθνη ἐν γένει εἰσὶν Ἀραβες.

Πρὸς Α. τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης κατοικοῦσι πολλοὶ νομαδικαὶ φυλαὶ Ἀράβων καὶ μεταξὺ τῶν πρὸς τὰ ἐνδότερα ἀνεξαρ-

τήτων τούτων φυλών διακρίνονται οί κατοικοῦντες τὰ ὄρη τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλίβανου, οί Μαρωνῖται, δυτικοί τὸ δόγμα, καὶ οί Δροῦσοι, λαὸς μάχιμος, τοῦ Μωαμεθανικοῦ δόγματος, ὅστις ἐπιπεσὼν ἐσχάτως κατὰ τῶν ἄλλων φυλῶν ἐπήνεγκεν σκληρὰς σφαγὰς καὶ ἠνάγκασε τὴν Πύλην τῇ συμπράξει τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων νὰ διορίσῃ ἴδιον στρατιωτικὸν διοικητὴν Μαρωνίτην, ὅστις ἐργάζεται δραστηρίως πρὸς περιστολὴν τῆς ἀπανθρωπίας των.

ΣΗΜ. Ὁ Στρατιωτικὸς διοικητὴς τοῦ Λιβάνου ὄρεσ ἔχει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του ὑπὲρ τὰς 280000 ψυχὰς, ὧν 120 χ. εἶνε Μαρωνῖται, 40 Δροῦσοι, 13 Γραικοκαθολικοί, 35 Ὀρθόδοξοί, 10 Αἰγυπτίαι, 12 Μιτωλίτις, 30 Κοῦρδοι καὶ Βεδουῖνοι, ὑπὲρ τὰς 4 1/4 Ὀθωμανοὶ καὶ τριακίσιαι Ἰσραηλίται.

Ἐπισημότεραι νῆσοι τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

§ 135. Ἡ νῆσος τοῦ *Μαρμαρά* (Προκόννησος), εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Προποντίδος, οὕτως ὀνομαζομένη διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐξορυττόμενα κατὰ μάρμαρα. *Τένεδος*, εἰς τὰ ΒΑ. τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τὸ κλειθρον τοῦ Ἑλλησπόντου. *Λήμος* καὶ *Γυβρος*, ἀντικρὸ τοῦ Ἑλλησπόντου, περὶ τῶν ὁποίων καὶ ἀνωτέρω εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἔγεινε λόγος. *Λέσθος*, νῆσος πολυάνθρωπος καὶ εὐφορος εἰς ἔλαιον, βαμβάκιον, οἶνον, τυρὸν καὶ μέταξαν. *Χίος*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, εὐτυχὴς εὔσα πρὸ τῶν συμφορῶν τοῦ 1822 περιελάμβανεν 120 χιλ. κατ. καὶ διάσημον γυμνάσιον· φέρει δὲ νῦν ἀξιόλογον οἶνον, ἀμύγδαλα καὶ μαστίχην καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 60 χιλ. κατ. *Ψαρὰ*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω διάσημος πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διὰ τὸ ναυτικὸν τῆς, κατεστράφη καθ' ὅλοκληρίαν τὸ 1824 ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν. *Σάμος*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Χίου, διοικουμένη δι' ἡγεμόνος ὑποτελοῦς καὶ φέρουσα ἀρίστους οἶνους, καρποὺς καὶ ἔλαιον. *Ψαρία*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Χίου, ἔχουσα ἄφθονον ὕλην πρὸς ναυπηγίαν. *Πάρος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἀρχαῖον μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ τὸ πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διάσημον σχολεῖόν τῆς. *Λέρος* καὶ *Κάλυμνος*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω. *Κῶς*, πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, ἔχουσα δμῶνυμον πρωτεύουσαν καὶ φέρουσα πολλὰς ἀκόνας καὶ ἄφθονα λερόνια καὶ πρωτογάλια. *Ρόδος*, ἔχουσα δμῶνυμον καὶ ὀχυρὰν πρωτεύουσαν. *Κάρπαθος* καὶ *Κάσος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω. *Κύπρος*, ἀντικρὸ τῆς Συρίας, ἡ μεγαλειτέρα τῶν νήσων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, ἥτις ἀνήκουσα νῦν εἰς τὸν μέγαν Βεζύρη τῆς Τουρκίας καὶ ἔχουσα 83 χ. κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν *Λευκωσίαν* φέρει ἀρίστον οἶνον, μέταξαν, βαμβάκιον καὶ ἔλαιον. (Περὶ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἴδε πίνακα 18).

ΑΡΑΒΙΑ.

Ὅρια, μέγεθος, κάτοικοι, κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 436. Ἡ Ἀραβία ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Ἰρακαραβί, τῆς Μεσοποταμίας καὶ τῆς Συρίας κατοικεῖται ὑπὸ ὃ περίπου ἑκατ. κατ. οἵτινες εἶνε λαὸς ἄνευ νόμων, νομαδικὸς καὶ φανατικὸς· ὑπάρχουσι δὲ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τινες Χριστιανοὶ κατὰ τὸ ὄνομα. Οἱ Βαχαβίται ἐξουσιάζουσιν ἀπὸ τινος χρόνου τὴν κεντρικὴν Ἀραβίαν ἐπ' ἐσχάτων ὅμως ἡ δύναμις αὐτῶν περιεστάλη ὑπὸ τοῦ αντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Βεδουῖνοι, νομαδικαὶ φυλαὶ, δὲν ἔχουσιν ἄλλο ἐπάγγελμα εἰμὴ τὸ ληστεύειν τοὺς ταξειδιώτας· οἱ ἵπποι των ἔχοντες καὶ νῦν μεγάλην φήμην ὀνομάζοντο τὸ πάλαι Νουσαῖοι. Ἐχει 50 χιλ. τ. μ. ἐπιφ. καὶ κλίμα εἰς τοὺς κοίλους καὶ ἐρήμους ἐπιπέδους τόπους θερμώτατον· τὰ δὲ ἐνδότερα αὐτῆς κατέγουσι πεδιάδες ὑψηλαὶ, αὐχμηραὶ καὶ ἔρημοι, τὰς ὁποίας οἱ Ἀραβῆς ὡς μεγάλας θαλάσσης ἄμμου διέρχονται μὲ τὰς καμήλους των, ὀνομάζοντες αὐτὰς *πλοῖα τῆς ἐρήμου*. Τὰ ζῶα ταῦτα διὰ τὴν εὐκολίαν μὲ τὴν ὁποίαν ὑποφέρουσι τὴν πείναν καὶ ἰδίως τὴν δίψαν, καθίστανται τὰ μόνα κατάλληλα διὰ τὰ πρὸς τὰς χώρας ταύτας ταξειδία, ἔθια περιπατεῖ τις πολλὰς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ βανάδα ὕδατος· ἐκ δὲ τοῦ εὐφοριώτου ἐδάφους τῶν παραλίων καὶ μάλισσα τῆς Ἰεμένης ὀνομάσθη *εὐδαίμων Ἀραβία*. Ἐκτὸς τοῦ ἀρίστου καρὲ φέρει ἀφθόνως λίθانون, μοσχολίθانون, βάλσαμον, ἀλόην, μαστίχαν, σμύρανν, κόμμι, ἰνδικόν, σέναν, φοίνικας καὶ ἀξιολόγους μαργαρίτας.

Διαιρέσεις.

§ 437. Ἡ παλαιὰ διαιρέσις εἰς *Πετραίαν*, *Ἐρημιον* καὶ *Εὐδαίμονα* Ἀραβίαν, τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦσιν ἀκόμη τινὲς γεωγράφοι, εἶνε ἄγνωστος εἰς τὴν χώραν, ἥτις τανῦν διαιρεῖται εἰς ὀκτὼ μεγάλα μέρη, τὴν *ἔρημιον Τίχ* ἢ τοῦ *Σινά* κειμένην μεταξὺ δύο κόλπων σχηματιζομένων πρὸς Β. τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τὴν *Χεδσῆν* κειμένην κατὰ μῆκος τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐξαρτωμένην ἤδη ὑπὸ τοῦ αντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, τὴν *Νεδσρέδην*, ὀνομαζομένην καὶ *Βαββαραβην*, ἔχουσι ἔρημον τοῦ ἐσωτερικοῦ, κειμένην πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω καὶ περιλαμβάνουσαν ὅλας τὰς ἐρήμους τῆς κεντρικῆς Ἀραβίας, εἰς τὰς ὁποίας πλανῶνται οἱ Βαχαβίται, τὴν *Λάξαν*, μεταξὺ τῆς ἀνωτέρω καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, τὴν *Ὀμάνην*, πρὸς Ν. τοῦ αὐτοῦ κόλπου, τὴν *Ἀδραμώτην*, πρὸς Ν. τῆς Ἀραβίας, τὴν Ἰεμένην, κειμένην

πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ τὴν *Μάραν* πρὸς Ν. Ἡ χώρα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς Τουρκίας, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινες ἡγεμονίαι ἀνεξάρτητοι. (ἴδε πίνακx 18).

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§. 138. Τῆς *Χεδσάης*, ἥτις περιλαμβάνει τὴν ἁγίαν χώραν τῶν *Μωαμεθανῶν*, ἐπισημότεραι πόλεις *Μεδίρα* (*Ιάθριππx*), πρὸς Δ, οὗσα περίφημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ μεγαλοπρεπὲς τσαμίον, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ *Μωάμεθ*, καὶ ἔχουσα ἐπίγειον τὸ *Ἰαμβορ* κείμενον ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. *Μέκκα* (*Μακκράβη*) εἰς τὰ ΝΔ. τῆς *Μεδίνης*, μητρόπολις, πατρὶς καὶ καθέδρα τοῦ *Μωάμεθ*, περιέχουσα νῦν τὸν περίφημον καὶ μεγαλοπρεπῆ ναὸν *Βεῖτ Ἀλλάχ*, ἔχουσα οἶκον θεοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καίται ὁ τοσοῦτον σιβαστὸς παρὰ *Μωαμεθανοῖς* ἱερός σηκὸς *Καάβα* λεγόμενος, πρὸς τὸν ὅποιον συρρέουσιν κατ' ἔτος πολυάριθμοι *Μωαμεθανοὶ* προσκυνηταί. Εἰς τὴν κατ' ἔτος συγκροτούμενην αὐτοῦ: πανήγυριν συρρέουσιν ὑπὲρ τὰς 400 χιλιάδας ἔμποροι. *Αἰέδδα*, ἐπίγειον τῆς *Μέκκας* ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ ἐμπορικὴ ἀποθήκη. *Δερβενέχι* εἰς τὰ ΒΔ. τῆς *Μέκκας*, μητρόπολις τῆς *Νεδσάης*. *Αἶζα*, ἡ μεγαλειτέρα πόλις τῆς ἑμωνόμου χώρας. *Κατόρη*, ἡ ἐμπορικωτέρα τῶν εἰς τὸν *Περσικὸν κόλπον* πόλεων. *Ροστάκη*, πρὸς τὰ ΝΑ. εἰς τὴν Ὀμάνην, καθέδρα τοῦ Ἰράμου τῆς *Μασκάτης* τοῦ ἰσχυροτέρου σατράπου τοῦ μέρου: τούτου τῆς Ἀραβίας, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξουσία ἐκτείνεται καὶ εἰς πολλὰς νήσους τοῦ *Περσικοῦ κόλπου*, εἰς τὰ Α. παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἰς τινὰ μέρη τῆς *Περσίας*. *Μασκάτη* (*Μαχόρβη*), λιμὴν νοσῶδης συχνάκις ἐπισκεπτόμενος ὑπὸ τῶν *Εὐρωπαϊῶν* καὶ ἀποθήκη τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀραβίας, *Περσίας* καὶ τῶν Ἰνδιῶν. *Σοάνη*, μεσόγειος καὶ μεγάλη πόλις τῆς Ἀδραμώτης. *Κεσέμη*, εἰς τὰ παράλια τῆς αὐτῆς χώρας. *Σάνα*, μητρόπολις τῆς Ἰεμένης τῆς εὐφορωτέρας καὶ πλουσιωτέρας χώρας τῆς Ἀραβίας. *Μόκκα*, πρὸς Ν. τῆς Ἰεμένης, ὄρειος λιμὴν καὶ πόλις ὀνομαστὴ διὰ τὴν κάλλιστον καφὴν τῆς. *Αδερν*, πόλις ἀξιόλογος ἐπὶ τοῦ ἑμωνόμου κόλπου, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1838 ὑπόκειται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγγλῶν ἀγωνιζομένων νὰ τὴν καταστήσωσιν ἀποθήκην τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Ἐπισημότεραι δὲ νῆσοι εἶνε αἱ *Βαχρεῖναι* εἰς τὸν *Περσικὸν κόλπον*, ὑποκείμεναι ὑπὸ τὴν δυναστείαν *Σιάχ* ὑποτελοῦς εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ Ὀρμουζῆν, καὶ ἡ *Κισμίχη*, ἐξουσιαζόμεναι ὑπὸ τοῦ Ἰράμου τῆς *Μασκάτης*, ἕστις δι' αὐτὰς καὶ τινες μικροὺς λιμένας τῆς παράλιας τελεῖ φέρον εἰς τὴν *Περσίαν*. *Σοκόταρα*, ἀντικρὸ τοῦ ἀκρωτηρίου *Γουαρδαρούου*, φέρουσα ἄλγην. Αὕτη κα-

ὄως καὶ ἡ Πέρυβα, Ζαρτσεβάρη καὶ Μομφία, κείμεναι ἀπέναντι τῆς ἐν Ἀφρικῇ παραλίας τῆς Ζαγγουεβάρης, ὑπὸ κείναι εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς Μασκάτης.

— 0 —

Π Ε Ρ Σ Ι Α.

Ἦρια, κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεία, προϊόντα καὶ διαίσεις.

§ 139. Ἡ Περσία ἢ Ἰράν, πολὺ ταπεινὴ σήμερον ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν τῆς εὐκλείαν, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Τουρκεστάν, τῆς Κασπίης θαλάσσης καὶ τῆς Καυκασοῦ Ἰρσσίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ὅστις ἀποτελεῖ καὶ τὰ πρὸς Ν. ὄρια, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Βελουδσχιστάν καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν, περιέχουσα 13 ἑκατ. Μωαμεθανῶν τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀλῆ καὶ κυβερνωμένη ὑπὸ τινος βασιλέως προσαγορευομένου Σιῆχ. Ἡ κτηνοτροφία εἶνε ἀκμαία καὶ ἡ βιομηχανία λίαν ἐπικερδῆς, φέρουσα τάπητας πολυτελεστάτους, χρυσὰ καὶ μεταξωτὰ ὑφάσματα, πολυτίμους λίθους καὶ μαργαρίτας. Δικαιρεῖται εἰς ἔνδεκα ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε *Τεχεράν*, πρὸς Β., νέη μητρόπολις τῆς Περσίας καὶ χειμερινὴ καθέδρα τοῦ βασιλέως, κατοικουμένη τότε ὑπὸ 140 χιλ. κατοίκων. *Ἰσπαχάν*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις ἐπαρχίας καὶ πρότερον ὅλης τῆς Περσίας, ἔχουσα 200 χιλ. κατοίκων. *Ταυρίς*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς *Τεχεράν*, μητρόπολις ἐπαρχίας, παλαιὰ καθέδρα τῶν βασιλέων καὶ πόλις ἀξιόλογος καὶ ἐμπορικωτάτη. *Σιρμῆς*, πρὸς Ν. τῆς *Ἰσπαχάν*, περίφημος διὰ τὸν οἶνον τῆς, πατρὶς τῶν καλλιτέρων ποιητῶν τῆς Ἀσίας, καὶ πρὸς τὰ ΒΔ. οὐχὶ πολὺ μικρὰν ἔχουσα τὰ λείψανα τῆς Περσεπόλεως.

—————

Α Φ Γ Α Ν Ι Σ Τ Α Ν.

Ἦρια, κάτοικοι, θρησκεία, διαίσεις καὶ ἐπισημ. πόλεις.

§ 140. Ἡ χώρα αὕτη κεῖται μεταξὺ τοῦ Τουρκεστάν πρὸς Β., τῆς Περσίας πρὸς Δ., τοῦ Βελουδσχιστάν πρὸς Ν. καὶ τοῦ Ἰνδουστάν πρὸς Α., περιλαμβάνουσα πολλὰς φυλάς, τῶν ὁποίων μάλλον πολυάριθμος εἶνε ἡ τῶν Ἀφγάνων. Οἱ κάτοικοι εἶνε ὡς ἐπιτοπολὺ Μωαμεθανοὶ Σουννίται καὶ λογιζόνται περὶ τὰ 4 ἑκατ. ἀλλὰ διὰ τοὺς συνεχεῖς ἐμφυλίους πολέμους ἐπέφερον τὴν διαίρεσιν τῆς χώρας εἰς τὸ *Ἐράτ*, κείμενον εἰς τὰ ΒΔ., τὸ *Καθούλ* πρὸς τὰ ΒΑ., καὶ τὸ *Καρδαχάρ* πρὸς Ν., ἔχοντα ὁμωνύμους πρωτεύουσας καὶ διοικουμένα ἀνεξαρτήτως.

ΒΕΛΟΥΔΣΧΙΣΤΑΝ.

"Ορια, κάτοικοι, πολιτεύμα καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 141. Τὸ Βελοῦδσχιστάν καίμενον μεταξὺ Ἀφγανιστάν, Περσίας, Περσικῆς θαλ. καὶ Ἰνδοστάν, ἀποσπασθὲν ἐκ τῆς Ἀφγανικῆς μοναρχίας, περιλαμβάνει ἐν γένει τὴν παλαιὰν Περσικὴν ἐπαρχίαν τοῦ Μεκράν. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ λογιζόμενοι περὶ τὰ 2 ἑκατ. ἀνήκουσιν εἰς δύο κυριωτέρας φυλάς, τῶν Βελοῦχων, οἷτινες εἶνε οἱ μᾶλλον πολυάριθμοι, καὶ τῶν Βραχούων, τῶν ὁποίων οἱ χάνη, ὑπόκεινται εἰς τὸν χάνην τοῦ Κελάτ. Ἐπισημότερα πόλις αὐτῶν εἶνε Κελάτ, εἰς τὰ ΒΑ., μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας καὶ θερινή καθέδρα τοῦ ἡγεμόνος.

ΣΗΜ. Αἱ τρεῖς ἀνωτέρω χώροι ἀποτελεῖον ἑμὲ τὴν παλαιὰν Περσικὴν μοναρχίαν διακλιθεῖσαν κατὰ τὴν μένον τοῦ τελευταίου αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Ἀγμέδ Σιζ, βασιλευσσοῦ τοῦ Ἀφγανικοῦ βασιλείου, τὸ ὅποιον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπεριείσθη εἰς ὅτανά ἔβριζ. Ὅλοι διασκορρίζονται ὑπὸ σειρῶν ὄρων, ἐξ ὧν τινες εἶνε πολὺ ὄψηλαί, ἔχουσι κλίμα ποικίλον. Ἡ Περσικαὶ τὸ Βελοῦδσχιστάν καλυπτόμενα ἐν μέρει ὑπὸ ἀμυδαῶν καὶ ἀλαπούρων πᾶσιον περιέχουσι πλευσίας κοιλιάδας εἰς τὰς ἐπείας ὀριμάζουσιν ἤδισταί καρποί, καὶ ἰδίως σίκα, ἀρμενικὰ μῆλα ἢ βαρβόρικκα, βεδάκινα, θαμάσκην, καὶ ἀμύδαλα, τὰ ἐποία πάντα ἐντεῦθεν μεταερίθρησαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὸ Ἀφγανιστάν ἔχει εὐφύρουσ πεδιάδας, εἰς τὰς ἐπείας καὶ τρεῖς τοῦ ἔτους θερίζουσι. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν χωρῶν τούτων εἶνε δημητριακοὶ καρποί, βαμβάκιον, ζαχαροκάλαμον, ἰνδικὸν καὶ φοῖνικας. Οἱ κάτοικοι καὶ τῶν τριῶν χωρῶν εἶνε εἰσι σχεδὸν Μωραβανοὶ ἄλλοι καὶ συγκοινοῦνται ἀπὸ πολυάριθμοις φυλάς, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει τὸν χάνην τῆς, καὶ πολλαὶ εἶνε νομαδικαὶ καὶ ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων.

ΙΝΔΟΣΤΑΝ

"Ορια, κάτοικοι, διαίσεις καὶ θρησκεία.

§ 142. Τὸ Ἰνδοστάν ἢ Δυτικὴ Ἰνδικὴ χερσόνησος ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου καὶ Μικροῦ Τιβέτ, πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ Βελοῦδσχιστάν, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Περσικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὀκεανοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου καὶ πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τῆς Πέραν Ἰνδίας, ἔχον ἐπιφ. 65 χιλ. τ. μ. καὶ περὶ τὰ 471 ἑκατ. κατ. ἐλαχίστων Εὐρωπαϊῶν καὶ τῶν πλείστων Ὀθωμανῶν. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα διαίρεται εἰς τὰ ἀνεξάρτητα κράτη, εἰς τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἐταιρείαν, εἰς τὰ ὑποτελῆ ἢ σύμμαχα αὐτῆς καὶ εἰς τὰς κτήσεις τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊῶν. Τούτων 40100. τ. μ. ἐπιφ. καὶ 127 ἑκατ. κατ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρείας, 20600 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 40 ἑκατ. κατ. εἰς τὰς ὑποτελεῖς χώρας, 3800 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 3000 χ. κατ. εἰς τὰς αὐ-

τονόμους, 180 γιλ. κατ. εἰς τὰς Γαλλικὰς κτήσεις, καὶ 240 εἰς τὰς Πορτογαλικὰς. Ὄρηστικα εἶνε αἱ ἐξῆς, ὁ Βραμισμός ὀμο- λογούμενος ὑπὸ 65 ἑκατ. ψυχῶν, ὁ βουδδισμὸς ὑπὸ 45, ὁ Μωα- αμεθανισμὸς ὑπὸ 55, ὁ Χριστιανισμὸς ὑπὸ 3 $\frac{1}{2}$ σχεδὸν ἑκατ., οἵτινες εἶνε Εὐρωπαῖοι ἢ κατάγονται ἐξ Εὐρωπαίων. Οἱ Ἰθαγενεῖς διακροῦνται εἰς ὅ γένη ἢ τάξεις διακεκριμένας, τοὺς Βραγμῶνας, οἵτινες εἶνε οἱ σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι τῶν Ἰνδῶν καὶ ἐξ αὐ- τῶν γίνονται ἱερεῖς, δικασταὶ καὶ ὑπάλληλοι τοῦς Ξατρίας, οἵτινες εἶνε πολεμικοὶ καὶ ἐκ τούτων κατάγονται οἱ ἡγεμόνες τοὺς Βίλλας, οἵτινες εἶνε γεωργοὶ καὶ ἔμποροι τοὺς Σούδρας, οἵτινες μετέρχονται ὅλας τὰς βαναύσους τέχνας μεταβαινούσας διαδοχικῶς ἀπὸ τοῦς γονεῖς εἰς τὰ τέκνα καὶ τοὺς Παρίας, οἵτινες θεωροῦνται παρὰ τῶν ἄλλων ὡς ἀκάθαρτοι καὶ βέβηλοι οἱ τῶν τριῶν πρώτων τάξεων εἶνε οἱ εὐγενεῖς τοῦ Ἰνδοστάν.

Κλίμα, προϊόντα καὶ πόροι τοῦ βίου.

§ 143. Ἡ μεγάλη ἔκτασις καὶ ἡ μεγάλη ποικιλία τῆς χώρας παρουσιάζουσι καὶ μεγάλην διαφορὰν εἰς τὸ κλίμα καὶ τὴν θερμοκρασίαν. Πρὸς Β. εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων, τῶν ὁποίων αἱ διηκεῖς κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνος κορυφαὶ ἔχουσιν ὕψος ὑπὲρ τὰς 26 γιλ. πόδας, εὐρίσκονται εὐφοροὶ πεδιάδες καὶ αἱ ὄραι τοῦ ἔτους εἶνε σταθεραὶ, χειμῶν δριμύς, θέρος εὐ- κρατὸς καὶ ἀήρ ὡς ἐπιτοπολὸν ψυχρὸς· εἰς δὲ τὰς κοίλας παρὰ τὸν Ἰνδὸν χώρας ὁ ἀήρ εἶνε εἰς ἄκρον θερμῆστικὸς οἱ καύσωνες τοῦ θέρους ἐπαχθεῖς· ἡ δὲ ἐν τῷ μέσῳ ὄροπεδινῇ χώρα ἔχει κλίμα πρᾶον, ἀ- ἔρα καθαρὸν καὶ ὑγιεινὸν καὶ δύο σταθερὰς τοῦ ἔτους ὄρας. Οἱ πνέοντες αὐτόθι περιοδικῶς ἢ Μουσσώνιοι ἄνεμοι προξενοῦσι πε- ριέργον τινα μεταβολὴν κατὰ τὰ παράλια· διότι, ὅτε πνέει ὁ βοριομουσσώνιος σφοδρὸς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἀπρι- λίου ἀπώθει καὶ ἐπισφραεῖ ὅλα τὰ νέφη ἀπὸ τὰ ΝΑ. εἰς τὰ ΝΔ, καὶ τότε συμβαίνουσιν αὐτόθι αἱ πλείστοι βρογαταὶ καὶ τρικυμίαι· τὰνάπαλιν δὲ συμβαίνει εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια, ὅτε πνέει ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ νοτιομουσσώνιος. Ἐκ τῶν ὄρεων τούτων πηγάζουσι πάμπολλοι ποταμοὶ, οἵτινες φέρονται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ διατη- ροῦσιν ὑγρασίαν, ἥτις ἡνωμένη μὲ τὴν θερμότητα τοῦ κλίματος ἀναπτύσσει αὐτόθι πλουσίαν θλάσθησιν· τὸ δρόζιον, αἱ βανάναι, ἡ ζάχαρις, τὰ ἀρώματα, ἡ μέταξα καὶ τὸ θαμβάκιον εἶνε τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς πλουσίας ταύτης χώρας, ἥτις ἔχει καὶ πλούσια μεταλλεῖα ἀδάμάντων καὶ μαργαρίτας ἀλιευομένους εἰς τὸν διαχωρίζοντα τὴν ἡπειρον ἀπὸ τὴν νῆσον Κεϋλάνην πορθμὸν πρέφει ὡσαύτως καὶ πάμπανλα ἐπίφοβα ζῶα, εἶον τὸν βίνκο-

ρον, τὴν τίγριν, τὸν λέοντα, τὸν βόαν καὶ πολλὰ εἶδη ἐπικινδύων ὄψεων. Οἱ ἐλέφαντες ἐνταῦθα καὶ ἰδίως εἰς τὴν νήσον Κεϋλάνην εἶνε ἀξιοσημείωτου κάλλους. Ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ γεωργία ἀκμάζουσι.

Καταγωγή, γλῶσσα καὶ πολιτεύμα.

§ 144. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων ἀποτελοῦσι τὰ Ἰνδικὰ ἔθνη, λαλοῦντα διαφόρους μὲν, ἀλλὰ συγγενεῖς γλώσσας. Οἱ κάτοικοι τῶν βορείων μερῶν εἶνε μαχηώτεροι καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰδωλολάτραι, οἱ δὲ πεδινοὶ εἶνε εἰρηνικοὶ καὶ τοῦ βραχμανικοῦ δόγματος. Μετὰ τοὺς Ἰνδοὺς μᾶλλον πολυάριθμοι εἶνε οἱ Μογγόλοι, οἵτινες τὸν 14 αἰῶνα ἐπεκράτησαν καὶ ἐνόκησαν τὴν χώραν, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Μογγόλου. Τὴν δυναστείαν τούτων διεδέχθη εἰς τὸ Ἰνδοστάν ἡ Ἀγγλικὴ εἰσαγγεῖα τῶν Ἰνδιῶν, ἥτις ἀπὸ τὸ 1843 ἔχει προνόμιον, ἀνανεούμενον κατὰ εἰκοσαετίαν παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, νὰ κυρθενῆ ἀπολύτως τὰς διαφόρους ἐν τῷ Ἰνδοστάν κτήσεις, τελοῦσα κατ' ἔτος 240 ἑκατ. φράγ. καὶ διατηροῦσα ὑπὲρ τὰς 200 χιλ. στρατοῦ, τὸ $\frac{1}{8}$ τοῦ ὁποίου εἶνε Ἀγγλοὶ, ἀξιωματικοὶ πρὸ πάντων, καὶ ἀγωνιζομένη νὰ ὑποτάξῃ πάντα τὰ εἰσέτι ἀνεξάρτητα κράτη. Ὁ γενικὸς διοικητὴς, ἐδρεύων ἐν Καλκούτῃ καὶ διοριζόμενος ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἔχει τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης. Ἡ δὲ ἐκβασίς τῆς ἐσχάτως ἐκροαγείσης ἐπικρατείας, συνοδευθεῖσα καὶ μετ' ἀνηκούστων σκληροτήτων καὶ αἱματοχυσιῶν, δὲν μετέβαλεν οὐσιωδῶς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰνδοστάν Ἀγγλικὴν κυριαρχίαν.

Ἀνεξάρτητα Κράτη τοῦ Ἰνδοστάν.

§ 145. Τὰ κράτη τοῦ Ἰνδοστάν, ἅτινα διατηροῦσιν εἰσέτι τὴν ἀνεξαρτησίαν των, κείμενα πρὸς τὰ Β. καὶ ΒΑ. εἰσὶ δύο, τὸ Νεπάλ καὶ τὸ Βουτάν.

Τὸ Νεπάλ κείμενον πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Ἰνδοστάν εἰς τὰ μεθόρια τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας εἶνε χώρα ὄρεινὴ καὶ δασώδης καὶ ἔχει 2800 τ. μ. ἐπιφάνειαν καὶ 2 1|2 περίπου ἑκατ. κατ.

Τὸ δὲ Βουτάν κείμενον πρὸς Α. τοῦ Νεπάλ ἔχει 4000 τ. μ. ἐπιφ. καὶ 500000 κατ.

Χῶραι τῆς Ἀγγλικῆς εἰσαγγείας καὶ ἐπίσημοι πόλεις.

§ 146. Αὗται, εἰς τὰς ὁποίας ἤδη προσετέθησαν καὶ τινες ἀνεξάρτητοι χῶραι, διαίρουνται ἀπὸ τὸ 1835 εἰς τρεῖς προεδρείας, τῆς Καλκούττης πρὸς Α., τῆς Μαδρᾶς πρὸς Ν. καὶ τῆς Βομβάης

πρὸς Δ., εἰς τὴν ὁποίαν προσετέθη καὶ ἡ χώρα τῶν Σείκων πρὸς Β. Ἐπισημότεραι πόλεις εἰς *Καλκούττα*, ἐπὶ τοῦ Γάγγου, μητρόπολις τῆς ὁμωνύμου προεδρείας καὶ ὕλου τοῦ Ἀγγλικοῦ Ἰνδοστάν καὶ καθέδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων καὶ πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου, κατοικουμένη ὑπὸ 300 χιλ. κατ. καὶ μετὰ τῶν περιόικων ὑπὸ 800 ἐξ ὧν 45 χ. εἶνε χριστιανοί. *Πάνα*, εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Καλκούττας, πόλις ἐμπορικωτάτη ἔχουσα 312 χιλ. κατ. *Βεναρξίη*, ἱερὰ πόλις τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἐστὶ τῆς Βραχμανικῆς μαθήσεως, ἐκ τῶν ὀρειωτέρων, ἐμπορικωτέρων καὶ πολυανθρωποτέρων πόλεων τοῦ Ἰνδοστάν, ἔχουσα 630 χιλ. κατ. *Α.Ι.Λαχάβαδη*, εἰς τὰ Δ. τῆς Βεναρξίης, ὀσχύτως ἱερὰ πόλις τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἡ ὀχυρωτέρα τοῦ Ἰνδοστάν. *Ἄγρα*, εἰς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, παλαιὰ καθέδρα τοῦ μεγάλου Μογγόλου, τοῦ ἐποίου οἱ ταπεινοὶ καὶ ἀσήμαντοι ἀπόγονοι κατοικοῦσιν νῦν εἰς τὴν *Δέλλυ*, πόλιν μεγαλοπρεπῆ ἔχουσαν τανῶν 200 χιλ. κατ. ἀντὶ τῶν πάλαι 2 ἑκατ. Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς δευτέρας προεδρείας *Μαδράς*, ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Κορομυνδέλου, μητρόπολις τῆς προεδρείας καὶ πόλις ἀξιολογωτάτη διὰ τὰ ἐργαστάσια, τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς (462 χ.). *Μασουλιπατάμ*, εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Μαδράς, ὁ καλλίτερος λιμὴν τῆς παραλίας τοῦ Κορομυνδέλου καὶ πόλις ἐπίσημος διὰ τὰ πολλὰ Ἰνδικὰ ἐργαστάσιά τῆς. *Καλικούτη*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς παραλίας τοῦ Μαλαβάρου καὶ ἡ πρώτη τῶν Ἰνδιῶν πόλις, εἰς ἣν πρῶτον προσωρμίσθη τὸ 1498 ὁ Βάσκος Δεγάμας, Πορτογάλος θαλασσοπόρος. *Κοταχίη*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Καλικούτης, ὁ ἐμπορικώτατος λιμὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας καὶ ἡ ἀξιολογωτέρα πρότερον ἀποικία τῶν Ὀλλανδῶν. Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς τρίτης προεδρείας *Βομβάνη*, ἐπὶ μικρᾷ ὁμωνύμου νήσου κειμένη παρὰ τὴν παραλίαν, μητρόπολις, ὀχυρὰ, εὐλίμενος, λίαν ἐμπορικὴ τῆς Ἰνδίας καὶ ὁ ναύσταθμος τοῦ ἐν Ἀσίᾳ Ἀγγλικοῦ στόλου, ἔχουσα 200 χ. κατ. *Ἀχμεδαβάδη*, πρὸς Β. τῆς Βομβάης ἐπὶ χερσονήσου, ἐκ τῶν μεγαλειτέρων πόλεων τῆς Ἰνδίας. *Καμβαία*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Καμβαϊκοῦ κόλπου, περιέχουσα πολλὰς λαμπρὰς οἰκοδομὰς μαρτυροῦσας τὴν ἀρχαίαν τῆς λαμπρότητα. *Σουράτη*, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κόλπου, μεγάλη καὶ ἐργαστασιούχος πόλις. *Ποῦρα*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Βομβάης, πόλις μεγάλη καὶ παλαιὰ καθέδρα τοῦ ἡγεμόνος τῶν Μαρατῶν, οἵτινες πολὺν χρόνον ἀπέκρουσαν τοὺς Μογγόλους, ἀλλ' ἐσχάτως ὑπέκυψαν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, ὑπερασπισθέντες ἐνδύξως τὴν ἐλευθερίαν τῶν.

Ἡ χώρα τῶν Σείκων κειμένη εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Ἰνδοῦ καὶ διαρρέουμένη ὑπὸ πέντε ἄλλων ποταμῶν συμβαλλόντων εἰς αὐτὸν

ονομάζεται και *Πενδιάρη*. Οί πολεμικοί κάτοικοι αὐτῆς λογιζόμενοι ὑπὲρ τὰ 5 ἑκατ. ἐκυβερνοῦντο πρότερον ὑπὸ ἡγεμόνων ἀναγνωρίζοντων τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως ἢ *Μαχαραδιάχ* τῆς *Λαχόρας*. Ἐπισημότεραι πόλεις *Λαχόρα*, μητρόπολις καὶ παλαιὰ καθέδρα τῶν μεγάλων *Μογγόλων*, ἔχουσα περὶ τὰς 400 χιλ. κατ. *Κασμίρη* ἢ *Σερναγαόρη*, ἦρουν πόλεις εὐδαίμων, πρὸς Β. τῆς *Λαχόρας*, ὅσα περίφημος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ κατασκευαζόμενα σάβια καὶ ἔχουσα 450 χιλ. κατ.

Ἐπισημότεραι πόλεις τῶν ὑποτελῶν ἢ συμμάχων χωρῶν.

§ 147. *Λούκνοβος*, εἰς τὰ ΒΔ. τῆς *Βεναρέζης*, μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ *Ναζήβ* ἢ ἡγεμόνος τῆς *Οὔδας*, καὶ πόλις ὠραία, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 300 χ. κατ. *Ναμπούρη*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις *Μαυρταικοῦ* βασιλείου ἔχουσα 445 χ. κατ. *Ἰδραβάδη*, εἰς τὸ κέντρον τοῦ *Ἰνδοστάν*, καθέδρα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ *Δεκάν*, ἔχουσα 400 χιλ. κατ.

Ἡ *Σινδία* εἰς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω ἐφ' ἑκάτερα τοῦ *Ἰνδοῦ*, ἀποσπασθεῖσα πρότερον καθὼς καὶ τὸ *Βελουδισιστάν*, ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ βασιλείου τῶν *Ἀγφάνων*, εἶνε τανῶν ὑποτελής εἰς τὴν *Ἀγγλικὴν* ἐκτελείαν, κατοικουμένη ὑπὸ 4 ἑκατ. περίπου κατ. καὶ δικαιοῦμένη εἰς τρεῖς ἡγεμόνας, τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν ὁποίων καθέδρα εἶνε ἡ *Ἰδραβάδη*, κειμένη ἐπὶ νήσου σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ *Ἰνδοῦ*.

Ἡ *Σινδιάχη* πρὸς Α. τῆς *Σινδίας*, συνισταμένη ὑπὸ πολλῶν ἐπαρχιῶν κεχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων καὶ περικυκλωμένων πανταχόθεν ὑπὸ *Ἀγγλικῶν* κτήσεων, κατέστη καὶ αὕτη ἐσχάτως ὑποτελής καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 4 ἑκατ. κατ., ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶνε οἱ *Μαράται*. Ἀξιολογωτέρα δὲ πόλις ἡ *Γιβαλιόρα*, ἀκριαὶ καὶ πολυάνθρωπος.

Κτήσεις τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων.

§ 148. Εἰς τοὺς *Γάλλους* ἀνήκουσιν ἢ ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ *Κορομανδέλου* *Καρικάλλη*, πόλις ἀξιόλογος διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων, καὶ ἡ *Πορδίχερος*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, ἡ ὠραιότερα *Γαλλικὴ* ἐν *Ἰνδία* ἀποικία καὶ ὁ καλλίτερος λιμὴν τῆς παραλίας τοῦ *Κορομανδέλου* καὶ ἔδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῶν ἐν *Ἀσία* *Γαλλικῶν* κτήσεων, ἔχουσα 30 χιλ. κατ. καὶ πολλὰ ἐργοστάσια. Οἱ *Πορτογάλοι* ἐξουσιάζουσι τὸ φρούριον *Θεῖον* καὶ τὴν νήσον *Γόαν*, εἰς τὴν παραλίαν τοῦ *Μαλαβάρου*, ἔχουσαν ἐμῶνυμον πόλιν, ἥτις διὰ τὸ νοσῶδες κλίμα τῆς ἀνεκτίσθη ἀντικρὺ τῆς στερεᾶς καὶ εἶνε ἔδρα τοῦ *Πορτογάλου* διοικητοῦ. Οἱ *Δανοὶ* ἐξουσιάζον πρότερον ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ *Κορομανδέλου* τὴν

Τραγκεβάρην καὶ πρὸς Ν. τῆς Καλικούτης τὴν Σροαμπούραν.

Νῆσοι κείμενοι περὶ τὸ Ἰνδοστάν εἶνε ἡ *Κεϋλάνη* (Ταπροβάνη) πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Καμπούρου, ὀνομαζομένη διὰ τὴν ἀλίαν τῶν μαργαριτῶν καὶ *Πεσειρῆ*, καὶ ἐξαρτωμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Βρετανικοῦ βασιλείου καὶ ἔχουσα τὴν *Καρδὸν*, εἰς τὴν κέντρον, πρῶτην μητρόπολιν τοῦ Κεϋλανικοῦ βασιλείου καὶ τὴν *Κολάμπαρ*, εἰς τὰ ΝΔ., νῦν μητρόπολιν. Αἱ *Λακκεβίδαι* εἰς τὰ ΝΔ. τῆς παραλίας τοῦ Μαλακάρου, κυβερνῶμεναι δι' ἡγεμόνος ὑποτελοῦς εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς. Αἱ *Μαλεδίδαι*, πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, κυβερνῶμεναι δι' ἡγεμόνος ἀνεξαρτήτου καὶ ἀριθμοῦμεναι ἕως 12 χιλ. καὶ διαιροῦμεναι εἰς συμπλέγματα ὀνομαζόμενα *ἀτόλια*, ἔχουσι ἀθροίσματα νησιδίων ἀδιαπόρθητα εἰς μεγάλα πλοῖα· φέρουσι δὲ λευκὴν ἤλεκτρον, μαύρα κοράλλια καὶ καυρίδας ἢ μικρὰ κογχύλια ἐπέχοντα αὐτῶν. τὴν θέσιν τῶν νομισμάτων· τούτων δὲ εἰς σάκκος χωρῶν 42 χιλ. τιμᾶται 5—6 φράγ.

HEPAN INDIA.

Ὅρια, σύστασις, θρησκεία, πολιτεία, κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 450. Ἡ *Ἡέραν* τοῦ Γάγγου Ἰνδία ὀνομαζομένη καὶ *Αγατολικὴ Ἰνδικὴ Χερσόνησος* ἐρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Κίνας καὶ τοῦ Τιβέτ, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰνδοστάν καὶ τοῦ Βαγγαλικοῦ κόλπου, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκκας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Σιαμικοῦ καὶ Τογκινίου κόλπου, ἔχουσα περὶ τὰ 35 ἑκατ. κατ. καὶ διαιρουμένη εἰς πέντε κυριώτερα μέρη, τὴν Ἰνδίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρείας πρὸς Δ., τὴν ἀνεξάρτητον Μαλάκκαν ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου χερσονήσου, τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Βιρμάν πρὸς Α. τῆς Ἀγγλικῆς Ἰνδίας, τὸ βασιλεῖον τοῦ Σιάμ, εἰς τὸ κέντρον, καὶ τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Ἀνάμ πρὸς Α. Τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς ἀνατολικῆς Ἰνδίας εἶνε Μωαμεθανοί· τὸ δὲ Ἀνάμ περιλαμβάνει πολλοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Κομφουκίου φιλοσόφου Σίνου, παραδεχομένου ἓνα μόνον Θεόν. Ὁ Βραχμισμὸς ἐπικρατεῖ εἰς τὸ Ἀσσάμ, καὶ ὁ Μωαμεθανισμὸς εἰς τὸ Ἀρακάν καὶ εἰς τὴν χερσόνησον Μαλάκκαν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς φυλὴν κατοικήσαν τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς Αὐστραλίας. Οἱ κάτοικοι τοῦ Βιρμάν, Σιάμ, Ἀνάμ καὶ τῆς ἀνεξαρτήτου Μαλάκκας ὑπάκουνται εἰς ἡγεμόνας δεσποτικούς, αἱ δὲ Ἀγγλικαὶ κτήσεις ἐξαρτῶνται ὑπὸ τῆς ἐταιρείας τῶν Ἰνδιῶν. Τὸ κλίμα ἐν γένει εἶνε ὑγρὴν καὶ θερμὴν καὶ ἡ γῆ εὐφορὸς, φέρουσα ἄρβυλλον, ζάχαριν, καφὲν, τέι, βαμβάκιον, ἰνδικὸν καὶ ἄρῳματα· ἐξορύττεται δὲ καὶ χρυσὸς, ἀργυρὸς, κασσίτερος, ρουβίνιον, σάπφειρος καὶ μάρμαρα· ζῶα δὲ ἔχει· τὰ αὐτὰ μὲ τὸ Ἰνδοστάν.

τῆς ἰδίως *Σινικῆς* ἢ *Κίνας*, τῆς *Μανδσχορίας*, τῆς *Κορέας*, τῆς *Μογγολίας* καὶ τοῦ *Μεγάλου* καὶ *Μικροῦ Τιβέτ*, ἐξ ὧν τὰ πλείστα εἶνε ὑποτελῆ εἰς τοὺς Σίνας. Ἡ αὐτοκρατορία αὕτη εἶνε ἡ μεγαλειότερα τῆς Ἀσίας καὶ ἡ εὐρυχωροτέρα τοῦ κόσμου μετὰ τὴν Ῥωσικὴν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀνήκοντες εἰς τὴν κυτρίαν φυλὴν πρὸ ἀνημνονεύτων χρόνων διατηροῦσιν τὸ αὐτὸ πολίτευμα, τοὺς αὐτοὺς νόμους, ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἴδιον ἔθνος καὶ πολιτισμὸν. Πρὸ πολλῶν αἰῶνων ἐγνώριζον τὴν χρῆσιν τῆς πυρίτιδος, τῆς ναυτικῆς πυξίδος καὶ τῆς τυπογραφίας. Ὑπέστησαν μὲν κατὰ καιροῦς πολλὰς ἐπιδρομὰς Ταρτάρων, ἀλλὰ τὸ 1644 οἱ Μανδσχοροὶ κατέκτησαν τὴν χώραν συστήσαντες νέους ἄρχοντας καὶ νέους βασιλεῖς, οἵτινες μέχρι τοῦ νῦν κυβερνοῦσιν. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ τοῦ Βουδδά λεγομένου αὐτόθι καὶ Φωῆ. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις εἶνε καὶ ἀνώτατος ἐκκλησιαστικὸς ἄρχων, προσαγορευόμενος *πατὴρ τοῦ λαοῦ* καὶ *τέκνον τοῦ θεοῦ*, ἀπολαμβάνει θείας τιμῆς καὶ ἔχει δύναμιν κατὰ τι περιορισμένην ὑπὸ συλλόγου ἀντιπροσώπων συγκροτουμένου ὑπὸ ὀρισμένων τάξεων ἀνθρώπων. Αἱ δὲ ὑποτελεῖς χώραι διοικιοῦνται ὑπὸ βασιλέων ἢ Χανῶν ὑποκειμένων ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Σινῶν. Οἱ πρὸς Β. λαοὶ ὀνομάζονται *Τάρταροι* καὶ ἡ χώρα αὐτῶν *Σινική Ταρταρία*. Ἐσχάτως οἱ Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι διαφρήξαντες τοὺς σιδηροὺς δεσμοὺς τῆς ἀνεπιμείζιας καὶ εἰσβαλόντες τροπικοῦχοι καὶ εἰς αὐτὴν τὸν μητρόπολιν τῆς αὐτοκρατορίας ἠνάγκασαν τοὺς Σίνας νὰ ὁμολογήσῃ μετ' αὐτῶν συνθήκην, καθ' ἣν καὶ ὁ χριστιανισμὸς πανταχοῦ τοῦ κράτους τῶν νὰ ᾖνε ἀνεκτός καὶ τὸ ἐμπόριον ἐλεύθερον εἰς πάντας τοὺς Εὐρωπαίους.

Γῆ, κλίμα, προϊόντα καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 151. Ἡ ἰδίως Σινικὴ περιλαμβάνει ἐκτεταμένας πεδιάδας, αἵτινες φέρουσιν ἀρθρόνους καρπούς· αὐτόθι αὐξάνει ἡ συκκμινέα, ἡ πορτογαλέα, τὸ βαμβάκιον, τὸ Ἰνδικόν, τὸ ζαχαροκάλαμον, τὸ τέϊ κτλ. Ἡ Κορέα περιέχει ὄρη φέροντα ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Αἱ πεδιάδες τῆς Μογγολίας παράγουσι ξηθάρβαρον. Εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη τοῦ Τιβέτ, ἐπὶ τῶν ὁποίων κεινται αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῆς σφαίρας, τρέφονται αἶγες, τῶν ὁποίων τὸ λεπτότατον μαλλίον χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν πολυτίμων σαλίων καὶ περιλαμβάνονται πλοῦσια μεταλλεῖα χρυσοῦ. Ἐξάγεται προσέτι πορσελάνι, ἀξιόλογον χαρτίον καὶ μελάνη χρησιμεύουσα εἰς ἔχνογραφικὰ σχεδιάσματα. Ἡ ἰδίως Σινικὴ ἔχουσα 315 ἑκατ. κατ. διαίρεται εἰς 15 ἐπαρχίας, διοικουμένας ὑπὸ τῶν λεγομένων Μανδαρίνων, οἵτινες μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος πρεσβεύουσι τὸ δόγμα τοῦ Κομφουίου, ἐνῶ οἱ λοιποὶ κάτοικοι αὐτῆς εἶνε Βουδ-

διαστά. Ἐπισημότεραι πόλεις *Πεκίγη* ἢ *Πεκίγον*, εἰς τὰ ΒΑ. ἢ μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος ἔχουσα περὶ τὸ 4 $\frac{1}{2}$ ἑκατ. κατ. *Ναγκίγη*, ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς ὄχθης τοῦ Ἰαντσοκιάγγου, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Πεκίγου, παλαιὰ μητρόπολις καὶ πόλις πλουσιωτάτη καὶ διάσημος διὰ τὸν φαρφουρένιον πύργον τῆς, ἐκτάγωνον οἰκοδόμημα ἔχον 40 ποδῶν διάμετρον, 200 ὕψος καὶ 9 πατώματα· ἔχει περὶ τὰς 800 χ. κατ. καὶ περὶ αὐτὴν φέρεται τὸ κύριον βαμβάκιον, ἐξ οὗ κατασκευάζονται τὰ ὄραϊα βαμβάκινα υφάσματα, *ναγκίται* ἰδίως ὀνομαζόμενα. *Χουγγιαχοῦ*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς *Ναγκίγης* ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς διώρυγος, ἔργον μεγαλοπρεπές, 240 λευγ. μακρὸν (500 χ. κατ.) *Καντῶν*, πρὸς Ν. μητρόπολις ὁμωνύμου ἐπαρχίας, πόλις ἐκ τῶν πολυανθρωποτέρων καὶ πλουσιωτέρων τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὁ πρῶτος τῶν ὕλιμμένων εἰς τοὺς ὁποίους πρῶτον οἱ Εὐρωπαῖοι ἠδύναντο νὰ προσορμίζονται ἀκωλύτως (1800000). *Μάκασ*, ὄραϊος λιμὴν πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νήσου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει καὶ Πορτογαλικὴ ἀποικία. Αὐτόθι λέγουσιν ὅτι ὁ Καμοέσος, διάσημος Πορτογάλος ποιητὴς, ἐσύνθεσε τὸ ὄραϊον ποίημα τῶν Λουσιθάδων, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγκωμιάζει τὴν ἀνακάλυψιν τῶν Ἰνδιῶν. Ἐπισημότεραι δὲ νῆσοι εἶνε ἡ *Θαϊουάνη*, πρὸς ἄρκτον τῆς Κίνας, χωριζομένη ἐκ τῆς στερεᾶς διὰ τοῦ *Φουκσιανίου* πορθμοῦ ἔχουσα 35 λευγῶν πλάτος καὶ ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν *Φορμόζα* διὰ τὴν ὄραϊότητά καὶ γονιμότητά τῆς· ἡ ὁμωνύμος αὐτῆς πρωτεύουσα κεῖται πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος, ὑποκείμενον εἰς τὴν Σινικὴν Αὐτοκρατορίαν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν κατοικοῦμενον ὑπὸ λαῶν ἀνεξαρτήτων καὶ ἀγρίων εἶνε σχεδὸν ἄγνωστον. *Αἰνάνη*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς *Καντῶνος*, ἔχουσα πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἄλατα καὶ πολύτιμα δάση· τὰ δὲ μεσόγεια αὐτῆς κατοικούνται ὑπὸ λαῶν ἀγρίων καὶ ἀνεξαρτήτων.

Ἡ *Μανδσχοῦρια*, κειμένη εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Κίνας πρὸς Β. τοῦ μεγάλου Σινικοῦ τεύχους, μᾶλλον πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς διεσπόμενα χώρα τῆς Κίνας, καθόσον, ὡς ἀνωτέρω ἐβρέθη, ἐξ αὐτῆς κατάγονται οἱ ἡγεμόνες τῆς Σινικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ δύο ἡδὴ αἰώνων. Διαιρουμένη δὲ εἰς τρεῖς ἐπαρχίας καὶ διαβρεσομένη ὑπὸ τοῦ Ἄρουρ ἔχει 9800 χ. κατ., γῆν εὐφορον, παχείας βοσκῆς καὶ πάμπόλλα δάση, εἰς τὰ ὁποῖα ζῶσιν ἄγρια ζῶα δίδοντα καλὰ γουναρικά. *Μούκδη*, μητρόπολις καὶ καθέδρα τῶν ἡγεμόνων πρὸ τῆς κατακτῆσεως τῆς Κίνας.

Ἡ *Κορέα*, γεραίνουσα πρὸς Ν. τῆς *Μανδσχοῦριας*, εἶνε ἴση σχεδὸν μὲ τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ὀλίγον γνωστὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους διὰ τοὺς ἀξένους αὐτῆς κατοίκους, οἵτινες εἶνε τῆς αὐτῆς καταγωγῆς μὲ τοὺς *Μανδσχοῦρους*· ἔχει δὲ ἑδα-

φος εἰς ἄκρον ὄρεινὸν καὶ δρυμῶδες, κλίμα ψυχρὸν, 8 περίπου ἑκατ. κατ. καὶ τὸ *Κιργιστάν*, καθέδραν βασιλείας ὑποτελοῦς εἰς τὴν Κίναν.

Ἡ *Μογγολία*, κειμένη πρὸς Β. τοῦ μεγάλου τείχους καὶ πρὸς Δ. τῆς Μανδσουργίας, εἶνε ἡ κοίτις τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ περιφήμου Τεμουτσίνου, τοῦ ὁποίου τὸν εἰς τὸν κόσμον προορισμὸν προεμήνευε, λέγουσι, βῶλος πηκτοῦ αἵματος, τὴν ὁποίαν ἐκράτει εἰς χεῖρας ἐξερχόμενος τῆς μητρικῆς γαστρῆς· μετονομασιεῖς δὲ μετὰ ταῦτα Τσιγγισχάνης, ἤγουν ὁ μέγιστος τῶν βασιλέων, ἐνέσπειρον φέβον καὶ τρόμον εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ πανταχοῦ ὄθεν διήλθε. Κατοικουμένη δὲ νῦν ὑπὸ νομαδικῶν φυλῶν περιλαμβάνει μικροῦ λόγου ἀξίας πόλεις, τὸ μέγα ὄρος *Ἀλταῖος*, κλίμα ἐπὶ πολὺ ψυχρὸν, καὶ περὶ τὰ 9 ἑκατ. κατ. ζώντων ἀπὸ τῆς κτηνοτροφίας. Πρὸς Δ. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος *Γόβις*, πετρώδης καὶ ἀρμώδης ἔχουσα 500 λεύγ. μῆκος. Ἐπι δυτικώτερον ἡ *Θιανσχαν*, περιλαμβάνουσα τὴν *Ζουγγαρίαν* μετὰ τινος μέρους τῆς χώρας τῶν Κιργίσιων, πρὸς τὰ ΒΔ, τὴν *Μακρὴν Βουχαρίαν* πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ τὴν χώραν τῶν *Τοργότων* μετὰ τῆς τῶν *Μογγόλων* καὶ *Ἑλβετῶν* τῆς Κοκκουνώρης, πρὸς τὰ ΝΑ. Αἱ ἐκτεταμέναι αὗται γῶραι ὑποπαχθεῖσαι εἰς τὴν Κίναν περὶ τὰ μέσα τοῦ τελευταίου αἰῶνος περιέχουσι πλούσια μεταλλεῖα ἀργύρου.

Τὸ *Τιβέτ* εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Κίνας, ὄν ἐκ τῶν ὑψηλοτάτων χωρῶν τῆς σφαίρας καὶ ὀλίγον γνωστὸν, περιλαμβάνει τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς σφαίρας *Ἰμαλαῖα* (Ἰμαος), ἐκ τῶν ὁποίων παγάζουσι ὕλοι σχεδὸν οἱ ποταμοὶ τῆς Ἀσίας. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ περὶ τὰ 6 ἑκατ. ἀναγνωρίζουσι κοσμικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν κυριάρχην τὸν *Δαλαϊλάμαν*, ἤγουν μέγαν Λάμαν, εἰς τὸν ὁποῖον κατ' αὐτοῦς ὁ Θεὸς εἶνε ἐνσαρκωμένος, γινόμενος δι' αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ὁρατός. Οἱ πολυπληθεῖς τοῦ τόπου Λάμαι, ἤγουν ἱερεῖς, μένοντες ἀγαμοὶ ζῶσιν σκληραγωγούμενοι καὶ νηστεύοντες ἐντὸς μοναστηρίων. *Λάσσα*, πρὸς Ν. μητρόπολις τοῦ *Τιβέτ* κειμένη ἐπὶ χώρας ὠρειοτάτης παρὰ τὸ ἱερὸν ὄρος *Μαρβούριον*, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ μεγαλοπρεπέστατον μοναστήριον *Βόδαλα* καλούμενον, ὁρεινὴ ἔδρα τοῦ *Δαλαϊλάμα* ἔχουσα 800 χιλ. κατ.

Νῆσοι ὑποτελεῖς εἰς τὴν Κίναν εἶνε ἡ *Λιουκιοῦ* πρὸς Ν. τῆς Ἰαπωνίας, ἡ *Σακαλίνη*, πρὸς Α. τῆς Μανδσουργίας· ταύτης οἱ Σίνοι ἐξουσιάζουσι τὸ βόρειον μέρος ἔχον 212 λεύγ. μῆκος, τὸ δὲ μεσημβρινὸν ἀνήκει εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.

Θέσις, κάτοικοι, θρησκεία καὶ πολιτεύμα.

§ 152. Χωρίζομένη πρὸς Δ. ἐκ τῆς Κίνας διὰ τῆς θρωνύμου Οχλάσσης σύγκειται ἐκ τεσσάρων μεγάλων νήσων καὶ πολλῶν μικρῶν, ἔχουσα 41 χιλ. τ. μ. ἐπιφ. καὶ 35 ἑκατ. κατ. τῆς αὐτῆς καταγωγῆς μὲ τοὺς Σίνας, ἀλλὰ μαχιμωτέρους αὐτῶν. Θρησκεία δὲ τούτων ἀρχαία εἶνε ἡ Σιντολατρεία, βάσιν ἔχουσα τὸν πνευματισμὸν ὃ δὲ Βουδδισμὸς τανῶν εἶνε μᾶλλον ἐξηπλωμένος· ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες τοῦ δόγματος τοῦ Κομφουίου. Τὸ δὲ 1542 διὰ τῶν Πορτογάλων εἰσῆχθη καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, ὅστις δι' ἀνηκούστων σκληροτήτων μέχρι τοῦ 1638 κατεστράφη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἔκτοτε ἐπικρατεῖ αὐτόθι φρικτῆ κατὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ξενηλασία. Ἡ κυβέρνησις ἀνῆκε πρότερον εἰς τὸν Δαίτην, ἀρχηγὸν τῆς πρώτης θρησκείας καὶ ἀπόγονον τῶν παλαιῶν ἐπιχωρίων θεοτήτων, ὅστις καὶ σήμερον προσκυνεῖται ὡς θεοῦ καὶ ἰδίως ὑπὸ τῶν Σιντολατρῶν· περὶ δὲ τὸ μέσον τοῦ 17 αἰῶνος ὁ Κούθος, στρατιωτικὸς διοικητὴς αὐτοῦ, ἀφῆρασεν ὅλην τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν καὶ περιώρισε τὸν Δαίτην μόνον εἰς τὰ πνευματικά, πέμπων κατ' ἔτος πρὸς αὐτόν, ὅστις κατοικεῖ κλεισμένος εἰς τὸ παλάτιόν του καὶ εἶνε ἀόρατος εἰς τὸν λαόν, μεγάλην πρεσβείαν μετὰ μεγαλοπρεπῶν βασιλικῶν δώρων· ὃ δὲ Κούθος, ἐδρεύων εἰς τὴν *Ἰεδδῶ*, μετέρχεται ἀπολύτως τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν.

Γῆ, κλίμα, προϊόντα, βιομηχανία καὶ ἐπισ. νῆσοι.

§ 153. Αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι ἔχουσιν ὑψηλὰ ὄρη καὶ ὑπόκεινται συχνὰ εἰς τρομεροὺς σεισμοὺς καὶ καταγίγδας. Τὸ κλίμα αὐτῶν εἶνε ποικίλον, ὃ χειμὼν ψυχρὸς, τὸ θέρος καυστικὸν καὶ αἱ βρογαδαὶ βροχαὶ συχνόταται. Τὸ ἔδαφος περιέχον, ὡς λέγουσι, πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ καὶ πολυτίμων λίθων εἶνε ὀλίγον εὐφρονον καὶ μόνον διὰ τὴν φιλοπονίαν τῶν κατοίκων καθίσταται παραγωγικόν. Τὰ προϊόντα τοῦ τόπου εἶνε σχεδὸν τὰ αὐτὰ μὲ τῆς Κίνας. Κυριώτερα δὲ τούτων εἶνε ὄνομαστή προσελάνη, τεῖ, ὄρυζιον, χαρτίον, βαμβαικὲρὰ καὶ μεταξωτὰ ὑφάσματα κτλ. Ἐπιστημότεραι νῆσοι εἶνε ἡ *Νιφῶν*, ἡ *Κιοσίος* ἢ *Ζίμος*, ἡ *Σικόφη* καὶ ἡ *Ἰεσσῶ* τῆς *Νιφῶνος* ἐπιστημότεραι πόλεις *Ἰεδδῶ*, πρὸς Α. εἰς τὸν μυχὸν κόλπου, ἔχουσα περὶ τὰ 2 ἑκατ. κατ. καὶ οὔσα καθέδρα τοῦ Κούθου. *Μίακος*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς *Ἰεδδῶς*, ἀρχαία μητρόπολις, καθέδρα τοῦ Δαίτη, ἡ ἐστία τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐπιστημῶν καὶ τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου, κατοικουμένη ὑπὸ 500 χιλ. κατ. *Ναγγασάκη*, ἡ ἐ-

πισημοτέρα πόλις τῆς Κιουσίου καὶ ὁ μόνος λιμὴν, εἰς τὸν ὁποῖον προσορμίζοντα Εὐρωπαῖοι καὶ Σίνοι. *Αὔα*, ἡ ἐπισημοτέρα πόλις τῆς Σικόφης, ἣτις πρότερον ἐσχημάτιζεν ἰδιαιτέρον βασιλείον. Πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Ἰεσσούς ἀρχεται τὸ ἀρχιπέλαγος τῶν Κουριλῶν, τοῦ ὁποῦ μόνον τὸ νότιον ἀνήκει εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, τὸ δὲ βόρειον εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

Α Φ Ρ Ι Κ Η.

Σχήμα, θέσις, μέγεθος, ὄρια, κάτοικοι καὶ θρησκεία.

§ 154. Ἡ Ἀφρική, τῆς ὁποίας τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε ἐλίγον γνωστόν, σχηματίζει μεγάλην τριγωνικὴν χερσόνησον, κειμένην ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην μεταξὺ τῆς 10⁰—70⁰ Α. μ. καὶ μεταξὺ τῆς 37⁰ $\frac{1}{2}$ Β.—35⁰ $\frac{1}{2}$ Ν. π. καὶ ἔχει 4070 μίλ. περίπου μῆκος, 4020 πλάτος καὶ 723 χιλ. τ. μ. ἐπιφ. Ἐνοημένη δὲ πρὸς τὰ ΒΔ. μετὰ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ Ἰσμοῦ τοῦ Σουέζ, ἔχοντος 26 λευγῶν περίπου πλάτος, καὶ διαιρουμένη ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς δύο ἴσα σχεδὸν μέρη, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Αὐστραλικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰσμοῦ τοῦ Σουέζ. Παραβαλλομένη δὲ πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἡπείρους εἶνε τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς Ἀσίας καὶ 3 $\frac{1}{2}$ φορές μεγαλειτέρα τῆς Εὐρώπης. Οἱ κάτοικοι ἀνήκοντες εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους φυλάς, λογίζονται περὶ τὰ 200 ἑκατ., τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι εἶνε οἱ Μαῦροι καὶ οἱ Ἀραβες, Μωαμεθανοὶ τὸ δόγμα, πρὸς Β., οἱ Ἀβυσσινοί, οἱ Νουβῆαι καὶ οἱ Κόπται, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων καὶ Χριστιανοὶ τὴν θρησκείαν πρὸς Α., οἱ δὲ εἰδωλολάτραι Νέγροι εἶνε διεσπαρμένοι εἰς ὅλον τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς ἐκτεταμένης ταύτης χερσονήσου, καὶ μεταξὺ τούτων οἱ Κάφροι καὶ οἱ Ὀπτεντόται ἔχουσι ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικά. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοικῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀποικιῶν εἶνε δυτικοὶ καὶ ζῶσι διεσπαρμένοι κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικής καὶ εἰς τὰς παρακειμένας νήσους.

Διαιρέσις, γῆ, κλίμα καὶ προϊόντα.

§ 155. Ἡ Ἀφρική διαιρεῖται εἰς 14 κυρίας χώρας, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Νουβίαν καὶ τὴν Ἀβυσσινίαν εἰς τὰ ΒΑ., τὴν Βαρβαρίαν καὶ τὴν Σαχάραν πρὸς τὰ Β. καὶ τὰ ΒΔ., τὴν Σανεγαμβίαν, τὴν Ἄνω καὶ κάτω Γουίνεαν παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν, τὸ Σουδάν καὶ τὴν Καφρερίαν εἰς τὸ κέντρον, τὴν Καπλανδίαν πρὸς

Ν. καὶ τὴν Μαζαμβίκην, τὴν Ζαγγουεβάσην καὶ τὸ βασίλειον τοῦ Ἀϊάνου εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν. Τὸ πέταρτον τοῦλάχιστον τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἰδίως τὸ βόρειον, κατέχεται ὑπὸ ἐκτεταμένων ἀμφοδῶν ἐρήμων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι τινες αὐάσεις διασκορπισμέναι εἰς τὸ μέσον τῶν ὠκεανῶν τούτων τῆς κινιτικῆς ἡμερου, ἥτις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σηκονομένη ὑπὸ τῶν καυστικῶν ἀνέμων βλάπτει τοὺς τὸ ἐσωτερικῶν χάριν ἐμπορίου διὰ καραβανίων ταξιδεύοντας. Μᾶχι τέλους τοῦ τελευταίου αἰῶνος μόνον τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς ἦσαν γνωστά, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης πολυμερῶς κατοπετεύσαις Γάλλων καὶ Ἀγγλῶν μᾶς ἕκαμον γνωστὸν μέγα μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἐκτεταμένης ταύτης χερσονήσου, ἥτις διατεμνομένη εἰς τὸ μέσον σχεδὸν ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ καίεται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου, τῶν καθ' ὄλον τὸ ἔτος πιπτουσῶν αὐτόθι καθέτως. Δύο ὄραι τοῦ ἔτους ὑπάρχουσιν αὐτόθι γνωσταί, ἡ ζηρὰ καθ' ἣν ὁ καύσων εἶνε ἀφόρητος καὶ ἡ τῶν βροχῶν, αἵτινες διαρκοῦσαι μεταξὺ τῶν τροπικῶν ἀδιαλείπτως σχεδὸν τρεῖς μῆνας κάμνουσι τοὺς αὐτόθι βέοντας ποταμούς νὰ πλημμυρῶσιν. Αἱ δὲ πλημμυρῶσαι αὗται, χωρὶς νὰ βλάπτωσι τὴν βλάστησιν, ἀφίνουσιν ἰλὸν τινα ἥτις καθιστᾷ τὴν χώραν γονιωτάτην, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ παράλια, ἐνθα ἡ βλάστησις εἶνε θαυμασία. Μεταξὺ τῶν φυομένων αὐτόθι δένδρων ἀξιοσημειώτερον εἶνε τὸ βοαβάδ, τοῦ ὁποίου ὁ κορμὸς ἔχει ἕως 420 ποδῶν περίμετρον. Ἡ Ἀφρικὴ περιέχει τὰ βλαπτικώτερα ζῶα, οἷον τὴν τίγριν, τὸν λέοντα, τὴν λεοπάρδαλιν, τὴν θαιναν, τὸν θῶα, τὸν ἑναγρον, τὴν γιγάφρην καὶ τὴν στρουθοκάμηλον. Ἐντὸς τῶν ποταμῶν ζῶσι καὶ ὑπερμεγέθεις κροκόδειλοι καὶ ἐντὸς τῶν δασῶν τερατώδεις ὄφεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ βόας εἶνε ὁ πλέον ἀξιοσημεῖωτος· εὐρίσκονται δὲ ἐκτὸς τούτων καὶ ἐλέφαντες, ρινόκεροι, ἵπποπόταμοι, καμηδοπαρδάλεις, βούβαλοι, κάμηλοι κτλ.

Ἀσχολίαι καὶ πολιτισμός.

§ 156. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ζῶσι φυσικῶς καὶ διάγουσι νομαδικὸν βίον, τρεφόμενοι ἐκ τῆς θήρας, τῆς κτηνοτροφίας καὶ τοῦ πολέμου. Ἡ γεωργία ἀσκεῖται μόνον εἰς τὰς παρὰ τὸν Νεῖλον χώρας, τὴν Ἀβυσσινίαν, τὴν Σαενγαμβίαν καὶ τὴν Καπλανδίαν. Τὸ ἐμπόριον, ἔχον ἀνυρπέριθητα ἑμπόδια τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, τὴν βαρβαρότητα τῶν κατοίκων καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀσφαλείας, ἐνεργεῖται κατὰ μὲν τὰ παράλια ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα ὑπὸ τῶν Ἀράβων, Μανδιγῶν καὶ Φουλάχων. Ἐνεργεῖται δὲ ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ τόπου, ἅτινα εἰσι καφέ, ζάχαρις, δρύζιον, φοίνικες, φοινικέλαιον, κόμμι, βαμ-

βάκιον, φάρμακα, ξύλα πολύτιμα, ελεφάντινον δόντιον, δέρματα· πτερὰ στρουθοκαμήλων, μόσχοι, ψήγματα χρυσοῦ καὶ ἡ αἰσχροὶ σωματεμπορία. Μόνον οἱ Μωαμεθανοὶ περιορίζονται εἰς τὴν ἀνάγκωσιν τοῦ Κορανίου, οἱ δὲ λοιποὶ εὐρίσκονται εἰς παχυλωτάτην ἀπαιδεύσιν. Οἱ πολιτικοὶ δεσποὶ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς μικρὸν τινα πολιτισμὸν ἐχούσας χώρας εἰνε πατριερχικοὶ καὶ ἀσθενεῖς. Χριστιανικῆς πολιτείας μόνον εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν ὑπάρχουσι λείψανά τινα, οἱ δὲ κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν δοκιμῆ καὶ πρὸς σύστασιν τοιαύτης εὐρίσκονται εἰσέτι εἰς τὴν ἀρχήν.

Κόλποι, πορθμοὶ καὶ λίμναι.

§ 157. Ἡ Θάλασσα εἰσχωρούσα πολὺ ὀλίγον εἰς τὴν Ἀφρικὴν δὲν σχηματίζει βαθεῖς κόλπους, διὰ τοῦτο καὶ ἡ παραλία δὲν ἔχει περισσώτερον τῶν 3500 μ. μῆκος. Ἐπισημότεροι δὲ κόλποι εἰνε τῆς *Τόνδος*, τῆς *Γαβίας* (Μικρὰ Σύρτις) καὶ τῆς *Σούδας* (Μεγὰλη Σύρτις) πρὸς Β., τῆς *Γουινέας*, ὁ *Βερίγιος* καὶ τῆς *Βιαφάρας* πρὸς Δ. καὶ ὁ ὄρμος τοῦ *Λαγῶα* πρὸς Ν. τῆς *Μοζαμβίκης*. Ἐκτὸς τοῦ *Γιβραλτῶρ* καὶ τοῦ *Βαβελμανδέθ*, ὑπάρχει εἰσέτι εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὁ *Μοζαμβικὸς* πορθμὸς μεταξὺ τῆς νήσου *Μοζαμβίκης* πρὸς Δ. καὶ τῆς νήσου *Μαδαγασκῶρ* πρὸς Α. Αἱ ὀλίγαι λίμναι αὐτῆς, κείμεναι εἰς τὰ ἐνδότερα, εἰνε ὀλίγον γνωσταί. Ἀξιολογώτεροι δὲ εἰνε ἡ *Τσάρα*, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ *Νεῖλος*, εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, ἡ *Σγάδη*, ἡ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ *Βουρνού* σχηματίζουσα μεσόγειόν τινα θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν χύνονται ὁ *Σγάδης* φερόμενος ἐκ τῶν ΝΑ. καὶ τινες ἄλλοι ποταμοὶ, καὶ ἡ *Αἰθερέθη*, κειμένη πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς *Καφρορίας*.

Ἀκρωτήρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

§ 158. Τὸ *Καλὸν* πρὸς Β. τῆς *Βαρβαρίας*· τὸ *Λευκὸν* καὶ *Καρτίνον* πρὸς Δ. τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ *Μαρόκκου*· τὸ *Βογιαδόρον* καὶ *Λευκὸν* πρὸς Δ. τῆς *Σαχῆρας*· τὸ *Ηράσιον* πρὸς Δ. τῆς *Σενεγαμβίας*· τὸ *Πάλμασον*, τῶν *Τριῶν Ἀκρωρ* καὶ τὸ *Αὔπεζον* εἰς τὴν *Γουινέαν*· τὸ *Εὔδελι* καὶ ὁ *Ἄγ. Σεβαστιανὸς* πρὸς Ν. τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὸ *Γουαρδαγοβῶν* ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἀιάνου. Κυριώτεροι σειρὰ ὄρεων ἐν Ἀφρικῇ εἰνε ὁ *Ἄτλας*, πρὸς Β. τῆς *Βαρβαρίας* κατοικούμενος ὑπὸ λαῶν ἀγρίων καὶ ἀνεξαρτήτων, οἵτινες ὀνομάζονται *Βέρβεροι* ἢ κοινῶς *Μπαρπαρέσοι*· τὸ *Κόγγρον* μεταξὺ Ἄνω *Γουινέας* καὶ *Σουδάν*· ἡ σειρὰ *Κουμπι-δά* εἰς τὴν *Κάτω Γουινέαν* καὶ τὰ *Λύπατα* εἰς τὴν *Μοζαμβίκην*. Ἡ Ἀφρικὴ οὖσα ἐν γένει ἀνυδρὸς δὲν ἔχει πολλοὺς ποταμούς· γνωστότεροι δὲ εἰνε ὁ *Νεῖλος*, ὅστις διέρχόμενος διὰ τῆς Ἀβυσσινίας, *Νουβίας* καὶ *Αἰγύπτου* καὶ ἐκβάλλων διὰ πολλῶν στομιῶν

εἰς τὴν Μεσόγειον, δὲν εἶνε τόσοσ γνωστὸς εἰς τὰς πηγὰς του' ὁ *Σερεγάλης* καὶ ὁ *Γαμβίας*, οὔτινες διαρρέουσι τὴν Σενεγαμβίαν ἀπὸ Α. πρὸς Δ. καὶ ἐκβάλλουσι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· ὁ *Διο.λιβάς* ἢ *Νίγρος*, ὅστις πηγάζων εἰς τὰ ὄρη τοῦ Κόγγου, διαρρέει μέρος τοῦ Σουδάν ἀπὸ Δ. πρὸς Α., καὶ μετὰ τινὰς πρὸς Α. ἐλιγμοὺς στρέφωσ πρὸς Ν. χύνεται διὰ πολλῶν στομιῶν εἰς τὸν Βενίνιον κόλπον ὑπὸ τὸ ὄνομα *Κουάρβας*· ὁ *Ζαίρης* ἢ *Κόγγος*, ὅστις βέωσ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Κόγγου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· ὁ *Ζαμβέσης*, ὅστις ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς ἐκβάλλει εἰς τὰ ΝΑ. εἰς τὸν Μοζαμβικὸν πορθμὸν.

— 0 —

ΑἴΓΥΠΤΟΣ.

Μέγεθος, ποιότης, ὄρια, κλίμα, πολιτεία καὶ πρὸσοδος.

§ 159. Ἡ τόσοσ ἰσχυρὰ ἐπὶ τῶν Φαραῶ καὶ τόσοσ πλουσία ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων Αἴγυπτος, σχηματίζουσα μεγάλην κοιλάδα ἔχουσαν 230 λευγ. μ. καὶ 4—8 π. καθίσταται λίαν εὐφορος ὑπὸ τῶν περιοδικῶν τοῦ Νείλου πλημμυρῶν καὶ ἔχει 5400 τ. μ. ἐπιφ. Ὅρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς ἐρήμου τῆς Βάρκας καὶ τῆς Λιβυκῆς, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Νουβίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, κυβερνωμένη ὑπὸ ἀντιβασιλέως, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξουσία ἐξετείνετο πρότερον καὶ πέραν τῶν ὄριων τούτων, καὶ πρὸς Δ. καὶ πρὸς Α. καὶ πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Αἰγύπτου. Περιλαμβάνοντο λοιπὸν ὑπὸ τὴν δυναστείαν του πρὸς Δ. μὲν αἱ διεσπαρμέναι εἰς τὰς ἐρήμους αὐάσεις, πρὸς Ν. δὲ ἡ Νουβία καὶ τὸ Κορδοφάν, τὰ δυτικὰ καὶ βόρεια τῆς Ἀραβίας, ἡ Συρία ὀλόκληρος μετὰ τῆς Παλαιστίνης, ἡ ἐπαρχία τῶν Ἀδάνων εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν καὶ τέλος ἡ Κρήτη εἰς τὴν Μεσόγειον· νῦν δὲ περιορίσθη μόνον εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ βόρεια περάλια τῆς Ἀραβίας καὶ εἰς μικρὰ τινὰ ἄλλα μέρη. Διορίζεται δὲ ὁ ἀντιβασιλεὺς ὑπὸ τῆς Υ. Πύλης, εἰς ἣν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὑπόκειται ὑποτελής. Ἐν Αἰγύπτῳ δύο κυρίως ὄρη τοῦ ἔτους υπάρχουσι, τὸ ἔαρ διαρκοῦν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαρτίου, καὶ τὸ θέρος διαρκοῦν τοὺς λοιποὺς μῆνας. Ὁ ἐκ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου πνέων Χαμψὶν καὶ ἰδίως τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον εἶνε εἰς τοὺς κατοίκους ὀλεθριώτατος, ἀναπτύσσωσ ὀφθαλμίας καὶ ἄλλας νόσους καὶ καθιστῶν τὴν ἀτμοσφαῖραν βαρυτάτην καὶ πυρῶδη καὶ τὸν οὐρανὸν ἕνεκα τῆς κόνεως τῆς ἐρήμου θολώτατον. Ἐπὶ τῶν περσικῶν τῆς Μεσογείου καὶ ἰδίως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ κλίμα εἶνε

γλυκὸ μὲν, ἀλλ' ἄστατον καὶ ὑγρὸν ἀπὸ δὲ τοῦ μέρους, ἔνθα δὲ Νεῖλος διακλαδίζεται μέχρι τῆς Νουβίας εἶνε ξηρὸν, θερμώτατον καὶ καθαρὸν αὐτοῖσι σπανίως πίπτει βροχὴ καὶ αἰετοτε εἰς μικρὰν ποσότητα. Ἡ πρόσοδος λογίζεται περὶ τὰ 100 ἑκατ. φρ., ἐξ ὧν τὰ 40 δαπανῶνται διὰ τὴν διοίκησιν, τὰ 10 πληροῦνται εἰς τὴν Πύλιν, τὰ δὲ 50 εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀντιβασιλεύως.

Π. Πληθυσμός, κάτοικοι καὶ ἀρχαιοτέρα κατάστασις.

§ 160. Οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου λογιζόμενοι ἕως 4 ἑκατ. ἀνήκουσιν εἰς τέσσαρας διακεκριμένας ἀπ' ἀλλήλων φυλάς, τοὺς Κόπτας, οἵτινες καταγόμενοι ἐκ τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων καὶ λαλοῦντες τὴν γλῶσσαν αὐτῶν πολὺ διαφθαρμένην εἶνε οἱ Μονοφυσίται ἢ Ἰακωβίται τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ποιμαίνονται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας, τοὺς Ἀραβας, τοὺς Μαμελούκους καὶ τοὺς Τούρκους, οἵτινες ἀλληλοδιαδόχως ὑπέταξαν τὴν Αἴγυπτον, καθὼς καὶ οἱ Γάλλοι τὸ 1798 ἐπὶ 4 μόνον ἔτη. Ἀφοῦ δὲ πολὺν καιρὸν ἔμεινεν εἰς μεγάλην ἀναρχίαν, ὑπέταχθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, ὅστις ἀπεσταλμένος αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ὡς ἀντιβασιλεύς, κατόρθωσε νὰ γείνη πάντα ἀνεξάρτητος καὶ ἐπροσπάθει, στερεώσας διὰ τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ δύναμιν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἀπέκτησε διὰ τῆς ἰκανότητος καὶ ἀνδρίας του, νὰ ἐπανασφῆρῃ οὕτω τοὺς χρόνους τῶν Φαραῶν καὶ Πτολεμαίων. Ὁ νῦν δὲ ἀντιβασιλεύς Σαῖδ Πικσάς, κυβερνῶν δι' ἐξ ὑπουργῶν, ἔχει στρατὸν περὶ τὰς 15 χ. ἀνδρῶν, ὃν ἐν ἀνάγκῃ δύναται ν' αὐξήσῃ εἰς 50 χ. Αἰγυπτιακὸν ναυτικὸν δὲν ὑπάρχει πλέον, εἰμὴ ὀλίγα τινὰ πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια, πλέοντα τὰ πλεῖστα ἐπὶ τοῦ Νείλου.

Διαιρέσεις, ἐπισημότεραι πόλεις καὶ ἀνάσεις.

§ 161. Ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖται εἰς τρεῖς χώρας (α.) εἰς τὴν Ἄνω, ἣτις ὀνομαζομένη καὶ Σαῖδ κείται πρὸς Ν. ἔχουσα πρότερον μὲν πρωτεύουσαν τὴν Σιοῦτην ἢ Ἀσιούτην (Λυκόπολις), ταῦν δὲ τὴν Γιργῆν, κειμένην ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου β) τὴν Μέσσην ἢ Οὐδεστανίτην, εἰς τὸ κέντρον, ἔχουσαν πρωτεύουσαν τὸ Κάιρον, ἣτις κειμένη ἐν τέταρτον περίπου λεύγ. μακρὰν τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου καὶ ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ μέρους ἔνθα χωρίζεται εἰς πολλὰ στόμια, εἶνε πρωτεύουσα ὅλης τῆς Αἰγύπτου τειχειωμένη, κωνωνοῦσα μετὰ τοῦ Σουέζ διὰ σιδηροδρόμου εἰς 3 1/2 ὥρας καὶ ἔχουσα 350 χιλιάδας κατοίκους καὶ 71 πύλας, 300 τζαμιά, καλὰς οἰκοδομὰς, καὶ πολλὰ δημόσια σχολεῖα καὶ βιβλιοθήκας, τὰ πάντα Ἀραβικά. Πρὸς Δ. κείνται πυραμίδες πρὸ 4000 ἐτῶν ἀνεγερθεῖσαι καὶ ἡ ὑψηλότερα τούτων ὑψοῦται ἕως

440 πόδ. καὶ γ.) τὴν *Κάτω Αἴγυπτον* ἢ *Βαχαρήν*, πρὸς Ν. Ἄλλαι πόλεις τῆς Αἰγύπτου ἐπίσημοι εἶνε Ἄ. *Ἀλεξάνδρεια*, ἔχει μακρὰν τοῦ περιφήμου Φάρου, ἐμπορικὴ ἀποθήκη τῆς Αἰγύπτου, τῆς Νουβίας, τῆς Ἀβουσσινίας καὶ μεγάλου μέρους τῆς Ἀραβίας μεθ' ὅλης τῆς Μεσογείου καὶ ἰδίως μετὰ τῆς Ἀγγλίας, τῆς ὁποίας ἡ Αἴγυπτος εἶνε ἢ διὰ τὰς Ἰνδίας βραχυτάτη ὁδός· κοινωνοῦσα δὲ διὰ σιδηροδρόμου ἐντὸς 4 1|2 ὥρων [μετὰ τοῦ Κάτρου, κατοικεῖται ὑπὸ 440 χ. κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ 45 εἶνε Εὐρωπαῖοι. *Ροσσέτη* (Κάνωβος), πρὸς Α. ἐπὶ τινος τῶν στομιῶν τοῦ Νείλου. *Δαμιάτη*, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ στομιῶν τοῦ Νείλου, ἔχουσα καλὸν λιμένα καὶ 30 χ. κατ. Ἀβουκίρη, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Ἀλεξανδρείας, περίφημος διὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ 4798, καθ' ἣν ὁ Νέλσον κατέστρεψε τὸν Γαλλικὸν στόλον. Αὐάσεις ἀνήκουσαι εἰς τὴν Αἴγυπτον εἶνε ἡ *Σιθάχη* (Ἀρμωνία), πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Κάτρου, σχηματίζουσα μικρὰν τινα ἐπικράτειαν, ἡ *Μικρὰ Ἀἴθαις*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, φέρουσα τοὺς καλλιτέτους φοίνικας τῆς Αἰγύπτου, ἡ *Δακέλλη* καὶ ἡ *Μεγάλη Ἀἴθαις* πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω (ἴδε πίνακα 22 καὶ 24).

ΝΟΥΒΙΑ.

Θέσις, ὄρια, διαιρέσεις καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 462. Ἡ Νουβία κατέχουσα τὸ ὑπεράνω τῆς Αἰγύπτου βόρειον μέρος τῆς παλαιᾶς Αἰθιοπίας καὶ ἔχουσα 4400 τ. μ. ἐπιφ. σχηματίζει, ὡς ἡ Αἴγυπτος, στενὴν τινα κοιλάδα διαβρεομένην ὑπὸ τοῦ Νείλου καὶ ἔχει πρὸς Δ. τὸ Σουδάν, πρὸς Ν. τὴν Ἀβουσσινίαν καὶ πρὸς Α. τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν· περιέχει δὲ καὶ πολλὰς χώρας κατοικουμένας ὑπὸ νομαδικῶν καὶ ἀνεξαρτήτων σχεδὸν φυλῶν. Ἄξισημεῖοι πόλεις εἶνε *Διέρη*, εἰς τὴν Κάτω Νουβίαν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου, ἐπίσημος διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν σκλάβων καὶ τοὺς ὠριμάζοντας εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ὀνομαστοὺς φοίνικας καὶ χάριν ἐμπορίου πολλαχόσε ἐξαγομένους.

Μαραχάχη ἢ *ρέα Δόγγολα*, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἦτις ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀντικατέστησε τὴν παλαιὰν *Δόγγολαν*· αὕτη κειμένη νοτιοανατολικώτερον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου ἐχρημάτισε πολὺν χρόνον μητρόπολις ἰσχυροῦ βασιλείου. *Σχενδού*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς παλαιᾶς Δογγόλης ἐπὶ τῆς παλαιᾶς νήσου ἢ χερσονήσου Μερόης, μητρόπολις πρότερον βασιλείου καὶ ἐμπορικὴ ἀποθήκη τῆς Νουβίας. *Σενναάρ*, πρὸς Ν. τοῦ Σχενδού, πόλις ἐμπορικωτάτη ἔχουσα περὶ τὰς 40 χιλ. κατ. ἀντὶ τῶν πάλαι 100 καὶ μητρόπολις βασιλείου,

τοῦ ὁποίου ὁ ἡγεμὼν ἡ *Μελίχης* εἶνε ὑποταλῆς εἰς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου. *Σουακίνη*, ὁ καλλίτερος ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. *Ὀβεῖθη*, μητρόπολις τοῦ Κορδοφάν, χώρας ὑποκειμένης εἰς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου (ἴδε πίνακα 22 καὶ 24).

ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ.

Ὅρια, κάτοικοι, θρησκεία, πολιτεῦμα καὶ ἐπισημ. πόλεις.

§ 163. Ἡ Ἀβυσσινία κατέχουσα τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς ὑπεράνω τῆς Αἰγύπτου Αἰθιοπίας καὶ κειμένη πρὸς Ν. καὶ Α. τῆς Νουβίας ἔχει πρὸς Δ. τὸ Σουδάν, πρὸς Ν. τὴν Καφροβίαν καὶ τὴν παραλίαν τοῦ Ἀϊάνου, ἧτις μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης ἀποτελεῖ καὶ τὰ πρὸς Α. ὅρια. Τὸ μῆκος αὐτῆς εἶνε 230 λευγῶν καὶ τὸ πλάτος 200· οἱ δὲ κάτοικοι λογιζόμενοι περὶ τὰ 4 ἑκατ. εἶνε Χριστιανοὶ Μονοφυσῖται, ἔχοντες πολλὰ τῆς Μωσαϊκῆς θρησκείας ἔθιμα καὶ ἓνα Πατριάρχην ἐπὶ κεφαλῆς. Ἐσχημάτιζε δὲ πρότερον ἰσχυρὰν μοναρχίαν κυβερναμένην ὑπὸ ἀπολύτου μονάρχου, ὅστις ὠνομάζετο μέγας Νέγρος ἤγουν βασιλεὺς τῶν βασιλέων καὶ δι΄ ἄσχυρῆς ἐστὶν εἶχε τὸ γένος ἀπὸ τοῦ Σαλαμωνῶντος, νῦν δὲ ἐξέπεσε πολὺ τῆς προτέρας δυνάμεως ἕνεκα τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἐνδοτέρω τῆς Ἀφρικῆς ἐπιδρομῶν τῆς ἀγρίας φυλῆς τῶν Γαλλῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ διεμέλισαν ὅλας σχεδὸν τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀβυσσινίας, εἰς τὰς ὁποίας βασιλεύουσι τανῦν ὡς ἀνεξάρτητοι ἡγεμόνες. Αἱ περὶ τῆς παρούσης πολιτικῆς διαίρεσεως τῆς Ἀβυσσινίας γνώσεις εἶνε πολὺ ἀσφαφεῖς· διὸ σημειώνονται μόνον αἱ ἐξῆς κυριώτεραι πόλεις *Γουδάρη*, ὁμώνυμος ἐπαρχίας καὶ ἔδρα ἡγεμόνος χριστιανοῦ μονοφυσίτου καλουμένου Θεοδώρου. *Ἄνταλος*, *Σοκότα* καὶ *Ἀξούμη*, ἧτις ὑπῆρξε μητρόπολις τῆς Ἀβυσσινίας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου τῆς μέχρι τοῦ 925 Μ. Χ. Ἐκ τινῶν ἐπαρχιῶν κειμένων νοτιώτερον σχηματίζεται πλούσιον καὶ πολυάνθρωπον βασίλειον, εἰς τὸ ὁποῖον βασιλεύει Γάλλος ἡγεμὼν, ἑδρεύων εἰς τὴν *Ἀγκωδάρη*.

ΣΗΜ. Ἐνταῦθα ἐνόημεν τὰς τρεῖς ἀνωτέρω χώρας, διότι ἔπασαι ἀνέκεινται εἰς τὴν λεκάνην τοῦ Νείλου, εἰς τὸν ὁποῖον χρεωστοῦσι τὴν ἐπισημότητα καὶ γονιμότητά των. Ἡ Ἀβυσσινία περιλαμβάνει ὅλα σχεδὸν τὰ ἀνατολικά ποτάμια, ἄτινα ῥέουσιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὄρειων τῶν διασχίζοντων αὐτὴν κατ' ὅλας τὰς ἑστέρας. Διὸ περιέχει αἰσθὴ πολλὰς φυσικὰς καλλενὰς καὶ γλυκυτάτην ἱερμοκρασίαν, παράγουσα ποικίλα προϊόντα, οἷον σίτον, κέχρον, ἄρβυρον, ζαχαροκάλαμον, βαμβάκιον, κάρφιν, ἔβανον καὶ σάνταλον· εἴχονταί ἐκτὸς τούτων ἑλεφάντινα δόντα, περὶ στροβιλοκαμήλων, ψήγματα χρυσοῦ, ἴσπων, κάμηλων, σέβια καὶ ταμαρίνων. Ἡ Νουβία διαφύεται ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Νείλου δεχομένη αὐτῆσι τὴν Βαχαραβὰ ἀσπρέκον ἢ Κυανοῦν ποταμὸν, καὶ τὸν Βαχαραβὰ ἑσάδον ἢ Αεουῦν ποταμὸν, καὶ εἶνε, ὡς ἡ Ἀβυσσινία, εὐφροσύντη, φέ-

ρουσα τὰ αὐτὰ μὲ ἐκείνην προϊόντα. Εἰς τὴν ἐνδοτέρω Νουβίαν καὶ Αἴγυπτον δὲ Νεῖλος ῥέει διὰ τινος κοιλάδος περιοριζομένης ὑπὸ δύο σειρῶν ὄρεων, πέραν τῶν ὁποίων ἐκτείνονται καὶ πρὸς Α. καὶ πρὸς Δ. ἐκτεταμένοι ἀμμοβάδες καὶ ἀνοδοὶ ἐρημοὶ· ἀλλ' ἡ κοιλάς αὕτη πλατυνομένη ὅσον πλησιάζει πρὸς τὴν θάλασσαν γίνεται εὐφροωτάτη ὑπὸ τῶν περιοδικῶν τοῦ Νεῖλου πλημμυρῶν, αἵτινες ἀναπληροῦσι τὰς σπανίως αὐτῆσι συμβαινούσας βροχάς. Ἡ Αἴγυπτος ὡσαύτως παράγει ἀφθόνως σίτον, βαμβάκιον, ῥόζιον, λίνον, καννάβιον, ζαχαροκάλαμον, φοίνικας, πορτογάλια καὶ πάπυρον, τοῦ ὁποῦ ὁ φλοιὸς ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς ἀρχαίους ὡς χαρτίον. Ἄπανα ἡ κοιλάς τοῦ Νεῖλου καὶ ἰδίως ἡ ἐν Αἴγυπτῳ καὶ Νουβίᾳ καλύπτεται ὑπὸ τῶν περιεργωτέρων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, ὀβελίσκων δηλ. πυραμίδων καὶ ἑρειπίων πύλων καὶ ναῶν μεγαλοπρεπῶν. Ἀπέναντι τοῦ Καίρου, κεῖται ἡ νῆσος Βοῦδρα, ἐνθα εἶνε τὸ νελομέτρον, ἧγρον κλίμαξ δὲ ἤε μετρεῖται ἡ περιοδικὴ τῶν ὑδάτων τοῦ Νεῖλου ἀνάβασις.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΙΑΣ.

Θέσις, διαίσεις, κλίμα, γῆ καὶ πολιτεία.

§ 164. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Βαρβαρία ἢ βαρβαρικὰ βασίλεια περιλαμβάνονται ὅλαι αἱ χῶραι αἱ κείμεναι πρὸς Β. τῆς Ἀφρικῆς κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τῆς Μεσογείου μετὰ τῶν ἐρημῶν τῶν κειμένων πρὸς Α. καὶ πρὸς Δ. αὐτῶν. Εἶνε δὲ αὐταὶ ἡ σατραπεία τῆς Τριπόλεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ Βάρκα καὶ τὸ Φεζάν, ἡ ἡγεμονία τῆς Τύνιδος, ἡ Ἀλγερία καὶ ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Μαρόκκου. Πρὸς Ν. τῶν χωρῶν τούτων ἐκτείνονται αἱ ἐκτεταμέναι ἐρημοὶ τῆς Λιβύης καὶ τῆς Σαχάρας. Ἡ ὁμοιότης τῶν θρησκευτικῶν δοξασίῶν ἐνόησι φυσικῶς τὰς ἐπικρατείας ταύτας μὲ τὴν Ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν εἶνε Ἀραβες, καὶ οἱ τῶν ἐνδοτέρω Βέρβεροι ἢ κοινῶς Μπαρπαρέσοι, ἐξ ὧν καὶ ὅλη ἡ βόρειος παραλία τῆς Ἀφρικῆς ὀνομάζεται Βερβερία ἢ Μπαρπαριά. Αὕτη διασχίζεται ὑπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν βόρειον προφυλαττόμενον διὰ τῶν ὄρεων ὑπὸ τῶν καυστικῶν ἀνέμων τῶν ἐρημῶν ἔχει κλίμα εὐκρατὲς καὶ γῆν, ὅση ποτίζεται, εὐφροωτάτην, τὸ δὲ νότιον, συχνάκις μαστιζόμενον ὑπὸ συννέφων ἀκρίδων καὶ κατοικούμενον ὑπὸ ἀγρίων θηρίων, φέρει ἀφθόνους φοίνικας, ἐξ ὧν καὶ Χώρα τῶν Φοινίκων ἢ Βιλεδουλγερίδη ὀνομάζεται. Ἀξιοσημείωτα τῶν ζώων αὐτῆς εἶνε ὁ λέων καὶ ἡ δραμὰς κάμηλος διατρέχουσα 7 ὀ λειγ. εἰς μίαν ἡμέραν. Τοὺς τόπους τούτους κατέκτησαν οἱ Ἀραβες περὶ τὸ Ζ'. αἰῶνα Μ. Χ. καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ περὶ τὸν 15'. Οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν Βέρβες ὀνομαζόμενοι ἐξασκοῦσιν ἀσθενῆ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν Ἀράβων, αἵτινες ζῶσι νομαδικῶς καὶ ὑπόκεινται εἰς ἡγεμόνας ἀνεξαρτήτους ὀνομαζομένους, ὡς εἰς τὴν Περσίαν, Σάχας. Ὑπόκεινται δὲ ἅπαντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἐκτὸς τοῦ Μαρόκκου.

Οἱ Γάλλοι τὸ 1830 ὑποτάξαντες τὴν Ἀλγερίαν κατέπαυσαν καὶ τὴν πειρατείαν τῶν λαῶν τούτων, οἵτινες ἐλήστευον ὅλα τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἠχμαλώτιζον.

Ἡ σατραπεία τῆς Τριπόλεως ὀνομαζομένη οὕτως, διότι ὑπῆρξε τὸ πάλαι ἀποικία τριῶν πόλεων, τῆς Τύρου, Σιδῶνος καὶ Ἀράδου, χωρίζεται πρὸς Α. ἐκ τῆς Αἰγύπτου διὰ τῆς Βάρκας καὶ ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Τύνιδος καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Φεζάν· εἶνε δὲ ἡ ἀσθενεσττέρα Βερβερικὴ σατραπεία, καὶ τοι ἔχουσα τὴν μεγαλειτέραν ἔκτασιν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς λογιζόμενοι περὶ τὸ 4 ἑκατ. κυβερνῶνται ὑπὸ τινος σατράπου ἐδρεύοντος εἰς τὴν Τρίπολιν, ἣτις εἶνε μητρόπολις, λιμὴν τῆς Μεσογείου καὶ πόλις ἀρχαιοτάτη, ἐξ ἧς ἐξάγονται ψήγματα χρυσοῦ καὶ πτερὰ στρουθοκαμήλων. Χῶραι δὲ ἐξαρτώμεναι ὑπὸ τῆς σατραπείας ταύτης εἶνε.

α) Ἡ Βάρκα (Θαλάσσιος Λιβύη) πρὸς Α. τῆς Τριπόλεως ἔχουσα τὰ παράλια εὐφορώτατα καὶ ἱκανῶς κατοικημένα καὶ κυβερνωμένη ὑπὸ δύο σατραπῶν ἀναγνωριζομένων ἐκ τῆς Τριπόλεως. Πρὸς Ν. κεῖται ἡ αὐασις *Αδύλια*, ἐν ἧ ἔδρευε σατράπης ἐξαρτώμενος ὡσαύτως ἐκ τῆς Τριπόλεως καὶ νοτιώτερον ἡ Ἔρημος τῆς Λιβύης. β.) τὸ Φεζάν, τὸ ὁποῖον κείμενον πρὸς Δ. τῆς Λιβύκης ἐρήμου καὶ πρὸς Ν. τῆς Τριπόλεως καὶ περιλαμβάνον περὶ τὰς 60 χ. κατ. ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Μουρζούκην*, γ.) ἡ Γασδάμ πρὸς τὰ ΒΔ τοῦ Φεζάν, ἔχουσα ὁμώνυμον πρωτεύουσαν.

Ἡ ἡγεμονία τῆς Τύνιδος (Βυσσᾶτις καὶ Ζευγιτανή) κειμένη πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω ὀρίζεται πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἀλγερίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σαχάρας περιλαμβάνουσα 2 ἑκατ. περίπου κατ. καὶ διοικουμένη ὑπὸ ἡγεμόνος ἢ Βέη, ἐδρεύοντος εἰς τὴν ἐμπορικωτάτην ὁμώνυμον αὐτῆς πρωτεύουσαν κειμένην ὀλίγον μακρὰν τῶν ἐρειπίων τῆς παλαιᾶς Καρχηδόνας καὶ ἔχουσαν καλὸν λιμένα, καλὰ δρυώματα καὶ 150 χ. κατ. *Καθέση* λιμὴν ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς μικρᾶς Σύρτεως.

Ἡ ἐπικράτεια τῆς Ἀλγερίας (Νουμιδία καὶ Μζουριτανία Καισαρική) ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μαρόκκου, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντος καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς σατραπείας τῆς Τριπόλεως. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1830, ὅτε οἱ Γάλλοι ἤρχισαν ἐπ' αὐτῆς τὰς κατακτήσεις των, διενέμετο μεταξύ αὐτῶν καὶ τινος αὐτόχθονος ἡγεμόνος ὀνομαζομένου Ἀβδελκαδέρ, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐπαναστατήσαντος τούτου καὶ αἰχμαλωτισθέντος ὑπετάγη ἅπασα ἡ χώρα, ἣτις διαιρουμένη νῦν εἰς τέσσαρας στρατιωτικὰς διοικήσεις, κυβερνᾶται ὑπὸ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Γάλλου. Ἄν καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀλγερίας ἐξισοῦται μὲ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς Γαλλίας, οἱ κάτοικοι ὀψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μῶς αὐτῆς λογίζονται περὶ τὰ 2 1]2 ἑκατ. Ἐπισημότεραι πόλεις Ἰ. *Ἀλγέριον*, κτισμένη ἀμφιθεατρικῶς εἰς τὸν μυχὸν ὄρμου ὄχυρου, τοῦ ὁποίου τὰ πολλὰ κανονοστάσια δὲν ἴσχυσαν κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων κατάκτησιν αὐτῆς· ἔχει δὲ 40 χ. κατ. ἐξ ὧν 40 εἶνε Εὐρωπαῖοι. *Κωνσταντιῖνα* (Κίρτα), πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Ἰ. Ἀλγερίου, μητρόπολις τῆς καλλιτέρας ἐπαρχίας τοῦ Ἰ. Ἀλγερίου κυριευθεῖσα ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τῶν Γάλλων τὸ 1837. Ὀράνη, λιμὴν πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Ἰ. Ἀλγερίου, περιέχων φρούριον ἐξουσιαζόμενον πρότερον μὲν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, τανῦν δὲ ὑπὸ τῶν Γάλλων. *Βόννα* (Ἰππῶν) πρὸς Α. τοῦ Ἰ. Ἀλγερίου ἐπὶ τινος κόλπου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν ἄφθονα κοράλλια, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἀξιόλογον ἐμπόριον.

Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Μαρόκκου (Μαυριτανία Τιγγιτανή) κειμένη πρὸς Δ. τῆς Ἰ. Ἀλγερίας καὶ ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σαχάρας ἔχει 43700 τ. μ. ἐπιφ. καὶ διαιρεῖται εἰς τέσσαρας χώρας, τὸ βασίλειον τῆς *Φέζης* πρὸς Β., τὸ βασίλειον τοῦ *Μαρόκκου* εἰς τὸ κέντρον, τὸ βασίλειον τοῦ *Σούζου* πρὸς Ν. καὶ τὸ βασίλειον τῆς *Ταγιλέτης* πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος. Οἱ κάτοικοι, σκληροὶ καὶ ἄπιστοι, λογίζομενοι περὶ τὰ 8 1]2 ἑκατ. ἔχουσι πολίτευμα δεσποτικὸν καὶ ἀπόλυτον καὶ ἐνεργοῦσι σημαντικὸν ἐμπόριον. Ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε *Μαρόκκοι*, μητρόπολις ὅλης τῆς αὐτοκρατορίας καὶ καθέδρα παλαιὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἐνεργοῦσα ἀξιόλογον ἐμπόριον αἰγαβορσῶν, ἢ μαροκινῶν, μετάξης καὶ χαρτίου καὶ ἔχουσα 30 χ. κατ. *Φέζη*, πρωτεύουσα ὁμωνύμου χώρας πλουσία καὶ ἐμπορικῆ ἔχουσα 88 χιλ. κατ. *Κέουτα*, φρούριον ὄχυρον κείμενον ἐπὶ τῆς Μεσογείου καὶ ἀνήκον εἰς τοὺς Ἰσπανούς. *Ταγγέρη* (Τιγγίς), πόλις ὠραία κειμένη εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ καὶ ἔδρα πολλῶν εὐρωπαϊκῶν προξενείων. *Μογάδαρ*, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ ἔχων τὴν ἐμπορικωτέραν θέσιν τῆς αὐτοκρατορίας. *Ταγιλέτη*, πρὸς Ν. τοῦ Ἀτλαντος.

ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ.

Ὀρια, λιμένες καὶ κάτοικοι.

§ 465. Ἡ ἔρημος αὕτη (ἐνδοτέρω *Λιβύη*), συνδεομένη πρὸς Α. μετὰ τῶν ἐρήμων τῆς Βάρκας καὶ *Λιβύης* καὶ κειμένη πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω χωρῶν, κατέχει ὅλον σχεδὸν τὸ πλάτος τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ Δ. πρὸς Α., ἔχουσα 400 λευγ. ἑκτασιν ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ περιλαμβάνουσα σποράδην ἀάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀναπαύονται τὰ ἀπερχόμενα εἰς τὸ Σουδᾶν *καραβάνια*. Οἱ κάτοικοι τῶν ἀάσεων

εἶνε λαοὶ ἡμιῶχοι καὶ μεταξὺ τούτων διακρίνονται οἱ *Γίββοι* πρὸς Ν. οἱ *Τουαρίται* εἰς τὰς κεντρικὰς καὶ νοτίους χώρας, καὶ οἱ *Τουάιοι*, ἐκτεταμένοι πρὸς τὰ ΒΔ. μέχρι τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μαρρόκου. Ἐπὶ δὲ τῆς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ὑπάρχουσι λιμένες τινὲς καὶ ἄσμοι, ὧν διακρίνεται τὸ *Ἀργουίνον*, παρ' ᾧ καίται σύρτις διάσθημος διὰ τὰ αὐτῶν συμβαίνοντα ναυάγια.

ΣΗΜ. Ἡ *Σαχάρα* ὀνομαζομένη καὶ μεγάλη ἔρημος ἔχει ἐπιπ. περί τὰς 230 χ. π. λαύγ., εἶνε δηλ. τὸ ἔκτεν σκεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐκτετακασία τῆς Γαλλίας· τὰ ἐνδότερα αὐτῆς εἶνε κακῶς ἐγνωσμένα, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς λογιζόμενοι περί τὰς 250 χ. εἶνε Μαῦροι, Βερβερικῆς καταγωγῆς καὶ Μωαμεθανοὶ τὸ δόγμα, ὑποκείμενοι εἰς πολλοὺς ἀνεξαρτήτους ἡγεμόνας. Οἱ παρὰ τὰ παραλίαι λαοὶ θεωροῦνται ἀγριώτατοι καὶ μετέχονται ἀπληγεῖς βασάνους εἰς τοὺς ναυαγοῦντας ἐπὶ τῶν ἐπικυδύων σύρσεων καὶ θράχων τῶν ἐκτετατωμένων αὐτῶν καὶ εἰσδυόντων ἰκανῶς πρὸς τὸν Ὠκεανόν. Τὸ ἀπέραντον τοῦτο ὄροσπεδιον, ἐλίγον ὑψηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μόνον πρὸς Δ. ἔχει ποταμοὺς τινὰς ἐλίγου λόγου ἀξίους, οἱ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀβάσεις ποτίζονται ὑπὸ μικρῶν τινῶν βρυκίων, τὰ ὅποια πάραυτα χάνονται εἰς τὴν ἄμμον. Ἐπὶ τῶν ἀβάσεων τούτων εἶνε κτισμένοι αἱ κῶμαι τῶν λαῶν τῆς *Σαχάρας*, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ζῶντες σκηνήτιν βίον καὶ ληστρικὸν μεταβαίνουσιν ἀπὸ ἀβάσεως εἰς ἀβασιν νέροντες τὰς ἀγέλας τῶν καμήλων, τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων των, καὶ πολλάκις ἀναγκάζονται νὰ μᾶζονται πρὸς λίενας, πάνθηρας καὶ ὑπερμαγθεῖς ὄφεις, τοὺς πλείον πολυαριθμοὺς κατοικοὺς τῶν μεγάλων τούτων ἐρήμων, εἰς τὰς ὅποιας διακτιπῶνται καὶ στρουθοκάμηλοι καὶ δορκάδες καὶ πίθηκοι. Τὰ μόνα ἀξία λέγου δένδρα τῆς *Σαχάρας* εἶνε ὁ φοινῖξ, ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ ὁποίου τρίφονται οἱ κάτοικοι τῶν ἀβάσεων· περιέχει δὲ καὶ ἕν εἶδος ἀκακίας, ἣτις φέρει τὸ ἀραβικὸν κίρμι, ἀξιόλογον ἄρθρον ἐμπορίου. Τὸ ἀπὸ λεπτῆν ἄμμον κατασκευπτον μέρος τῆς ἐρήμου ὀνομάζει μὲ κομμινομένην θάλασσαν· ἐπειδὴ, ὅταν πνέουσιν οἱ αὐτῶν ἐπικρατοῦντες σφοδροὶ ἄνεμοι, ἡ ἄμμος μετατοπιζομένη καὶ σωρευομένη εἰς βουνὰ οὐκαταίει πολλάκις τὰ βρυκία καὶ τὰ αὐτῶν ἀλμυρὰ ἢ γλυκὰ λιμνάζοντα ὕδατα καὶ ἴσπται πολλάκις ἐλοκλήρους συνοδείας ἐμπορίων, ὀφιστοαμένων καὶ ἀφύρητα ἄλλα δεινὰ ἐκ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς ἐρήμου, τῆς ἀνοδρίας καὶ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος.

SENEGAMBIA.

Ὅρια, κάτοικοι, κλίμα προϊόντα καὶ ἀποικία.

§ 466. Ἡ *Σενεγαμβία*, ὀνομαζομένη οὕτως ἐκ τῶν δύο ποταμῶν αὐτῆς, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς *Σαχάρας*, πρὸς Δ. ὑπὸ Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς *Γουίνεας* καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ *Σουδάν*, ἔχουσα περί τὰ 2700 χ. κατ. Μωαμεθανῶν καὶ Φετισχιστῶν καὶ περιλαμβάνουσα πολλὰ μικρὰ βασίλεια, ἐξ ὧν τινὰ κατοικοῦνται ὑπὸ Ἰθαγενῶν Νέγρων, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων εἶνε οἱ *Φουλάχοι*, οἱ *Μανδίγγοι*, οἱ *Ἰαλόρφοι* καὶ οἱ *Φελοῦποι*. Ἐπὶ τῶν μικρῶν ὕψος ἐχόντων παραλίων καὶ τῶν παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν τῆς χωρῶν, γονιμοποιουμένων, ὡς ἡ *Αἴγυπτος*, ὑπὸ τῶν πλημμυρῶν καὶ τῶν περιοδικῶν βροχῶν τῶν καταπιπτουσῶν ἀπὸ τοῦ *Ἰουλίου* μέχρι τοῦ *Ὀκτωμβρίου*, ἡ βλάστησις θαυμασίως ἐπιδίδει. Ἐνταῦθα τὸ *βασιθὸν* λαμβάνον γιγαντιαῖον μέγεθος κα-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το *Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς*

λίσταται ὁ βασιλεὺς τῶν φυτῶν οἱ φοίνικες, αἱ βρυθακέαι, αἱ θεμονέαι καὶ αἱ πορτογαλέαι καταγοητεύουσι μὲν ἐφ' ἑνὸς τὴν ὕψιν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου οἱ ἀφόρητοι καύσωνες, τὸ νοσῶδες κλίμα, οἱ φορικώδεις κροκόδειλοι καὶ τὰ ἐπικινδυνωδέστερα ἔρπετά ἐλαττόνουσι τὰς χάριτας τοῦ τόπου τούτου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγονται ψήγματα χρυσοῦ, ἤλεκτρον, πτερὰ στρωθοκαμήλων, πέπερι, κηρὸς, βύρσαι καὶ κόμμι φερόμενον ὑπὸ τῶν ἀγρίων φυλῶν τῆς Σαχάρας.

Οἱ Γάλλοι ἐξουσιάζουσι τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου κείμενον ἐπὶ τοῦ Σενεγάλη, τὴν νῆσον Γορέαρ πλησίον τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, καὶ μικρά τινα ἐπίνεια κείμενα παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Γαμβία.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἐξουσιάζουσι τὴν ἐπὶ τῆς νήσου Ἁγίας Μαρίας ὀχυρὰν πόλιν Βαθούρατην καὶ ἄλλα τινα ἐπίνεια ἐπὶ τοῦ Γαμβία.

Οἱ Πορτογάλοι τὰς πρὸς Ν. τοῦ Γαμβία Βισάρας νήσους, τῶν ὁποίων ἡ μεγαλύτερα ἔχει 40 λεύγ. περίμετρον.

ΑΝΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

Ὅρια, διαίσεις, προϊόντα καὶ ἀποικίαι.

§ 167. Ἡ Γουινέα ἐκτεινομένη πρὸς Ν. τῆς Σενεγαμβίας κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Κόγγου συνορεύει πρὸς Α. μὲ τὰς ὀλίγον γνωστὰς κεντρικὰς χώρας τῆς Ἀφρικῆς καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰς χώρας ὀνομαζομένας ἐκ τῶν κυριωτέρων αὐτῶθεν ἐξαγομένων προϊόντων, οἷον τοῦ πεπέρεως, τῶν ὀδόντων, τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀνδραπόδων· τούτων κυριώτεραι, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Δ. πρὸ Α. εἶνε ἅ) Ἡ παραλία τοῦ Πεπέρεως, οὕτως ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων, ὅτινες ἐσύστησαν εἰς τὰ ΒΔ. ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ Σιεβραλεόνου ἀποικίαν, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ νοσῶδες κλίμα μετέφερον εἰς τὴν νῆσον τοῦ Φερνάνδου Πῶ, κειμένην εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας. Πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ οἱ Ἀμερικανοὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐσύστησαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Νέγρων ἑτέραν ἀποικίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Λιβερίας, κειμένην πρὸς Α. τοῦ ἀκρωτηρίου Μεσουράδου.

β) Ἡ παραλία τῶν Ὀδόντων, ἐν ἧ ἐνεργεῖται ἐπίσημον ἐμπόριον τῶν ἐλεφαντίνων ὀστέων.

γ.) Ἡ Χρυσὴ παραλία ἐπὶ τῆς ὁποίας, φερούσης μεγάλην ποσότητα χρυσοκόκκων δι' ἧς ἐνεργεῖται τὸ κυριώτερον ἐμπόριον τῆς χώρας, οἱ Εὐρωπαῖοι ἐσύστησαν πολλὰς ἀποικίας. Εἰς τὰ ἐνδὸς
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τετρα κείται τὸ ἰσχυρὸν βασίλειον Ἀσχάντιον, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα εἶνε ἡ *Κουμασία* καὶ οἱ κάτοικοι οἱ μαχηώτεροι καὶ ἐπικρατέστεροι τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ σκληροὶ, βάρβαροι, Φετισχισταὶ τὴν θρησκείαν καὶ πολλοὶ ἀνθρωποφύται.

δ.) Ἡ παραλία τῶν Ἀνδραπόδων οὕτως ὀνομαζομένη ἐκ τῆς γινομένης αὐτοῦ αἰσχρᾶς σωματεμπορίας, ἥτις μ' ὅλην τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν τὴν ἀποδοκιμασίαν καὶ τὴν ἐκ συμφώνου αὐτῶν ἀπόφασιν περὶ καταργήσεως ἐνεργεῖται εἰσέτι. Τὰ μικρὰ κράτη τῆς παραλίας ταύτης ὑπόκεινται εἰς τὸ βασίλειον Δαχομέυον, τοῦ ὁποίου ἡ πρωτεύουσα Ἀβομέυον κείται 28 λεύγ. πρὸς τὰ ἐνδότερα· οἱ κάτοικοι εἶνε ἐπίσης μάχιμοι καὶ ἀπανθρωπότατοι πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους.

ε) Τὸ βασίλειον τοῦ Βενίνου ἔχον ὁμώνυμον πρωτεύουσαν καὶ κείμενον παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον περιλαμβάνει τοὺς ἡμερωτέρους καὶ φιλοτεχνικωτέρους κατοίκους, τῶν ὁποίων ὁ ὄγκων δύναται νὰ βάλῃ εἰς κίνησιν ἐπέκεινα τῶν 100 χ. στρατιωτῶν. Οἱ Ἄγγλοι ἐνεργοῦσιν αὐτοῦ τὸ κυριώτερον ἐμπόριον. Πρὸς δὲ τὰ ΝΔ. κατοικοῦσι λαοὶ ἄγριοι καὶ ὀλίγον γνωστοί.

ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

Θέσις, διαίρεσις καὶ ἐπισημύτεροι πόλεις.

§ 168. Αὕτη διαιρεῖται εἰς πολλὰ βασίλεια, τῶν ὁποίων ἐπισημότερα εἶνε α) τὸ *Λοάγγον*, ἔχον ὁμώνυμον πρωτεύουσαν κειμένην εἰς τερπνὴν θέσιν· β.) τὸ *Κόγγον*, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα εἶνε ἡ *Σανσαλβάδωρ*, κτισμένη ὑπὸ τῶν Πορτογάλων. γ.) τῆς Ἀργόλης, τοῦ ὁποίου μητρόπολις εἶνε ὁ Ἅγιος Παῦλος Λοάνδης, πρωτεύουσα τῶν ἀποικιῶν τῶν Πορτογάλων, τῶν ὁποίων ἡ ἐξουσία ἐκτείνεται εἰς ὅλον τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀφρικῆς δ.) τῆς Βεγγουέλης, τοῦ ὁποίου μητρόπολις εἶνε ἡ ὁμώνυμος, τόπος ἐξορίας διὰ τοὺς Πορτογάλους καταδικούς.

ΣΗΜ. Διὰ δύο Γουινέαι ἔχουσι περὶ τὰ 8 ἑκατ. κατ. οἴτινες εἶνε Νέγροι καὶ εἰδωλοτάτοι. Διὰ προσπάθειαν τῶν ἱεραποστόλων Πορτογάλων περὶ διαδόσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ὑποκειμένους λαοὺς ἀπέβησαν μάταιαι. Ὁ πικρὸς καύσων ὁ ἐπικρατῶν αὐτοῦ καὶ ἰδίως κατὰ τὰς ὥρας τῶν βροχῶν διαρκουσῶν συχνάκις καὶ εἰς μῆνας καθιστᾷ τὸ κλίμα ἐλθέριον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους· φύονται ἔμως αὐτοῦ τὰ καλλίτερα ἄνθη καὶ ἡ ἐλάχιστην παρέχει θαυμασίαν ἀνάπτυξιν καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν παραλίῶν, διότι ταῦτα, ὄντα ἐν γένει ταπεινά, συνίστανται ἐκ τῆς γονίμου ἰλύος τῆς ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων παρασυρθείσης καὶ ἐπισυρθείσης αὐτοῦ ὑπὸ τῶν πολλῶν ποταμῶν τῶν καταβαίνοντων ἀπὸ τῶν ὕψων ὄρεων τὰ ὅποια περιορίζουσι τὰς δύο Γουινέας πρὸς Β. καὶ πρὸς Α. Οἱ ἐλεφαντες, οἱ πάνθηρες, οἱ αἰγαγροὶ καὶ οἱ πίθηκοι ζῶσιν αὐτοῦ ἀγαλῆδον· προσετι καμηλοπαρδάλεις, ἐνίοτε καὶ ἰσχυροὶ ἄετοι καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν παραλίῶν καὶ

Ἐν εἶδος μεγίστων μυρμηκῶν, οἵτινες εἰσδύοντες εἰς τὰς προθροσκίδας τῶν ἀλεξάντων ἐπιφέρουσιν εἰς αὐτοὺς ὑποπίπτοντας εἰς μανίαν θάνατον. Τὰ ψήγματα τοῦ χρυσοῦ, τὸ ἀλεφάντινον ὀστέον καὶ τὸ πέπερι εἶνε τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν χωρῶν τούτων εξαγόμενα εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικῆς, καθὼς καὶ μέγας ἀριθμὸς ἀνδραπέδων Νιγρῶν.

ΣΟΥΔΑΝ.

Θέσις, διαίσεις καὶ κυριώτεραι πόλεις.

§ 169. Τὸ Σουδάν ὀνομαζόμενον καὶ *Νιγηρία* κατέχει τὸ βόρειον μέρος τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς κείμενον ἑκατέρωθεν τοῦ Νίγρου καὶ περιλαμβάνον πολλὰ βασίλεια ἐλάχιστον γνωστά· ἐπισημότερα δὲ τούτων, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Δ. πρὸς Α. εἶνε α.) τῆς *Καμβάρας*, ἔχον μητρόπολιν *Σέρον*. β.) τὸ βασίλειον τοῦ *Τιμποκτοῦ*, ἔχον ὀμώνυμον πρωτεύουσαν. γ.) τὸ βασίλειον τοῦ *Σακατοῦ*, τοῦ ὁποίου ὁ ἡγεμὼν εἶνε ὁ ἰσχυρότερος τῆς Νιγητίας. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ὀνομαζόμενοι *Φελλάται* ἀποτελοῦσι γένος ὅλως διάφορον τῶν Νιγρῶν καὶ τὸ χροῶμα καὶ τὸ εἶδος, ὄντες ἀσυμβίβαστοι μὲν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' ἱκανῶς βιομήχανοι δ.) τὸ βασίλειον τοῦ *Βουροῦ*, τοῦ ὁποίου ἡ ὀμώνυμος παλαιὰ πρωτεύουσα περιέχουσα 200 χιλ. κατ. κατεστράφη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ παρόντος αἰῶνος ὑπὸ τῶν Φελλατῶν, καὶ ἐκτίσθη νοτιοανατολικώτερον, ἀλλὰ τανῦν ἔδρα τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἔχει πολὺ ἀριθμὸν ἵππικὸν κατάφορακτον μὲ σιδηρᾶς πανοπλίας, εἶνε ἡ *Καῦκα* πρὸς τὴν *Σχάδην* λίμνην ε.) τὸ *Δαρροῦρ*, ἔχον πρωτεύουσαν τὴν *Κόβδη*.

ΣΗΜ. Τὸ Σουδάν ἢ ἡ Νιγηρία χωρίζεται, ὡς φαίνεται, πρὸς Ν. ἐκ τῆς Καφρερίας δι' ὄψηλῆς σειρᾶς ὄρεων καὶ διατρεῖται εἰς πολλὰ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκταταμένα βασίλεια καὶ οὐχὶ τίσον γνωστά· ἐντοσούτω περιηγηταὶ τινες δυναθέντες κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ Σουδάν εὖρον αὐτῆσι λαοὺς μᾶλλον πολιτισμένους. ἀρ' ἔτι τοὺς ὑπέθετον μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου. Οἱ Φελλάται, διακρινόμενοι μεταξὺ τῶν λοιπῶν καὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν φυλὴν τῶν Μαύρων, εἶνε Μωαμεθανοὶ τὸ δογμα καὶ ἔχουσι κατακτήσει τὰς ὠραιότερας χώρας τοῦ Σουδάν, τὸ ὅποιον διαφρέεμενον ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν χυμμένων εἰς τὴν Σχάδην καὶ εἰς τὸν Νίγρον εἶνε καλῶς καλλιεργημένον καὶ παράγει ὄρυζιον, κέγγρον, βαμβάκιον, καννάβιον, ἰνδικὸν κτλ. καὶ περιέχει χρυσὸν καὶ σίδηρον καὶ ὅλα τὰ ζῶα τῆς Ἀφρικῆς.

ΚΑΦΡΕΡΙΑ.

Θέσις, διαίσεις καὶ κάτοικοι.

§ 170. Τὸ ὄνομα *Καφρερία* ἀποδίδεται εἰς ὅλον σχεδὸν τὸ ἀγνωστον μέρος τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς τὸ ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Σουδάν μέχρι τῆς Καπλανδίας πρὸς Ν. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρας χώρας α) εἰς τὴν καθόλου ἀγνωστον χώραν τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς β) εἰς τὴν ἄφορον χώραν τὴν μεταξύ Κάτω Γουϊνέας καὶ Καπλανδίας ὀνομαζομένην ἐκ τῆς μαύρης καὶ ἀγρίας φυλῆς τῶν Δαμαρῶν τῶν πλανωμένων αὐτόθι γ) εἰς τὴν ἰδίως Καφροῖαν, κειμένην μεταξύ Κάτω Γουϊνέας καὶ Μοζαμβίκης καὶ ἐκτεινομένην πρὸς τὰ ΝΑ. κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τῆς Νατάλης, ἐπὶ τῆς ὁποίας περιλαμβανούσης εἰς τὰ ἐνδότερα ἀξιολόγους φυλὰς ἔκτισαν οἱ Ἕλληνοὶ κατάστημα ὀνομαζόμενον λιμὴν *Νατάλης*. δ) εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀττεντότων, ἔθνους Νέγρων καὶ χρώματος φαισκόκινου ὑποδιαιρουμένων εἰς πλείονας τῶν εἰκοσι φυλῶν, πολλαὶ τῶν ὁποίων εἶνε ἀγριώταται καὶ δυσειδέσταται, συχνάκις ἐπιτρέχουσαι διὰ τῶν φαρυκωμένων βελῶν τῶν τὴν Καπλανδίαν.

ΣΗΜ. Τὸ ὄνομα Κάφροι ἦγον ἄπιστοι ἰδίῃ ὑπὸ Ἀράβων Μωαμεθανῶν ἀποκαταθέντων κατὰ τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀφρικῆς εἰς τοὺς εἰδηλοτάτους λαοὺς τοὺς κατοικοῦντας τὰ μεσόγεια τῆς χώρας ταύτης. Κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν περιηγητῶν ἀξίαι σημειώσεως εἶνε οἱ Καζέμβοι καὶ Μοβίτσι, οἵτινες ἐξουσιάζουσι ἐπαρχίαι τοῦ διαμερισμένου τανῶν μεταξύ πολλῶν ἡγεμόνων βασιλείου Μονομύκατα. Οἱ Βενουάνας κατοικοῦντες πρὸς Ν. καὶ διασπορῶμενοι εἰς πολλοὺς λαοὺς διακρίνονται ἐκ τῶν ἄλλων Νέγρων διὰ τῆς συμμετρίας τοῦ προσώπου, τῶν πρῶν ἡθῶν καὶ τῆς βιομηχανίας καὶ ἐργάζονται μὲ πολλὴν ἐπιτηδαιότητα τὴν ἐξορυττόμενον σίδηρον καὶ χαλκὸν ἐκ τῆς χώρας τῶν, ἧς διασπάζεται ὑπὸ ὕψων ὄρεων καὶ περιέχει πεδιάδας καὶ κοιλάδας εὐφρόους καὶ πόλεις ἀξιολόγους. Ἡ Ὀττεντοτία περιέχει ὀλίγου λόγου ἀξίας πόλεις, ἐπισημότερα δὲ τούτων εἶνε ἡ Γρίκουα. Οἱ Ἰεραπίστολοι διὰ τῶν ἀκαμάτων προσπαθειῶν τῶν ἐπίτυχον ἐν μέρει αὐτοῖσι εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ.

ΚΑΠΛΑΝΙΑ.

Θέσις, κάτοικοι, κλίμα, προϊόντα καὶ κυριώτεραι πόλεις.

§ 171. Αὕτη συστήθαισα ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν τὸ 1650 καὶ ἐξουσιαζομένη ἀπὸ τοῦ 1765 ὑπὸ τῶν Ἑγγλων κατέχει τὴν μεσημβρινὴν χώραν τῆς Ἀφρικῆς, προχωροῦσαν 190 λεύγας πρὸς τὰ μεσόγεια. Ἄν καὶ ἔχει ἕκτασιν ἴσων σχεδὸν μὲ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, δὲν περιλαμβάνει ὅμως περισσοτέρους τῶν 450 χιλ. κατ., ἐξ ὧν 64 χ. εἶνε λευκοί. Εἰς τὴν εὐφοροτάτην γῆν τῆς ἡ ἄμπελος ἐπιδίδει Ουμασιῶς καὶ φέρει ἐξαιρετόν οἶνον. Ἐχει κλίμα γλυκὺ καὶ συγκρασμένον· ὁ δὲ καυστικός τοῦ θέρους ἀνεμος βλάπτει πᾶσαν βλάστησιν καὶ ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Αὐγούστου ἡ χώρα κατακλύζεται ὑπὸ συνεχῶν βροχῶν καὶ ἐν αὐτῇ τὰ προϊόντα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς τελεσφοροῦσι κάλλιστα. Ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε ἡ Καποστάτη καὶ ἡ Οὐϊτεργιχάγη.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ.

“*Ορια, διαίρεσις καὶ ἐπισημότεραι πόλεις*”

§ 172. Ἡ *Μοζαμβίκη* περιλαμβάνουσα τὰς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς κτήσεις τῶν Πορτογάλων ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τοῦ ὁμώνυμου πορθμοῦ μεταξύ τῆς Καφρορίας πρὸς τὰ ΒΔ. καὶ ΝΔ. καὶ τῆς Ζαγγουεβάρης πρὸς τὰ ΒΑ. Οἱ Πορτογάλοι διαιροῦσι τὴν χώραν ταύτην εἰς 7 διοικήσεις, ὧν ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε *Σοφάλα*, *Σένα*, *Κουϊλιμάνση* καὶ *Μοζαμβίκη*, ἥτις εἶνε ἡ μητρόπολις ὅλης τῆς χώρας κειμένη ἐπὶ νήσου καὶ ἔχουσα πολλὰ ὀχυρώματα καὶ τὸν καλλίτερον λιμένα

ΣΗΜ. Ἡ *Μοζαμβίκη* περιλαμβάνουσα τὰς κατὰ τὰ παράλια ἰθαγενεῖς φυλὰς τὰς διοικουμένας ὑπὸ ἀνεξαρτήτων σχεδὸν ἀπ’ ἀλλήλων ἡγεμόνων ἔχει 3240 χιλ. κατ. ἐξ ὧν 287 χ. μόνον ὑπάκουσι εἰς τοὺς Πορτογάλους. Ἡ μεγάλη αὕτη χώρα ποιηζομένη ὑπὸ τοῦ Ζαμβέση εἶνε εὐφορωτάτη πρὸ πάντων εἰς ἐρύθειον. Εἰς τὰ δάση αὐτῆς, ἔνθα ὑπάρχει τὸ 70 περίπου ποδῶν περίμετρον ἔχον δένδρον μαλαμπάβα, διακτιῶνται ἐλέφαντες φέροντες μεγάλην ποσότητα ἐλεφαντίνων ὀστέων· πολλοὺ δὲ ἄξιον ἐμπορικῶν ἄρθρων εἶνε αὐτῶν ἡ χρυσάινος.

ΖΑΓΓΟΥΕΒΑΡΗ.

“*Ορια, διαίρεσις, πόλεις καὶ νῆσοι ἐπισημότεραι.*”

§ 173. Αὕτη κειμένη πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς *Μοζαμβίκης* ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, ἐξ οὗ βρέχεται πρὸς Α., καὶ πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς παραλίας τοῦ Ἀϊάνου καὶ πρὸς Δ. τῆς Καφρορίας περιλαμβάνει πολλὰ μικρὰ κράτη ὁμώνυμα τῶν μητροπόλεων τῶν καὶ ὅλα σχεδὸν ὑποτελῆ εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς ἐν Ἀραβίᾳ Μασκάτης. Γνωστότερα κράτη, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τῶν ΝΔ. πρὸς τὰ Β. εἶνε α.) τοῦ *Κουϊλόα*, κυβερνώμενον ὑπὸ βασιλέως Νέγρου, ὅστις ἐδρεύει ἐπὶ τῆς παρακειμένης ὁμώνυμου νήσου. β.) τῆς *Ζαρτσεβάρης*, συνιστάμενον ἐξ ἱκανοῦ μέρους τῆς παραλίας καὶ τῆς νήσου *Ζαντσεβάρης* τῆς μεγαλειτέρας, πολυανθρωποτέρας καὶ ἐμπορικωτέρας τῆς παραλίας ταύτης, καὶ κυβερνώμενον ὑπὸ Σέχου ὑποκειμένου εἰς τὸν Ἰμάμην τῆς Μασκάτης. γ.) τῆς *Μομβάκης*, τῆς ὁποίας ἡ μητρόπολις κειμένη ἐπὶ τινος παρακειμένης μικρᾶς νήσου κατέχεται χρόνους ἤδη τινὰς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, δ.) τῆς *Μελιρόθης*, ἐχούσης ὁμώνυμον μητρόπολιν, ε.) τῆς *Βράβης*, ἥτις σχηματίζει μικρὰν ἀριστοκρατορικὴν δημοκρατίαν. ς.) τοῦ *Μαγαδόθου*, ἔχον μεγάλην καὶ ἐμπορικωτάτην πρωτεύουσιν· ἀνήκουσι προσέτι εἰς τὴν παραλίαν ταύτην καὶ αἱ ἀκατοίκητοι τανῶν νῆσοι *Μομφία* καὶ *Πημία*.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΣΗΜ. Οἱ κάτοικοι τῆς Ζαγγουεβάρης λογίζονται περί τὸ 1 1/2 ἑκατομ. Ἐξ ἄν-
τινες εἶνε Ἀραβες καὶ Μωαμεθανοὶ τὸ δέγμα, οἱ δὲ λοιποὶ Νήγροι εἰδικολογῶνται,
διακρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς. Αἱ ἐλώδεις καὶ νοσώδεις αὐτῆς ποδιάδες κατέχου-
σαι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χώρας εἶνε κεκαλυμμένοι ὑπὸ δασῶν, εἰς τὰ ἐπιείκ-
τως ἀγέλαι ἑλεφαντῶν, φερόντων μεγάλην ποσότητα ἑλεφαντίνου ὀστέου· ἐν δὲ
τῇ νότῳ Ζαγγουεβάρῃ, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς ἐποίας ὑπάρχει ἀξιόλογος
λιμὴν, ἐνεργεῖται ἐπισημον ἐμπόριον ἀνδραπόδων, κίτρου, καὶ ἑλεφαντίνου ὀστέου.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΙΑΝΟΥ.

Ὅρια, διαίσεις καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 184. Κειμένη ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς αὐτῆς θαλάσσης ἐ-
κτείνεται πρὸς Β. μέχρι τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδέθ, ἔχουσα πρὸς
Δ. τὴν Κιφροερίαν καὶ πρὸς Β. τὴν Ἄβουσσινίαν. Δύναται δὲ νὰ
διαμεθῆ εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν ἰδίως παραλίαν τοῦ Ἀιάνου, ἐπὶ
τῆς ὁποίας οὐσῆς ἐρήμου ξηρῆς καὶ ἀκόρητου πλανῶνται μόνον
στρουθοκάμηλοι τινες, καὶ τὸ παλαιὸν βασιλεῖον τοῦ Ἀδέλου,
περιλαμβάνον τὴν παραλίαν τῶν Ἑρμαυλῶν, κειμένην κατὰ μῆ-
κος τοῦ Ἀδενίου κόλπου, καὶ εἰς τὸ μικρὸν Μωαμεθανικὸν βα-
σιλεῖον Οὐρζουροῦ, κείμενον νοτιοδυτικώτερον ἐπὶ τῶν μεθορίων
τῆς Ἄβουσσινίας. Οἱ Ἑρμαυλοὶ, τῶν ὁποίων αἱ πολυάριθμοι φυλαὶ
διατρέχουσιν ὅλην τὴν χώραν τὴν ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ Μαχα-
δόξου μέχρι τοῦ Ἀδενίου κόλπου εἶνε Μωαμεθανοὶ, δραστήριοι
καὶ βιομηχανοὶ, ἐνεργεῦντες ἀξιόλογον ἐμπόριον εἰς ὅλας τὰς χώ-
ρας τὰς παρακειμένας εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὸν Ἀδέ-
νιον κόλπον· ἐπισημότερος δὲ λιμὴν εἶνε ἡ Βερθέρα ἐπὶ τῆς με-
σημβρινῆς παραλίας· Οὐρζουροὶ, πρὸς τὰ ΝΔ. μητρόπολις τοῦ
ὁμωνύμου βασιλείου. Οἱ κάτοικοι τῆς παραλίας ταύτης λογίζον-
ται περί τὰς 400 χ. καὶ οἱ Ἑρμαυλοὶ ἔχουσι χροῶμα ελαιόχρουν
καὶ βάφουσι τὴν μακρὰν κόμην των κυτρίνην· εἶνε δὲ ποιμένες
καὶ ἔχουσι πολλὰ πρόβατα, τῶν ὁποίων ἡ υπερμεγέθης οὐρὰ ἔχει
βάρος ἕως 25 λιτρῶν. Κυριώτερον ἄρθρον τοῦ ἐμπορίου των εἶνε
τὰ ἀνδράποδα, τὸ βούτυρον, τὰ κτήνη καὶ πρὸ πάντων τὰ ἀρώ-
ματα τὰ φερόμενα ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἀδενίου κόλπου, ἐπὶ τῆς
ὁποίας ποτὲ δὲν βρέχει.

Νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς.

§ 175. α.) Αἱ Ἀζόραι, κείμεναι πρὸς Δ. τῆς Πορτογαλίας εἰς
τὴν ὁποίαν καὶ ἀνήκουσι, κατοικοῦνται ὑπὸ 200 χιλ. κατ.
καὶ ἔχουσι κλίμα θερπνόν. Ἐπισημότερα εἶνε ἡ Τερκέρα, ἐπὶ
τῆς ὁποίας ἐδρεύει καὶ ὁ Πορτογάλος διοικητής. β.) ἡ Μαδέρα, πρὸς

τὰ ΝΑ. τῶν ἀνωτέρω, κατοικουμένη ὑπὸ 80 χιλ. κατ. καὶ οὕσα
 ὀνομασθῆ διὰ τὸν ἐκλεκτὸν οἶνόν της· πρὸς δὲ τὰ ΒΑ. αὐτῆς κείν-
 ται αἱ μικραὶ νῆσοι τοῦ Πορτοσάρτου. γ.) αἱ *Καράριαι* (νῆσοι
 Μακάρων) πρὸς Ν. τῆς Μαδέρας, ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Ἴσπανοὺς καὶ
 κατοικουμέναι ὑπὸ 174 χ. κατ. ἀξιολογώτεραι δὲ εἶνε ἡ *Τερε-
 ρίφρα* καὶ ἡ *Φέρρος*, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ πρῶτος μεσημ-
 βρινός. δ.) αἱ νῆσοι τοῦ *Πρασίου* ἀκρωτηρίου, εἰς τὰ ΒΑ. τοῦ
 ὁμώνυμου ἀκρωτηρίου, κατοικουμέναι ὑπὸ 45 χ. κατ. καὶ ἀνήκου-
 σαι εἰς τοὺς Πορτογάλους. Εἰς τὰς ἀνωτέρω προσθετέαι καὶ ἄλλαι
 τινὲς ἥττονος λόγου ἄξιαι, δηλ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας ἡ
 νῆσος τοῦ *Φερανάνου Πῶ*, ἣτις ἀνήκει εἰς τοὺς Ἄγγλους· ἡ *Ar-
 ραβῶν*, ἣτις ἀνήκει εἰς τοὺς Ἴσπανοὺς· ἡ νῆσος τοῦ *Πρίγγιτος* καὶ
 ἡ τοῦ *Αἰγίου Θωμᾶ*, ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Πορτογάλους· ἡ νῆσος
 τοῦ *Αἰγίου Ματθαίου* πρὸς Δ. τῶν ἀνωτέρω· ἡ νῆσος τῆς *Ανα-
 βάσεως*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω· ἡ νῆσος τῆς *Αἰγίας Ἐλένης*,
 πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἄγγλους καὶ κατοι-
 κουμένη ὑπὸ 3 χ. κατ. καὶ οὕσα περίφημος διὰ τὴν αὐτῆι κρά-
 τισιν καὶ ἀποβίωσιν τοῦ Ναπολέοντος.

Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν ε.) ἡ *Μαδαγασκάρ*, ἣτις χωριζομένη
 διὰ τοῦ *Μοζαμβικίου* Πορθμοῦ, εἶνε ἐκ τῶν μεγαλειτέρων νήσων τῆς
 γῆς, ἔχουσα 336 λευγ. μῆκος καὶ 120 πλάτος καὶ 2 ἑκατ. σχε-
 δὸν κατ. διαιρουμένη εἰς πολλὰ βασίλεια. ς.) ἡ *Βουρβῶν*, πρὸς Α.
 τῆς *Μαδαγασκάρ*, φέρουσα ἐξάριτον καφὲν καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 90
 χ. κατ. καὶ ἀνήκουσα εἰς τοὺς Γάλλους· ζ.) ἡ νῆσος τῆς *Φράντσας* ἢ
Μαυρίκιος, πρὸς τὰ ΒΑ. ἔχουσα 45 λευγ. περίμετρον καὶ κατοι-
 κουμένη ὑπὸ 40 χ. κατ. φέρουσα ζάχαριν, Ἰνδικὸν, καὶ μωσχακάρουα
 καὶ ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἄγγλους, καθὼς καὶ ἡ *Ροδριγοῦζη*, κειμέ-
 νη ἀνατολικώτερον· ἡ αἱ *Σεχέ.Ι.Ι.αι*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς *Μαδαγασκάρ*.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐκτ. διαίρ. κατ. ἐπιφ. χροῶμ. θρησκ. καὶ προϊόδια.

§ 177. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χερσονήσος, ἀνακαλυφθεῖσα τὸ 1492
 ὑπὸ τοῦ Γενουαίου Χριστοφόρου Κολόμβου καὶ ἐκτεινομένη ἀπὸ Β.
 πρὸς Ν. περὶ τὰς 3200 λευγ. διαιρεῖται φυσικῶς εἰς δύο μεγάλας
 χερσονήσους ἐνομούμενας διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Πανάμας· καὶ ἡ μὲν
 πρὸς Β. ὀνομάζεται *Βόρειος Ἀμερική*, ἡ δὲ πρὸς Ν. *Νότιος*. Ἡ
 Ἀμερική οὕσα ἦτον κατοικημένη ὡς πρὸς τὰς ἄλλας ἡπαίρους ἔχει
 749 χ. τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰ 59 ἑκατομ. κατ. ἐξ ὧν 20 ἑκατ.
 τοῦλάχιστον ἀνήκουσιν εἰς τὴν λευκὴν Εὐρωπαϊκὴν φυλὴν, 12 εἰς

τὴν κυτρίνην Ἀμερικανικήν, θ εἰς τὴν Μχύρην Ἀφρικανικήν, καὶ ἄλλα τόσα εἰς σύμμικτον ἐκ τῶν τριῶν πρώτων. Εἰς αὐτῶν δὲ πάλιν 30 ἑκατ. εἶνε καθολικαί, 14 διχρακτορῶμενοι καὶ οἱ λοιποὶ εἰδωλολάτρη. Διὰ τὴν μεγάλην ἐκτασίν τῆς περιέχει μὲν ὅλα τὰ κλίματα τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἐν γένει δια τὰ ἐπιλείμενα ὑψηλὰ αὐτῆς ὄρη, ἀπὸ τῶν ὁποίων παραζοῦσι πλῆθος ποταμίων καὶ μέγιστοι ποταμοί, εἶνε ἥττον τῶν ἄλλων θερμῆ, παράγουσα ὅλα σχεδὸν τὰ τῶν ἄλλων ἡπείρων προϊόντα καὶ ἔχουσα καὶ ἄλλα ἴδια. Τὰ κτήνη ὅσα ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μετακομισθῆσαν αὐτῶσε τοσοῦτον ἐπολλαπλασιάσθησαν, ὥστε ἀγέλαι ἐξ αὐτῶν σήμερον βόσκουσιν αὐτόθι καὶ εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. Κυριώτερα τῶν ζῶων εἶνε κάστορες, φένοι, θόνασοι καὶ λευκαὶ ἄρκτοι, ζῶντα πρὸς Β. καὶ φέροντα πολύτιμα γουναρικά. Πρὸς Ν. δὲ ζῶσι πάνθηρες, τάπιροι, διάφορα εἶδη πιθήκων, πλῆθος ψιττακῶν καὶ στρουθοκάμηλων καὶ ἡ προβατοκάμηλος, φορτηγὸν τετράποδον ζῶον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς αὐτοχθόνοις· ὑπάρχουσι δὲ καὶ κραιβίδελοι, πλῆθος μεγίστων ὄφρων καὶ ἀξιόθετα ἕντομα. Εἰς τὰ ἀπέραντα τῆς Ἀμερικῆς δάση ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ δένδρα τοῦ παλαιοῦ κόσμου· ἴδια δὲ αἱ μαγνιολέκι, τὸ γαλακτόδενδρον, αἱ κηρομυρσίαι καὶ ἄλλα. Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην φέονται φοίνικες, ἔσβεος καὶ πολύτιμα ἄλλα χρωματιστικὰ ξύλα, ἰνδικὰ καρύδια, κακάον, καφέι, ζαχαροκάλαμον, ἰνδικόν, ὅλαι αἱ μεσημβριναὶ ὀπώραι, παντοῖα ἀρώματα καὶ θεραπευτικὰ βότανα, οἷον ἡ μυρική καὶ τὸ κίγινον, ὁ φλοιὸς τοῦ ὁποίου δίδει τὴν κίναν. Τὰ γαιώμηλα, ὁ ταβάκος καὶ τὸ λεγόμενον μαῖς, εἶδος ἀραβοσίτου, εἶνε ἴδια φυτὰ τῆς ἡπείρου ταύτης· μετεφέρθησαν δὲ καὶ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ ὅλα τὰ χρήσιμα φυτὰ, τὰ ὁποῖα εὐδοκίμησαν θαυμασίως· περιέχει πρὸς τοῦτοις καὶ ἀνεξάντλητα μετὰλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ ἰδίως εἰς τὴν Καλιφρονίαν, Περού καὶ Μεξικόν, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μέταλλα εὑρῆνται ἄσθονα, καθὼς καὶ πολύτιμοι λίθοι.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ὅρια, διαίρεσις καὶ ὄρη.

§ 478. Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ οὖσα ὀλίγον μεγαλειτέρα τῆς Νοτίου ὀρίζεται πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ὀκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Πανάμας καὶ τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὀκεανοῦ· πρὸς Β. δὲ ἐκτείνονται ἄγνωστοὶ χῶροι καὶ θάλασσα διηνεκῶς παγωμέναι, τὰς ὁποίας δὲν ἠδηνήθησαν ἀκόμη οἱ θαλάσσοποροὶ νὰ ἐρευνησῶσι. Δικαιεῖται

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δὲ εἰς ἑπτὰ μεγάλας χώρας, τὰς Ἀρκτικές, τὴν Βρετανικὴν Ἀμερικὴν, τὴν Ῥωσικὴν Ἀμερικὴν, τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Βουρείου Ἀμερικῆς, τὸ Μεξικόν, τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν καὶ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας. Δύο κυρίως σειραὶ ὄρεων διακρίνονται, καὶ ἡ μὲν ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ, ἡ δὲ ἑτέρα κειμένη ἀνατολικώτερον ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῆς πρώτης. Ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης κείνται τὰ ἐξῆς ἐπισημότερα ὄρη, ὁ Ἅγιος Ἡλίας μεταξύ Ῥωσικῆς καὶ Βρετανικῆς Ἀμερικῆς, αἱ Θαλάσσιαι Ἄλπεις πρὸς Ν. εἰς τὴν χώραν τῶν ἐλευθέρων Ἰνδῶν, καὶ ἡ Κορδιλέρα Σορόρας εἰς τὸ Μεξικόν· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας κείνται τὰ Πειραῖα ὄρη, πρὸς Δ. τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὰ Ὀρεγάρια πρὸς Ν. εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Κλάδοι τῆς δευτέρας σειρᾶς θεωροῦνται τὰ Μετανά ὄρη πρὸς τὰ ΒΔ, καὶ τὰ Ἀλληγανία, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἄπαντα τὰ ὄρη ταῦτα καὶ ἰδίως τὰ κατὰ τὸ Μεξικόν περιέχουσι πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Κόλποι, πορθμοὶ λίμναι, χερσόνησοι καὶ ἀκρωτήρια.

178. Ὁ Βαφφίνος, πρὸς Β. τῆς ὁμωνύμου χώρας, ὁ Οὐδσόριος, πρὸς Δ. τῆς Λαβραδορίδος, ὁ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, μεταξύ Νέας Φουλανδίας καὶ Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὁ Μεξικανικὸς, μεταξύ Φλωρίδος καὶ Μεξικοῦ, ὁ κόλπος τῆς Καλιφornίας, πρὸς Α. τῆς ὁμωνύμου χερσονήσου καὶ ὁ Νόρτων, εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ἀμερικὴν. Ἐπισημότεροι δὲ πορθμοὶ εἶνε ὁ Λαίος, μεταξύ τῆς θαλάσσης τῶν Ἑσκήμων καὶ τοῦ Βαφφινίου κόλπου, ὁ Βαρρόβιος πρὸς Δ. τοῦ Βαφφινίου κόλπου, ὁ Οὐδσόριος, εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ὁ τῆς Ἐίμορφορήσου, μεταξύ Φουλανδίας καὶ Λαβραδορίδος, ὁ παλαιὸς καὶ νέος Βαχαμικὸς πορθμὸς, μεταξύ Βαχαμικῶν νήσων, Κούβης καὶ Φλωρίδος, ὁ τῆς Φλωρίδος μεταξύ τῆς ὁμωνύμου χώρας καὶ τῆς Κούβης, καὶ ὁ τῆς Γουκατάνης, μεταξύ τῆς ὁμωνύμου χερσονήσου καὶ Κούβης. Ἐκ τῶν πολυαρίθμων καὶ μεγάλων λιμνῶν τοῦ μέρους τοῦτου ἐπισημότεραι εἶνε α.) ἡ Ἄρω, ἡ Μιχιδάνη, ἡ Οὐρόρη, ἡ Ἐρρία καὶ ὁ Ὀντάριος, μεταξύ Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ Βρετανικῆς Ἀμερικῆς συνεχόμεναι πρὸς ἀλλήλας· β.) ἡ λίμνη τῶν Λασῶν, ἡ Μικρὰ καὶ Μεγάλη Βιρτζιλέγη, ἡ Βελλαστῶν, ἡ Ἀθαβάσκα, ἡ τῶν Ἀνδραπόδων καὶ ἡ μεγάλη λίμνη τῶν Ἀρκτῶν, ὀλίγον οὐσαὶ γνωσταί, κείνται πρὸς Β. γ.) ἡ Χατάλα εἰς τὸ Μεξικόν καὶ δ.) ἡ Νικαράγοα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν. Χερσόνησοι δὲ εἶνε ἡ Λαβραδορίς, εἰς τὰ ΒΔ. μεταξύ τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τοῦ Οὐδσονίου· ἡ Νέα Σκωτία, πρὸς Ν.

τῆς ἀνωτέρω ἢ Ἀνατολικῆ Φλωρίδος, πρὸς Ν. τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν μεταξὺ τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου ἢ Γουκατάμη, πρὸς Β. τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον ἢ Παλαιὰ Καλιφορνία, πρὸς Δ. τοῦ Μεξικικοῦ μεταξὺ τοῦ κόλπου τῆς Καλιφορνίας καὶ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ ἢ Ἀλάσκα, ἥτις μετὰ τῶν Ἀλεουτείων νήσων σχηματίζει σειρὰν τινα ἐνόουσαν τὴν Ἀμερικὴν μετὰ τῆς Ἀσίας. Ἐπισημότερα δὲ ἀκρωτήρια εἶνε τὸ Στατεργουόικον, πρὸς Ν. τῆς Γραιλανδίας ὁ Χαττέρας, πρὸς Α. τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τὸ Σάβλορ, πρὸς Ν. τῆς Φλωρίδος, καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Λουκά, πρὸς Ν. τῆς Καλιφορνίας.

Ποταμοί.

§ 179. Ὁ τοῦ Ἁγίου Λαυρετίου, ὅστις πηγάζων ἐκ τῆς Ὀνταρίου λίμνης καὶ αὐξάνων ἀπὸ τὰ ὕδατα ὄλων τῶν μεγάλων λιμνῶν τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἀμερικῆς βρέχει μέρος τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον διὰ στομίου ἔχοντος 30 λεύγας πλάτ' ὁ Μισσισσιπι, ὅστις ἔχων τὰς πηγὰς του πρὸς Β. τῶν καθ' ὄλον τὸ μῆκός του διαφθερόμενων ὑπ' αὐτοῦ Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον, διατρέγων ὑπὲρ τῆς 1000 λεύγ. καὶ δεχόμενος ἀριστερόθεν μὲν τὸν Ὀχιοιὸν πηγάζοντα ἐκ τῶν Ἀλλεγχανίων ὀρέων, δεξιόθεν δὲ τὸν Μισουργὶ καὶ τὸν Ἀρκάνσαι πηγάζοντας ἐκ τῶν Πετραίων καὶ Ὀρεγνίων ὀρέων ὁ Βόρειος, ὅστις πηγάζων ὡσαύτως ἐκ τῶν Ὀρεγνίων ὀρέων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον ὁ Κολομβίας ἢ Ὀρεγάνης, ὅστις βρέχων τὰ δυτικώτερα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐκβάλλει εἰς τὸν μέγαν Ὀκεανὸν αὐξόμενος ἀπὸ τὸν Αἶθιρ ὁ Μακεζίας, ὅστις φέρει εἰς τὸν παγωμένον Ὀκεανὸν τὰ ὕδατα πολλῶν ποταμῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

ΑΡΚΤΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ.

§ 180. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται ὅλαι αἱ χῶραι, αἵτινες μεταξὺ τῶν ἀρκτικῶν παραλίῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Ἀρκτικοῦ πόλου σχηματίζουσι ἐκτεταμένον τι ἀρχιπέλαγος ἀμυδρῶς εἰσέτι γνωστὸν, ἐπειδὴ αἱ αὐτοὶ θαλάσσαι, διηκεῖς κεκλυμμέναι ὑπὸ πάγων, εἰνε ἀνεξερεύνητοι εἰσέτι ὑπὸ τῶν θαλασσοπόρων. Μεταξὺ δὲ τῶν χωρῶν τούτων, αἵτινες κατὰ τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ ἔτους κλύπτονται ὑπὸ πάγων, ἕξαι σημειώσεως εἶνε ἡ Γραιλανδία καὶ ἡ Σπιτζβέργη, ἥτις ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς ἀνήκει εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ὡς πρὸς τὸ κλίμα καὶ τὴν μικρὰν ἀπὸ τοῦ πόλου ἀπόστασιν τῆς περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν Ἀρκτικῶν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

χωρῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ *Γραιλανδία*, ἔχουν *Πρασίνη Γῆ*, καίται μεταξύ τοῦ Βαρφινίου κόλπου πρὸς Δ. καὶ τοῦ βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ πρὸς Ν. καὶ Α' τὰ δὲ πρὸς Β. ὄρια αὐτῆς εἶνε ἀγνωστα. Ὁ χειμῶν, διαρκῶν αὐτόθι ἐννέα μῆνας, εἶνε δριμύτατος, ἀλλ' ἡ θερμότης τοῦ ἔαρος ἀναδίδει ἀξιόλογόν τινα βλάστησιν. Ἡ πλουσία δὲ ἀλιεία τῶν φαλαινῶν εἴλκυσε τοὺς Δανοὺς καὶ ἔκτισαν αὐτόθι δώδεκα καταστήματα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης λογίζεται περὶ τὰς 20 χιλ., ἐξ ὧν 6 εἶνε Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἑσκιμοί, οἵτινες κατέχουσιν ὅλας τὰς βορείους χώρας τῆς Ἀμερικῆς, Ἡ *Σπιτςβέργη*, κειμένη πρὸς Β. τῆς Εὐρώπης καὶ πρὸς Α. τῆς Γραιλανδίας σύγκαιται ἐξ ἀποτόμων βράχων καὶ εἶνε ἐλάχιστον γνωστή· ἐπισκέπτεται δὲ μόνον ὑπὸ τῶν ἀλιευόντων αὐτόθι τὰς φαλαίνας Ῥώσων ἐχόντων καὶ κατάστημα ἐπ' αὐτῆς.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ὅρια, διαίσεις καὶ διάφοροι χῶραι.

§ 181. Ὑπὸ τὸ ὄνομα ταῦτο περιλαμβάνονται αἱ ὄχι τόσον γνωσταὶ χῶραι τῆς βορείου Ἀμερικῆς αἱ κείμεναι πρὸς Β. αὐτῆς καὶ ἐκτεινόμεναι ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς Ῥωσικῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ πρὸς Δ. μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Β. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα δύναται νὰ διαιρεθῆ εἰς ἐπτὰ διακεκριμένας μικροτέρας χώρας, τὴν *Λαβραδορίδα*, τὴν *Νέαν Σκωτίαν* καὶ τὴν *Νέαν Ἑβρουσικήν* πρὸς τὰ ΒΑ., τὸν *Καναδάν*, εἰς τὸ κέντρον, τὴν *νέαν Οὐαλλίαν* πρὸς Δ. τοῦ Οὐδσονίου κόλπου, τὴν *Χώραν τῶν Αἰμῶν*, ἥτις περιλαμβάνουσα ὅλας τὰς χώρας τὰς κειμένας πρὸς Δ. τῆς νέας Οὐαλλίας καὶ τοῦ Καναδά καλύπτεται ὑπὸ λιμνῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα χύνονται εἰς τὸν Οὐδσονίον κόλπον καὶ εἰς τὸν ἀρκτικὸν Ὠκεανόν, καὶ τέλος τὴν *νέαν Καλιφόριαν*, συνιστανένην ὑπὸ χωρῶν περιλαμβανομένων μεταξύ τῶν Πετρώϊων ὀρέων καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, τῶν ὁποίων τὰ παράλια ὀνομάζονται *νέα Νορβόλκη*, *νέα Κοροναδίλια* καὶ *νέον Ἀρνόβερον*. Αἱ δύο τελευταῖαι χῶραι· ἐπίσημοι μόνον διὰ τὰ γουναρικά των, εἶνε ἐλάχιστον γνωσταί.

Ἡ *Λαβραδορίς*, κειμένη μεταξύ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Α, τοῦ Οὐδσονίου πορθμοῦ πρὸς Β, τοῦ Οὐδσονίου κόλπου πρὸς Δ, καὶ τοῦ Καναδά πρὸς Ν, εἶνε ψυχροτάτη καὶ κατοικεῖται ὑπὸ Ἑσκιμῶν, ζώντων ἀπὸ τῆς ἀλιείας. Οἱ Μορξοὶ ἀδελφοὶ ἔχουσιν αὐτόθι συστήσει καταστήματά τινα.

Ἡ *Νέα Σκωτία*, σχηματίζουσα πρὸς Ν. τοῦ κόλπου τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου χειρόνητον ἀξιόλογον διὰ τοὺς πολλοὺς καὶ κα-

λοῦς λιμένας τῆς καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν γωνιακῶν καὶ παρα-
χωρήθεισάς ὑπὸ τῶν Γάλλων τὸ 1763 εἰς τοὺς Ἄγγλους περι-
λαμβάνει περὶ τὰς 125 χ. κατ. καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀλι-
γάην κειμένην εἰς τὰ ΝΑ.

Ἡ *νέα Βρουνοβίκη*, κειμένη εἰς τὰ ΒΑ. τῆς νέας Σκωτίας, πε-
ριλαμβάνει 60 χ. κατ.

Ὁ *Karadās*, ἐκτεινόμενος πρὸς Β. τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν
καὶ ὅλων τῶν μεγάλων λιμνῶν τῆς Ἀμερικῆς, περιλαμβάνει με-
γάλην μὲν, ἀλλ' ἐλάχιστον γνωστὴν ἔκτασιν, καὶ περιέχει μέρη
τινὰ εὐφρωτάτα. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1765 παραχωρηθεὶς ὑπὸ τῶν Γάλ-
λων εἰς τοὺς Ἄγγλους κατοικεῖται νῦν ὑπὸ 500 χ. κατ. καὶ
διαιρεῖται εἰς Ἄνω καὶ Κάτω *Karadār*. Τοῦ Ἄνω κειμένου
πρὸς Δ. ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε Ἰόρκη, πρωτεύουσα κειμένη
ἐπὶ τῆς Ὀνταρίου Λίμνης, καὶ *Κιγγιπτῶν*, κειμένη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Τοῦ δὲ Κάτω, κειμένου πρὸς Α. εἶνε
Μοντρεάλη, ἣτις κεῖται εἰς νῆσον σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ αὐ-
τοῦ ποταμοῦ, καὶ *Κουεβέκη*, ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Λαυρεν-
τίου, πόλις ὠραία καὶ ἰσχυρά, μητρόπολις ὅλου τοῦ Καναδά καὶ
καθέδρα τοῦ δικαίου. Εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ κεῖ-
ται ἡ ἄφρονος νῆσος Ἀντίκοστις, εἰς τῆς ὁποίας τὰ παράλια ἀ-
λιεύονται ἀντακκίσι (μουροῦνσι).

Νῆσοι κείμεναι εἰς τὰ παράλια τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς.

§ 182. Ἡ *Νέα Φουλανδία*, ἣτις, χωριζομένη ἐκ τῆς ἡπεί-
ρου διὰ τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τοῦ πορθμοῦ τῆς
Εὐμορφονήσου, ἔχει 70 χ. κατ. καὶ ἐπισημότεραν πόλιν τὸν Ἄ-
ρισον Ἰωάννην, ἔχουσαν καὶ μητρόπολιν. Πρὸς Α. 60 λεύγ. ἐκτείνεται
μεγάλη σύρτις, ἔχουσα 250 λεύγ. μήκος καὶ 80 πλάτ. καὶ οὖσα
περίφημος διὰ τὴν ἀλιεῖαν τῶν ἀντακκίων. Οἱ Γάλλοι παρεχώ-
ρησαν αὐτὴν εἰς τοὺς Ἄγγλους, ἐπιφυλάξαντες αὐταῖς τὸ δι-
κῆμα τοῦ ἀλιεῖν ἐπὶ τινῶν μικρῶν νήσων παρακειμένων πρὸς
Ν. Ἡ νῆσος τοῦ Ἀκρωτηρίου Βρέτωνος, κειμένη πρὸς Β. τῆς Νέας
Σκωτίας, καὶ αἱ Βερμοῦθαι, κείμεναι πρὸς τὰ ΝΔ. 200 λεύγ. πε-
ρίπου μακρὰν τῶν παραλίων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀνήκουσι
εἰς τοὺς Ἄγγλους. Εἰς τὴν νέαν Βρετανίαν ἀνήκουσι προσ-
ἔτι καὶ αἱ εἰς τὸν Μέγαν Ὀκεανὸν ἀντικρὸ τῆς νέας Καληδονίας κεί-
μεναι νῆσοι τῆς Βασιλείας *Καρλόττης* καὶ ἡ τοῦ *Κουάδρα* καὶ
Βαγγουβέρη, κατοικουμένη ὑπὸ πολλῶν ἀνεξαρτήτων φυλῶν ἐ-
χρυσῶν ἀένναον πρὸς ἀλλήλας πόλεμον.

ΣΗΜ. Αἱ ἀνωτέρω χώραι περιλαμβάνουσιν ἑαυτὰς ὑπὲρ τὸ ἦμισον τῆς Βορείου Ἀμε-
ρικῆς, ἀλλὰ πραγματικῶς ὁ μεσημέριος Καναδὰς καὶ αἱ μεταρὶ τούτου καὶ τῆς
Θαλάσσης χώραι εἶνε εὐφρον, κατοικουμένης ὡς ἐπιτοπολὸν ὑπὸ Εὐρωπαϊῶν Γάλλων,
ἀν καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ὅλον δὲ τὸ ὑπόλοιπον, ἔγχα ὁ γεμῶν
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

διαρκῆ ἐννέα μῆνας, βροχημένον κατὰ τὰ βορειότερα μέρη ὑπὲρ τοῦ τίσσαρξ μῆνας εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς, κατοικεῖται ὑπὸ Ἰσκιμῶν, φυλῆς ἀθλίης ζώσης ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας καὶ χειμαζομένης εἰς ὑπογίους τρώγλας. Οἱ Μοραβοὶ ἀδελφοί, αἰρετικὴς τῆς ἐκκλησίας τῶν διαμαρτυρουμένων, εἰκόσαν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν πολλοὺς τῶν κατοίκων τῆς Γροιλανδίας. Αἱ ἀθλίαι αὗται χωραὶ εἶνε ἀξίολογοι μόνον διὰ τὰ πολυθύμα γουναρικά, ἐμπορευόμενα ὑπὸ Ἀγγλων, Δανῶν καὶ Ῥώσων. Οἱ πάγοι, εἰσιν ἐκτεταμένους μεταξὺ τῶν Ἀρκτικῶν χωρῶν, ἐστάθησαν μέχρι τῆς σήμερον ἀνοπέρβλητα ἐμπόδια εἰς τοὺς θαλάσσιους, πολυλάκις προσπαθήσαντας νὰ ἐμβῶσιν ἀπὸ τὸ βορειὸν μέρος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανόν.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἔθνη, κάτοικοι, πολιτεία, διαίσεις καὶ γῆσι.

§ 483. Ἀὔτη, κειμένη πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ δοιζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βεριγγείου θαλάσσης καὶ τοῦ πορθμοῦ, πρὸς τὰ ΝΔ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ, καὶ πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ Α. ὑπὸ τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς κατοικεῖται ἀπὸ ἀθλίως ζώσης φυλῆς, τῶν ὁποίων τινὲς, μένουσιν εἰσὶν ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῆς ἐμπορικῆς Ῥωσσικῆς ἐταιρείας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας παρεχώρησε τὴν ἐξουσίαν τῆς μεγάλης ταύτης χώρας, ἥτις καθίσταται ἐπίσημος μόνον διὰ τὰ γουναρικά τῆς καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 50 χιλιάδων κατοίκων. Συνίστανται δὲ ἀπὸ δύο διακεκριμένης χωρῆς, τὰς ἠπειρώτιδας, περιεχοῦσας μόνον μικρὰ τινα καταστήματα, καὶ τὰς νησιώτιδας, εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχουσι τὰ ἐπισημότερα καταστήματα. Αἱ νῆσοι σχηματίζουσι τρία κυριώτερα συμπλέγματα, ἀ.) τῶν Ἀλευτείων, τὸ ὁποῖον, ἀποτελοῦν σειρὰν τινα συνδέουσιν τὴν Ἀμερικὴν μετὰ τῆς Ἀσίας, ἔχει μεγαλειτέραν τὴν Καδιάκην, β.) τὸ ἀρχιπέλαγος Σίτχας, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται τὸ φρούριον τοῦ Νέου Ἀρχαγγέλου, πρωτεύουσα ὅλων τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ῥωσσικῶν κτήσεων καὶ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ, καὶ γ.) τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦ Πρίγγιπος τῆς Οὐαλίας πρὸς Ν.

ΜΗΜ. Τὸ κλίμα καὶ ἐνταῦθα εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς, καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι, οἵτινες ἐν γένει διακρίνεται εἰς κατὰστασι πληρῆς θηριωδίας καὶ ἀθλιότητος· εἰ δὲ τῶν βορείων παραλίων διακρίνεται διὰ τὴν τέχνην μὲ τὴν ὁποίαν κατασκευάζουσι τὰ μονεζυλά των καὶ διὰ τὴν εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ θήραν ἐπιτηδεύειν τῶν. Ὑψηλά ὄρη, ἐκτεταμένα δάση πεύκων καὶ αἰωνία σχεδὸν χιτῶν εἶνε τὰ ἀντικείμενα τῶν ἐκτεταμένων τούτων χωρῶν, τὰς ὁποίας ὁ ἀνθρώπος ποτὶ δὲν ἠθέλη πλησιάσαι, ἂν ἡ ἐπιθυμία του δὲν διαγαίρητο ἀπὸ τὸ κέρδος τῶν πολυθύμων δερμάτων τῶν προερχομένων ἐκ τῶν αὐτῶν διατωμένων ζώων.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

Ἔθνη, διαίσεις, πνεύμα, κάτοικοι καὶ θρησκεία.

§ 184. Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι (παλαιὰ Ἀγγλικὰ ἀποικία) ἀποτινάσσου τὸν ζυγὸν τῆς μητροπόλεως τῶν τὸ 1776 κείνται εἰς τὸ κέντρον τῆς βορείου Ἀμερικῆς καὶ ὀρίζονται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ, πρὸς τὰ ΝΔ. ὑπὸ τοῦ Μεξικοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, σχηματίζουσαι δυσόσπονδον δημοκρατίαν ἀναγνωρίζουσαν κεντρικὴν τινὰ κυβέρνησιν συγκεκμημένην ἐκ συνεδρίου διαιρουμένου εἰς Βουλὴν καὶ Γερουσίαν καὶ προεδρευομένου ὑπὸ προέδρου, ὅστις ἐκλέγεται ἐπὶ τετραετίαν καὶ μετέρχεται τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ κοινὴ δὲ αὕτη κυβέρνησις βουλευέται, νομοθετεῖ καὶ ἐνεργεῖ, ὅσα ἀφορῶσιν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς τὰ κοινὰ ὅλης τῆς συμπολιτείας συμφέροντα. Ἐκαστὸν δὲ κράτος ἔχει δημοκρατικὴν κυβέρνησιν, ἰδίους νόμους καὶ ἴδια ἔθνη, πέμπον ἕνα ἀντιπρόσωπον ἐπὶ διετίαν καὶ δύο γερουσιαστὰς ἐπὶ ἑξαετίαν. Ὅσαι δὲ χωραὶ δὲν ἔχουσιν εἰσέτι 60 χ. κατ. ὀνομαζόμεναι τοπαρχίαι δὲν ἔχουσιν ἰδίαν κυβέρνησιν, ἀλλὰ διοικητὴν πεμπόμενον ὑπὸ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶνε 108712 τ. μ. οἱ δὲ κάτοικοι, τῶν ὁποίων ἡ στοιχειώδης ἐκπαιδεύσις εἶνε πολὺ ἐξηπλωμένη καὶ ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον ἀνθηρὰ, ἀπαύστως πολλαπλασιαζόμενοι, λογίζονται νῦν ὑπὲρ τὰ 23 ἑκατ., ἐξ ὧν ὑπὲρ τὰ 3 ἑκατ. εἶνε οἱ ἐν δουλείᾳ Μαῦροι καὶ Ἰνδοί. Πᾶσα δὲ θρησκεία εἶνε παρ' αὐτοῖς ἀνεκτὴ. Ὁ τακτικὸς στρατὸς τῆς ξηρᾶς εἶνε ὀλίγος, ἀλλ' ἡ πολυάριθμος ἐθνοφυλακὴ καὶ ἡ ναυτικὴ δύναμις ἀξαναομένη ὁσημέραι καθιστᾷ τὴν δύναμιν αὐτῆς φεβερωτέρα μετὰ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν. Οἱ πολλοὶ πλωτοὶ ποταμοὶ καὶ αἱ διώρυχες, τὰ ἐκτεταμένα παράλια, διαπλεόμενα ὑπὸ πολυαρίθμων ἀτμοκινήτων, καὶ οἱ πολλοὶ σιδηρόδρομοι διευκολύνουσι μεγάλως τὴν συγκοινωνίαν τῶν τοσοῦτον ἀπ' ἀλλήλων διασταμένων τούτων πόλεων καὶ χωρῶν.

Γῆ καὶ κλίμα.

§ 185. Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιφάνεια εἶνε πλέον ἢ ἑνδεκάκις μεγαλειτέρα τῆς Γαλλίας, περιλαμβάνουσι κλίμα καὶ προϊόντα ποικίλα καὶ χωρίζονται φυσικῶς εἰς τρία μέρη, ἀ.) εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Ἀλεγγανίων ὄρεων καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ χώρας, αἵτινες διακοπτόμεναι ὑπὸ κόλπων βαθέων καὶ διασχίζόμεναι ὑπὸ πολλῶν καὶ πλωτῶν ποταμῶν, ἀναπλεομένην ἱκανὸν διάστημα πρὸς τὰ ἐνδότερα, πεισέγουσι

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὰς μεγαλειτέρας πόλεις καὶ τοὺς μεγαλειτέρους ἐμπορικοὺς λιμένας καὶ εἶνε αἱ μᾶλλον κατοικημένοι τῶν ἄλλων. β') εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Ἀλλεγχανίων καὶ Ὀρεγανίων ὄρεων κειμένας ἐπὶ τῆς εὐρυχώρου κοιλάδος τοῦ Μισσισσίπιος καὶ γ') εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Ὀρεγανίων ὄρεων καὶ τοῦ μεγάλου Ὠκεανοῦ, τὰς ποτιζομένας ὑπὸ τοῦ Κολουβία καὶ τῶν παραποτάμων του, τῶν ὁποίων τὸ ἔδαφος ἀναπτύσσει ἀμυαίαν βλάστησιν ἔχει ἀνάγκην περισσοτέρων κατοίκων διὰ νὰ ἐξισωθῇ διὰ τῶν πλουσίων προϊόντων μὲ τὰ ἐπισκηότερα κράτη τῆς συμπολιτείας. Εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας καὶ τὰ παράλια, ἔνθα καὶ ἡ καυρinoθέρμη ἐπιφέρει πολὺν ὄλεθρον, τὸ κλίμα εἶνε θερμὸν καὶ νοσηρὸν.

Ἐπισκηότεραι πόλεις.

§ 186. Γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἶνε ἡ Βοστόνη, κάλλιστος λιμὴν, πατρὶς τοῦ Φραγκλίνου καὶ ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων καὶ ὄρειοτέρων πόλεων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἔχουσα 140 χιλ. κατ. Νέα Ὑόρκη, πρὸς τὴν ΒΑ. παραλίαν, ἡ ἐμπορικωτέρα καὶ πολυανθρωποτέρα, ἥτις κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον πυρποληθεῖσα καὶ πάλιν ἀνεγερθεῖσα ἔχει καλὸν γυμνάσιον, ναύσταθμον, ναυπηγεῖον καὶ ὑπὲρ τὰς 515 χιλ. κατ. Φιλαδέλφεια, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, ἥτις οὖσα ἐκ τῶν πλουσιωτέρων καὶ ὄρειοτέρων τῆς Ἀμερικῆς καὶ μέχρι τοῦ 1800 ἡ ἔδρα τοῦ Συλλόγου, ἔχει ὑπὲρ τὰς 400 χιλ. κατ. Βαλτιμόρη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, λιμὴν ἐμπορικώτατος, ἔχων 170 χιλιάδας κατοίκων. Βασιγκτῶν, μητροπόλις τῆς Κολουβίας καὶ ἔδρα τοῦ Συλλόγου ἀπὸ τὰ 1800 κτισθεῖσα δὲ τὸ 1792 πρὸς τιμὴν τοῦ περιδόξου στρατηγοῦ Βασιγκτῶνος καὶ ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 40 χιλ. κατ. καὶ ἀρισταμένη τῆς θαλάσσης 95 λευγ. ἀναπλέεται καὶ ὑπὸ μεγάλων πλοίων, πλημμυροῦντος τοῦ δι' αὐτῆς διερχομένου ποταμοῦ. Νέα Ἀγγλία, πρὸς Ν. ἐπὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, πρωτεύουσα τῆς Λουϊσίας, ἐκτεταμένη; χώρας, ἥτις ἀνήκε πρότερον μὲν εἰς τὴν Γαλλίαν, μετὰ ταῦτα δὲ παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἀπὸ τοῦ 1812 συγκαταριθμηθῆ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, ἔχουσα 120 χιλ. κατ. Κιγκινιάτοι, εἰς τὸ μέσον, πόλις ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 416 χιλ. κατ.

ΗΙΝΑΞ

Τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Κράτη,	μητροπόλεις,	κάτοικ.	ἐπιφάν.	ἀντιπρόσ.
Μαϊνία	Πορτλάνδη	583018	1537	6
Νέα Ἀμσχίρη	Κολοράδη	317999	443	3
Βερμόντη	Μομπιλλιέρον	314322	481	3
Μισσισσιππί	Βοστόνη	994665	333	11

Κράτη.	μητροπόλεις,	κάτοικ.	ἐπιφάν.	ἀντιπρόσ.
Ρωδολάνδη	Πρόντοκ	447343	63	2
Κοννεκτικούτση	Άρτφόρδη	371947	224	4
Νέα Υόρκη	Νέα Υόρκη	3098848	2171	33
Νέα Ιερσά	Τραντών	489371	392	5
Πενσυλβανία	Άρρισβούργη	2314897	2072	25
Δελαβάρη	Λούδρη	90407	400	1
Μαρυλάνδη	Άννάπολις	375130	636	6
Βιργινία	Ριχμόνδη	51670	3	0
Καρολίνα θόρειος	Κολομβία	868870	2663	8
Καρολίνα νότιος	Ραλείγγη	668248	1328	5
Γεωργία	Μελλεδγεβίλλη	888726	2920	8
Φλώρις	Ταλαχασσά	89459	2333	1
Αλαβάμα	Τουσακάλας	779001	2389	7
Μισσισιππίς	Γαζόν	603448	2220	5
Λουϊσία	Νέα Ούρηλίς	528094	2487	4
Τενεσσά	Νασχβίλλη	1006213	2434	10
Κεντουκί	Φραγκόפורτον	993344	4907	10
Όχιος	Κολομβία	4981940	1882	12
Ινδία	Ινδίοπολις	990268	4592	11
Ίλλινόα	Βανδαλίς	833384	2636	9
Μισσουρία	Ιερρεξσόν	682907	3473	7
Μιχσιγάνη	Δετρόιτ	402041	2649	4
Άρκάνσα	Άρκόπολις	198796	2438	2
Ιώβα	Ιώβα	492247	2398	2
Βισκονσίνη	Μαδισόν	393338	2339	3
Τεξάς	Άουστίνη	236000	10362	2
Καλιφορνία	Άγ. Ιωσήφ	246000	8905	2
Νέον Μεξικόν	Σανταφέ	61374	9926	3
Ούβα	Άλμυρά λίμνη	20000	8850	1
Ορεγάνη	Ορεγάνη	43323	46982	1
Μινεσότα	Άν. Παύλος	6077	3909	1
Κολομβία	Βασιγκτών	1424863	3014	12
Κανζάς				
Νεβράσκα				
Βασιγκτών				
		23351207	108743	237

ΣΗΜ. Οί ἐν δουλείᾳ Μαύροι, ἀριθμοῦμενοι 3178033, λαμβάνουσι μὲν μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν ἀντιπροσώπων, ἀλλὰ πεντὴ ἐξ αὐτῶν λογίζονται ὡς τρεῖς ἐλεύθεροι, καὶ μόνον 17 πρὸς Ν. κράτη ἔχουσι τοιοῦτους. Ἐσχάτως εἰεβάρχη αἰματοδέστατος καὶ δεινὸς πόλεμος μεταξὺ τῶν Βορείων καὶ Νοτίων ἐπαρχιῶν τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν, αἰτουμένων τῶν πρώτων τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας, καὶ μὴ παραδεχόμενων τῶν δευτέρων, ἀλλ' ἢ ἐκβασίς τοῦ πολέμου τούτου εἶνε ἔτι ἀδύνατος.

Μ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν.

Ἔθνος, σύστασις, πολιτεῖμα, θρησκεία καὶ ἐπισ. πόλεις.

§ 187. Ἔθνος, σύστασις, πολιτεῖμα, θρησκεία καὶ ἐπισ. πόλεις. § 187. Ἔθνος, σύστασις, πολιτεῖμα, θρησκεία καὶ ἐπισ. πόλεις. § 187. Ἔθνος, σύστασις, πολιτεῖμα, θρησκεία καὶ ἐπισ. πόλεις. § 187. Ἔθνος, σύστασις, πολιτεῖμα, θρησκεία καὶ ἐπισ. πόλεις.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κράτη καὶ τέσσαρες τοπικαί, κηρυχθέν ἀπὸ τοῦ 1820 ανεξάρτητον ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας, σχηματίζει ταυτὸν ὀμόσπονδον δημοκρατίαν ὡς τὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἔχον κλίμα εἰς μὲν τοὺς ὑψηλοὺς τόπους θερμὸν καὶ ὑγιεινὸν, εἰς δὲ τὰ παράλια θερμὸν καὶ νοσῶδες. Οἱ Δυτικαὶ κάτοικοι αὐτοῦ λογίζονται ὑπὲρ τὰ 7 4|2 ἑκατ. ἐξ ὧν 2 4|2 ἑκατ. ἀνήκουσιν εἰς τὸ παλαιὸν Ἔθνος τῶν Ἀσέκων, οἵτινες ἰσχυροὶ καὶ ἰκανῶς πολιτισμένοι, ἐξουσίαζον τὸ Μεξικὸν πρὶν ὁ Κόρτες Φερδινάνδος τὸ κατακτήσῃ καὶ εἶχον θρησκείαν βάρβαρον καὶ ἀπᾶνθρωπον, σφαγιάζοντες καὶ ἀνθρώπους εἰς τοὺς θεοὺς. Κατάγονται δὲ οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ἀπὸ αὐτόχθονας, Ἰσπανοὺς, Κρεόλας, Αἰθίοπας, καὶ ἀπὸ ἄλλας μιγάδας φυλάς. Αἱ αὐτῶι συνεχεῖς πολιτικαὶ ταραχαὶ ἐλλάπτουσι καιρίως τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν μεταλλουργίαν, πόρους τοῦ βίου πλουσιωτάτους· κυριώτερα προϊόντα εἶνε μαγόνιον καὶ καμπεισιανὸν ξύλον, χαμβάκιον, ζάχαρις, καφῆς, κακάον, ταμβάκος, κοσσιενίλλη καὶ δημητριακοὶ καρποί. Πόλεις *Μοντερέη*, εἰς τὰ ΒΔ, μητρόπολις τῆς νέας Καλιφρονίας, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι πρὶν μὲν τῆς Ἰσπανοκρατίας ἔζων εἰς κτηνώδη κατάστασιν, νῦν δὲ διὰ τῶν ἰσραποστόλων ἰκανῶς ἐξημερώθησαν. *Λορέτο*, εἰς τὰ ΝΔ, μητρόπολις τῆς παλαιᾶς Καλιφρονίας καὶ πόλις ἄχυρά. *Γουαδαλαξάρα*, νοτιώτερον, μητρόπολις τῆς εὐφόρου καὶ πλουσίας ἐπικρατείας τοῦ Χαλίσκου, κατοικουμένη ὑπὸ 70 χ. κατ. *Γουαταξούατο*, πρὸς τὰ ΒΑ, τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις ἑμωνόμου ἐπικρατείας, περιφήμου διὰ τὰ πλούσια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ μεταλλεῖά της. *Μεξικόν*, παλαιὰ μητρόπολις τῶν Ἀσέκων, καὶ ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ ἐπισημοτέρων πόλεων τοῦ νέου κόσμου, νῦν δὲ μητρόπολις καὶ καθέδρα τοῦ προέδρου, ἔχουσα 155 χ. κατ. *Πουέβλα*, πρὸς Ν. τοῦ Μεξικοῦ, πόλις βιομηχανικωτάτη κατοικουμένη ὑπὸ 68 χ. κατ. *Βερακρούζη*, ἀξιόλογος λιμὴν ἐπὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου. *Οάχακα*, πρὸς τὰ ΝΔ, τῆς ἀνωτέρω. *Μερίδα*, μητρόπολις τῆς Γουκατάνης, τῆς ὁποίας οἱ Ἄγγλοι κατέχουσι μικρὸν μέρος πρὸς Ν.

— 0 —

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ὅρια, διαίρ. πολίτ. θρησκ. κάτ. προϊόντα καὶ ἐπίσ. πόλεις.

§ 188. Αὕτη, ἣτις ἐπὶ τῆς Ἰσπανικῆς κυριαρχίας ἀπετέλει μέρος τοῦ Μεξικοῦ, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀυδούρα καὶ τοῦ Μεξικοῦ, πρὸς Δ. καὶ Ν. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Καραϊβικῆς Θαλάσσης. Συνίσταται δὲ ἀπὸ πέντε κράτη, τὰ ὁποῖα χωρισθέντα ἀπὸ τοῦ 1642 ἐκ τοῦ Μεξικοῦ,

σχηματίζουσι ἀπὸ τοῦ 1823 ὀμόσπονδον δημοκρατίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἡνωμέναι ἐπικράτειαι τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς*. Ὁ ἀριθμὸς τῶν δυτικῶν αὐτῆς κατοίκων λογίζεται περὶ τὰς 2600 χ. τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ ἀνήκει εἰς ἀνεξαρτήτους ἰθαγενεῖς φυλάς, καὶ μεταξὺ τούτων διακρίνονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας *Μοσκιτοί*. Ἄπασα ἡ ὀμόσπονδια διὰ τὴν μεταξὺ τῶν δύο Ὀκεανῶν καὶ τῶν δύο Ἀμερικῶν θέσιν τῆς ἀικριβόλως κεῖται εἰς τὴν προσφορωτέραν τοῦ κόσμου πρὸς ἐμπορίαν θέσιν, ἔχουσα κλίμα καὶ προϊόντα τὰ αὐτὰ σχεδὸν μὲ τὸ Μεξικὸν καὶ γῆν εὐφορωτάτην, ἀλλ' ὑποκειμένην εἰς σφοδροὺς καὶ φθοροποιούς σεισμούς. Πόλεις αὐτῆς *Γουατεμάλα*, παρὰ τὸν Μέγαν Ὀκεανὸν, μητρόπολις ἐπαρχίας καὶ ἔδρα τοῦ προέδρου τῆς συμπολιτείας κατοικοῦμένη ὑπὸ 40 χ. κατ. *Κομαῦαρούα*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Γουατεμάλης, μητρόπολις τῆς ἐπικρατείας τοῦ Ὀρδοόρα. Αὐτόθι καὶ οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουσι τινα καταστήματα. *Λεόνη*, εἰς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας *Νικαραρούας*, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται ἡ ὀμώνυμος λίμνη.

ΔΥΤΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ Η ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

Θέσις καὶ Διαιρέσις.

§ 189. Αἱ Ἀντίλλαι, σχηματίζουσαι σειρὰν νήσων ἐκτετατωμένην ἀπὸ τὴν ἄκρην τῆς Α. Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀρινόκου εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν, ἀποτελοῦσι τρία συμπλέγματα, τῶν *Βαχαμικῶν* πρὸς Β., τῶν *Μεγάλων Ἀντίλλων* πρὸς Ν. καὶ τῶν *Μικρῶν Ἀντίλλων* πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν Μεγάλων. Αἱ νῆσοι αὗται ὀνομάσθησαν κατ' ἀρχὰς *Δυτικαὶ Ἰνδίαι*. Αἱ Βαχαμικαὶ, ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, εἶνε περὶ τὰς 500 τὸν ἀριθμὸν καὶ ἐπιστηρότεραι ἢ Ἡβάκος καὶ ἡ *Γουαγαράνη*, εἰς ἣν τὸ πρῶτον ἀπέβη ὁ Κολόμβος τὸ 1492.

Αἱ μεγάλαι Ἀντίλλαι εἶνε τέσσαρες α) *Κούβα* πρὸς Δ. ἥτις εἶνε εὐφορωτάτη, ἔχουσα χρυσοῦ μεταλλεῖα, 725 χ. κατ. καὶ τὴν Ἀβάναν πρὸς τὰ ΒΔ. μητρόπολιν ἐμπορικωτάτην (100 χ. κατ.) β.) *Γαμάικα*, πρὸς Ν. τῆς Κούβης, οὗσα διὰ τὴν ἐξαισίαν γονιμότητά της ἐκ τῶν πλουσιωτέρων Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν καὶ ἔχουσα 402 χ. κατ. ἐξ ὧν οἱ 25 εἶνε Ἀγγλοὶ γ.) *Αἴτη* ἢ *Σαινδομίγγος*, πρὸς Α., ἡ πλουσιωτέρα τῶν Ἀντιλλῶν, σχηματίζουσα τανῶν μετὰ τῶν μικρῶν παρακειμένων νήσων αὐτοκρατορίαν ἔχουσαν 4350 τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὸ ἕν ἑκατ. κατ. δυτικῶν, ὁμιλούντων τῶν μὲν πρὸς Α. τὴν Ἰσπανικὴν, τῶν δὲ πρὸς Δ. τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν δ.) *Πορτόρικος*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, νῆ-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ως ευφορωτάτη, ἔχουσα 225 χ. κατ, ἐξ ὧν 17500 εἶνε λευκοὶ καὶ ἀνήκουτα εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς.

Αἱ Μικρὰ Ἄντιλλαι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, Γάλλους, Ὀλλανδοὺς, Σουηδοὺς, Δανοὺς καὶ Ἰσπανοὺς (ἴδε πίνακα 23)

ΣΗΜ. Ἡ ἐπιράνεια τῶν Ἀντιλλῶν λογίζεται περὶ τὰς 4674 π. μ., αἱ δὲ κάτοικοι ὑπὲρ τὰ 3 ἑκατ. ἐξ ὧν αἱ περισσότερα εἶνε δυτικοί. Ἀνήκουσι δὲ ἅπαντες εἰς τρεῖς φυλάς, τοὺς Λευκοὺς, οἵτινες εἶνε Ἑβραῖοι καὶ Ἑβραϊκῆς καταγωγῆς, τοὺς Μαύρους μεταφερθέντας ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τοὺς ὑποδουλομένους, μίγμα λευκῶν καὶ μαύρων. Ἐνταῦθα διακρίνονται δύο ὄροι, ἡ ξηρὰ διαρκέουσα ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Οκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἀπριλίου, καὶ ἡ τῶν βροχῶν, διαρκέουσα τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἔτους. Κατὰ τὴν ξηρὰν ὄραν τὸ κλίμα τῶν Ἀντιλλῶν εἶνε τὸ πλεον αἴθριον τῆς Γῆς, κατὰ δὲ τὴν τῶν βροχῶν συμβαίνουσιν αὐτοὶ σφοδροὶ ὄμβροι. Φέρουσι μὲν αὐτὰ τὰ πλεονασιώτερα προϊόντα τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀμερικῆς, εἰὸν ζάχαριν, καφὲν, ἰνδικόν, θαμβάκιον κτλ, ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς τριῶν εἰδῶν μάστιγας, τοὺς καταστρεπτικῶς σεισμοὺς, τὰς καταιγίδας καὶ τὴν κυρτινοδέρμην, ἧτις εἶνε ἐπιδημιακὴ νόσος λίαν επικίνδυνος καὶ ἐλευρωτάτη.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ὅρια, διαίσεις, κόλποι, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

§ 190. Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Πανάμης, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνοῦται μετὰ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ, καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Μαγελανικοῦ πορθμοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου χωρίζεται ἐκ τοῦ ἀρχιπελάγους τῆς Γῆς τοῦ Περου, πρὸς Ν. τῆς ὁποίας ἐκτείνεται ὁ μέγας Αὐστραλικὸς Ὠκεανός. Διαίρεται δὲ εἰς ὀκτὼ μεγάλας χώρας, τὴν Κολομβίαν πρὸς Β., τὸ Περού, τὴν Βολιβίαν καὶ τὴν Χιλὴν πρὸς Δ., τὴν Ἀργεντίνην, Παραγουάνην καὶ Οὐρουγουάνην εἰς τὸ κέντρον, τὴν Γουϊάνην καὶ τὴν Βρασιλίαν πρὸς Α. καὶ τὴν Παταγονίαν πρὸς Ν. Ἐπισημότεροι κόλποι εἶνε ὁ Μοσκοχίτος καὶ ὁ Μαρακάϊθος πρὸς Β. τῆς Κολομβίας, ὁ τῶν Ἁγίων Πάντων πρὸς Α. τῆς Βρασιλίας, οἱ κόλποι τοῦ Ἁγίου Μαθθία καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου πρὸς Α. τῆς Παταγονίας, ὁ Χότος πρὸς Ν. τῆς Χιλῆς παρὰ τὰς ὁμώνυμους νήσους, καὶ ὁ Παραμικός πρὸς τὰ ΒΔ. παρὰ τὸν ὁμώνυμον ἰσθμόν. Ἐπισημότεροι δὲ πορθμοὶ εἶνε ὁ Μαγελανικὸς πρὸς Ν. καὶ λίμναι ἡ Μαρακάϊθος πρὸς Β., κοινοῦσα μετὰ τοῦ ὁμώνυμου κόλπου, ἡ Πάτος πρὸς Ν. τῆς Βρασιλίας, καὶ ἡ Τιτικάκα εἰς τὸ Περού.

Ἀχρωτήρια, ὄρη καὶ ποταμοί.

§ 191. Τὸ Ὅραγγον εἰς τὴν Γουϊάνην, τοῦ Ἁγίου Ρόκου, καὶ τὸ Φρίον εἰς τὴν Βρασιλίαν, τοῦ Ἁγίου Ἀρτωρίου καὶ τὸ Κορρέντον πρὸς Α. τῆς Ἀργεντίνης, τὸ Παρθένιον καὶ τὸ Ὅρον

πρὸς Ν. τῆς Παταγονίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Περού, ἡ Ἄγονια ἄκρον πρὸς Δ. τοῦ Περού, καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Κολομβίας. Ἐπισημότερα δὲ ἔρη εἶνε ἡ Κορδιλλέρα τῶν Ἄνδεων, ἥτις διασχίζουσα τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καθ' ὅλον τὸ μῆκός της καὶ ἀπέχουσα ὀλίγον ἀπὸ τῶν δυτικῶν παραλλήλων περιλαμβάνει μετὰ τὰ Ἰμαλάα τὰ ὑψηλότερα τῆς γῆς ἔρη, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται μὲ διάφορα ὄνυματα, Κορδιλλέρα Κουϊντίου πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Κολομβίας, Κουϊτου, πρὸς Ν. τῆς αὐτῆς, καὶ Περού, εἰς τὴν ὁμώνυμον χώραν. Ἐκτείνονται δὲ καὶ ἄλλαι τινες σειραὶ καθ' ὅλην τὴν Παραγουάην καὶ Βρασιλίαν ἤττον ὑψηλαί. Πρὸς Δ. διὰ τὴν μικρὰν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπόστασιν τῶν Ἄνδεων δὲν ρέουσιν ἄξιοι λόγου ποταμοί, εἰς δὲ τὸ ἕτερον μέρος ρέουσιν οἱ μεγαλειότεροι ποταμοὶ τῆς Γῆς, πηγάζοντες ὅλοι σχεδὸν ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν Ἄνδεων καὶ ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ἐπισημότεροι δὲ τούτων εἶνε ὁ Ὀρινόκος, ὅστις πηγάζων εἰς τὴν Κολομβίαν καὶ διαρρέων αὐτὴν ἀπὸ τῶν ΝΔ. πρὸς τὸ ΒΑ. ἐκβάλλει μετὰ 560 λευγ. δρόμον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν διὰ πολλῶν στομιῶν ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς γῆς, ὅστις πηγάζων εἰς τὸ Περού καὶ διαρρέων τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καθ' ὅλον τὸ πλάτος της ἐκβάλλει μετὰ 4400 λευγ. δρόμον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν σχεδὸν διὰ δύο στομιῶν, δεξιόθεν καλοσσιαῖα παραποτάμια, τῶν ὁποίων σημαντικώτερα εἶνε, δεξιόθεν μὲν ὁ Μαδέρας, ὁ Τοπάθος, ὁ Ξίγγος καὶ ὁ Τακατῖτος ἔχοντα 300—400 λευγ. δρόμον, ἀριστερόθεν δὲ ὁ Γαπούρης καὶ ὁ Ριοτέγρος ὁ Λαπλάτας, ὅστις ἐνούμενος μὲ τὸν Οὐραγουάην, Παράναν καὶ Παραγουάην πηγάζοντας εἰς τὴν Βρασιλίαν, καὶ ῥέων πρὸς Ν. διέρχεται διὰ τῆς Ἀργεντίνης καὶ ἐκβάλλει μετὰ 750 λευγ. δρόμον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν διὰ πλατέος στομιῶν παρὰ τὴν πόλιν Βουενοςάϊριν' ὁ Ἁγιος Φραγκίσκος, ὅστις διαρρέων διὰ τῆς Βρασιλίας ἀπὸ τῶν ΝΔ. πρὸς τὰ ΒΑ. ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν μετὰ 400 περίπου λευγ. δρόμον, ἐξισούμενος μὲ τοὺς μεγαλειότερους ποταμοὺς τῆς Εὐρώπης, ἂν καὶ φαίνεται ἀσήμαντος παραβαλλόμενος πρὸς τοὺς ἄλλους.

Κ Ο Λ Ο Μ Β Ι Α.

Ὅρια, διαίρεσις, πολιτενμα, θρησκεία, κάτοικοι καὶ προϊόντα.

§ 192. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται αἱ παλαιαὶ Ἰσπανικαὶ ἐπαρχίαι τῆς Κανάκας, Νέας Γρανάδας καὶ Ἰσπανικῆς Γουϊάνης, αἵτινες μετὰ πολυχρόνιον ἀγῶνα κατὰ τῆς μητροπό-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λεώς των ἀπὸ τοῦ 1822 ἔμειναν ἀνεξάρτητοι. Ὀρίζονται δὲ πρὸς τὰ Β. καὶ τὰ ΒΔ. ὑπὸ τῆς *Καραϊβικῆς* θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Περού, πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τῆς Γουϊάνης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὀκεανοῦ. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα, ἀποτελοῦσα χρόνους τινὰς μίαν μόνον δημοκρατίαν, τὸ 1831 διεμελήθη εἰς τρεῖς ἀνεξαρτήτους, τῆς Βενεζουέλης καὶ *Τεραφίρμης* λεγομένης· κειμένης πρὸς τὰ ΒΑ., τῆς Νέας Γρανάδης πρὸς τὰ ΒΔ., καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἢ *Εκβάτωρ* πρὸς Ν. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς λογίζονται περὶ τὰ 2800 χ. ἐπικρατοῦσα δὲ θρησκεία εἶνε ἡ καθολικὴ. Ἡ Κολομβία περιλαμβάνει τὰ τρομερώτερα ἠφαιστεια τῶν Ἄνδεων, ἐκσφενδονίσαντα τὸ 1738 φλόγα· εἰς ὕψος 3 χ. ποδ., αἱ δὲ τέφραι τῶν κείνται εἰς ἀπόστασιν 25 λευγ. Τὸ κλίμα αὐτῆς εἰς μὲν τοὺς ὑψηλοὺς τόπους εἶνε τερπνὸν καὶ ὑγιεινόν, εἰς δὲ τὰ παράλια ὑγρὸν καὶ νοσώδες. Ἡ γῆ φέρει ἀρθρόνως κακάον, ὄριζιον, ζαχαροκάλαιμον, βαμβάκιον, ἰνδικόν, κίαν, ταμβάκον κτλ. καὶ περιέχει χρυσόν, ἄργυρον, πλατίναν καὶ τὰ πλουσιώτερα γνωστὰ μεταλλεῖα τῶν σμαράγδων.

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 193. *Παράμα*, λιμὴν ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου καὶ πρωτεύουσα ἐπαρχίας. *Καρθαγέντα*, λιμὴν εἰς τὴν Καραϊβικὴν θάλασσαν, ὁ καλλίτερος τῆς Ἀμερικῆς. *Μαρακάϊβος*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἐνόνοντος τὸν κόλπον μετὰ τῆς ὁμωνύμου λιμνῆς. *Καράκα*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω 5 λευγ. μακρὰν τῆς Καραϊβικῆς θαλάσσης, μητρόπολις τῆς δημοκρατίας *Βενεζουέλης*, ἔχουσα 73 χ. κατ. *Κούμαρα*, πρὸς Α. τῆς Καρακῆς εἰς τὴν εἴσοδον μικροῦ κόλπου. *Βογότα*, πρὸς Ν. τῆς Καρθαγένης παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ἄνδεων, μητρόπολις τῆς δημοκρατίας τῆς νέας Γρανάδης, ἔχουσα 30 χ. κατ. *Ποπαϊάνη*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις ἐμπορικωτάτη. *Κούϊτορ*, νοτιώτερον, ἀξιόλογος διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς, πρωτεύουσα τοῦ Ἰσημερινοῦ, περιέχοντος μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ φέροντος τὴν ἀρίστην κίαν.

Π Ε Ρ Ο Υ.

Ὅρια, διαίσεις, πο. λίτσημα, κάτοικοι, θρησκ. καὶ ἐπισ. πόλεις.

§ 194. Κείμενον πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Κολομβίας καὶ ὀριζόμενον πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Χιλῆς καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Βολιβίας καὶ Βρασιλίας ἐκτείνεται ἐκατέρωθεν τῶν Ἄνδεων, περιέχον πολυάριθμα μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ σιδήρου.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἐσχημάτιζε δὲ πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν ἀνακαλύψεως καὶ κατακτήσεώς του ἰσχυρὰν αὐτοκρατορίαν, οἱ βασιλεῖς τῆς ὁποίας ὠνομάζοντο Ἰγκάι ἀπὸ τοῦ 1821, βοηθούμενον ὑπὸ τῆς Κολομβίας, ἀπεσπίασθη ἀπὸ τῆς Ἰσπανικῆς κυριαρχίας καὶ κυβερνᾶται ἀπὸ τοῦ 1826 δημοκρατικῶς. Διαιρούμενον δὲ εἰς 13 ἐπαρχίας ὁμωνύμους σχεδὸν τῶν πρωτεύουσάων του περιλαμβάνει ὑπὲρ τὰ 2 ἑκατ. κατ. οἷτινες ὁμολογοῦσι τὴν δυτικὴν ὀρησκίαν, τὴν μόνην εἰς τὸ Περού ἐπικρατοῦσαν. Ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε *Λίμα*, δύο λεύγας μακρὰν τῆς Θαλάσσης, μητρόπολις τῆς δημοκρατίας ἐπίσημος καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα 80 χ. κατ. καὶ ὑποκειμένη εἰς καταστρεπτικούς σεισμούς, *Κοδοκον*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις μεγάλη καὶ παλαιὰ μητρόπολις τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ἰγκῶν, νῦν δὲ δὲ πρωτεύουσα ἐπαρχίας, ἔχουσα 46 χ. κατ. *Αρεκουίβα*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, καταστραφείσα τὸ 1784 ὑπὸ σεισμοῦ.

ΣΗΜ. Τὰ 218 τῶν κατοίκων ἀνήκουσιν εἰς τὰ ἀδύνατα λαῖβανα τῆς πλουσίας αὐτοκρατορίας τῶν Ἰγκῶν, οἷτινες νομίζουσιν ἐαυτοὺς υἱοὺς τοῦ Ἥλιου. Αὐτοὶ δὲ ὀ χρυσὸς ἦτο τόσον ἀφθονος, ὥστε εἰ Ἰσπανοὶ κατὰ τὴν κατάκτησίν του εὗρον αὐτὸν ἐν χρύσει καὶ εἰς τὰς εὐτελεστάτας χρύσει. Ἡ σειρά τῶν Ἀνδεων καλυπτομένη αἰωνίως ὑπὸ χινῶν προξενεῖ αὐτοῖς ψυχρὸν μὲν, ἀλλ' εὐκρατον καὶ ὑγιεινὸν αἶρα καὶ πρόσφορον εἰς παντοῖς εἰδους βλάστησιν, κατὰ δὲ τὰ δυτικὰ παράλια, τὰ ὁποία εἶνε ἀμμόδη καὶ ξηρὰ, ἡ ἡλιακὴ θερμότης καὶ ἴσταται ἐπαχθὴς, συνοδευομένη μὲ ἀνομβρίας. Πρὸς Α. δὲ ἐκτείνονται μεγάλαι πεδιάδες θερμαὶ καὶ ὑγρά, ποτιζόμεναι ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν γονομένων εἰς τὸν Ἀμαζόνιον.

====
B O L I V I A.

Ὅρια, διαίρ., πολιτ., θρησκ, κάτ., προϊόντα καὶ ἐπισ. πόλεις.

§ 195. Ἡ *Bolivía*, φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς Βολιβάρου, ὀρίζεται πρὸς τὰ ΒΔ. ὑπὸ τοῦ Περού, πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Χιλῆς, πρὸς τὰ ΝΔ. ὑπὸ τῆς Ἀργεντίνης καὶ πρὸς τὰ ΒΑ ὑπὸ τῆς Βρασιλίας. Χωρίζεται δὲ εἰς ἑπτὰ νομοὺς, οἷτινες ἐπὶ τῆς Ἰσπανοκρατίας περιλαμβάνοντο εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἀργεντίνης. Ἀποτελοῦσα δὲ πολλοὺς χρόνους μέρος τῆς συσπόνδου δημοκρατίας τῆς Ἀργεντίνης ἀπεσπίασθη τὸ 1826 καὶ κατέστη δημοκρατικὴ ἀνεξάρτητος· μετὰ ταῦτα δὲ ἠνώθη μετὰ τοῦ Περού, ἀλλ' ἤδη πάλιν ἀπεσπίασθη ἀπ' αὐτοῦ ἕνεκα πολιτικῶν διαφορῶν καὶ περιλαμβάνει 1700 χ. κατ., οἷτινες εἶνε ὅλοι δυτικοί. Ἡ χώρα ἡ κειμένη πρὸς Δ. τῶν Ἀνδεων εἶνε, ὡς καὶ εἰς τὸ Περού, ἔρημος, ξηρὰ καὶ ἀκατοίκητος, αἱ δὲ πρὸς Α. χῶραι περιλαμβάνουσι πεδιάδας ἐκτεταμένης, συχνὰ πλημμυρούσας κατὰ τὴν ὥραν τῶν βροχῶν καὶ φερούσας οἶνον, ἔλαιον, φοίνικας, βαμβάκιον, ζάχαριν κτλ. Τὰ ὄρη περιέχουσιν, ὡς τοῦ Περού, πλούσια με-

ταλλεία χρυσοῦ, ἀργύρου, ὑδραργύρου, σμαράγδων κτλ. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς εἶνε *Λαπάχη*, πρὸς Δ, μητρόπολις ὁμωνύμου ἐπαρχίας περιλαμβανούσης πλοῦσια μεταλλεία χρυσοῦ (43000) *Ποτσόιοι*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις ὁμωνύμου ἐπαρχίας, περιφήμου διὰ τὰ ἀνεξάντλητα ἀργυρὰ μεταλλεία τῆς, ἔχουσα περὶ τὰς 70 χ. κατ. *Χουκουϊσακούα*, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Ποτσόιου, μητρόπολις νομοῦ καὶ ὅλης τῆς δημοκρατίας, ἔχουσα περὶ τὰς 20 χ. κατ. καὶ περίξ πλοῦσια μεταλλεία ἀργύρου.

Χ Ι Λ Η.

Ἦθια, διαίρ, πολίτευμα, κάτοικ., θρησκεία καὶ ἐπίσημ. πόλεις.

§ 196. Ἡ Χιλῆ, συνίσταμένη ἀπὸ στενὴν τινα ταινίαν γῆς κειμένην μεταξὺ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ πρὸς Δ. καὶ τῶν ὁμωνύμων Κορδιλλερῶν πρὸς Α. ἐξ ὧν χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἀργεντινῆς, ὄριζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Βολιβίας, καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Παταγονίας, διαιρουμένη εἰς τρία μέρη, τὴν ἰδίως *Χιλῆν* πρὸς Β., τὴν *Ἀραουκαρίαν* εἰς τὸ μέσον, καὶ τὰς νήσους *Χιλόας* κειμένας πρὸς Ν. Ἀποστάσα δὲ ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας ἀπὸ τοῦ 1818 σχηματίζει ταυτὺν δημοκρατίαν ἔχουσαν 11772 τ. μ. ἐπιφ. καὶ περὶ τὰς 1400 χ. κατ. συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἀραουκάνων, ἔθλους ἀγρίου καὶ πολεμικοῦ κατοικοῦντος πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ μὴ ὑποταχθέντος ποτὲ ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν μόνη ἡ καθολικὴ θρησκεία εἶνε ἀνεκτὴ αὐτόθι. Ἐπισημότεραι πόλεις *Ἄγ. Ἰακώβ*, μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας καὶ ὅλης τῆς Χιλῆς, συχνὰ ὑποκειμένη εἰς σεισμοὺς καὶ ἔχουσα 46 χ. κατ. *Βαλιπάραισος*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, ὁ καλλίτερος λιμὴν τῆς Χιλῆς καὶ πόλις ἐμπορικωτάτη. *Σάλλιφίς*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, δευτέρα πόλις τῆς Χιλῆς. *Βαλιβιθία*, ἀξιόλογος λιμὴν πρὸς Ν. καταστραφείσα τὸ 1837 ὑπὸ σεισμοῦ. Αἱ νῆσοι Χιλόαι κείνται νότιώτερον μακρὰν δὲ τῆς παραλίας 400 μ. καίται ἡ νῆσος *Ἰωάννου Φερνανδή*, εἰς τὴν ὅποιον ἐγκατελείφθη τὸ 1709 ὁ Σκῶτος ναύτης Σελκίρκος, τοῦ ὁποίου τὰ πηθῆματα ἔγειναν ὑπόθεσις τῆς μυθιστορίας τοῦ *Ρομπινσῶνος*, συνταχθείσας ὑπὸ τοῦ Δανιὴλ Φωῆ.

ΣΗΜ. Ἡ παραλία τῆς Χιλῆς εἶνε ἐν γένει ἀμώδης καὶ ξηρά, ἀλλ' εἰς τὰ ἐνδότερα διαρρέεται ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν εχόντων τὰς πηγὰς τῶν εἰς τὴν στείραν τῶν Ἀνδεῶν καὶ διαρρέοντων τὰς ὄρειάς κοιλιάδας αὐτῆς, τῶν ὁποίων ἡ γενιμότης δὲν εἶνε κατωτέρα τῆς τερπνότητος τοῦ κλίματος. Αὐτόθι ἐπιδίδει ἡ εὐχία, ἡ ἀμπέλος καὶ τὰ περισσότερα τῶν προϊόντων καὶ τῶν δύο ἡπίρων, ἀλλὰ δυστυχῶς συχνάκις ὑπέκειται εἰς τρομεροὺς σεισμοὺς προσερχομένους ὑπὸ τῶν ὄρειστέων τῶν διχνηκῶς κειομένων ἐπὶ τῶν Ἀνδεῶν, αἱ πλευραὶ τῶν ὁποίων περιέχουσιν ἄφθονα μεταλλεία χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ γαλικοῦ.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΑ.

Όρια και σύστασις αὐτῆς.

§ 197. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται ἔλαι αἱ χώραι αἱ σχηματίζουσαι τὸ παλαιὸν Ἰσπανικὸν βασίλειον τῆς Βουενোসαΐρας, τὸ πρῶτον ἀποτινάξαν τὸν Ἰσπανικὸν ζυγὸν τὸ 1810· ὁρίζεται δὲ πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τῆς Βρασιλίας, πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τῆς Παταγονίας καὶ πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ σχηματίζει τανῶν τρία κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων κράτη, τὴν ἰδίως δημοκρατίαν τῆς Ἀργεντίνης πρὸς Δ. καὶ Ν., τὴν Παραγουάην πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ τὴν ἀνατολικὴν δημοκρατίαν τῆς Οὐραγουάης πρὸς Α.

Ἡ πρώτη, ὀνομαζομένη ἐκ τῆς μητροπόλεώς της καὶ δημοκρατία Βουενোসαΐρας, χωρίζεται εἰς 14 ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἀριθμοῦμενοι περὶ τὰς 900 χ. ὁμολογοῦσι τὴν καθολικὴν θρησκείαν καὶ σχηματίζουσι τανῶν ἰδίαν δημοκρατίαν, ἀφοῦ πολλὴν χρόνον κατεσπινέχθησαν ὑπὸ τῆς ἀναρχίας. Μητρόπολις αὐτῆς εἶνε Βουενোসαΐρας ἡγουσάσα Εὐάρος, ἥτις, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Λαπλάτα ἐν τῷ μέσῳ εὐφόρου χώρου ἐχούσης κλίμα θερπὸν καὶ ὑγιεινὸν, εἶνε ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων καὶ ἐπισημοτέρων πόλεων τῆς Ἀμερικῆς κατοικοῦμένη ὑπὸ 80 χ. κατ.

Ἡ Παραγουάη, συνισταμένη ἐκ τῆς παλαιᾶς ὀμωνύμου ἐπαρχίας περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ποταμῶν Παραγουάη καὶ Πιράνα καὶ εἶνε ἀπὸ τοῦ 1814 ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ διδάκτορος Φραγκία, ὅστις καταστάς ἄρχων ἰσθμίου καὶ ἐπενεγκὼν σημαντικὰς βελτιώσεις ἐπαγίωσεν αὐτόθι τακτικὴν κυβένησιν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀριθμοῦμενοι περὶ τὰς 600 χ. προσθεβοῦσι τὴν καθολικὴν θρησκείαν, μένην αὐτόθι ἀνεκτὴν. Ἀνάληψις, μητρόπολις ἐπὶ τοῦ Παραγουάη καὶ πόλις ἀξιόλογος, ἔχουσα 12. χ. κατ.

Ἡ δημοκρατία Οὐραγουάη, συσταμένη ἐκ τῆς παλαιᾶς ἐπαρχίας τῆς Βουενোসαΐρας, Ἀνατολικῆς Βάνδας λεγομένης, χωρίζεται ἐκ τῆς Ἀργεντίνης διὰ τοῦ ποταμοῦ Λαπλάτα. Ἀφοῦ δὲ ἐστάθη πολλὰ ἔτη ἀντικείμενον τοῦ μεταξὺ τῆς δημοκρατίας τῆς Βουενোসαΐρας καὶ τῆς Βρασιλίας πολέμου, ἐκυριεύθη ἔπειτα ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Kisplatina* ἠνώθη μὲ τὴν Βρασιλίαν, ἀλλὰ τὸ 1828 διὰ τὴν μεταξὺ Βρασιλίας καὶ τῆς δημοκρατίας τῆς Βουενোসαΐρας εἰρήνην ἐκπρόχθη ἀεξάρτητος δημοκρατίαν καὶ περιλαμβάνει γὰρ κατὰ μέγα μέρος ἔρημον καὶ 250 χ' κατ. οἵτινες ὁμολογοῦσι τὴν καθολικὴν θρησκείαν· μητρόπολις δὲ αὐτῆς εἶνε Μορτεβίδεον, ὄρατος λιμὴν κείμενος παρά τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λαπλάτα καὶ ἔχων 10 χ. κατ.

ΣΗΜ. Ἡ Ἀργεντίναν διακρίνομένη ὑπὸ τοῦ Λαπλάτα καὶ κειμένη μεταξὺ τούτου

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ τῶν Ἀνδεων εἶνε ἐν γένει ἐλωδῆς· νοτίως δ' αὐτῆς ἐκτείνονται μεγάλοι πε-
 διάδες ἀλατούρι καὶ γεμάται ἀπὸ χόρτα πολὺ ὑψηλά, ἐνομαζόμεναι πάμπαι.
 εἰς δὲ τοὺς πρόποδας τῶν Ἀνδεων ὑπάρχουσιν εὐροραὶ κοιλιάδες, εἰς τὰς ὁποίας
 αὐξάνουσιν ὅλα τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ὡς ἐπιτο-
 πλείστον δικαιτῶνται αὐτοῖσι ἀγέλαι βεῶν, πολυκρήθμι κροκιδεῖλοι καὶ στρουθ-
 κάμηλοι.

— ΕΙΣ —

ΓΟΥΙΑΝΗ.

Ὅρια διαίρεσις, κάτοικοι καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 498. Ἡ Γουϊάνη, κειμένη πρὸς Β τῆς Βρασιλίας, ἐκτείνεται
 ὑπὲρ τὰς 300 λεύγ. κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τοῦ Ἀτλαντικοῦ
 Ὠκεανοῦ καὶ ἕως 120 πρὸς τὰ ἐνδότερα. Δικαιρεῖται δὲ εἰς τρία
 μέρη, τὴν Ἀγγλικὴν Γουϊάνην, γειτνιάζουσαν μετὰ τῆς Κολομ-
 βίας καὶ ἔχουσαν 144 γ. κατ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν Γεωργιού-
 πολιν, τὴν Ὀλλανδικὴν Γουϊάνην ἢ Σούριναμ, κειμένην πρὸς
 Α. τῆς ἀνωτέρω καὶ κατοικουμένην ὑπὸ 78 γ. κατ. καὶ ἔχουσαν
 μητρόπολιν τὴν Παραμάριβορ ἢ Σούριναμ ἐπὶ τοῦ ὁμώνυμου
 ποταμοῦ, καὶ τὴν Γαλλικὴν Γουϊάνην, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνω-
 τέρω, ἣ ὁποία ἔχει πληθυσμὸν ἕως 70 γ. κατ. καὶ πρωτεύουσαν
 καὶ καθέδραν τὴν Καϊέννην.

ΣΗΜ. Τὰ ἐνδότερα τῆς Γουϊάνης εἶνε ὀλίγον γνωστά· ἐν γένει δὲ περιέχει
 πάμπόλλα δάση καὶ κατοικεῖται ὑπὸ φυλῶν Ἰθαγενῶν, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων
 εἶνε οἱ Γαλίθοι. Ἡ θερμότης τοῦ κλίματος μετριάζεται ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς θα-
 λάσσης πνεύντων ἀνέμων, ὑπὸ τῶν πολυκρήθμων ποταμῶν καὶ τῶν πολλῶν δα-
 σῶν Κυριώτερα δὲ προϊόντα αὐτῆς εἶνε ὁ καφέ, ἡ ζάχαρις, τὸ βαμβάκιον, τὸ
 κακάον κτλ. Δικαιτῶνται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ πολλὰ ἄγρια θηρία καὶ τρομεροὶ ὄφεις
 ἐνομαζόμενοι κροταλίαι.

ΒΡΑΣΙΛΙΑ.

Ὅρια, πολιτεύμα, κάτοικοι, θρησκεία καὶ διαίρεσις.

§ 499. Ἡ Βρασιλία, ἀνακαλυφθεῖσα τὸ 1500 ὑπὸ τῶν Πορ-
 τογάλων, ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ἐξ
 οὗ ὁρίζεται πρὸς τὰ ΝΑ. Α. καὶ Β. ἔχουσα πρὸς τὰ ΒΔ. τὴν Κο-
 λουβίαν, πρὸς Δ. τὸ Περού καὶ τὴν Βολιβίαν καὶ πρὸς τὰ ΝΔ.
 τὴν Ἀργεντιναν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας ἀναγκασθεὶς τὸ
 1808 νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπικράτειάν του ἔστησεν αὐτοῖσι τὸν
 θρόνον του καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς. Ἐπανάστασις δὲ ἐκραγεῖ-
 σα μετὰ τὴν εἰς Εὐρώπην ἐπάνοδόν του, διεχώρισεν ἐν τῆς μη-
 τροπόλεως τὴν ἐκτεταμένην ταύτην χώραν, ἥτις σχηματίζει τα-
 νῶν ἰδίαν αὐτόνομον ἐπικράτειαν ἔχουσαν συνταγματικὴν μοναρ-
 χίαν. Οἱ δυτικοὶ κάτοικοι αὐτῆς ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰ 7 $\frac{1}{2}$ εκατ.
 ἐξ ὧν 500 γ. εἶνε Εὐρωπαῖοι· οὕσα δὲ κατὰ τὰ ἐνδότερα ὀλί-
 γον γνωστή, διαιρεῖται εἰς 21 ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ἐπισημό-
 τεραι πόλεις εἶνε Ῥιοϊανέιρον, πρὸς τὰ ΝΑ. μητρόπολις καὶ κα-

θέδρα τοῦ αὐτοκράτορος, ἔχουσα καλὸν λιμὲνα, ὑπερασπιζόμενα ὑπὸ 15—20 φρουρίων, καὶ ὑπὲρ τὰς 266 χ. κατ. *Πετραμπούκον*, πόλις ὀνομαστὴ διὰ τὴν γινομένην ἐξαγωγήν τοῦ βαμβακίου καὶ τῶν βαρικῶν ξύλων καὶ κατοικουμένη ὑπὸ 60 χ. κατ. *Σανσαλθάωρ ἢ Βαγία*, ἐπὶ τοῦ κόλπου τῶν Ἁγίων Πάντων, παλαιὰ μητρόπολις καὶ πόλις μεγάλη καὶ ἀξιολογοτάτη διὰ τὸ ἐμπόριόν της, ἔχουσα 420 χ. κατ.

ΣΗΜ Ἡ Βρασιλία ἔχει ἐπιπέδον τῶν 900 λευγῶν μῆκας καὶ 730 περίπου πλάτος· ἔστιν τὸ Β. μέρος αὐτῆς συνίσταται ἀπὸ θαλάσσια πεδία συχνάκις κατακλυζόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀμαζονίου καὶ τῶν παραποτάμων του. Ἀπὸ αὐτῶν εὐρίσκονται ἠνωμένα ἔλα τὰ φυτὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἔλα τὰ πολύτιμα ἔρκετα, εἰον χρυσοί, ἀδάμας, τοπαζίον κτλ. Ἀξιοσημείωτα δὲ τῶν ζώων αὐτῆς εἶνε οἱ αἰλουροίπαρδοι, οἱ πίθηκοι, οἱ κροκίθιλοι, οἱ κροταλῖαι ὄφεις, αἱ στρουθοκάμηλοι καὶ οἱ ψιττακοί.

ΠΑΤΑΓΟΝΙΑ.

Εἶσις καὶ κάτοικοι.

§ 200. Ἡ Παταγονία οὕτω ὀλίγον γνωστὴ κατέχει τὴν μεσημβρινὴν χώραν τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἀνεκαλύφθη τὸ 1529 ὑπὸ τοῦ Μαγγελάνου, ἐξ οὗ ὀνομαζέται καὶ Μαγγελανικὴ Γῆ. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς διακρινόμενοι εἰς πολλὰς φυλὰς εἶνε εὐεδαεῖς καὶ ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα καὶ ζῶσιν ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλιείας. Αἱ γειτνιαζομενὲς μὲ τὴν Παταγονίαν ἐπισημότεραι νῆσοι εἶνε αἱ *Φαλκλάνδαι ἢ Μαλουάιναι* πρὸς Α. τῆς Παταγονίας· τὸ ἀρχιπέλαγος τῆς Γῆς τοῦ *Περὸς*, τὸ ὁποῖον χωρίζομενον ἐκ τῆς στερεᾶς διὰ τοῦ Μαγγελανικοῦ πορθμοῦ συνίσταται ὑπὸ πολλῶν πλησίον ἀλλήλων κειμένων νήσων, αἵτινες σχηματίζουσιν ἀρχιπέλαγος ἔχον 450 λευγῶν μῆκας καὶ 30 πλάτος, κλίμα ψυχρότατον καὶ κατοίκους ἀθλίους· ἡ *Νέα Γεωργία*, πρὸς Α. τοῦ ἀνωτέρου ἀρχιπελάγους, ἦτις ἀνεκαλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κούκου τὸ 1775 εἶνε ἀκατοικητος διὰ τὸ ψύχος της· ἡ *Σανθωεχικὴ Γῆ*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρου, κεκαλυμμένη ὑπὸ διεσπασμένων πάγων αἱ *Νοτ. Σχεπλανδικαὶ* νῆσοι, ἡ μεσημβρινωτέρα τῶν μεγάλων γνωστῶν γαιῶν καὶ αἱ *Νοτ. Ὀρκαδες* πρὸς Α. τῶν ἀνωτέρου.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

Στάσις, κάτοικοι καὶ διαίσεις.

§ 201. Αὕτη περιλαμβανούσα σχεδὸν ὅλας τὰς εἰς τὸν Μέγαν Ὀκεανὸν διεσπασμένας νήσους ἀποτελεῖ τὸ πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ μὲν τῆς σφαιρᾶς κατέχει τὴν μεγαλειέτην ἔκτασιν, πραγματικῶς δὲ περιλαμβάνει ὀλιγοτέρας γαίας καὶ πληθυσμὸν περὶ τὰ 82 ἑκατ. ἐξ ὧν τὰ 80 ἀνήκουσιν εἰς τὰς

Ἐνατολικῆς λεγομένης Ἰνδίας. Κατὰ δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὴν διαφόρους λαοὺς διαιρεῖται εἰς 4 κυριώτερα μέρη, τὴν *δυτικὴν Ἀυστραλίαν*, πρὸς τὰ ΒΔ., τὴν *Νότιον*, πρὸς τὰ ΝΔ., τὴν *βόρειον Ἀυστραλίαν*, πρὸς Β., καὶ τὴν *ἀνατολικὴν Ἀυστραλίαν* πρὸς Α. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς δύο οὐσιωδῶς διαστελλομένης ἀπ' ἀλλήλων φυλάς, τὴν *Μαλαικίην*, ἣτις ἀνήκει εἰς τὴν κεντρικὴν φυλὴν καὶ εἶνε διεσπαρμένη εἰς τὴν δυτικὴν, βόρειον καὶ ἀνατολικὴν Ἀυστραλίαν, καὶ τὴν φυλὴν τῶν *Νέγγρων*, οἵτινες ὄντες εὐθιέστατοι κατοικοῦσι τὴν νότιον Ἀυστραλίαν.

— 0 —

ΔΥΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

§ 202. Αὕτη, γνωστὴ καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἀνατολικῆς Ἰνδίας*, ἐκ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι διεσπάρη ἡ Μαλαικικὴ φυλὴ εἰς τὴν Ἀυστραλίαν, κατοικοῦμένη ὑπὸ 80 ἑκατ. περίπου κατ., ὑπεδιαίρεται κατὰ τὰς αὐτῆσι λαλουμένης γλώσσας εἰς δύο μέρη, τὴν *Μεσημβρινήν*, περιλαμβανούσαν τὰ ἀρχιπελάγη τῆς *Σόνδας*, *Βορνέου*, *Κελέβης*, τῶν *Μολούκων* καὶ τῶν *Τιμωρείων* νήσων, ἐνθα λαλεῖται ἡ Μαλαικικὴ γλῶσσα, καὶ τὴν *Βόρειον*, συνισταμένην ἐκ τοῦ ἀρχιπελάγους τῶν *Φιλιππίνων* νήσων, ἐνθα λαλοῦνται ἄλλαι γλῶσσαι. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι τῆς *Σόνδας*, κείμεναι πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς *Πέραν Ἰνδίας* καὶ ὀνομαζόμεναι οὕτως ἐκ τοῦ ὀμωνύμου πορθμοῦ τοῦ διαχωρίζοντος τὰς δύο κυριώτερας μεταξὺ αὐτῶν, τὴν *Σουμάτραν* καὶ τὴν *Ἰαβάν*. Ἡ πρώτη, τετατομένη ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ διασχίζομένη ὑπὸ σειρᾶς ὄρεων, περιλαμβάνει πολλὰ βασίλεια καὶ ἀντικρὺ ἔχει τὴν *Βάγκαρ*, ἐπίσημον διὰ τὰ ἀνεξάντλητα μεταλλεῖα τοῦ κασιτέρου.

Ἡ *Ἰαβά*, κείμενη πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς *Σουμάτρας*, περιλαμβάνει πολλὰς Ὀλλανδικὰς κτήσεις καὶ ἀνεξάρτητα κράτη ἐπισημοτέρα πόλεις αὐτῆς εἶνε ἡ *Βατανά*, ὠραῖος λιμὴν καὶ πόλις ὠραιστάτη καὶ ἀξιολογωτάτη, ἀλλὰ νοσηδεστάτη, μητρόπολις τῶν ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ Ἀυστραλίας Ὀλλανδικῶν κτήσεων καὶ κέντρον τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν, ἔχουσα περὶ τὰς 450 χ. κατ. Πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς *Ἰαβάς* κεῖται ἡ νῆσος *Μαδούρα*, φέρουσα ὄρυζιον καὶ κατοικοῦμένη ὑπὸ 60 χ. κατ., καὶ ἐστὶ ἀνατολικώτερον ἡ *Βαλή*, κατοικοῦμένη ὑπὸ 300 χ. κατ. καὶ διαιρουμένη εἰς 8 ἀνεξαρτήτους ἡγεμονίας.

Ἡ *Βόρνεος*, κείμενη πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς *Σουμάτρας* καὶ *Ἰαβάς*, εἶνε ἡ μεγαλειότερα νῆσος μετὰ τὴν νέαν Ὀλλανδίαν, διαιρουμένη ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς δύο ἄνισα μέρη καὶ οὕσα ὀλίγον γνωστὴ διὰ τε τὴν ἀγριότητα τῶν κατοίκων τῆς καὶ τὸ νοσηδες κλίμα τῆς. Μόνῃ ἡ Ὀλλανδικὴ ἔταιρεία κατώρθησε τὸ 1818 νά

συστήτη πρὸς Ν. αὐτῆς κατάστημα. Ἡ ἐμώνυμος πρωτεύουσα τῆς νήσου περιέχει 3 χ. οἰκίας καὶ εἶνε ἔδρα Σουλτάνου, ὅστις ἐξουσίαζεν ἄλλοτε ὅλην τὴν νῆσον, ἥτις φέρει ἀδάμαντας καὶ πέπερι.

Ἡ *Κελέθη*, κειμένη πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω καὶ διακριομένη διὰ βαθέων κόλπων εἰς πολλὰς χερσονήσους, περιλαμβάνει πολλὰς ἀνεξαρτήτους ἡγεμονίας καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ φέρει ἀφθόνως ὄρυζιον, βαμβάκιον, κιννάμωμον, πέπερι, μυσχοκάρυκα, γεγγίβερι, καμφοράν καὶ πικντοῖχ εἶδη εὐχρηστών καὶ πολυτίμων ξύλων. Αὐτόθι φύεται καὶ ὁ ὕψασος (*uras*), δένδρον ὀνομαστόν, ἐξ οὗ ῥέει φρερόν δηλητήριον, μὲ τὸ ὅποιον οἱ αὐτόχθονες φαρμακεύουσι τὰ βέλη των.

Αἱ *Μολούκαι* ἢ *Ἀρωματοφόροι*, κείμεναι πρὸς Α. τῆς Κελέθης, περιλαμβάνουσι πολλὰς ἡγεμονίας μᾶλλον ἢ ἥττον ὑποκειμένας εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς. Ἐπισημότεραι δὲ τούτων εἶνε ἡ *Διχίλολος* καὶ ἡ *Κεράμη*. Τῶν *Τιμωριῶν*, κειμένων πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, ἐπισημότεραι εἶνε ἡ *Τιμώρη*, ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ Πορτογάλοι ἔχουσι πρὸς Α. κατάστηματα· ἡ *Φιλιππῆαι* καὶ ἡ *Σουμβαῦα*, διακριομένη εἰς δύο βασιλείαι· αἱ *Φιλιππῆαι*, σχηματίζουσαι πρὸς Β. τῶν Μολουκῶν νήτων ἐπίσημον ἀρχιεπίσκοπος ἀνακαλυφθὲν τὸ 1521 ὑπὸ τοῦ Μεγαλάνου φονευθέντος αὐτόθι, ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς καὶ εἶνε εὐφορώταται, ἀλλὰ συχνάκις ἐπαπειλοῦνται ὑπὸ τῶν σεισμῶν· ἐπισημότεραι δὲ αὐτῶν εἶνε ἡ *Λουζὼν* ἢ *Μαρίλλα* ἢ βορειότερα καὶ ἀξιολογωτέρα ἀπασῶν, ἥτις διακριομένη εἰς δύο χερσονήσους φέρει χρυσόν, χαλκόν, σίδηρον καὶ ὕλην πρὸς ναυπηγίαν, καὶ ἡ *Μαγιτάναος*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, κυβερνομένη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμόνων.

ΣΗΜ. Αὐτόθι εὐρίσκονται εἰς τὰ ζῶα καὶ τὰ πρῶτα τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας. Τὸ δὲ κλίμα αὐτῆς, καθὼς καὶ ἕως τῆς Αὐστραλίας, εἶνε συγκρασμένον ἔννεκα τῆς θαλάσσης. Αἱ Φιλιππῆαι ὑπέκεινται εἰς σφοδρὰς σεισμοὺς καὶ εἰς φοβερὰς καταιγίδας, ἀλλὰ τὸ εἶδος των εἶνε ἐξῆχου γεννηθέντος φέρει κάλλιστον βαμβάκιον, λακροκόλαχμον, κοκκιφοίνικας κτλ. Ἐκ τῶν νήτων τῆς Σύνταξ ἡ Σουμάτρα διὰ τὴν διασχίζοντα αὐτὴν ὕψηλά ἔρη ἔχει, ἂν καὶ ὑπὸ τὴν Ἰσημερινόν, κλίμα θερπνόν καὶ συγκρασμένον καὶ εἶδος καταρρέτων καὶ εὐφρωτάτων. Ἡ Ἰαῦα ἔχει τὰ αὐτὰ σχεδὸν πλεονεκτήματα, ἀλλὰ κατακλιζομένη κατὰ τὴν ὕψαν τῶν βροχῶν διὰ τὰς ἐκταταμένας πεδιάδας τῆς καθίσταται νεφώδης καὶ κυριώτερα πρῶτα αὐτῆς εἶνε ἡ καρφόρα, ἡ σπύραξ, τὸ πιπερι, ἡ Ἰαχάρις, ὁ καφές, τὸ Ἰνδικόν καὶ τὸ ὄρυζιον. Ἡ Βίρνεϊς, τερνομένη ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἔχει ὡσαύτως διὰ τὰ ὕψηλά ἔρη τῆς κλίμα δροσερόν καὶ περιλαμβάνει μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀδάμαντιον, σιδήρεον, τίγρεις, ελεφάντας, μίμους ἄνευ εὐραῖς ἔχουσας πολλὴν ὁμοιότητα μὲ τὸν ἄνθρωπον, καὶ φέρει πέπερι, καμφοράν, καρούβιλλα, μυσχοκάρυκα, κακάμια κτλ. Ἡ Κελέθη, ἔχουσα θερπνὴν θερμοκρασίαν, φέρει βαμβάκιον, καμφοράν, εὐαίρετον ὄρυζιον καὶ σπυραγγίλον. Αἱ Μολούκαι καὶ αἱ Τιμωριῆαι εἶνε μὲν ἡγχιόταται, ἀλλ' εὐφρωτάται.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

Κάτοικοι, βίος αὐτῶν καὶ σύστασις.

§ 203. Ἡ Νότιος Αὐστραλία κατοικεῖται ὑπὸ 4 $\frac{1}{2}$ περίπου εκατ. κατ., οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων ἀνήκοντες εἰς τὴν μαύρην φυλὴν εἶνε ἐν γένει κτηνωδέστατοι, οὐλότριχοι, παχύχειλοι καὶ ὀλίγον σχεδὸν διαφέρουσι τῶν Αἰθιοπικῶν λαῶν τῆς Ἀφρικής. Συνίσταται δὲ ἐκ τριῶν μεγάλων μερῶν, ἐκ τῆς Νέας Γουϊνίας, κειμένης πρὸς τὰ ΒΑ., τῆς Νέας Ὀλλανδίας πρὸς Δ., καὶ τῆς Τασμανίας, πρὸς Ν, μετὰ τῶν ὁποίων συνδέονται καὶ πολλὰ ἀρχιπελάγη κείμενα πρὸς Α.

Ἡ Νέα Γουϊνία ἢ Γῆ τῶν Παπούων, κειμένη πρὸς Β. τῆς Νέας Ὀλλανδίας, ἐκ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ Τόρβου πορθμοῦ, κατοικεῖται ὑπὸ τῶν λεγόμενων Παπούων, μαύρων, δυσειδῶν καὶ μάλλον βιομηχανῶν μεταξὺ τῶν Νέγρων τῆς Αὐστραλίας, φέρουσα κοκκοφοίνικας, μασχοκάρυα, αἰδηρέξυλα (*bois de fer*), ἔβενον καὶ πτηνά, τὰ ὅποια διὰ τὴν ὠριμότητα καὶ στιλπνότητα τῶν πτερῶν τῶν ἐνομαζόμεναι παραδείσια, καὶ ἐν αὐτῇ οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν ἔχουσιν οὐδὲν κατάστημα.

Ἡ Νέα Ὀλλανδία, ἐνομασθεῖσα οὕτως ὑπὸ τῶν ἀνακαλυφθέντων αὐτὴν τὸ 1605 Ὀλλανδῶν, εἶνε ἴση μὲ τὰ $\frac{1}{2}$ τῆς Εὐρώπης καὶ ἔχει, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ χῶροι αἱ κείμεναι πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἀντιθέτους καὶ κλίμα θερπνὸν καὶ ὑγιεινόν· τὰ δὲ ἐνδότερα αὐτῆς μέχρι τοῦδε εἶνε ἄγνωστα. Οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι αὐτῆς εὐρίσκονται εἰς ἀγρίαν καὶ κτηνώδη κατάστασιν, ὄντες ἀκρινώδητοι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐν μέρει ἀνθρωποφύται καὶ ἀνθρωποφάγοι. Οἱ δὲ Ἀγγλοὶ ἐσύστησαν κατὰ τὰ παραλία αὐτῆς ἀξιολόγους ἀποικίας, εἰς τὰς ὁποίας πέμπουσι τοὺς καταδίκους τῶν, οἵτινες ὑποβαλλόμενοι εἰς αὐστηρὰν διαίτην ἐπανέρχονται ὡς ἐπιτοπολὺ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Παρατηρεῖται δὲ ἐπὶ τῆς μεγίστης ταύτης νήσου τῆς τρεφούσης καὶ τινα ζῶα πάντῃ ἴδια μεγάλη ἀκαρπία τῶν πρὸς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου χρισμῶν φυτῶν καὶ ἔλλειψις ποταμῶν. Ἐπισημότεραι πόλεις Συδνέη, πρὸς Α. εἰς τὴν μυχὴν τοῦ Βοτανίου κόλπου, ὅστις εἶνε ἐκ τῶν ὠριμότερων καὶ εὐρυχωτέρων τοῦ κόσμου, πρωτεύουσα τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 40 χιλ. κατ., Πέρθη, Ἰόρκη καὶ Βουσσελτόν, πρὸς Δ. εἰς τὴν νότιον Αὐστραλίαν.

Ἡ Τασμανία, ἐνομαζομένη ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Γῆ Διεμένου, κείται πρὸς Ν. τῆς Νέας Ὀλλανδίας ἐκ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ Βάρκου πορθμοῦ, ἔχουσα κατοίκους πρᾶγος καὶ ἐπεροσηγέτους. Ἡ ἀποικία, τὴν ὁποίαν ἐσύστησαν αὐτόθι οἱ Ἀγ-

γλοι, εἶνε ἐκ τῶν ἀξιολογοτέρων καὶ περιέχει 6370 κατ. τῶν ὁπίων 2700 κατοικοῦσι τὴν πρωτεύουσαν *Όβαρόθιην*.

Ὁκτὼ κυριώτερα ἀρχιπελάγη συνδέονται μετὰ τῆς νοτίου Αὐστραλίας, τὰ ὁποῖα, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τῶν ΒΔ. πρὸς τὰ ΝΑ. εἶνε α.) τῶν *Ναυαρχιδῶν* (*Amirauté*), κείμενον πρὸς Β. τῆς Νέας Γουίνεας καὶ ἔχον κλίμα τριπλότατον καὶ ἔδαφος εὐφορον. β.) τῆς *Νέας Βρετανίας*, τὸ ὁποῖον, κείμενον πρὸς Α. τῆς Νέας Γουίνεας καὶ συγκεῖμενον ἐκ τῶν νήσων τῆς Νέας Βρετανίας καὶ Νέας Ἰρλανδίας, εἶνε πολυάνθρωπον καὶ κατοικεῖται ὑπὸ Παπούων, ἥττον δυσείδων καὶ μᾶλλον ἡμέρων τῶν τῆς Νέας Γουίνεας. γ.) τοῦ *Σαλομώντος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς νέας Βρετανίας, τοῦ ὁποῖου πολλαὶ νῆσοι, καὶ ται ὄρειναι, εἶνε ἀξιόλογοι καὶ ἱκανῶς εὐφοροί, ἔχουσι καὶ πλοῦσι μεταλλεῖα χρυσοῦ· οἱ δὲ Παπούαι κάτοικοι αὐτῶν ζῶσιν ὡς ἐπιτοπολὸ βίον ἀγρίου καὶ πλανήτην. δ.) τῶν *Λουϊσιάνων*, πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ ἀνωτέρω, συνιστάμενον ἀπὸ πολλὰς νήσους μεμιγμέναις μὲ πολλὰς ὄρφλους. ε.) αἱ νῆσοι τοῦ *Βαρίου*, ὅνα ἐκζέμεναι οὕτως ἐκ τῆς μεγαλειτέρας, κειμένης πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ *Σαλομώντος*. ς.) τοῦ *Ἁγίου Πνεύματος* (*Saint Esprit*) ἢ τῶν *Νέων Ἐβριδῶν*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν ἀνωτέρω, κατοικοῦμενον ὑπὸ Παπούων ἀγρίων καὶ ἀνθρωποφάγων, ἐχόντων δικηκῆ πρὸς ἀλλήλους πύλεμον· ζ. ἡ *Νέα Καλιδορία*, πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, οὔσα ὀλίγον γνωστὴ καὶ ἔχουσα κατόικους βαρβάρους καὶ ἀνθρωποφάγους, ζῶντας ἐπίστε ἀπὸ ἐν εἶδος γῆς λιπαρῆς. Μετὰ ταύτης δύνανται νὰ ἐνωθῶσιν αἱ *Λουϊσιάναι* νῆσοι, κείμεναι πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ ἔχουσι κυπαρίσσους ὑπὲρ τοῦς 400 πόδ. ὕψους. ἡ) αἱ *Φίδελμαί*, αἱ ἀντολικώτεραι τῆς νοτίου Αὐστραλίας, κατοικοῦμεναι ὑπὸ λαοῦ ἀγρίου καὶ ἀνθρωποφάγου.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

§ 204. Αὕτη συνιστάμενη ἐκ πολλῶν μικρῶν νήσων σχηματίζει πέντε κυριώτερα ἀρχιπελάγη, τὰ ὁποῖα εἶνε, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τῶν ΒΔ. πρὸς τὰ ΝΑ. α.) — ἡ *Μαγελλανικὴ*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἰαπωνίας, συνιστάμενον ἀπὸ ἡμιστείους νήσους σχηματίζουσαις πολλὰ συμπλέγματα. β.) τῶν *Μαριανῶν* ἢ *Αδρονῶν*, πρὸς Ν. τοῦ ἀνωτέρω, ἀνακαλυφθὲν τὸ 1521 ὑπὸ τοῦ Μαγελλάνου καὶ κατοικοῦμενον ὑπὸ λαοῦ ἐπιτηδιστάτου εἰς τὴν κατασκευὴν πλοισίων, διὰ τῶν ὁποῖων διαπλέουσι τὰς παρακειμένης *Θαλάσσης*. γ.) τῶν *Καρολιῶν*, πρὸς Ν. τοῦ ἀνωτέρω, περιλαμβάνον πρὸς Δ. καὶ τὰς *Παλιθίας* νήσους, ὅθεν ἀρχίζει σειρὰ νήσων ἐκτεινομένη πρὸς ἀνατολὰς παράλληλως τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι 700-800 λευγ. δ.) τὸ ἀρχιπέλαγος τοῦ *Ἀδρόου Μιλιγρέ-*

φου, πρὸς Α. τῶν ἀνωτέρω, ε) τοῦ Γαλβέρτου πρὸς τὰ ΝΑ τοῦ ἀνωτέρω.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

§ 203. Αὕτη, ὀνομαζομένη καὶ Πολυνησία, δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς βόρειον *Πολυνησίαν* κειμένην πρὸς Β. τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ περιλαμβάνουσαν πολλὰς μικρὰς νήσους καὶ ἓν μόνον ἄξιον λόγου ἀρχιπελάγος, καὶ εἰς νότιον *Πολυνησίαν* κειμένην πρὸς τὰ ΝΑ. τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ περιλαμβάνουσαν πολλὰ ἀρχιπελάγη τὰ ὅποια, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Β., εἶνε

Τὸ Ἀρχιπελάγος τῆς βορείου *Αὐστραλίας* σχηματίζεται ἀπὸ τὰς Σανδwichiκὰς νήσους καὶ συνίσταται ἐκ 14 νήσων ἀνακαλυφθεισῶν τὸ 1778 ὑπὸ τοῦ διασήμευ θαλασσοπόρου Κούκου, ὅστις ἐφανεύθη τὸ 1779 εἰς τὴν μεγαλειτέραν τούτου νήσον, κατοικουμένην ὑπὸ 86. χ. κατ. ὄντων μάλλον πολιτισμένων τῆς Αὐστραλίας· ἐν αὐτῇ ἔδρευε ἰσχυρὸς ἡγευὼν, τοῦ ὁποίου πλοῖα χάριν ἐμπορίου ταξιδεύουσι καὶ μέχρι τῶν ΒΔ. παραλίων τῆς Ἀμερικής.

Ἡ *Νότιος Πολυνησία* περιλαμβάνει 7 κυριώτερα ἀρχιπελάγη, τὰ ὅποια, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τῶν ΝΔ. πρὸς τὰ ΒΔ, εἶνε α) τῆς *Νέας Σηλανδίας*, συνιστάμενον ἐκ δύο μεγάλων νήσων χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Κούκου. Μετὰ τοῦ ἀρχιπελάγους τούτου συνδέονται αἱ νῆσοι τοῦ Λόρδου Ἀουκλάνδου, αἱ *Μακάριαι* καὶ ἡ *Καμβέλλη*, κείμεναι πρὸς Ν., ἡ Ἀντίπορς, ἐπὶ τῆς ὁποίας πύπτουσι οἱ ἀντίποδες τῶν *Ηαρισίων*, αἱ νῆσοι *Βούρτιαι*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, καὶ αἱ *Χατάμ*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῶν ἀνωτέρω. β.) τῶν *Φίλων*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς *Νέας Σηλανδίας*, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι κατέχουσι τὴν πρώτην τάξιν ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἐπιπρατοῦσαν αὐτῇ πολιτικὴν τάξιν, καὶ ὠνομάσθησαν οὕτως ὑπὸ τοῦ Κούκου, ὅστις ὑπέδεχθη ὑπὸ τῶν κατοίκων των φιλικώτατα. γ.) τοῦ *Σαμά* ἢ τῶν *Θαλασσοπόρων*, πρὸς Β. τοῦ ἀνωτέρω, εὐφορώταται καὶ πολυάνθρωποι, φέρουσι τὸ δεύτερον ὄνομα διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ κάτοικοι αὐτῶν κατασκευάζουσι τὰ πλοιάριά των (*piroques*). δ.) τοῦ *Κούκου*, κείμενον πρὸς Α. τοῦ ἀρχιπελάγους τῶν *Φίλων*. ε.) τῶν *Ἐταρών*, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ ἀνωτέρω, περίφημον διὰ τὴν εὐφορίαν, τὴν φιλοτεχνίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν κατοίκων του. Οἱ Ἀγγλοὶ ἔστειλαν αὐτῇ ἱεραποστόλους οἵτινες μετέφερον πολλοὺς εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἐκ τῶν 14 χ. κατ. τοῦ ἀρχιπελάγους τούτου 8 κατοικοῦσιν εἰς τὴν Ὀταχίτην, τὴν μεγαλειτέραν

τ^ρ.) τοῦ *Πομότου*, γέμον ἐκ πολλῶν μικρῶν νήσων περικυκλωμένων ὑπὸ ὑφάλων ἐκ κοραλλίων. ζ') τῶν *Μαρκεσίω* νήσων, πρὸς Β. τοῦ ἀνωτέρου, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι διακρίνονται τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς Αὐστραλίας διὰ τῆς συμμετρίας τοῦ σώματος καὶ τῆς κανονικότητος τοῦ προσώπου.

ΣΗΜ. Οἱ κάτοικοι τῆς βορείου καὶ ἀνατολικῆς Αὐστραλίας λογίζονται ἐπίκαινα τοῦ 1 1|2 ἑκατ. τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι ἀνήκουσι εἰς τὴν Μαλαϊκὴν φυλὴν. Αἱ αὔραι τῆς θαλάσσης θροεῖζουσι τὴν ἀτμοσφαῖραν τῶν πολυαριθμῶν νήσων μετριάζουσι τὸν καύσωνα, ὅστις ὡς ἐν τῆς θέσεως ἐπικρατεῖ αὐτῆ καὶ μάλιστα εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν κειμένης νήσους. Ἐν τούτοις τὸ κλίμα συντελεῖ μεγάλως αὐτῶι εἰς πλουσίαν βλάστησιν καὶ σχεδὸν ἔλασι αἱ νῆσοι εἶνε κεκαλυμμένα ἀπὸ ἐκπληκτικῆν πρασινάδα καὶ ὄρατα δάση. Εἰς τὰς πλείεστας νήσους ἡ θραξὶς καθ' ὑπερβολὴν καταγοιτεύεται ὑπὸ τῆς χαριστάτης θέας πολυαριθμῶν κομῶν, κειμένων ἐν τῷ μέσῳ τερπνοτάτων δασῶν, φαινίκων κοκκοφοινίκων, ἀρτοδείνδρων, πορτογαλίων κτλ.

ΑΡΧΑΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

— (6) —

ΠΑΛΑΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

Ὅρια καὶ διαίσεις.

§ 206. Ὁ παλαιὸς Κόσμος περιλαμβάνων ὅλας τὰς γεωγραφικὰς γνώσεις τῶν ἀρχαίων διχρεῖτο, ὡς καὶ καθ' ἡμᾶς, εἰς τρία μέρη, τὴν *Εὐρώπην*, *Ἀσίαν*, καὶ *Ἀφρικὴν*, τῶν ὁποίων πολλὰ μέρη ἢ παντελῶς δὲν ἐγνώριζον οἱ ἀρχαῖοι, ἢ εἶχον ἀμυδρὰς καὶ συγκεχυμένας γνώσεις αὐτῶν. Τῶν πραγματικῶς γνωστῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης ὅρια ἔθετον τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν πρὸς Β. καὶ τὸν Ἄλβιν πρὸς Α., τὴν δὲ Σκανδιναυίαν ἐξελάμβανον ὡς νῆσον, καὶ πολλῶν λαῶν τῆς Γερμανίας καὶ Σαρματίας μόλις ἐγνώριζον τὰ ὀνόματα· ἔγειναν δὲ αὐτοῖς γνωστὰί αἱ χῶραι αὐταὶ μετὰ τὴν εἰς τὰς Γαλλίας, τὴν Βρετανίαν καὶ τὴν Γερμανίαν εἰσβολὴν τῶν Ῥωμαίων. Τῆς δὲ Ἀσίας γνωστὰί αὐτοῖς χῶραι ἦσαν αἱ περιοριζόμεναι πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκτεινόμεναι ὀλίγον πρὸς Β. τῆς Κασπίας θαλάσσης, ἔχουσαι ὅρια πρὸς τὰ ΒΑ. γραμμὴν ἀγομένην ἀπὸ τῆς ΒΑ. ἄκρας τῆς Κασπίας θαλάσσης μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Σιαμικοῦ κόλπου. Τούτων πάλιν ἀμυδρῶς ἐγνώριζον τὰς χῶρας τῆς Σκυθίας, τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἀραβίας· ἔλαβον δὲ καὶ τούτων ἀκριβεῖς γνώσεις με-

τὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν, τὸν ἀπόπλουον τῶν Πτολεμαίων εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Αἰλίου Γάλλου εἰς τὴν Ἀραβίαν. Ἐκ δὲ τῆς Ἀφρικῆς, τὴν ὁποίαν ἐδόξζχζον ὡς τριγωνικὴν καὶ μὴ ἐκτενωμένην πέραν τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἐγνώριζον καλῶς μόνον τὰ παράλια τῆς Μεσογείου καὶ Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐλαχίστας χώρας ἐκ τῶν ἐνδοτέρω, ἂν καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι οἱ Φοίνικες ἐπὶ τοῦ βασιλείω Νεκῶ περιέπλευσαν τὴν ἐκτεταμένην ταύτην χερσόνησον. Ἡ δὲ Ἀμερικὴ, τὴν ὁποίαν συγγραφαὶς τινες ἀνευρίσκουσιν ὅτι εἶνε ἡ Ἀτλαντὶς τοῦ Πλάτωνος, εἶνε βεβαιώτατον ὅτι τοῖς ἦτο πάντοτε καὶ πάντα ἄγνωστος.

Γνωσταὶ ἐξωτερικαὶ θάλασσαί.

§ 207. Ἡ δόξα ὅτι ὁ Ὀκεανὸς ἦτο μέγας ποταμὸς, ὅστις περιέβρεχεν ὅλην τὴν σφαιρὰν, ἀναδύειν εἰς ἐποχὴν πανάρχαιον. Παρ' Ἕλλησι δὲ καὶ Ῥωμαίοις αἱ τέσσαρες ἐξωτερικαὶ θάλασσαί, αἵτινες περιέβρεχον τὸν παλαιὸν κόσμον, ἦσαν ὁ Ἀτλαντικὸς Ὀκεανὸς πρὸς Δ., ὁ Ὑπερθέρσιος Ὀκεανὸς πρὸς Β., τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν ἐπεχείρησαν νὰ ἐρευνήσωσιν, ἐπειδὴ ὑπέθετον ὅτι τὰ ὕδατα αὐτοῦ ἦσαν πάντοτε παγωμένα, ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα ἢ Ἰνδικὸν πέλαγος πρὸς Ν. τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ Νότιος Ὀκεανὸς, τοῦ ὁποῖου μόνον τὸ ὄνομα ἐγνώριζον.

α.) Ὁ Ἀτλαντικὸς Ὀκεανὸς, ὅστις καὶ σήμερον διατήρησε τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἐσχματίζε τὸ Καλιθόριον πέλαγος (θάλασσα τῆς Σκωτίας), τὸν Γερμανικὸν Ὀκεανὸν (Βόρειος ἢ Γερμανικὴ θάλασσα) μεταξὺ Βρετανίας πρὸς Δ., Κυβερνικῆς Χερσονήσου πρὸς Α. καὶ Γερμανίας πρὸς Ν., τὸν Γαλατικὸν πορθμὸν (Κυλαίσιος πορθ.) μεταξὺ Βρετανίας καὶ Γαλλίας, ὅστις ἦν ὡς τὸν Γερμανικὸν Ὀκεανὸν μετὰ τοῦ Βρετανικοῦ (Μάγχη) χωρίζοντος ὡσαύτως τὴν Βρετανικὴν ἐκ τῆς Γαλλίας, τὸν Ἰουέριον Ὀκεανὸν (Ἰρλανδικὴ θάλασσα) καὶ τὸ Οὐεργιοῦτον πέλαγος (πορθμὸς τοῦ Ἀγίου Γεργίου) μεταξὺ Ἰέρνης καὶ Βρετανίας, τὸν Ἀκυτανικὸν ἢ Κανταβρικὸν Ὀκεανὸν (Γασκωνικὸς ἢ Βισκαϊνὸς κόλπος) μεταξὺ Ἀκυτανίας, μεσημβρινῆς Γαλατικῆς ἐπαρχίας, καὶ Κανταβρίας, βορείου Ἰσπανικῆς, καὶ τὸν Αἰθιοπικὸν Ὀκεανὸν, ὅστις ἐβρεχε τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς.

β.) Ὁ Ὑπερθέρσιος Ὀκεανὸς (βόρειος παγωμένος Ὀκεανὸς), καὶ ὑπὸ τῶν Κιμβρῶν Νεκρὰ θάλασσα λεγόμενος ἐθεωρεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅτι ἐσχματίζε τὸν Κόδαρον κόλπον (Βαλτικὴ), τοῦ ὁποῖου τὸ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐίστοῦλα καὶ Ἀλβίου ὠνομάζετο ἀπὸ τῶν κατοικούντων τὰ παράλια αὐτῆς Σουεθικὸν πέλαγος, τὸ δὲ ἀνατολικὸν Σαρματικὸς Ὀκεανός.

Τανῶν δὲ γνωρίζομεν ὅτι ὁ κόλπος οὗτος σχηματίζει μεσόγειον θάλασσαν κοινωνοῦσαν οὐχὶ μετὰ τοῦ Παγωμένου Ὠκεανοῦ, ἀλλὰ μετὰ τῆς Βορείου Θάλασσης διὰ τοῦ Σκαγεροῦ κόλπου καὶ Κατ-τεγάτου.

γ.) Ἡ Ἐρυθρὰ ἢ Ἰνδικὸν πέλαγος (Ἰνδικὸς Ὠκεανὸς) ἐσχηματίζετο μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Ἀφρικής τὸν βαθὺν *Ἰνδικὸν κόλπον*, ὀνομαζόμενον ἐκ τῶν κατοικούντων τὰς ἀκτὰς αὐτοῦ Ἀβαλιτῶν καὶ κοινωνοῦντα διὰ τοῦ Δαιρικοῦ πορθμοῦ μετὰ τοῦ Ἀραβίου κόλπου (Ἐρυθρὰ θάλασσα) κειμένου μεταξὺ Ἀραβίας πρὸς Α. καὶ Ἀφρικής, πρὸς Δ. τὸν *Περσικὸν κόλπον*, μεταξὺ Ἀραβίας πρὸς τὰ ΝΔ καὶ Περσίας πρὸς τὰ ΒΑ, τὸν *Γαργγητικόν*, μεταξὺ τῶν δύο Ἰνδιῶν, καὶ τὸν *Μέγαν κόλπον* (πίθανως ὁ Σιαμικὸς), μέχρι τοῦ ὁποῦ ἐξετείνοντο αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις τῶν ἀρχαίων.

Μεσόγειοι θάλασσαί.

§ 208. Αἱ μεσόγειοι θάλασσαί τῶν ἀρχαίων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν συγκατηριθμοῦντο ὁ Κόλπος καὶ ὁ Ἀράβιος κόλπος, ἦσαν δύο, ἡ *Κασπία θάλασσα*, ἥτις ἰκανὸν χρόνον θεωρουμένη ὡς κόλπος τοῦ Ὑπερβορείου Ὠκεανοῦ καὶ ὑποτιθεμένη ὅτι ἐξετείνετο ἐτι πλέον ἐκ δυτικῶν πρὸς ἀνατολὰς ἐκαλεῖτο πρὸς τὰ ΝΑ ἐκ τῶν κατοικούντων τὰ παράλια αὐτῆς Ἡξκαρία θάλασσα, καὶ ἡ *Ἐσω Θάλασσα*, ἢ καὶ *Ἡμιστέρα Μεγαμένη*, ἡ μόνη τὴν ὅπλιαν ἐντελῶς ἐγνωρίζον οἱ ἀρχαῖοι. Αὕτη ὀνομαζομένη οὕτω διὰ τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν τριῶν ἡπείρων θέσιν τῆς ἐκοινωνοῦει μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Δ. διὰ τοῦ *Γαδειρικοῦ πορθμοῦ* ἢ *Ἡρακλείου* (Γιβραλτάρ), ἐπειδὴ ὑπέθετον ὅτι ὁ Ἡρακλῆς χωρίσας τὸ ἐν Εὐρώπῃ ὄρος Κάλπην (Γιβραλτάρ), ἀπὸ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Ἀβύλῃν (Κέουτα), τὰ ὅποια μετὰ ταῦτα ὀνομάσθησαν *Ἡράκλειοι στήλαι*, ἤνωσε τὴν θάλασσαν ταύτην μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Διηρεῖτο δὲ ἡ Μεσόγειος φυσικῶς εἰς ὅ διακεκρίμενας ἀπ' ἀλλήλων θάλασσας α.) τὴν ἰδίως *Ἐσω θάλασσαν*, τὴν *Ἀδριατικὴν*, τὸ *Αἰγαῖον πέλαγος*, τὴν *Προποντιδα*, τὸν *Εὐξείνιον Πόντον* καὶ τὴν *Μαιώτιδα λίμνην*.

α.) Ἡ ἰδίως *Ἐσω Θάλασσα* (Μεσόγειος) ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Γαδειρικοῦ πορθμοῦ πρὸς Δ. μέχρι τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης πρὸς Α, κειμένη μεταξὺ Εὐρώπης, Κρήτης καὶ Βλάχσσανος Ἀσίας πρὸς Β. καὶ Ἀφρικής πρὸς Ν. καὶ ὀνομαζομένη διαφόροις κατὰ τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη, *Ἰσπανικόν*, *Βαλιαρικόν* καὶ *Ἰθρηρικόν πέλαγος*, μεταξὺ Ἰσπανίας καὶ Βαλιαρίδων νήσων, *Γαλατικὸς κόλπος* (κόλπος τῆς Λυδῶν) πρὸς Ν. τῆς πέσαν τῶν Ἀλπειῶν Γαλατίας, *Αυγιστικὸν πέλαγος* (κόλπος τῆς Γενοῦζας) πρὸς Ν. τῆς Αὐγιστικῆς χώρας (Σαρδινικὸν Βασίλειον), *Σαρδῶον πέλαγος*, πρὸς

Ν. τῆς νήσου Σαρδοῦς, *Τυρρηνικόν Πέλαγος* καὶ *Ἐγροῦσκιον Πέλαγος*, μεταξὺ Κέρου καὶ Σαρδοῦς πρὸς Δ., Ἰταλίας πρὸς Α. καὶ Σικελίας πρὸς Ν., *Σικελικόν Πέλαγος*, πρὸς Ν. τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ ἢ Φάρου τῆς Μεσσηνίας, ὅστις χωρίζει τὴν Σικελίαν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, *Ταραντῖνος*, ἢ *Ἀδούριος κόλπος*, πρὸς Ν. τῆς Ἰταλίας, *Ἰόνιον Πέλαγος*, μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος, *Κρητικόν Πέλαγος*, περίξ τῆς δρυονόμου νήσου, *Λιβυκόν Πέλαγος*, κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς, ἐφ' ἧς ἐσχημάτιζε δύο βαθεῖς κόλπους, τὴν *Μικρὰν Σύρτην* (κόλπος Καθέσης) καὶ τὴν *Μεγάλην Σύρτην* (κόλπος Σύδρας), τὸν *Κιλικίον Αὐλῶνα*, μεταξὺ Κύπρου καὶ Κιλικίας, τὴν *Μεγάλην Θάλασσαν*, εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας καὶ Φοινίκας, ὀνομαζομένην οὕτως ὑπὸ τῶν Φοινίκων καὶ Ἑβραίων πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς *Ἀσφαλιτικίδος* λίμνης ἢ *Νεκρῆς Θαλάσσης* κειμένης πρὸς Α. τῆς χώρας τῶν.

Β.) Τὸ *Ἀδριατικόν Πέλαγος* (κόλπος τῆς Ἑνωτίας) ὀνομαζόμενον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ *Ἄνω Θάλασσα* πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ *Τυρρηνικοῦ Πελάγους* τὸ ὅποιον ὀνομάζετο καὶ *Κάτω Θάλασσα*, ὡς κείμενον κάτωθεν τῶν χωρῶν τῶν, ἐσχημάτιζε πρὸς τὰ ΒΔ. τὸν κόλπον τῆς *Τεργέστης*.

Γ.) Τὸ *Αἰγαῖον Πέλαγος*, ὀνομαζόμενον οὕτως ἐξ Ἀιγείως τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων καὶ χωρίζον τὴν Ἑλλάσσαν Ἀσίαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, διηρεῖτο εἰς 4 μέρη, τὸ ἰδίως *Αἰγαῖον* πρὸς Β., τὸ *Μυρτώον* μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Κυκλάδων, τὸ *Ἰκάριον* πρὸς Α. τοῦ Ἀνωτέρου, περίφημον εἰς τοὺς ποιητὰς διὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ἰκάρου, καὶ τὸ *Καρπάθιον* πρὸς Ν. τοῦ ἀνωτέρου περὶ τὴν Κάρπαθον νήσον.

Δ.) Ἡ *Προποντις* (θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ) κειμένη μεταξὺ Θράκης πρὸς τὰ ΒΔ. καὶ Ἑλλάσσαν Ἀσίας πρὸς τὰ ΝΑ., ἐκοινωνεὶ μετὰ τοῦ *Αἰγαίου* πελάγους διὰ τοῦ *Ἑλλησπόντου*, φέροντος τὸ ὄνομα Ἑλλης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀθάμαντος καὶ ἀπέχοντος ἀντικρὺ τῆς Ἀβύδου, ἐνθα ὁ Ξεῖξης κατεσκεύασε τὴν γέφυραν, οὐχὶ πλέον $\frac{1}{4}$ λευγ.

Ε.) Ὁ *Εὐξείνιος Πόντος* κείμενος μεταξὺ Σαρματίας πρὸς Β. καὶ Ἑλλάσσαν Ἀσίας πρὸς Ν. ἐκοινωνεὶ πρὸς τὰ ΝΔ. μετὰ τῆς *Προποντιδος* διὰ τοῦ *Θρακικοῦ Βοσπόρου*.

Σ.) Ἡ *Μαιώτις Λίμνη* (Ἀζοφικὴ Θάλασσα), κειμένη μεταξὺ Ταυρικῆς χερσονήσου (Κριμαία) καὶ Σαρματίας, ἤνυτο μετὰ τοῦ *Εὐξείνου Πόντου* πρὸς Ν. διὰ τοῦ *Κιμαριῶ* *Βοσπόρου* (στενὸν τοῦ Γενικαλέ ἢ τοῦ Καφφᾶ), ὀνομαζομένη πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ *Σαπρὸν Πέλαγος* διὰ τοὺς ἐξατμιζομένους αὐτῇ νοσεροὺς ἀτμούς.

ΑΣΙΑ.

Ὅρια καὶ διαίρεσις.

§ 209. Ἡ Ἀσία ὁρίζεται πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ταννάδος, τῆς Μαιώτιδος λίμνης, τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, τῆς Προποντιδος, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Μεσογείου, τοῦ Νεῖλου καὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, τὰ δὲ πρὸς Α. καὶ Β. ὅρια αὐτῆς δὲν ἦσαν γνωστὰ παρ' ἀρχαίους. Ἡ παλαιὰ Ἀσία περιελάμβανεν 25 κυριωτέρας χώρας, τὴν Ἑλλάσσωνα Ἀσίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Φινίκην, τὴν Παλαιστήνην καὶ τὴν Ἀραβίαν πρὸς Δ., τὴν Κολχίδα, τὴν Ἀρμενίαν, τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Ἀσσυρίαν, τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Μηδίαν, τὴν Σουσιανήν, τὴν Περσίαν, τὴν Καρμανίαν, τὴν Ἐρχαμίαν, τὴν Ἀριανήν, τὴν Ἀραγγίαν, τὴν Ἀραχωσίαν, τὴν Γεδρωσίαν, τὴν Σογδιανήν καὶ τὴν Βακτριανήν, εἰς τὸ κέντρον, τὴν Σαρματίαν, καὶ Σκεθίαν πρὸς Β. καὶ τὴν Ἰνδίαν μετὰ τῆς χώρας τῶν Σιρῶν πρὸς τὰ ΝΔ.

ΕΛΛΑΣΣΩΝ ΑΣΙΑ.

Ὅρια ποταμοῦ καὶ διαίρεσις.

§ 210. Ἡ Ἑλλάσσωνα Ἀσία καὶ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς Ἀνατολή ὁρίζετο πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Ἀμικνοῦ ὄρους, κλάδου τοῦ Τάβρου, κειμένου εἰς τὰ μεθόρια περιήπου Ἀρμενίας καὶ Συρίας καὶ διεβρέετο ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, τῶν ὁποίων ἐπισημότεροι ἦσαν ὁ Ἄλλος, ὁ μέγιστος πάντων, διάσημος διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἦταν τοῦ Κροίσου, ἐκβάλλον εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον ὁ Σαγγάριος, ὅστις σύρων χρυσόκονιν ἐπότιζεν εὐφορώτατα πεδία καὶ ἐχόνητο ὡσαύτως εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον ὁ Μαλαῖνδος, διάσημος, εἰς τοὺς ποιητὰς διὰ τοὺς ἐλιγμούς του, ἂν καὶ ὁ δρόμος του εἶνε ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων ἐλικοειδῆς, ἐκβάλλον πρὸς Β. τῆς Μηδέτου. Διηρεῖτο δὲ εἰς δώδεκα ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων τρεῖς ἦσαν πρὸς Δ, ἡ Μυσία, ἡ Λυδία καὶ ἡ Καρία μετὰ τῆς Τροίας καὶ τῶν Αἰολικῶν, Ἰωνικῶν καὶ Δωρικῶν ἀποικιῶν ἐκτεινομένων κατὰ μῆκος τῶν περσικῶν τοῦ Αἰγίου πελάγους, τρεῖς πρὸς Β, ἡ Βιθυνία, ἡ Παφλαγονία καὶ ὁ Πόντος, τρεῖς εἰς τὸ κέντρον, ἡ Φρυγία μετὰ τῆς Λυκαονίας, ἡ Γαλατία καὶ ἡ Καππαδοκία, καὶ τρεῖς πρὸς Ν, ἡ Λυκία, ἡ Παμφυλία μετὰ τῆς Πισιδίας καὶ Ἰσαυρίας καὶ ἡ Κιλικία.

Α. ΜΥΣΙΑ.

§ 212. Αὕτη κειμένη πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Ἑλλάσσωνας Ἀσίας πε-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ριελάμβανε τὴν *Τροίαν* πρὸς Δ., τὴν *Μικρὰν Μυσίαν* πρὸς Β., τὴν *Μεγάλην Μυσίαν* εἰς τὸ κέντρον καὶ τὴν *Διολίδα* πρὸς Ν. Διασχιζομένη δὲ ὑπὸ τοῦ ὄρους τῆς *Ίδης*, διασήμου διὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος ἐποτίζετο ὑπὸ τοῦ *Ρουδάκου*, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁποίου βρέοντος εἰς τὰ μεθόρια Μυσίας καὶ Βυθινίας κατεθραύσθη ὑπὸ τοῦ Λουκούλλου ὁ στρατὸς τοῦ Μιθριδάτου, ὑπὸ τοῦ *Γρανίκου*, διασήμου διὰ τὴν πρώτην νίκην τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέρδησε κατὰ τῶν Περσῶν, ὑπὸ τοῦ *Ξάνθου* ἢ *Σκαμάνδρου* καὶ τέλος ὑπὸ τοῦ *Σιμοῦντος*, μικροῦ μὲν ποταμοῦ χυνομένου εἰς τὸν ἀνωτέρω, ἀλλὰ περιζήτητου παρ' Ὀμήρω.

α.) Τῆς Τροίας, ἐκτεινομένης ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Τροία* ἢ *Ίλιον* (Βουνάρ-Βικσί), ἧτις καταδαφισθεῖσα τὸ 1270 Π. Χ. ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνεκτίσθη κατ' ἀρχάς ἐτι πλησιέστερον εἰς τὴν παραλίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Νέον Ίλιον* (Ισαρδίη) καὶ μετὰ ταῦτα νοτιώτερον πάντε λέγεται ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἀλεξάνδρεια* ἢ *Τρωάς* (Ἑσκι-Σταμπούλ) *Ἄρταδρος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Τροίας ἐπὶ τοῦ Ἀδριαμυτιεῖου κόλπου, ἔθλην ἀεχθήρητι κατὰ τὸ Ὀδύργιλον ὁ στόλος τοῦ Αἰνείου *Ἄθωδος* (Ναγάρη), πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Τροίας ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἡρώς καὶ τοῦ Λεάνδρου καὶ τὴν κατὰ τοῦ Φιλίππου, πατρὸς τοῦ Περσέως, ἀντίστασιν. Πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Τροίας εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἑλλησπόντου ἔκειτο τὸ ἀκρωτήριον *Σιγείον*, διάσημον διὰ τοὺς τάφους τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου. *Ζέλη* ἢ *Ζέλεια*, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς *Ίδης*, ὀνομαστὴ διὰ τὴν κατὰ τῶν Ῥωμαίων νίκην τοῦ Μιθριδάτου καὶ τὴν μετὰ αὐτοῦ ἐστὶ ἤτταν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Φαρνάκου ὑπὸ τοῦ Κίσιου, ὅστις ἔκαμεν αὐτὴν γνωστὴν διὰ τῶν τριῶν λέξεων, *ἦλθον*, *εἶδον*, *ἐρίκησα*.

β.) Τῆς Μικρᾶς Μυσίας, μέρος τῆς ὁποίας κείμενον ἀντικρὺ τῆς Κυζίκου νήσου μεταξὺ Αἰσῆπου καὶ Ρουδάκου ἐκαλεῖτο *Δολιονίς*, ἐπισημότεραι πόλεις *Λαμψάκος*, ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, πατὴρ τοῦ ἱστορικοῦ Ἀναξίμανου, ὅστις παιδαγωγὸς ὦν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὴν ἔσωσεν ἐκ τῆς ἐργῆς αὐτοῦ. *Κόζικος*, ἐπὶ τινος νήσου κειμένης πρὸς Ν. τῆς Προποντιδῆς, τὴν ὁποίαν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἤνωσε μετὰ τῆς στερεᾶς διὰ δύο γεφυρῶν.

γ.) Τῆς Μεγάλης Μυσίας, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ὁποίας ἔκειτο ἡ χώρα τῶν *Καλικῶν* τῶν κατοικοῦντων περὶ τὸν Ἀδριαμυτιεῖον κόλπον καὶ πρὸς τὰ ΝΑ. ἡ *Ἀθρεστηγὴ* ἀφιερωμένη εἰς τὸν Δία, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Πύργαρον*, πρὸς τὰ ΝΑ. παρὰ τὸν Κάλικον (Γιρμαστὴ), μητροπόλις ἀκμασάντος δαιονύμου βασιλείου παραδοθέντος εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὸ τοῦ τελευταίου βασιλέως αὐτοῦ Ἀττάλου καὶ πόλις διάσημος εἰς τὸν περιγραφὴν κῶδ. τοῦ

Ἄσκληπιου, τὴν λαμπρὴν βιβλιοθήκην τῆς, τὴν εὐρεσίαν τοῦ Περ-
γαλένου χίρτου καὶ τὴν γέννησιν τοῦ περιδούξου ἱατροῦ Γαληνοῦ.
Ἐλαία, ἐπίκειον τοῦ Περγάμου ἐπὶ τοῦ Ἐλαϊτικοῦ κόλπου. Ἀρ-
ρησός, ἐρείπιον πρὸς τὰ ΒΑ. μητρόπολις τῆς νοτίου Κιλικίας Ἀρ-
ρησίδος καλουμένης καὶ πατρίς τῆς Βρισσίδος. Ἀδραμύττειος,
πλησίον τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ ἐκβάλλοντας εἰς τὸν ὀμιώνουμον τῆς
πόλεως κόλπον. Ἠθή, πρὸς Β. ἐρείπιον, μητρόπολις τῆς βο-
ρείου Κιλικίας Θηβαϊκῆς λεγομένης. Σκῆψις, πρὸς τὰ ΒΔ. διά-
σημος διὰ τὰς ὤραις βιβλιοθήκας τῆς.

δ.) Τῆς Αἰολίδος κατοικουμένης ὑπὸ Αἰολέων ἀποίκιον ἐπιση-
μοτέρα πόλις ἦτον ἡ Κόρη, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὀμιώνουμον κόλ-
που, ἐπίσημος διὰ τὴν ὀνομαστήν Σιβυλλαν αὐτῆς, πατρίς τοῦ
Ἡσιόδου ἀνατραφέντος εἰς τὴν ἐν Βοιωτίᾳ Ἄσκραν καὶ μία τῶν
ἑπτὰ πόλεων τῶν ἀμφισβητουσῶν τὴν γέννησιν τοῦ Ὀμήρου, ἐ-
πωνομαζομένη καὶ Φρικωνίε ἀπὸ τοῦ ἐν Λακρίδι Φρικήου ἕρους.
Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω ἦταν καὶ δέκα ἑτι ἄλλαι ἦττονος λόγου ἄξια
Ἀήρσαι, Νέιοι γέφυρος, Τήμιος, Κίλλα, Νότιος, Αἰγυρῶσσα,
Πιάνη, Αἰγαίαι, Ἀύστρια καὶ Γρόνεια.

Β. ΑΥΔΙΑ.

§ 214. Αὕτη κειμένη πρὸς Ν. τῆς Μυσίας καὶ Αἰολίδος ἐκκ-
τοικεῖτο κατὰ τὰ δυτικά τῆς παράλια ὑπὸ Ἴωνικῶν ἀποικιῶν, ἐξ
ὧν τινὰ καὶ Ἰωνία ὀνομάσθησαν. Ὅρη ἐπισημότερα αὐτῆς ἦσαν
Μυκάλη (Σαρσόν), περίφημον διὰ τὴν παρ' αὐτῷ ναυμαχίαν, εἰς
τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος κατέβραυσε τὸν Περσικόν. Σίτυ-
λος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίλευσεν ὁ Τάνταλος καὶ ἡ Νιόβη μετε-
μορφώθη κατὰ τὸν μῦθον εἰς πέτραν. Τριῶλος, ἕρος ὑψηλὸν φέ-
ρον ἐξείρετον ὄνον καὶ κρέκον· ἐπὶ τούτου παροργισθεὶς ὁ Ἀπόλ-
λων κατὰ τὸν Ὀβιδίον ἐτιμώρησε τὸν Μίδαν, θέσας εἰς τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ ὄνον ὧτα διὰ τὴν ὑπὲρ τοῦ Πανὸς κρίσιν του. Διαβ-
ρέετο δὲ ὑπὸ τοῦ Πανταλοῦ παρσέροντος καὶ χυσεῖον, ἀφότου ὁ
Μίδας ἐλοῦσθη εἰς κύντα κατὰ συμβουλήν τοῦ Διονύσου, καὶ ὑπὸ
τοῦ Καῦστρου, ὀνομαστοῦ διὰ τοὺς κύνους του.

α.) Τῆς μὲν Ἰωνίας ἐχούσης 12 πόλεις ἐπισημότεραι ἦσαν Φώ-
καια, ἐπὶ τοῦ Κυραίου κόλπου, ἥς ἀποικία τὸ 600 Π. Χ. κατώ-
κησε τὴν Μυσαλίαν. Σμύρνη, ἐπὶ τοῦ μυχῷ τοῦ ὀμιώνουμον κόλ-
που, πατρίς τοῦ Βουκολικοῦ ποιητοῦ Βίωνος καὶ ἡ ὠραιότερα πό-
λις τῆς Ἀσίας ὁ Ὄμηρος ἐκ τοῦ παραρρέοντος Μέλητος ποταμοῦ,
ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁποίου πολλοὶ διατείνονται ὅτι ἐγεννήθη, ὀνο-
μάσθη Μελασιγενής. Ἐγεσος (Ἀγισσουλοῦ), παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ
Καῦστρου, θεμελιωθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τῶν Ἀμαζόνων, ἦτον
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

διάσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ διὰ τὴν γέννησιν τῶν διασήμων ζωγράφων Ἀπελλοῦ καὶ Παρρυσίου, τοῦ φιλοσόφου Ἡρακλείτου καὶ τοῦ ποιητοῦ Ἰππώνακτος. *Κλαζομεναί* (Βουρλά), ἐπὶ τῆς βορείου παραλίας ὁμωνύμου χερσονήσου, πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ἀναξαγόρου. *Ἐρυθραί*, εἰς τὰ ἀνατολικά ὁμωνύμου χερσονήσου, περίφημος διὰ τὴν ὁμωνύμον Σίβυλλαν. *Τέως* (Σιγαζίκ), πρὸς τὰ ΝΑ. ὁμωνύμου χερσονήσου, πατρίς τοῦ Ἐκαταίου, τοῦ ποιητοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τοῦ φιλοβίβλου Ἀπελλίκωντος. *Λέβεδος*, πόλις παράλιος καὶ ταυῶν ἐρείπιον, ἐν ᾗ ἐτελεῖτο κατ' ἔτος ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου. *Κολοφῶν* ἐπίσημος διὰ τὴν θαλάσσιον καὶ ἱππικὴν αὐτῆς δύναμιν καὶ τὸ μνητεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ξενοφάνους καὶ τοῦ Μιμνέρμου, ποιητοῦ καὶ μουσικοῦ, ἀμφισβητούσα περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ὀμήρου. *Ἡαιώτιον*, ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος ἄλσος, εἰς τὸ ὁποῖον συνήρχοντο κατ' ἔτος οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἰωνικῶν πόλεων καὶ ἐπανηγύριζον τὰ *Ἡαιώτια*. *Πριήγη* (Σαρμούν), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τινος μικροῦ ποταμοῦ χυνομένου εἰς τὸν Μαιάνδρον, πατρίς τοῦ Βίαντος, ἑνὸς τῶν ἐπτὰ σοφῶν. *Μίλητος* (Μαλάτια), εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀττικοῦ κόλπου, διάσημος διὰ τὰ καλὰ τῆς μαλλίας, τὸ ἰσχυρὸν ναυτικόν, τὸ ἐμπόριον, τὰς πολυαριθμοὺς ἀποικίας καὶ πατρίς τοῦ Ὀχλοῦ, ἑνὸς τῶν ἐπτὰ σοφῶν, τοῦ Ἀναξιμάνδρου, ὅστις πρῶτος κατεσκεύασε γῆιν σφαίραν καὶ ἐχάραξε γεωγραφικοὺς πίνακας, τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἀναξιμένηου, τῆς Ἀσπασίας καὶ πολλῶν περιδόξων τεχνιτῶν τῆς ἀργαλιότητος.

β.) Τῆς δὲ *Λυδίας* ἐπισημότεραι πόλεις *Μαγνησία* ἢ ἐπὶ *Σιπύλῳ*, παρὰ τὸ ὄρος *Σίπυλον*, περὶ τὴν ὁποίαν κατεπολεμήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὁ Μέγας Ἀντίοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας. *Σάρδεις*, παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν καὶ τὸ ὄρος *Τρυφῶλον*, μητρόπολις τοῦ πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ βασιλείου τοῦ Κροίσου.

Γ'. ΚΑΡΙΑ.

§ 212. Αὕτη κειμένη πρὸς Ν. τῆς Ἰωνίας καὶ Λυδίας περιελάμβανε πρὸς τὰ ΝΑ. τὴν Δωρίδα, ἐν ᾗ ὑπῆρχε τὸ ὄρος *Αἴτμον*, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλάττεται ὅτι ἡ Σελήνη ἠράσθη τοῦ Ἐνδυμίωνος.

α.) Τῆς Καρίας ἐπισημότεραι πόλεις *Μαγνησία* ἢ ἐπὶ *Μαιάνδρῳ* (Ἰνε-παζάρ), παρὰ τὸν Μαιάνδρον, ἧτις ἐδόθη παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας ὡς ψώμισμα εἰς τὸν Θεμιστοκλέα. *Ἀλικαρνασσός* (Βουδροῦμι), ἐπὶ τοῦ Κεραμικοῦ κόλπου φέροντος τὸ ὄνομα τῆς παρ' αὐτὸν μικρᾶς πόλεως *Κεράμων*, καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς χώρας, κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τῶν Δωριέων, μη-

τρόπολις τοῦ βασιλείου τοῦ Μαυσώλου, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἀρτεμισία ἀνήγειρε μεγαλοπρεπέστατον τάφον *Μαυσώλειον* λεγόμενον, καταταχθέντα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπτὰ τοῦ κόσμου θαυμάτων, καὶ πατρίς τῶν ἱστορικῶν Προδότου καὶ Διονυσίου. *Υασσός* (Ἀσσὸν-Καλασί), πόλις ὄχυρά κειμένη παραθαλασσίως ἐπὶ τοῦ ὁμώνυμου κόλπου. *Παῦρος* (Κωπί), πρὸς Ν. τῆς Καρίας, πατρίς τοῦ ζωγράφου Πρωτογένους ἀποτελοῦσα ἰδίαν δημοκρατίαν καὶ ἔχουσα πεδία μὲν εὐφορα, ἀλλὰ κλίμα νοσώδες. *Ἀλύβαρδα* (Βούζ-Δογάν) εἰς τὸ μέσον τῆς Καρίας, πόλις μεγάλη, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἦσαν εἰς ἄκραν ἡδυπαθεῖς· Πλησίον τῆς Μιλήτου ἐπὶ τοῦ Ποσειδείου ἀκρωτηρίου ἦτο καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ ὁποίου οἱ ἱερεῖς ἐκαλοῦντο *Βραγχίδαυ*.

Ε.) Τῆς Δωριίδος ἐπισημοτέρα πόλις ἦτον ἡ *Κρίδος* (Ἠόρτον Γενουαϊκόν), εἰς τὴν ἄκραν χερσονήσου κειμένης ἀπέναντι τῆς Κῶ, διάσημος διὰ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, ἔργον τοῦ περιφήμου ἀγαλματοποιῦ Πραξιτέλους, καὶ πατρίς τοῦ ἱεροῦ καὶ ἱστορικοῦ Κτησίου καὶ τοῦ ἀστρονόμου Εὐδόξου. Αἱ λοιπαὶ τέσσαρες πόλεις τῶν Δωριέων, ἐξαιρουμένης καὶ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, ἀποσπασθείσης ἐκ τῆς δημοσπονδίας, ἔκειντο ἐπὶ τῶν νήσων Κῶ καὶ Ῥόδου, περὶ ὧν γενήσεται λόγος κατωτέρω.

Δ. ΒΥΘΥΝΙΑ.

§ 213. Αὕτη κειμένη πρὸς Α. τοῦ Ὀρχηκοῦ Βοσπόρου, τῆς Προποντίδος καὶ τῆς Μυσίας ἐσχημάτιζε βασιλείαν, τοῦ ὁποίου Νικομήδης ὁ Φιλοπάτωρ, τρίτος καὶ τελευταῖος βασιλεὺς αὐτῆς, διὰ βοηθείας τῶν Ῥωμαίων κατέλαβε τὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον μετὰ θάνατον παρεχώρησεν εἰς αὐτοῦς. Ἡ πρὸς τὰ ΝΔ. χώρα περιλαμβάνουσα τὸ ὄρος Ὀλυμπον, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων τῆς Ἑλλάδος, Ἀσίας, ἐκαλεῖτο *Ὀλυμπηή*. Ἐπισημοτέρα πόλεις *Χαλκηδών*, ἐπὶ τοῦ Ὀρχηκοῦ Βοσπόρου ἀπέναντι τοῦ Βυζαντίου, ἀποικία Μεγαρέων, ὀνομαζομένη σκωπτικῶς καὶ πόλις τῶν *Τυρῶν* διὰ τὴν κακὴν ἐκλογὴν τῆς θέσεως, εἰς ἣν οἱ ὀλιγωτεῖς αὐτῆς τὴν ἔκτισαν, καὶ πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ξενοκράτους· *Ἀστακος* καὶ πρότερον *Ὀλβία*, εἰς τὴν μυχὸν τοῦ Ἀστακνοῦ κόλπου. *Νικομήδεια*, μητρόπολις πρότερον τοῦ βασιλείου Προυσίας, παρὰ τῷ ὁποίῳ κατέφυγεν ὁ Ἀννίβας καὶ μετὰ ταῦτα καθέδρα Ῥωμαίου διοικητοῦ καὶ πατρίς τοῦ φιλοσόφου καὶ ἱστορικοῦ Ἀρβιαννοῦ, μαθητοῦ τοῦ Ἐπικτήτου. *Νίκαια* καὶ πρότερον *Ἀντιγόχεια*, πρὸς Ν. τῆς Νικομηδείας ἐπὶ τῆς Ἀσκανίας λίμνης, πατρίς τοῦ περιδόξου ἀστρονόμου Ἰπάρχου καὶ πόλις ἐπίσημος διὰ τὴν ἐν αὐτῇ τὸ 325 Μ. Χ. συγκροτηθεῖσαν ἐπὶ Μ. Κων-

σταντίνου Οικουμενικῆν Σύνοδον. *Προῦσα*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Νικαίας εἰς τὰς πρόποδες τοῦ Μοσίου Ὀλύμπου, κτίσμα τοῦ Α. βασιλέως Προῦσία χρηματίσασα καὶ μητρόπολις τῆς Ὀλυμπιῆς *Λίβυσσα*, πρὸς Β. τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου, ἐπίσημος διὰ τὸν τάφον τοῦ Ἀντίθα ἀποθανόντος αὐτόθι· διὰ δηλητηρίου διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων. *Ἡράκλεια ἢ Πορτικὴ*, ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἀποικία Μιλησίων καὶ πόλις ἀκραία, ἐν ἣ ὑπῆρχεν ἱερὸν τοῦ Ἡρακλείου· ἔχον ἄγαλμα, τοῦ ὁποῦ το ῥόπαλον, ἢ φαρέτρα καὶ ἡ δορὰ ἦσαν χρυσαῖ. Πρὸς Β. ἐξστεινέτο ἡ Ἀχερουσιὰς χειρὸν ἡσας, ἐν ἣ ὑπῆρχεν ἄντρον, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ Ἡρακλῆς κατέβη κατὰ τὸν μῦθον εἰς τὸν ἕδην.

Ε'. ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ.

§ 215. Ἡ *Παφλαγονία* (Ἀνατολή), κειμένη πρὸς Α. τῆς Βιθυνίας, διεσχίζετο ὑπὸ τοῦ Ὀ. Γράσσου καὶ τοῦ Κουάρου ὄρους ἀπολήγοντος εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου *Κάραμβιν* ἄκραν (Κεραμπή), κειμένην ἀπέναντι τοῦ ἐν τῇ Ταυρικῇ χειρσονήσῳ ἀκρωτηρίου, ὅπερ Ἐριὸν μέτωπον ἐκαλεῖτο. Ἐπιστημότεραι πόλεις *Σήσμος* καὶ μετὰ ταῦτα ἐξ ἡγεμονίδος τινὸς τοῦ Περσικοῦ βασιλείου *Ἀμιστρίαι*, εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον. *Σιρόπη*, ὁσαύτως ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πόλις ὄχυρά, πατρὶς καὶ καθέδρα τοῦ Μιθριδάτου, πατρὶς Διογένης τοῦ Κυνικοῦ καὶ ἀποικία Μιλησίων.

ΣΤ'. ΠΟΝΤΟΣ.

§ 216. Ὁ Πόντος ἐκτεινόμενος κατὰ μήκος τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, διεβρίετο ὑπὸ τοῦ Θεριώδοντος, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁποῦ λέγεται εἶναι φικρον αἶ Ἀμαζόνες. Ἐπιστημότεραι πόλεις *Ἀμισός* (Σαρσόν), ἐξ ἧς ὀνομάζεται καὶ ὁ κόλπος ἐπὶ τοῦ ὁποῦ κείται, ἀποικία Ἀθηναίων. *Τραπεζοῦς*, μεγάλη πόλις, ἧτις τὸν μεσαιῶνα ὑπῆρξε καθέδρα αὐτοκρατορίας ἀποσπασθείσης ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. *Ἀμισεία* (Ἀμισιχ), ἐπὶ τοῦ Ἰριδος, πατρὶς τοῦ γεωγράφου Στραβῶνος. *Κόμανα* τὰ *Πορτικὰ* (Τοκάτι), πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Ἰριδος, διάσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς, τοῦ ὁποῦ ὁ ἀρχιερεὺς ἦτον ὁ ὑπέρτατος ἄρχων τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἕλης. *Κουάωρα*, ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἀποικία Σινωπέων. *Κερασσοῦς* καὶ μετὰ ταῦτα *Φαργακία*, παρὰ τὴν παραλίαν τοῦ Πόντου. Ἐντεῦθεν λέγουσιν ὅτι μετέφερον ὁ Λεύκουλλος τὰς κερασσῆας εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ζ'. ΦΡΥΓΙΑ.

§ 217. Ἡ *Φρυγία* (Ἀνατολή καὶ Κισσαμνία) κειμένη πρὸς Ἠφίσιον

Α. τῆς Μουσίας ὠνομάζετο *Μεγάλη Φρυγία*, πρὸς διάκρισιν τῆς *Μικρᾶς*, ἧτις περιλαμβάνουσα τὴν Τροίαν, τὸ βόρειον τῆς Μουσίας, τὴν Βιθυνίαν καὶ μέρος τῆς Γαλατίας, ὠνομάζετο καὶ ἡ παρ' *Ἑλλησποντοῦ Φρυγία*, ἡ δὲ παρὰ τὴν Ἀσίδιαν χώρα, ὑποκειμένη εἰς συνεχεῖς σεισμῶς, ἐκαλεῖτο *Κατακεκαυμένη*, ἡ δὲ παρὰ τὴν Βιθυνίαν, ἐξ' ἧς εἶχεν ἀποσπασθῆ, *Ἐπίκτητος*. Προσέτι καὶ ἡ Λυκαονία καιρῶν πρὸς τὰ ΝΔ. ἰκανὸν χρόνον ἀνήκειν εἰς αὐτήν. Ἐπισημότεραι πόλεις *Λαοδικεῖα*, πρὸς τὰ ΝΔ, καθέδρα Ῥωμαίου δικαίου. *Ἀπάμεια* ἢ *Κιβισός*, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Μαρσίου καὶ Μαιάνδρου, πόλις ἐπίσημος, ἐμπορικωτάτη καὶ μητρόπολις ἐπαρχίας ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου. *Κελεραί*, ἐρείπιον πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις ἰκανὸν χρόνον τῆς Φρυγίας, ἐν ἧ' ὁ Μαρσίος, ἐφευρετὴς τοῦ αἰλοῦ, ἠμφισβήτησε ματὰ τοῦ Ἀπόλλωνος περὶ μουσικῆς τέχνης. *Κιβιρα* ἢ *μεγάλη*, ἐπὶ τοῦ Μαιάνδρου πρὸς Ν, πόλις ὀχρωτάτη, ἧτις ἐσχματίζε δημοκρατίαν ἀνεξάρτητον. *Μιδάειον*, παρὰ τὴν Σαγγάριον ποταμὸν, ἐν ἧ' ὁ Ἀντώνιος κατέλαβε τὸν Σέξσον Πουπήτιον. *Σόναδα*, εἰς τὰ ὄρια τῆς Γαλατίας, ἔχουσα εἰς τὰ περίεξ πολύτιμα μάρμαρα. *Υἱός*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, πολίχνη διάσημος διὰ τὴν γενομένην τὸ 301 Μ. Χ. αἱματώδη μάχην μεταξὺ Σελεύκου, Πτολεμαίου, Αντιγῆου καὶ Κασάνδρου κατὰ τοῦ Ἀντιγῆου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καθ' ἣν ἐφρονεῖσθαι ὁ Ἀντιγῆος. *Θάμβριον*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἐν ἧ' ὁ Κύρος καὶ ὁ Κροίσος συνήψαν ἀξιωμανημένον μάχην. *Ἰσόριον*, πρὸς τὰ ΒΔ, μητρόπολις τῆς Λυκαονίας. *Λάριδα*, πρὸς Α, πόλις τῆς Λυκαονίας.

Η. ΓΑΛΑΤΙΑ.

§ 218. Ἡ Γαλατία (Ἀνατολή καὶ Κερκυανία), καιρῶν πρὸς Ν. τῆς Βιθυνίας καὶ Παφλαγονίας καὶ ὠνομαζομένη οὕτως ἐκ τῶν ἐξ Ἑλλάδος Γαλατῶν ἀποκατασταθέντων αὐτοῖσι, στρατηγούσας τοῦ Βρέννου, περιλαμβάνουσα τρεῖς διαφόρους λαοὺς, τοὺς *Τολιστοβογίους* πρὸς Δ, τοὺς *Τεγασάγας*, εἰς τὸ μέσον, καὶ τοὺς *Τρόκμους*, πρὸς Α. Ἐπισημότεραι αὐτῶν πόλεις *Πεσσινός*, πρὸς Δ, ἐπὶ τοῦ Σαγγαρίου, μητρόπολις τῶν Τολιστοβογίων ἔχουσα περίσημον ναὸν τῆς Κυβέλης. *Γόρδιον*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἐν ἧ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέτεσε τὸν *Γόρδιον δεσμόν*. *Ἀρόδιον*, πρὸς Δ, ἐπὶ τοῦ Σαγγαρίου, πατρίς τοῦ Αἰσώπου. *Ἀγκυρα*, εἰς τὸ κέντρον, μητρόπολις τῶν Τεγασάγων, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Παῦλος ἀποτείνεται διὰ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς του. *Τασοῦα*, μητρόπολις τῶν Τρόκμων. *Γάγγρα*, καθέδρα τοῦ βρασιλέως Ἀχιτάρου.

Θ. ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ.

§ 219. Ἡ Καππαδοκία, κειμένη πρὸς Ν. τῆς Γαλιτίας καὶ τοῦ Πόντου, περιελάμβανε τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν πρὸς Α, τὴν Κατασίαν πρὸς Ν. καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ χιονοσκεπαστὸν ὄρος Ἀρραϊόν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου φαίνεται, λέγουσιν, ὁ Εὐξείνιος Πόντος καὶ ἡ Μεσόγειος. Ἐπισημότεραι πόλεις α.) τῆς ἰδίως Καππαδοκίας *Μάλακα*, ἡ *Καισάρεια* ἢ πρὸς τῷ Ἀρραϊῷ καὶ *Εὐσέβεια*, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἀρραϊῶν, μητροπόλις τῆς Καππαδοκίας καὶ πατρὶς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. *Κύβιστρα* (Βουζτερὲ), πρὸς Ν, ἐν ἣ ἐστρατοπέδευεν ὁ Κικέρων διεθυνόμενος πρὸς τὴν Κιλικίαν. *Νῶρα* (Βούρ), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, φρούριον, ἐν ᾧ ὁ Εὐμένης, ἡγεμὼν τῆς Καππαδοκίας, ἐπολιωρικῆθη ἐν ἔτος ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου. *Ναζιανζός*, ἐρείπιον πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, εἰς τὰ πέριξ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐπικληθεὶς *Ναζιανζηνός*. Ἀρχαλαῖς (Βρεκλί), πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, ἀποικία Ῥωμαϊκῆ, ἐν ἣ ἐβρονεῦθη ὁ αὐτοκράτωρ Μακρίνος. β.) τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας *Νικόπολις*, πρὸς Ν, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Μουπηίου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τοῦ Μιθριδάτου νίκης του. *Σάταλα*, ἡ τελευταία πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, ἥτις ἐφρουρεῖτο ὑπὸ Ῥωμαϊκῆς λεγεῶνος. *Με. Λιτηγῆ* (Μαλατία), παρὰ τὴν *Με. Λιγα* ποταμὸν, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ. *Νόβον* (Κοδί-Ἰσάβ), φρούριον ἄχυρὸν κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρναύδρου ὄρους, ἐν ᾧ ὁ Μιθριδάτης εἶχε τοὺς θησαυροὺς του καὶ ἐγένετο αὐτόχειρ. γ.) τῆς Κατασίης *Κόμανα Καππαδοκίας* (Ἠλ-Βοστάν), ἐπὶ τοῦ *Σάρον* ποταμοῦ, πόλις διάσημος διὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἐννοῦς. *Τύβατα*, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ταύρου, πατρὶς τοῦ γόητος Ἀπολλωνίου, ὅστις διὰ τὰς παραδόξους καὶ τερατώδεις διδασκαλίας του εἶχε πολλοὺς ὁπαδοὺς. *Κουκουσός*, πρὸς τὰ ΝΑ, διάσημος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Γ. ΛΥΚΙΑ

§ 220. Ἡ Λυκία (Ἀνατολή), κειμένη πρὸς Ν. τῆς Φρυγίας, περιελάμβανε 23 πόλεις, αἵτινες ἐστημάτιζον ἀνέκαθεν συμμαχικὴν πολιτείαν, ἔχουσα ἴδιον ἀρχηγὸν Λυκίαρχον λεγόμενον πρὸς τὰ ΝΑ. Ἐκεῖτο τὸ ὄρος *Κράβος*, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε τὴν *Χίμαιραν* ἠφαιστειον, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή κατεῖχετο ὑπὸ λεόντων, τὸ μέσον ὑπὸ ἀγρίων αἰγῶν, καὶ τὸ κάτω ὑπὸ δρακόντων, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπλάσθη καὶ ἡ μυθολογομένη *Χίμαιρα*, τὴν ὁποίαν ἐφόνευσεν ὁ Βελλεροφόντης. Ἐπισημότεραι πόλεις *Τελμισσός*, ἐρείπιον

πρὸς Δ. πρὸς τὸν κόλπον *Γλαυκὸν* ἢ τῆς *Τελμισσοῦ*, οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας ἐσημείωντο ὡς ἔμποροι αἰωνοσκόπει καὶ μάντις. *Ξάνθος* (Ἐξενιδέ), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι πολιορκηθέντες ὑπὸ τοῦ Βρούτου, φρονέως τοῦ Καίσαρος, ἐπροτίμησαν μᾶλλον νὰ πέσωσιν εἰς τὰς φλόγας μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν, πᾶρεξ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ. *Πάταρα* (Πατέρα), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, παρὰ τὴν θαλάσσαν, πόλις διάσημος διὰ τὸ χειμερινὸν μαντεῖον τοῦ Πικταρέως Ἀπόλλωνος. *Φάσηλις* (Φιόνδα), πρὸς Α. κατοικουμένη ὑπὸ περικτῶν, οἵτινες ἐφρεῦρον τὸν φάσηλον, στενόμενον πλοῦσιον κινούμενον διὰ πανίων καὶ κοπῶν. Πρὸς τὰ ΒΑ. κείται στενόν, τὸ ὅποιον οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀλεξάνδρου διέβησαν, ἐμβάντες εἰς τὴν Θάλασσαν μέχρι τῆς ζώνης, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου εἰσέρχονται εἰς τὴν Περφυλίαν.

ΙΑ'. ΠΑΜΦΥΛΙΑ.

§ 221. Ἡ Πامφυλία (Ἀνατολή καὶ Καρμανία), κειμένη πρὸς Ν. τῆς Φρυγίας, περιελάμβανε τὴν *Πισιδίαν* καὶ τὴν *Ἰσαυρίαν*, χώρας ὀλίγου λόγου ἄξις, κειμένης παρὰ τὴν σιρὴν τοῦ Ταύρου καὶ διαβρεομένης ὑπὸ τοῦ *Εὐρυμέδοντος* (Μενουαζιά), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁποίου ὁ Κίμων πεζομαχῶν καὶ ναυμαχῶν ἐκέρδησε κατὰ τῶν Περσῶν δύο νίκας. Ἐπισημῶταί τινι πόλεις τῆς Πامφυλίας *Πέργη*, ἐπὶ τοῦ *Κέστρου*, μητρόπολις ἐπαρχίας. *Σίδη*, μητρόπολις ἔχουσα λιμένα, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ὄρμηκτόριον εἰς τοὺς πειρατὰς τῆς Κιλικίας. *Ἀσπεδος*, πρὸς Β. ἐπὶ τοῦ *Εὐρυμέδοντος*. Τῆς Πισιδίας *Τερμησσός* (Ἐπτανάζ), ἡ κυριώτερα πόλις τῶν μνημονευομένων ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου Σολύμων καὶ τῆς ἐπαρχίας *Καβαλίδου*. *Σάβη*, ἡ μεγαλειτέρα πόλις τῆς Πισιδίας, ἥτις ἠδύνατο νὰ ὀπλίσῃ ὑπερ τὰς 20 χ. ἀνδρῶν. Τῆς *Ἰσαυρίας* *Ἰσαυρία* (Βέη-Σερί), πόλις πολλῆς ὑποστάσεως καταστροφῆς.

ΙΒ'. ΚΙΛΙΚΙΑ.

§ 222. Ἡ Κιλικία (Καρμανία καὶ χῶρα τοῦ Ἰγίλ), κειμένη πρὸς Ν. τοῦ Ταύρου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Καππαδοκίας, διηρεῖτο εἰς *Τραχίαν* πρὸς Δ. καὶ εἰς *Πεδιῶν* πρὸς Α. Ἡ πρώτη ἐνομοσθένεια μετὰ τὰς τρεῖς καὶ *Ἰσαυρίαν* ἦτο τὸ καταχόγιον τῶν πειρατῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Περσὸς καταδιώξας μέχρι τῶν λιμένων τῶν ἐκθάρτε τὴν Μεσόγειον. Μᾶλλον ἀξιοσημείωτος ποταμὸς αὐτῆς εἶνε ὁ *Κύδρος*, διάσημος διὰ τὰ ψυχρὰ ὕδατά του, τὰ ὅποια ἐστάθησαν ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν Μ. Ἀλέξανδρον λουθέντα εἰς αὐτόν. Ἐπισημῶταί τινι πόλεις τῆς *Τραχίας* Κιλικίας *Σελενός* (Σελεντί), παρὰ τὰς ἐκβολὰς ἐνωμένου ποταμοῦ, διάσημος διὰ

τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ, εἰς αὐτὴν καὶ *Τραϊανῶν Ἡέλις* ὠνομάσθη. *Σαλεύκεια* ἢ *Τραχμία*, πρὸς τὰ ΝΑ, πόλις περὶ ἧλιος καὶ μητρόπολις κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ *Καλυκάδου* ποταμοῦ. *Ἀνεμοόριον* (Σκαλιόμουρα), ἡ μεσημβρινιώτερος τῆς Κιλικίας πόλις κειμένη παρὰ τὸ ὀμώνυμον ἀκρωτήριον. Τῆς *Πεδινῆς Σεβαστοπόλεως*, μητρόπολις κτισθεῖσα πρὸς τὴν τῆν τοῦ Λύγουστου ἐπὶ τῆς μικρῆς νήσου *Ἐλαιούσης* ὑπὸ Ἀρχελάου τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Καππαδοκίας. *Ὀλιβα*, ἐρείπιον, πόλις ὠσαύτως τῆς Πεδινῆς Κιλικίας ἔχουσα ἱερὸν τοῦ Διὸς, τοῦ ὁποῦ οὗ ἱερεὺς ἦτο καὶ ἀρχιερεὺς τῆς χώρας, καὶ οὖσα κτίσμα τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Τεύκρου. *Ταρσός*, ἐπὶ τοῦ κόλπου, μητρόπολις ὅλης τῆς ἐπαρχίας, πόλις πολυάνθρωπος, πλουσία καὶ ὀνομαστή διὰ τὴν περὶ τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πρόθεον τῶν κατοικούντων τῆς καὶ πατρίς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. *Ἰσάδα* (Ὀσατέρ), πρὸς Α. ὀνομαστή διὰ τὴν κατὰ τοῦ Δαρείου τὸ 333 Π. Χ. νίκην τοῦ Ἀλεξάνδρου. Πρὸς Α. μεταξὺ τοῦ Ἀρμενοῦ ὄρους καὶ τῆς θαλάσσης, ἔκειντο αἱ *Ἡέλαι* τῆς Συρίας, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Ἀλέξανδρος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Συρίαν. *Κώρυκος* (Κοῦρικον), πρὸς τὰ ΝΑ., λιμὴν, ἐν ᾧ ἐνεκούλχη ὁ Ῥωμαϊκὸς στόλος. Παρ' αὐτὴν ἔκειτο ἄντρον, εἰς τὸ ὅποιον μυθολογεῖται ὅτι ὁ Τυρῶν κατέκλεισε τὸν Δία. *Σόλοι* καὶ μετὰ ταῦτα *Πομπηϊόπολις*, ἐν ᾗ ὁ Πομπήϊος κατέκτισε τοὺς περιωθέντας πειρατὰς καὶ ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τῶν αἰσοδοκισμῶν. *Ἀγγιάλη*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, κτίσμα τοῦ Σαρδαναπάλου, ἐν ᾧ ὑπῆρχε καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ.

—ο—

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΣΟΝΟΣ ΑΣΙΑΣ.

§ 223. Αὗται περιελάμβανον τὰς νήσους τῆς Προποντιδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, τὰς Σποράδας καὶ τὴν Κύπρον α.) Εἰς τὰς νήσους τῆς Προποντιδος ἀνήκει *Προκόννησος* (Μικρακρά) ἔχουσα ὀμώνυμον πόλιν β.) Εἰς τὰς τοῦ Αἰγαίου πελάγους *Ἀἴητος*, μεγάλη ἠφίστατος νῆσος, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ἡρακλῆς κρημνισθεὶς ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐσύστησεν αὐτῷ τὸ χαλκικόν του καὶ εἰργάζετο τοὺς κεραινοὺς τοῦ Διὸς. *Τένειδος*, παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Τροίας, ἐν ᾗ κατὰ τὸν Οὐργίλιον ἐκρύβθη ὁ Ἑλληνικὸς στόλος κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τροίας. *Μίθος* (Μιτυλιάνη), πρὸς Ν. τῆς Τενίδου, ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ μεγαλειότερων νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ὀνομαστή διὰ τοὺς αἰῶνας τῆς. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς *Μιτυλήνη*, πρὸς τὰ ΝΑ, ἀρχαία μητρόπολις καὶ πατρίς τοῦ Πιττακοῦ, τοῦ Ἀλκαίου καὶ τῆς Σαπφούς. *Μέθυρα*, πρὸς τὰ ΒΑ, πατρίς τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος. *Ἐρεσσος*, πρὸς Δ. πατρίς τοῦ Θεοφράστου. *Ἀργινοῦσαι*, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν νῆσοι, κείμεναι

μεταξὺ Δέσφου καὶ Διολίδος, αἵτινες ἦσαν περίφημοι διὰ τὴν
περὶ αὐτὰς ναυμαχίαν τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ
πολέμου. *Χίος*, ἀντικρὺ τῶν Κλαζομένων, ὀνομαστὴ διὰ τοὺς
ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς ἡ δριώνυμος μητρόπολις αὐτῆς ἡμισθῆται
περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ὀμήρου καὶ ἦτο πατρίς τοῦ ῥήτορος καὶ
ἱστορικοῦ Θεοπόμπου γ'.) Εἰς τὰς τοῦ Ἰακίου πελάγους *Σάμος*,
ἀντικρὺ τῆς μεσημβρινῆς Ἰωνίας, νῆσος εὐφορωτάτη, πλουσιωτάτη
καὶ πολυανθρωποτάτη, τῆς ὁποίας ἡ δριώνυμος πρωτεύουσα ἦτο πα-
τρίς τοῦ Πυθαγόρου. *Ἰακρία*, πρὸς Δ. τῆς Σάμου, νῆσος ὀλίγον
εὐφορος. δ') *Σποράδες* ἐκαλοῦντο αἱ μεταξὺ Κρήτης καὶ Κυ-
κλάδων ἐσπαρμέναι εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλληνικῆς Θαλάσσης
νῆσοι, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι ἦσαν *Πάρος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς
Ἰακρίας, ἐν ἧ περιωρισμένος ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Λαγγελιστής
ἔγραψε τὴν ἀποκάλυψιν. *Κῶς*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, νῆ-
σος τερπνὴ καὶ γόνιμος ἔχουσα δριώνυμον μητρόπολιν, ἧτις
ἀνήκουσα εἰς τὰς Δωρικός πόλεις ἦτο πατρίς τοῦ διασημοτάτου,
δοκιμωτάτου καὶ περικλεεστάτου ἱατροῦ Ἰπποκράτους. *Ρόδος*,
πρὸς Ν. τῆς Δωρίδος, ἡ ἐπισημότερα, πλοσιωτέρα καὶ ἰσχυροτέ-
νησος τῶν Σποράδων, τῆς ὁποίας ἡ δριώνυμος πρωτεύουσα ἦτο
διάσημος διὰ τὸν κολοσσόν τῆς, τὴν κατὰ Δημητρίου τοῦ Πολι-
ορκητοῦ ἀντίστασιν τῆς καὶ τὴν ἡραϊκὴν ἀντίστασιν τῶν Ἰπ-
ποτοῶν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλῆμ. Ἄλλαι πόλεις αὐτῆς
ἐπίσημοι ἦσαν *Αἰγός*, *Κάμειρος* καὶ *Ἰαλυσός*, καὶ αἱ τρεῖς Δω-
ρικός. *Κάρπαθος*, πρὸς τὰ ΝΔ., ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἡ περὶ αὐτὴν
θάλασσαν ὀνομάσθη *Καρπάθιον πέλαγος* ἐ.) *Κύπρος*, ἡ μεγαλει-
τέρα τῶν νήσων τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, περίφημος οὖσα διὰ τὴν
εὐφορίαν τῆς, τὰ πλοῦσια μεταλλεῖα τῆς καὶ τὴν ἀρχαιοτάτην
λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης, φησίσθη πρὸ τῶν Τροϊκῶν ὑπὸ τῶν
Φοινίκων καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ πλείθους Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν,
δι' ὧν καὶ ἄπαντα ἐξελληνίσθη, καὶ ὑπέστη τὰ δεινὰ τοῦ Περσικοῦ
ζυγοῦ. Ἐλευθερωθεῖσα δὲ ἐπὶ τοῦ Κύριονος κατέστη πρὸς ὀλίγον
μόνον χρόνον αὐτόνομος, μετὰ δὲ ταῦτα ὑπέκυψε πάλιν εἰς τοὺς
Πέρσας, εἶτα εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τέλος ἐ-
δουλώθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων διὰ τοῦ Πουπταίου καὶ τοῦ Κάτω-
νος. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν ἡ *Πάφος*, περίφημος διὰ τὸν
ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς Παρίας Ἀφροδίτης, ἡ *Αραθαῦς* ἢ *Σαλαμίς*, τὸ
Κίτιον, πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος, καὶ αἱ *Σόλοι*, ὀνομασθει-
σα οὕτως ἀπὸ τοῦ νομοθέτου τῶν Ἀθηναίων Σόλωνος.

ΣΥΡΙΑ.

"Ορία, ὄρη, ποταμοὶ καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

καὶ ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ *Ταύρου*, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Καππαδοκίας, πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τοῦ *Ἀμυνοῦ* ὄρους, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Κιλικίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Φοινίκης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ηλιαστίνης καὶ τῆς Πετραίας Ἀραβίας, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Μεσοποταμίας, περιελάμβανε πρὸς Ν. τὴν σειράν τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου, εἰς τὰ ὁποῖα ὄρη κῦξανον ὄψηλαί κέδροι, καὶ διεζέετο ὑπὸ τοῦ Ὁρόντου διαιρουμένη εἰς πολλὰς ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν αἱ ἑξῆς. *Σαμίσατα* (Σαμισάτ), πρὸς τὰ ΒΑ. ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, πατρίς τοῦ Λουκιανοῦ καὶ μητρόπολις τῆς *Κομμαραγηνῆς*, βορείου ἐπαρχίας, ἧς ἐσχημάτιζέ ποτε ἰδιαιτέρον βασίλειον. *Ἀρτιόγεια* (Ἀντάκια), μητρόπολις ὅλης τῆς Συρίας καὶ ἰκανὸν χρόνον ὅλης τῆς Ἀνατολῆς, πατρίς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ κατὰ πιθανολογίαν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Ἐξ ἑνὸς τῶν προκατεινῶν αὐτῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπέθανεν ὁ Γερμανικὸς καὶ ὑπῆρχεν τερπνὴν ἄλσος δαφνῶν καὶ κυπρίσσιων καὶ μαντιῶν τοῦ Δαρφνίου Ἀπόλλωνος, ὠνομάζετο *Ἀρτιόγεια* ἢ ἐπὶ *Δάρμη*. *Ἀπάμεια* (Φαμιέχ), πρὸς τὰ ΝΑ. εἰς τὸς ὄχθας Ἰβάνης σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ Ὁρόντου, πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ποσειδωνίου καὶ μητρόπολις ὁμωνύμου ἐπαρχίας ἐγούσης ἰδίους βασιλεῖς, ἐξ ὧν Σέλευκος ὁ Νικατορ ἔστρεψε 800 ἑλέφαντας. *Σαλευκία* ἢ ἐν *Πιερίᾳ* (Κεφέ), ἐπὶ τοῦ Ὁρόντου καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ *Πιερίου* ὄρους, βραχίονος τοῦ Ἀμυνοῦ, πρωτεύουσα τῆς *Σαλευκίδος*. *Ἐμσα* (Χέμς), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀπαμείας ὀλίγον μακρὴν τοῦ Ὁρόντου, πατρίς τοῦ *Ἡλιογραφάλου*, ἱερέως πρώτον τοῦ Ἡλίου καὶ μετὰ ταῦτα Ῥωμαίου αυτοκράτορος. *Πάδμηρα*, ἢ *Ταδμὸρ*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Ἐμείσης, κτισθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ ἐρήμου, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Σαλομῶντος, ὑπῆρξε μητρόπολις τῆς πλουσίας καὶ ἰσχυρᾶς Παλμυρηνῆς ἐπικρατείας, τῆς ὁποίας ἡ τελευταία βασίλισσα Ζηνοβία, μαθήτρια τοῦ φιλοσόφου Λογγίνου καὶ γυνὴ τοῦ Ὀδενάτου, νικηθεῖσα καὶ αἰχμαλωτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀδριανικοῦ Καίσαρος, ἐσέρθη εἰς τὸν ἐν Ῥώμῃ θρίαμβόν του· τὰ σωζόμενα ὑπέριλαμπρα ἐρείπιά της ἀκόμη καὶ σήμερον κινῶσι τὸν θαυμασμὸν τῶν περιηγητῶν. *Σαμασκός*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἐμείσης, μητρόπολις τῆς μεταξὺ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου *Κοίλης Συρίας* καὶ πόλις μεγάλη ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας. *Ἡλιοπόλις* (Βαλδὲκ), πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, περίφημος διὰ τὴν ἐν αὐτῇ λατρείαν τοῦ Ἡλίου.

ΦΟΙΝΙΚΗ.

Ἦρια, κάτοικοι καὶ ἐπισημότεροι πόλεις.

§ 225. Ἡ ἐπισημότερη αὕτη χώρα ἐκτετατομένη κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἣτις αὐτῷ ὀνομάζεται *θάλασσα τῆς Φοινίκης*, ὄριζοτο πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Ἐλευθέριου ποταμοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Παλαιστίνης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Συρίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, εὐρεταί, ὡς λέγεται, τῆς ναυτιλίας, τῶν γραμμάτων, τῆς τέχνης καὶ τῆς πορφύρας, διὰ τοῦ ἐμπορίου ἀπέκτησαν μεγάλην πλοῦτην. Ἐπισημότεροι πόλεις αὐτῆς, *Τύροις*, πρὸς τὰ Β. τῆς Ἰλλυριώσεως, ἀποικία τῶν ἐφεξῆς τριῶν πόλεων, ἐν ἧ συνεκροτοῦντο καὶ αἱ γενικαὶ αὐτῶν συναλεύσεις. *Σιδῶν* (Σεῖδ), πρὸς Ν. τῆς Τριπόλεως, πόλις ὀνομαστή διὰ τὰς ἀποτελέσεις, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν διαφθορὰν τῶν κατοίκων τῆς ἀποτέλεσμα τοῦ μεγάλου αὐτῶν πλοῦτου, καὶ ἱκανὸν χρόνον, ἢ ἰσχυροτέρα τῆς Φοινίκης. *Τύρος* (Τσοῦρ), πρὸς Ν., ἀποικία τῆς Σιδῶνος, μητρόπολις τῆς Φοινίκης καὶ μία τῶν ἀρχαιοτέρων πόλεων τοῦ κόσμου, κειμένη κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῆς στερεᾶς καὶ ἐπὶ *Ναβουχοδονόσωρος*, ὅστις τὸ 572 Π. Χ. κατέστρεψεν αὐτήν, ἐπίτινος παρακειμένης νήσου, καὶ κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μετὰ πολλοῦ μόχθου. *Αραδος*, πρὸς Β. ἐπὶ νήσου, πόλις πολυάνθρωπος ἔχουσα οὐκίαν πολυπόρφους. *Βηρυτὸς* (Βεῖρουτ), πρὸς Ν. τῆς Τριπόλεως, εἰς χώραν τερπνὴν καὶ εὐφρονον, πατρίς τοῦ Σαγγωνιάθωνος, ἱστορικοῦ καὶ φιλοσόφου ζήσαντος πρὸ τοῦ Τροϊκοῦ πολέμου, *Ακκὴ*, ἢ *Πτολεμαῖς* (Ἄγιος Ἰωάννης τῆς Ἀκρης), ἐπὶ τινος γλώσσης εἰσδυσούσης εἰς τὴν Μεσογίον καὶ κειμένης ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου, εἰς τὸ ὅποιον ἀπολήγει τὸ *Κάρμηλ* ὄρος, πόλις περιώνυμος, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ ἀξίαντος καὶ κοσμήσαντος αὐτήν Πτολεμαίου τοῦ Δάγου.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.

Ἦριάτα, ὄρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ λίμναι.

§ 226. Ἡ χώρα αὕτη, ὀνομαζομένη *Γῆ Χαναάν* ἐκ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς *Χαναάν*, οἰοῦ τοῦ *Χάν*. *Παλαιστίνη*, ἐκ τῶν κατοικησάντων αὐτὴν Φιλισταίων, *Ἰουδαία* ἐκ τῆς ἀξιολογοτέρας φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ, *Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας* ἐκ τῆς ἐπαγγελίας τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς πατριάρχας διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἀποκατάστασιν τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, *Ἄγια Γῆ* ἐκ τῆς διὰ τῶν ἐν αὐτῇ παθημάτων τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀγάσεως αὐτῆς, ὄριζοτο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Συρίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μεσογείου ἢ Μεγάλης θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Πετραίας Ἀραβίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἐρήμου Ἀραβίας. Ἐκτὸς τῆς αἰρέσεως τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντι-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λιθάνου, καιμένης πρὸς Β., περιεῖχε προσέτι τὸ *Kármelot* ὄρος πρὸς Δ., κεκαλυμμένον ἐξ ὑπέλων καὶ ἐλαιῶν καὶ γνωστὸν εἰς τὴν Γραφὴν διὰ τὴν διακριθῆν τῶν προσφητῶν Ἡλιοῦ καὶ Ἐλισσαίου, καὶ τὸ *Βαβύριον*, εἰς τὸ κέντρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μετεμορφώθη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου φαίνεται ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Τιβερίας θάλασσα. Ἐπιστηρότεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ *Γορδάνης* (Ναχρελαρδέν), ὅστις πηγάζων εἰς τὸ ὄρος *Ἀερμῶν* συνεχόμενον μετὰ τοῦ Ἀντιλιθάνου καὶ βέων ἀπὸ Β. πρὸς Ν. διέρχεται διὰ τῆς λίμνης *Γεννησαρέτ*, ἣτις ὀνομάζεται εἰς μὲν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην *Χερερέθ*, εἰς δὲ τὴν Νέαν *Γαλιλαία* ἢ *Τιβερίας*, καὶ χύνεται εἰς τὴν *Ἀσφαλιτιδα* λίμνην ἢ *Νεκρὰν* θάλασσαν (Βαρελλοῦθ, ἥγουν θάλασσαν τοῦ Ἀδῆ), τῆς ὁποίας τὰ ἀσφαλιώδη ὕδατα εἶνε, ὡς λέγουσι, τόσοσ βαρέα καὶ πηχεά, ὅστε ὁ ἄνθρωπος μὲ δυσκολίαν καταδύεται. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτῆς ἔκειντο πάλαι ποτὲ αἱ ὑπὸ οὐρανίου πυρὸς καταστραφείσαι πέντε πόλεις, Σόδομα, Γόμορρα, Ἀδαμὰ, Σεθωειμ. καὶ Σηγὼρ ἢ Βαλάκ.

Διαίσεις καὶ κυριώτεροι λαοί.

§ 227. Ἡ Παλαιστίνη διηρεῖτο ἐπὶ τῶν Χανααίων εἰς λαοὺς, ἐπὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς φυλὰς, καὶ μετὰ θάνατον τοῦ Σαλομῶντος εἰς βασιλεία καὶ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλωνος εἰς ἐπαρχίας. Κυριώτεροι λαοὶ αὐτῆς ἦσαν οἱ ἰδίως *Χανααῖται* πρὸς Β, οἱ *Ἰεθουσαῖοι*, εἰς τὸ κέντρον, κατοικοῦντες περὶ τὴν Ἱερουσαλήμ ὀνομαζομένην τότε *Ἰεβοῦς*, καὶ οἱ *Ἀμορραῖοι*. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καταστήσας τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν Γῆν τῆς ἐπαγγελίας διένειμε τὴν χώραν εἰς 12 φυλὰς, αἵτινες ἔφερον τὰ ὀνόματα τῶν δωδεκαεὶδῶν τοῦ Ἰακώβ, αἱ δὲ φυλαὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Λευὶ, δὲν φαίνονται εἰς τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἐπειδὴ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ Ἰωσήφ ἐσχηνάτιζον δύο φυλὰς, ὀνομαζομένας μὲ τὰ ὀνόματα τῶν δύο υἱῶν αὐτοῦ Μανασσῆ καὶ Ἐφραῖμ, οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Λευὶ, ὠρισμένοι διὰ τὴν Ἰερουσαλήμ, δὲν εἶχον οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἐπαρχίαν, ἀλλ' ἦσαν διεσπαρμένοι εἰς τεσσαράκοντα ὀκτὼ πόλεις, αἵτινες ἔκειντο μετὰ τῶν χωρῶν τῶν ἄλλων φυλῶν καὶ ὀνομάζοντο πόλεις τῶν *Λευιτῶν* ἐς δὲ μετὰ τῶν αὐτῶν, ὀνομαζόμεναι πόλεις τῶν *Φοραδευτηρίων*, ἐχρησίμευσον ὡς ἄσυλον εἰς τοὺς ἀκουσίως φονεύοντάς τινα, αἵτινες παριστανόμενοι ἐνώπιον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν ἔμενον αὐτόθι μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου ἱερέως (Ἰησ. Ναυ. κεφ. κ.—κα.). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Σαλομῶντος ἡ Παλαιστίνη, ἣτις ἕως τότε ἐσχηνάτιζεν ἐν μόνον βασιλείον, διηρέθη εἰς δύο, τὸ τοῦ Ἰούδα, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνον τὰς φυλὰς τοῦ Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν εἶχε τὴν Ἱερουσαλήμ μητρόπολιν, καὶ τὸ τοῦ Ἰσραὴλ, ἢ τῆς *Σαμαρείας*,

τὸ ὅποιον περιλαμβάνον τὰς 40 ἄλλας φυλάς εἶχε τὴν *Σαμάρρειαν* μητρόπολιν. Μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον διηρέθη εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας, τρεῖς πρὸς Δ. τοῦ Ἰορδάνου, τὴν *Γαλιλαίαν* πρὸς Β., τὴν *Σαμάρρειαν* εἰς τὸ μέσον καὶ τὴν *ιδίως Ἰουδαίαν* πρὸς Ν., καὶ τετάρτην τὴν *Περαίαν* πρὸς Α. Μετὰ τούτων ἤνυτο καὶ ἡ χώρα τῶν Φιλισταίων.

Ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 229. α) Τῆς *Γαλιλαίας*, διαιρουμένης εἰς Ἄνω, περιλαμβάνουσαν τὰς φυλάς τοῦ Νεφθαλείμ καὶ Ἀσήρ καὶ ὀνομαζομένην *Γαλιλαίαν* τῶν ἐθνῶν, διότι πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς δὲν ἦσαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, καὶ εἰς Κάτω περιλαμβάνουσαν τὴν φυλὴν τοῦ Ζαβουλὼν καὶ σχεδὸν ὅλην τοῦ Ἰσάχαρ, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Σέπθωρις* καὶ μετὰ ταῦτα *Διδὸς Καισάρεια* (Σέφουρι), παρὰ τὸ *Κάμμηλτορ* ὄρος, ἡ ἐπισημοτέρα πόλις τῆς Γαλιλαίας ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ Ἰωσήφ. *Ναζαρέτ* (Ναζάρα), ἐν ἧ διέμεινε ἡ μήτηρ τοῦ Σωτῆρος. *Κανά*, ἐν ἧ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔκαμε τὸ πρῶτον θαῦμα. *Υωτάπατα*, πόλις ὄχυρὰ πολιορκηθεῖσα ὑπὸ Καίσαρος Οὐεσπεσιανοῦ. *Καπεργασόμ*, πρὸς Δ. τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἐν ἧ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔκαμε πολλὰ θαύματα. *Γεννησαρέτ*, πρὸς Δ. τῆς ὁμωνύμου λίμνης, ἥτις μετὰ ταῦτα ἐκ τινος πόλεως Τιβεριάδος κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἡρώδου Ἀντίπα τοῦ 47 ἔτος ἀπὸ Χ. πρὸς τιμὴν τοῦ Τιβερίου, ὀνομάσθη *Τιβεριάς*.

β.) Τῆς *Σαμαρείας*, ἥτις περιελάμβανε μόνον τὴν φυλὴν Ἐφραΐμ καὶ τὸ ἥμισυ τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, ἐπισημότεραι πόλεις *Καισάρεια* καὶ πρότερον *Στράτωνος Πύργος* (Καισάρεια Παλαιστίνης), ἐπὶ τῆς παραλίας, ἥτις κτισθεῖσα ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ μεγάλου ἦτον καθέδρα Ῥωμαίων διοικητῶν. *Σαμάρεια* καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τιμὴν τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου *Σεβαστή*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ. *Σιχίμ* καὶ μετὰ ταῦτα *Νεάπολις*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς *Σαμαρείας* μεταξὺ τῶν ὄρειων *Γαριζίν* καὶ *Γαιθάλ*, μητρόπολις τῆς *Σαμαρείας* μετὰ τὴν ὑπὸ Σαλμανασάρ καταστροφὴν τῆς πόλεως *Σαμαρείας*. *Ίερίελ*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς *Σαμαρείας*, πόλις διάσημος διὰ τὴν ἀμπελον τοῦ Ναβουβαί, τὴν τιμωρίαν τοῦ Αἰχάθ καὶ τὴν θάνατον τῆς βασιλίσσης *Ίεζάβελ*.

γ.) Τῆς *ιδίως Ἰουδαίας*, ἥτις περιελάμβανε τὰς φυλάς τοῦ Δάν, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Βενιαμὴν καὶ τὴν Γῆν τῶν Φιλισταίων, ἐπισημότεραι πόλεις *Ἱερουσαλὴμ* ἢ *Ἱεροσόλυμα*, εἰς τὸ κέντρον, πόλις τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμὴν κειμένη παρὰ τὰ σύνορα τῆς τοῦ Ἰούδα, διάσημος διὰ τὸν ναὸν τοῦ Σαλομῶντος καὶ πρὸ πάντων **Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς**

διὰ τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὕτη, μητρόπολις κατ' ἀφ-
χὰς ὅλης τῆς Παλαιστίνης καὶ μετὰ ταῦτα μόνον τοῦ Ἰουδα, κα-
ταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Τίτου, ἀνεκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, ὅστις
τὴν ὠνόμασεν *Aeliana Capitolina*. Ἰεριχὼ, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς
ἀνωτέρω εἰς χώραν πλούτουσαν φοινίκων, ἡ πρώτη πόλις ἐκ
τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν ὁ Ἰησοῦς
τοῦ Ναυῆ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ζακχαῖος ἐπίστευσεν εἰς τὴν δι-
δασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Βηθλεέμ*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἱε-
ρουσαλῆμ, διάσημος διὰ τὴν γέννησίν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τοῦ
Δαβίδ. Ἰόσπη (Ἰάφφα), ὁ μόνος ἐπὶ τῆς Μεσογαίου λιμῆν τῆς
Ἰουδαίας, διάσημος διὰ τὸ θαῦμα τοῦ προφήτου Ἰωανᾶ. Περὶ
αὐτὴν δεσμοφυμένη ἡ Ἀνδρομέδα ἐπὶ τινος βράχου ἐσώθη ὑπὸ τοῦ
Περσέως. *Χεβρών* (Κάβρ-Ἰβρωγίμ, ἤγονε τάφος τοῦ Ἀβραάμ),
κτισθεῖσα ὀλίγον πρὸς Ν. τῆς Βηθλεεμ μετὰ τὸν κατακλυσμόν.
Περὶ αὐτὴν ἔκειτο ἡ κοιλὰς *Μαυβή*, ἐν ἧ κατόικουν ὑπὸ τὰς σκη-
νάς οἱ πατριάρχαι Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ.

δ.) Ἡ *Περαία*, κειμένη μεταξὺ Ἰορδάνου πρὸς Δ. καὶ Ἀρ-
βίας πρὸς Α. περιελάμβανε τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἡμισυ τῆς φυ-
λῆς τοῦ Μανασσῆ, τὰς φυλάς τοῦ Γὰδ καὶ Ῥουβὴμ καὶ χώρας
τινάς κειμένας πρὸς Α. τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἀνηκούσας πρότερον
μὲν εἰς τὴν Ἀραβίαν, μετὰ ταῦτα δὲ εἰς τὴν Παλαιστίνην ἦσαν
δὲ αὗται ἡ *Τραχωῦτις*, ἡ *Ἰουραία*, ἡ *Ἀδμανίτις*, ἡ *Ἀμμω-
νίτις*, ἡ *Μωαβίτις* καὶ ἡ *Ἰδομαία*. Ἡ τελευταία ἐκτὸς τῶν
Ἐδωμιτῶν, καταγομένων ἐκ τοῦ Ἠσαῦ ἢ Ἐδὼμ, περιελάμβανε
καὶ τοὺς Ἀραλικήτας, ἀσπόνδους ἐχθροὺς τῶν Ἰουδαίων. Εἰς ὅ-
λας δὲ ταύτας τὰς χώρας ὑπάρχουσιν ὀλίγου λόγου ἄξιαι πό-
λεις· ἐπισημότεραι δὲ ἦσαν τὰ *Βόστρα*, εἰς τὴν Αὐρανήτιδα, μη-
τρόπολις τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τοῦ Σαπτίμου Σελήρου καὶ πατρίς τοῦ
αὐτοκράτορος Φιλίππου. *Ραββάθ Ἀμών*, μητρόπολις τῶν Ἀμ-
μωνιτῶν. *Ραββάθ Μωάβ* ἢ *Ἀριόπολις* (Ἐλ-Ράβα-Μαάβ), μη-
τρόπολις τῶν Μωαβιτῶν.

ε.) Ἡ *Γῆ τῶν Φιλισταίων*, παντοτεινῶν ἐχθρῶν τῶν Ἰουδαίων,
εἰς τοὺς ὁποίους ὑπετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Δαβίδ, κειμένη πρὸς Δ.
τῆς Ἰουδαίας κατὰ μῆκος τῆς περὶ τῆς Μεσογαίου θα-
λάσσης, διαιρετο εἰς πέντε στραταίεας, τῶν ὁποίων πρωτεύουσαι
ἦσαν *Ἀσκάλιον*, πρὸς Ν, ἡ ἰσχυροτέρα πόλις τῆς χώρας, πατρίς
τῆς Σεμιράμιδος καὶ τοῦ βασιλέως Ἡρώδου. Περὶ αὐτὴν φέρονται
τὰ λεγόμενα Ἀσκαλώνια (ρίζα βολβοειδῆς ὡς τὸ σκόροδον). *Γά-
ζα*, πρὸς Ν. παρὰ τὴν θάλασσαν, ἡ ἐπισημότερα τῶν πόλεων
τῶν Φιλισταίων, ἦτις ἀνέστη καὶ κατὰ τοῦ Κύρου καὶ κατὰ
τοῦ Ἀλεξάνδρου. *Ἀκκαρῶν*, ἐν ἧ ἐτιμᾶτο ὁ θεὸς Βεελζεβούβ. *Γέθ*,
πατρίς τοῦ Γολιάθ. *Ἀζώτος*, παρὰ τὰ ΝΑ. τῶν ἀνωτέρω ἐν τῷ

ἐν αὐτῇ ναῶ τοῦ Δαγὸν θέτουσιν οἱ Φιλισταῖοι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης.

ΑΡΑΒΙΑ.

"Ορια καὶ διαίρεσις"

§. 228. Ἡ χερσονήσος αὕτη, ἐκτεινομένη πρὸς Β. μέχρι τῆς Παλαιστίνης καὶ πρὸς τὰ ΒΑ. μέχρι τῆς Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας, διατηρήσασα μέχρι τῆς σήμερον τὰ αὐτὰ ὄρια, ἦτον ὄλιγον γνωστὴ μέχρι τῆς περὶ τὸ εἰκοστὸν ἔτος Π. Χ. ἐπὶ Αὐγουστοῦ γενομένης ἐκστρατείας τοῦ Αἰλίου Γάλλου, ὅστις κυριεύσας καὶ διακράσας πολλὰς πόλεις αὐτῆς ἄνευ οὐδεμιᾶς κατακτιήσεως ἐπέστρεψεν, ἀπολέσας μὲγα μέρος τοῦ στρατοῦ του ἐκ τῶν καμάτων καὶ τῶν ἀσθενειῶν. Διηρεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν γεωγράφων εἰς *Πετραίαν*, *Ἐδδαίμορα* καὶ *Ἐρημον Ἀραβίαν*.

α.) Ἡ *Πετραία Ἀραβία*, ὀνομαζομένη οὕτως ἐκ τῆς ἐπὶ βράχων κτισμένης πόλεως Πέτρας, ἔκειτο πρὸς Δ. ἐπὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ ἐκατοικεῖτο, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ § 227 ἐδ. δ' ἀναφερομένων λαῶν, ὑπὸ τῶν Ἀραβικῶν, τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀπογόνων τοῦ Ἰσραὴλ, υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ, καὶ τῆς Ἄγαρ, καὶ τῶν Μαδιανιτῶν, ἀπογόνων τοῦ Μαδιάν, υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Χεττούρας, περιλαμβάνουσα τὰς ἐρήμους *Φαράν* καὶ *Σίμ*, ἔθθα οἱ Ἰσραηλιταὶ περιπλανήθησαν 40 ἔτη μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον, καὶ ἰδίως τὴν τοῦ *Σινά*, κειμένην ἐπὶ τῆς ἐκ τῶν δύο κόλπων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης σχηματιζομένης χερσονήσου, τοῦ *Ἡρωπολίτου* καὶ *Ἐλανίτου*. Ὁ πρῶτος, ἐπὶ τῆς βορείου ἄκρας τοῦ ὀπίου ἐγενεῖν ἢ διὰ θαύματος διάβασας τῶν Ἰσραηλιτῶν, κείμενος πρὸς Δ. καλεῖται ἐκ τῆς Ἡρωπόλεως, καὶ ὁ δεῦτερος κείμενος πρὸς Α. ἐκ τῆς ἐν Ἀραβίᾳ πόλεως *Ἐλάνα*. Ἡ ἔρημος αὕτη περιελάμβανε καὶ τὰ διάστημα ὄρη *Σινά*, εἰς τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς ἔδωκε τοὺς νόμους του, καὶ *Χωρήθ*, εἰς τὸ ὅποιον ὤφθη Ἄγγελος Κυρίου πρὸς Μωϋσῆν ἐν πυρὶ φλογὸς ἐκ βάλτου, ὀδηγῶν αὐτὸν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς *Πέτρα* (Κράκ ἢ Ἀράκ), πρὸς Ν. τῆς Ἀσφαλτίτιδος, πόλις ματαίως πολιορκηθεῖσα ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ ἐπὶ Αὐγουστοῦ καθέδρα τοῦ βασιλέως τῶν Νεβαταίων, περικεκλεισμένη ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ ἀποτόμων βράχων καὶ ἰσχυρῶς ὠχυρωμένα *Βερελίκη* ἢ *Πύργουσαι* (Ἀκάζαχ ἢ Μινέτ-Ἰδαβῶδ, λιμὴν τοῦ χρυσοῦ), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἐλανίτου κόλπου, ὅθεν ἀπέπλευσαν τὰ πλοῖα τοῦ Σαλομῶντος διὰ τὴν γῆν τοῦ Ὄφειρ. *Μαδιάν*, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ *Σινά* καὶ *Χωρήθ*, μητρόπολις τῶν Μαδιανιτῶν καὶ πατρίς τοῦ Ἰσθῶρ, πενθεροῦ τοῦ Μωϋσέως, κειμένη κατὰ τινὰς *Ἡρωπολίτου* πρὸς Α. τοῦ Ἐλανίτου κόλπου.

β.) Ἡ *Εὐδαίμων Ἀραβία*, κατέχουσα τὸ νότιον μέρος τῆς χερσονήσου, ἔκατοικεῖτο ὑπὸ πολλῶν λαῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνοντο οἱ *Σαβαῖοι*, ἔθνος μέγα, πλούσιον καὶ δυναμικὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἱστορικοῖς διὰ τὴν πολυτέλειαν, κατοικοῦν γῆν εἰς ἄκρον εὐφορον ὀρειομένην καὶ δις τοῦ ἔτους. Ὁ λιθωνωτὴς, ἡ σμύρνα, ἡ χρυσόκονις, ἐν χρήσει οὖσα καὶ εἰς τὰ κοινὰ ἀγγεῖα, καὶ τὸ ἐμπόριον, ἔφερον εἰς αὐτὴν μεγάλα πλούτη ἀντικαταστάθენტα τανῦν διὰ τοῦ καφέ. Ἐπισημότεραι πόλεις *Σαβαί* (*Σαάδα*) πρὸς Ν. νομιζομένη ὅτι ἦτο καθέδρα τῆς βασιλείας *Σαβᾶ*, τῆς ἐλθούσης πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ *Σαλομώντος*. *Ἰάθριππα* (*Μεδίνα*), παρὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον. *Μακόραβα* (*Μέξα*), πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρου, θεμελιωθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Ἀβραάμ.

γ.) Ἡ *Ἔρημος Ἀραβία*, κειμένη πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ ἐκτεινομένη μέχρι τῆς Μεσοποταμίας, ἔκατοικεῖτο, ὡς σήμερον, ὑπὸ λαῶν νομαδικῶν, οἵτινες ὀνομαζόμενοι σκηνῖται ἐλήπτειον τοὺς ταξιδιωτάς ἐν αὐτῇ κατ'ὡκεί ὡσαύτως καὶ ἡ φυλὴ τῶν *Σαρακηῶν* ἢ ὀρθότερον *Αραρηῶν*, ἀπογόνων τοῦ Ἰσμαὴλ υἱοῦ τῆς Ἀγαρ, οἵτινες ἀδύνατοι κατ' ἀρχῆς κατεστάθησαν μετὰ ταῦτα τόσοι ἰσχυροὶ, ὥστε ἐπῆλθον ὅλον τὸ νότιον μέρος τῆς χερσονήσου.

Κ Ο Λ Χ Ι Σ.

Θέσις καὶ διαίρεσις.

§ 229. Ἡ *Κολχίς* (*Γεωργία*, *Δαχεστάν* καὶ *Σιρβάν*), κατέχουσα τὴν μεταξὺ *Εὐξείνου Πόντου* καὶ *Κασπίης* θαλάσσης χώραν, περιέλαμβανε τὴν ἰδίως *Κολχίδα*, τὴν *Ἰθυρίαν* καὶ τὴν *Ἀθβαρίαν*.

α.) Ἡ ἰδίως *Κολχίς*, ἐκτεινομένη κατὰ μῆκος τοῦ *Εὐξείνου Πόντου* καὶ οὖσα διάσπαστος διὰ τὴν ἐκστρατεῖαν τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ τὰ κατὰ τὴν *Μηδείαν*, διεβρίετο ὑπὸ τοῦ *Φάσιδος* (*Ριόν*), τὸν ὁποῖον ὑπελάμβανον οἱ ἀρχαῖοι ὡς φυσικὸν ὄριον μεταξὺ *Εὐρώπης* καὶ *Ἀσίας*, καὶ ὅτι ἐπήγαγεν ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐπισημότεραι πόλεις *Αἶα*, ἐπὶ τοῦ *Φάσιδος*, καθέδρα τοῦ *Αἰήτου*, πατὴρ τῆς *Μηδείας*, ἐν ἧ ὑπῆρχεν τὸ χρυσοῦν ἄερας, τὸ ὅποιον ἤρπασαν οἱ Ἀργοναυταὶ *Φάσις* (*Ψότι*), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ. *Κυταία*, πατρὶς τῆς *Μηδείας*. *Διοσκουριάς* καὶ μετὰ ταῦτα *Σεβαστοπόλις*, ἰπποικία *Μιλησίων*, ἐνεργούσα μέχρι ἐμπόριον μὲ τὰ γειτονεύοντα ἄγρια ἔθνη.

β.) Ἡ *Ἰθυρία*, κειμένη πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς *Κολχίδος*, *Φιόσιη*, ὡς λέγεται, ὑπὸ ἀποικίων Ἰθέρων ἐλθόντων ἐξ Ἰσπανίας περιεκυλισμένη δὲ ὑπὸ τοῦ *Καυκάσου* καὶ τοῦ *Ταύρου* καὶ περιλαμβανούσα εὐρύχωρα καὶ καρποφόρα πεδία ὑπῆρξε χρόνους τινὰς ἐμπορικὴ ἀποθήκη τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων, αἵτινες διὰ τοῦ Ὠξοῦ, τῆς *Κασπίης* θαλάσσης καὶ τοῦ *Κύσου* ποταμοῦ μεταφέροντο εἰς τὴν

Ευρώπην. Ἐπισημότερα πόλεις Ἀρμοζική (Ἀκαλτσίκη), ἐπὶ τοῦ Κύρου, ἢ ἰσχυρότερα πόλεις τῆς Ἰθέριας.

γ.) Ἡ Ἀλβάρια, κειμένη κατὰ μῆκος τῆς Κασπίας Θαλάσσης, θεωρεῖται ὡς κοιτὴ τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἀλβανῶν, μεταφερθέντων κατὰ πρῶτον διὰ τοῦ Περμπήτου εἰς τὴν Ἰλλυρίαν. Ἀλβάνη (Μιασαβάδ), εἰς τὰς εἰς τὴν Κασπίαν ἐκβολὰς τοῦ Ἀλβανοῦ ποταμοῦ (Σαρμούρ).

Α Ρ Μ Ε Ν Ι Α.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοὶ καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 230. Ἡ Ἀρμενία, διαικρούσα καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Κολχίδος, τῆς Ἰθέριας καὶ τῆς Ἀλβανίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου χωρίζοντος αὐτὴν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας, περὶ τῆς ὁποίας ἔγεινε λόγος, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσοποταμίας καὶ Ἀσσυρίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μηδίας. Ἡ χώρα αὕτη, ἐπὶ τῆς ὁποίας τίθεται ὁ εὐαίσιος Παράδεισος, καλύπτεται ὑπὸ πολλῶν ὄρεων, ἐπισημότερα τῶν ὁποίων εἶνε τὸ Ἄραράτ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθισεν ἡ Κίβωτος τοῦ Νῶε, τὰ Γορδουαῖα ἢ Καρδούχια, ἐπὶ τῶν ὁποίων πολλὰ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των ὑπέστησαν οἱ ὑπὸ τοῦ Εἰσοφῶντος ὀδηγούμενοι Ἕλληνες. Ἐκ τῶν ὄρεων τούτων παγάζουσι ὁ Εὐφράτης, ὁ Τίγρης καὶ ὁ ὄρητικὸς Ἀράξης. Ἐπισημότεραι πόλεις Τυγγανόκετρα (Σέρτ), ἐπὶ τίνος ὄρους πρὸς Ν. τῆς Ἀρμενίας, τῆς ὁποίας ἦτο δευτέρα μητρόπολις, κτισθεῖσα ἢ μᾶλλον κωλοπιθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Τυγγίνου καὶ καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Λουκούλλου. Ναξούα-αρα (Ναξιβάν), εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀράξου, ἢ πρώτη μετὰ τὸν κατακλυσμὸν κτισθεῖσα πόλις. Ἀρτάξατα (Ἀρδέκ), ἐπὶ τοῦ Ἀρπᾶσου ποταμοῦ χυνομένου εἰς τὴν Ἀράξην, ἰκανὸν χρόνον μητρόπολις τῆς Ἀρμενίας, κατὰ συμβουλήν τοῦ Ἀντίβα κτισθεῖσα.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ.

Ὅρια καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 231. Ἡ Μεσοποταμία (Διὰρθεκίρ), παριστάνουσα καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματός της τὴν μεταξὺ ποταμῶν θέσιν της περιλαμβά-νετο μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος, ἔχουσα πρὸς Β. τὴν Ἀρμενίαν, πρὸς Δ. τὴν Συρίαν, πρὸ Α. τὴν Ἀσσυρίαν, καὶ πρὸς Ν. τὴν Ἀραβίαν καὶ Βαβυλωνίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐχωρίζετο διὰ τῶν Μηδικῶν τευχῶν κτισθέντων ὑπὸ τῆς Σεμίραμιδος. Ἐπισημότεραι αὐτῆς πόλεις ἦσαν Κάρβαι καὶ εἰς τὴν Παλαιὰν Χαρβάν, ἐν ἧ ὁ Πάρθου ἐφόρευσε τὸν Κράσσον μετὰ 20 χ. στρατιω-τῶν καὶ συνέλαβον 10 χ. αἰχμαλώτων. Κούραβα, ἐρείπιον πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, ἐνθα συνεκροτήθη τὸ 401 Π. Χ. με-

ταξὺ Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος καὶ Κύρου τοῦ νεωτέρου διάσημος μάχη, καθ' ἣν ἔπεσον ὁ δεύτερος βοηθούμενος ὑπὸ τῶν 13. χ. Ἑλλήνων Ῥέσσαϊρα (Ῥάξ-Ἄϊν), ἐπὶ τοῦ Ἀβδόρρα (Καβούρ, πόλις ἀρχαιοτάτη. Ἔδεσσα ἢ Καλλιπόρρα (Ὀρφα), ἐλίγον μακρὰν τοῦ Εὐφράτου, πόλις ἀρχαιοτάτη θεμελιωθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Νεμβρόδ. Νισαθίς, πρὸς τὰς παγὰς τοῦ Μυγδορίου, ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρτιόχεια ἐν Μυγδορία, ἧτις ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Τραϊνοῦ μαχόμενου κατὰ τῶν Πάρθων.

ΑΣΣΥΡΙΑ.

Ὅρια καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 232. Ἡ ἰδίως Ἀσσυρία (Κουρδιστάν), ὀνομαζομένη ἐξ Ἀσσοῦρ, υἱοῦ τοῦ Χάμ, καὶ ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ἀρμενίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Μεσοποταμίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βαβυλωνίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μηδίας, δεῦν πρέπει νὰ συγγένηται μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ἀσσυρίας, ἧτις ἐξετείνετο ἐφ' ὅλης σχεδὸν τῆς Ἀσίας. Ἐπισημότεραι πόλεις Νίνος ἢ Νινευή, ἐρίπειον ἐπὶ τοῦ Τίγρητος, πόλις ἀρχαιοτάτη, κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ Ἀσσοῦρ. Αὕτη, τὴν ὁποίαν καθ' ὑπερβολὴν μεγαλύνουσι, ἀποδίδοντες αὐτῇ 18. λευγ. περίμετρον, ἦτο πρωτεύουσα τῆς Ἀσσυρίας καὶ διάσημος διὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἰωανᾶ, δι' ἧς οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦλθον εἰς μετάνειαν. Ἀρβηλα (Ερβίλ) πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, διάσημος διὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀλεξάνδρου συγκροτηθεῖσαν εἰς τὴν μικρὸν ἀπέχουσαν κόμην Γαυράμηλα, καθ' ἣν κατετροπώθησαν τὰ Περσικὰ στρατεύματα.

ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.

Ὅρια καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 233. Ἡ Βαβυλωνία, τῆς ὁποίας τὸ νότιον μέρος ὀνομάζετο Χαλδαία (Ἰρακαραβί), ὄριζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσοποταμίας καὶ Ἀσσυρίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς ἐρήμου Ἀραβίας, ἧτις μετὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἀπετέλει καὶ τὰ πρὸς Ν. ὄρια, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σουσιανῆς, περιλαβνοῦσα καὶ τὴν καλλιὰδα Σεργάρ, ἐξ ἧς διεσπάρη τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς ὅλην τὴν γῆν. Αὐτόθι ἐλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς ἡ ἀστρονομίας, εἰς ἣν οἱ Χαλδαῖοι ἔκαμαν μεγάλας προόδους. Ἐπισημότεραι πόλεις Βαβυλὼν, ἐρίπειον ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, πόλις ἐκ τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων, ἧτις κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βήλου καὶ τοῦ Νεμβρόδ καὶ κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Σεμίραμιδος καὶ τοῦ Ναβουχοδονόσωρος ἦτον διάσημος διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Ἰουδαίων, τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου,

τοὺς κρεμαστοὺς κήπους, ἐν τῶν ἐπτὰ θουμάτων, καὶ τὸν τάφον τοῦ Βάλου, πύργον ὑψηλὸν ἔχοντα ὑπὲρ τὰς 12 λευγ. περίμετρον. *Σελεύκεια*, ἦτις, κτισθεῖσα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τίγρητος ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικατόρος, ἐταπεινώσε τὴν Βαυλὸν καὶ καταστάσα μητρόπολις τοῦ Βασιλείου εἶχε περί τὰς 600 χ. κατ. Κτησιφῶν (Ἀλ-Μαδαίν), ἀνεγερθεῖσα ὑπὸ τῶν Πάρθων ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ἐπένεγκε τὴν παρακμὴν τῆς ἀνωτέρω καὶ κατέστη μητρόπολις τοῦ Παρθικοῦ βασιλείου ἐκ τῶν ἐρείπειων τῶν ἀνωτέρω πόλεων ἐκτίσθη μετὰ ταῦτα τὸ *Βαυδάτι*.

ΜΗΔΙΑ

Ἔθνη, ποταμοὶ καὶ ἐπισιμότεραι πόλεις.

§ 234. Ἡ *Μηδία* (Ἰράν Ἀτζεμί), ὁρίζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Κασπίης Θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἀσσυρίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σουσιανῆς καὶ τῆς Ἰδίας Περσίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἀρίας, καὶ τῆς Ὑκρασίας, καὶ οὖσα ψυχρὰ καὶ ὀρεινὴ διερρεῖτο εἰς δυτικὴν καὶ ἀνατολικὴν καὶ διεδρόετο ὑπὸ τοῦ Ἰόνου (Καυσοῦ), τὸν ὁποίον ὁ Κῦρος διήρπασεν εἰς 390 ὄχθητάς. Ἐπισιμότεραι πόλεις *Ἐκβάτανα* (Αραδάν), πλάσιον τοῦ ἔρους Ὀρόντου (Αλβένδ), πόλις μεγάλη, μητρόπολις τῆς Μηδίας καὶ μετὰ ταῦτα μία τῶν τεσσάρων μητροπόλεων τῆς Περσικῆς αὐτοκρατορίας. *Ράγαι* (Ράϊ), πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἦτις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Νίνου, ἦτο δευτέρα πόλις τῆς Μηδίας καὶ ἕκατο παρ' αὐτὴν τὸ 10 λευγ. μῆκος ἔχον στενὸν τῶν *Κασπίων Πυλῶν*, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Παρθυαίαν. *Ἐκατόμυλος* (Δαμ-χάν), εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν ἐρήμων, ἰκανὸν χρόνον μητρόπολις τῶν κατοικοῦντων ἀρκτικώτερον Πάρθων. *Ἐκβάτανα τῶν Μάγων* (Γουερδέν), πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δαρείου διὰ τοὺς μάγους, οἵτινες ἐσχλημάτιζον τὴν ἱερατικὴν κλάσιν, ὡς οἱ Λευῖται παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ ἐθεωροῦντο παρὰ Πέρσας καὶ Μήδους ὡς οἰωνοσκόποι καὶ ὄνειροκρίται καὶ οἱ μόνοι ἐπιστήμονες καὶ ἐγκρατεῖς πάσης σοφίας καὶ πραγματικῆς γνώσεως, συμβουλευόμενοι πολλὰκις καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν.

ΣΟΥΣΙΑΝΗ.

Ἔθνη καὶ ἐπισιμότεραι πόλεις.

§ 235. Ἡ *Σουσιανή* (Κουζιστάν), ὁρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μηδίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βαβυλωνίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Περσίας, ἐκ τῆς ὁποίας ἐχωρίζετο διὰ τοῦ Ὀροσάτιος (Ἀβ-Χιρίν) ἐκβάλλοντος εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον. Ἐπισιμότερος μὲν πατρίδις τῆς χώρας ἦτον ὁ *Πασιτίγρης*, τὸν ὁποίον ἐπλευσεν ὁ στόλος τοῦ Νεάρχου, ναυάρχου

τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, πόλις δὲ τὰ Σούσα (Σούς), ἥτις κειμένη εἰς τινα εἰσόδον μεγάλης κοιλάδος ἦτο μητρόπολις τῆς Σουσιανῆς καὶ μία τῶν τεσσάρων τῆς Περσίας καὶ χειμερινή κατοικία τῶν βασιλέων φυλασσόντων ἐν αὐτῇ μέγα μέρος τῶν θησαυρῶν τῶν, τοὺς ὁποίους ἐκυρίευσεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Ἐν αὐτῇ ἔλαβη χώραν ἡ ἱστορία τῆς Ἐσθῆρ, καὶ ὁ Δανιὴλ, τοῦ ὁποῦ αὐτό κόμη φαίνεται ὁ τάφος, εἶδε τὰς προφητικὰς του ὀπτασίας. Τὸ κλίμα τῆς χώρας, ἐν μέρει κεκαλυμμένης ὑπὸ ἐλῶν, ἦτο θερμῶτατον, τῆς δὲ πόλεως, τῆς ὁποίας ἡ περίμετρος ἦτον 420 σταδίων, ἡ ἀκρόπολις ἐκαλεῖτο *Μεγατόριον*.

Π Ε Ρ Σ Ι Α.

Ὅρια καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 236. Ἡ *Περσίς* (Φαρσιστάν), ὀνομαζομένη εἰς τὴν Π. Γραφὴν *Εὐλάμ*, ἦτον ἐπαρχία τοῦ ἐκτεταμένου ὀμωνύμου βασιλείου τοῦ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καταστραφέντος καὶ ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μηδίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Σουσιανῆς, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Καρμανίας. Ἐπισημότεραι πόλεις *Περσέπολις*, ἐρείπιον πλείστον τῆς Σχυρᾶς, μητρόπολις τῆς Περσίας, ἔχουσα μεγαλοπρεπὲς παλάτιον πυρποληθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὁποῖον τὰ λείψανα σήμερον ὀνομάζονται *Κίρκ-Μιράρ*, ἔχουσι αἱ τεσσαράκοιτα στήλαι. Πρὸς Δ. τῆς Περσέπολεως ὑψοῦτο τὸ *Βασιλικὸν Ὅρος* (Ναχ-Ρουστάν), εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν οἱ τάφοι τῶν βασιλέων τῆς Περσίας. *Πασαργάδα* (Πασά), ἐν ἧ ὑπῆρχεν ὁ τάφος τοῦ Κύρου καὶ ἐκῆ ἐνώπιον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὁ Κάλανος, Βραχμᾶν Ἰνδὸς ἢ γυμνοσοφιστής.

Κ Α Ρ Μ Α Ν Ι Α.

Ὅρια, ποταμοὶ καὶ ἐπισημότεραι πόλεις.

§ 237. Ἡ *Καρμανία* (Κερμάν καὶ Λαριστάν) ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ ἐκτεταμένων ἐρήρων, ἐν αἷς ὁ μὲν Κύρος καὶ ἡ Σαρδάρμις ἀπώλεσαν τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ στρατοῦ των θελήσαντες νὰ τὰς διαβῶσιν, ὁ δὲ στρατὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπέστη ὄχι ὀλίγα δεινὰ, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Περσίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Γεδρωσίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τὴν παραλίαν τῆς ὁποίας κατόικουν οἱ Ἰλθουσαγοί. Ἐπισημότερος μὲν ποταμὸς ἦτον ὁ *Ἀραμίς* (Μίνας), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁποῦ ὁ Νέαρχος ἐνεώληκσε τὸν στόλον πρὸς ἀνάπαυσιν τοῦ στρατοῦ του, μητρόπολις δὲ *Καρμάνη* (Κερμάν), εἰς τὸ κέντρον.

Ἐπισημότεραι τῶν ἐν τῷ Καρμανικῷ κόλπῳ (Ὀρμούζιαις πορθμός) νῆσοι ἦσαν *Ὀύρακτα*, ἐν ἧ ἔκειτο ὁ τάφος τοῦ Ἐρυθρα, ἐξ

οὐ ὠνομασθη καὶ ἡ Θάλασσα, καὶ ὠνομασθη (Ὀρμούζην), πρὸς τὰ ΒΑ.
ΥΡΚΑΝΙΑ.

Θέσις καὶ διαίρεσις.

§ 239. Ἡ Ὑρκανία (Μαζανδερὰν), κειμένη πρὸς Α. τῆς Μηδίας, ἐξετείνετο ἐπὶ τῶν νοτίων καὶ ἀνατολικῶν περσικῶν τῆς Κασπίας Θαλάσσης, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ γῆρσι ὠνομαζόντο Ὑρκανία θάλασσα πρὸς Ν. δὲ ὠρίζετο ὑπὸ τῆς Ἀρίας καὶ ἐκτεταμένων ἐρήμων, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σογδιανῆς καὶ Βακτριανῆς, οὗσα εὐφοροτάτη καὶ περιλαμβάνουσα τὰς ἐξῆς γῆρας.

α.) Τὴν Ἀσταβηρην, πρὸς Α. τῆς Κασπίας Θαλάσσης, ἐν ἣ ἔκειτο ἡ Ἀρκασία, πρώτη μητρόπολις τοῦ Παρθικοῦ βασιλείου, ἣτις θεμελιωθεῖσα τὸ 250 Π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ἀρσάσου καὶ ἰκανὸν χρόνον ἀντιταχθεῖσα κατὰ τῶν Ῥωμαίων κατεστράφη τὸ 227 Μ. Χ. ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταβάνου.

β.) Τὴν Παρθουαίαν, κοιτίδα τῶν Πάρθων, τῶν ὁποίων μετὰ ταῦτα ἡ ἐξουσία ἐξετάθη καὶ πολὺ πέραν τῶν ὁρίων τῆς γῆρας. Νισαία, πρὸς τὸν Ὄχρον, μητρόπολις καὶ ταφεῖον τῶν βασιλέων.

γ.) Τὴν Μαργιανήν (μέρος τοῦ Κορασάν), τῆς ὁποίας ἐχούσης γῆν ἐξόχου γονιμότητος, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Ἀντιόχεια ἡ ἐπὶ Μάρω, ἣτις ὠνομαζομένη πρότερον Ἀλεξάνδρεια ἀπὸ τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, κῆξίθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Σωτήρος καὶ κατέστη πόλις ἀξιόλογος.

Α Ρ Ι Α.

§ 240. Ἡ Ἀρία (Ἐράτ), κειμένη πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ὑρκανίας, διεσχίζετο ὑπὸ τοῦ Παρπαμίσου ὄρους, τὸ ὁποῖον οἱ περὶ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ὠνόμασαν Καύκασον καὶ ἐθεώρησαν ὡς κλάδον τοῦ Ταύρου. Ἐπισημότεραι πόλεις Ἀρτακόσταν, ἡ Ἀρία (Φουγενδὴ), ἐπὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Ἀρίου (Ἐρι-ρόδδ), μητρόπολις. Ἀλεξάνδρεια (Ἐράτ), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Δ Ρ Α Γ Γ Ι Α Ν Η.

§ 241. Ἡ Δραγγιανὴ (Σιγιστάν), κειμένη πρὸς Ν. τῆς Ἀρίας, εἶχε μητρόπολιν τὴν Προσθασίαν (Ζαράγγη). ἣτις ἔκειτο πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς λίμνης Ἀρίας (Ζεράγγη). Οἱ δὲ Δράγγαι κάτοικοι αὐτῆς, περρίζοντες τὰ ἄλλα, ἐσπίνιζον μὲν οἶνου, εὐμοίρουν δὲ κασιτέρου.

Α Ρ Α Χ Ω Σ Ι Α.

§ 242. Τῆς Ἀραχωσίας (Κανδγαρ), κειμένης πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Ἀράχωτος (Ῥοκάγη), μητρόπολις, ἣτις κειμένη πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ ἑμῶν ὀνομαζομένου ποταμοῦ, ἐκτίσθη Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Παιδείας

ὡς λέγεται, ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος, Ἀλεξάνδρεια (Σκανδαρία Ἀροκάγης), ἦτις ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ (Λώρης), ποταμοῦ τοῦ Ἐτυμάνδρου (Ἐλμενδρος), ὅστις χύνεται εἰς τὴν Ἀρίαν λίμνην.

ΓΕΔΡΩΣΙΑ.

§ 243. Τῆς Γεδρωσίας (Βελουδαχιστάν), ἐκτεινομένης πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω κατὰ μῆκος τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ κατοικοῦμένης κατὰ τὰ παράλια ὑπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Πούρα, μητρόπολις, πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Καρμασίας, καὶ Καρασίδα (Τίζη).

ΣΟΓΔΙΑΝΗ.

§ 244. Τῆς Σογδιανῆς (Μεγάλη Βουχαρία), κειμένης πρὸς Α. τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ περιλαμβανούσης τὴν Ὠξιαρὴν λίμνην (Ἀράλη), ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Μαρακάνδα (Σαμαρκάνδη) ἐπὶ τοῦ Πολιτιμήτου (Σόγδης), μητρόπολις, ἐν ἧ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφόνευσε τὸν Κλείτον, καὶ διάσημος καθέδρα κατὰ τὸν ἰδ. αἰῶνα τοῦ Ταμερλάνου, ὅστις τὴν εἶχε μίαν τῶν ὠραιότερων πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, Κυρέσχατα (Κοδιένδη), ἣτις κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κύρου ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἰαξάρτου, ἐκυριεύθη καὶ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐν ἀνατολικώτερον ἐκτίσθη τὴν πόλιν Ἀλεξάνδρεια. Ἐπὶ τοῦ Ἰαξάρτου ὑπῆρχον βωμοὶ τοῦ Βάγκου, τοῦ Ἡρακλέους, τῆς Σεμιράμιδος, τοῦ Κύρου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, μέχρι τῶν ὁποίων περιωρίζοντο αἱ κατακτήσεις αὐτῶν. Ναύτακα (Καρχέν), παρὰ τὴν Ὠξον, ἐν ἧ συνελήφθη Βήσσος ὁ φονεὺς Δαρείου τοῦ Κοδομάνου. Βορειοδυτικώτερον κείται ἡ Πέτρα τοῦ Σισιμήθρου, φρούριον, εἰς τὸ ὅποιον ὁ Ἀλέξανδρος συνέλαβε τὴν Ῥωξάνην, τὴν ὁποίαν μετὰ ταῦτα ἔλαβεν εἰς γυναῖκα. Δὲν πρέπει δὲνὰ συγχέεται μετὰ τῆς Πέτρας τοῦ Ὠξου ἡ Σογδιανῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκυριεύσεν, καὶ τοι ἐσχυροτάτην ἐκ φύσεως, μαχόμενος μετὰ 300 Μακεδόνων ἐναντίων 30 χ. στρατηγεύοντος τοῦ Ἀριμάξου.

ΒΑΚΤΡΙΑΝΗ.

§ 245. Τῆς ἰδίως Βακτριανῆς (Τοκαραιστάν), κειμένης πρὸς Ν. τῆς Σογδιανῆς, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Βάκτρα ἢ Ζαριόπολις (Βάκλα), μητρόπολις τῆς Βακτριανῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Νινός, βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας, ἐκυριεύσεν διὰ τῆς ἀνδρίας τῆς Σεμιράμιδος, τὴν ὁποίαν καὶ μετὰ ταῦτα ἐνομοθῆθη. Ἀλεξάνδρεια ἢ Ἀρτιάχεια, ἐν ἧ ἐφυλάττοντο οἱ Ῥωμαῖοι αἰχμάλωτοι, τοὺς ὁποίους οἱ Πάρθοι ἔλαβον πολεμοῦντες, κατὰ τοῦ Κράσσου.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΣΑΡΜΑΤΙΑ.

§ 246. Ἡ Ἀσιατικὴ Σαρματία ἐξετείνετο πρὸς Β. τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τοῦ Καυκάσου ἀπὸ τοῦ Ταυρίδος καὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης πρὸς Δ. μέχρι τῆς Κασπίης θαλάσσης καὶ τῆς Σκυθίας πρὸς Α., τὰ δὲ πρὸς Β. ὄρια αὐτῆς παρὰ τῆς ἀρχαίας ἦσαν ἄγνωστα. Ἀντιστοιχοῦσα δὲ τανῶν εἰς μέγα μέρος τῆς Κιρκασίας καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Καυκάσου τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν, διεδρέετο ὑπὸ τοῦ Ταυρίδος, τοῦ Ῥᾶ (Βόλγης) καὶ τοῦ Ὑπίαιος. Γνωστότεροι δὲ λαοὶ αὐτῆς ἦσαν οἱ Ἄλανοι, οἵτινες ἐνωθέντες μετὰ τῶν Οὐνῶν εἶνε ὀνομαστοὶ διὰ τὰς εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπιδρομὰς των κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας καὶ ἔξω πλανίτην βίον, ὡς οἱ Σκύθαι, ἐκ τῶν ὁποίων δοξάζεται ὅτι κατάγονται.

ΣΚΥΘΙΑ.

§ 247. Σκυθίαν οἱ παλαιοὶ ἐκάλουσαν τὴν πρὸς Β. τῆς Ἀσίας κειμένην χώραν, τὴν ὁποίαν διήρουν εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ἰμάου καὶ εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ Ἰμάου Σκυθίαν. Γνωστός δὲ παρ' αὐτοῖς ποταμὸς τῆς χώρας ἦτον ὁ Ἰαξάρτης, τὸν ὁποῖον οἱ μὲν Σκύθαι ἐκάλουσαν Σιλαρ, οἱ δὲ περὶ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἐξέλεβον ὅτι ἦτον ὁ Τάναϊς.

α.) Τὴν ἐντὸς τοῦ Ἰμάου Σκυθίαν τὴν πρὸς Α. τῆς Κασπίης θαλάσσης κατόικουν οἱ Μασσαγέται, τοὺς ὁποίους ὁ Κῦρος διὰ πολλῶν πολέμων δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποτάξῃ. Λέγεται περὶ αὐτῶν ὅτι ἐφόνευον τοὺς προδεηράτας τὴν ἡλικίαν γέροντας καὶ ἔτρωγον τὰς σάρκας των. Οἱ Σάκαι, πρὸς τὰ ΝΔ. τῶν ἀνωτέρω, ὑπὸ τῆς βασιλείας τῶν ὁποίων Ταυρίαι, πολέμων ὁ Κῦρος, νικᾶται καὶ ἡ κεφαλὴ του εἰς ἀσπὸν αἵματος ἐμπαίχεται. Οἱ Ἰσσηδῶνες, οἵτινες εἶχον τὴν αὐτὴν φροσρὰν συνήθειαν μετὰ τοὺς Μασσαγέτας. Οἱ Ἀργιπλαῖοι, οἵτινες γείτονες ὄντες τῶν Ἰσσηδῶνων καὶ Μασσαγετῶν κατόικουν εἰς τοὺς πρόποδας ὑψηλῶν ὄρεων καὶ ἦσαν ἀσκηταὶ τῶν θρησκευτικῶν καὶ δικαστικῶν τῶν γειτόνων των. Φαίνεται ὅτι ὅλοι οὗτοι οἱ λαοὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἦσαν ἱκανῶς γνωστοὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἐσύχναζον εἰς τὰς θαλάσσας των καὶ εἶχον μετ' αὐτῶν ἑμπορικὰς ἐπιτιξίτας.

β.) Εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ Ἰμάου Σκυθίαν (Μίχα Τιβέτ καὶ Καλμουχία), ἀμυδρῶς γνωστὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας, περιλαμβάνετο ἡ Κασία χώρα, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἔμεινεν εἰς τὴν Κασγάρην, καὶ ἡ Ἀδξακία, ἣτις φαίνεται ὅτι εἶνε ἢ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἀξου χώρα ἢ πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Κασγάρης.

ΣΗΜ. Ἡ Σαρματία, μετὰ τὴν ἐπίσημὴν ἐμπεριέλιξιν εἰς Ἕλληνας καὶ ἐκ τῆς ὁποίας μεταφέρτετο ἡ Σαρματία.

τὸ βάρος τοῦ χροῦτοῦ, φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐκτὸς τοῦ Ἰνδοῦ Συνα-
 τίας, ἀλλὰ τινὲς γεωγράφοι τὴν θέτουσιν εἰς τὸ μικρὸν Τιβῆν, συγχέοντες αὐτὴν
 μετὰ τὴν χώραν τῶν Ἰσσηδῶν, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα ἦτον ἡ Ἰσσηδῶν (πιθι-
 νῶς ἡ Ἰσπερδῶν), ἐνῶ πρωτεύουσα αὐτῆς ἦτον τὰ Σῆρα (Σερναγάρη ἢ Κασμίρια).

ΙΝΔΙΚΗ.

Ἔθνη, ἐπισημότεροι ποταμοὶ καὶ διαίσεις.

§ 248 Ἡ Ἰνδική, ἥτις ὠνομάσθη αὕτως ἐκ τοῦ διαζέοντος
 αὐτὴν Ἰνδοῦ ποταμοῦ, πρὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦτον
 παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀμυδρῶς γνωστὴ, ἀν καὶ διασχυρίζονται τινες
 ὅτι πρὸ αὐτοῦ ὁ Βάκχος καὶ ὁ Ἡρακλῆς τὴν εἶχον κατακτήσει.
 Γνωρίζομένη δὲ ἀτελέστατα καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἰα-
 νὸν χρόνον, ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Ἡρωιδῶν ὄρεων (Ἡρακλῆα),
 πρὸς Δ. ὑπὸ Σινθικῶν λαῶν καὶ τῆς Ἀραχωσίας καὶ Γεδρωσίας,
 πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς χώρας τῶν
 Σινῶν. Ἐπισημότεροι αὐτῆς ποταμοὶ ἦσαν ὁ Ἰνδὸς καὶ ὁ Γάγ-
 γης· εἰς τὸν Ἰνδὸν χύνονται ὁ Ἰνδοῦσις, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁποίου
 ὁ Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τὸν Πῶρον τολμήσαντα νὰ τοῦ ἐμποδίσῃ
 τὴν διάβασιν καὶ κατεσκευάσεν ἐκ τῶν τὰ παρακείμενα ὄρη κα-
 λυπτουσῶν ἐλατῶν τὰ πλοῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπιβίβασθεις κα-
 τέβη εἰς τὸν Ὠκεανόν, καὶ ὁ Ἰνδοῦσις, τὸ τέρμα τῶν κατακτή-
 σεων τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα διηρεῖτο ὑπὸ
 τῶν δύο μεγάλων ποταμῶν τῆς εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ, εἰς
 τὴν ἐντὸς τοῦ Γάγγου, καὶ εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ Γάγγου Ἰνδικήν.

α.) Ἡ ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ Ἰνδική (μέρος τοῦ Καθούλ καὶ τοῦ
 Βελουδοχιστῶν) ἐκατοικεῖτο ὑπὸ πολυαριθμῶν λαῶν ὑποκειμένων
 ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν ἐνδοτέρω λεγομένων Ἰνδῶν, μεταξὺ τῶν
 ὁποίων διεκρίνοντο οἱ Ἀσσακηροί, λαὸς ἰσχυρὸς κατοικῶν πρὸς
 τὰ ΒΑ. καὶ ἔχων μητρόπολιν τὰ Μάσσαγα (Ἀχναγάρ), τὴν ὁ-
 ποίαν πολιορκῶν ὁ Ἀλέξανδρος βραρέως ἐπληρώθη, ἀλλ' ἐπὶ τέ-
 λους κυριεύσας αὐτὴν καὶ φρονεύσας τοὺς κατοίκους τῆς ἐσύστησεν
 ἐν αὐτῇ ἀποικίαν.

ΣΗΜ. Εἰς τὴν αὐτὴν χώραν ὑπῆρχε καὶ ἡ Ἄ ο ρ ο ς, βραχὸς ὄψιλος, ἐπὶ τῆς
 κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἦτον ὄψιλην φρούριον, τὸ ὅποιον ὁ μὲν Ἡρακλῆς δὲν ἠδυνήθη
 νὰ κυριεύσῃ, ὁ δὲ Μίγκας Ἀλέξανδρος μετὰ ἐπίμονον ἀντίστασιν ἐκυριεύσε. Ν ὄ
 σ α ἡ Δ ι ο ν ο σ οῦ π ο λ ι ς (Ναχόσα), ἐπὶ τοῦ Κ ω ρ ῆ ν ο ς, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ
 Διούσου, ὅστις ἐλατρεύετο ἐν αὐτῇ. Πολιτοπολεῖς (Αχχόβα), κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ
 Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τοῦ δυτικωτέρου βραχίονος τοῦ Ἰνδοῦ. Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ Ἀ ι
 μ ῆ ν, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ στόλος τοῦ Νεάρχου διέτριβε τεσσαρῆκοντα πέντε ἡμέρας.
 Η ἄ τ α λ α (Βραμναβάδη), ἐπὶ γωνίᾳ τὴν ὁποίαν σχηματίζει ὁ Ἰνδὸς δια-
 ρεόμενος εἰς δύο κυριωτέρους βραχίονας, μητρόπολις τῆς Παταληνῆς νήσου σχη-
 ματιζομένης ὑπὸ τῶν δύο διακρίνων τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ· ἐντεθεῖεν ἀνεχ-
 ρησεν ὁ Νεάρχος διὰ τὴν Βαβυλωνίαν.

β.) Τῆς ἐντὸς τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς, κειμένης μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ
 καὶ τοῦ Γάγγου (τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Καθούλ καὶ τὸ Ἰνδο-
 στῶν) ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Τάξιλα, ἐκ τῶν ἐπισημωτέ-
 Φηφιοποίηθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ρων καὶ πλουσιωτέρων τῆς Ἰνδίας πόλιν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ Ἀλέξανδρος διέβη τὸν Ἰνδόν. *Βουκεράλεια*, ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ περιφήμου ἵππου Βουκεράλα καὶ μετὰ ταῦτα καθέδρα τοῦ Πύρου. *Νίκαια*, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου μετὰ τὴν κατὰ τοῦ Πύρου νίκην του. *Παλιμποθρα* (Πατελπουτέρη), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Γάγγου, μητροπόλις ἰσχυροῦ βασιλείου θεμελιωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰνδοῦ Σανδρακῆτα, ὄπαδοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Αὐτοῖσι ὑπάρχουσιν ἡ χώρα τῶν Ὀξυδρακίων, ἔθνος μαχίμου, ἡ Πανδιονίς, φέρουσα τὸ ὄνομα Πανδίωνος βασιλέως τῆς χώρας, ἣτις ἀπολύει πρὸς Ν. παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Κομορῖα (Κομορῖνον), καὶ ἡ χώρα τοῦ Δαχινάδαδου (Δακάν), λαοὶ Ἰνδικοί. Πρὸ Ν. τῆς Ἰνδίας θέτουσι τὴν νῆσον Γαπροβάνην (Κεϋλάνη) ἀνακλυθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔλιγον μετὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος· εἰς δὲ τὴν Ρώμην ἔργινι γνωστὴ ἐπὶ Κλαυδίου διὰ τινος περιγραφῆς, ἣν ἔδωσαν εἰς τὴν Ρώμην πρέσβεις ἀποσταλμένοι ὑπὸ τινος τῶν ἡγεμόνων τῆς νήσου.

γ'. Ἡ ἐκτὸς τοῦ Γάγγου Ἰνδία (μέρος τοῦ Τιβέτ καὶ ἡ Πέραν Ἰνδία) ἦτον ἐτι πλέον ἀγνωστος. Ἀξία δὲ προσοχῆς χώρα αὐτῆς ἦτον ἡ *Χρυσὴ Χερσόνησος* (Μαλάκκα), κειμένη μεταξὺ τοῦ Γαγγητικοῦ κόλπου πρὸς Δ. καὶ τοῦ Μεγάλου κόλπου (Σιαμικὸς) πρὸς Α.

ΧΩΡΑ ΣΙΝΩΝ.

§ 249. Ἡ Σινική χώρα (βασίλειον τοῦ Σιάμ καὶ Ἀνάμ), γνωστὴ παρ' ἀρχαίους μόνον κατὰ τὸ ὄνομα, περιελάμβανε τὰς πρὸς Α. τοῦ Μεγάλου κόλπου χώρας (Σιαμικὸς). Οἱ Σίνοι κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ὠνομασθησαν οὕτως ἐκ τῶν Σινῶν, οἵτινες κατόικισαν κατὰ πρῶτον τὴν Σηρικὴν καὶ μετὰ ταῦτα τὸ 236 Μ. Χ. εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν ταύτην, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι οἱ παλαιοὶ ἔσπερον τὰ Σηρικά λεγόμενα ὑφάσματα.

ΛΦΡΙΚΗ ἢ ΛΙΒΥΗ.

Ὅρια καὶ διαίσεις.

§ 250. Οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὄνομα Ἀφρικὴ ἀπέδιδον ἰδίως εἰς τὰς Ἑρρηθονικὰς χώρας, τὸ δὲ ὄνομα *Λιβύη*, γενικώτερον εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς χώρας, ὅσας ἐπὶ τῆς χερσονήσου ταύτης ἐγνώριζον. Ὁρίζετο δὲ ὑπὸ τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδείρων καὶ τῆς Μεσογαίου πρὸς Β, ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Δ, ὑπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Εὐβοῆς Θαλάσσης πρὸς Α, τὰ δὲ πρὸς Ν. ὅρια αὐτῆς ἦσαν ἀγνωστα. Αἱ γνώσεις λοιπὸν αὐτῶν πρὸς Δ. μὲν δὲν ἐξετείνοντο πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου Κέρας Νότου καλουμένου (Σιδεράκλεονης ἢ Ρόξον), καὶ πρὸς Α. πέραν τοῦ

Πράσου (ἀκρωτ. Δέλγαδον ἢ Βράβα). Διηρείτο δὲ εἰς ἕξ μεγά-
 λας χώρας, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Λιβύην, τὴν ἰ-
 δίως Ἀφρικὴν, τὴν Νομβιδίαν καὶ τὴν Μαυριτανίαν.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

§ 251. Ἡ Αἴγυπτος, ἣτις εἰς μὲν τὴν Ἡλιακὴν καλεῖται *Μισ-
 ραίμ*, Τουριστι δὲ *Μισαίρι*, περιελάμβανε κοιλιάδα 200 λεγ-
 μακρὰν, γονιμοποιουμένην ὑπὸ τῶν περιοδικῶν πλημμυρῶν τοῦ
 Νείλου. Οὐσα δὲ ἡ κοίτις τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καὶ ὀρι-
 ζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς Α. ὑπὸ ἀμμωδῶν ἐ-
 ρήμων, διὰ τῶν ὁποίων ἐχωρίζετο ἀπὸ τῆς Λιβύης, πρὸς Ν.
 ὑπὸ τῆς Αἰθιοπίας, μετὰ τῆς ὁποίας ἐκοινοῦναι διὰ στενωτάτων
 διόδων, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ ὑψηλῶν ὄρεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐχωρί-
 ζετο ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διηρείτο εἰς τρία μεγάλα μέρη,
 τὴν Κάτω Αἴγυπτον ἢ Δέλτα πρὸς Β., τὴν Μέσην Αἴγυπτον ἢ
 Ἐπτανομίδα εἰς τὸ κέντρον, καὶ τὴν Ἄνω Αἴγυπτον ἢ Θη-
 βαῖδα πρὸς Ν. Ἐκαστον δὲ μέρος ὑποδιηρείτο εἰς ὀρισμένον ἀ-
 ριθμὸν νομῶν.

α.) Τῆς Κάτω Αἴγυπτου, περιλαμβανούσης τὸ βόρειον μέρος
 ἀρχόμενον ὅθεν ὁ Νεῖλος διηρείτο εἰς πολλοὺς βραχίονας καὶ ὀ-
 νομαζόμενον ὡς ἐκ τοῦ τριγωνικοῦ σχήματός του *Δέλτα*, ἐπιστη-
 μότερον πόλεις ἦσαν *Ἀλεξάνδρεια*, ἣτις κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀ-
 λεξάνδρου κατέστη ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ
 ἐμπορικωτέρων τοῦ κόσμου. Ἡ ἀνεκάλυψις τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρω-
 τήριου, ἀραιρέσασα ἀπ' αὐτῆς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν, ἐπήνεγ-
 κε τὴν πτώσιν τῆς ἀκμῆς τῆς. Διὰ διώρυγος ἐκοινοῦναι μετὰ τοῦ
 Νείλου καὶ διὰ χώματος συνείχετο μετὰ τῆς νήσου Φάρου, ἐπὶ
 τῆς ὁποίας Πτολεμαῖος ὁ Φιλαδέλφος ἤγειρεν ὑψηλὸν πύργον ἐκ
 λευκοῦ μαρμάρου φωτίζοντα ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς ἀπόστασιν 300
 σταδίων καὶ δεικνύοντα εἰς τοὺς παραπλέοντας τὴν εἰς τὸν μέ-
 γαν λιμένα αὐτῆς εἴσοδον· διὸ καὶ ἐλογίζετο ὁ πύργος οὗτος,
 ὅστις καὶ ἄλλως Φάρος ἐκαλεῖτο, ὡς ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων. *Κά-
 τωβος* (Ῥοσέττα), ἐφ' ἑνὸς τῶν κυριωτέρων στομίων τοῦ Νείλου.
Ταμίθις (Δαμιάττη), ἐπὶ τοῦ φατικοῦ στομίου τοῦ Νείλου.
Τάνις (Μενζαλέχ), πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρου, μητροπόλις ἰδίου βα-
 σιλείου, εἰς τὸ ὅποιον κατόκησεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰακῶβ καὶ
 ἐγεννήθη ὁ Μωϋσῆς. *Πηλοῦσγορ* (Τινέχ), ἐρείπιον πρὸς Α. τῆς
 Τάνιος, ἐφ' ἑνὸς τῶν στομίων τοῦ Νείλου, πατρὶς τοῦ ἀστρονόμου
 καὶ γεωγράφου Πτολεμαίου. *Βούβαστος* (Βάστα), ἐκ τῆς ὁποίας
 φερομένη διώρυξ ἐπότιζε τὰς χώρας τοῦ ἰσθμοῦ. Αὐτῇτι ὑπάρχει
 τὸ ὄρο· *Κάσιον*, πλησίον τοῦ ὁποίου μετὰ τὴν ἐν Φαρσάλοις

ἤταν ὁ Πομπήιος ἐφρονεῖθη καὶ ἐτάφη, καὶ ἡ λίμνη *Μαρεῶτις*, τὰ περίεξ τῆς ὁποίας ἔφερον ἐξαιρετοὺς οἴνους.

β.) Ἡ Ἑπτανομία ἢ *Μέση Αἴγυπτος* περιλαμβάνουσα ἐπ τὰ νομοὺς κατεῖχε τὸ κέντρον τῆς Αἰγύπτου. Αὐτόθι ὑπῆρχεν ἡ λίμνη *Μοῖρις*, τὴν ὅπου ἂν παλαιὸς τις βασιλεὺς Μοῖρις ὀνομαζόμενος κατεσκεύασε διὰ νὰ συνάγωνται ἐν αὐτῇ τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου κατὰ τὰς μεγάλας πλημμύρας του, ὁ *Λαβύρινθος*, ὅστις κατεσκευάσθη ὑπὸ δώδεκα βασιλέων καὶ ἐσχημάτιζε δώδεκα μεγάλα παλάτια συνεχόμενα πρὸς ἄλληλα, καὶ αἱ *Πυραμίδες*, μεγαλοπρεπῆ ἀρχαῖα μνημεῖα ἐγεγρήντα ὑπὸ τῶν παλαιῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου πρὸς ἐνταφιασμὸν αὐτῶν. Ἐπισημότεραι πόλεις *Μέμφις*, δευτέρα πόλις τῆς Αἰγύπτου καὶ μητρόπολις τῆς Ἑπτανομίδος κειμένη νοτιώτερον τοῦ Δέλτα. *Ερμούπολις* ἢ *Μεγάλη* (Ἀχμουεὺν), ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου, ἐν ἧ σῶζονται εἰσέτι ὠραῖα λείψανα ἀρχαιοτήτων. *Αντιόου Πόλις*, ἀντικρὺ σχεδὸν τῆς ἀνωτέρω, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ νεανίου Ἀντινοῦ πνιγέντος ἐν τῷ Νείλῳ. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀνήκον δύο ἀνάσεις, ἡ *Μεγάλη* (Καρδιῆχ) καὶ ἡ *Μικρὰ* (Βαχαριῆχ), κείμεναι πρὸς Δ. τοῦ Νείλου καὶ οὐσαι ὡς γήιναι νῆσοι εὐφροοὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀμμωδῶν ἐρήμων· οἱ μὲν Ἕλληνας τὰς ἐκάλουν Μακάρων νήσους, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰς μετεχειρίζοντο ὡς τόπον ἐξορίας.

γ.) Ἡ Ἄνω Αἴγυπτος ἢ *Θηβαῖς*, ἐκ τῆς μητροπόλεως της καλουμένη, ἔκειτο πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω καὶ ἐξετείνετο μέχρι τῆς Αἰθιοπίας. Ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Θῆβαι* ἢ *Διδόπολις* ἢ *Μεγάλη*, ἥτις καλουμένη παρ' Ὀμήρῳ *Ἐκατόμυλος* ἔκειτο ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ Νείλου καὶ ἦτον ἀρχαῖον ἢ καθέδρα τῶν πρώτων βασιλέων, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀσίριδος καὶ καταστραφείσα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν της ἵστατο μετάλλινος ἀνδρὶὰς τοῦ Μέρμονος, ὅστις κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου ἔκαμνε κιθαροειδῆ τινα ἦχον· πρὸς Β. δὲ ἔκειντο οἱ τάφοι τῶν βασιλέων· *Χέρμις* ἢ *Παρόπολις* (Ἐκμίν), ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Νείλου, μεγάλη πόλις καὶ πατρίς τοῦ Δαναοῦ τοῦ ἀποικησαντος εἰς Ἄργος. *Πτολεμαῖς* (Μεσχηρῆ), ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου, μεγάλη Ἑλληνικὴ πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων καὶ ἔχουσα ναὸν τοῦ Ἑρμοῦ. *Τέντυρα* (Δενδεράχ), ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ Νείλου, περιέχουσα μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς· ἐκ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς Ἴσιδος ἀνεκαλύφθη ὁ ἐν Παρισίοις σωζόμενος Ζωδιακὸς κύκλος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν εἰκονισμένα τὰ δώδεκα ζῴδια τοῦ οὐρανοῦ. *Κοπτὸς* (Κεφτ), εἰς τὴν δεξιᾶν ὄχθην τοῦ Νείλου, ἐξ ἧς ἐφέροντο ὁδοὶ εἰς τὸν *Μυρὸς ὄρμον* καὶ εἰς τὴν *Βερενίκην*, λιμένας τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσ-

σας, ἔβην ἀπέπλεον οἱ πρὸς τὰς Ἰνδίας ἀπερχόμενοι. Σήμε (Ἀσ-
σουάν), ἡ μεσημβρινωτέρα πόλις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ τροπικοῦ
σχεδὸν τοῦ Καρχίνου, ἐν ἧ ὑπῆρχε φρέαρ χρησιμευόν ποτε διὰ
νὰ κάρη γνωστὸν τὸ σημεῖον τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου. Πρὸς Α.
τοῦ Νείλου ὑψοῦντο τὰ *Βασανιτικά* λεγόμενα ὄρη (Βαράν), ὅθεν
ἐξωρούττετο λίθος μέλας ἢ βασάλτης, ἀρμόδιος εἰς κατασκευὴν
διαφόρων ἀγγείων. Ἐντὸς τῶν σπηλαίων τῶν ὀρέων τούτων καὶ
εἰς τὰς παρακειμένας ἐρήμους κατόκουν οἱ περιδροῖοι ἐκεῖνοι ἐρη-
μίται οἱ τοσοῦτον περιφανῆ καταστήσαντες τὴν Θιβαίδα κατὰ
ταῦς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀξιολογώτεραι νῆσοι σχη-
ματιζόμεναι ὑπὸ τοῦ Νείλου ἦσαν ἡ *Ἐλεφαντίνη*, διασώζουσα
πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, καὶ αἱ *Φίλαι* (Γεζιρέτ-ελ-Βίρδη, ἤτοι
νῆσος τοῦ ναοῦ), νῆσος μικρὰ, κειμένη εἰς τὸ νοτιώτατον τῆς Θη-
βαίδος, ἐν ἧ ἴστατο ὁ τελευταῖος σταθμὸς τῶν Ῥωμαίων κατὰ
τὰ ὄρια ταῦτα.

Αἴθιοπία.

§ 252. Ὑπὸ τὸ ὄνομα *Αἴθιοπία* περιελάμβανον οἱ ἀρχαῖοι
ὅλας τὰς χώρας τῆς ἐνδοτέρου Ἀφρικῆς ἀπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου
καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης πρὸς Α. μέχρι τοῦ Αἰθιοπικοῦ Ὀκεα-
νοῦ πρὸς Δ. Κατοικομένη δὲ ὑπὸ μακρῶν κατοίκων διηρέετο εἰς
δύο ἐκτεταμένας χώρας, τὴν ἐνδοτέρω *Αἴθιοπία* (Νιγηρία καὶ
Καρρερία), ἧτις καθ' ὀλοκλήριαν ἦτον ἄγνωστος, καὶ τὴν ἄνω-
θεν τῆς Αἰγύπτου *Αἴθιοπία*, περὶ τῆς ὁποίας εἶχον ἀμυδρὰς
γνώσεις· συνεδέετο δὲ μετ' αὐτῆς ἡ Ἀζανία καὶ ἄλλαι τινὲς γῶραι.

Ἡ ἄνωθεν τῆς Αἰγύπτου Αἴθιοπία (Νουβία καὶ Ἀβυσσινία) ὀ-
ριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς ἐνδοτέρου
Λιβύης καὶ ἐνδοτέρου Αἴθιοπίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐνδοτέ-
ρου Αἴθιοπίας καὶ ὑπὸ τῆς Ἀζανίας, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀρα-
βίου κόλπου, ἐκατοικεῖτο ὑπὸ διαφόρων λαῶν, γνωστότεροι τῶν
ὁποίων ἦσαν οἱ Νουβαιοὶ, κατοικοῦντες κατ' ἀρχὰς τὴν ἐν Νουβίᾳ
μεταξὺ τῆς Μεγάλης αὐάσεως καὶ τοῦ Νείλου χώραν· εἰς τούτους
οἱ Ῥωμαῖοι παρεχώρησαν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τὰς ὁποίας πρὸς Ν.
τῆς Ἐλεφαντίνης ἐξουσίαζον χώρας, διὰ νὰ ὑπερασπίζωσι τὴν Αἴ-
γυπτον κατὰ τῶν Βλεμμύων, οἵτινες πολλάκις συρθέντες εἰς τὸν
ἐν Ῥώμῃ θρίαμβον αὐτῶν ἦσαν τοσοῦτον δυσειδεῖς, ὥστε ἐπρο-
ξένουν φρίκην εἰς τοὺς βλέποντας. Τῶν γαρῶν αὐτῶν ἐπιστημό-
ται πόλεις ἦσαν *Υέλις* (Ἰβρίμ), ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ
Νείλου. *Νάπατα*, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου, κληθρα Αἴ-
θιοπίδος βασιλείσης, *Κανθάκης* ὀνομαζομένης, γυναικὸς ἀνδρικῆς
καὶ πεπυρωμένης, τὴν ὁποίαν ὁ Πετρώνιος, στρατηγὸς τῶν Ῥω-
μαίων, ὑπέταξεν ἐπὶ Αὐγούστου. Ἡ νῆσος ἡ μάλλον χερσονήσος
Μερσή, κειμένη εἰς τὴν συμβολὴν σχεδὸν τοῦ *Ἀσταβόρα* καὶ *Α-*

στάποδος, παραποτάμων τοῦ Νείλου, ἐσχημάτιζεν ἐν τῶν ἰσχυροτέρων βασιλείων τῆς Αἰθιοπίας, τὸ ὅποιον ἠδύνατο νὰ ὀπλίση ἕως 250 χ. ἀνδρῶν καὶ εἶχε πρωτεύουσαν ὀμώνυμον, κτισθεῖσαν, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Καμβόσου. Οἱ *Μεγαβάροι*, μέγα καὶ νομαδικὸν ὡς ἐπιτοπολὸν ἔθνος, τὸ ὅποιον κατοικοῦν πρὸς Δ. τοῦ Νείλου καὶ τῆς Μερόης εἶχε πόλεις τινὰς καὶ ἐτρέφετο ἀπὸ κρέατα ἐλεφάντων. Οἱ *Μέμφορες*, ἐπίσης ἰσχυρὸν ἔθνος κατοικοῦν πρὸς Β. τῆς Μερόης καὶ τοῦ Ἀστάποδος ποταμοῦ (μέρος τῆς Σενναάρ), τῶν ὁποίων ἡ χώρα ὀνομάζετο *Κιρραμοφόρος* ἐκ τοῦ συναγομένου αὐτῆσι κινναμώμου. *Αὐξόβμη*, ἐρείπιον, ἡ πρώτη πόλις τῆς Ἀβυσσινίας, ἣτις ἐδέχθη τὸν Χριστιανισμόν, καὶ μητρόπολις τῶν Αὐξουμιτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν διασώζονται πολλὰ ἀρχαῖα λείψανα. Πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω χωρῶν κατὰ τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου κατοικοῦν οἱ μυθολογούμενοι *Πυγμαῖοι* παρὰ δὲ τὴν παραλίαν τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης (παραλία τῆς Ἀβέσσης), οἱ *Τρωγλοῦται*, λαὸι διαιωόμενοι εἰς τρώγλας· μέρος δὲ τούτων ὀνομάζοντο *Ἰχθυοφάγοι*. Παρὰ τὴν παραλίαν ταύτην ἔκειτο ἡ Ὀφιώδης καλουμένη νῆσος ἡ *Τόπακος*, ἐκ τοῦ ἀρθένως εὐρισκουμένου αὐτῆσι τοπαζίου. *Βερνίκη* ἡ *Πάγγρυσος*, πόλις ἐπὶ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ὀνομαζομένη οὕτως ἐκ τοῦ παρ' αὐτὴν ἐξορυττομένου χρυσοῦ. *Ἀδουλις*, ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου αὐτῆς κόλπου, λιμὴν καὶ ἐμπορικὴ ἀποθήκη τῶν πραγμάτων τῆς ἐνδοτέρω Αἰθιοπίας, φερομένων εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ Ἀσίαν. *Βερνίκη* ἡ *Ἐπιδηρίς*, ὀνομαζομένη ἐκ τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἐνώνοντος τὸν Ἀραβίον κόλπον μετὰ τοῦ Αὐαλίτου κόλπου· τὰς ἀκτὰς τοῦ Αὐαλίτου κόλπου (βόρειος παραλία τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀδέλου) κατοικοῦν οἱ *Ἀδαῖται*, ἐπισημότεραι πόλεις τῶν ὁποίων ἦσαν *Ἀδαμίης* (*Ζεῖλαχ*), πόλις ἐμπορικιστάτη. *Μόσυλλορ*, λιμὴν, ἐξ οὗ ἐξήγετο τὸ κιννάμωμον, καὶ τὸ τέρας τῶν κατακτήσεων τοῦ Σεσώστριδος. Ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου *Ἀρώματα* (*Γουδαρφοῦον*), κειμένου εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἄκρην τῆς παραλίας ταύτης, ἔκειτο ἡ *Διοσκορίδου* νῆσος (*Σοκότορα*). Πέραν δὲ τῶν χωρῶν τούτων ἐξετείνετο κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἡ *Βαρβαρία* καὶ πρὸς τὰ ἐνδότερα ταύτης ἡ Ἀζανία, τῆς ὁποίας ἐπισημότερα πόλις ἦτον *Ράπται* (*Βανδελ-Βέλχον*), ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου ποταμοῦ, πόλις ἐνεργοῦσα μέγα ἐμπόριον ἐλεφαντίνων ὀστέων. Αἱ δὲ πρὸς Ν. χῶραι ἐκατοικοῦντο ὑπὸ τῶν λεγομένων *Ἀρθρωποφάγων*.

Μέχρι τοῦ Πράσου ἀκρωτηρίου (*Βράβα* ἢ *Δεῖλγαδον*) περιορίζοντο αἱ περὶ Ἀφρικῆς ἑνώσεις τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων· τινὲς δὲ διατείνονται ὅτι ἐξετείνοντο ἔτι νοτιώτερον μέχρι τοῦ βασιλείου τῆς Σοφάλης καὶ τῆς Μεζαμβικῆς παραλίας.

ΑΙΒΥΗ.

§. 253. Ἡ ἰδίως ὀνομαζομένη Λιβύη, ὀρίζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου ἢ Λιβυκῆς θαλάσσης, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Αἰθιοπίας, ἐκ τῶν ἐνδοτέρω τῆς ὁποίας ὄριζετο καὶ πρὸς Ν, καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς ἰδίως Ἀφρικῆς, διηρεῖτο εἰς δύο μέρη, τὴν *θαλάσσιον* καὶ τὴν ἐνδοτέρω *Λιβύην*.

α.) Ἡ θαλάσσιος *Λιβύη* (Δέρνη ἢ Βάρνα) κατεῖχε τὸ βόρειον μέρος, ἐκτεινομένη κατὰ μῆκος τῶν παραλίων καὶ προχωροῦσα ὀλίγον πρὸς τὰ ἐνδότερα διηρεῖτο δὲ εἰς δύο ἐπαρχίας, τὴν *Μαρμαρικὴν* πρὸς Α. καὶ τὴν *Κυρηναίαν* πρὸς Δ.

α.) Ἡ Μαρμαρικὴ ἐκατοικεῖτο ὑπὸ πολλῶν νομαδικῶν ὡς ἐπιτοπολὸ λαῶν, ἐπιστημότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ Ἀδρυμαχίδαι, τῶν ὁποίων κατοικοῦντων ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μεσογείου ἐπιστημότερα πόλις ἦτον *Παραϊτόνιον* (Βαρετοῦν,) ἔχουσα μέγαν καὶ προσφυᾶ λιμένα. Οἱ Ἀμμωνιοὶ, οἵτινες κατόικουν τὰς κειμένας ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρήμων αἰάσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστημότερα ὠνομάζετο Ἀμμωνία (Σιουάχη) καὶ περιεῖχε τὸν διάσημον ναὸν τοῦ Ἀμμωνος Διός, ὅστις μὲ τὰς περικυκλούσας αὐτὸν οἰκοδομὰς ἐσχημάτιζε πόλιν τινά.

β.) Ἡ Κυρηναία, ὀνομαζομένη καὶ *Πεντάπολις*, διὰ τὰς ὁποίας περιελάμβανε πέντε κυριωτέρας πόλεις, ἐξτείνετο κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης μέχρι τῆς μεγάλης Σύρτιος. Ἦσαν δὲ αὗται ἡ *Κυρήνη*, μεγάλη Ἑλληνικὴ πόλις κτισθεῖσα τὸ 631 Π. Χ. ὑπὸ ἀποίκων Θηραίων, πατρὸς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστίππου, τοῦ ποιητοῦ Καλλιμάχου καὶ ἄλλων πολλῶν διασήμεν ἀνδρῶν καὶ μητρόπολις ἐπικρατείας, ἣτις ἰκανὸν χρόνον διέμενεν ἀνεξάρτητος καὶ διεφέρετο πάντοτε μετὰ τῶν Καρχηδονίων περὶ τῶν ὄριων. *Δαρρῖς*, πρὸς Α. τῆς Κυρήνης. *Ἀπολλωνία* (Μάρσα-Σούζα), λιμὴν τῆς Κυρήνης. *Πτολεμαῖς* (Τολομέτα), πρὸς Δ. τῆς Κυρήνης, πόλις παράλιος, πλουσία καὶ ἐμπορικὴ. *Βερνίκη* καὶ πρότερον Ἐσπερίς (Βερνίκη), παρὰ τὴν Τριτωνίδα λιμῆνα, παρὰ τὴν ὁποίαν θέτουσιν τινες τοὺς κήτους τῶν Ἐσπερίδων, αἵτινες ἀναφέρονται ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν.

Εἰς δὲ τὴν μεγάλην Σύρτιν κατόικουν οἱ *Νασαμῶνες*, οἵτινες ἔχον νομαδικὸν βίον καὶ κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Δομιτιανοῦ. Οἱ *Ψόλλοι*, γείτονες τῶν Νασαμώνων, ὑπὸ τῶν ὁποίων προΐμως ἐξωλοθρεύθησαν, φημιζόμενοι ὡς ὀριονάχαι.

β.) Ἡ ἐνδοτέρω Λιβύη (Σαχάρα) ἐξτείνετο πρὸς τὰ Ν. καὶ τὰ ΝΔ. τῆς Κυρηναίας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου πρὸς Α. μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Δ. οἱ δὲ ἀρχαῖοι εἶχον ἀμυδράς γνώσεις αὐτῆς. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ποιών ἡ χώρα κειμένη πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς θαλασσίου Λιβύης διὰ μεγάλων καὶ ἀμυροδῶν ἐρήμων. Οἱ *Γαιτούλοι*, πρὸς Ν. τῆς Νομιδίας καὶ τῆς Μαυριτανίας καὶ πρὸς Δ. τῶν Γαλακτῶν κατοικοῦντες ἐξεταίνοντο πρὸς Δ. μέχρι τοῦ *Νίγειρος*. Τὸ μέγα τοῦτο ἔθνος περιελάμβανε πολλοὺς ἄλλους λαοὺς, οἷον τοὺς *Αὐτολίτας* εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τοὺς *Γαιτούλους-Δάρας*, ἀνατολικώτερον, τοὺς *Περόσσους*, τοὺς *Φαροσίους*, νοτιώτερον, τοὺς *Μελαρογαιτούλους* καὶ τοὺς *Νίγρητας* πρὸς Ν. τῆς Μεγάλης ἐρήμου εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νίγειρος.

ΣΗΜ. Μῆρος τῆς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἀνεκαλύθη ὑπὸ τοῦ Ἄννωνος, ναυάρχου Καρχηδονίου, ὅστις ἐστάλη ὑπὸ τῶν συμπλιτῶν του νὰ ἐρευνήσῃ τὰς χώρας ταύτας καὶ συστάσῃ αὐτοῖσι ἀποικίας, ἀλλ' ἀγνοεῖται ἡ ἐποχὴ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἥτις κατὰ τινὰς γεωγράφους ἐγένετο μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Τριῶν Ἄκρων καὶ κατ' ἄλλους μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Νούνου, ἀπέχοντος 270 περίπου λεύγας ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων Στελῶν.

Ἐπισημότεραι νῆσοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἦσαν ἡ *Κέρινη* (Ἀργουῖνη), μετὰ τῆς ὁποίας οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἀντικλακτικὸν ἐμπόριον, αἱ *Βαπερίδες* (Λαγγερὸτη καὶ Φαρταβεντούρα) αἱ πλησιέστεραι πρὸς τὴν Ἀφρικὴν Κανάριαι νῆσοι, καὶ αἱ νῆσοι τῶν *Μακάρων*, (οἱ λοιπαὶ Κανάριαι), ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ ποιηταὶ θέτουσι τὰ *Ψάλλα Πεδία*.

ΓΙΩΣ ΑΦΡΙΚΗ.

§ 254. Ἡ ἰδίως Ἀφρικὴ (ἡγεμονία Τύνιδος καὶ σατραπεία Τριπόλεως), ὀνομαζομένη καὶ *Καρχηδονικὴ Ἀφρικὴ*, ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς θαλάσσης τῆς Ἀφρικῆς ἢ τῆς Λιβύης, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Νομιδίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Γαιτούλιας, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μεγάλης Σύρτειος καὶ τῆς Κυρηναίας, διαιρουμένη εἰς τρεῖς ἐπαρχίας, τὴν *Τριπολίτιδα*, τὴν *Βυσατίτιδα* καὶ τὴν *Ζευγίτανην*.

α.) Ἡ *Τριπολίτις* (σατραπεία Τριπόλεως), κειμένη μετὰ τῶν δύο Σύρτειων, ἐκλεῖτο καὶ *Συρτικὴ*. *Τριπολίτις* δὲ ἐκ τῶν τριῶν αὐτῆς πόλεων, αἵτινες ἦσαν *Λέπτις* ἢ *Μεγάλη* (Λέβιδα), *Οἶα* (Τρίπολις) πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, καὶ *Σαβράτα*, πρὸς Δ. τῆς Οἴας, ἀποικία Ῥωμαϊκὴ.

Εἰς τὴν Μικρὰν Σύρτιν ἔκειτο ἡ *Μήριγξ* ἢ νῆσος τῶν *Λωτογῶων*, οἵτινες ἐτρέφοντο ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ αὐτοῦ δένδρου λωτοῦ καλουμένου καὶ διῆγον βίον εἰρηνικόν. Πρὸς αὐτοὺς ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος ὅτι ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς, πλανώμενος κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν του.

β.) Τῆς *Βυσατίτιδος* (μέρος τῆς σατραπείας τῆς Τριπόλεως), κειμένης πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Τριπολίτιδος καὶ τὰ Β. τῆς Ζευγίτανης, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Βυζάκιον*, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ἐδίδετο καὶ εἰς τὴν παρακειμένην εἰς τὴν Μικρὰν Σύρτιν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν Οὐδύγγιον περιέπεσον ἀπὸ τρικυμίας τὰ

πλοῖα τοῦ Αἰνείου. Ἀδρῦμη, ἐρείπιον πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, ἀποικία Φοινικικὴ εἰς αὐτὴν ἐπεβιβάσθη ὁ Καῖσαρ παρευόμενος εἰς τὴν Ἀφρικὴν. *Θεραί* (Ταῖνη), ἡ πρώτη πόλις τὴν ὁποίαν ὁ Καῖσαρ ἐξουσίασεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν. *Θύστρος*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω ὀλίγον μακρὰν τῆς Θηλάσσης. *Λέπιτις* ἢ *Μικρὰ*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, ἥτις οὐχ ἦτον ἦτον ἀξιόλογος τῆς ἐν τῇ Τριπολίτιδι ὁμωνύγου. *Θάλα*, γαζοφυλάκιον τῆς Ἰουγούρθα· οἱ κάτοικοι αὐτῆς πολιορκουμένης ὑπὸ τοῦ Κοίντου Μετέλλου, ἐπροτίμησαν νὰ πέσωσιν εἰς τὰς φλόγας, πᾶρεξ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. *Κάβα*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, κυριευθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Μάρκου. Παρὰ τὴν παραλίαν ἔκειτο ἡ νῆσος *Κέρκιννα*, ἥτις εὐφορος οὖσα εἰς σῖτον εἶχε κελοὺς λιμένας καὶ πρωτεύουσαν ὁμωνύμου.

γ.) Τῆς *Ζευγυταῖης* (τὰ δυτικὰ τῆς Τύνιδος), ἐκτεινομένης κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου ἀπὸ τῆς Βυσσάτιδος πρὸς τὰ ΝΑ. μέχρι τῆς Νουμιδίας πρὸς Δ. καὶ διαφρεομένης ὑπὸ τοῦ *Βαγράδα* (Μαγέρβα), τοῦ ἐπισημοτέρου ποταμοῦ τῆς ἰδίως Ἀφρικῆς, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Καρχηδών*, ἀποικία τῆς Τύρου, ἥτις θαρραλεῖται ὑπὸ τῆς Διδοῦς, θυγατρὸς τοῦ Βήλου καὶ ἀδελφῆς τοῦ Πυγμαλίωνος, ἐπὶ τινος χειρσονήσου, κειμένης εἰς τὸν κόλπον τῆς Τύνιδος, καὶ ἀποκατήσασα διὰ τοῦ ἐμπορίου πολλὰ πλοῦτη καὶ δύναμιν μεγάλην, κατέστη ἰσχυρὰ ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, μετὰ τῆς ὁποίας εἶχεν ἀλλεπαλλήλους πολέμους, ἕως οὗ νικηθεῖσα κατὰ κράτος καταδράσθη τὸ 146 Π. Χ. Ἀνορθωθείσα δὲ ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, κατεστράφη πάλιν ὑπὸ τῶν Ἀράβων περὶ τὰ τέλη τοῦ ζ'. αἰῶνος· ἡ ἀκρόπολις αὐτῆς ὠνομάζετο *Βύρσα*, ὁ δὲ λιμὴν *Κώθωρ*. *Ζάμα* (Ζάγη), παρὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο ἡ αἱματώδης ἐκείνη μάχη, καθ' ἣν ὁ Ἀννίβας κατὰ κράτος ἐνίκηθη ὑπὸ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ. *Υτέκη* (Σατκέρ), παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βαγράδα, ἀποικία τῆς Τύρου καὶ ἡ πρώτη πόλις τῆς ἰδίως Ἀφρικῆς, διάσημος διὰ τὸν θάνατον τοῦ δευτέρου Κάτωνος. *Τόνις* (Τούνεσι), ἐν τῶν πρώτων φρουρίων τῆς χώρας. *Ἀσπίς* (Ἀκλυβία), συνήθης διάβασις ἀπὸ Ἀφρικῆς εἰς Σικελίαν. Ἡς τὰ ἐνδότερα ὑπῆρχεν ἡ *Τριτωρίς* λιμνή, ἐξ ἧς καὶ ἡ Ἄθηνά ὠνομάσθη *Τριτωρία*.

Ν Ο Υ Μ Ι Δ Ι Α .

§ 255. Πρὸ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐγούστου ὑπὸ τὸ ὄνομα Νουμιδία (Ἀλγερία) περιλαμβάνοντο ὅλαι αἱ γῶραι αἱ κείμεναι ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μεσογείου ἀπὸ τοῦ *Τοσάκα* ποταμοῦ χωρίζοντος αὐτὴν ἐκ τῆς ἰδίως Ἀφρικῆς πρὸς Α. μέχρι τοῦ *Μολαχάθ* πρὸς Δ' πρὸς Ν. δὲ ἔκειτο ἡ ἐνδότερω *Λιβύη*· διὰ δὲ τοῦ *Ἀμφάγα* ῥέοντος ἀπὸ τῶν ΝΑ. πρὸς τὰ ΒΔ. καὶ ἐκβάλλοντος εἰς τὴν Μεσόγειον, διχρεῖτο εἰς δύο, τὴν χώραν τῶν *Μασσυλιῶν* κειμένην εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὴν τῶν *Μασσαισιυλιῶν* κει-

μέναν εἰς τὴν ἀριστεράν. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἢ πρὸς τὴν ἀριστεράν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ χώρα ἠνώθη μετὰ τῆς Μαυριτανίας, ἡ δὲ χώρα ἢ διατηρήσασα τὸ ὄνομα Νουμιδία περιελάμβανε τὸ ὄρος *Ηαπποβα*, εἰς τὸ ὁποῖον υπεχώρησεν ὁ Γελιμέρης, τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Βανδάλων, νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου. Ἐπισημότεραι πόλεις Ἰππὼν Βασιλικὸς (Βόνη), πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, μία ἀπὸ τὰς πρώτας πόλεις τῆς Ἀφρικῆς. *Κίρτα*, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἐνισχύσαντος αὐτὴν Μεγάλου Κωνσταντίνου ὀνομάσθη Κωνσταντία καὶ ἦτον ἡ πλουσιωτέρα καὶ ἀξιολογωτέρα πόλις τῆς Νουμιδίας, καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μασσινίσσα καὶ τῶν διαδόχων του, τῶν ὁποίων ἦτον καθέδρα.

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ.

§ 256. Αὕτη περιελάμβανε κατὰ τὴν μεγαλειτέραν τῆς ἔκτασιν καὶ τὴν δυτικὴν χώραν τῆς Νουμιδίας, ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδείρων, πρὸς τὰ ΝΔ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τοῦ Ἀμφάγα ποταμοῦ διηρεῖτο δὲ εἰς δύο ἐπαρχίας, τὴν *Καισαρικὴν* πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τὴν *Τιγγιανὴν* πρὸς Δ.

α) Τῆς πρώτης (τὰ δυτικὰ τῆς Ἀλγερίας) ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Καισάρεια*, πόλις παράλιος, μητρόπολις καὶ πατρίς τοῦ αὐτοκράτορος Μακρίνου. *Σίγα*, πρὸς Δ. ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης, καθέδρα τοῦ βασιλέως Σύρακος πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Μασσινίσσα διαρπαγῆς τῶν χωρῶν αὐτοῦ, ἐν ᾗ διασώζονται Ῥωμαϊκὰ λείψανα. *Σίτσι*, εἰς τὰ ἐνδότερα, πόλις ἀξιολογος, ἥτις τὸν μαισαϊδῶνα ἦτον μητρόπολις ὁμωνύμου ἐπαρχίας.

β.) Τῆς δευτέρας (αὐτοκρατορία Μαρόκκου), ἐκτεινομένης πρὸς Δ. μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Τίγγι* (Τάγγερρον), πρὸς τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων ἐκ ταύτης ὀνομάσθη καὶ ὅλη ἡ χώρα, τῆς ὁποίας ἦτον πρωτεύουσα. *Αἰβύλη*, ἀντικρὸ τοῦ Γιβραλτάρ ἐπὶ ὁμωνύμου ὄρους, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὡς μία τῶν στηλῶν τοῦ Ἡρακλέους. *Αἰξός* (Αἰράχη), ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, ἥτις ἐθεμελιώθη ὑπὸ τῶν Φαινίκων καὶ ἐμεγαλύθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτῆσι πάλιν θέτουσί τινας τὸν Κῆπον τῶν Ἑσπερίδων ἐντεθεὶν διέβησαν οἱ Ἀραβες εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἐπροχώρησαν ἕως εἰς τὰς Γαλλίας, ἀλλὰ Κάρολος ὁ Μάρτελλος νικήσας αὐτοὺς τὸ 782 Μ. Χ. ἐπεριώρισεν τὰς περαιτέρω κατακτήσεις των.

— 204 —

ΕΥΡΩΠΗ.

Ὅρια καὶ διαίρεσις.

§. 257. Ἡ περ' ἀρχαίαις γνωστὴ Εὐρώπη ὠρίζετο πρὸς Β. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὑπὸ τοῦ Σαρματικοῦ Ὠκεανοῦ, τοῦ Κοδάνου κόλπου καὶ τοῦ Γερμανικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Γαλατικοῦ πορθμοῦ, τοῦ Βρετανικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδεΐρων καὶ τῆς Ἑσῶ θαλάσσης, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος, τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου, τῆς Μαιώτιδος λίμνης καὶ τοῦ Τανάϊδος, καὶ πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τῶν ἐκτεταμένων καὶ ὀλίγων γνωστῶν χωρῶν τῆς Σκυθίας καὶ Σαρματίας, ἐκτεινομένων ἀπὸ τοῦ Οὐιστοῦλα μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ὅστις χωρίζει τὴν Εὐρωπαϊκὴν Σαρματίαν ἀπὸ τὴν Ἀσιατικὴν. Διηρεῖτο δὲ εἰς 19 χώρας, τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῶν παρακειμένων νήσων, τὴν Ἡπειρὸν, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θράκην, τὴν Μοισίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν πρὸς Ν., τὴν Ἰλλυρίαν, τὴν Δακίαν, τὴν Παννονίαν, τὸ Νορικόν, τὴν Ραιτίαν, τὴν Οὐίνδελικίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλατίαν εἰς τὸ κέντρον, καὶ τὴν Σαρματίαν, τὴν Σκανδιάν, τὴν Κιμβρικήν χερσόνησον καὶ τὰς Βρετανικὰς νήσους πρὸς Β.

Ε Λ Λ Α Σ.

§ 258. Ἡ Ἑλλάς, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν χωρῶν ὄσαι μετὰ ταῦτα ἠνώθησαν μετ' αὐτῆς, ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἡπείρου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ πελάγους καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, διηρεῖτο φυσικῶς εἰς τρία μέρη, τὴν Ἰδίως Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς Νήσους.

Ἡ ἸΔΙΩΣ ΕΛΛΑΣ.

§ 259. Αὕτη, κατέχουσα τὸ Ν. μέρος τῆς Ἑλλάδος μέχρι τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ Σαρωνικοῦ κόλπου, περιελάμβανεν ἐκτὸ κυριωτέρας χώρας, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἀγαρῶντιαν, τὴν Αἰτωλίαν, τὴν Δωριίδα, τὴν Φωκίδα, τὴν Λοκρίδα, τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Ἀττικὴν. Μαλλον ἀξιοσημεῖωτα αὐτῆς ὄρη ἦσαν ὁ Ὀλυμπος, εἰς τὸν ὅποιον οἱ ποιηταὶ ἔθετον τὴν κατοικίαν τῶν θεῶν, ἡ Ὀσσα (Κίσσαθος), εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἐξετείνοτο τὰ περιβόητα Τέμπη, τὸ Πήλιο, ἀπολήγον εἰς τὸ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει ἀκρωτήριον τῆς Σηπιάδος (Ἅγιος Γεώργιος), ἐξήκουστον διὰ τὴν μάχην τῶν Γιγάντων καὶ διὰ τὴ ναύαρχον τοῦ Περσικοῦ στόλου, ὁ Πηδος, ἱερὸν τῶν Μουσῶν, ἡ Οἰτη, χωρίζον πρὸς Ν. τὴν Θεσσαλίαν ἐκ τῆς Φωκίδος καὶ ὀνομαστὸν διὰ τὴν ὁποίαν ἠναφεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἡρακλῆς μεγάλην πυρὰν καὶ ἐκίη καὶ διὰ τὸ σχηματιζόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς θαλάσσης στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, τὸ διάστημα διὰ τὴν ἐνδοξὴν μάχην τῶν τριακοσίων Σπαρ-

τικτῶν ἐναντίον τῶν πολυαριθμῶν Περσικῶν στρατευμάτων, ὁ *Παργασός*, κατοικία τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν καὶ διάσημος διὰ τὴν Κασταλίαν πηγὴν, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἔπινον οἰμαντευόμενοι εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ *Ἐλικὸν*, ἱερόν τῶν Μουσῶν, καθὼς καὶ αἱ πηγαὶ *Ἀγαρέππη* καὶ *Ἰαποκρήνη* καὶ ὁ μικρὸς ποταμὸς *Πιργμησός*, τῶν ὁποίων αἱ πηγαὶ ἦσαν αὐτόθι, τὸ *Λειβηθρον*, ἐξ οὗ καὶ αἱ Μοῦσαι ὀνομάζοντο *Λειβηθρίδες*, ὁ *Κιθαιρῶν*, διάσημος διὰ τὸ συμβάν τοῦ Οἰδίποδος, τὸ *Περσελικόν*, ὀνομαστὸν διὰ τὰ ἐξυρυττόμενα αὐτόθι ὄρατα *μάραμαρα*, ὁ *Ῥμητιός*, διάσημος διὰ τὸ καλὸν μέλι του, τὸ *Λαθριον*, τὸ ὅποιον περιεῖχε ἀφθονὰ ἀργύρου μεταλλεῖα. Ἐπισημότεροι δὲ ποταμοὶ ἦσαν ὁ *Πηγεῖος*, ὅστις ἐπτόλιζε τὰ περηνὰ τῆς Θεσσαλίας. *Τέμπη*, ὁ *Ἀχελῷος*, διάσημος εἰς τὴν μυθολογίαν διὰ τὴν κατὰ τοῦ Ἡρακλείους μάχην του, καὶ ὁ *Εὐῆνος*, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁποίου ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνησε τὸν Κένταυρον Νέσσον.

Α'. ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

§ 260. Αὕτη κειμένη πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Ἑλλάδος καὶ περικυκλουμένη ὑπὸ ὄρεων ἐκατοικεῖτο πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν Δωριέων καὶ θεωρεῖται ὡς κοιτὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, διαίρουμένη εἰς Θεσσαλιώτιδα, Ἀχαικὴν, Φθιώτιδα, Πελασγιώτιδα, Ἐστυλιώτιδα, Παρρασιακὴν μετὰ τῆς Πελαγονίας ἢ Τριπολιτιδος, καὶ Μαγνησίαν. Ἐπισημότεραι πόλεις τῆς Πελασγιώτιδος φερούσας τὸ ὄνομα τῶν ἀρχαιοτέρων αὐτῆς κατοίκων Πελασγῶν, οἵτινες ἐντεῦθεν διεσπάρτησαν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἦσαν *Λάρισσα*, ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ, πόλις ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Θεσσαλίας. Αὐτόθι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ κατοικοῦν οἱ *Κένταυροι*, οἵτινες πλαττόμενοι ὅτι εἶχον μορφήν ἵππου καὶ ἀνθρώπου ἐπολέμουν ἔφιπποι, καὶ ὑπῆρχον αἱ *Κυνὸς Κεγαλαί*, λόφος δικόρυφος παρὰ τὴν Σκοτούσσαν, εἰς ἣν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων Φλαμίνιος ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν βασιλεῖα τῆς Μακεδονίας, Φίλιππον τὸν Β'. *Φεραί*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρου, καθέδρα τοῦ Ἀδμητῶν, τοῦ ὁποίου τὰ ποιήματα ἐφόλαξεν ὁ Ἀπόλλων χρόνον τινά, ὅτε ἐξωρίσθη ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, ἔχουσα λιμένα τὰς Παγασάς. *Κρανῶν*, πρὸς Ν. *Γυρτῶν*, *Ἄστραξ* καὶ *Φάλαγγα*, πρὸς Β. τῆς Ἀκρίσσης. Τῆς Μαγνησίας *Ἰωλκός*, πατρίς τοῦ Ἰάσσου καὶ ὀρυκτῆριον τῶν Ἀργοναυτῶν, *Ἄμυρος*, πρὸς τὰ ΒΔ. καὶ *Μελίβοια*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρου ἐπὶ τῆς Ὀσσαί. Τῆς Φθιώτιδος *Θῆβαι* καὶ ὕστερον *Φιλιππούπολις*, πρὸς Β. *Ἐρέτρια* (Ἀρμηρὸς), πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρου, *Φυλάκη*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρου, κτίσμα τοῦ Ἀργοναύτου Φυλάκου, *Θαιμακοί*, πρὸς Δ. τῆς γόρας, *Κορώσσεια*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρου, *Μελιταία*, ἐπὶ τοῦ Ἡ-

νιπέως, *Ξυνία*, ἐξ ἧς παρωνομάσθη καὶ ἡ παρακειμένη *Ξυνιάς* λίμνη, *Λαμία*, παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, διάσημος διὰ τὴν παρ' αὐτὴν μάχην τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τῶν Ἑλλήνων, *Λάρισσα* ἢ *Κρημαστή*, πρὸς Α. παρὰ τὸν αὐτὸν κόλπον. *Ἀρτίμιθρα*, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σπερχειοῦ, ἐπίσημος διὰ τὸν ἐλλεβορόν της. Τῆς Θεσσαλιώτιδος *Φάρσαλος*, παρὰ τὸν Ἐνιπέα, διάσημος διὰ τὴν κατὰ τοῦ Πομπηίου νίκην τοῦ Καίσαρος, *Πιέριον* καὶ *Υθώμη*, φρούρια πρὸς Α. τῆς Ἑσθιαιώτιδος, *Τρίκχη*, παρὰ τὸν Πηνειόν, τὴν ὁποίαν τινὲς θεωροῦσιν ὡς πατρίδα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, *Πέλονα*, πρὸς Ν. τοῦ Κόφου ἕρους, *Αἰγίνιον*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω. Τῆς Περραιβίας *Γόννος*, παρὰ τὸν Πηνειόν, καὶ *Ὀλοσσών*. Πρὸς Ν. μεταξύ Θεσσαλίας, Ἠπείρου, Αἰτωλίας καὶ Δωριδος κατόικουν οἱ Αἰνιᾶνες, ἀρχαῖον ἔθνος τῆς Θεσσαλίας, κατοικοῦν πρότερον μὲν τὴν Ὀσσαν, μετὰ ταῦτα δὲ μετὰ ξὺ Οἰτίας καὶ Ὄθρουσ, ὅθεν καὶ Οἰτῆται ἐκλήθησαν. Τῆς χώρας αὐτῶν διαφθερομένης ὑπὸ τοῦ Σπερχειοῦ ἐπισημοτέρα πόλις ἦτον ἡ *Υπάτη*. Πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω ἔκειτο ἡ χώρα *Μαλις*, ἐξ ἧς καὶ ὁ κόλπος *Μαλιακὸς* ὀνομάζεται, ἔχουσα ἐπισημοτέραν πόλιν τὴν *Τραχίνα*. Ἡ δὲ νοτιώτερον περὶ τοὺς πρόποδας τῆς Οἰτίας χώρα ὀνομάζετο *Δρυοπίς*.

B. ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ.

§ 261. Ταύτης κειμένης πρὸς Ν. τῆς Ἠπείρου καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Α. τοῦ Ἰονίου πελάγους ἐπισημοτέρας πόλεις, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Β, ἦσαν *Ἀνακτόριον*, ἐπὶ χερσονήσου τῆς ὀμωνύμου χώρας, ἀποικία Κορινθίων, *Ἀκτιον*, ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου ἀκρωτηρίου, περιφήμου διὰ τὴν περὶ αὐτὸ νίκην τοῦ Λυκούστου κατὰ τοῦ Ἀντωνίου, *Σόλλιον*, πρὸς Ν, κτίσμα Κορινθίων, *Θύριον*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, *Λιμναία* (Κραβασαράς) ἐπὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, *Μεδεών*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, *Παλαίρος*, πρὸς Α. παρὰ τὴν θάλασσαν, *Ἀλυζία*, παρὰ τὸν Ἡράκλειον κόλπον, *Φοιτεΐαι*, πρὸς Ν. τῆς Μεδεῶνος, *Στράτος*, παρὰ τὸν Ἀχελῷον, ἡ μεγαλειτέρα καὶ ἰσχυροτέρα πόλις τῆς Ἀκαρνανίας, καθ' ὅς χρόνους ἐπολέμουν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τῶν Ἑλλήνων, *Μητρόπολις*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, *Ἀστακος*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Μελίτης λίμνης, *Οἰτιάδαι*, πρὸς Ν, τῆς ἀνωτέρω λίμνης. Παρὰ δὲ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελῷου ἔκειντο αἱ *Ἐχινάδες* νῆσοι, πέντε ἢ ἑννέα τὸν ἀριθμὸν, καὶ πρὸς Δ. τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου ἡ *Ἀμφιλοχία*, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα ἦτον τὸ *Ἀμφιλοχικόν Ἄργος*, κτισθὲν ὑπὸ Ἀμφιλόχου τοῦ Ἄργεῖου μετὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον.

Γ. ΑΙΤΩΛΙΑ.

§ 262. Τρίτης χωριζομένης ἀπὸ τῆς Ἀκαρνανίας διὰ τοῦ Θυψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἄρου ὄρου καὶ τοῦ Ἀχελφου ποταμοῦ ἢ πρὸς Β. χώρα ἢ μεταξὺ τῶν ὄρων Θυάμου, Παγαυτολικῆς, Μυήνου, Κόρακος καὶ Οἰτης· ἐκαλεῖτο Ἐπίκτητος. Ἐχουσα δὲ ἐπιστημότερας λίμνας τὴν Κυρία καὶ Οὐρία παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφου καὶ τὴν Ἀνοιμάχειαν καὶ Τριχωνίδα πρὸς Β. τῶν ἀνωτέρω, καὶ ποτιζομένη ὑπὸ τοῦ Πετιτῆρου καὶ Καμπύλου, χυνομένην εἰς τὸν Ἀχελφον, καὶ τοῦ Εἰδήνου ἐκβάλλοντες ἀνατολικώτερον τοῦ Ἀχελφου, ἐκατοικεῖτο, ἐκτὸς τῶν ἐξ Ἡλίδος ἀποικισάντων αὐτῶν μαχίμων Λιτωλῶν, ὑπὸ τῶν Ἀγραιῶν, Ἀπεραντῶν, Εὐρυτάνων, Βωμιέων, Ὀσιέων, Καλλιέων καὶ Ἀποδοτῶν, τῶν ὁποίων ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν Θέρμα, παρὰ τὴν Στράτον, ἔχουσα τὸ πάλαι θερμὰ λουτρά. Κωνόπη, εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀχελφου. Ἰθωρία, πρὸς Ν. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ, φρούριον. Τριχώριον, παρὰ τὴν Τριχωνίδα λίμνην. Ὡλετος, πρὸς Ν. τῆς αὐτῆς λίμνης. Πρόδαχιον, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Ἀρακῆθου ὄρου. Ηλευρῶν, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητρόπολις τῶν ὑπὸ τῶν Λιτωλῶν διωχθέντων ἀρχαιοτέρων κατοίκων Κουρήτων, ἐξ ὧν καὶ ἡ περὶ αὐτὴν χώρα Κουρήτις ὠνομάζετο. Καλυδῶν, πρὸς Β. τῆς Οὐρίας λίμνης, διώνουμος τῆς περὶ αὐτὴν χώρας καὶ περίφημος διὰ τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Μελέαγρος. Ναύπακτος, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Εἰδήνου, ἀνήκουσα πρότερον εἰς τοὺς Λοκροὺς Ὀζόλας. Μολυκρία, παρὰ τὸ Ἀντιόριον, τὸ ἀπ' αὐτῆς καὶ Μολυκρικὸν Ἰριον καλούμενον. Ἡ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφου χώρα, καθὼς καὶ ἡ παρὰ τὰς πηγὰς του ἐν Θεσσαλίᾳ, ὠνομάζετο Παραχελωτις.

Δ. ΔΩΡΙΣ.

§ 263. Αὕτη κοιμένη πρὸς Α. τῆς Λιτωλίας καὶ πρὸς Ν. τῆς Θεσσαλίας ἐκατοικεῖτο ἐκπάλαι ὑπὸ τῶν Δωριέων καὶ διεφθέετο ὑπὸ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Πίνδου, χυνομένου εἰς τὸν Κηρισὸν ποταμὸν τῆς Φωκίδος. Περιεῖχε δὲ τέσσαρας πόλεις, Πίνδος, Ἐρινεὼν, Βοῖον καὶ Κυτίριον, ἐξ ὧν μέρος τῆς Δωρίδος καὶ Τετραπόλις ὠνομάζετο.

Ε. ΦΩΚΙΣ.

§ 264. Αὕτη κοιμένη πρὸς Α. τῆς Δωρίδος διεφθέετο ὑπὸ τοῦ Κηρισοῦ καὶ εἶχεν ὄρη πρὸς Δ. τὸν Παρνασσόν, πρὸς Β. τὸν Καλλίδρομον καὶ τὴν Κτηνίδα, πρὸς Α. τὸ Ὑγάντιον, παρὰ τὸν Κηρσαῖον κόλπον καὶ τὸν τῆς Ἀντικίβης τὴν Κίρριον, καὶ βορειότερον ἐν τῷ μέσῳ τὴν Ἀνκόρειαν (Λιάκουρον), ἀκρόρειαν τοῦ Παρνασοῦ. Ἐπιστημότεραι πόλεις Ἀελφοί, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τοῦ Παρνασοῦ, πόλις διάσημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐν ᾗ ἐτελοῦντο κατὰ τριστῆκτον τὰ Πύθια πρὸς τιμὴν αὐτοῦ φονεύσαντος ἐνταῦθα τὸν Δράκοντα Πύθωνα. Κίβρα

ἐπίκειον τῶν Δελφῶν ἀπέχον 60 στάδια, καὶ Ἀντικίρρα πρὸς Ν. ἐπίσημος καὶ αὐτὴ διὰ τὸν ἐλλέβορον της. Στίρις, εἰς τὰ ΝΑ. ὄριον, ἀποικίος τῶν ἐκ Στειρίας Ἀθηναίων. Ἀμβρουκος, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω πρὸς τὸ ὄρος τῆς Κίρρεως. Δαυλις, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, περίφημος διὰ τὰ περὶ τὸν Τηρέα καὶ τὴν Φιλομήλαν. Παρολιθός, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω παρὰ τὸν Κηφισόν. Παραποτάμιοι, πόλις ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ. Νέων, περὶ τοῦ Α. πρόποδας τοῦ Παρνασοῦ, ἦτις καταστράφησα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀνοικοδομήθη ὑπὸ τὸ ὄνομα Τιθορέα. Ημεδαῖα, ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ. Ἀργελαία καὶ Ἀργαία, παρὰ τὴν Δωρίδα. Ἑλλάτια πρὸς Β. Ἰέρπολις, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, κτίσμα τῶν ἐκ Βοιωτίας μετακινήσαντων ἐνταῦθα Ἰώντων. Ἀβαί, πρὸς Ν. εἰς τὰ ὄρια.

ΣΤ. ΛΟΚΡΙΣ.

§ 265. Αὕτη σύγκειται ἐκ δύο διακεκριμένων ἀπ' ἀλλήλων χωρῶν, ἐξ ὧν ἡ μὲν, κειμένη μετὰ τὴν Αἰτωλίαν, Δωρίδος καὶ Φωκίδος παρὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἀνορεύεται Ὁζολίς, ἡ δὲ ἑτέρα, κειμένη πρὸς Β. τῆς Φωκίδος καὶ Βοιωτίας παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὸν Ἰβήριον, διχρεῖται εἰς τὴν γῆραν τῶν Ἐπικνημιδίων καὶ εἰς τὴν τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν. Τῶν Ὁζολῶν Λοκρῶν ἐπισχημότεραι πόλεις Ἀργισσα, πρὸς τὰ ΒΔ. τῶν Δελφῶν, ἐξ ὧν ἀπέχει 120 στάδια. Χάλαιον, ἐπὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου. Ἴππος, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω. Οιδίθεια, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου. Τολεργῶν, δυτικώτερον ἴσως τῆς ἀνωτέρω. Αἰγίτιον, πρὸς Α. τῆς Ἀμφίσσης. Ποτιθαρία, Οἰρεῶν καὶ Εὐπάλοιοι, πρὸς Α. τῆς Νουπάκτου. Τῆς γῆρας τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν, ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ Φρικίου ὄρους κειμένη κατὰ τὸ στεῖνον τῶν Θερμοπυλῶν, ἐπισχημότεραι πόλεις ἦσαν Νίκαια, σφοδρῶν. Σκάρφεια, καταστράφησα τὴν Μισσηῶνα ὑπὸ σεισοῦ. Ἰάσση καὶ μετὰ ταῦτα Φαράγαι, πρὸς Ν. Ἐρόσιον, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω. Ἡ δὲ γῆρα τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ἀπὸ τὸ ὄρος Κνημῆς ἀρχομένη, φθάνει μέχρι τῶν ἐκβύλων τοῦ Κηφισοῦ ἐπισχημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς ἦσαν Λαγροῦς, λιμὴν ἀνήγων πρότερον εἰς τὴν Φωκίδα. Ἀλόστη, πόλις παράλιος κειμένη πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω. Ὀλοθός, πρωτεύουσα, ἐξ ἧς ἐπωνομάσθη καὶ ὁ κόλπος Ὀπούντιος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κείται καὶ ἡ μικρὰ νῆτος Ἀταλάντη, Κορσεία, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω. Ἀργαίνα ἡ ἄνω, παρὰ τῆς ἐκβύλλης τοῦ Κηφισοῦ.

Ζ. ΒΟΙΩΤΙΑ.

§ 266. Αὕτη χωρίζεται ἀπὸ μὲν τῆς Φωκίδος διὰ τῶν ὄρεων Ἑλικίδος, Νουπάκτου καὶ Ὑλαιτίου, ἀπὸ δὲ τῆς Λοκίδος διὰ τῶν Ὀπουντίων ὄρων, διεξέειτο ὑπὸ τοῦ Κηφισοῦ καὶ περιελάμβανε τὰς λίμνας Κωπαΐδα καὶ Ἰλιήν, ὧν τὰ λιμνάζοντα ὄ-

δατα καθίστων τὸν ἀέρα πυκνὸν καὶ διμυλώδη, καὶ τὰ ἐπόμενα ἀξιολογώτερον ἔρη. *Λεϊβηθρον*, ἔθνη ἦσαν τὸ ἄντρον καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν Μουσῶν, αἵτινες ἀπ' αὐτοῦ ἐκαλοῦντο *Λεϊβηθρίδες* νόμωρι. *Λαγύστιον*, ἐπίσημον διὰ τὸν νόον τοῦ Λακρυστίου Διός. *Θούριον*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Λεβηθίδος. *Ἀπόντιον*, βορειότερον τοῦ ἀνωτέρου. *Φοινίκιον*, πρὸς Δ. τῆς Ὑλικῆς λίμνης. *Ἰκατον*, πρὸς Α. τῆς αὐτῆς λίμνης. *Μεσσάπιον*, πρὸς Β. τοῦ ἀνωτέρου, καὶ *Πεῖσον*, πρὸς Α. τῆς Κοπαίδος. Ἐπιστημώτερά πόλεις ἦσαν *Θῆβαι*, πόλις ἀρχαία, ἣτις θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φοίνικος Κάδμου, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀκρόπολις αὐτῆς *Καδμεία* ὀνομάσθη, καὶ κυριευθεῖσα καὶ καταστραφείσα τὸ 336 ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐρείσθη μόνον τῆς οἰκίας τοῦ Πινδάρου, ἦτον πατὴρ τοῦ Ἀμφίλοχος, ὅστις ἐκίνει διὰ τῆς μελωδίας τῆς λύρας του καὶ αὐτοῦ τοῦ λίθου, τοῦ Πινδάρου, τοῦ Ἐπαμινώνδα καὶ τοῦ Πελοπίδα. *Χαιρώνεια* (Κάπραινα), πρὸς τὴν Φωκίαν, πατὴρ τοῦ Πλουτέργου, διάσημος διὰ τὴν νίκην Φιλίππου τοῦ Μακεδόνων βασιλέως κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων. *Ορχομενός*, ἐρείπιον πλησίον τοῦ χωρίου Σκριποῦ πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρου, ἐκ τῶν ἐπιφανέστερων καὶ πλουσιωτέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος, διάσημος διὰ τὴν *Ἀκιδάλιαν* κρήνην, τὸν τάφον τοῦ Ποσειδάου καὶ τὴν νίκην τοῦ Σύλλα κατὰ τοῦ στρατηγῆ τοῦ Μιθριδάτου Ἀρχαίου. *Ἀσθάδια*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρου, ὀνομαστὴ διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν σπήλαιον τοῦ Τροφονίου Διός. *Κορώνεια*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρου. *Ἀκάρτος*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρου. *Ἀσκρα*, πρὸς τὸν Ἐλιώνα, πατὴρ τοῦ Ποσειδίου. *Θεσπιὰ*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρου, περίφημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἀγάλμα τοῦ Ἑρωτος, ἔργον τοῦ Πραξιτέλους, καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν πηγὴν τοῦ *Ναρκίσσου*. *Αἰδατρα*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρου, κώμη διάσημος διὰ τὴν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων νίκην τοῦ Ἐπαμινώνδα. *Πλαταιαὶ* (Κόκλα), ἐπὶ τοῦ Ἀσσωποῦ, πόλις διάσημος διὰ τὴν ὀλοσχερεστάτην καταστροφὴν τῶν Περσικῶν στρατευμάτων. *Τάρατρα*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῶν Θεβῶν, πατὴρ τῆς Κορίνθου, ἣτις ἐπωνομαζομένη καὶ *Λορική Μοῦσα* ἦτο μαθήτρις τοῦ περιφώνου Μῦρτιος καὶ πεντάκις ἐνίκησε τὸν Πινδάρου εἰς ποιητικῶς ἀγῶνας. Ἡ περὶ αὐτὴν χώρα καὶ τοῦ Ἑρωτοῦ ὑπέφερε πολλὰς ἀντικείμενον ἀμφισβητήσεων μεταξὺ Κορινητῶν καὶ Ἀθηναίων. *Ἀθλις* (Βαθύ), πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρου ἐπὶ τοῦ Ἑρπίου, διάσημος διὰ τὸν ἐξ αὐτῆς ἀπόπλον τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τροίας καὶ τὴν κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Κάλχαντος ἀπόρριψιν τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν ὀσειάσῃ τὴν θυγατέρα τοῦ Τριγένειου, τὴν ὁποίαν ἔσωσεν ἡ Ἀρτεμις καὶ ἔκαμιν ἱέρειαν εἰς τὸν ἐν Ταυρίδι νῆον τῆς. *Ἀιθιδῶν*, πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρου, πόλις περίφημος. *Κοπαΐς*, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρου, λίμνη.

Η. ΑΤΤΙΚΗ Η.

§ 268. Ἀυτὴ ὀριζομένη πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τῆς Εὐβοϊκῆς Θαλάσσης, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Μυρτώφου πελάγους καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, ἐχωρίζετο ἀπὸ μὲν τῆς Βοιωτίας διὰ τοῦ Κεθαίρωτος, ἀπὸ δὲ τῆς Μεγαρίδος διὰ τῶν Κεράτων ὄρεων. Διαβρεομένη δὲ ὑπὸ τοῦ Κημισοῦ καὶ Γλισσοῦ καὶ ἔχουσα τὰ ἐξῆς ἀξιωματώτα ὄρη, τὸ Λαύριον πρὸς Ν. καὶ τὸν Ὑμητιόν, Βριλησσόν, Πάρρηθα καὶ Αἰγάλεω περὶ τῶν Ἀθηνῶν, διηρεῖτο εἰς Διόκριαν, Πεδιήν καὶ Πύραλον, καὶ κατοικεῖτο ὑπὸ πεντακοσίων περίπου χιλιάδων κατ. τῶν ὁποίων οἱ πολλοὶ ἦσαν δοῦλοι. Τῆς Ἀττικῆς, πρότερον μὲν διαιρουμένης εἰς πόλεις, μετὰ ταῦτα δὲ εἰς δήμους, ὧν τοὺς κυριωτέρους θέλομεν ἀπαριθμῆσαι ἐφεξῆς, ἐπιστημότερα πόλις ἦσαν Ἀθῆναι, ἥτις ὀνομαζομένη ἀπὸ Κέκροπος τοῦ Αἰγυπτιοῦ Κεχροπία καὶ κυμένη περὶ τὴν Ἀκρόπολιν ἦτον διασημοτάτη, καθέδρα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν τοῦ παλικοῦ κόσμου καὶ μητρόπολις ἱκανὸν χρόνον ὅλης τῆς Ἑλλάδος, κοσμομένη μὲ ἀγορᾶς, θέατρα, ναοὺς, βωμοὺς, ἀγάλματα θεῶν καὶ ἡρώων κτλ. Ἐπιστημότερα τῶν οἰκοδομῶν αὐτῆς ἦσαν ὁ Παρθενών, τὸ Βρέχθειον, ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης καὶ τὰ Προπύλαια ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἢ Ἀγορᾶ μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν στοῶν, τὸ Πρυτανεῖον, τὸ Θησαῖον ἢ ναὸς τοῦ Ἄρεως, ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός, τὸ Παναθηναϊκὸν στάδιον, τὸ Ὀδεῖον, τὸ περικαλλῆς χορηγικὸν μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους κτλ. ἐντὸς τῆς πόλεως ἢ περὶ αὐτὴν δὲ ὑπῆρχον ἡ Πυδῆ, ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος καὶ οἱ λιμένες Φάληρον, Μουνυχία καὶ Πειραιεὺς, ὅστις ἔκειτο ἐντὸς τῶν Μακρῶν Τειχῶν καὶ ἦν τὸ κέντρον τοῦ κατὰ τὴν Μεσόγειον ἐμπορίου τῆς Ἀσίας, Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς.

ΣΗΜ. Οἱ πλείους τῶν τῆς Ἀττικῆς δήμων ἔκειντο ὡς ἐπιτελείον ἐπὶ τῶν ἐξῆς ὁδῶν, τῆς ἀγορᾶς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Μεγαρα, ἥτις καὶ Ἰερα ἔκαλετο, τῆς εἰς Πλαταιάς, Θήβας, Ὠρωπὸν καὶ τῆς εἰς Σούνιον Αἰ δὲς πρῶται ἠνῶντο μέχρι τῆς Θριάς, πρὸ τῆς ὁποίας ἔκειντο οἱ Ραῖτοι, μικραὶ ἀλμυραὶ λίμναι, ἰσραὶ τῆς Δῆμητρος καὶ Περσεφόνης, γχορηγεύουσαι εἰς πολλοὺς ἠρηκευτικὸς ἀγισμοὺς, καὶ ὁ δήμος τῶν Σκαμβωνιδῶν ἐκίθην δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρὸς Μεγάρα ἀγορᾶς ἔκειτο Ἐλευσίς, διάσχυος διὰ τὸ ἱερὸν τῆς Δῆμητρος, ἐνθα ἐτελοῦντο τὰ Ἐλευσινιαῖα ἐπὶ δὲ τῆς πρὸς τὰς Πλαταιάς Οἶνόη, προύριον, καὶ Ἐλευθεραῖ. Ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης τῆς πρὸς τὰς Θήβας Κολωνός, Ἀχαρναί, Κρωπεαί, δήμος παρακείμενος ἀριστερά, Χαστιεῖς, Φυλῆ καὶ Μελαίπεια, δήμος παρακείμενος ἀριστερά. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀγορᾶς κατ' εὐθείαν εἰς Ὠρωπὸν ἔκειντο Πύληναι, παρακείμενος δεξιὰ, Εὐρυρίδαί, Ἄθμονον, παρακείμενος δεξιὰ, Πφαίστια, Πρασινοῖδαί, παρακείμενος ἀριστερά, Κηφισία, παρακείμενος δεξιὰ, Λεκεῖαι, Τετακιδαι, Ἀφιδναί, παρακείμενος δεξιὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Χαρᾶδρου ποταμοῦ, καὶ Σφενδάλη. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀγορᾶς κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ Σούνιον ἔκειτο Ἀλιμῶδες, παρακείμενος δεξιὰ, Πρῶσπαλτα, Λιξωνή, παρακείμενος δεξιὰ, Φιλαιδαί, παρακείμενος ἀριστερά, Χολεῖδαί, Κούφορες, παρακείμενος ἀριστερά, Ἀγυλιῖαι, Σφηττοῖς, Λαμπρᾶ, Μυρβίνουδες, παρακείμενος ἀριστερά, Ἀνάφλουστος καὶ Ἀξηνία. Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλαι δὲς ἑδοί λεῖψος ἄγουσαι εἰς Ὠρωπὸν καὶ Σούνιον καὶ ἐνοῦμαι μέχρι τοῦ σήμερον καλουμένου Σταυροῦ, πρὸ τοῦ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πρὸς Ὠρωπὸν ἀγούσης ἔκιντο Γαργηττός, παρακείμενος ἀριστερά, Παλλήνη, Πεντέλη, παρακείμενος ἀριστερά, Πλωθεία, Φηγία; Ἰκαρία, παρακείμενος ἀριστερά, Προβάτινος, Μαρθών, παρακείμενος ἀριστερά, Τρικύρουσις, εἰς τῶν δῆμων τῆς ἐν Ἀττικῇ Τετραπόλεως, Ραμνοῦσις, Ψαφίς καὶ Ὠρωπός, τοῦ ὁπίου ἢ ἐμπύουτος χώρα ἀνήκε πρῶτον εἰς τὴν Βοιωτίαν. Ἐπὶ δὲ τῆς πρὸς τὸ Σουόνιον τέλος λεγῶς ἀγούσης ἔκιντο Ἀγγελή, Φλύα, Βραυσιών, Στειρία, Πρασιαί, Κεφαλή, Ποταμὸς, παρακείμενος ἀριστερά, Ἀμφιτροπαί, παρακείμενος δεξιὰ, Θορικός καὶ Σρούσιον, παρὰ τὸ ἐμπύουτος ἀκρωτήριον.

Ἡ Μεγάρις ἀρχομένη ἀπὸ τῶν Κεράτων ὄρεων καὶ ἐκτεινομένη πέραν τῶν Ὀρειῶν ἦν οὗτο πρῶτον μετὰ τῆς Κορινθίας. Ὑστερον δὲ ἡ ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα αὕτη χώρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκιντο καὶ αἱ Σκειρωνίδες Πέτραι, ὀνομαζόμεναι ἀπὸ Σκείρωνος ληστοῦ κρημνίζοντος αὐτόθι τοὺς διαβαίνοντας εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπέκειτο εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀπὸ τοῦ Κόδρου ἐκκρύχθη ἀνεξάρτητος. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς ἦσαν Μέγαρα, ἧτις, μικρὸν ἀφισταμένη τῆς θαλάσσης καὶ κατοικοιουμένη ὑπὸ Δωριέων, ἦτον πατρὶς τῶν φιλοσόφων Εὐκλείδου καὶ Στίλπωνος. Νίσααι, ἐπίκειον τῶν Μεγάρων συνεχόμενον μετὰ τῆς πόλεως διὰ μακρῶν τειχῶν. Τριποδίσκος, κώμη ἐπὶ τοῦ ἕρους τῆς Γερανίας. Κρομμύων, ἐπὶ τῶν ὄρειων τῆς Κορινθίας, εἰς ἣν ἀργότερα καὶ συμπεριελήφθη.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ.

Ὅρια, διαίρεσις, ὄρη καὶ ποταμοί.

§. 269. Ἡ Πελοπόννησος ὀνομαζομένη ἀπὸ Πέλοπος τοῦ Φρυγῆος καὶ ἔχουσα ἕνεκα τῶν βαθέων κόλπων τῆς σχῆμα φύλλου πλατάνου ἦν οὗτο μετὰ τῆς Στερεῆς διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ διηρεῖτο εἰς ὀκτὼ κυριώτερα κράτη, τὴν Ἀχαϊκὴν, τὴν Σικυωνίαν, τὴν Κορινθίαν, τὴν Ἠλείαν, τὴν Ἀρκαδίαν, τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνικήν. Ἐπισημότερα ὄρη αὐτῆς κείμενα μετὰ τῆς Ἀχαϊκῆς καὶ Ἀρκαδικῆς εἶνε ἡ Κυλλήνη, ἔνθα ἐγεννήθη ὁ Ἑρμῆς. Τὰ Χελυδάρεια, ἔνθα ὁ Ἑρμῆς ἐκδείρας χελώνην κτεσκεύασεν ἐκ τοῦ ὀστράκου τῆς τὴν λύραν. Ὁ Κράθις, καὶ ἡ Κερύνεια, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἡρακλῆς ἐθήρευσε τὴν χρυσόκερον καὶ χαλκόπουν Κερυνεῖαν ἔλαφον. Ὁ Ἐρμύμανθος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἡρακλῆς ἐθήρευσε τὸν Ἑρμύμανθιον κάπρον, καὶ τὸ Παραγαϊκόν, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν Πατρῶν. Ὁ Σκόλλις, μετὰ τῆς Ἀχαϊκῆς καὶ Ἠλίδος, ἡ Λάμπεια καὶ ἡ Φολῶν, μετὰ τῆς Ἀρκαδικῆς καὶ Ἠλίδος. Τὰ Ἀροῖα, ὁ Στύγαλος, ὁ Σκίαθις καὶ τὸ Μαίναλον, ἐντὸς τῆς Ἀρκαδικῆς. Ἡ Κόιλωσσα, τὸ Ἀρκεῖον, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Παρθένιον καὶ ὁ Πάρων, μετὰ τῆς Ἀρκαδικῆς καὶ Ἀργολίδος, καὶ ὁ Ταῦγετος, μετὰ τῆς Λακωνικῆς καὶ Μεσσηνίας. Ἐπισημότεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ Ἀλφειὸς, ὅστις πηγάζων ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ δεχόμενος αὐτόθι τὸν Λάδωνα καὶ Ἐρμύμανθον ἐκβάλλει εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον. Ὁ Πηγεῖς, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Σκόλλιος ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλ-

πον. Ὁ Πάρος, ἔστις ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῶν Πατρῶν. Ὁ Φαίρις, ὁ Μεγαρίτης, ὁ Σελινόης, ὁ Κιρηνίτης, ὁ Ἐρασίος ἢ Βουραϊκός, ὁ Κράθιος καὶ ὁ Ἀσωπός, ἐκβάλλοντες ἅπαντες εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον. Ὁ Ἰθακίος, ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον. Ὁ Εὐρώτας, ἐκβάλλων εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον. Ὁ Πάμιμος, ἐκβάλλων εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον, καὶ ἡ Νέδα, ἔστις κείμενος μεταξύ Μεσσηνίας καὶ Ἠλίδος ἐκβάλλει εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον.

Α. ΑΧΑΪΑ.

§ 269. Τῆς Ἀχαΐας κατεχόμενος τὸ Β. μέρος τῆς Πελοποννήσου ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν Ἀθήναι, ἧτις κειμένη παρὰ τὰ σύγγρα τῆς Ἠλίδος ἦτον ἡ δυσπικνωτάτη πόλις τῆς Ἀχαΐας, ἐν ἣ συνήκισεν ὁ Πομπήιος πολλοὺς τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατατροπωθέντων πειρατῶν. Πελοπὼνη, σφρόδιον ὄχυρον μακρὰν τῆς θαλάσσης· πλησίον ταύτης ἔκειτο ἱερὸν τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς. Ὠλεός, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πείρου ποταμοῦ. Τειθεά, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω. Φαράι, πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω, μία τῶν δώδεκα τῆς Ἀχαΐας συμπολιτείας. Πάτραι, ἐπὶ τοῦ ἠριωνίου κόλπου, ἐν ἣ συνήκισεν ὁ Αὐγουστός Ῥωμαϊκὴν ἀποικίαν μετὰ τῆς ἐν Ἀκτίφ μάχης. Ἀργίον, πρὸς Δ. τῶν Πατρῶν, ἐπίσημος διὰ τὸν θάνατον τοῦ περιδρόμου τῶν Ἀχαιῶν στρατηγοῦ Ἀράτου καὶ διὰ τὸ παρ' αὐτὴν ἱερὸν ἄλλος τοῦ Διός, εἰς τὸ ἕρπον συνήρχατο τὸ καινοβούλιον τῆς Ἀχαΐας συμπολιτείας. Ἐλιχη, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, καταστραφεῖσα ὑπὸ σεισμοῦ τὸ δ'. ἐτὸς τῆς 101 Ὀλυμπιάδος. Βοῦρα, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ ἠριωνίου ποταμοῦ. Αἰγαί, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κράθιος. Αἰγείρα, πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου.

Β. ΣΙΚΥΩΝΙΑ.

270. Τῆς Σικυωνίας κειμένης πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν Σικυῶν, ὀλίγον μακρὰν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, διάσημος καθέδρα ἀρχαιοπιάτου Ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ πατρίς τοῦ Ἀράτου, ἔχουσα περιφανῆ ἐργαστήρια γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς, εἰς τὰ ὅποια ἀνεδείχθησαν οἱ ἀγαλλματοποιοὶ Πολύκλειτος καὶ Λύσιππος καὶ οἱ ζωγράφοι Πυσίας καὶ Τιμόθεος. Φλιασός, πόλις μικρὰ μεταξύ Σικυωνίας καὶ Ἀργολίδος, κειμένη ἐπὶ τῆς Φλιασίας καλουμένης χώρας, ἧτις ἐσχημάτιζε τὸ πάλαι ἰδίαν καὶ αὐτόνομον ἐπικράτειαν.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ.

§ 271. Τῆς Κορινθίας κειμένης ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν Κόρινθος, πόλις εὐδαίμων καὶ πλουσία διὰ τὸ ὅποιον ἐνήργει μετὰ τῆς Ἰταλίας καὶ Ἀσίας ἐμπόριον· αὕτη ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἀχαΐας συμπολιτείας τὸ 146. Π. X. κα-

τεδαρισθείσα ὑπὸ τοῦ Ὑπέτου Μουμμίου, ὅστις ἐνταῦθεν μετέ-
 φερεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πλῆθος εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων, ἀριστουργή-
 ματα τῆς Ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας, ἀνατίσθη ἔπειτα ὑπὸ
 τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος συνουκίσαντος αὐτοῖς πολλοὺς ἐκ διαφό-
 ρων μερῶν ἀπαλευθέρους. Κειμένη δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀ-
 κροκορίνθου ἐπὶ ἐπιπέδου τραπέζωδου, εἶχε δύο λιμένας, τὸ εἰς
 τὴν Κορινθιακὴν κόλπον διὰ τεύχευς συνεχόμενον μετ' αὐτῆς
Λέριαιον, εἰς τὸ ὅποιον προσωρμίζοντο τὰ ἐξ Ἰταλίας πλοῖα, καὶ
 τὰς εἰς τὴν Σαρωνικὴν κόλπον *Κεργχεράς*, ἐνθα ἀντιπλάσσοντο τὰ
 ἐξ Ἀσίας φορτία μετὰ τῶν ἐξ Ἰταλίας. Ἐκ τοῦ ἐμπορίου δὲ
 τούτου ἡ Κόρινθος τοσοῦτον ἴσχυσεν, ὅσατε καὶ μητρόπολις πολ-
 λῶν ἄλλων πόλεων ἐγένετο διὰ τῶν ἀποικίων τῆς. Ὁ δὲ Ἰσθ-
 μὸς εἶνε ἀξιοσημείωτος διὰ τὰ κατὰ τριστίαν καὶ μετὰ ταῦτα
 πενταετίαν πανηγυριζόμενα αὐτοῖσι πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος
Ἰσθμια, εἰς τὰ ὅποια συνέβησαν πανταχόθεν οἱ Ἕλληνες. *Σολύ-
 ργεια*, πρὸς Ν. τῶν *Κεργχεῶν* ἐπὶ λόφου, ὅστις ἀπ' αὐτῆς ἐκκαλεῖ-
 το *Σολύργιος*

Δ. ΗΛΕΙΑ.

§ 272. Τῆς Ἠλείας κειμένης πρὸς τὰ ΒΔ τῆς Πελοποννήσου
 καὶ περιλαμβανομένης πρὸς Ν τὴν Τριφυλίαν χώραν, ἐπὶ πολὺ
 ὄρεινὴν, ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν *Ἠλις*, ἐπὶ τοῦ Ἠηνεῖοῦ, μη-
 τρόπολις τῆς Ἠλείας καὶ μία τῶν ἐπιστημότερων τῆς Πελοπον-
 νήσου, ἔχουσα ἐπίκειον τὴν παρὰ τὴν Χελωνάταν *Κυλλήνην* καὶ
 οὐσα πατρὶς τοῦ Πυθῶνος, ἀρχηγοῦ τῆς φιλοσοφικῆς αἵρέσεως
 τῶν *Σκεπτικῶν ἢ Πυθῶνιστῶν*, οἵτινες ἐπὶ πικρῶς ἀμφεβαλ-
 λον. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἠλίδος προέδρουν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀ-
 γώνων. *Πύσα*, ἥτις ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀλφειοῦ κειμένη
 καὶ πρῶτος καταστραφείσα ὑπὸ τῶν Ἠλείων συγγέεται ὑπὸ
 πολλῶν μὲ τὴν παρ' αὐτὴν Ὀλυμπίαν χώραν, ἐν ἣ ἐπανηγυρί-
 ζοντο κατὰ τετραετίαν οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ
 Ὀλυμπίου Διός, τοῦ ὁποίου ἦτον ἐνταῦθα καὶ μεγαλοπρεπῆς
 ναὸς καὶ 60 ποδῶν ὑψηλὸν ἀγαλμα αὐτοῦ, ἔργον Φειδίου. Ὁ τοῦς,
 ἐπὶ τοῦ Ἠηνεῖοῦ. *Θαλίμαι*, φορέριον κείμενον ἀνατολικώτερον.
Πύλος, πρὸς Ν. τῆς Ὀπεύοντος, καθέδρα τοῦ Ἀγχείου, καὶ *Μυρ-
 τούντιον*, πρὸς Β τῆς Ἠλίδος. Τῆς δὲ Τριφυλίης ἐπιστημότεραι
 πόλεις *Σκελλοῦς*, ἐπὶ τοῦ Σελινούντος ποταμοῦ, κόμη, εἰς τὴν
 ὁποίαν ὁ Ξενοφῶν ἐξόριστος ἐκ τῆς πατρίδος του διὰ τὸ ὑπὲρ
 τῶν Σπικριτικῶν φρόνημά του διέτριψε καὶ συνέγραψεν τὴν ἱ-
 στορίαν του. *Ἀστρίον*, πόλις παρὰ τὸν *Ἰσθμίου* ποταμὸν, εἰς
 τὴν ὁποίαν ὁ Ἡρακλῆς ἐκαθέρισε τὴν κόλπον τοῦ *Ἀδρῆιου*. *Σα-
 μία* καὶ *Ἠύλος*, καθέδρα τοῦ Νέστορος, πρὸς Β. τοῦ Ἀστρέου.

Ε. ΑΡΚΑΔΙΑ.

274. Ἡ Ἄρκαδία, οὕσα ἡ ὀρεινότερα χώρα τῆς Πελοποννήσου κατεκειμένη εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς, κατακείτα ὑπὸ λαοῦ ἀπλοῦ καὶ τὰ ἤθη καὶ δεδομένου εἰς τὴν ποιμαντικὴν καὶ τὴν μουσικὴν. Ἐπιστημώτεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν *Μεγαλόπολις*, ἥτις συνοικισθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἐπαμινώνδα μετὰ τὴν ἐν Λεβάντροις νίκην τῶν Θηβαίων ὡς προμαχὸν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἦτον πατὴρ τοῦ διασῆμου τῆς Ἀχαΐας συμπολιτείας στρατηγοῦ Φιλοποίμενος, τοῦ τελευταίου τῶν περιφημῶν στρατηγῶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοῦ ἱστορικοῦ Πολυβίου. *Φιγαλία*, ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἐπικούρειου Ἀπόλλωνος, τοῦ ὁποίου σώζονται ἐτι ἱκανὰ στήλαι. *Ἡραία*, παρὰ τὸν Ἀλφειὸν. *Θέλιπουσα*, πρὸς Β. παρὰ τὸν Λάδωνα. *Ψωφίς*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Ἐρμάνθου, πόλις ἀξιόλογος. *Κίραθα*, παρὰ τὴν Ἀλυσοῦν πηγὴν, περιφημον τὸ πάλαι διὰ τὰ ἱερατικά της ὕδατα. *Κλεῖτωρ*, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ. *Φενεός*, πρὸς Α, ἱερὰ πόλις τοῦ Ἐρμοῦ παρὰ τὴν Στυμφαλίδαν λίμνην, ἐν ἧ ὁ Ἡρακλῆς δι' ἐπιταγῆς τοῦ Εὐρυσθέως ἐρένησε τὰς σαρκοφάγους *Στυμφαλίδας ὄρνιθας*. *Στέμφαλος*, ἀνατολικώτερον ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἔρους. *Καρθαί*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω. *Ὀρχομενός*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις μὴ σωζομένη πλέον ἐπὶ Στρέβωνος. *Μαρτίναια*, διάσημος διὰ τὴν ὁποίαν ἐκέρδησε τὸ 363 Π. Χ. ὁ Ἐπαμινώνδας κατὰ τῶν ἠνωμένων Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων νίκην, καθ' ἣν καὶ ἀπέθανε, καὶ τὴν τοῦ Φιλοποίμενος τὸ 206 Π. Χ. κατὰ τοῦ τυράννου τῆς Σπάρτης Μαχανίδα. *Τεγέα*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, πόλις ἀρχαιοτάτη καὶ ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ἀρκαδίας, 100 περίπου σταδία ἀπέχουσα τῆς Μυκηνῆς, μετὰ τῆς ὁποίας ἀείποτε ἀντεφέρετο περὶ τῆς ὑπεροχῆς καὶ εἶχεν ἐπίσημον ναὸν τῆς Ἀθίνας Ἀθηνᾶς, ἱερεῖαι τοῦ ὁποίου ἦσαν νειοπαρθένου. Αὐτόθι εὕρισκον ἄστυλον οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος κακοῦργοι.

ΣΤ. ΑΡΓΟΛΙΣ.

§ 275. Ἡ Ἀργολίς κειμένη πρὸς Α. τῆς Ἀρκαδίας περιελάμβανε τὴν Ἀργεῖαν, τὴν Ἐπιδαυρίαν, τὴν Τροιζηνίαν, τὴν Ἐρμιονίδα καὶ τὴν Κυνουρίαν, τῶν ὁποίων ἐπιστημώτεραι πόλεις ἦσαν Ἄργος, ἐπὶ τοῦ Ἰνάχου, παρὰ τὴν ὄχνην ἀκρόπολιν *Λάρισα* καλουμένην, μητροπολις ὁμωνύμου βασιλείου καὶ ἀπάσης τῆς Ἀργολίδος, μία τῶν διασημωτέρων πόλεων τῆς Πελοποννήσου, πατὴρ τῆς Τελεσίλλης, περιφήμου ἀρχαίας ποιητρίας, ἥτις διὰ τῆς ἀνδρίας της ἔσωσε τὴν ἐκείνης πατρίδα ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλεομένους, καὶ ἑτέρας Ἀργεῖας γυναικός, ἥτις ἐφόνησε τὸν Πύρρον βασιλέα τῆς Ἠλείου εἰσερχόμενον εἰς τὴν πόλιν. *Ναυπλία*, ἐπίκειον τοῦ Ἄργους. *Τίρυνς*, μετὰξὺ

Ναυπλίας καὶ Ἄργους, πόλις ἀρχαιοτάτη, τῆς ὁποίας τὰ κυκλώ-
πεια τεύχη θαυμάζονται ἔτι καὶ σήμερον. *Μυκῆναι*, πρὸς Β. τοῦ
Ἄργους, καθέδρα τοῦ Ἀγαμέμνονος θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Περ-
σέως. *Νεμέα*, πρὸς Β. ἔνθα ὑπῆρχεν ὁμώνυμος δρυμὸς, εἰς τὸν
ὅποιον ὑπῆρχεν ὁ φοβερός Νέμειος Λέων, τὸν ὁποῖον προξενούντα
μεγάλῃν εὐφραν εἰς ἕλην τὴν χώραν ἐφόρευσε ὁ Ἡρακλῆς κατ'ἐ-
πιταγὴν τοῦ Εὐρυσθέως, καὶ ἦν ναὸς τοῦ Νεμείου Διός, πρὸς τι-
μὴν τοῦ ὁποῖου ἐπικηρυτίζοντο ἀνὰ πᾶν τρίτον ἔτος οἱ περίφη-
μοι Νεμεακοὶ ἀγῶνες. *Κ. Λεωναί*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Νεμέας. Με-
ταξὺ Ἄργους καὶ Μυκηνῶν ἔκειτο τὸ Ἡραῖον, ἱερόν τῆς Ἥρας,
περιέχον Κολοσσαῖον ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντίνου ὄστω ἀγαλμα
αὐτῆς, ἔργον τοῦ Πολυκλείτου, καὶ πρὸς Ν. ἡ λίμνη *Λέριχη* (Μύ-
λοι αὐθεντικοί), περίφημος εἰς τὴν μυθολογίαν διὰ τὴν ἑπτακέ-
φαλον Ὑδραν, τὴν ὁποίαν ἐφόρευσε ὁ Ἡρακλῆς. *Ἐπίδαυρος*,
ἐπὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, διάσημος διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκλη-
πιοῦ, κείμενον ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως μεταξὺ δύο ὄρεων καὶ
ἐντὸς δάσους. *Τροιζήν* (Διμηλιὰς), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἐπιδαύρου
παρὰ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, ἡ μεγαλειτέρα πόλις τῆς Τροιζι-
νίας, ἀξιοσημείωτος διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰππολύτου, υἱοῦ τοῦ
Θησέως. *Ἐρμιόνη*, πρὸς Ν. τῆς Τροιζίνος, ἡ μεγαλειτέρα πό-
λις τῆς Ἑρμιονίδος, τῆς ὁποίας ἡ πορφυρά ἦτον ἡ πολυτιμωτέρα
τοῦ κόσμου. Πρὸς Ν. τῆς Ἀργολίδος ἔκειτο ἡ *Κυνοῦρία*, περὶ
τῆς ὁποίας φιλονεικοῦντες οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων
ἀντέταξαν ἀνὰ τριακοσίους εἰς μάχην, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι καὶ ἔλαβον ἕκτοτε καὶ τὴν Κυνοῦριαν εἰς τὴν ἐξου-
σίαν των' τῆς δὲ περιμαχίτου ταύτης χώρας κυριωτέρα πόλις ἦ-
τον ἡ Θυρέα, κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ *Γάνου* ποταμοῦ.

Z. ΛΑΚΩΝΙΚΗ.

§ 276. Τῆς Λακωνικῆς κειμένης πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Πελοπον-
νήσου ἐπισημωτέρα πόλις ἦσαν *Σπάρτη* ἢ *Λακεδαιμόων*, παρὰ
τὸν Εὐρώταν, μητρόπολις τῶν Σπαρτιατῶν καὶ καθέδρα ὀφεί-
λουσα τὸ κλέος τῆς εἰς τὴν σκληραγωγίαν καὶ γενναϊότητα τῶν
ἑαυτῆς κατοικῶν, οἵτινες πολιτευόμενοι ὑπὸ τοῦς αὐστηροῦς μὲν,
ἀλλὰ σοφοῦς νόμους τοῦ Λυκούργου, ὑπῆρξαν ἀκαταμάχητοι. *Θε-
ράπναι*, ἐν ἧ λέγεται ὅτι ἐγεννήθη ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης
καὶ ἐτάφη ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη. *Σε. Ἰ. Ιασιὰ*, πρὸς Β. τῆς
Σπάρτης ἐπὶ τοῦ Οἴνου ποταμοῦ ἐν αὐτῇ καταπολεμηθεὶς ὁ τε-
λευταῖος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Κλεομένης ὑπὸ Ἀντιγόνου τοῦ
στρατηγοῦ τῶν Μικηδόνων ἔφυγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἔνθα ἀπέ-
θανεν ὀδυνηρῶς καὶ μετ' αὐτοῦ ἐσθίεσαν ἡ γενεὰ τῶν ἐν Σπάρτῃ
βασιλευσάντων Ἡρακλειδῶν. *Καρύαι*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω,
κώμη, ἣτις συμμαχίσασα μετὰ τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἑλλή-

νων, ἐκυριεύθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῶν δευτέρων, οἵτινες τοὺς μὲν πολίτας αὐτῆς ἐπέρασαν ἐν στόματι μαχαίρας, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν ἠχμαλώτισαν. Ἡ εἰκὼν τῆς σκληρᾶς αὐτῶν δουλείας παριστάνετο εἰς τὰ μνημεῖα διὰ τινῶν σχημάτων, *Καρνατίδων* λεγομένων, ἐν εἰδει στηλῶν τιθεμένων πρὸς ὑποστήριξιν οἰκοδομῶν. Ἡ πόλις αὕτη ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ κατόπιν ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν. *Ἀρβύλαι* (*Σκλοβοχώρι*), ἐρείπιον ἐπὶ τοῦ Εὐρώτα πρὸς Ν. τῆς Σπάρτης, ὀνομασθὴ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. *Γερρόθραι* (*Γεράκι*), πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω. *Ἐλος*, εἰς τὴν ἀνατολικὴν χερσονήσον ἐπὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου καὶ ὀλίγον μακρὰν τῶν ἐλλοδῶν τοῦ Εὐρώτα. Τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὑποτάξαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποστατήσαντες ὑπέβαλον εἰς σκληρωτάτην δουλείαν. *Γέθειον* (*Μακροθωνῆσι*), ἐπὶ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου, ἐπίκειον καὶ γάστρουθμος τῆς Σπάρτης, ἔλλα *Τολμίδας* ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἐκυριεύσας τὴν σιθλον τῶν Λακεδαιμονίων. *Οἶνλος*, *Θαλάμαι*, *Πέτριος*, *Λεῦκτρα*, *Καρθαμύλη* καὶ *Ἀλαγονία*, πρὸς Δ. ἐπὶ τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου. *Ἐπίδαυρος*, *Λιμηρά*, *Βοιαί*, *Κυπαρισσία* καὶ *Ἀσωπός*, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Λακωνικῆς χερσονήσου.

II. ΜΕΣΣΗΝΙΑ.

§ 275 Τῆς Μεσσηνίας κειμένης πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Πελοποννήσου ἐπισχυρότεροι πόλεις ἦσαν *Μεσσήνη*, εἰς τὸ κέντρον, μητρόπολις τῆς Μεσσηνίας, ἧτις κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κροσφόντου καὶ καταστραφείσα ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων συναρτίσθη πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἐπαρκειῶνδα μὲ τείχη. *Ἰθάκη*, φρούριον ἐχυρὸν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρωνόμου ὄρους. *Πόλις*, *Ἀσίρη*, *Μεθώρη* καὶ *Κορώρη*, ἐπὶ τῆς πρὸς Δ. τοῦ Μεσσηνικοῦ κόλπου χερσονήσου. *Στερόκλαρος*, *Ἀνδαρία* καὶ *Κυπαρισσία*, πρὸς Β.

N H Σ O I.

Διαίσεις.

§ 276. Αἱ Ἑλληνικαὶ νῆσοι διηροῦντο εἰς τὰς πρὸς Β. τοῦ Αἰγαίου πελάγους, εἰς τὴν Εὐβοίαν καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν περὰν, εἰς τὰς Κυκλάδας, εἰς τὰς Σποράδας καὶ εἰς τὴν Κρήτην μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ Ἰονίου πελάγους νήσων.

α) Αἱ κυριώτεροι τῶν πρὸς Β. τοῦ Αἰγαίου πελάγους νήσων, τῶν ὁποίων αἱ τέσσαρες κείνται ἀντικρὺ τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ἀκρωτηρίου τῆς Σηπιάδος, γινόμενης ἀρχῆς ἀπὸ Δ. πρὸς Α., εἶνε *Σκιαθος*, ὀνομασθὴ διὰ τὰς περὶ αὐτὴν ἀλιευομένας τρίγλας (*μπαρμπούνα*). *Πεπάρηθος* (*Σκόπελος*), ἀξιοσημείωτος διὰ τοὺς καλοὺς τῆς οἴνου. *Ἰκός* καὶ *Πατόμιγος*, πρὸς τὰ ΒΑ. Ἡμέτη δὲ κειμένη πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν ἀνωτέρω εἶνε ἡ *Σκύρος* ἢ *μεγα-*

λοιτέρη καὶ ἀξιολογώτερε των ἀνωτέρω, ἔχουσα ἐμάνουμον πρωτεύουσαν, ἐν ἣ ἀπέθανεν ὁ Θησεύς καὶ ἐκρίθη ὁ Ἀχιλλεύς, ὑπὸ τῆς μητρὸς του Θέτιδος παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς νήσου Λυκομήδει καὶ κατόικον οἱ ὑπὸ Κίμωνος τοῦ Ἀθηναίου καταδιωχθέντες ἐντεύθεν πειραταὶ Δόλοπες.

6.) Εἰς τὰς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν κειμένας νήσους ἀνήκουσιν αἱ ἐξῆς *Εὐβοία*, τῆς ὁποίας, χωριζομένη ἀπὸ τῆς στερείας διὰ τοῦ Εὐρώπου, οἱ ἀρχαιότεροι κάτοικοι ὀνομάζονται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου Ἀθάνιας, Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν *Χαλκίς*, ἐπὶ τοῦ Εὐρώπου, ἀντικρὸ τῆς ἐν Βοιωτίᾳ Αἰθίδας, μητροπολις τῆς Εὐβοίας καὶ μία των ἰσχυροτέρων τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἣ ἀπέθανεν ὁ Ἀριστοτέλης. *Ἐρέτρια*, ἐρείπιον (Παλαιόκαστρον), πόλις παράλιος πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Χαλκίδος καὶ δευτέρα τῆς Εὐβοίας, τῆς ὁποίας, καταστροφίσις ὑπὸ των Περσῶν, οἱ κάτοικοι αἰχμάλωτοι ἐσβέθησαν εἰς τὴν Σουσιανήν. *Ταυρόαι*, πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, ἔχουσα ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. *Στόρα*, πρὸς Ν τῆς ἀνωτέρω. *Μαγνήσιος*, ἀντικρὸ των Ἡεαλιῶν νήσων, ἔχουσα λατομεῖον μαρμάρων. *Κάρυστος*, πόλις ἀξιόλογος διὰ τὸν λιμένα τῆς, κειμένη πρὸς Ν. τῆς νήσου εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῆς *Ὀχρῆς Κέρας*, πρὸς Α. τοῦ ὄρους τῆς *Δίρμους*. *Κήρινθος*, παρὰ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Βουδέρου ποταμοῦ. *Ἠγεῖς*, καὶ πρότερον *Ἰοτιαία*, πρὸς Β. τοῦ *Τελεῶν* οὗ ὄρους παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀκρωτήριον, πλησίον τοῦ ὁποίου ὁ στόλος τοῦ Ξέρξου κατεπολεμήθη ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους. *Ἐλένη* (Μακρονῆσι), νῆσος εἰς τὴν ὁποίαν, κειμένην κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἀττικῆς, διίσχυρίζονται τινες ὅτι ἀπέθανεν ἡ Ἑλένη ἐπιστρέφουσα ἐκ τῆς Τροίας. *Σαλαμίς*, παρὰ τὴν Μεγαρίδα καὶ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς, καθέδρα τοῦ Τελαμωνίου, πατρὸς τοῦ Αἴαντος, περὶ τῆς ὁποίας οἱ Ἀθηνοὶ διεφέροντο μετὰ των Μεγαρέων ἰκανὸν χρόνον, πατὴρ τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Εὐρυπίδου καὶ νῆσος διάσημος διὰ τὴν ναυμαχίαν, καθ' ἣν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἐκ 380 πλοίων, ὀδηγοῦμενος ὑπὸ τοῦ Εὐρυβιάδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους, κατέβραυσε τὸν Περσικὸν ἐκ 4200 πλοίων συνιστάμενον. *Αἴγινα*, εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, καθέδρα Δίκαου τοῦ δικαστοῦ τοῦ ἄδου καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὴν περὶ τὰ ναυτικὰ ἐμπειρίαν των κατοίκων τῆς. *Υδρία* (Υδρα), ἐπὶ τῆς ΝΑ. παραλίας τῆς Ἀργολίδος. *Τυπάρησις* (Σπέτσαι), ἐπὶ τῆς αὐτῆς παραλίας. *Κόθηρα*, πρὸς Ν. τοῦ Μολέα, ἔχουσα ἐμάνουμον πρωτεύουσαν, ἐν ἣ ὑπερχε καὶ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ὑποκειμένη πολλὸν χρόνον εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους.

7.) Των Κυκλάδων, κειμένων κέντρῳ τῆς Δήλου μετὰ τὴν Κρήτης, Ἑλλάδος καὶ Ἐλλάσσονος Ἀσίας, ἐπισημότεραι ἦσαν. Ἀγ-

δρος, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Εὐβοίας, ἡ βορειότερα τῶν Κυκλάδων περιέχουσα μητρόπολιν ὀμώνυμον καὶ ἱερὸν τοῦ Βάκχου. *Τήνος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀνδρου, ἔχουσα ἀξιόλογον ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ἄλλος περὶ αὐτό. *Δήλος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Τήνου, ἡ μικροτέρα μὲν, ἀλλὰ διασημοτέρα τῶν Κυκλάδων, ἐν ἧ ἡ Ἀπὼ ἐγέννησε τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν καὶ ἐπανηγυρίζετο κατ' ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐορτὴ, εἰς τὴν ὁποίαν συνέρχοντο πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος. *Ρήγεια*, νησιδίον παρὰ τὴν Δῆλον, ταφείον τῶν Δηλίων, οἵτινες εἶχον ἀπηγορευμένον νὰ θάπτεται εἰς τὴν Δῆλον νεκρὸς καὶ νὰ τρέφεται σκύλος. *Μύκονος*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Δήλου, ἐν ἧ κατὰ τὴν μυθολογίαν τίθενται οἱ τάφοι τῶν τελευταίων Κενταύρων τῶν νικηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. *Νάξος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Μικόνου, ἡ μεγαλειότερα, τερπινοτέρα καὶ εὐφρονοτέρα νῆσος τῶν Κυκλάδων, ἔχουσα ἱερὸν τοῦ Διονύσου, εἰς τὸ ὁποῖον ἄφησεν ὁ Θεσεύς τὴν Ἀριάδην κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Θεοῦ τούτου. *Ἀμοργός*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Νάξου, νῆσος ἰκανῶς μεγάλη, περιέχουσα πολλὰς πόλεις. *Πάρος*, πρὸς Δ. τῆς Νάξου, ὀνομαστὴ διὰ τὰ λευκὰ μάρμαρα τῆς καὶ διὰ τὴν ὀμώνυμον μητρόπολιν αὐτῆς, ἣτις ἦτον μία τῶν ἰσχυροτέρων πόλεων τῶν Κυκλάδων καὶ πατρίς τοῦ Ἀρχιλόχου, σκωπτικοῦ ποιητοῦ καὶ εὐρετοῦ τοῦ ἰαμβικοῦ μέτρου. *Μῆλος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Πάρου, πατρίς τοῦ φιλοσόφου Διαγόρα, ὅστις ἐκατηγορήθη ὡς ἀθεοστίφου, πρὸς Δ. τῆς Πάρου, ὀνομαστὴ διὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, τῶν ὁποίων δὲν σῶζεται οὐδὲν ἔγχος, καὶ διὰ τὰ ἐπιλήψιμα ἦθη τῶν κατοίκων τῆς. *Σέριφος*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Σίφνου, τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὁ Περσεύς διὰ τῆς κερφαλῆς τῆς Μεδούσης μετέβαλεν εἰς λίθον, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο αὐτὴν ὡς τόπον ἐξορίας. *Σύρος*, πρὸς Δ. τῆς Δήλου *Κύθνος*, πρὸς Δ. τῆς Σύρου, ὀνομαστὴ διὰ τὸν ἐξαιρετικὸν τυρόν τῆς. *Κέως*, πρὸς Β. τῆς Κύθου, ἡ πλησιεστέρα πρὸς τὴν Ἀττικὴν, περιλαμβάνουσα τέσσαρας πόλεις, τῶν ὁποίων, σχηματίζουσιν ἰδίαν δημοκρατίαν, ἐπισημοτέρα ἦτον ἡ *Υουλίσ*, πατρίς τοῦ Σιμωνίδου, διασήμου ἐλεγισιοποιοῦ, καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Βακχυλίδου, ποιητοῦ λυρικοῦ.

δ') Αἱ Σποράδες, κείμεναι πρὸς Ν. τῶν Κυκλάδων καὶ τιθέμεναι εἰς αὐτὰς ταύτας, ἦσαν αἱ ἐξῆς: *Ἴος*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Νάξου, ὀνομαστὴ, ὡς λέγεται, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὀμήρου. *Θήρα*, πρὸς Ν. τῆς Ἴου, ἣτις, καθὼς καὶ πολλὰι παρακείμεναι, σχηματισθεῖσα, ὡς φαίνεται, ὑπὸ ἠφαιστείου ἐκρήξεως, παλαιὰ μὲν ἦτον εὐφωρος καὶ ἰσχυρὰ, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἀρχαιότερον ὄνομα αὐτῆς *Καλλίστη*, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἕνεκα τῶν σεισμῶν κατέστη ἀφορος καὶ ὀλιγάνθρωπος. *Ἀστιπάλαια*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Θή-

ρας· οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀπέδιδον εἰς τὸν Ἀχιλλέα θείας τιμᾶς.

έ.) Ἡ Κρήτη ἦτο διάσημος παρὰ τοῖς ἄρχαίους διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Διὸς τοῦ ἀνατρεφέντος αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων εἰς τὸ Ἰδαῖον ὄρος, διὰ τὰς ἑκατὸν πόλεις τῆς καὶ διὰ τὸν βασιλέα αὐτῆς Μίνωα, ὅστις, βασιλεύσας εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, διὰ τὴν σοφὴν κυβέρνησίν του καὶ διὰ τοὺς δικαίους νόμους του ἐλογίζετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ῥαδαμανθους καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγίνης Λιακοῦ δικαστῆς τοῦ ἄδου. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις αὐτῆς ἦσαν Κνωσός, ἐρείπιον, καθέδρα τοῦ Μίνωος καὶ ἡ μεγαλύτερα τῆς νήσου. *Γόρτυνα*, πρὸς τὰ ΝΑ τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ *Ληθαίου* ἐκβάλλοντος εἰς τὴν Λιθυκὴν θάλασσαν τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης πόλεως τὰ ἐτι διασωζόμενα λείψανα μαρτυροῦσιν καὶ νῦν τὴν παλαιάν της λαμπρότητα· παρ' αὐτὴν φαίνεται ὅτι ἔκειτο ὁ *Λαβύρινθος* καὶ ἔχει ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης, ὡς τινες διισχυρίζονται. *Κυδαρία*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς νήσου, πόλις παράλιος καὶ μία τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς Κρήτης, ἣτις θεμελιωθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τῶν Σαρίων ἔχει εὐρύχωρον λιμένα.

ς.) Αἱ νῆσοι τοῦ Ἰονίου πελάγους, κείμεναι ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἑλλάδος, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Ν, ἦσαν αἱ ἑξῆς. *Σφακτηρία*, παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Μεσσηνίας ἀντικρὺ τῆς Πύλου, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐνταῦθα ἦσαν τῶν Σπαρτιατῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. *Στροφάδες*, δύο νῆσοι κείμεναι πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Σφακτηρίας ἀντικρὺ τῆς Τριφυλιακῆς παραλίας, αἵτινες πρότερον μὲν ἐκαλοῦντο *Πλωταί*, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ τῶν διωχθεισῶν ὑπὸ τῶν παίδων τοῦ Βορέου Ἀρπυιδῶν καὶ πρὸς αὐτάς στραφεισῶν *Στροφάδες*. *Ζάκυνθος*, πρὸς Β. τῶν Στροφάδων ἀντικρὺ τῆς Ἠλείας, δασώδης μὲν, ἀλλ' εὐφορος νῆσος, ἣτις ἔχουσα ὀμώνυμον πρωτεύουσαν φαίνεται ὅτι ἀπετέλει μέρος τῆς ἐπικρατείας τοῦ Ὀδυσσεῶς. *Κεφαλληνία*, πρὸς Β. τῆς Ζακύνθου ἀντικρὺ τοῦ στομίου τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἣτις ὀνομαζομένη ἐπὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου *Σάμη* ἀπετέλει ὡσαύτως μέρος τοῦ βασιλείου τοῦ Ὀδυσσεῶς· διασχιζομένη δὲ ὑπὸ ὀρέων εἶχε μητρόπολιν τὴν Σάμην, ἣτις κειμένη εἰς τὸν μυχὸν κόλπου ἐξουσίαθη καὶ κατεσκάφη ὑπὸ τοῦ Ὑπάτου Φουλβίου, ὅστις τοὺς κατοίκους αὐτῆς ἐπώλησεν ὡς δούλους. *Ἰθάκη*, ἣτις χωριζομένη ἐκ τῆς Κεφαλληνίας δι' ἰκανῶς στενοῦ πορθμοῦ ἦτο πατρίς τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅστις ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω νήσων ἐξουσίαζε καὶ μέρος τῆς Ἀκαρνανίας, παρὰ τὴν παραλίαν τῆς ὁποίας ἔκειντο αἱ *Ἐγρινάδες*, νῆσοι μικραὶ, ὤ—9 τὸν ἀριθμὸν, σχηματίζουσαι ἐπὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ὡσαύτως ἴδιον βασιλεῖον· ἐπισημότερα δὲ τούτων ἦτον

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸ *Λαυ. Ἠχίον*. *Λευκάς*, ἥτις κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἰθάκης ἐσχημάτιζε πρότερον χερσόνησον τινα ἐνοημένην μετὰ τῆς Ἀκαρνανίας, ἀλλ' ἔκτοτε ὑπὸ τινος ἀποικίας Κορινθίων ἀποκατασταθεῖσας αὐτόθι ἐκόπη ὁ ἰσθμὸς αὐτῆς καὶ ἀποτελεῖ τανῶν νήσων ἡ ὀμώνυμος προτεινόμενα, κειμένη ἐπὶ πενήτηντα βημάτων πλατέος πορθμοῦ διαχωρίζοντος τὴν νήσον ἐκ τῆς στερεᾶς καὶ ἔχοντος ἄλλοτε ξυλίνην γέφυραν, ἥτο πρότερον μητρόπολις τῆς Ἀκαρνανίας. Πρὸς τὴν ΝΔ ἄκρην τῆς νήσου ἔκειτο ὁ *Λευκάτας*, ἀκρωτήριον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκρημαζόντο οἱ ἄτοχοι ἔρασταί καὶ ἡ πτώσις αὐτῶν παροιμιωδῶς ἀνωμαζέτο *πύθμηαι τοῦ Λευκάτα*. *Κέικυρα* καὶ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου νῆσος τῶν *Φαιάκων*, κειμένη ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Ἠπείρου ταύτης ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ὑπεδέχθη τὸν Ὀδυσσεύ, ὅτε ἐπιστρέφων ἐκ Τροίας καὶ καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος περιέπεσεν εἰς ναυάγιον, καὶ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν διηγήσεως τοῦ Ὀδυσσεύος ὄλων τῶν τερατωδῶν αὐτοῦ συμβάντων ὑπάρχει παροιμία «Ἀλκίνοου ἀπόλογος» ἐπὶ πλαστῶν καὶ παραδόξων διηγήσεων λεγομένη. Ἡ ὀμώνυμος αὐτῆς μητρόπολις καὶ παρ' Ὀμήρῳ πάλις τῶν *Φαιάκων*, κειμένη εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν, κατέστη πρὸς ἰσχυρά, ὥστε καὶ εἰς πόλεμον ἤλθε κατὰ διασέμων πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος. Περὶ τὴν Κέικυραν ἔκειντο καὶ πολλοὶ ἄλλαι μικραὶ νῆσοι, εἰς τὴν Ὀθρωνὸς ἡ *Καλυψὼ* πρὸς Β, ἡ *Μαλθάκη* πρὸς Δ, καὶ αἱ *Παζοὶ* πρὸς Ν.

Η Π Ε Ι Ρ Ο Σ .

§ 277 Ἡ Ἠπειρος, λεγομένη οὕτω κατ' ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὴν Κέικυραν κειμένην ἀπέναντι αὐτῆς καὶ ὀριζομένη πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ἰλλυρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ Ἰονίου πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀρβρακικοῦ κόλπου καὶ τῆς Αἰτωλίας, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Πίνδου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Θεσσαλίας, περιελάμβανε πολλοὺς ἀνεξαρτήτους λαοὺς, οἵτινες, ὑποκύψαντες εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ Πέρσου, κατόικον πολλὰς χώρας. Τούτων, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Ν, μάλλιν ἀξιοσημείωτοι ἦσαν ἡ Θεσσαλία, *Μολοσσία*, *Ἀθαμανία*, *Δολιπία*, *Χαονία*, *Ἀκινταρία*, *Μαυραναία* καὶ ἡ *Τυρραία*. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῶν *Ἀρβρακία*, ἐπὶ τοῦ Ἀράχθου, ἀποικίας Κορινθίων. *Νικεπολις* παρὰ τὸν *Κόμαρον* κόλπον, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐν Ἀκτίῳ μάχης. *Κασσώπη*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρου ὀμώνυμος τῆς περὶ αὐτὴν χώρας. *Ἑλαιία*, εἰς ἣς ἀνωμαζέτο καὶ ἡ παρ' αὐτὴν χώρα *Ἑλαιάτις*, κειμένη παρὰ τὴν *Γλοκὴν* κόλπον, ἐνθα ἐβάλλει ὁ Ἀχέρων καὶ κίενται τὰ *Ἀχερῶσιναι* ὄρη, εἰς τινα νήσον τῶν ὁποίων ὁ Αἰθωνεὺς βασιλεὺς τῶν *Μολοσσῶν*, καθείρξε τὸν Θεσσαλὸν καὶ τὸν Περσὶνον, θελήσαντας νὰ ἀρπάσωσι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Περσερόνην. *Τορβήνη*, παρὰ τὸν κόλπον *Χειμέ-*

ρίδον. *Παρδοσία*, ἐπὶ τοῦ Ἀχέροντος. Ἐγύρα καὶ ὕστερον Κίχυρος, μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω. *Εὐρυμνταί*, πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Παρδοσίας. *Βουβρωτόν*, πρὸς τὸν *Πηλώδη* κόλπον καὶ ἐπὶ τῆς *Κεστρίνης* χώρας, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑλλένου, υἱοῦ τοῦ Πριάμου, ὅστις ἐδέχθη αὐτὸν τὸν Αἰνείαν πορευόμενον εἰς τὴν Ἰταλίαν. *Φοινίκη*, πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω. Ἀμαντία, ἐπὶ τῆς ὁμώνυμου χώρας. Ὠρικόν, εἰς τὸν μυχὸν ὁμώνυμου κόλπου, ἀποικία Εὐβοέων. *Χίμαιρα*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, φρούριον ἐχυρὸν κείμενον ἐπὶ τῆς *Χαονίας*. Ἀντιγόρεια, πρὸς Α. τῆς Ἀμαντίας. *Πασσαρών*, ἡ μητρόπολις, ὡς φαίνεται, τῆς *Μολοσσίδος*. *Δωδώνη* (Καστρίτου), πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, διάσκημος διὰ τὸ παρ' αὐτὴν ἀρχαιότατον ἐν Ἑλλάδι μαντεῖον τοῦ Δωδωναίου Διὸς, τοῦ ὁποῖου οἱ ἱερεῖς ἐμάντευον ἢ παρατηροῦντες τὸν ἦχον τὸν ὁποῖον ἀπέτελει κινουμένη ἱερά τις δαῦς, ἣν ὁ Σαρπηλλῆς πολὺ γλωσσῶν ὀνομάζει, ἢ τὸν πρῶτον χαλκίονον λεβήτιον κρημαμένον ἐν τῷ ἄλλει.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

§ 278. Ἡ *Μακεδονία* κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πυλίου Αἰμίλιου κατὰκτησίν τῆς ὀριζέτο πρὸς Β. ὑπὸ τῆς *Δαρδανίας*, ἧς ἀπέτελει μέρος τῆς *Μοισίας*, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἀδριατικῆς Θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἠπείρου, τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ πατρῶς Νίστου, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐχωρίζετο ἐν τῆς *Θράκης*, περιλαμβάνουσα πολλὰ μικρὰ ἀνεξάρτητα βασίλεια, τὰ ὅποια ὑποτάξας ὁ Φίλιππος ἐτύθησεν ἰσχυρὸν ἐπιπράτειαν. Μετὰ δὲ ταῦτα κατακτήσας αὐτὴν ὁ Αἰμίλιος Πυλός, τὴν διήρξεν εἰς τέσσαρας χώρας, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἔκειτο πρὸς Α. πλησίον τῆς *Θράκης*, ἡ δευτέρα πρὸς Δ. τῆς πρώτης, ἡ τρίτη πρὸς Δ. τῆς δευτέρας καὶ ἡ τετάρτη ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς Θαλάσσης. Ὅρη ἐπιστημότερα αὐτῆς ἦσαν τὸ *Παργαῶν*, περιλαμβάνον μεταλλεῖν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐξαρρυθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, ὁ Ὄρβητος, εἰς τὰ μεθέρια *Θράκης* καὶ *Μακεδονίας*, ὁ Ἄθως, εἰς τὴν *Καλκιδικὴν* χερσονήσον, τὸ *Βέρμοι*, πρὸς Β. ὁ *Πίερος*, πρὸς Ν. τοῦ Ἀλιέκμουος πεταρῶ, καὶ ὁ Ὀλιμπος καὶ τὰ *Καρβούρια*, μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας. Πηταρῶ δὲ ἐπιστημότεροι ἦσαν ὁ *Νίστος*, ὁ *Στρομῶν*, ὁ Ἀξίδος καὶ ὁ Ἀλιέκμων.

α) Τῆς πρώτης, περιλαμβανομένης μεταξὺ τοῦ Νίστου καὶ τοῦ Στρομῶνος, ἐπιστημότεραι πόλεις ἦσαν *Φίλιπποι*, ὀνομαζομένη οὕτως ὑπὸ Φιλίππου πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις τὴν ἀχόρῳσεν, καὶ οὕσα ἀνομαστή εἰς τὴν ἱστορίαν διὰ τὴν μάχην, καθ' ἣν ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Κάσσιος, οἱ τελευταῖοι ὑπερασπισταὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐλευθερίας, ἐνίκηθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου καὶ τοῦ Ὀκταβίου τοῦ ἐπονομασθέντος μετὰ ταῦτα *Λύγουστου*, καὶ διὰ τὴν ἐ-

πιστολήν ἣν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅστις τὸ 52 ἔτος Μ. Κ. ἐδί-
δαξε τοὺς κατοίκους αὐτῆς τὸ Εὐαγγέλιον, ἐπιστέλλει πρὸς αὐ-
τοὺς. Ἀμφίπολις καὶ πρότερον Ἐγγία Ὀδοί, ἐπὶ τοῦ Στρυμό-
νος, πόλις ἰσχυρὰ ἐπὶ Φιλίππου, ὀνομαζομένη καὶ Χρυσόπολις
διὰ τὰ περὶ αὐτὴν εὐρισκόμενα μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ, καὶ πα-
τρὶς τοῦ Παμφίλου, διασήμευ ζωγράφου, διδασκάλου κατὰ τινὰς
τοῦ Απελλοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τῆς περιβολῆτος ἐν Σικυῶνι σχολῆς
τῆς ζωγραφικῆς, ζωγραφίσαντος ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ τῶν Ἀθη-
νῶν τοὺς Ἡρακλεΐδας, ὅτε ἤλθον ἰκέται μετὰ τῆς Ἀκμήνης πρὸς
τοὺς Ἀθηναίους διωκόμενοι ὑπὸ τοῦ Εὐρουσθέως.

β.) Τῆς δευτέρας, κειμένης μετὰ τοῦ Στρυμόνος καὶ τοῦ Ἀ-
ξιοῦ καὶ περιλαμβανοῦσης πρὸς Ν. τὴν Χαλκιδικὴν Χερσονήσον
σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου πρὸς Λ. καὶ τοῦ
Θερμαϊκοῦ κόλπου πρὸς Δ, ἐπισημώτεραι πόλεις ἦσαν Ὀλυρθος,
εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Τορωναίου κόλπου, τῆς ὁποίας ἡ ὑπὸ Φιλίπ-
που πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου πολιορκία ἐγένειν ἀφορμὴ
τῶν Ὀλυθιακῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους. Θεσσαλονίκη καὶ πρό-
τερον Θέρμη, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, πόλις ὀχυρὰ
ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ διάσημος διὰ τὰς δύο ἐπιστολάς
αἱ πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστέλλει.
Στάγριμα, ἐπὶ τῆς Δ. παραλίας τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, πατρὶς
τοῦ Ἀριστοτέλους, περικλειεστάτου φιλοσόφου καὶ διδασκάλου
τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Τορώνη, δεξιὰ τῆς εἰσόδου τοῦ ὁμο-
νόμου κόλπου. Ποτιδαια καὶ μετὰ ταῦτα Κασσάνδρεια, εἰς τὸ
στόμιον τῆς χερσονήσου Παλλήνης, τρία ἔτη ἀντισταθεῖσα κατὰ
τῶν πολιορκούντων αὐτὴν Ἀθηναίων. Χαλκίς, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ
ἡ χερσονήσος ὀνομάσθη Χαλκιδική. Ἀπολλωνία τῆς Μυγδο-
νιας, εἰς τὴν Μυγδονίαν ἐπαρχίαν, μίαν τῶν μεγαλειτέρων τῆς Μα-
κεδονίας κειμένην πρὸς Β. τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου, κατα-
κτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

γ.) Τῆς τρίτης, κειμένης πρὸς Β. τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐκτεινο-
μένης ἀπὸ τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου πρὸς
Λ. μέχρι τῶν ὄρεων τῶν διαχωριζόντων αὐτὴν πρὸς Δ. ἀπὸ τῆς
τετάρτης, ἐπισημώτεραι πόλεις ἦσαν Ἐδέσσα ἢ Αἰγαί, ἐπὶ τῆς
Ἡμαθίας, τῆς ἀρχαιοτέρης ἐπαρχίας τῆς Μακεδονίας, καθέδρα
παλαιῶν ἐγχωρίων βασιλέων μέχρι τοῦ Φιλίππου, ὅστις τὴν με-
τέφερεν εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην πόλιν. Πέλλα, πρὸς τὰ ΝΑ.
τῆς Ἐδέσσης εἰς τὰς ὄχθας λίμνης τινος, πατρὶς τοῦ μεγάλου Ἀ-
λεξάνδρου καὶ μητρόπολις τῆς Μακεδονίας μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν
Ῥωμαίων ἀλώσεως αὐτῆς. Μεθώνη, πρὸς Ν, τὴν ὁποίαν πολιορ-
κῶν ὁ Φίλιππος ἀπόλεσε τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἐκ τινος βέλους,
τὸ ὅποιον ἔβηθεν ὑπὸ τινος Ἀστέρος ἀπὸ τοῦ τείχους εἶχε ταύτην

τὴν ἐπιγραφὴν, « Ἀστὴρ τῷ δεξιῷ ὀφθαλμῷ Φιλίππου »· ὁ δεξιὸς Φίλιππος ἀντέγραψε πρὸς αὐτὸν καὶ ἀντιθέτως « Ἀστὴρα Φιλίππου ἦν λάβη κερμῆσται ». Δῖον, πρὸς Ν. ἐν ἣ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνήγειρεν ἀνδριάντας ἐκ χάλκου, ἔργον τοῦ δικτήμου ἀγαλματοποιοῦ Λυσίππου, πρὸς τιμὴν τῶν προσόντων εἰς τὸν Γράμικον σωματοφυλάκων του. Αἱ δύο τελευταῖαι πόλεις ὑπάρχον εἰς τὴν Πιερρίαν συνορευούσων μετὰ τὴν Θεσσαλίαν.

δ.) Ἡ τετάρτη ἐπαρχία κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἡπείρου μεταξὺ τῆς ἀνωτέρου πρὸς Α. καὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης πρὸς Δ. ἀπετέλει μέρος τῆς Ἰλλυρίας καὶ ὀνομάζεται « *Ἑλληγική Ἰλλυρία* » διὰ τῆς αὐτοῦ πόλιν· Ἑλληγικὴ ἀποικία, μετὰ δὲ ταῦτα πικραχωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Μακεδονίαν ἔλαθε τὸ ὄνομα Ἀλβανίαν, τὸ ὅποιον μέχρι τῆς σήμερον διατηρεῖ. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦταν *Δυρράχιον* καὶ πρότερον *Ἐπίδαμος*, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης· ἐν αὐτῇ θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τῶν Κερκυραίων ὁ Κικέρων διέτριψε δέκα μῆνας ἐξόριστος. *Ἀπολλωνία*, πόλις εὐνομοτάτη, κτίσμα Κορινθίων καὶ Κερκυραίων, κειμένη παρὰ τὸν Ἄωον ἢ Αἴντα ποταμόν. *Αἰών*, μικρὸς λιμὴν, ὅθεν συνήθως ἀπέπλεον διὰ τὴν Ἰταλίαν. *Λυχνίδος* (Ὀχυρίδα), πόλις πλησίον τῆς δρυονόμου λίμνης, ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ὁ Δρίλιον. Ὀλίγον μακρὰν τῆς μεσημβρινῆς παραλίας τῆς πρώτης γῶγας εἰς τὸ Αἰγαίον πέλαγος ἔκειτο ἡ νῆσος *Θάσος*, ἧτις περιλαμβάνουσα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μεταλλεῖα καὶ λατομεία ὠρειοτάτων μινεράρων ἔφερεν, ὡς ἡ Μακεδονία, ἀρθόνους καρπῶν καὶ ἐξαιρέτους οἴνους καὶ ἦτο πατρίς τοῦ ὀνομαστοῦ ζωγράφου Πολυγνώτου.

Θ Ρ Α Κ Η.

§ 279. Ἡ Θράκη δριζομένη πρὸς Β ὑπὸ τῆς Μοισίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πέλαγους, τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος, πρὸς τὰ ΝΑ ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου καὶ πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διεβέβητο ὑπὸ τοῦ Ἑβρου, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁποίου ὁ περίφημος μουσικὸς Ὀρφεύς, Θραξ, κατεσπαράχθη ἔλασινως ὑπὸ τῶν Μινυάδων. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν *Φιλίπποπολις*, πρὸς Β. παρὰ τὸν Ἑβρον, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ κατοικηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἱεροσάλων Φωκίων, ἐκ τῶν ὁποίων μετὰ ταῦτα ὀνομάσθη *Πονηρόπολις*, ἔκειτο εἰς τὴν χώραν τῶν Βησῶν, λαοῦ ἀγρίου καὶ ληστρικοῦ τῆς Θράκης, ἐν ᾧ ὑπῆρχε καὶ μιντεῖον τοῦ Βάκχου. *Περίνθος*, ἐπὶ τῆς Προποντίδος. Πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς ἤρχιζε τὸ μακρὸν τεῖχος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐτέρα ἄκρη ἔληγε παρὰ τοὺς ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου *Δίρκους*, πόλιν κτισθεῖσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7^{ου} αἰῶνος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Κωνσταντινουπό-

λεις ἀπὸ τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν. Βυζάντιον, ἀπὸ Βύζαντος θεμελιωτοῦ Μεγαρικῆς ἀποικίας καὶ μετὰ τοῦτα Κωνσταντινουπόλις ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅστις ἵδρυσεν αὐτὴν τὸν θρόνον τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων καὶ κατέστησεν αὐτὴν μίαν τῶν πρώτων πόλεων τοῦ κόσμου. Ἀθῆνα, ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου, πατρίς τοῦ Δημοκρίτου καὶ περίφημος διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ ἀπειροκαλίαν τῶν κατοίκων τῆς. Μέρος τῆς παρακειμένης παραλίας κατοικεῖ το ὑπὸ τῶν Βιστόλων. Μαρώγεια, ἐπὶ τῆς θαλάσσης πρὸς Α. τῶν Ἀθῆνων ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Κικόνων, διάσημος διὰ τὸν καλὸν τῆς οἴνου, ἐξ οὗ ἔδωσεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν Πολύφημον. Αὐτὴν ἔκειτο ὁ Δορικός, πεδῖον εἰς τὸ ὅποιον ὁ Ξέρξης ἀπηριθμήσεν τὸν στρατὸν του. Μεσημβρία, παράλιος πόλις κειμένη πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Μαρωγείας. Αἴγιος καὶ πρότερον Πολιτυθρία, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἑβρου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αἰνίου εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ὑπἄρχεν ὁ τάφος τοῦ Πολυδώρου, υἱοῦ τοῦ Πριάμου, τὸν ὅποιον ὁ βασιλεὺς τῆς Θράκης Πολυμήτωρ ἐφόνησε διὰ νὰ λάβῃ τοὺς ὁποίους ὁ πατὴρ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τροίας συνεξέπερψε μετ' αὐτοῦ Θησαυρούς. Τραϊνεοπόλις, ἐπὶ τοῦ Ἑβρου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Τραϊνοῦ Βισάνθη ἢ Ραιδεστόν, πλησίον τῆς Προποντίδος. Βιζύη, ὀλίγον μακρὰν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πρωτεύουσα τῆς Ἀστικῆς, κατοικουμένης πρότερον ὑπὸ βαρβάρων, οἵτινες ἐγύμνονον τοὺς περὶ τὰ παράλια τῶν εἰς ναυάγιον περιπίπτοντας.

Πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Θράκης ἔκειτο ἡ ὀνομαζομένη Θρακικὴ Χερσονήσος, τῆς ὁποίας ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν Σηστός, κτισθεῖσα εἰς τὸ στενώτερον μέρος τῆς χερσονήσου ἀντικρὺ ὄχθου τῆς Ἀβύδου, ἐξ ἧς ἀπέχει μίαν καὶ ἡμίσημιαν π. ρίπου γέφυαν. Αὐσιμάχεια, ἐρείπιον εἰς τὴν εἴσοδον τῆς χερσονήσου, κτισθεῖσα ὑπὸ Αὐσιμάχου τοῦ στρατιχοῦ καὶ φίλου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις κυριεύσας πολλὰς ἄλλας πόλεις μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐσύστησεν ἴδιον καὶ ἰσχυρὸν βασίλειον, τοῦ ὁποίου ἡ πόλις αὕτη ἦτο καθέδρα. Καρδία, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μεγάλου ποταμοῦ χυνομένου εἰς δρόνυμον κόλπον καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἐνόνοντος τὴν χερσονήσον μετὰ τῆς Θράκης, πατρίς τοῦ Εὐμένους, εἰς τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ τοῦ ἱστορικοῦ Ἰερωνύμου. Καλλιπόλις, εἰς τὸ βόρειον στόμιον τοῦ Ἑλλησπόντου, τὸ ὅποιον τανῦν ὀνομάζεται ἐξ αὐτῆς στενὸν αἴης Καλλιπόλειος Αἰγὸς ποταμοί, πόλις καὶ ποτάμιον ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐνθα κατενευμαχῆθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ Ἀλέξανδρου. Αἱ ἐκ τῆς Θράκης ἐξερπύμεναι νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἦσαν δύο, Σαρδοβράκη, ὀνομαστὴ διὰ τὰ αὐτὴν τελούμενα

μυστήρια τῶν Καθεδρῶν καὶ πατρὶς τοῦ Ἀριστάρχου, διασήμεν γραμματικῶς, καὶ Ἰγθρῶς, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρου, κατοικουμένη ὑπὸ Πελασγῶν καὶ οὐσα ὡσάντοίς διασήμεν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ λατρείαν τῶν Καθεδρῶν καὶ τοῦ Ἑρμοῦ.

ΜΟΙΣΙΑ.

§ 280. Ἡ Μοισία (Σερβία καὶ Βουλγαρία) ὄριζετο πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Ἰστρου ἢ Δουνάβεως, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Δρίλωνος, τῆς Παννονίας καὶ τῆς Ἰλλυριδος, πρὸς Μ. ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῶν Ἀδάκτικων ὄρειον καὶ τοῦ Αἴμου, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Βόξινου Πόντου, καὶ διηρείτο σχετικῶς πρὸς τὸν Δούναβιν κατ' ὄρχος μὲν εἰς Ἄνω κειμένην πρὸς Δ. καὶ εἰς Κάτω κειμένην πρὸς Α. ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ἀσφαλίου ἐσχηματίσθη ἐξ αὐτῶν καὶ τρίτον μέρος ἢ *Δαριλιανὴ Δακία* μετὰ δὲ ταῦτα διηρέθη εἰς ἑξ μέρη, ἐπισημότεραι πόλεις τῶν ὁποίων ἦσαν αἱ ἑξῆς.

α) Τῆς Ἄνω Μοισίας, τῆς ὁποίας τὸ Μ μέρος κατόικουν οἱ *Δαρδάριοι*, ἄποικοι τῶν ἐν τῇ Ἑλλάσσει Ἀσίων Δαρδανίων, *Σιγγιδουρον* (Βελιγράδιον), εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Σαου καὶ Δουνάβεως, ἦτις ὀχυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ διαφόρων ὀχυρωμάτων κατέστη ἰσχυρὴν προπύργιον τῆς αὐτοκρατορίας του. *Μάργον*, παρὰ τὴν Πικασαροβίτσαν εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μάργου (Μοραύου) καὶ Δουνάβεως, ἐνομοσχέτη διὰ τὴν κληρὰν τοῦ Διοκλητιανοῦ κατὰ τοῦ Καρίου. *Οὐξινιάσιοι*, παρὰ τὴν Γροδίσκον καὶ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, μητρόπολις ἐπαρχίας καὶ ἀξιόλογος Ῥωμαϊκὴ ἀποικία. *Σκοῦποι* (Οὐσκοῦπι), πρὸς Ν. τοῦ Σκάρδου εἰς τὴν Δαρδανίαν, τῆς ὁποίας αὕτη ἦτο μητρόπολις.

β.) Τῆς Ἀρρηλιανῆς Δακίας *Γαλία*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, ὅστις παρ' αὐτὴν σχηματίζει μικρὴν καταρράκτην· κάτωθεν δ' αὐτοῦ ὑπῆρχε γέφυρα 1)2 λευγ. μακρὰ, τὴν ὁποίαν ἐκτίσεν ὁ Τραϊανὸς διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν συγγνωμίαν μετὰ τῆς ἐνωθείσης ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας Δακίας. *Οἰσκος*, παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ ὀμωνύμου ποταμοῦ μετὰ τοῦ Δουνάβεως, πρωτεύουσα τῶν *Τριβαλλων*· λαοῦ ἀνδρείως ἀντισταθέντος κατὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. *Νυϊάος*, εἰς τὰ ἐνδότερα, πατρὶς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. *Σαρδική*, παρὰ τὸν Ὄρβηλάν, μητρόπολις ἐπὶ Ἀρρηλίου τῆς Δακίας.

γ.) Τῆς Κάτω Μοισίας, τῆς ὁποίας τὸ Α. μέρος ὀνομάζετο μικρὰ *Σκυθία*, *Νικόπολις* ἢ ἐπὶ τοῦ Ἰστρου, ἦτις ὀνομαζομένη οὕτω πρὸς διακρίσιν δύο ἄλλων ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ πόλεων ἐκτίθη ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ πρὸς διακρίσιν τῶν κατὰ τῶν Δακῶν νεκρῶν του. *Μαρκιανούπολις* (Μαρκιανόβα), πρὸς τὰ ΝΑ. μητρόπολις τῆς Κάτω Μοισίας. *Τόμοι*, πόλις διασημὸς διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ὁβιδίου καὶ μετὰ ταῦτα μητρόπολις τῆς Μικρῆς Σκυθίας.

Παρά τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουναύθους ὑπάρχουσιν αἱ ἐξῆς δύο νῆσοι, ἡ *Πεύκη*, σχηματιζομένη ὑπὸ τινος βραχίονος αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ ὀρειοῦ ὁ Δαρειὸς πολεμῶν κατὰ τῶν λυγρῶν ἔκτισε γέφυραν, καὶ ἡ *Ἀχιλλεΐα* ἢ *Λευκή*, ἀντικρὺ τῶν ἐκβολῶν του.

ΙΤΑΛΙΑ.

§ 281. Ἡ Ἰταλία, ὀνομαζομένη οὕτως ἐξ Ἰταλοῦ τινος τῶν πρώτων βασιλέων αὐτῆς, *Σατοργία* ἐκ τοῦ ἐκ Κρήτης ὑπὸ τοῦ Διὸς διωχθέντος καὶ αὐτῷ καταφυγόντος Κρόνου, *Οἰοστρία* καὶ *Ἀυσογία* ἐκ τῶν κατοικούντων αὐτὴν δύο κυριωτέρων λαῶν, *Ἑσπερία* ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν πρὸς Δ. τῆς Ἑλλάδος θέσιν τῆς, καὶ *Μικρὰ Ἑσπερία* πρὸς διάκρισιν τῆς Ἰσπανίας, ἥτις ἐλέγετο *Μεγάλη Ἑσπερία*, ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Καρρικῶν καὶ Ραιτικῶν Ἄλπεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐχωρίζετο ἐκ τοῦ Νωρικοῦ καὶ τῆς Ραιτίας, πρὸς τὰ ΒΔ. ὑπὸ τῶν Παινίνων, Ἑλληνικῶν καὶ Θαλασσιῶν Ἄλπεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Γαλλίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ, διηρεῖτο εἰς τέσσαρα μεγάλα μέρη, τὴν ἐντὸς τῶν Ἄλπεων Γαλλίαν πρὸς Β., τὴν Ἰδίως *Ἰταλίαν* εἰς τὸ κέντρον, τὴν *Μεγάλην Ἑλλάδα* πρὸς Ν. καὶ τὰς *Νήσους*.

Α. ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΑΔΗΘΩΝ ΓΑΛΛΙΑ.

§ 282. Αὕτη ὀνομαζομένη οὕτω πρὸς διάκρισιν τῆς πέραν τῶν Ἄλπεων Κελτικῆς κατεῖχεν ὅλον τὸ Β. μέρος μέχρι τοῦ μικροῦ ποταμοῦ *Ρουβίκωνος* (*Πισατέλος*), ἐκβάλλοντος εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος. Διεφρέετο δὲ ὑπὸ τοῦ Πάδου, ὅστις δεχόμενος πολλοὺς ἄλλους ποταμοὺς καὶ ἐκβάλλων ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἡριδανὸς εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος εἶνε διάστημα εἰς τὴν μυθολογίαν διὰ τὴν πτώσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Διὸς κεραυνωθέντος Ἡριδανοῦ ἢ Φαέθοντος, υἱοῦ τοῦ Ἥλιου, καὶ διηρεῖτο εἰς τέσσαρα μέρη, τὴν *Πέραν τοῦ Πάδου Γαλλίαν*, τὴν ἐντὸς τοῦ Πάδου, τὴν *Λιγυστικὴν* κειμένην εἰς τὸν ὀμόνυμον κόλπον, καὶ τὴν *Ἐνετικὴν* κειμένην πρὸς Β. τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης.

Ἡ *Πέραν τοῦ Πάδου Γαλλία* (τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ Πεδεροντιοῦ καὶ ἡ Λομβαρδία) περιλαμβάνουσα ὅλας τὰς μεγάλας λίμνας τῆς Β. Ἰταλίας, διεφρέετο ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν ἐκβάλλοντων ἀπάντων εἰς τὸν Πάδον, ὧν ἐπισημότερος ἦτον ὁ *Τίκινος*, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου ὁ Ἀνίβας ἐκέρδησε τὴν πρώτην ἐν Ἰταλίᾳ νίκην. Κυριώτεροι δὲ πόλεις αὐτῆς ἦσαν *Σεγούσιοι*, πρὸς τοὺς πρόποδας τῶν Ἄλπεων, μητροπόλις τῶν *Σεγούσιων* καὶ καθέδρα ἡγεμόνος Κοττίου, ὅστις ἐσχημάτιζε μὲ τὰς παρακειμένας χώρας, *Κοττίους Ἄλπεας* ὀνομαζομένας, μικρὸν βραχίον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ Τιβερίου ἠνώθη μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς

αυτοκρατορίας. *Κώμοι*, εἰς τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς Λαρίου λίμνης, πατρὶς τοῦ νεωτέρου Πλινίου καὶ πόλις θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὀροβίων, λαοῦ Γαλατικοῦ, ἣτις κατέστη τόσον ἰσχυρά, ὥστε καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐπολέμησε. *Μεδιόλιον*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω, δευτέρα πόλις τῆς Ἰταλίας μετὰ τὴν Ῥώμην κατὰ τὸν πλοῦτον, τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμὸν, καὶ πατρὶς τοῦ Καικιλίου, κωμικοῦ ποιητοῦ, καὶ τοῦ ἱστορικοῦ Βαλερίου Μαρξίου. Τρεῖς λεύγαι πρὸς τὰ ΒΔ. αὐτῆς ἐξηφάνισεν ὁ Μάριος τοὺς *Κίμβρους*. *Τίκινον* (Παύν), πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Τικίνου, ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων τῆς ἐντὸς τῶν Ἑλπεων Γαλλίας, καταστάσα μετὰ ταῦτα καθέδρα τῶν Λομβαρδῶν βασιλέων. *Κρεμώνη*, ὀλίγον μικρὰν τῆς συμβολῆς τοῦ Ἀδδούα καὶ Πάδου, πόλις πλουσία καὶ ἀκμαία, ὑποστάσα πολλὰ δεινὰ κατὰ τὸν μεταξὺ Αὐγούστον καὶ Ἀντωνίου πόλεμον. *Μάντουα*, παρὰ τινα λίμνην σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ Μιγκίου. Ἐν τινι κόμῃ οὐ μικρὰν κειμένη ἐγεννήθη ὁ Οὐίγγιλιος, εἰς τῶν ἐπισήμων καὶ ἐνδόξων Ῥωμαίων ποιητῶν. *Οστέλια*, ἐπὶ τοῦ Πάδου, πατρὶς τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος. *Αὐγούστα Πραιτωρία* (Ἀόστη), πρὸς τὰ ΒΔ, μητρόπολις τῶν *Σαλιουσῶν*. *Αὐγούστα Ταυρίνων* (Τουρίνον), μητρόπολις. *Βριξία* (Βρέσκια), μητρόπολις τῶν *Βριξεντῶν* καὶ ὅλης τῆς χώρας κατοικουμένης ὑπὸ τῶν *Κερομανῶν*, ἔθνος μεγάλου ἐλθόντος ἐκ τῆς πέραν τῶν Ἑλπεων Γαλλίας.

6.) Ἡ ἐντὸς τοῦ Πάδου *Γαλλία* (τὸ δουκάτον τῆς Πάρμης, τῆς Πλακεντίας καὶ τῆς Μοδένης καὶ μέρος τῆς Παπικῆς ἐπικρατείας) διεβέβητο ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ *Τρεβίας*, διάσημος διὰ τὴν δευτέραν ἐν Ἰταλίᾳ νίκην τοῦ Ἀνίβη, ὁ *Ρῆνος*, ἐπὶ τινος νήτου τοῦ ὁποίου συνεστήθη ἡ δευτέρα τριανδρία μεταξὺ Ὀκταβίου, Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου, καὶ ὁ *Ρουβίκων*. Ἐπισημότεραι πόλεις *Πλακεντία*, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Τρεβία καὶ Πάδου, πρωτεύουσα τῶν *Αραμάων* καὶ πόλις τερπνὴ καὶ ἀξιολόγος. *Πάρμα*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Πλακεντίας, πατρὶς τοῦ Καίσαρος, ἐνὸς τῶν φονέων τοῦ Καίσαρος. *Μουστίνη* (Μοδένα), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Πάρμης ἐπὶ τοῦ Γαβήλλου (Σεκκίας), πόλις μακρῶς πολιορκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου καὶ μία τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς ἐντὸς τοῦ Πάδου Γαλλίας, τῆς ὁποίας ἡ θεμελίωσις ἀποδίδεται εἰς τοὺς Ἑτρούσκους. *Βορωναία*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Μοδένης, πόλις ἐκ τῶν διασημοτέρων τῆς ἐντὸς τοῦ Πάδου Γαλλίας. *Ραουέννα*, ὀλίγον μακρὰν τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, ἐνθα ὁ Αὐγούστος κατεσκεύασεν ἀξιόλογον λιμῆνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐναυλόχει ὁ στόλος τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους· ὑπῆρξε δὲ καὶ ἔδρα ἐξάρχου τῶν αυτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως διοικοῦντος τὰς ἐν Ἰταλίᾳ κτήσεις αὐτῶν.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γ.) Ἡ *Λιγυστική* (μέρος τοῦ Ηεδαμοντίου) περιελάμβανε τῆς περὶ τὸν Λιγυστικὸν κόλπον χώρας (κόλπος τῆς Γενοῦσας) ἀπὸ τῶν ἑσίων τῆς Γαλλίας μέχρι τοῦ μικροῦ ποταμοῦ *Μάκρου* χωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἑτρούριας. Ἐπισημότεραι πόλεις *Ἀδύβιος* *Ἰστεράμιον* (Βιντεαίλλι), εἰς τῆς ἐκβολῆς τοῦ μικροῦ ποταμοῦ *Ουάβριονος* μεγάλη πόλις καὶ μητρόπολις τῶν Ἰντερμέλιων. *Γέροννα*, λιμὴν ἐπὶ τοῦ Λιγυστικοῦ κόλπου καὶ ἡ πλουσιωτέρα καὶ ἀξιολογοτέρα πόλις τῆς Λιγυστικῆς. *Ἀλβι Πομπηῆα*, ἐπὶ τοῦ *Τανάρου*, πατρίς τοῦ αὐτοκράτορος *Περτίνακος*. *Ἀπονα*, πρὸς Α. τῆς Γενοῦσας, μητρόπολις τῶν Ἀποναγῶν.

δ.) Ἡ *Ἑνετική* (μέρος τῆς Λαμβαρδίας καὶ Ἑνετικῆς, τῆς Καρινθίας, Φριουβίας, ἡ Καρινθία καὶ Ἰστρία, ἐπαρχία τῆς Ἀυστρίας) περιελάμβανεν ὅλην τὴν βόρειον ἄκρην τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἀπὸ τοῦ Πάδου πρὸς τὰ ΝΑ. μέχρι τοῦ Ἄρσις πρὸς τὰ ΝΑ, διαιρουμένη εἰς τὴν ἰδίωι *Ἑνετίαν*, τὴν *Καρτίαν* καὶ τὴν *Ἰστρίαν*. Τῆς Ἑνετικῆς ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Ουήρων* (Βερόνα), πρὸς τὸν *Ἄθειςον* (Ἀδίγης), πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Μαντοῦσας, ἐπίσημος πόλις τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ὡς μαρτυροῦσι καὶ τὰ διασωζόμενα εἰσέτι ὄρακα ἀρχαῖα λείψανα καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀμφιθέατρον, καὶ πατρίς τοῦ ἐλεγεῖοποιοῦ Κατοῦλλου, *Πλινίου* τοῦ πρεσβυτέρου καὶ κατὰ τῶν περισσοτέρων τὴν γνώμην τοῦ ἀρχιπέκτονος *Βιτρούσιου*. *Παπαῖον* (Πάδουα), πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ *Μεδοάκου*, ἧτις θεμελιωθεῖσα κατὰ τὸν *Ουήργιλιον* καὶ *Τίτου* *Λιβίου* ὑπὸ τοῦ Τρωῆς Ἀντήνορος ἦτο πατρίς τοῦ διασημοῦ ἱστορικοῦ *Τίτου* *Λιβίου* καὶ τοῦ φιλοσόφου *Θρακίου* καὶ ἡ ἐπισημότερα καὶ ἰσχυροτέρα πόλις τῆς Ἑνετικῆς, δυναμὴ ἢ νὰ ὀπλίσῃ ἕως 80 χιλ. ἀνδρῶν.

Τῆς *Καρνίας*, εἰς ἣς ὀνομασθησαν καὶ αἱ *Καρνικαὶ Ἀλπεις*, *Ἀκυλινῆα*, ἐρείπιον ὀλίγων μικρῶν τῆς *Θαλάσσης*, δευτέρα Ῥώμη ἐπὶ τῶν αὐτοκρατῶν ὀνομαζομένη.

Τῆς δὲ Ἰστρίας *Τερρέστιν*, εἰς τὸν μυχὸν ἑνωμένου κόλπου. *Πόλια*, πρὸς Ν. τῆς χερσονήσου, ἐπίσημος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ *Κοίσιου*, υἱοῦ τοῦ μεγάλου *Κωνσταντίνου*.

Β. Ἡ ἸΔΙΩΣ ἸΤΑΛΙΑ.

§ 288. Ἀὕτη κατέχουσα τὸ κέντρον τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τοῦ Ῥουβίκωνος καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Μάκρου* πρὸς Β. μέχρι τοῦ *Φρόντωνος* καὶ *Σιλάριδος* πρὸς Ν. περιελάμβανεν ἕξ κυρίας ἐπαρχίας, τὴν *Ἑτρούριαν*, τὴν *Ουμβρικην*, τὴν *Πικενταίνην*, τὸ *Ἀπτιον*, τὴν *Σαυριταίδα* καὶ τὴν *Καμπανίαν*.

α.) Ἡ *Ἑτρούρια* ἢ *Τυρρήνια* (τὸ δουκάτον τῆς *Λούκας* καὶ τῆς *Μάσσης*, τὸ μέγα δουκάτον τῆς *Τουσκάνης* καὶ μέρος τῆς *Παπικῆς* ἐπικρατείας) κειμένη πρὸς τὰ ΒΑ. κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν *Τυρρῶν*

βηρῶν ἢ Τούσκων λαοῦ ἰσχυροτάτου διαιρουμένου εἰς 12 μικρὰς χώρας, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαῖοι ὠνομάζοντο Λυκόμωνες. Εἰς τὴν χώραν τῶν ὑπῆρχε τὸ ἕρος Σάρακτον (ἕρος τοῦ ἁγίου Συλβέστρου), πλησίον τοῦ Τιβέρεως καὶ ἐπ' αὐτοῦ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ ὁποῦ οἱ ἱερεῖς ἐπεριπάτουν ἐπὶ πεπερακτωμένων ἀνθρώπων. Ἐπισημότεραι πόλεις Λοῦκα, πλησίον τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Ἀῦσαρος (Σέρχως). Φαίσιδα (Φιέσιλε), πρὸς τὰ ΒΑ, πόλις ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἐπισημωτέρων τῆς Ἑτρουρίας. Ἀρρήτιον (Ἀρέστον), ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἄρνου, μητρόπολις τῶν Ἀρρήτιων, ἕως τῶν ἰσχυροτέρων δώδεκα Ἑτρουρικῶν λαῶν. Κόρτωνα, πρὸς τὰ ΝΑ, μητρόπολις τῶν Κορτωνίων καὶ ἐκ τῶν πρώτων πόλεων τῆς Ἑτρουρίας. Κ. Λουσίον (Κιούσι), πρὸς Ν. τῆς Κορτώνης ἐπὶ ὁμωνύμου ἔλους (ἔλος Κιάνης), κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ὁποῦ ὁ Ἀννίβας ἐστερέθη τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν, μητρόπολις τῶν Κ. Λουσιῶν καὶ καθέδρα τοῦ βασιλέως Πορσέννα. Οὐλοσίτιοι, ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου λίμνης, πρωτεύουσα τῶν Οὐλοσιτιῶν, οἵτινες ἦσαν οἱ πλουσιώτεροι τῶν Ἑτρουρῶν Οὐλήοι, ἐρείπιον, τέσσαρες λέγες πρὸς τὰ ΒΔ τῆς Ῥώμης, πρωτεύουσα τῶν Οὐλήων μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ὡς ἡ Ῥώμη, καὶ πρώτη τῶν Ἑτρουρικῶν πόλεων, τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ δεκαετῆ πολιουρίαν ἐξεπέδησαν διὰ τοῦ Καμίλλου.

β'.) Ἡ Ὀμβρική (ἢ Ὀμβρία, Δουκάτον Οὐρβινον, μέρος τῆς Ῥωμανίας καὶ τοῦ Περουσίανου) καμένη πρὸς Α. τῆς Ἑτρουρίας διεδρέετο ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἐπισημότερος τῶν ὁποίων ἦτον ὁ Μέταυρος, διάσπμος διὰ τὴν ἦταν τοῦ Ἀσδρούβα, γαμβροῦ τοῦ Ἀννίβα. Ἐπισημότεραι δὲ πόλεις Ἀρμίνον (Ριμίνιον), πλησίον τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης παρὰ τὰς ἐλβολὰς ὁμωνύμου ποταμοῦ, ἡ βορειότερα πόλις τῆς ἰδίως Ἰταλίας καὶ ἡ πρώτη, τὴν ὁποίαν ὁ Κάϊσαρ διὰ τῆς τὸν Ρουβίκωνα ἐκυρίευσε. Σηρογαλία (Σαυγάλλια), ἐπὶ τῆς αὐτῆς θαλάσσης, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τῶν Σερτόρων, οἵτινες διαμείναντες 100 ἔτη εἰς τὴν Ὀμβρικήν καὶ ἐξαφανίσαντες καθ' ὁλοκληρίαν τοὺς Ῥωμαίους κατεστάθησαν κύριοι τῆς Ῥώμης, τὴν ὁποίαν καὶ κατέκλυσαν, ἐκτὸς τοῦ Καπιτωλίου.

γ'.) Ἡ Πικεντίνη ἦγον χώρα τῆς πίσης (Μάρκα τῆς Ἀγκῶνος) ἐξετείνετο κατὰ μῆκος τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν Ἀγκῶν, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἐπὶ τινος ἀκρωτηρίου, πλησίον τοῦ ὁποῦ ὁ Τραϊανὸς κατεσκεύασε τὸν καλλίτερον τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης λιμένα, διὰ τὸν ὁποῖον κατέστη ἐμπορικωτάτη. Ἀσκουλορ, πρὸς Ν. τῆς Ἀγκῶνος ἐπὶ τινος δυσπροσβάτου ὄρους πλησίον τοῦ Τραυεντίνου, πρωτεύουσα τῶν Πικεντιῶν.

δ.) Τοῦ Λατίου ἢ τῆς χώρας τῶν Λατίνων, εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνεται καὶ ἡ χώρα τῶν Σαβίνων (ἡ Σαβίνα καὶ ἡ Καμπανία τῆς Ῥώμης) ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν τῶν μὲν Σαβίνων *Κόρις* (Κορβέσα), πρὸς τὰ ΝΔ. πρώτη μητρόπολις τῶν Σαβίνων καὶ πατὴρ τοῦ Νουμᾶ Πουπλίου. *Ῥέατορ* (Ῥέτι), πλησίον τοῦ Ἄλκιο προναυῶ, διασώμου διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γαλατῶν Σεννόων ἦσαν τῶν Ῥωμαίων, δευτέρα μητρόπολις τῶν Σαβίνων, εἰς τὰ περί τῆς ὁποίας ἐγενήθη ὁ αὐτοκράτωρ Οὐεσπικανός. *Ἀμπετρορ*, ἐρείπιον πλησίον τῆς χώρας τῶν *Πραιτοριῶν*, πατὴρ τοῦ περιφήμου ἱστορικοῦ Σαλουστίου. *Φιδήραι*, ἐρείπιον πρὸς τὰ ΝΔ. ἐπὶ τοῦ Τιβέρεως, πόλις μεγάλη, εἰς τὴν ὁποίαν 50 χ. ψυχῶν ἐχάθησαν ἐπὶ Τιβέριου ἀπὸ τὴν πτώσιν ἐνὸς ἀμφιθεάτρου. Τῶν δὲ Λατίνων ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Ῥόμη*, ἐπὶ τοῦ Τιβέρεως, μητρόπολις πολλὸν χρόνον ὅλης τῆς αἰουμένης, κτισθεῖσα ἐπὶ τῶν ἑπτὰ λόφων, τοῦ Παλατίου, τοῦ Καπιτωλίου, τοῦ Κουίρινου, τοῦ Καιλίου ὄρους, τοῦ Ἀθεντίνου ὄρους, τοῦ Ἐσκυλίνου λόφου καὶ τοῦ Οὐμιναλίου, εἰς τοὺς ὁποίους προσετέθησαν μετὰ ταῦτα τὸ Ἰανικόλον καὶ τὰ Οὐατικανόν, κείμενα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τιβέρεως. Ἐκ τῆς Ῥώμης ἐλάβανον τὴν ἀρχὴν τῶν πολυάριθμοι ἀσδοὶ φέρονται καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, λείψανα τῶν ὁποίων εἰς πολλὰ μέρη καὶ σήμερον εὐρίσκονται. *Ἄλβα Λόγγα* (Παλάτσλον), πρὸς Ν. ἤτις θεμελιωθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Ἀσκανίου, υἱοῦ τοῦ Αἰνείου, ἦτον μητρόπολις βασιλείου, ὑποταχθέντος εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες τὴν μὲν πόλιν κατέστρεψαν, τοὺς δὲ κατοίκους αὐτῆς μετέφερον εἰς τὴν Ῥώμην. *Ἄστια*, παρὰ τὸ ἕτερον στόμιον τοῦ Τιβέρεως, λίμνη τῆς Ῥώμης ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, εἰς δὲ τὸ ἕτερον στόμιον ἦτον ὁ *Λιμὴν τοῦ Ἀγαύστου* (Πόρτον), κατασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου. *Σουέσσα Κομεντιῶν*, πρωτεύουσα τῶν *Οὐόλσκων*, ἔθους ἰσχυροῦ καὶ ἀσπόνδου ἐχθροῦ τῶν Ῥωμαίων, κατοικοῦντος τὴν χώραν τὴν καιμένην πρὸς Ν. τῶν *Ρουτούλων* καὶ τῶν *Εργίλων* καὶ ἔχουσα ἐκτὸς τῆς Σουέσσης καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις. *Μιτουρραι*, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Αἰρίου εἰς τὴν χώραν τῶν *Ἀβρούρων*, περὶ τὰ ἔλη τῆς ὁποίας ὁ Μάριος πολλὸν χρόνον διέμεινε κεκρυμμένος.

ε.) Τῆς Σαυνίτιδος ἢ τῆς χώρας τῶν Σαυνιτῶν (Ἀβρουζαί) καιμένης πρὸς τὰ ΒΑ. κατὰ μῆκος τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ κατοικοῦμένης ὑπὸ ἰσχυρῶν καὶ πολεμικῶν λαῶν, οἵτινες ὑπὲρ τὰ 70 ἔτη ἀντεστάθησαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Μαφρόθιορ*, ἐρείπιον παρὰ τὴν *Φουκίαν* λίμνην (Κέλανος), πρωτεύουσα τῶν *Μαροῶν*, ἔθους ἐκ τῶν μαχιωτέρων τῆς Ἰταλίας. *Ἀθιδήρα*, ἐπὶ τοῦ *Σάγγρου*, μία τῶν πρωτεύουσῶν

των Σαυνιτών. Βερεσθεντορ, εἰς τὰ ὄρια τῆς χώρας τῶν Σαυνι-
τῶν καὶ Ἰρπίνων, θεμελιωθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Διομήδους,
καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὴν νίκην, ἣτις ἐπέφερε τὸ πέρας τοῦ πολέμου
τοῦ Πύρρου.

Σ'.) Ἡ *Καμπανία* (τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Γῆς τῆς Καλι-
λιεργείας) κειμένη πρὸς Ν. καὶ Δ. τῆς Σαυνιτιδος καὶ θεωρουμέ-
νη ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἢ μᾶλλον τερπνοτέρα χώρα τῆς Οἰκουμένης,
περιελάμβανε τὸ ὑψίστειον ὄρος *Οἰεσοῖον*, τοῦ ὁποῖου ἡ πρῶ-
τη γνωστὴ ἔκρηξις συμβῆσα τὸ 79 ἔτος Μ. Χ. κατέστρεψε τὰς
πόλεις *Ἡράκλειον*, *Πομπηταρ* καὶ *Σταβίαν* καὶ ἀπώλεσε τὸν
Πλίνιον, μέγαν φυσικὸν καὶ ἀρχαιολόγον τῶν Ρωμαίων. Ἡ λί-
μνη *Λορρος* ἀνέδιδεν, ὡς λέγεται, δηλητηριώδεις ἀνθυμιᾶσεις,
αἵτινες ἱθανάτοναν τὰ ὑπεριπτάμενα αὐτὴν ὄνεα Ἐπλάττετο
πρὸς ταῦτοις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὅτι συνείχετο ὑπογείως καὶ μ'
αὐτὸν τὸν ἄδην διὸ πολλοὶ θέτουσιν ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ Ὀμή-
ρου ἀναφερομένην εἰς ἄδου κατάβασιν τοῦ Ὀδυσσεως.

Ἐπισημότεραι πόλεις *Καπύη*, πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ
Ὀδουλούρνου, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας, διάσημος διὰ τὴν
πολυτέλειαν καὶ ἡδυπάθειαν τῶν κατοίκων τῆς. Ἡ τερπνὴ αὐτῇ
διατριβὴ ἐμαλάκυνε τὰ ἀνδρεία Καρχηδοικὰ στρατεύματα, τὰ
ὅποια ὁ Ἀννίβας μετὰ τὴν ἐν Κάνναις μάχην ὠδήγησεν αὐτόσε
διὰ τὰ παραχειμάσσει. *Νῶλα*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Καπύης, πόλις
ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων τῆς Καμπανίας, ματαίως πολιορκηθεῖσα ὑπὸ
τοῦ Ἀννίβα, καὶ διάσημος διὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου. Ὅχι
μακρὰν αὐτῆς ὁ Κικέρων εἶχεν ἀγροκήπιον, εἰς τὸ ὁποῖον δια-
τρίθων συνέγραψε πολλὰ τῶν συγγραμμάτων του. *Κόμη*, πρὸς τὰ
ΝΔ. τῆς Καπύης, ὀνομαστὴ διὰ τὰς Σιβύλλας τῆς καὶ ἡ ἰσχυροτέρα
καὶ πλουσιωτέρα πόλις τῆς Καμπανίας· εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς
κατὰ τὸν Οὐίργιλιον προσωρμίσθη ὁ Αἰνείας. Πέριξ αὐτῆς ἔκειν-
το αἱ διάσημοι πρὸς ἀρχαίους *Φιλέργου*. *Νεάπολις*, ἀποικία Ἑλ-
ληνικὴ, ἣτις θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τὸ ὄνομα *Παρθερόπη*, κατέστη
ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων τῆς Καμπανίας καὶ ἦτο πατρίς
τοῦ ἱστορικοῦ Πατέρκλου καὶ οὐχὶ μακρὰν ταύτης ὑπῆρχεν ὁ
τάφος τοῦ Οὐίργιλίου.

Γ'. ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΣ.

§ 284. Ἡ Μεσημβρινὴ Ἰταλία, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Μεγά-
λη Ἑλλάς* διὰ τὰς αὐτῇ πολλὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας, περιεί-
χε τέσσαρας κυριωτέρας χώρας, τὴν *Ἀπουλίαν*, τὴν *Μεσσαπλίαν*,
τὴν *Λευκαδίαν* καὶ τὴν *Βρεττίαν*.

α) Ἡ Ἀπουλία (Καπιτανάτον, Βάριον καὶ μέρος τοῦ Βασιλι-
κάτου), τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληες ἐκάλουν *Ἰαπυρίαν*, ἐξετείνετο
κατὰ μῆκος τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ διεκρεῖτο εἰς τὴν *Λου-*

ρίαι πρὸς Β. καὶ τὴν *Πευκεῖαν* πρὸς Ν. Ἐπισημότεραι πόλεις Ἄρποι, πρωτεύουσα τῶν *Δαυρίων*, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Διομήδους. *Κάνναι*, πλείον τῆς Βαρέντης καὶ ὀλίγον μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Αἰγίδου* (Ὀφραντος). διάσημος διὰ τὴν ἐπισημοτέρην νίκην τοῦ Ἀνίβια κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἐν τῶν ὁποίων ἔπεσον ὑπὲρ τὰς 50 χ.

β') Ἡ Μεσσαπία (δουκάτον τοῦ Ὀτράντου) κατεῖχεν ὅλην τὴν πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἰταλίας χερσόνησον, κατοικουμένη ὑπὸ τῶν *Καλαβρῶν* πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ τῶν *Σαλεντιῶν* πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ ἀπολήγουσα πρὸς Ν. μέχρι τῆς *Γαυγίας* ἄκρας. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς *Τήρας*, ἥτις κειμένη ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, καὶ οὖσα ἀποικία Ἀκκεδαμονίων, συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλάνθου, διὰ τὸν εὐρύχωρον λιμένα καὶ τὴν προσφυὰ αὐτῆς μεταξὺ Ἰταλίας, Σικελίας, Ἀφρικής, Ἑλλάδος καὶ Ἰλλυρίας θέσιν κατέστη εἰς ἄκρον πλουσία καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς Μεσσαπίας, Ἀπουλίας καὶ Λευκανίας, καὶ ἦτον πατρίς τοῦ γεωμέτρου Ἀρχύτα καὶ τοῦ φιλοσόφου Λύσιδος, διδασκάλου τοῦ Ἑπαμινώνδα.

γ') Ἡ *Λευκάντι* (μῆρος τοῦ ἐνδοτέρου Πριγγιπίτου) ἔκειτο μεταξὺ τοῦ Τυρραντίνου κόλπου πρὸς Α. καὶ τῆς Τυρραντικῆς θαλάσσης πρὸς Δ. καὶ ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν *Παῖτος* ἢ *Ποσειδωνία*, ἐπὶ τοῦ Ποσειδωνιάτου κόλπου (Σαλέρνου), ἀξιόσημοίωτος διὰ τὰς ῥοδάς της καὶ ἀξιόλογος διὰ τὰ ὅποια σώζει εἰσέτι ὠραία ἀρχαία λείψανα. *Σύβαρις*, ἐρείπιον ἐπὶ τοῦ Συβαρίδος ποταμοῦ (Ροκκανέλλος) ἐκβάλλοντος εἰς τὸν Τυρραντίνου κόλπον, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι 300 χ. τὸν ἀριθμὸν κατήντησαν διὰ τὴν ἄκραν εὐφορίαν τῶν περιχώρων της εἰς τοσούτην τρυφήν, ὥστε ἔμειναν περριμνιζόμενοι ἐπὶ τούτῳ μέχρις οὗτο περι τὰ 510 Π. Χ. ἐξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τῶν γειτόνων καὶ ἀντιπάλων των Κροτωνικτῶν. Μετὰ τινα δεῖτα συνωκίσθη αὐτῆς ὑπὸ νέων ἀποίκων Ἑλλήνων ὑπὸ τὸ ὄνομα *Θουρίαι*. Ὁ Κετάνιος Χαρώνδας, περίφημος νομοθέτης καὶ φιλόσοφος, εἰσαγαγὼν νόμους σοφοὺς καὶ φιλανθρώπους καὶ εἰς τοὺς Θουρίους τοὺς ἐπεκόρωσεν ἔπειτα διὰ τοῦ ἰδίου του θανάτου. Ἐπισκέφθη δε αὐτὴν καὶ ὁ ἱστορικὸς Ἡρόδοτος καὶ ὁ ῥήτωρ Λυσίας.

δ) Ἡ Βρεττία (ἀπωτέρω Καλαβρίας) κατεῖχε τὴν μεσημβρινήν χώραν τῆς Ἰταλίας καὶ ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν *Κωνσεντία*, εἰς τὸ κέντρον ἐπὶ τοῦ Κράθιος ποταμοῦ, πρωτεύουσα τῶν *Βρεττιῶν Κρότων* (Κρότωνα), πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, διάσημος διὰ τὰ φιλοσοφικά της σχολεῖα, τὸ ὑγιεινὸν κλίμα της καὶ διὰ τοὺς ἰθνητάς της, ἐπισημότερος τῶν ὁποίων ἦτον ὁ Μίλων. *Λοκροί*, πρὸς Ν. ἀποικία τῶν ἐν Ἑλλάδι Λοκρῶν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι πρὸς διάκρισιν ἐπωνομαζόντο *Ἐπιξερβύ-*

ριοι διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Ζεφυρίου ἀκρωτηρίου θέσιν των ἦτον δὲ ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων τῆς Βρετανίας καὶ εἶχε νομοθέτην Ζάλευκον τὸν Πυθαγορικὸν φιλόσοφον. *Ρήγιον*, πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ ἀντικρὺ τῆς Μεσσηνίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας μόλις ἀπείχε τρεῖς λεύγαι, πόλις ἰσχυροτάτη καὶ πατρὶς τοῦ Ἀγαθοκλέους, ὅστις, ἂν καὶ ἦτον υἱὸς κερκυρέως, κατέστη βασιλεὺς τῆς Σικελίας.

Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Βρετανίας πρὸς Ν. τῆς Κρότωνος ὑπετίθετο ὅτι διέτριβεν ἡ νύμφη Καλυψὼ ἐπὶ τινος ὀρνυμοῦ βράχου, τὸν ὁποῖον πολλοὶ περιλαμβάνουσιν ἐνίοτε μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν νήσων.

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.

§ 283. α) Ἡ Σικελία κειμένη μεταξὺ Τυρρηνικῆς πρὸς Ν. καὶ Σικελικῆς θαλάσσης πρὸς Δ., ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Ἰταλίας διὰ τοῦ 1000 βημάτων πλατέος Σικελικοῦ πορθμοῦ ἢ *Φάρου τῆς Μεσσηνίας*, ἐνθα ὑπῆρχον οἱ τρομεροὶ εἰς τοὺς ναυτιλλομένους βράχοι τῆς Σκύλλης καὶ ἡ δὴν τῆς Χαλύβιδος καὶ εἶχε περὶ τὰς 200 λεύγ. περίμετρον, ἔνομαζομένη κατὰ καιροὺς *Σικαρία* ἐκ τῶν ἐξ Ἰσπανίας Σικανῶν, *Σικελία* ἐκ τῶν ἐξ Ἰταλίας Σικελῶν, καὶ *Τρινακρία* ἐκ τῶν τριῶν αὐτῆς ἀκρωτηρίων, τῆς *Πλωριάδος* ἄκρας (Φάρου), τοῦ *Παγέου* (Πάσσαρον) καὶ τοῦ *Αἰλυθαίου* (Βόειον). Ὅση αὐτῆς ἐπίσημα ἦσαν τὰ *Νευρώδη*, ἢ *Αἶτην*, ἐνθα οἱ ποιηταὶ ἔθετον τὸ χαλκεῖον τοῦ Ἡρακλείου καὶ τὴν κατοικίαν τῶν Κυκλώπων, καὶ ὁ *Ἐρυξ*, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἦτον ἱερὸν τῆς Ἐρυκίνης Ἀφροδίτης. Πόλεις δὲ ἐπισημότεραι *Μεσσήνη* καὶ πρότερον *Ζάγκλη*, ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ, κατοικηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐκ Πελοποννήσου διωχθέντων Μεσσηνίων. *Συρακοῦσαι*, πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, θεμελιωθεῖσα τὸ 757 Π. Χ. ὑπὸ τῶν Κορινθίων, μητρόπολις τῆς Σικελίας καὶ μία ἐκ τῶν μεγαλειτέρων, ὀρειωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων Ἑλληνικῶν πόλεων, πατρὶς τοῦ Ἀρχιμήδους, περιδύξου μαθηματικοῦ, καὶ τῶν ποιητῶν Θεοκρίτου καὶ Μόσχου. Ἡ νῆσος *Ὀρτυγία* περιελάμβανε τὸ τέταρτον τῆς πόλεως τῶν Συρακουσῶν καὶ τὴν πηγὴν Ἀρέθουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν μετεμορφώθη ἡ νύμφη Ἀρέθουσα διωκομένη ὑπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ. *Κατάνη*, πρὸς τὰ Δ. ἐπὶ τῆς αὐτῆς θαλάσσης, πόλις πλουσία καὶ πολυάνθρωπος, πλησίον τῶν κοιλάδων τῆς ὁποίας κατόικουν οἱ *Αἰιστρογόνες*, λαοὶ ἐκ τῶν ἀρχαιτέρων τῆς Σικελίας, τοὺς ὁποίους ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει ὡς ἀγροτάτους. *Ἀκράγας* (Γιργέντι), πρὸς τὰ ΒΔ. τῶν Συρακουσῶν, περιέχουσα μεγαλοπρεπῆ ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Αὐτόθι ἐβασίλευσεν ὁ τύραννος Φαλαρις καὶ ἐγεννήθη ὁ φιλόσοφος Ἐμπεδοκλῆς, ὅστις ἐξβίβηθι εἰς τὸν κρατῆρα τῆς Αἰτνῆς. *Σελινοῦς*, πρὸς

τὰ ΒΔ. τοῦ Ἀκράγαντος, πόλις ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς Σικελίας, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τῶν Μεγαρέων. *Λιλιόβαϊον* (Μαρσάλα), πλησίον τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου, κατεχομένη πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων καὶ οὕσα ἡ ὀχυρωτέρα ἐν Σικελίᾳ πόλις αὐτῶν. *Πάνορμος*, εἰς τὸν μυχὸν κόλπου ἔχοντος κάλλιστον λιμένα, ἡ ἀξιολογωτέρα πόλις τῶν ἐξουσιαζομένων ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων. *Δρέπαρον*, πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Λιλιόβαϊου, λιμὴν, εἰς τὸν ὁποῖον προσωμίσθη ὁ Λίναιος καὶ ἐτέλεσε τὰ ἐπικήδεια τοῦ πατρὸς του Ἀγχισίου, καὶ πόλις ὀνομαστὴ διὰ τινὰ ναυμαχίαν, καθ' ἣν οἱ Ῥωμαῖοι καθ' ὀλοκλήριον κατεστρέφησαν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων.

β.) Ἐκ τῶν περικειμένων εἰς τὴν Σικελίαν νήσων ἐπισημότεραι ἦσαν αἱ τοῦ *Αἰόλου* ἢ *Ἡφαιστιάδες* (Αἰπάραι), πρὸς Β. ἐπτὰ τὸν ἀριθμὸν, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι ἦσαν ἡ *Αἰπάρα*, ἡ *Ἴερά*, ἀφιερωμένη ἰδίως εἰς τὸν Ἡράκλειστον, καὶ ἡ *Στρογγύλη*, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνόμιζον ὅτι κατοῦκει ὁ Αἰόλος. Αἱ *Αἰγοῦσαι*, πρὸς Δ., διάστημα διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι ἐκέρδησαν περὶ αὐτὰς ναυμαχίαν, ἥτις ἔδωκε πέραις εἰς τὸν πρῶτον Καρχηδονικὸν πόλεμον. Ἡ *Κόσσυρα* (Πανταλαρία), πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω ἢ *Μελλίτη* (Μάλτα), πρὸς Ν. τῆς Σικελίας, ἔχουσα δωάνυμον πρωτεύουσαν, καλοῦς λιμένας καὶ εὐφορον γῆν, καὶ ἡ *Γαῦδος* (Γότσον), πρὸς Β. τῆς Μάλτας, κατοικοῦμένη, ὡς ἐκείνη, ὑπὸ Φοινίκων.

γ.) Ἡ *Σαρδῶν*, ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ *Ἰγροῦσα* διὰ τὴν μὲ ἀνθρώπινον πόλιν ὁμοιότητά της, ἔκειτο πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Σικελίας, τῆς ὁποίας εἶνε ὀλίγον μικροτέρα κατὰ τὴν ἔκτασιν, καὶ ἦτον νοσώδης μὲν, ἀλλ' εὐφορὸς καὶ μεταλλιοῦχος· ἡ δὲ θάλασσα αὐτῆς ἔφερε πορφύρας καὶ οἱ κάτοικοι της ἐθνεοῦντο παρὰ Ῥωμαῖοις ὡς μωροὶ καὶ ἄπιστοι. Ἐπισημότερα δὲ πόλις αὐτῆς ἦτον *Κάραλις*, πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, κτίσμα Καρχηδονίων.

δ.) Ἡ *Κύρνος*, κειμένη πρὸς Β. τῆς ἀνωτέρω, ἐχωρίζετο εἰς αὐτῆς διὰ τοῦ πορθμοῦ *Γάρρου* (πορθμὸς τοῦ Ἀγ. Βονιρατίου), τεσσάρων καὶ ἡμιστεῖς λευγῶν πλατέος, καὶ εἶχε γῆν εὐφορον, κατοίκους ἀγρίους καὶ εὐθήεις· ἐπισημότερα δὲ πόλις αὐτῆς ἦτον *Αἰερίν*, ἐρείπιον ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας, κτίσμα Φοινικῶν.

ε.) Ἐπισημότεραι τῶν ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας διεσπαρμένων νήσων, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ Β, ἦσαν *Αἰθαλία* (Ἐλβα), ἐπὶ τῆς Ἐτρουρικῆς παραλίας, περιφημοῦς διὰ τὰ σιδηρορυχεῖα καὶ τὰ μαρμαρίνα στάδιά της. Ἡ *Παρασία* (Πικάνσα), πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, *Πανδατάρια* (Βανδοτένα), διάστημα διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλίου καὶ τῆς Ἀγριππίνης. *Αἰναρία* (Ἰσχίξ), ἥτις ὑπέ-

κειτό εις γήινους σεισμούς και ἐπ' αὐτῆς λέγουσιν ὅτι ἔπεσον ὁ Τυφὼν, κεραυνωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διός. *Καπρία*, ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Καμπανίας πρὸς τὰ ΝΑ τῶν ἀνωτέρω, ὀνομαστῆ διὰ τὰς οἰνοφλυγίας και τὸν θάνατον τοῦ Τιβερίου. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας πρὸς Β. τῆς Ἰουλίας ἔκειντο αἱ ῥῆσοι τοῦ Διομήδους.

Ι Σ Π Α Ν Ι Α.

Θέσις, διαίρεσις, ποταμοὶ και ὄρη.

§ 286. Ἡ Ἰσπανία (Ἰσπανία και Πορτογαλία) ὀνομαζομένη Ἰβηρία ἐκ τοῦ διαφρέοντος αὐτὴν Ἰβηρος ποταμοῦ, καὶ Ἐσπερία διὰ τὴν πρὸς δυσμὰς τῆς Ἰταλίας και Ἑλλάδος θέσιν τῆς, κατεῖχε τὴν χερσόνησον τὴν μεταξὺ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Δ, τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδεΐρων πρὸς Ν, και τῆς Μεσογείου θαλάσσης πρὸς Α, και ἐχωρίζετο πρὸς Β. ἐκ τῆς Γαλλίας διὰ τῶν *Πυρηναίων*, τὰ ὅποια ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἄλλης. Κατοικομένη δὲ ὑπὸ πολλῶν λαῶν, ἐκ τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν ὁποίων *Κελτῶν* λεγομένων μέρος αὐτῆς ὀνομάθη *Κελτιβηρία*, διηρέητο ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου εἰς τὴν *Ταρρακωνικὴν* πρὸς τὰ ΒΑ., τὴν *Λουσιτανίαν* πρὸς τὰ ΝΔ. και τὴν *Βαιτικὴν* πρὸς τὰ ΝΑ. Ποταμοὶ αὐτῆς ἐπισημότεραι ἦσαν ὁ *Μίνιος*, ὁ *Δούριος*, ὁ *Τάγος*, ὁ *Ἄρρις*, ὁ *Βαίτις* και ὁ *Ἰβηρ*, ὄρη δὲ τὸ *Οὐνθίδιον* πρὸς Β. εἰς τὴν χώραν τῶν Κανταβρῶν, τὸ *Μαριανόν* (σειρὰ Μορένα), εἰς τὴν Βαιτικὴν, τὰ *Ομόπεδα* (σειρὰ Ἄλκαράζιν) πρὸς Α, και ὁ *Σολάριος* (σειρὰ Νεβάδα) περιλαμβάνων τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Ἰσπανίας.

α.) Τῆς Ταρρακωνικῆς Ἰσπανίας, καλουμένης και ἐνδοτέρω και Ἄνω Ἰσπανίας, κατεχούσης τὰ ΒΑ. ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Ιουλιθρυγα*, παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἰβηρος, ἡ ἐπισημότερα πόλις τῶν Κανταβρῶν, τοῦ ἀγριωτάτου τῆς Ἰσπανίας λαοῦ, ὅστις πεισματωδέστατα ἀπέθρυσεν τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων *Νουμαντία*, ἐρείπιον παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Δουρίου, πρωτεύουσα τῶν Ἄρκεονάκων, οἵτινες διαίονισαν τὴν ἀνδρίαν των προτιμήσαντες μᾶλλον μετὰ μακρὰν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἀντίστασιν νὰ πυρπολήσωσιν τὴν πόλιν των και νὰ φονευθῶσι μόνοι των, πᾶρες νὰ πέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν νικητῶν. *Καίστρια Αὐγούστα* (Σαβραγόσσα), πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ Ἰβηρος, πρωτεύουσα τῶν Ἡθηταῶν. *Ιλερδα* (Λέριδα), πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, πρωτεύουσα τῶν Ἰλεργήτων, ὁ βασιλεὺς τῶν ὁποίων κατέστη ὀνομαστὸς εἰς τοὺς πολέμους τῆς Ἰσπανίας. *Ταρράκων*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω παρὰ τὴν Ἰβηρικὴν θάλασσαν, μητρόπολις τῆς Ταρρακωνικῆς Ἰσπανίας ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων και ἡ ἐπισημότερη πόλις τῆς Ἰσπανίας. *Σεγόβριγα* (Σεγόβρη), πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρω, πρωτεύουσα κατὰ τὸν Πλίνιον τῶν Κελτιβή-

ρων του ισχυροτέρου λαοῦ τῆς ἐπισημότερης Ἰσπανίας ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ ἡ χώρα. Σάγουντον, ἐρείπιον πλησίον τῆς Μασβιέδρου διάστρωσις διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πίστιν τῶν κατοίκων τῆς καὶ διὰ τὴν πεισματώδη ἀντίστασιν αὐτῶν, οἵτινες κατεκρήσαν μετὰ τῶν πολυτιμοτέρων πραγμάτων των διὰ νὰ μὴ πέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀνίβα. Ἡ καταστροφή τῆς πόλεως ταύτης ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν δεύτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον. *Τόλιον* (Τόλεδόν), ἐπὶ τοῦ Τάγου πρὸς τὰ ΒΔ. τοῦ Σαγόντου, πρωτεύουσα τῶν *Καρθητανῶν*, ἐν ᾗ ἀπειθαμιούντο αἱ πρόσδοι τῶν μεταλλείων τῆς Ἰσπανίας καὶ ἐντεθῆεν ἐστέλλοντο εἰς τὴν Ῥώμην. *Νέα Καρχηδῶν*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρου ἐπὶ τῆς περαλίας τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀσδρούβου, γαμβροῦ τοῦ Ἀρίλλα, καὶ διὰ τὴν ὠραίαν θέσιν, τὸν καλὸν λιμένα καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πλοῦσι ἀργυρᾶ μεταλλεῖα κατασχέσα ἐκ τῶν ἐπισημότερων πόλεων τῶν Καρχηδονίων. Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἐκυρίευσεν αὐτὴν τὸ 542 ἔτος ἀπὸ κτισσεως Ῥώμης καὶ οἱ Βάνδαλοι τὴν κατεστρεψαν τὸν 5^{ον} αἰῶνα, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἀνεστίαθη πάλιν.

β.) Τῆς Λυσιτανίας, τῆς ὁποίας τὸ νότιον μέρος ὠνομάζετο *Κούρεος*, ἤγουν σήνη (Ἀλγάρβα) ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν *Σαλμαντική* (Σαλαμάγκα), πρὸς Α. ἔχουσα μεγαλοπρεπεστάτην γέφυραν, κατασκευασθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τοῦ νῦν Τόρμου ποταμοῦ, χυνομένου εἰς τὸν Δούριον. *Ἀγρούστα* ἢ *Μερίδα*, πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρου ἐπὶ τοῦ Ἄννα, πρωτεύουσα τῆς Λυσιτανίας ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ καθέδρα ἐπάρχου. *Ολισίπων* (Λισβῶνα), πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τάγου, πόλις ἀρχαιοτάτη, τῆς ὁποίας ἡ θεμελιωσις ἐσφαλμένως ἀποδίδεται εἰς τὸν Ὀδυσσεά.

γ.) Τῆς Βαιτικῆς, τῆς πλουσιωτέρας χώρας τῆς Ἰσπανίας διὰ τὰ ἀφθονα μεταλλεῖα καὶ τὴν εὐφορον γῆν τῆς, ἀξιολογότεραι πόλεις ἦσαν *Κόρδουβα*, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Βαίτιος, ἣτις ἦτον ἐκ τῶν ἐπισημότερων τῆς Ἰσπανίας καὶ εἰς τὰ σχολεῖα αὐτῆς πολλοὶ Ἰσπανοὶ καὶ Ῥωμαῖοι ἐδιδάχθησαν. Ἐν αὐτῇ ἐγενήθησαν οἱ δύο Σενέκαι καὶ ὁ ποιητὴς Λουκιανός. *Υτάλικα* (Σεβίλλα ἢ παλαιά), πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς ἀνωτέρου κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Σκιπίωνος διὰ τοὺς πάσχοντας στρατιώτας του, ἦτο πατρις τοῦ Τραϊανῦ. *Ἰσπαλις* (Σεβίλλα), ἀντικρὺ τῆς ἀνωτέρου ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄχθης τοῦ Βαίτιος, ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Ἰσπανίας. *Γάδειρα*, ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου γῆσου, εἰς τὴν ὁποίαν μυθολογεῖται ὅτι ἐβασίλευσεν ὁ Γερμῶνης, ὅστις διὰ τὴν τερατώδη καὶ γιγαντιαίαν ἀνδρίαν του ἐπλάττετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν ὅτι ἦν τρισημῶς καὶ εἶχεν 8^α χεῖρας, τοσοῦτους πόδας καὶ τοσαύτας πτέρυγας. Τοῦτον τοξεύσας ὁ Ἡρακλῆς ἤρπασε τὰς ὠραιὰς αὐτοῦ βοῦς, αἵτινες ἐτρέφοντο εἰς τοὺς ἐξαίρετους λιμῶ-

νας τῆς νῆσου, καὶ τὰς ἔφερον εἰς τὰς Μικῆνας πρὸς τὸν Εὐρουσθεῖα. Ἡ δὲ πόλις ἐπὶ Ῥωμαίων ἦτον ἐπίσημος καὶ πατρὶς τοῦ Κορνηλίου, τοῦ Βάλλου καὶ τοῦ γεωπονικῆ συγγ. ἀφικτος, Καλουμέλλου. *Mallaca*, ἐπὶ τῆς Ἰσηρικῆς θαλάσσης, παράλιος καὶ ἀκραία πόλις ἐπὶ Φοινίκων καὶ Ῥωμαίων.

Νῆσοι εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν ἦσαν αἱ *Baliarides* ἢ *Γομηρησῆαι* λεγόμεναι διὰ τὸν περὶ τὴν τοξικὴν βίον τῶν κατοίκων των ἦσαν δὲ ἡ *Μεΐζωρ*, ἥτις κειμένη πρὸς Δ. εἶχε πρωτεύουσαν τὴν *Πάϊμαν*, καὶ ἡ *Ελλάσσωρ*, ἥτις κειμένη πρὸς Α. εἶχε ἐξίκεστον πόλιν τὴν *Λιμένα Μάριωσι*, ὀνομαζόμεναι αὐταὶ ἐκ τοῦ ναυάρχου τῶν Καρχηδονίων Μάριου προσηρισθέντος αὐτῶν κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον. Αἱ *Μικροῦσαι*, αἵτινες λαβοῦσαι τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῶν πολλῶν ἐν αὐταῖς πιτῶν ἦσαν ἡ *Εθυσος* (*Ίθικα*), ἥτις κειμένη πρὸς Β. ἦτον ἰκανῶς εὐρεως, καὶ ἡ *Ὀγιόδοσα* (*Φορμεντέρα*), ἥτις διὰ τοὺς πολλοὺς ἐν αὐτῇ ὄφεις ἦτον ἀκατοίκητος.

ΙΛΛΥΡΙΑ.

§ 287. Ἡ Ἰλλυρία (μέρος τῆς Κροατίας, ἡ Δαλματία καὶ Βοσνία) ἐκτεινομένη κατὰ μῆκος τῆς Ἀδριατικῆς Θαλάσσης ὄριζοτο πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπ' αὐτῆς τῆς ἰδέας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Παννονίας, πρὸς τὰ ΒΑ. ὑπὸ τῆς Ἰστρίας, πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἰλλυρίας κειμένης εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μοισίας καὶ διεζέετο ὑπὸ τοῦ *Τισίου* ὅστις τὴν διέφει εἰς τὴν *Λιθουρικὴν* πρὸς Β. καὶ τὴν *Δαλματικὴν* πρὸς Ν. τρίτον δὲ μέρος αὐτῆς ἀπετέλουσαν αἱ νῆσοι αἱ διασπαρμέναι κατὰ μῆκος τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἥτις αὐτῶν ὀνομαζέτο *Ἰλλυρικὸν πέλαγος*. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς τῆς Λιθουρικῆς, κατοικουμένης ὑπὸ τῶν *Ἰαπόδων* καὶ τῶν *Λιθουρικῶν*, *Μέσοιων*, ἐπὶ τοῦ *Κολάπιδος*, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἐπρωτίησαν νὰ πέσωσιν εἰς τὸ πῆρ, πρὸς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων εἰς δὲ τὴν κυριακὴν αὐτῆς ἐπληγώθη καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγουστὸς. *Ἰάδρα* (*Ζαφα*), πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω πόλις ἀξιόλογος καὶ μητροπόλις τῆς Λιθουρικῆς β.) Τῆς Δαλματικῆς *Σάλων* ἢ *Σαλῶραι*, ἐρείπιον μίαν λευγ. μακρῶν τοῦ Σπαλάτρου εἰς ὄριον πεδῖον παρά τινα μικρὸν κόλπον, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς λιμὴν, Ῥωμαϊκὴ ἀπεικία, ὀνομαστὴ διὰ τὴν αὐτῶν ἀποχώρησιν τοῦ Δικλητιανοῦ, ὅστις παραιτηθεὶς ἐκ τοῦ θρόνου ἐκαλλίεργει ἐν αὐτῇ πολλὰς ἰδίαις χειρῶν ἀγροσύπιν. *Δαλιμίτιον*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, μητροπόλις τῆς Δαλματικῆς καταστραφεῖσα ὑπὸ Σκηπίωνος τοῦ Νησικ. *Σκόδρα*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω παρά τὴν Λοβεάτιδα λίμνην (λίμνη τῆς Σκόδρας), ἡ ἄχρωτέρα πόλις τῶν Λοβεατῶν, αἵτινες ὑπετάχθησαν εἰς τὸν Γέντιον, τελευταῖον βασιλεῖα τῆς Ἰλλυρικῆς. *Ἐπίδραυ-*

ρος (παλαιά 'Ραγοῦσα), ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης.

Ἐπισημότεραι νῆσοι ἐπὶ τῆς Λιθουρικῆς παραλίας ἦσαν αἱ Ἄ-
 γυρτίδες, ἐξ Ἀψίρτου, ἀδελφοῦ τῆς Μαρδείας, τὸν ὁποῖον αὐτὴ
 κατεμέλισεν. Ἐπὶ τῆς Δαλματικῆς παραλίας Βραττία (Βράζα),
 Φαρία (Λέσινα), ἡ ἐπισημότερα τῆς Ἰλλυρίας, πατρίς Δημητρίου
 τοῦ πολεμηθέντος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ νικηθέντος ὑπὸ τοῦ Λί-
 μιλίου. Κόρκυρα ἢ Μέλαινα (Κουρζόλα), τῆς ὁποίας τὴν δμώ-
 νυμον πόλιν ἔκτισαν οἱ Κνίδιοι. Μελιτη (Μέλεδα), εἰς τὴν ὁποίαν
 ναυαγήσας, ὡς λέγεται, προσωρμίσθη ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Δ Α Κ Ι Α.

§ 288. Ἡ Δακία (μέρος τῆς Οὐγγαρίας, ἡ Τρασυλβανία, Μολ-
 δαυία, Βλαχία καὶ μέρος τῆς Ῥωσσίας) ὀριζομένη πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς
 Γερμανίας καὶ τῆς Παννονίας, πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Καρπάτου ὄρους
 καὶ τοῦ Τύρα ἢ Δανάστριος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς
 Σαρματίας, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅστις
 μετὰ τοῦ Δουνάβειος τὴν ὀρίζει καὶ πρὸς Δ., ἐκατοικεῖτο ὑπὸ τῶν
 Δακῶν καὶ τῶν Γετῶν, οἵτινες, ἔχοντες τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς Δάκας
 γλῶσσαν καὶ κυβέρνησιν καὶ ζῶντες ὡς ἐπιτοπολὸν βίον νομαδι-
 κόν, ἐδόξαζον τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς καὶ ὑπετάχθησαν εἰς τοὺς
 Ῥωμαίους ὑπὸ τοῦ Τραϊοῦ. Ἐπισημότεραι πόλεις Τίβισκος (Τε-
 μεσθάρ), πρὸς Δ. πλησίον τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι λείψανα μεγά-
 λων χαρακωμάτων, τὰ ὁποῖα ὑψώθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατὰ
 τῶν ἐπιδρομῶν τῶν γειτνιαζόντων λαῶν. Ζερμιζεγεθοῦση καὶ
 μετὰ ταῦτα Οὐλίπια Τραϊνὴ (Γραδίσκκ), πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρου,
 ἐν ἣ ὁ Τραϊνὸς νικήσας τὸν βασιλέα αὐτῆς Δεκέβλλον ἐσύστησε
 Ῥωμαϊκὴν ἀποικίαν.

ΠΑΝΝΟΝΙΑ.

§ 289. Τῆς Παννονίας (μέρος τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας) ὀ-
 ριζομένης πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Νορικοῦ, πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τοῦ Δου-
 νάβειος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Γερμανίας καὶ Δακίας,
 καὶ πρὸς τὰ ΝΑ. ὑπὸ τῆς Ἰλλυρίας, ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν
 Σίρμιον, πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Σάου, ἧτις κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν
 Ῥωμαίων κατέστη ἐκ τῶν ἐπισημωτέρων πόλεων τῆς αὐτοκρατο-
 ρίας καὶ ἦτον πατρίς τοῦ Πρόβου καὶ πολλῶν ἄλλων αὐτοκρα-
 τῶρων καὶ ἐν αὐτῇ ἀπέθανεν ὁ Μάρκος Αὐρέλιος.

Ν Ο Ρ Ι Κ Ο Ν.

§ 290. Τὸ Νορικόν (μέρος τῆς Βαυαρίας καὶ Αὐστρίας) ὀρι-
 ζόμενον πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Οὐνδελικῆς καὶ Ῥαιτίας, πρὸς Β. ὑπὸ
 τῆς Γερμανίας, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Παννονίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῶν
 Νορικῶν Ἀλπεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Ἑνατικῆς,
 διεβρέετο ὑπὸ τοῦ Δραβου καὶ Σάου, χυνομένων εἰς τὸν Δούναβιν,

καὶ ἐπισημωτέρα πόλις αὐτῆς ἦτο τὸ *Λαυριακόν*, ἐπὶ τοῦ Δουνά-
 θεως, πόλις ἀξιόλογος, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον φρουράν.

Ρ Α Ι Τ Ι Α.

§ 291. Ἡ *Ραιτία* (χώρα τῶν Γρισώνων καὶ Τυρολίας) ὀριζομένη
 πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἑλουϊτίας ἀποτελούσης μέρος τῆς μεγάλης Ση-
 κουανίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Οὐινδελικίας, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Νωρι-
 κοῦ καὶ τῆς Ἑνετικῆς καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῶν Ῥαιτικῶν Ἄλπεων,
 διὰ τῶν ὁποίων ἐχωρίζετο ἐκ τῆς ἐντὸς τῶν Ἄλπεων Κελτικῆς,
 εἶχεν ἐπισημωτέρας πόλεις τὴν *Κουρίαν* κειμένην ἐπὶ τῆς δεξιᾶς
 ἄκτης τοῦ Ῥήνου, καὶ τὸ *Τρίδεντον* (Γρέντη), πρὸς τὰ ΝΑ. ἐπὶ τοῦ
 Ἄθέσιος (Ἀδίγης).

ΟΥΙΝΔΕΛΙΚΙΑ.

§ 292. Ταύτης (τὸ νότιον μέρος τῆς Βαυαρίας καὶ τὸ μέγα
 δουκάτον τῆς Βάδης) ὀριζομένης πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Κωνσταντίας
 λίμνης, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Νωρικοῦ καὶ
 πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ῥαιτίας ἐπισημωτέρας πόλεις ἦσαν *Αὔροβαια*
Οὐινδελικῶν (Ἀουγσβουργον), ἐπὶ τοῦ *Αἰκου*, ὀνομαζομένη οὖ-
 τως ἐκ τοῦ Αὐγούστου, ὅστις ἐσύστησεν ἐν αὐτῇ Ῥωμαϊκὴν ἀ-
 ποικίαν. *Βριγάντιον* (Βρεγέντση), ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου λίμνης.

Γ Ε Ρ Μ Α Ν Ι Α.

§ 293. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Μεγάλῃν Γερμανίαν ἐκάλουν οἱ Ῥω-
 μαῖοι τὴν χώραν, ἣτις περιλαμβάνετο μεταξὺ τοῦ Ῥήνου πρὸς
 Δ. τοῦ Δουνάθεως πρὸς Ν. τοῦ Οὐίστουλα πρὸς Α. καὶ τοῦ Κο-
 δάνου κόλπου καὶ Γερμανικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Β. Μέγα μέρος τῆς
 χώρας, πολλὰ ὀλίγον γνωστὸν, ἐκαλύπτετο ὑπὸ δικοῦν, ἐπιση-
 μωτέρα τῶν ὁποίων ἦσαν ἡ *Μαρκιᾶνα Σόλβα*, μεταξὺ Δουνά-
 θεως καὶ Μοίνου ἢ *Τευτοβουργία Σόλβα*, περὶ τὸ παλαιὸν Τευ-
 τοβούργιον, ἢ *Βακηνία Σόλβα*, μεταξὺ Θυρίγγης καὶ Βεττεραν-
 τικῆς, ἢ *Λοθρα Σόλβα*, εἰς τὴν Μορβανίαν, καὶ ἡ *Γαβρίτα Σόλβα*
 εἰς τὴν νῦν Φραγκίαν. Ὅρη ἐπισημωτέρα ὁ *Ταῦρος*, παρὰ τὸ
 Φραγκόφурτον, τὸ *Ραιτικόν*, ἀντικρὸ τῆς Βόννης, ὁ *Μελδοκος*
(Harz), ὁ *Ἀσκιβούργιος* ὄρυξ, μεταξὺ Σιλεσίας καὶ Βοσνίας,
 τὸ *Σουδέτιον*, κύκλω τῆς Βοσνίας, καὶ τὰ *Ἐρκόνια*, τὰ ὁποῖα
 ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ῥήνου ἀπετέλουν πέραν τῆς Οὐγγαρίας τὴν
Καρπάτην. Διχρῆσμένη δὲ ὑπὸ τοῦ Ῥήνου, τοῦ Οὐϊσσούργιδος,
 τοῦ Ἀ.θ.ος, τοῦ Οὐϊστουλά, τοῦ Δουνάθεως καὶ τοῦ Οὐϊάδρου,
 διχρεῖτο ὑπὸ τῶν τριῶν πρώτων εἰς τὴν μεταξὺ Ῥήνου καὶ Οὐϊ-
 σούργιδος Γερμανίαν, τὴν μεταξὺ Οὐϊσσούργιδος καὶ Ἄλθιος, καὶ
 τὴν μεταξὺ Ἄλθιος καὶ Οὐϊστουλά.

Α'. Ἡ μεταξὺ Ῥήνου καὶ Ἄλθιος Γερμανία (τὸ βόρειον τῶν
 Κάτω Χωρῶν), μέρος τοῦ Ἀνοθέρου, τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ
 Κάτω Ῥήνου, τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Ὀλδερμβούργου, ἢ Ἀσπία, τὸ
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Νασσάον, ἡ Βάδη καὶ ἡ Βυρτεμβέργη) κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν Φράγκων, οἵτινες ἔγειναν γνωστοὶ κατὰ τὸ μέσον τοῦ τρίτου αἰῶνος καὶ ἀπέτελουν συμμαχικὸν τινα δεσμὸν περιλαμβάνοντα ὅλους τοὺς ἀπὸ τοῦ βορείου τούτου μέρους τῆς Γερμανίας λαοὺς μέχρι τοῦ Μοίνου, τῶν ὁποίων ἐπιστημότεροι ἦσαν οἱ Φρεισιῖοι (τὸ Β. τῶν Κάτω Χωρῶν), κατοικοῦντες πρὸς Β. οἱ Βρούγκεροι, πρὸς Ν. τῶν Φρεισιῶν (τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Κάτω Ῥήνου), οἱ Σύγαμβροὶ (Νασσάον καὶ Βάδη), λαὸς ἰσχυρὸς καὶ ὁ μαχιωτέρως τῆς Γερμανίας, ὅστις ἐπερίωρισε τὴν πέραν τοῦ Ῥήνου πρὸδον τοῦ Καίσαρος. Αὐτοὶ οὗτοι οἱ λαοὶ κυριεύσαντες τὴν Γαλλίαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ἐθεμελίωσαν τὴν Γαλλικὴν μοναρχίαν. Οἱ *Αλμάννοι* (Βυρτεμβέργη), οἵτινες κατέχοντες τὸ νότιον μέρος τοῦ μέρους τούτου τῆς Γερμανίας τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ Ῥήνου, Μοίνου καὶ Δουνάβειος, φαίνεται ὅτι συνίσταντο ἐκ πολλῶν λαῶν.

Β') Τὴν μεταξὺ Οὐϊσούργιδος καὶ Ἄλβιος Γερμανίαν (τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Ἀνοθέρου, μέρος τῆς Πρωσσίας, ὅλη σχεδὸν ἡ Σαξωνία καὶ ἡ Βοεμία καὶ ἰκανὸν μέρος τῆς Βυρασίας) κατέχουν οἱ *Καῦκοι*, οἵτινες διηροῦντο διὰ τοῦ Οὐϊσούργιδος εἰς Μεγάλους καὶ Μικροὺς, καὶ οἱ πρῶτοι κατέχουν εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην αὐτοῦ, οἱ δὲ δεῦτεροι εἰς τὴν ἀριστεράν. Ὁ Τάκιτος θεωρεῖ αὐτοὺς ὡς ἐξέχοντας τῶν λοιπῶν Γερμανῶν κατὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν φιλοκαλίαν. Οἱ *Χηροῦσχοι* (δουκάτον τοῦ Λουνεβούργου), πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, οἵτινες κατέσφαξαν τρεῖς Ῥωμαϊκὰς λεγεῶνας δι-οικουμένας ὑπὸ τοῦ Οὐάρου. Οἱ *Χάττοι* (Ἀσία), πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω· τούτων ὁ στρατὸς λογιζόμενος ὡς ὁ καλλίτερος τῆς Γερμανίας πολλάκις ἐθριάμβευσε πολεμῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Οἱ *Ἐρμόνδοροι* (μέρος τῆς πρὸς βορρᾶν τοῦ Δουνάβειος Βυρασίας), πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, πιστοὶ ὄντες σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων εἶχον ἀποκλειστικὸν δικαίωμα νὰ ἐμπορεύωνται μετ' αὐτῶν. Οἱ *Μαρκομάννοι*, τοὺς ὁποίους, κατοικοῦντας κατ' ἀρχὰς τὴν πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Δουνάβειος χώραν, ὁ βασιλεὺς τοῦ Μαρκοβούδου ἔφερον εἰς τὸ Βουζιμον (Βοεμία).

Γ.) Ἡ μεταξὺ Ἄλβιος καὶ Οὐϊστούλα Γερμανία (τὸ Ὀλατεῖνον, Μεκλεμβούργον, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Πρωσσικοῦ βασιλείου, μικρὸν μέρος τῆς Σαξωνίας, ἡ Μοραβία, ἡ Ἀυστρία καὶ μέρος τῆς Πολωνίας) ὠνομάζετο καὶ *Σουηβία* ἐκ τῶν *Σουήβων* τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν λαῶν αὐτῆς, τῶν ὁποίων ὁ βασιλεὺς Ἀριόβιστος εἶνε διάσημος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Καίσαρος. Ἐπιστημότεροι λαοὶ αὐτῆς, περιλαμβανόμενοι ὑπὸ τὸ ὄνομα Σουηβοί, ἦσαν οἱ *Οὐίνδιλοι* (Μεκλεμβούργον), κατοικοῦντες πρὸς Δ. τῶν Σαξόνων κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς τῆς Θαλάσσης. Ἐκ τούτων κατέγονται καὶ οἱ *Bárda-*

λοι οἱ ὀνομαστοὶ διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν καθ' ἕλην τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν, ἐν ᾗ μετὰ πεντακοσίων ἐτῶν δεσποτείαν ἐξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τοῦ περιδόξου Βελισσαρίου. Οἱ Βουργούνδιοι (μέρος τῆς Πομπηρανίας καὶ τὸ βόρειον τῆς δυτικῆς Πρωσσίας), οἵτινες κατοικοῦντες ὅλον τὸ μέρος τῆς παραλίας τοῦ Κοθάνου κόλπου τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ Οὐδιάδρου πρὸς Δ. καὶ τοῦ Οὐίστουλα πρὸς Α. μετέβησαν εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑ. αἰῶνος καὶ ἐθεμελίωσαν αὐτόθι εἰς τὴν δριμύτημον αὐτῶν χώραν ἐκτεταμένον βασιλείον, τὸ ὁποῖον διέμεινεν ὑπὲρ τὸν αἰῶνα. Οἱ Λογγοθάρδοι καὶ κατὰ παραφθορὰν Λομβαρδοὶ (μικρὰ δουκάτον τοῦ Βρανδεμβούργου), οἵτινες κατὰ τινες μὲν ἐθεμελίωσαν τὸν ἑ. αἰῶνα τὸ ἐν Ἰταλίᾳ Λομβαρδοβενετικὸν βασιλείον τὸ μετὰ δύο αἰῶνας καταστραφέν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Καρόλου ἄλλοι δὲ διατείνονται ὅτι οἱ ἐν Ἰταλίᾳ οὗτοι Λομβαρδοὶ ἦλθον ἐκ Σκυθίας. Οἱ Σέιμονες (Δουσιάνη καὶ Κάτω Σιλεσία), πρὸς Ν. τῶν Λογγοθάρδων, ὁ μᾶλλον πολυάριθμος καὶ εὐγενὴς λαὸς ἐκ τῶν Σουηθικῶν. Οἱ Κοῦάδοι ἢ Κάλδαοι (Μοραβία καὶ μέρος τῆς Κάτω Αὐστρίας), φίλοι κατ' ἀρχὰς τῶν Ῥωμαίων, συνεμάχησαν ὕστερον μετὰ τῶν Μαρκομάντων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν καὶ ἐπολέμησαν γενναίως κατὰ τῶν στρατευμάτων τοῦ αυτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου ἦσαν δὲ οἱ μᾶλλον ἄρπαγες τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ μᾶλλον φιλόξενοι.

Γ Α Λ Λ Ι Α

§ 294. Ἀπὸ τῆς ὀριζήσεως πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ Γαλατικοῦ κόλπου, πρὸς Α. ὑπὸ τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Ῥήνου καὶ πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ Γερμανικοῦ Ὠκεανοῦ, περιλαμβάνουσα, ἐκτὸς τῆς νῦν Γαλλίας, μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδινίας καὶ Ἑλβετίας, τὴν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ῥήνου χώραν, μέρος τοῦ δουκάτου τοῦ Κάτω Ῥήνου καὶ τὸ μεγαλειότερον μέρος τῶν Κάτω Χωρῶν. Ὅτε ὁ Καίσαρ κατέκτησεν αὐτὴν διηρέητο εἰς τέσσαρας κυριωτέρας ἐπαρχίας, τὴν Βελγικὴν πρὸς Β. τὴν Κελτικὴν ἐν τῷ μέσῳ, τὴν Ἀκυτανίαν πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν πρὸς τὰ ΝΑ. Ὁ Αὐγουστος διατηρήσας τὴν αὐτὴν διαίρεσιν, μόνον ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν αὐτῶν ἔλαβε μεταβολὰς τινάς, ὀνομάσας Λουγδουνησίαν τὴν Κελτικὴν, καὶ Ναρβωντικὴν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Ἄπασαι δὲ διηροῦνται εἰς 47 ἐπαρχίας, ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶχε τὴν μητρόπολιν τῆς.

Α.) Ἡ Βελγικὴ κατέχουσα τὰ βόρεια τῆς Γαλλίας διηροῦτο εἰς τὴν πρώτην Γερμανίαν πρὸς Α., τὴν δευτέραν Γερμανίαν πρὸς τὰ ΒΔ., τὴν πρώτην Βελγικὴν πρὸς Α. τῆς πρώτης Γερμανίας, τὴν δευτέραν Βελγικὴν πρὸς Δ. τῆς πρώτης καὶ δευτέρας Γερμανίας καὶ

τὴν μεγάλην Σηκουανικὴν πρὸς Ν. τῆς πρώτης Γερμανίας καὶ πρὸς τὴν Βελγικῆς.

Λαοὶ ἐπιστημότεροι τῆς πρώτης Γερμανίας ἦσαν *Τρίβοχοι*, ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Κάτω Ῥήνου, καὶ πρωτεύουσα αὐτῶν τὸ Ἄρ-
γεντόρατορ (Στρασβούργον), ὀνομαστὸν διὰ τὴν ὁποίαν αὐτοὶ
 τὸ Δ. αἰῶνα ἐκέρδησε νίκην ὁ Ἰουλικὸς κατὰ ἑπτὰ Γερμανῶν
 βασιλέων. *Καρακάται*, τῶν ὁποίων πρωτεύουσα ἦτον τὸ *Μογον-*
τιακόρ. Λαοὶ τῆς δευτέρας Γερμανίας *Οὐθιοι*, εἰς τὸ δουκάτον
 τοῦ Κάτω Ῥήνου. *Κολωρία Ἀγριππία*, μητρόπολις καὶ πατρίς
 Ἀγριππίνης τῆς μητρὸς τοῦ Νέρωνος *Βατανοί*, εἰς τὴν ἰδίως Ὀλ-
 λανδίαν, *σύμμαχοι* τῶν Ῥωμαίων καὶ οὐδέποτε ὑπήκοοι αὐτῶν
 πόλεις αὐτῶν *Αούργουτορ Βατανῶν* (Λεϊδη), *Πόλις Βατανῶν*
 (Βατεμβούργη), ἐπὶ τοῦ Μούση, καὶ *Νουβόμαγος* (Νιμβέγη).

Λαοὶ τῆς πρώτης Βελγικῆς *Τρήβηροι*, πρὸς Β. (τὸ μὲγα
 δούκατον τοῦ Λουξεμβούργου πρὸς Δ. καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς
 Ῥηνικῆς ἐπαρχίας πρὸς Α.), ὁ διασημότερος καὶ ἰσχυρότερος λαὸς
 κατὰ τὸ ἱππικὸν τῆς Βελγικῆς μητρόπολις αὐτῶν *Αούροτα Τρη-*
θήρων (Τρεβή), ἧτις κατέστη ἐκ τῶν ἐπιστημότερων, μεγαλειτέρων
 καὶ πλουσιωτέρων τῆς Ὑπεραλπείου Γαλλίας καὶ καθέδρα πολλῶν
 Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. *Μεδιεματρικοί*, πρὸς Ν. τῶν Τρηβήρων,
Διουδόμορ (Μέτται) ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν, ὠραζομένη ὑπὸ
 πολλῶν ἀξιολόγων μνημείων.

Λαοὶ τῆς δευτέρας Βελγικῆς *Νεροῦοι*, πρὸς Β. περὶ τὴν δυτι-
 κὴν Φλάνδριαν, λαὸς ἰσχυρὸς, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπέκειντο πολλοὶ ἄλ-
 λοι. *Βύρακορ*, πρωτεύουσα καὶ πόλις ἐπίσημος ἐπὶ τῶν Ῥωμαῖ-
 κῶν χρόνων, ἀλλ' ἐκπεσοῦσα κατὰ τὸ τέλος τοῦ Δ. αἰῶνος ἀντι-
 κατέστη διὰ τῶν δύο ἐπομένων τοῦ *Τουρνάκου* (Τουρνάη) πρὸς
 Β. καὶ τοῦ *Καμαρικού* (Καμβράη) πρὸς Ν. *Μορινοί*, πρὸς Δ. τῶν
 ἀνωτέρω κατὰ τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαί, λαὸς ἰσχυρὸς. *Ταρουάννα*
 ἡ μητρόπολις αὐτῶν καταστραφεῖσα τὸ 1553 ἔτος ὑπὸ τοῦ Ε'.
 Καρόλου. *Γενερίακορ* καὶ μετὰ ταῦτα *Βοκωρία*, λατὴν ἐπὶ τοῦ
 πορθμοῦ τοῦ Καλαί, ἐκ τοῦ ὁποίου συνήθως ἀπέπλεον διὰ τὴν με-
 γάλην Βρετανίαν. *Ἀρβιαροί*, πρὸς Ν. τῶν *Μορινῶν* πρωτεύουσα
 αὐτῶν *Σαμαρόβριγα* καὶ μετὰ ταῦτα *Ἀρβιαρόρ*, εἰς ἣν συνεκά-
 λεσεν ὁ Καίσαρ τὰ Γαλατικὰ τέλη. *Βελάκοι*, πρὸς Ν. τῶν Ἀρ-
 θριανῶν, ἔθνος ἰσχυρὸν θυνάμενον νὰ ὀπλιση ὑπὲρ τὰς 400 χ. ἀν-
 δρῶν ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν *Καισαρόμαγος* καὶ μετὰ ταῦτα *Βε-*
λοῦακορ. *Ῥήμοι*, οἵτινες πολὺ συνέδραμον τὸν Καίσαρα εἰς
 τὸν κατὰ τῶν Γάλλων πόλεμον καὶ ἦσαν πιστοὶ σύμμαχοι τῶν
 Ῥωμαίων. *Δουροκόρτορον*, ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν διάσημος διὰ
 τὴν κατασκευὴν τῶν βπλων καὶ τὴν φιλομάθειαν τῶν κατοίκων
 τῆς, διασώζουσα ἐπι ὠραία ἀρχαῖα λείψανα. Παρ' αὐτὴν ὑπέστη ὁ

Ἀττίλας δεινὴν ἦσαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Οὐγγαρίαν.

Λαοὶ τῆς μεγάλης Σηκουανικῆς ἦσαν οἱ *Ραύρακοι*, μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς σειρᾶς τοῦ Οὐγγήτου *Αὐρούστα Ραυράκων* ἢ *Ραύρακον* ἢ μητρόπολις αὐτῶν. *Βασιλεία*, ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ Ῥήνου. *Σηκουανοί*, πρὸς τὰ ΝΔ. τῶν ἀνωτέρω, λαὸς ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων τῆς Γαλλίας. *Θεσσαυτίων πόλις*, εἰς θέσιν ὀχυροτάτην, ἔχουσα ὠραία μνημεῖα, λείψανα τῶν ὁποίων εἰσέτι σώζονται. *Ἐλουήτιοι*, οἵτινες, χωριζόμενοι ἐκ τῶν Σηκουανῶν διὰ τοῦ Ἰβρα, κατεῖχον τὸ ἀνατολικὸν τῆς Σηκουανικῆς καὶ ἦσαν ὁ μακρῶτερος λαὸς τῶν Γάλλων· πόλις δὲ αὐτῶν *Αὐέντικον*, *Σαλόδορον* (Σολεόρη) καὶ *Ἐλουητικὰ Ὑδάτια* (Βάδη), πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς ἀνωτέρω, πόλις ὀνομαστή διὰ τὰ θερμὰ ὕδατά της.

Β.) Ἡ Λουγδουνησία ὀνομαζομένη πρότερον *Κελτική* καὶ κειμένη εἰς τὸ κέντρον διηρέετο εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας, τὴν πρώτην Λουγδουνησίαν πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς πρώτης Βελγικῆς, τὴν δευτέραν Λουγδουνησίαν παρὰ τὰ παράλια τοῦ Βρετανικοῦ Ὀκεανοῦ, τὴν τρίτην Λουγδουνησίαν πρὸς Ν. τῆς δευτέρας καὶ τὴν τετάρτην Λουγδουνησίαν πρὸς Α. τῆς δευτέρας καὶ τρίτης. Διὰ νὰ φυλάξωμεν ὁμοτέραν τάξιν εἰς τὴν περιγραφὴν ἐκάστης ἐπαρχίας ὅα περιγράψωμεν πρότερον τὴν πρώτην, ἔπειτα τὴν τετάρτην, μετὰ ταῦτα τὴν δευτέραν καὶ τελευταίαν τὴν τρίτην.

Τῆς πρώτης Λουγδουνησίας, κειμένης πρὸς Ν. τῆς μεγάλης Σηκουανίας, ἐπιστηρότεροι λαοὶ ἦσαν *Αἰγύριοι*, πρὸς Β, οἵτινες ἀνήκοντες πρότερον εἰς τὴν Βελγικὴν μετέβησαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πρεσβυτέρου Ταρκυνίου μετὰ ἄλλων πολλῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν πόλις αὐτῶν *Ἀνδομάτουρον*, μητρόπολις πρὸς Β. καὶ *Αἰθιοι* πρὸς Ν. *Μαρδοῦβιοι*, πρὸς Ν. μητρόπολις αὐτῶν *Ἀλεξία*, ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κέλσταρος πολιορκίαν καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ αἰχμαλωσίαν τῶν κατοίκων της. *Αἰδοῦοι*, πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, ὁ ἰσχυρότερος λαὸς τῆς Κελτικῆς, τοῦ ὁποίου οἱ Ῥωμαῖοι ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν· πόλις δὲ αὐτῶν *Αὐγουστόδουρον*, ὀνομαστή διὰ τὰ σχολεῖά της· καὶ πατρὶς τοῦ Διβιτιάκου, τὸν ὁποῖον ὁ Κικέρων ἐβέβηκεν ὡς τὸν σφώτερον τῶν λοιπῶν Δρυϊδῶν. *Καυλλέρον*, ἄλλη πόλις ἐπίσημος. *Σεγουσιανοί*, οἵτινες πολλὸν χρόνον ὑπέκειντο εἰς τοὺς Αἰδοῦους· πόλις αὐτῶν *Λουγδορον* (Λυῶν), μητρόπολις τῆς Λουγδουνησίας διὰ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν ἀκαδημίαν της καὶ πατρὶς τοῦ Γερμανικοῦ, τῶν αὐτοκρατόρων Κλαυδίου καὶ Καρακάλλα καὶ πολλῶν ἐπισήμων συγγραφέων.

Τῆς τετάρτης Λουγδουνησίας κειμένης πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω καὶ εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς Γαλλίας ἐπιστηρότεροι λαοὶ

οὐ Σέγονες, πρὸς τὰ ΝΑ., τούτων πολλοὶ τὸ 386 ἔτος ἀπὸ Κ. Ρ. μετέβησαν εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Ὀμβρικήν μητρόπολιν αὐτῶν Σέγονις, ἐπὶ τῆς Ὑόννης, πόλις ἐκ τῶν πολυανθρωπιότερων καὶ ἐπισημοτέρων τῆς Λουγδουνησίας. Παρίσιοι, πρὸς τὰ ΒΔ. τῶν ἀνωτέρω, πρωτεύουσα αὐτῶν ἡ Λουκοιοκία καὶ μετὰ ταῦτα Παρίσιοι, ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα. Καριούτιοι, πρὸς τὰ ΝΔ. οἵτινες ὀνομαστοὶ διὰ τὴν ἀνδρίαν των, μετέβησαν ἐπὶ τοῦ πρεσβυτέρου Ταρκυνίου εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἐπισημοτέρα πόλις αὐτῶν Ἀντρικόν. Αἰριλιανοί, οἵτινες ὑποτελεῖς πρότερον εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἡλευθερώθησαν, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἀδρηλίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν Ἀδρηλία ὠνομάσθη.

Τῆς δευτέρας Λουγδουνησίας, κειμένης πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς τετάρτης ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ Σηκουάνα καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βρετανικοῦ Ὠκεανοῦ ἐπισημοτέροι λαοὶ Οὐελικίσσοι, πρὸς τὰ ΒΔ. τῶν Παρισίων, Ρωτόμαγος (Ρουέν), ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα· ἂν καὶ δὲν κάμνει μνηεὶον περὶ αὐτῆς ὁ Καῖσαρ, φαίνεται ὅτι ἦτον ἐπίσημος πόλις καὶ μητρόπολις τῆς δευτέρας Λουγδουνησίας.

Τῆς τρίτης Λουγδουνησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ἡ χερσόνησος Μικρᾷ Βρετανίᾳ λεγομένη, κειμένης πρὸς Ν. τῆς δευτέρας, ἐπισημοτέροι λαοὶ ἦσαν Τούβρονες καὶ μητρόπολις αὐτῶν τὸ Καισαράδουρον. Κερομαγοί, πρὸς τὰ ΒΔ. τῶν ἀνωτέρω ἀποικία τούτων διαβάσα τὰς Ἄλπεις ἐπὶ τοῦ πρεσβυτέρου Ταρκυνίου ἀποκατέστη εἰς τὴν πέραν τοῦ Πάδου Γαλλίαν· ἐπισημοτέρα πόλις αὐτῶν Σουίνδιον. Νημηῆται, τῶν ὁποίων μητρόπολις ἦτον τὸ Κορδιωβίχιον, τὸ δὲ Κορθηλόρ, ἐμπορεῖον ἐπὶ τοῦ Δεῖγρος καὶ πόλις ἐκ τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἐπισημοτέρων τῆς Γαλλίας εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ηιθέα. Οὐένετοι, λαὸς ἐπιδέξιος εἰς τὰ ναυτικά καὶ ἰσχυρὸς, ἐκ τοῦ ὁποίου λέγεται ὅτι κατάγονται καὶ οἱ Οὐένετοι τῆς Ἰταλίας. Σαρδόνιοι ἡ πρωτεύουσα. Ὀσίγμοι, πρὸς Α. τῶν ἀνωτέρω, Οὐοργάνιοι ἡ πρωτεύουσα καὶ Βερβάτις ὁ λιμὴν.

Γ'. Ἡ Ἀκυτανία κατέχουσα τὰ ΝΔ. τῆς Γαλλίας διηρεῖτο εἰς τρεῖς ἐπαρχίας, τὴν πρώτην Ἀκυτανίαν πρὸς Α., τὴν δευτέραν Ἀκυτανίαν πρὸς Δ. καὶ τὴν Νοβεμποπουλιωνίαν πρὸς Ν. τῆς δευτέρας.

Τῆς πρώτης, ἐκτεινομένης ἀπὸ τῆς τετάρτης Λουγδουνησίας πρὸς Ν καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης πρὸς τὰ ΝΔ. μέχρι τῆς πρώτης Ναρβωνίτιδος καὶ τοῦ Κεμμένου ὄρους, ἐπισημοτέροι λαοὶ Βιτούργιες οἱ ἐπονομαζόμενοι Κούθοι, πρωτεύουσα αὐτῶν Ἀβύριον, πόλις ἐκ τῶν ὄραιοτέρων, μεγαλειτέρων καὶ ἰσχυροτέρων τῆς Γαλλίας ἐπὶ Καῖσαρος, ὅστις μετὰ ἐπίμονον πολιτορκίαν κυριεύσας αὐτὴν ἐφόνευσε 40 χ. ἐκ τῶν κατοίκων τῆς. Ἀρούεριοι,

πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω ὁ Οὐερκιγγετόριξ, βασιλεὺς τοῦ ἰσχυροτάτου τούτου λαοῦ δοξάζοντος, ὅτι κατεστάθη αὐτόθι ὀδηγούμενος, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, ὑπὸ τοῦ Τρωφῆ Ἀντήνορος, ἐκλεχθεὶς ἀρχηγὸς πολυαριθμοῦ Γαλτικῆς στρατοῦ, ἀντετάχθη γενναίως κατὰ τοῦ Καίσαρος. *Αὐγουστορέμειοι*, πρωτεύουσα αὐτῶν, καὶ *Γερροουά*, πόλις ἐγγυρὰ ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄρους κειμένη καὶ ματαίως πολιορκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. *Καδοῦρκοι*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν Ἀρουέρνων, *Δουήουρα* ἢ *Καδοῦρκοι*, ἡ πρωτεύουσα καὶ *Οὐξελ-Λόδουνορ*, πόλις ἐνομαστή διὰ τὴν ὁποίαν ὑπέστη κατὰ τοῦ Καίσαρος πολιορκίαν.

Τῆς δευτέρας Ἀκυτανίας κειμένης πρὸς Δ. τῆς πρώτης καὶ ἐκτεινομένης κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἐπισημότεροι λαοὶ ἦσαν οἱ *Πίκτορες*, πρὸς Β. καὶ οἱ *Σάντωρες*, πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω· πόλεις δὲ αὐτῶν *Μεδιολάνιορ*, ἀρχαία πόλις τῆς Ἀκυτανίας κατὰ τὸν δ'. αἰῶνα, καὶ *Λιμὴρ Σαρτώνωρ*. Οἱ *Βιτοῦριγες Οὐϊσκοὶ*, πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω, μητρόπολις *Βουρ-διγαλλία* (Βορδῶ), ἐνομαστή διὰ τὰ καλὰ σχολεῖά της, εἰς τὰ ὅποια ἐδιδάχθησαν διάσημοι ἄνδρες.

Τῆς Νοθεμποπουλωνίας, κειμένης πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω καὶ ἐνομαζομένης οὕτως ἐκ τῶν κατοικούντων αὐτὴν ἐννέα κυριωτέρων λαῶν, ἐπισημότεροι ἦσαν *Τάρβελλοι*, κατὰ μῆκος τοῦ Ἀκυτανικοῦ Ὠκεανοῦ, πόλις αὐτῶν *Ἰδατα Ταρβελλικά*, ἐνομαστή διὰ τὰ θερμὰ αὐτῆς ὕδατα, καὶ *Λάπουρδορ*, φρούριον κτισθὲν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Οἱ *Ἐλουσάται*, εἰς τὸ κέντρον, *Ἐλουσα* ἢ πρωτεύουσα. Οἱ *Ἀδοκιοι*, πρὸς τὰ ΝΑ. *Αὐγοῦστα Ἀδοκίων* ἢ μητρόπολις.

Δ'. Ἡ Ναρβωνίτις κατέχευσα τὰ ΝΑ. τῆς Γαλλίας διηρεῖτο εἰς πέντε ἐπαρχίας, τὴν πρώτην Ναρβωνίτιδα πρὸς τὰ ΝΔ., τὴν *Βιερησιαν* εἰς τὸ κέντρον, τὴν δευτέραν Ναρβωνίτιδα πρὸς Δ. τῆς ἀνωτέρω, τὰς Ἑλληνικὰς καὶ Ποινίνας Ἀλπεις πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω, καὶ τὰς ἑλκασσίους Ἀλπεις πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω.

Ἡ πρώτη Ναρβωνίτις κειμένη εἰς τὸν Γαλτικὸν κόλπον κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν *Οὐώλκων*, οἵτινες διαιρούμενοι εἰς *Οὐώλκας Τεκτοσάγας* καὶ *Οὐώλκας Ἀρηκομικοὺς*, ὑποδιηροῦντο εἰς πολλοὺς ἄλλους λαοὺς, ἐπισημότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ *Τολωσσαῖοι*, τῶν ὁποίων ἡ πρωτεύουσα *Τολῶσσα* ἦτον ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Γαλλίας καὶ μητρόπολις τῶν Τεκτοσάγων Οὐώλκων. Οἱ *Ἀτακινοὶ*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν ἀνωτέρω παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀτακος ποταμοῦ. *Ναρβῶν* ἢ μητρόπολις αὐτῶν, ἐνομαστή διὰ τὰ σχολεῖά της. Τῶν Ἀρηκομικῶν Οὐώλκων κατοικούντων πρὸς τὰ ΒΑ. τῶν ἀνωτέρω πρωτεύουσα ἦτον ἡ *Νέμανσορ* (Νίμη), πηλαιὰ πόλις τῆς Γαλλίας, ὡραζόμενὴ μὲ πολλὰς Ῥωμαϊκὰς ἀρχαιότητας, πολλὰ δὲ τῶν ὁποίων διασώζονται εἰσέτι.

Τῆς Βιεννησίας κειμένης πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω ἐπισημότεροι λαοὶ ἦσαν οἱ Ἀλlobroγες, πρὸς Β. ἰσχυροὶ καὶ ἀνδρείοι λαοί, ἱκανὸν χρόνον ἀντισταθεὶς κατὰ τῶν Ῥωμαίων πόλεις δ' αὐτῶν *Γενοῦα*, ἀξιόλογος ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων, *Βιέννα*, πρὸς τὰ ΝΔ, μητρόπολις τῶν Ἀλλαβρόγων καὶ μετὰ ταῦτα τῆς Βιεννησίας, ἐν ἧ ἀπέθανε Πιλάτος ὁ διοικητὴς τῆς Ἰουδαίας, ἐξορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Καλιγούλα. Οἱ *Κασάροι*, τῶν ὁποίων ἐπισημότεραι πόλεις ἦσαν ἡ Ἀραυσίων, τὸ *Κασπένταρον* καὶ ἡ *Αἰερίων*. Οἱ Ἀγατίλιοι, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ῥαδανῦ μητρόπολις αὐτῶν ἡ *Ταράσκων*. Οἱ *Μασσαλιῶται*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῶν ἀνωτέρω, ἀποικία Φωκαέων, ἐλθοῦσα αὐτῶσε περὶ τὸ 600 ἔτος Π. Χ. ἐξ Ἰωνίας, τῆς ὁποίας πολλοὺς χρόνους διετήρησε τοὺς νόμους· πρωτεύουσα αὐτῆς *Μασσαλία*, διάσημος διὰ τὸ ἐμπόριον, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, τὰ ὁποῖα διεδόθησαν ἐξ αὐτῆς καὶ εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν.

Τῆς δευτέρας Ναρβονίτιδος, κειμένης πρὸς Α. τῆς ἀνωτέρω, λαοὶ ἐπισημότεροι ἦσαν οἱ *Σάλλες*, ὁ πόλεμος τῶν ὁποίων κατὰ τῶν Μασσαλιωτῶν ἐγένετο ἀφορμὴ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ νὰ δώσωσι βοήθειαν εἰς τοὺς συμμάχους τῶν Μασσαλιώτας, διὰ νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς ὁποίας κατακτήσαντες μέρος τὸ ὠνόμασαν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Πρωτεύουσα τῶν Σάλλων *Σεξιτία Ὑδάτα*, πόλις ἐμώνυμος Σεξιτίου τοῦ καταλύσαντος τοὺς Σάλλας καὶ διάσημος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ θερμὰ ὕδατα. Ὅχι μακρὰν αὐτῆς ὁ Μάριος ἐνίκησε τοὺς Τεύτονας, φανεύσας 200 χ. ἐξ αὐτῶν καὶ λαβῶν 80 χ. αἰχμαλώτων. Οἱ *Σουέλτεροι*, πρὸς Α. τῶν Μασσαλιωτῶν· πρωτεύουσα αὐτῶν *Φόρον Ἰουλίου*, πατρὶς τοῦ Κορνηλίου Γάλλου.

Τῆς χώρας τῶν Πονίνων καὶ Ἑλληνικῶν Ἀλπεων, διὰ τῶν ὁποίων διέβη ὁ Ἡρακλῆς πορευόμενος εἰς τὴν Ἰσπανίαν κατὰ τοῦ Γηρυόνου, ἐπισημότεροι λαοὶ ἦσαν οἱ *Κέντρορες*, τῶν ὁποίων πρωτεύουσα ἦτον ἡ *Σαραγτασία* (Μουτιέρση). Ὁ ἰσχυρὸς αὐτοῦ λαὸς μετ' ἄλλων τινῶν λαῶν τῶν θαλασσίων Ἀλπεων ἀντέστη πρὸς τὸν διὰ τῶν Ἀλπεων διαβαίνοντα Καίσαρα.

Τῆς χώρας τῶν θαλασσίων Ἀλπεων, κειμένης πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Γαλλίας, ἐπισημότεροι λαοὶ ἦσαν οἱ *Κατόριγες*, λαὸς ἰσχυρὸς, τῶν ὁποίων πόλεις ἦσαν ἡ ἐμώνυμος, τὸ *Ἐβρόδουρον* καὶ τὸ *Βριγάρτιον*. Οἱ *Οὐδειάτιοι*, πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἀνωτέρω· πόλεις αὐτῶν *Κεμερέλιον*, *Νίκαια*, ἀποικία Μασσαλιωτῶν, διάσημος ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, καὶ *Λιμὴν Μοροίκου*, ἧτις ἐθεμελιώθη, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

ΤΑΥΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

§ 295. Ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος (Κριμαία) κειμένη μετὰ τὸ Ἐν-

ρωπαϊκῆς Σαρματίας πρὸς Β, Καρκινίου κόλπου καὶ Εὐξεινῶν Πόντου πρὸς Δ. καὶ πρὸς Ν, Κιριμερίου Βοσπόρου πρὸς Α. διὰ τοῦ ὁποίου ἐχωρίζετο ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ Μικωϊδὸς Αἰώνος πρὸς τὰ ΒΔ. συνείχετο πρὸς τὰ ΒΔ. μετὰ τῆς στερεᾶς διὰ στενοῦ ἰσθμοῦ καὶ ἀπέληγε πρὸς Ν. εἰς τὸ ὑψηλὸν ἄκρωτήριον *Κριου Μέτωπον* λεγόμενον, τὸ ὅποιον κεῖται ἀπέναντι τῆς ἐν Πικραγονίᾳ Καρχηδιδος ἄκρας. Ἡ χώρα αὕτη ὀνομάσθη οὕτως ἐκ τῶν *Ταυροσκυθῶν*, ἔθλους ὄμοῦ καὶ βαρβάρου θυσιαζόντος εἰς τὴν Ἄρτεμιν ὄλους τοὺς εἰς τὰ παράλια τὸν καταπλέοντας ξένους· ἐντεύθεν ἐπήγαγε καὶ ὁ μῦθος τῆς Ἰφιγενείας, θυγατρὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἥτις μετενεχθεῖσα εἰς τὴν Ταυρίδα ὑπὸ τῆς Ἀριέμιδος κατέστη ἱέρεια αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Θόαντος, βασιλέως τῆς χώρας ταύτης. Ἐπιστημότεραι τῶν κτισθεισῶν πόλεων αὐτῆς ὑπὸ Ἑλλήνων ἦσαν *Γάργραι* (Περικόπη), ἐπὶ τοῦ ἐνόοντος τὴν χερσονήσον μετὰ τῆς στερεᾶς ἰσθμοῦ, οὕτως ὀνομαζομένη ἐκ τῆς παρακειμένης τάφρου, ὀρυχθείσης πρὸς ἀστυλίειν τῆς χερσονήσου. *Χερσόνησος*, παρὰ τὴν Σεδατοπούλιν, πόλις ἄστυλιν θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ παρὰ τὸν Πόντον τῆς Βιθυνίας Ἡρακλείου ἐλθόντων Ἑλλήνων. *Θεοδοσία* (Καρφῆς), πόλις παράλιος ἐπὶ τῆς ΝΔ. παραλίας κειμένη. *Πατικάπαιος* (Κέρται), ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, ἔχουσα ἄστυλιν φρούριον ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῶν Μιλησίων, πρωτεύουσα καὶ συνήθης καθέδρα τοῦ βασιλείου τοῦ Βοσπόρου, τὸ ὅποιον περιλαμβάνον μέρος τῆς Χερσονήσου καὶ τὴν πρὸς Α. τοῦ Βοσπόρου χώραν καὶ ἔχον ἰκανὸν χρόνον ἰδίου βασιλεῖς ὑπέκυψε τέλος εἰς τὸν μέγαν Μιθριδάτην, βασιλέα τοῦ Πόντου.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΑΡΜΑΤΙΑ.

§ 296. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον τὸ ὄνομα ταῦτο εἰς τὴν ἐκτεταμένην χώραν τὴν ἐκτεινομένην πρὸς Β. τῆς Δακίης καὶ τοῦ Εὐξεινῶν Πόντου ἀπὸ τοῦ Οὐίστοῦλα, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἐκ τῆς Γερμανίας πρὸς Δ. μέχρι τῆς Μικωϊδὸς καὶ τοῦ Τανάϊδος, ὅστις τὴν χωρίζει ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς Σαρματίας πρὸς Α. Αὕτη, θρία τῆς ὁποίας πρὸς Β. ὑπέθετον τὸν Ὑπερβόρειον Ὀκεανὸν, περιελάμβανεν ὅλην τὴν Πολωνίαν, τὴν πρὸς Α. τοῦ Οὐίστοῦλα χώραν τῆς Πρωσσίας καὶ ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσσίαν, καὶ διεδρῆετο ὑπὸ τοῦ *Βαρυσθέου* ἢ *Δαράπριος*, τοῦ Ῥούθωνος (Ῥεύσης ἢ Νιέμενος) καὶ τοῦ *Τουρούτου* (Δουίνης). Γνωστότεροι λαοὶ αὐτῆς ἦσαν οἱ *Οὐνεδαί*, αἵτινες, ὡς φαίνεται, κατείχον ὅλην τὴν παραλίαν τοῦ Σαρματικῶν Ὀκεανοῦ ἀπὸ τοῦ Οὐίστοῦλα μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Ῥίγας, ἀποτελοῦντες ἐν τῶν κυριωτέρων ἔθνων τῆς Σαρματίας. Διαβάντες μάλιστα τὸν Οὐίστοῦλαν ἐξουσίασαν τὰ παράλια τοῦ Κοθάνου κόλπου μέχρι τοῦ Ἄλβιος, τὰ ὅποια εἶχον ἐγκαταλεῖπει οἱ Βάνδαλοι περὶ τὰ τέλη τοῦ

δ'. αἰῶνος. Εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο ἀνήκον οἱ *Γόθωνες*, θεωρούμενοι ὑπὸ τινῶν ὡς πρόγονοι τῶν *Γότθων*, καὶ οἱ *Λίστουοι*, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα διατήρησεν ἡ νῦν Ἑσθονία. Εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἐθνῶν τούτων κατοικούμενα παράλια ἐκβάλλει ἡ θάλασσα τὸ κίτρινον ἤλεκτρον, πολυζήτητον παρ' ἀρχαίους. Οἱ *Φίνγοι*, ἔθνος ἰδιαίτερον, τὸ ὅποιον εἶχεν ἰδίαν διάλεκτον καὶ, ὡς φαίνεται, κατόκει τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Οἱ *Υπερθόρειοι*, τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι ἔθετον πέραν τῶν *Ριπταίων ὄρεων*. Οἱ *Βαστάρται*, πρὸς τὰ *ΝΑ.* τῶν *Ουενεδῶν*, εἰς τὸ μέρος τῆς *Σαρματίας* τὸ ἐγγύθιον τὰ *Καρπάθια ὄρη*, μέρος τῶν ὁποίων ἐκλήθη ἐξ αὐτῶν *Ἀ.Α.πειρ Βασταρταίκαί*. Ἐξετείνοντο δὲ καὶ εἰς τὴν *Δακίαν* μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Δουνάβεως*, ἔνθα ἔκειτο ἡ νῆσος *Πεύκη*, ἐξ ἧς καὶ *Πευκίνοι* ἐκλήθησαν. Οἱ *Ἀγάθουροι*, οἵτινες κατοικοῦντες πρὸς *Α.* τῶν *Ουενεδῶν* εἶχον καλύβας συρομένας διὰ τροχῶν, ἠδύνοντο εἰς τὰ χρυσαῖα κεντήματα καὶ ἐχρωμάτιζον τὸ σῶμά των κυανοῦν. Οἱ *Σαυρομάται* ἢ *Σαρμάται*, ἔθνος καταγόμενον, ὡς ἔλεγον, ὑπὸ *Σκυθῶν* καὶ *Ἀμαζόνων*, τὸ ὅποιον εἰθὼν ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς *Μικρᾶς Ἀσίας* προσωρμίσθη κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ἐπὶ τῆς *Μαιώτιδος Λίμνης Κρήμιτιοι*. Τοῦ ἔθνους τούτου καὶ αἱ γυναῖκες αὐταὶ ἰππεύουσαι ἠκολούθουν τοὺς ἄνδρας των εἰς τοὺς πολέμους. Οἱ *Βοροῦσσοι*, οἵτινες μετὰ ταῦτα ἔδωσαν τὸ ὄνομά των εἰς τὴν *Πρωσσίαν*. Οἱ *Ίάζωγες* καὶ οἱ *Ρωξολανοί*, κατοικοῦντες πλησίον τῆς *Μαιώτιδος Λίμνης*, ἴσως εἰς τὴν *Ουκραίνην* ἢ χώραν τῶν *Κοζάκων*. Οἱ *Βουδῖνοι*, ἔθνος πολυάριθμον καὶ νομαδικόν. Οἱ *Γελωγοί*, οἵτινες κατοικοῦντες κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ *Βορυσθένους* πρὸς *Ν.* τῆς *Κισθίας*, ἐπροχώρησαν μετὰ ταῦτα, ὡς φαίνεται, πρὸς τὴν *Θράκην* πλησίον τῆς *Ροδόπης* καὶ ἔκτισαν αὐτόθι τὴν πόλιν *Γελωγοῦ* ἐκ ξύλων, ἣν ὁ *Δαρεῖος* κατέκρυσε. Πόλεις τῶν ἀνωτέρω λαῶν κτισθεῖσαι ὑπὸ τῶν *Μιλησίων* ἦσαν *Ὀδησσός* ἐπὶ τοῦ *Εὐξείνου Πόντου* πρὸς τὰ *ΒΔ.* τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Βορυσθένους*, λιμὴν ἐπίσημος. *Ὀλβία*, ὀλίγον ὑπεράνω τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Βορυσθένους* εἰς τὸ μέρος ἔνθα οὗτος δέχεται τὸν *Ἰπτανι* (*Βοῦγος*), ἀποικία τῆς *Μιλήτου*, ἐξ ἧς καὶ *Μιλητόπολις* καὶ *Βορυσθερίς* ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της ἐκαλεῖτο. *Καρκίνη*, ἐπὶ τοῦ *Καρκινίου* κόλπου σχηματιζομένου ἐκ τοῦ *Εὐξείνου Πόντου* πρὸς τὰ *ΝΑ.* τῆς *Ταυρικῆς Χερσονήσου*.

ΣΚΑΝΔΙΑ.

§ 297. Τυχίτην (*Σουηδίαν* καὶ *Νορβηγίαν*) ἐνόμιζον οἱ ἀρχαῖοι ὡς νῆσον τοῦ *Υπερθορείου Ὠκεανοῦ*, τῆς ὁποίας τὸ μέγεθος ἠγνόουν· ἐγνώριζον δὲ μόνον ἐξ ὀνόματος ἔθνη τινὰ κατοικοῦντα αὐτήν· γνωστότερα δὲ αὐτῶν ἦσαν οἱ *Ἰλλεβιῶνες*, τὸ μόνον γνωστὸν ἔθνος εἰς τοὺς *Ρωμαίους* κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ *Πλι-*

νίου. Οἱ Γούτοι ἢ Ίούτοι, ἐξ ὧν ἐκλήθη καὶ ἡ Χερσόνησος Ἰου-
τία ἢ Ἰουτλανδία. Τινὲς διατείνονται ὅτι ἦσαν αὐτοὶ οἱ Γότθοι,
τῶν ὁποίων κοιτίδα θεωροῦσιν οὐχὶ βιασμένως τὴν εἰς τὴν Βαλτι-
κὴν νῆσον Γουτλάνδην, ἐξ ἧς μετέβησαν κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν παρα-
κειμένην ἤπειρον καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, ἐθα ἔ-
παιζαν κατὰ τὸν μεσαιῶνα μέγα δρᾶμα. Οἱ Σουῶνες, ἔθνος
ναυτικὸν καὶ ἱκανῶς πεπολισμένον, τὸ ὅποιον φαίνεται ὅτι κα-
τόκει τὴν ὀνομαζομένην καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀκόμη Σουωϊαν,
τανῦν δὲ Σουηδιαν. Οἱ Σίτωνες, οἵτινες χωριζόμενοι ἀπὸ τοῦς
Σουῶνας διὰ τοῦ ὕρου Σίλου (μέρος τῶν Δοφρίνων) ἐδιοικοῦντο
κατὰ τὸν Τάκιον ὑπὸ γυναικὸς, καὶ φαίνεται ὅτι ἦσαν τοποθε-
τιμένοι εἰς τὸ Νόριγον (Νορβηγίαν). Τὰ ἔθνη ταῦτα ὑπὸ τὸ ὄ-
νομα Νορμανδοὶ, ἤγουν ἄνδρες τοῦ Βορῶ, ἔκαμον εἰς τὴν Γαλ-
λίαν κατὰ τὸν ἔνατον καὶ δέκατον αἰῶνα προμερὰς λεηλασίας,
μέχρις ὅτου ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν ἀπ' αὐτῶν ὀνομασθεῖσαν
Νορμανδίαν. Αἱ διάφοροι νῆσοι τοῦ Κοδάνου κόλπου ἀποτελοῦ-
σαι τανῦν μέρος τῆς Δανίας ἦσαν μὲν γνωστὰ εἰς τοὺς Ῥω-
μαίους, ἀλλὰ συγκεχυμένως.

ΚΙΜΒΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

§ 298. Ἡ Κιμβρική χερσόνησος (Ἰουτλανδία, δουκάτον Σλεσ-
βίγης καὶ Ὀλστεινόν) ἔκειτο βορείως τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλβιος
καὶ εἶχε πρὸς Δ. τὸν Γερμανικὸν Ὠκεανὸν καὶ πρὸς τὰ ΒΑ. τὸν
Κόδανον κόλπον. Ἡ χερσόνησος αὕτη ὀνομάσθη οὕτως ἐκ τῶν
Κιμβρων, τοῦ ἰσχυροτέρου αὐτῆς ἔθνους, πρὶν εἰσβάλωσιν εἰς τὴν
Εὐρώπην μετὰ τῶν γειτόνων αὐτῶν Τευτόνων, κατοικούντων, ὡς
λέγεται, τὰς νήτους τῆς Δανίας. Οἱ δύο οὗτοι λαοὶ ἐξωλόθρευσαν
δμοῦ πέντε Ῥωμαϊκὰ στρατόπεδα, ἐλεηλάτησαν τὰς Γαλλίας, καὶ
ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιπέσωσι καὶ κατὰ τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ὁ Μάριος,
ἄνθρωπος σκαιὸς, ἀπαίδευτος καὶ τὴν μορφήν φρικτὸς, περιχαρ-
κωθεὶς περὶ τὸν Ῥοδανὸν ἔσωσε τὴν Ῥώμην καὶ ὤφρηθεὶς ἐκ
τῆς διαιρέσεως αὐτῶν ἐμπόδισε τὴν εἰς τὴν Ἰταλίαν διάβασίν των
καὶ τοὺς μὲν Τευτόνας ἐξωλόθρευσεν εἰς τὰς μεσημβρινὰς Γαλ-
λίας παρὰ τὰ Σέξτια Ὑδάτα, τοὺς δὲ Κιμβρους εἰσβαλόντας διὰ
τοῦ Τυρόλου εἰς τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὴν ἐν Οὐαρκέλις παρὰ τὴν
Βερόνην συγκροτηθεῖσαν πεισματώδη μάχην ἐξήφρανισεν ἐξ ὀλο-
κλήρου. Αἰῶνας τινὰς μετέπειτα εὕρισκόμεν εἰς τὸ νότιον μέρος
τῆς χερσονήσου τοὺς Σάξωνας, οἵτινες διαβάντες τὸν Ἄλβιν ἀ-
πέβησαν οἱ ἰσχυρότατοι πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς Γερμανίας, καὶ
τοὺς Ἄγγλους, οἵτινες ἐνωθέντες μετὰ τῶν Σάξωνων μετέβησαν
κατὰ τὸν 6. αἰῶνα εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, ἧτις ἐξ αὐτῶν ὠ-
νομάσθη Ἄγγλια.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

§ 299. Αἱ Βρετανικαὶ νῆσοι, τὰς ὁποίας οἱ Ῥωμαῖοι ἐγνώρισαν καλῶς μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, συνίστανται ἐκ δύο μεγάλων νήσων, τὴν Βρετανίαν πρὸς Α. καὶ τὴν Ἰέρην πρὸς Δ, καὶ ἐκ πολλῶν μικρῶν, τὰς ὁποίας ἐφεξῆς ἡμεῖς ἴδωμεν.

Ἡ Βρετανία, τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον διὰ τὴν λευκότητα τῶν παραλίων τῆς καὶ *Αλβίωνα*, διηρεῖτο εἰς δύο, τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν πρὸς Ν. καὶ τὴν Καλιθονίαν ἢ χῶραν τῶν Πίκτων πρὸς Β. Αἱ δύο αὗται χῶραι δὲν διετήρησαν πάντοτε τὰ αὐτὰ ὄρια, διότι ὁ Ἀδριανός, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Σεπτίμιος Σεβήρος ὥθουν τοὺς Πίκτους ἀδιαλείπτως ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς Β. καὶ κατεσκεύασεν ἕκαστος ἀνά ἓν τείχος πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς Ῥωμαϊκῆς Βρετανίας ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἀγρίων τούτων καὶ βαρβαρικῶν λαῶν.

Ἡ Ῥωμαϊκὴ Βρετανία, διηρημένη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εἰς πέντε ἐπαρχίας, τὰ ὅρια τῶν ὁποίων εἶνε δύσκολον νὰ προσδιορισθῶσι μὲ ἀκρίβειαν, συνίστατο ἀπὸ δύο κυριώτερα μέρη, τὴν ἰδίως λεγομένην Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν πρὸς Ν., καὶ τὴν περιλαμβανομένην μεταξὺ τῶν τειχῶν τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τοῦ Σεβήρου πρὸς Β. Διέρρεον δὲ δι' αὐτῆς ἡ *Τάμεσις*, ὁ Ἄβος (Οὐμβερος) καὶ ἡ *Σαβριάνα* (Σαβέρνης), ὅστις ἐξέβαλεν εἰς τὸν βαθὺν δωμάνημον κόλπον (Βριστόλιος).

Ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία (ἰδίως Ἀγγλία καὶ ἡγεμονία Οὐαλλίας) κειμένη πρὸς Ν. τῆς νήσου ὠρίζετο πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ τείχους τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ περιελάμβανε τὰς 4 ἐκ τῶν 5 ἐπαρχιῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς Βρετανίας. Ἐπισημότεροι λαοὶ καὶ πόλεις αὐτῶν ἦσαν *Δαροῦερον* (Κανταβούρη), πρὸς τὰ ΝΑ. εἰς τὸν πορθμὸν τὸν χωρίζοντα τὴν Βρετανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας, πρωτεύουσα τῶν *Καρτίων* κειμένη εἰς τὸ *Κέντον* κομητάτον, τὸ ὁποῖον καὶ ταυτὸν διετήρησε τὸ ὄνομα τοῦτο. Εἰς τὴν χῶραν τούτων ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἐξῆς τρεῖς λιμένες, Ῥουτούπιαι, πλησίον τῆς Σανδβίχης, ὁ πλέον συχνὰ ἐπισκεπτόμενος λιμὴν ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. *Δούβρις* (Δούβρη), ὅστις κατέστη προϊόντος τοῦ χρόνου δικημότερος τοῦ ἀνωτέρω καὶ ὁ *Καιρὸς Λιμὴν* (Λύμη), πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ ἀνωτέρω. Εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς νήσου φαίνεται ὅτι ἀπέβη ὁ Καίσαρ. Ἰσα *Σιλέρων*, εἰς τὸ στόμιον τῆς Σαβριάνης, πρωτεύουσα τῶν *Σιλέρων*, τῶν ὁποίων εἰς βασιλεὺς Καράκτακος τὸ ὄνομα καταστάς διὰ τῶν κατορθωμάτων του διάσημος ἠχμαλωτίσθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. *Λονδίσιον* (Λόνδρα), ἐπὶ τῆς Ταμέσιος, πόλις διάσημος διὰ τὸ ἐμπόριον ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ Τακίτου καὶ ὄχι μετὰ πολὺν χρόνον ἡ διασημότερα ἀπόσης τῆς νήσου. Αἱ τελευταῖαι δύο πόλεις κατεῖχον

τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν χώραν τῶν *Τριουόλτων* ὑποταγέντων ἐκουσίως εἰς τὸν Καίσαρα. *Οὐρετα* *Ίκερων* (Κάστερ, πλησίον τῆς *Νορθδύχης*), πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ *Καμαλοδούνου*, πρωτεύουσα τῶν *Ίκερων*, ἔθνος ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων τῆς Βρετανίας ἀποστατήσαντος ἐπὶ *Νέρωνος* κατὰ προτροπὴν τῆς βασιλίσσης τοῦ *Βοαδικῆς*, ἧτις κατέστη διάσημος διὰ τὴν ἡρωϊκὴν τῆς ἀνδρείαν. *Ἐβόρακον* (*Υόρκη*), πρὸς τὰ ΒΔ. τοῦ *Λονδίνιου*, πρωτεύουσα τῶν *Βριγάντων*, λαοῦ πολυαριθμοῦ καὶ ἰσχυροῦ οἰκοῦντος ὅλην τὴν χώραν τὴν περιλαμβανομένην μεταξὺ τῶν δύο θαλασσῶν. Ταύτην ὠχύρωσαν οἱ *Ῥωμαῖοι* καὶ τὴν κατέστησαν ἔδραν τῶν διοικητῶν τῆς μεγάλης Βρετανίας. Οἱ αυτοκράτορες *Σεπτίμιος*, *Σεβήρος* καὶ *Κωνσταντῖος ὁ Χλωρός* ἐξέλεξαν αὐτὴν ὡς ἔδραν κατὰ τὴν ἐν Βρετανίᾳ διαμονὴν των, ἔνθα καὶ ἀπέθανον· ἡ δὲ χώρα ἡ μεταξὺ τοῦ *Τείχους* τοῦ *Ἀδριανοῦ* ἔχοντος ἀπὸ τοῦ κόλπου *Ίτουνα* (κόλπος τοῦ *Σολθάη*) πρὸς τὰ ΝΔ. μέχρι ἐκβολῶν τῆς *Τίτης* πρὸς Α. 27 λευγ. μῆκ. : καὶ τοῦ ὀχυρώματός τοῦ *Σεβήρου* ἔχοντος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ *Κλιώτα* (*Κλιδῆς*) μέχρι τοῦ κόλπου τῆς *Βοδοτρίας* (κόλπος *Φέβρης*) 11 λευγ. μῆκος, οὐσα ταυτὴν ἢ *Νορθοιμπεριλάνδη* καὶ τὸ νότιον τῆς *Σκωτίας*, περιελάμβανε τὴν πέμπτην ἐπαρχίαν τῆς *Ῥωμαϊκῆς* Βρετανίας. Ἀξιολογωτέρα πόλις ταύτης *Ἀλίτα* *Κάστρα* καὶ κατὰ *Πτολεμαῖον* *Πτερωτῶν* στρατόπεδον (*Ἐδιμβούργη*), κειμένη πλησίον τοῦ κόλπου τῆς *Βοδοτρίας*.

Ἡ χώρα τῶν *Πίκτων* ἢ *Καληδονία* κειμένη πρὸς Β. τοῦ ὀχυρώματος τοῦ *Ἀντωνίου* (βόρειον μέρος τῆς *Σκωτίας*) ἦτον ἐλάχιστα γνωστὴ εἰς τοὺς *Ῥωμαίους*, οἵτινες ὠνόμαζον τοὺς *Καληδονίους Πίκτους* διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον συνήθειαν νὰ ποικίλωσι διαφόρως τὰ σώματά των, θεωροῦντες τοῦτο ὡς κυριώτατον στολισμὸν. Ἐπισημότεραι πόλεις αὐτῆς *Οὐίκτηωρία* (*Στιρλίγγη*), ὀλίγον μακρὰν τοῦ ὀχυρώματος τοῦ *Ἀντωνίου*, θεμελιωθείσα ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ *Ἀγρικόλα* εἰς μνήμην νίκης τινός, τὴν ὁποίαν ἐκέρδησε κατὰ τῶν *Καληδονίων* περὶ τὸ ὄρος *Γράμπιον* τὸ μόνον, ὡς φαίνεται, παρ' ἀρχαίαις γνωστον ὄρος τῆς *Σκωτίας*. *Δηούαγα* (παλαιὰ *Ἀβερδῆνα*), πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς *Οὐίκτηωρίας* ἐπὶ τοῦ *Γερμανικοῦ Ὀκεανοῦ*.

Τῆς *Ίερης* (*Ἰρλανδία*) κυριώτεροι λαοὶ ἦσαν οἱ *Βρίγαντες*, οἵτινες ἐλθόντες ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς Βρετανίας κατέχον τὸ νότιον μέρος αὐτῆς, καὶ οἱ *Σκῶτοι* εἰσβαλόντες τὸν πέμπτον αἰῶνα πρὸς λεηλασίαν τοῦ βόρειου μέρους τῆς Βρετανίας, ἐξ ὧν ὠνομάσθη καὶ ἅπασα ἡ χώρα *Σκωτία*. Ἐπισημότεροι αὐτῆς ποταμοὶ ἦσαν ὁ *Σήνος* (*Σχάνων*), ὁ *Βίργος* καὶ ὁ *Ίαργός*. Πόλις δὲ ἡ *Ίερης*, ἡ ἐπισημότερα κειμένη εἰς τὰ ἐνδότερα πλησίον

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῆς Κασχέλης, ἡ Ῥηγία πρὸς Β. καὶ τὰ Ἐβλάνα (Δουβλίον) ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς περαλίας.

Αἱ διασημότεραι τῶν μικρῶν Βρετανικῶν νήσων ἦσαν ἡ Ἰκτις, πρὸς Ν. τῆς Ῥωμαϊκῆς Βρετανίας, ἐξ ἧς χωρίζεται διὰ πορθμοῦ ἔχοντας πλάτος ὀλιγώτερον λεύγης καὶ κενουμένου ἐνίοτε ὑπὸ παλιφόριος. Ὁ Οὐεσπεσιανὸς τὴν ὑπέταξεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ Κλαυδίου. Αἱ Κασσιτερίδες (Σορλίγγαι ἢ νῆσοι τῆς Σκύλλης), πρὸς τὰ Ν.Δ. τῆς Βρετανίας ἀντικρὸ τοῦ Βολερίου (Φινιστέρον) ἀκρωτηρίου. Ὄνομάζοντο δὲ οὕτως ἐκ τοῦ ἀφθόνως ἐξαγομένου αὐτῶν κασσιτέρου οἱ ἀνακαλύψαντες αὐτὰς Φοίνικες θέλοντες νὰ διατηρῶσι μόνον τὸ κερδιλέον τοῦτο ἐμπόριον ἔκρυπτον ἐπιμελῶς καὶ ἐπὶ πολὺ τὴν θέσιν των εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη. Ἡ Μώννα (Ἀγγλεσία), εἰς τὸν πορθμὸν τὸν χωρίζοντα τὴν Ἱέρνην ἐκ τῆς Βρετανίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας μικρὸν ἀπέχει. Αὕτη ἦτον τὸ κυριώτερον καταφύγιον τῶν Δρυϊδῶν, οἵτινες ἦσαν ἱερεῖς τῆς Γαλατίας καὶ Βρετανίας καὶ εθυσίαζον ἀνθρώπους εἰς τὰ ἱερά των δάση. Ἡ νῆσος αὕτη ὑπετάγη εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὸ τοῦ Ἀγρικόλα. Ἡ Μορατία (Μάνη), πρὸς Β. τῆς Μώννης.

Αἱ Ἐβουδαι ἢ Ἐβρίδες, (Οὐελαστέρναι), πρὸς Δ. τῆς Καληδονίας, λέγεται ὅτι ἐδικοῦντο ὑπὸ βασιλέως μὴ ἔχοντος αὐδεμίαν πρόσδοον, ἀλλὰ τρεφομένου δημοσίᾳ δαπάνῃ διὰ νὰ μὴ ὑποπίπτῃ ἀπὸ φιλαργυρίαν εἰς ἀδικίαν τινά. Αἱ Ὀρκάδες, πρὸς Β. τῆς Καληδονίας, ὑποταγέσαι εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὸ τοῦ περιπελοῦσαντος τὴν Βρετανίαν στόλου ἐπὶ Ἀγρικόλα. Θούλη (πιθανῶς ἡ μεγίστη τῶν Σχετλανδικῶν), ἥτις καὶ ἐσχάτη Θούλη ὑπὸ τοῦ Οὐίργιλίου καλεῖται, διότι ἦτον ἡ πλέον ἀπομακροσμένη χώρα ἐξ ὧν οἱ Ῥωμαῖοι ἐγνώριζον καὶ ἀνεκαλύφθη τρεῖς περίπου αἰῶνας πρότερον ὑπὸ τοῦ Μασσαλιώτου Πυθέα, ὅστις ἀναχωρήσας ἐκ τῆς βορειοτάτης ἄκρας τῆς Καληδονίας ἐβησεν εἰς ταύτην εἰς 2^α ἡμέρας.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Γνώσεις εισαγωγικά.

§ 300. Πρὶν ἐξετάσωμεν περὶ τοῦ σχήματος, τοῦ μεγέθους τῆς κινήσεως, τῶν μαθηματικῶν διαρρέσεων τῆς Γῆς κτλ. τὰ ὁποῖα ἅπαντα ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας, ἀνάγκη νὰ προηγηθῶσιν αἱ περὶ τοῦ συστήματος τοῦ παντὸς γνώσεις, αἱ περὶ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ ἡ Γῆ, καὶ αἱ περὶ τῶν ἐπὶ τῆς οὐρανοῦ καὶ γῆνης σφαίρας νοουμένων σημείων καὶ γραμμῶν.

Α'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ.

Ὁρισμοί.

§ 301. Πᾶρ ὀνομάζεται τὸ σύνολον ὄλων τῶν σωμάτων, τὰ ὅποια ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε καὶ εἶνε διεσπαρμένα εἰς τὸν εὐρὺν καὶ ἀπέραντον τοῦ οὐρανοῦ χῶρον· ἡ δὲ τάξις καὶ συμπλοκὴ αὐτῶν ὀνομάζεται *σύστημα τοῦ παντός*· ὁ δὲ ἄπειρος χῶρος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου φαίνονται τεθειμένοι ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ πάντες οἱ ἀστέρες, οἵτινες διακροῦνται εἰς ἀπλανεῖς, πλανήτας καὶ κομήτας, ὀνομάζεται οὐρανὸς ἢ στερέωμα.

Ἀπλανεῖς ἀστέρες.

§ 302. Ἀπλανεῖς ἀστέρες ὀνομάζονται ὅσοι φυλάττουσι πάντοτε τὴν αὐτὴν πρὸς ἀλλήλους θέσιν καὶ ἀπόστασιν, ἔχοντες φῶς ζωηρότερον τῶν λοιπῶν ἀστέρων καὶ καθορώμενοι ὡς λάμποντα μόνον σημεῖα διὰ τὴν μεγάλην ἀπὸ τῆς Γῆς ἀπόστασιν αὐτῶν· τοῦ δὲ προσγειοτάτου ἢ ἀπόστασις, ὡς εἶνε ἤδη ἀποδεδειγμένον, δὲν εἶνε ἐλάττων τῶν 4 διλιονίων γ. μιλ. Οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες εἶνε σώματα αὐτόφωτα, ὡς ὁ Ἥλιος, ὅστις, ἂν ἀπέχεν ὅσον οὐτοι ἀφ' ἡμῶν, δὲν ἤθελεν ἔχει φῶς ζωηρότερον. Ἀνεκαλύφθη δὲ διὰ τῶν τηλεσκοπίων ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶνε μέγιστος καὶ ἀπεδείχθη ὅτι καὶ ἡ ἐν τῷ οὐρανῷ λευκὴ ταινία ἢ διακεχυμένη ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν καὶ ὀνομαζομένη διὰ τὴν λευκοχροιάν τῆς *Γαλαξίας* εἶνε ἄθροισμα πλείστων ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀπάντων ὁμοῦ καὶ καθ' ἕκαστον ἀοράτων ἕνεκα τῆς παμμεγίστης ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεώς των, ἥτις εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε ἐνῶ τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου φθάνει εἰς ἡμᾶς εἰς 8' καὶ 18", τοῦ προσγειοτάτου ἀπλανοῦς ἀστέρος τὸ φῶς ἵνα φθάσῃ εἰς ἡμᾶς ἀπαιτοῦνται ὑπὲρ τὰ 3 ἔτη· ἡ δὲ διάμετρος τῆς Γῆς παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν θεωρεῖται ὡς σημεῖον.

ΣΗΜ. Τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας συνῆψαν οἱ ἀρχαῖοι ἀστρονόμοι πρὸς εὐκρινεστέρων αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων διάκρισιν εἰς συμπλεγματα ἢ συστήματα διηγαριθμηκῶς ὀνομάσαντες αὐτὰ ἀ σ τ ρ ι σ μ ο ὺ ς καὶ ἀποδόντες αὐτοῖς ὀρισμένον τι ἔννομα ζῶον, ὄργανον, θεοῦ, ἢ μυθικῶν προσώπων κτλ. Ἀριθμοῦνται δὲ σήμερον ἀστρονόμοι ὑπὲρ τοὺς 100, ἐξ ὧν 12 σχηματίζουσι τὸν καλούμενον ζ ὠ δ ι α κ ὸ ν κ ὢ κ λ ο ν, περὶ τοῦ ὁποίου θά ἐμιλήσωμεν ἐφεξῆς.

Πλανῆται.

§ 303. Πλανῆται ὀνομάζονται ὅσοι ἀπαύστως μεταβάλλουσι τὴν πρὸς ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας θέσιν τῶν, κινούμενοι πάντοτε ἐντὸς ὀρισμένης χώρας, ἔχοντες φῶς ἀτονιωτέρον τοῦ φωτός τῶν ἀπλανῶν, καὶ ὄρώμενοι διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ὅχι ὡς λάμποντα σημεῖα, ἀλλ' ὡς μικροὶ δίσκοι. Οἱ πλανῆται ὄντες σώματα ἑτερόφωτα, ὡς καὶ ἡ Γῆ, φωτιζόμενα ὑπὸ τοῦ Ἥλιου, κινοῦνται οὐ μόνον περὶ τὸν Ἥλιον ἐκ δυσῶν πρὸς ἀνατολάς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν ἴδιον ἑαυτῶν ἄξονα, καὶ διακροῦνται ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων εἰς κροῖους πλανήτας, οἵτινες περιφέρονται ἀμέσως περὶ

τὸν Ἥλιον, καὶ εἰς δορυφόρους ἢ Σελήνας, οἵτινες ὄντες ὡς οἱ κύριοι πλανῆται ἀφεγγεῖς καθ' ἑαυτοὺς καὶ κινούμενοι περὶ αὐτοῦ, φωσιζοῦνται, ὡς ἐκείνοι, ὑπὸ τοῦ Ἥλιου καὶ εἰσὶ πάντοτε μικρότεροι τῶν κυρίων πλανητῶν, καὶ ἀδιαιδέτως εἰς κανονικὴν διάστασιν ἀπ' αὐτῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου. Κύριοι μὲν πλανῆται ἀριθμοῦνται τανῶν 64 καὶ δορυφόροι 24. Τὰ δὲ ὀνόματα τῶν 64 κυρίων πλανητῶν, εἰς ὃν οἱ 7 μόνον ὀρῶνται δι' ἀόπλων ὀφθαλμῶν καὶ οἱ λοιποὶ διὰ τηλεσκοπίων, κληθόμενοι διὰ τοῦτο *Τηλεσκοπικοί*, εἰσὶν κατὰ σειρὰν τὰ ἑξῆς καὶ σημειοῦνται, τῶν μὲν ὀρωμένων δι' ἀόπλων ὀφθαλμῶν διὰ μεγάλων κεκλιμένων γραμμῶν, τῶν δὲ τηλεσκοπικῶν διὰ μικρῶν, *ΕΡΜΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗ, ΓΗ, ΑΡΗΣ, Χλωρίς, Ἀριάδρη, Ἀρμονία, Μελπομένη, Νίκη, Εὐτέρπη, Ἑστία I, Οὐρανία, Νέμουςος (Nemausa), Μῆτις, Ἴρις, Δάφνη, Φώκαια, Μασσαλία, Ἥβη, Νύσα, Ἴσις, Αουκοτοχία, Τύχη, Παρθενόπη, Θέτις, Ἑστία II, Ἀρμυράνη, Ἠγέρια, Ἀστραία, Ἀνώρυμος, Πομόνη, Εἰρήνη, Καλοψώ, Θάλεια, Ἥστια, Εὐνομία, Βιργγία, Περσεφόνη, Ἥρα, Κίρκη, Ἀλεξάνδρα, Ἀθήα, Εὐγενία, Ἀκαλόγη, Ἀνώρυμος, Ἀμηγγρα, Παλλὰς, Εὐθυμία, Ἐρυώ, Πολύμνια, Ἀγλαΐα, Καλλιόπη, Ψυχὴ, Ἀεκοθέα, Πάλης (Pales), Εὐρώπη, Δωρίς, Θέμις, Εὐφροσύνη, Ὑγία, ΖΕΥΣ, ΚΡΟΝΟΣ, ΟΥΡΑΝΟΣ, Ποσειδῶν.*

Δορυφόροι δὲ ἔχουσιν ἡ Γῆ 4, ὁ Ζεὺς 4, ὁ Κρόνος 8, ὁ Οὐρανὸς 6 καὶ ὁ Ποσειδῶν 2.

ΣΗΜ. Πλησιέστατα τοῦ Ἥλιου κινεῖται ὁ Ἑρμῆς, καὶ ὅτιν ἡ Ἀφροδίτη, ὁ ὠραιότερος τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ, ὅστις ἔχει δύο φάσεις, καὶ προηγούμενος μὲν τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἥλιου ὀνομάζεται Ἐωσφορὸς ἢ κοινῶς Ἀύρη, ὡς εἰν ὁ ὁ, ἐπόμενος δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν Ἐσπερος ἢ κοινῶς Ἀύρη, ὡς εἰν ὁ ὁ, φέρει τὸ ὄνομα τοῦ μυθολογούμενου Ἰεῦ τῶν πολέμων καὶ τῶν μαχῶν. Οἱ δὲ λοιποὶ πλανῆται κινεῖνται, ὡς φαίνονται ἐν τῇ ἑπομένῃ πίνακι, ὁ Ζεὺς εἶναι ὁ μέγιστος καὶ λαμπρότατος πάντων τῶν πλανητῶν. Ὁ δὲ Κρόνος διακρίνεται τῶν λοιπῶν διὰ τοῦ περιζωνιζόμενος ἀπὸ τῶν ἄλλων, ὅστις φαίνεται διὰ τηλεσκοπίου. Ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ποσειδῶν διὰ τὴν μεγάλαν τῶν ἀπέστασιν, καθὼς καὶ οἱ λεγόμενοι τηλεσκοπικοὶ φαίνονται δι' ὀπίλων ὀφθαλμῶν.

Κομήται

§. 303. Κομήται εἶνε οὐράνια σώματα, τὰ ὁποῖα μεταβάλλουσι μὲν ὡς οἱ πλανῆται τὴν πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας θέσιν των, διαφέρουσι δὲ τῶν πλανητῶν διὰ τῆς καθ' ὅλην τὰς φορὰς διευθύνσεώς των καὶ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς των, καθ' ἣν παρατηροῦμεν εἰς αὐτοὺς τρία τινά, τὴν *κεφαλήν* ἢ τὸν *περὶ ἄνα*, τὸ *ρραβδωδὲς περικάλυμμα*, καὶ τὴν *ὀνομαζομένην οὐράν* ἢ *κόμην*, εἰς ἣν ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα καὶ ἥτις πολλάκις ἔχει μῆκος τεράστιον.

Ὁ Ἄριθμὸς τῶν κομητῶν εἶνε πολὺ μεγάλος· μόνον κατὰ τὰς τελευταίας δύο ἑκατονταετηρίδας παρατηρήθησαν ὑπὲρ τοὺς 90, Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ κατὰ πᾶν ἔτος σχεδὸν ἀνακαλύπτονται ὑπὲρ τῶν ἀστρονόμων δύο ἢ τρεῖς νέοι· ἀλλὰ καὶ πολλοὶ εὐρισκόμενοι πολὺ μακρὰν ἡμῶν, ἢ ὄντες ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ἐν καιρῷ ἡμέρας, ἢ ὀμιχλωδῶν νυκτῶν, ἠφαινώμενοι εἰς τὸν μεσημβρινὸν οὐρανόν, εἶνε εἰς ἡμᾶς ἀόρατοι. Τριῶν δὲ τούτων ἐπροσδιώρισθη μέχρι τούδε μὲ ἀκριβείαν ὁ χρόνος τῆς ἐπιστροφῆς· ὁ πρῶτος διατρέχων τὴν τροχίαν του εἰς 3 1/2 περίπου ἔτη, ἐφάνη κατὰ πρῶτον τὴν 4 Μαΐου τοῦ 1732, ὁ δεῦτερος διατρέχων τὴν τροχίαν του εἰς 6 3/4 ἔτη, ἐφάνη τὴν 27 Νοεμβρίου τοῦ 1832, καὶ ὁ τρίτος, ὅστις κάμνει τὴν περιοδείαν του εἰς 75 1/2 ἔτη, ὡς ἐπροσδιώρισεν ὁ ἀστρονόμος Ἀλλέσιος, ἐφάνη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1758, καὶ ἐπέστρεψε πάλιν τὸ 1835. Ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἐγνώσθησαν αἱ πολὺ χρονιώτεροι περίοδοι· οὕτω λ. γ. ὁ κατὰ τὸ 1680 φανεὶς εὐρίσκεται ὑπὸ τινος ἀστρονόμου ὅτι χρειάζεται εἰς τὴν περιοδείαν του 7400 περίπου ἔτη.

ΣΗΜ. Τὸ νεφελῶδες περικάλυμμα φαίνεται ὅτι εἶναι ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν τῶν κομητῶν, εἰς πολλοὺς τῶν ὁποίων παρατηρήθη ὅτι ἐλλείπουν τὰ δύο ἄλλα συστατικά, ὁ πυρὴν δηλαδὴ ἢ ἡ οὐρά. Τινὲς τῶν κομητῶν ἔχουσι τὸ νεφελῶδες εἰς τὰ ἔμπροσθεν, τινὲς περὶ τῶν πυρηνά των καὶ ἄλλοι ἔπισθεν· καὶ τοὺς μὲν πρῶτους δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν π ω γ ω ν ο φ ὀ ρ ο υ ς, τοὺς δευτέρους σ τ ε φ α ν η φ ὀ ρ ο υ ς, καὶ τοὺς τρίτους ο ὄ ρ α φ ὀ ρ ο υ ς. Πάλαι ποτὲ ὑπελάμβανον τοὺς κομητῆτας ὡς ἀερῶδη ἢ πυρῶδη φαινόμενα, καὶ ἡ πρόληψις διὰ τὴν σπανίαν ἐμφανισίαν των κακῶς ἐθεώρει αὐτοὺς ὡς κακῶν ἀγγέλους.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Ἡλιακὰ συστήματα.

§ 304. Πολλοὶ πλανῆται κινούμενοι πέριξ κοινῷ Ἡλίου καὶ φωτιζόμενοι καὶ θερμαινόμενοι παρ' αὐτοῦ ἀποτελοῦσι μετ' αὐτοῦ ἐν ἡλιακῶν σύστημα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν συστημάτων τούτων εἶνε ἄπειροι, διότι ἄπειροι εἶνε καὶ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες, τοὺς ὁποίους ὁ παντοδύναμος ἔσπειρεν εἰς τὸν ὀρίων ἄμοιρον κόσμον· εἶνε δὲ πολὺ πιθανὸν ὅτι ἕκαστος ἀπλανῆς ἀστήρ ἔχει περὶ ἑαυτὸν ἀνάλογον ἀριθμῶν πλανητῶν καὶ δορυφόρων.

Τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα.

§ 305. Κατὰ καιροὺς διάφοροι ἐπεκράτησαν ἰδέαι περὶ τῆς τάξεως καὶ συμπλοκῆς τοῦ Ἡλίου καὶ τῶν πλάνητων, ἢ περὶ τοῦ ἡμέτερου ἡλιακοῦ συστήματος. Ἰδίως δὲ ἐπεκράτησαν τὸ *Πτολεμαϊκὸν* καὶ τὸ *Κοπερνίκειον* σύστημα.

Ὁ ἐκ τοῦ Πηλοσίου τῆς Αἰγύπτου Κλαύδιος ὁ Πτολεμαῖος, ζήσας περὶ τὸ 160 ἔτος Μ. Χ. ἐδόξαζε τὴν μὲν Γῆν ἀκίνητον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παντός, τοὺς δὲ τότε γνωστοὺς ἑπτὰ πλανῆτας, εἰς οὓς συνηριθμεῖτο ἡ Σελήνη καὶ ὁ Ἡλιος, κειμένους περὶ αὐτὴν κατὰ διάφορα ἀποστήματα καὶ ἐστηριγμένους ἕκαστον εἰς ἴδιαν

διαυγή κρυσταλλίνην σφαῖραν κατόπιν δὲ παρεδέχετο τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν στερέωμα, καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τρεῖς ἄλλας σφαῖρας (σχῆμ. 4.) Τὴν κοσμοταξίαν ταύτην, ἣτις ἐπεκράτει μέχρι τοῦ ἰδ' αἰῶνος, πρὸς τιμὴν τοῦ εὐρετοῦ αὐτῆς ὀνόμαζον *Πτολεμαϊκὸν σύστημα* καὶ τὴν παρεδέχοντο ὡς σύμφωνον καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὴν αἴσθησιν φαινόμενα καὶ πρὸς τὴν Ἀγίαν Γραφήν.

Νικόλαος δὲ ὁ Κοπέρνικος, ἀστρονόμος ἐκ Θόρνου τῆς δυτικῆς Πρωσσίας, ὅστις ἔζη τὸ 1543, συνιδῶν ὅτι πολλὰ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένων μένουσι κατὰ τὸ Πτολεμαϊκὸν σύστημα ἀνεξήγητα καὶ ὅτι πολλὰ ἐξηγοῦνται οὐχὶ ἀποχρώντως, οὐδὲ ἀδιάστως, οὐδὲ ἄνευ νέων ὑποθέσεων, ἐδημοσίευσεν νέον σύστημα, πάντῃ ἀντίθετον πρὸς τὸ Πτολεμαϊκόν, καθ' ὃ ὁ μὲν Ἥλιος ἵσταται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος ἀκίνητος, κινούμενος μόνον περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα, οἱ δὲ πλανῆται κινοῦνται περὶ αὐτὸν κατὰ τὴν φαινομένην ἐν τῷ 2 σχήματι τάξιν. Τὸ σύστημα τοῦτο, ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ εὐρετοῦ *Κοπερτελίου*, κατ' ἀρχὰς ἐκίνησε τὴν προσοχὴν ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπολεμήθη σφοδρότατα, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ οἱ σοφώτατοι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ σήμερον παραδέχεται ὑπὸ πάντων ὡς ἀληθέστατον καὶ φυσικώτατον, καθ' ὃ καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ φαινόμενα ἐξηγοῦνται ἀπλούστατα καὶ σαφέστατα.

ΣΗΜ. Ὁ Ἀρίσταρχος καὶ ὁ Πυθαγόρας καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἐδοξάζον μὲν ὅτι ὁ Ἥλιος ἵσταται ἀκίνητος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλανητικοῦ συστήματος καὶ ὅτι ἡ Γῆ καὶ οἱ πλανῆται κινοῦνται περὶ αὐτὸν, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀνεφάσκεισα φανερώτατα πρὸς τὰ κατὰ τὴν αἴσθησιν φαινόμενα καὶ μὴ ὑποστηριζομένη δι' ἀποχρώντων λόγων ἐνταξιάσθη.

Ἥλιος

§ 306. Ὁ Ἥλιος εἶνε σῶμα σφαιρικόν καὶ αὐτόφωτον, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος εἶνε πρὸς τούτοις ἡ αἰτία τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν καὶ ἡ πηγὴ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητος, καὶ ἐπομένως τῆς ζωῆς πάντων τῶν ἐνοργάνων ὄντων. Κηλίδες παρατηρούμεναι εἰς τὸν δίσκον του, κινούμεναι καὶ ἀφανεῖς γινόμεναι, καὶ πάλιν ἐπανερχόμεναι περιοδικῶς καὶ γινόμεναι ἡμῖν ὄραται, δεικνύουσι ὅτι ὁ ἀστὴρ οὗτος στρέφεται περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα εἰς 24 ἡμέρας καὶ 14 ὥρας. Ἡ διάμετρος αὐτοῦ εἶνε ἴση μὲ 113 διαμέτρους τῆς Γῆς, ἢ μὲ πλεόντων 187 796 γ.μιλ. ὁ δὲ ὄγκος αὐτοῦ εἶνε 1384462 φορές μεγαλύτερος τῆς Γῆς, ἢ 760 φορές μεγαλύτερος πάντων τῶν πλανητῶν καὶ τῶν δορυφόρων. Διὸ, ἂν ὑποθεθῆ κοίλος, οὐ μόνον ἡ Γῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ Σελήνη, ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς Γῆς ὑπὲρ τὰς 50 000 γ. μιλ. δύνανται γὰρ κινῶνται ἐντὸς αὐτοῦ ἀπροσκόπτως.

φυλάττουσαι καὶ τὴν πρᾶγματικὴν ἀπόστασίν των. Ἐνεκεν δὲ τῆς μεγάλης ἀποστάσεώς του μᾶς φαίνεται ὡς μικρὸς δίσκος· καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς Γῆς περὶ τὰ 21 ἑκατμ. γ.μιλ. ἀφειθεῖσα σφαῖρα κανονίου, διατρέχουσα 600 ποδ. εἰς ἕκαστον δεύτερον λεπτόν, μόλις φθάνει εἰς ἡμᾶς εἰς 25 ἔτη.

Παρατηρήσεις περὶ τῶν πλανητῶν.

§ 307. Οἱ πλανῆται, κινούμενοι περὶ τὸν Ἥλιον ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, καταγράφουσι τροχιάς ἑλλειψοειδεῖς· ὁ δὲ Ἥλιος δὲν εἶνε εἰς τὸ κέντρον τῶν ἑλλείψεων, ἀλλ' εἰς τι σημεῖον τοῦ μεγάλου ἄξονος ἐστὶ καλούμενον ὄθον ἔπαται· ὅτι δὲν ἀπέχουσι ἰσάκεις ἀπὸ τοῦ Ἥλιου. Καὶ ἡ μὲν μεγαλειτέρα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου ἀπόστασις ὀνομάζεται ἀρηλιότης, ἡ δὲ μικροτέρα περιηλιότης, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο, μέση ἀπόστασις. Ἡ δὲ περὶ τὸν Ἥλιον περιφορὰ αὐτῶν τελειώνει τόσον βραδύτερον, ὅσον οὗτοι περισσότερον ἀπέχουσιν ἀπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τὸν ἴδιον ἐκυτῶν ἄξονα περιστροφή γίνεται ὠκυτάτως ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ τόσον ταχύτερον, ὅσον οὗτοί εἰσι μεγαλιέτεροι. Ἐβεβαιώθη πρὸς τούτοις, ὅτι ὅσον μεγαλιέτερα εἶνε ἡ ταχύτης αὐτῶν, τόσον μεγαλιέτερα εἶνε καὶ ἡ εἰς τοὺς πόλους πίσις καὶ ἡ εἰς τὸν Ἰσημερινὸν ἐξόγκωσις αὐτῶν.

ΣΗΜ. α. Πρὸς παράστασιν τῆς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου ἀποστάσεως τῶν πλανητῶν λογαριάζουσι δτι σφαῖρα κανονίου διατρέχουσα 600 ποδ. εἰς ἕκαστον δεύτερον λεπτόν, εἰν ἀρεθῆ ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, φθάνει εἰς μὴν τὸν Ἑρμῆν εἰς 9 1/2 ἔτη, εἰς δὲ τὴν Ἀφροδίτην εἰς 18, εἰς δὲ τὴν Γῆν εἰς 28, εἰς δὲ τὸν Ἄρην εἰς 38, εἰς δὲ τὴν Ἥραν, Δίμητραν καὶ Ἑστίαν κτλ. εἰς 70 περίπου, εἰς δὲ τὸν Δία εἰς 130, εἰς δὲ τὸν Κρόνον εἰς 238, εἰς δὲ τὸν Οὐρανὸν εἰς 479 καὶ εἰς τὸν προσγειάτερον ἀπλανῆ ἄστέρα εἰς 3000000 ἔτη. Καὶ ὅπως τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα, παραβαλλόμενον πρὸς τὸ Ἡῶν, εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, σημεῖον ἐλάχιστον, καθὼς καὶ ἡ ἀνθρωπίνη σοφία καὶ δύναμις παραβαλλομένη πρὸς τὴν πανσοφίαν καὶ παντοδυναμίαν τοῦ δημιουργοῦ τοῦ παντός εἶνε μινδιν.

ΣΗΜ. β'. Διὰ τὰ λάθωμεν ὀρθότεραν ἰδέαν περὶ τοῦ ὄγκου καὶ τῶν σχετικῶν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεων τῶν σωμάτων τὰ ἑποῖα ἀποτελεοῦσι τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα, ἄς ὑποθέσωμεν τεχνητὴν σφαῖραν ἔχουσαν διάμετρον δύο ποδῶν (65 ἑκατοστομέτρων) ὅτι παριστᾷ τὸν Ἥλιον, ὁ Ἑρμῆς δὲ παραστηθῆ διὰ κόκκου συνάπτως καὶ ὅα εὐρίσκειται εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου 14 ὄργυιων (27 μέτρων), ἡ Ἀφροδίτη διὰ πίσου καὶ εἰς ἀπόστασιν 23 ὄργυιων καὶ 4 ποδ. (46 μέτρ.) ἡ Γῆ ὠσαύτως διὰ πίσου καὶ εἰς ἀπόστασιν 35 ὄργ. καὶ 5 ποδ. (70 μέτρ.), ὁ Ἄρης διὰ παχείας κεφαλῆς καρφίδος καὶ εἰς ἑπίστασιν 3 1/2 ὄργ. καὶ 3 ποδ. (106 μέτρ.), οἱ ἑπίμετροι πλανῆται μέχρι τοῦ Διὸς διὰ κόκκων ἄμμου καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ 70—140 ὄργ., ὁ Ζεὺς διὰ πορτογαλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 183 ὄργ. καὶ 2 ποδ. (357 μέτρ.), ὁ Κρόνος διὰ μικροῦ πορτογαλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 583 ὄργ. καὶ 2 ποδ. (1532 μέτρ.), ὁ Οὐρανὸς δὲ κερατοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 1030 ὄργ. (3096 μέτρ.) καὶ ὁ Πησάδων διὰ μεταίου πορτογαλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 1930 ὄργ. (3636 μέτρ.). Τούτων δεδωμένων ἔν ὑποκρίθῃ ὅτι ἡ περιστάνουσα τὸν Ἥλιον σφαῖρα κείνη ἐπὶ τοῦ ἀστεροσκοπίου τῶν Ἀλγυνοῦ, ὁ Ηοσειδῶν θά εὐρεθῆ περὶ τὸ βρασιλικὸν καλάτιον, ἔλοι δὲ οἱ ἄλλοι πλανῆται θά κείνται κατὰ τὰς σημειωθεῖσας ἀποστάσεις ἐπ' εὐθείας γραμμῆς περιλαμβανομένης μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὄργων.

Ἀριθμὸς, μέγεθος, στερεότης, ἀπόστασις καὶ χρόνος
περιφορᾶς καὶ περιστροφῆς τῶν πλανητῶν.

Ὄνομα αἰαί.	Διάμετρος εἰς γεωγ. μιλ.	Περιφ. εἰς γεωγ. μιλ.	Ἔγκλις, ὑπο- τιθ. πρὸς γῆν ὡς μοναδ.	Μεσ. ἀπο- στ. εἰς ἑκα- τομ. γ. μιλ.	Χρόνος πε- ριφορᾶς ἔτη, ἡμέραι	Χρόνος πα- ριστροφῆς ἡρ. λεπ.
ΕΡΜΗΣ	384	1834	0,06	8	88	24 5
ΑΦΡΟΔΙΤΗ	1633	5130	0,89	15	225	23 21
ΓΗ.	1719	5160	1	21	1	23 16
ΑΡΗΣ	963	3025	0,11	31	1 321	24 37
Χλωρίς				46	3 97	
Αριάδνη				46	3 98	
Αρμονία				47	3 130	
Μελπομένη				48	3 180	
Νίκη				49	3 207	
Εὐτέρπη				49	3 218	
Ἑστία I				49	3 229	
Οὐρανία				49	3 232	
Νέμεισος				49	3 244	
Μήτις				50	3 250	
Ἴρις				50	3 251	
Δάφνη				50	3 262	
Φόκαια				50	3 264	
Μασσαλία				50	3 270	
Ἥδη				50	3 284	
Νύσα				50	3 288	
Ἴσις				50	3 291	
Λευκοτοκία				50	3 292	
Τύχη				51	3 297	
Παρθενόπη				51	3 307	
Θέτις				51	3 227	
Ἑστία II				52	4 16	
Αμφιτρίτη				53	4 31	
Πυρρία				53	4 49	
Αστραία				53	4 51	
Ανώνομος				54	4 56	
Πομόνη				54	4 59	
Εἰρήνη				54	4 61	
Καλυψώ				54	4 82	
Θαλαία				54	4 96	
Πίστις				55	4 107	
Ἰδονομία				55	4 110	
Βιργινία				55	4 114	
Περσεφόνη				55	4 119	
Ἥρα				55	4 132	
Κίρκη				56	4 149	
Ἀλεξάνδρα				56	4 166	
Ἀθήα				57	4 196	
Εὐγενία				57	4 198	
Αταλάντη				57	4 204	
Ανώνομος				57	4 213	
Ἀθήντρα				57	4 219	

Όνομασία.	Διαμέ- τρος εἰς γω.μιλ.	Περιφε- ρὴ εἰς γω- ρ. μιλ.	ὄγκος, ὑπο- τιθ. τῆς γῆς ὡς μονάδ.	Μεσ. ἀπο- στ. εἰς ἑκα- τομ. γ.μιλ.	Χρόνος πε- ριφοράς ἐτη ἡμέραι	Χρόνος πε- ριστροφῆς ὡρ. λεπτ.
Παλῆς				57	4 223	
Εὐθυμία				57	4 223	
Ενυώ				58	4 228	
Πολύμνια				59	4 310	
Ἀγλαία				60	4 333	
Καλλιόπη				60	4 350	
Φυχή				61	4 364	
Λευκοθέα				62	4 47	
Πέλλης (Pales)				64	5 133	
Ἑβρώπη				64	5 167	
Δωρίς				64	5 174	
Θέμις				65	5 210	
Ἑσπεροσύνη				66	5 222	
Γήϊσις				66	5 227	
ΖΕΥΣ	18917	59430	1333,06	193	11 315	9 53
ΚΡΟΝΟΣ	16769	52681	928,5	197	29 164	10 29
ΟΥΡΑΝΟΣ	7270	22839	73,83	396	83 271	
Ποσειδῶν.	8186	25717	108	631	164 217	

Σελήνη.

§ 308. Ἡ Σελήνη, ὁ δορυφόρος τῆς Γῆς, οὐτὶ σῶμα ἑτερό-
φωτον, ἔχει διάμετρον 468 γ. μιλ. καὶ ἐπομένως ἐπιφάνειαν
688084 γ. μιλ. ἢ τὸ $\frac{1}{14}$ τῆς γήινης ἐπιφανείας· στερεότητα δὲ
53670530 κυβ. μιλ. ἢ τὸ $\frac{1}{85}$ τῆς στερεότητας τῆς Γῆς. Ἡ δὲ
ὄρατὴ ἡμῶν μεγαλειτέρα ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶνε ἴση σχεδὸν μὲ τὸ
ἡμισυ τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἀσίας. Ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς
Γῆς 50482 γ. μιλ., ἀπόστασιν διατρεχαμένην ἀπὸ ταχύτερον
πτηνὸν εἰς 18 περίπου ἡμέρας. Περιστρεφόμενη δὲ περὶ τὴν Γῆν
ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καταγράφει ἑλλειψίν· διὰ τοῦτο
ἄλλοτε μὲν πλησιάζει πρὸς αὐτήν, ἄλλοτε δὲ ἀπομακρύνεται·
καὶ ἡ μὲν πλησιεστέρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς Γῆς ἀπόστασις ὀνομάζε-
ται περιγειότης, ἡ δὲ ἀπωτέρω ἀπογειότης, ἡ δὲ μέση αὐτῆς
ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Γῆς εἶνε 51217 γ. μιλ. περίπου.

Ἡ Σελήνη ὡς σῶμα σκιερὸν φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἥλιου, κι-
νουμένη περὶ τὴν Γῆν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς καὶ ἔχουσα πρὸς
μὲν τὸν Ἥλιον ἐστραμμένον τὸ φωτισμένον ἡμισφαίριον, ἐπὶ δὲ
τῆς τροχίας τῆς ἄλλοτε ἄλλην θέσιν, καθορᾶται ὑπὸ διάφορα
σχήματα ὀνομαζόμενα φάσεις. Τούτων δὲ κυριώτεραί εἰσι τέσσα-
ρες, ἡ νέα Σελήνη, ὁ πρῶτος τετραγωνισμὸς, ἡ παραέληνος καὶ
ὁ δεύτερος τετραγωνισμὸς, διαδεχόμενοι ἀλλήλας εἰς ὠρισμένον
χρονικὸν διάστημα (σχῆμ. 3). Καὶ τὸ μὲν φαινόμενον, ὅταν ἡ
Σελήνη κείται μεταξὺ Ἥλιου καὶ Γῆς καὶ ἦνε, ὡς λέγεται, εἰς
συζυγίαν ἢ σίνδορον μετὰ τοῦ Ἥλιου, ὀνομάζεται νέα Σελήνη
ἢ ρουμηρία. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ὡς ἐστραμμένου πρὸς τὸν
Ἥλιον τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου, ἡ Σελήνη εἶνε ἀφανὴς καὶ

ἀνατέλλει καὶ δίδει συγχρόνως σχεδὸν μὲ τὸν ἥλιον. Τὸ δὲ φαινόμενον, καθ' ὃ διανύσασα τὸ τέταρτον τῆς τροχιάς τῆς, ἔχει τοιαύτην θέσιν, ὥστε εἶνε ὄρατον εἰς ἡμᾶς τὸ ἥμισυ τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου αὐτῆς, ἥτις τότε λέγεται *διχότομος ἢ ἡμισφαιρῆς*, ὀνομάζεται *πρῶτος τετραγωνισμὸς*, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνατέλλει τὸ μεσημέριον καὶ δίδει τὸ μεσονύκτιον. Τὸ δὲ φαινόμενον καθ' ὃ διανύσασα τὸ ἥμισυ τῆς τροχιάς τῆς ἔχει τοιαύτην θέσιν ὥστε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ φωτίζοντος Ἡλίου κεῖται ἡ Γῆ, ὅτε καὶ λέγεται ὅτι εἶνε εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸν ἥλιον, ὀνομάζεται *παρασέληνος ἢ μᾶλλον π.λησιγαῆς*, ὡς ἔχουσα ὅλον τὸ φωτισμένον ἡμισφαίριον ἐστραμμένον πρὸς ἡμᾶς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀνατέλλει, δύνοντας τοῦ Ἡλίου, καὶ δίδει, ἀνατέλλοντος, ἐπομένως φωτίζει καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀφ' οὗ διατρέξῃ τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς τροχιάς τῆς ἀπὸ τῆς νοτιῆς, φαίνεται πάλιν εἰς ἡμᾶς τὸ ἥμισυ τοῦ φωτισμένου ἡμισφαιρίου καὶ ἡ φάσις αὐτῆ ὀνομάζεται *δεύτερος τετραγωνισμὸς*, ὅτε καὶ ἀνατέλλει τὸ μεσονύκτιον καὶ δίδει τὸ μεσημέριον. Ἐφεξῆς δὲ, καθὼς ἐπανέλθῃ εἰς τὴν νοτιῆν, ἐπαναλαμβάνονται τὰ αὐτὰ φαινόμενα. Ἡ Σελήνη ὀνομάζεται *αὐξουσα* μὲν ἀπὸ τῆς νοτιῆς μέχρι τῆς πανσελήνου, *φθίνουσα* δὲ ἀπὸ τῆς πανσελήνου μέχρι τῆς ἐσχάτης φάσεως.

Ἡ Σελήνη, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ δορυφόροι, ἔχει τρεῖς κινήσεις, τὴν *περὶ τὴν Γῆν*, τὴν *μετὰ τῆς Γῆς περὶ τὸν ἥλιον*, καὶ τὴν *περὶ τὸν ἴδιον ἑαυτῆς ἀξονα*. Ὁ δὲ χρόνος, καθ' ὃν διανύσασα τὴν τροχίαν τῆς ἐπανέρχεται εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον ὀνομάζεται *περιοδικὸς μῆν*, ἐκτελούμενος εἰς 27 ἡμέρας, 7 ὥρας, 43', 13". Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὁ ἥλιος προβαίνει κατὰ τὸ φαινόμενον ἀνατολικώτερον κατὰ τὸ $\frac{1}{12}$ σχεδὸν τῆς τροχιάς του, διὰ τοῦτο ἡ Σελήνη διὰ νὰ εὐρεθῇ πάλιν εἰς σύνοδον λ. χ. μὲ τὸν ἥλιον πρέπει νὰ διατρέξῃ ἀκόμη ἡμέρας τινὰς ἐπὶ τῆς τροχιάς τῆς. Ὁ χρόνος δὲ αὗτος, συμπληρούμενος εἰς 29 ἡμέρας, 12 ὥρας 44', 3", ὀνομάζεται *συνοδικὸς μῆν*. Τὸ καλούμενον *Σεληνιακὸν ἔτος* συνίσταται ἐκ 12 συνοδικῶν μηνῶν καὶ περιέχει 354 ἡμ. 8 ὥρ. 48' καὶ 36", καθ' ὃ ἡ Σελήνη διατρέχει τὴν τροχίαν τῆς 13 φορές.

Ἐκλείψεις.

§. 309. Ἐὰν ἡ τροχιά τῆς Σελήνης ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιάς τοῦ Ἡλίου ἢ τῆς Γῆς, ἡ μὲν Σελήνη κατὰ τὰς συζυγίας ἔθελεν εἰσβαίνει μεταξὺ Γῆς καὶ Ἡλίου, ἡ δὲ Γῆ κατὰ τὰς ἀντιθέσεις ἔθελε παρεμπίπτει κατ' εὐθεῖαν μεταξὺ Ἡλίου καὶ Σελήνης· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἔθελε συμβαίνει ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἔκλειψις τῆς Σελή-

νης. (σχ. 4.) Ἐπειδὴ ὁμοίως ἡ τροχιά τῆς Σελήνης τέμνει τὴν τροχίαν τοῦ Ἡλίου ἢ τῆς Γῆς ὑπὸ γωνίαν $5^{\circ} \frac{1}{4}$ εἰς δύο ἀντίθετα σημεῖα δεσμοὶ ὀνομαζόμενα, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἄλλα μέρη τῆς τροχιάς τῆς κείνται ἢ πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον τῆς Ἡλιακῆς τροχιάς, διὰ τοῦτο μόνον ὅταν ἡ Σελήνη τύχῃ νὰ εὐρεθῆ ἐπάνω ἢ πλησίον τῶν δεσμῶν τούτων εἶνε δυνατόν νὰ συμβῇ κατὰ μὲν τὰς πανσελήνου ἐκλείψεις τῆς Σελήνης, κατὰ δὲ τὰς νοσηνῆς ἐκλείψεις τοῦ Ἡλίου. Ἀνὰ πᾶν δὲ ἔτος εἶνε δυνατόν νὰ συμβῶσιν Ἡλίου μὲν ἐκλείψεις 2—5, Σελήνης δὲ 2—3· παρέρχονται ὁμοίως καὶ ἔτη καθ' ἃ δὲν συμβαίνει οὐδεμίαν ἐκλείψιν.

Αἱ ἐκλείψεις τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης εἶνε ἡ ὀλικαὶ, ἢ μερικαί· καὶ ὀλικῆ μὲν εἶνε ἡ ἐκλείψιν τῆς Σελήνης, ἐὰν ἡ ἐπισκότις αὐτῆς ἐξαπλοῦται εἰς ὅλον τὸν δίσκον τῆς μερικῆς δέ, ἐὰν περιορίζεται εἰς τι μᾶλλον ἢ ἥττον μικρὸν μέρος αὐτοῦ. Ὡσαύτως καὶ ἡ τοῦ Ἡλίου ἐκλείψιν εἶνε ὀλικῆ ἢ μερικῆ καὶ πολλάκις δακτυλιοειδῆς. Ἐὰν εὐθεῖα γραμμὴ ἀγομένη κατ' ἐπίνοιαν ἀπὸ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ διέρχεται διὰ τοῦ κέντρου τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης, τότε ἂν μὲν ἡ φαινόμενη διάμετρος τῆς Σελήνης ἦνε μικροτέρα τῆς τοῦ Ἡλίου (τὸ ὅποιον συμβαίνει, ὅταν ἡ μὲν Σελήνη ἦνε ἀπόγειος, ἡ δὲ Γῆ περιήλιος), ἡ ἐκλείψιν εἶνε δακτυλιοειδῆς, διότι τότε τὸ μέσον μόνον τοῦ Ἡλίου μένει ἀφώτιστον, τὸ δὲ φωτισμένον σχηματίζει δακτύλιον. Ἐὰν δὲ ἡ διάμετρος τῆς Σελήνης φαίνεται μεγαλειτέρα (τὸ ὅποιον συμβαίνει, ὅταν ἡ μὲν Σελήνη ἦνε περίγειος, ἡ δὲ Γῆ ἀφῆλιος), ἡ ἐκλείψιν εἶνε ὀλικῆ· ἐὰν δὲ ἡ εὐθεῖα γραμμὴ δὲν διέρχεται διὰ τοῦ κέντρου τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης, ἡ ἐκλείψιν εἰς τὸν τόπον, ἐνθα ἵσταται ὁ παρατηρητής, εἶνε πάντοτε μερικῆ.

Παρατηρήσεις περὶ τοῦ παρτέος.

§ 310. Ὅλα τὰ οὐράνια σώματα διατηροῦσι τὴν ἀπόστασιν καὶ ἐπομένως τὴν πορείαν, ὅπως ὁ δημιουργὸς ἀπ' ἀρχῆς διέταξε τοῦτο, διὰ δύο κεκρυμμένον δυνάμεων, τῆς ἐπίκεντρον ἢ ἐλκτικῆς, καὶ τῆς ἀποκέντρον ἢ κεντροόφυγος. Καὶ ἐπίκεντρον ἢ ἐλκτικὴν δυνάμιν ὀνομαζόμεν ἐκείνην, δι' ἧς πᾶν σῶμα ἔλκεται πρὸς ἄλλο, λίθος λ. χ. ριφθεὶς εἰς τὰ ἄνω, πίπτει πάλιν διὰ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἀπόκεντρον δὲ ἢ κεντροόφυγα ὀνομαζόμεν ἐκείνην, δι' ἧς πᾶν σῶμα τείνει νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ σῶμα περὶ τὸ ὅποιον στρέφεται. Ἐνῶ λοιπὸν διὰ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως τὸ μικρότερον σῶμα ἔλκεται πρὸς τὸ μεγαλύτερον, ἢ ἐμφωλεύουσα εἰς τὸ μικρότερον ἀπόκεντρον βιάζει αὐτὸ νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον· καὶ οὕτω διὰ τῆς ἐνεργείας ἀμφοτέρων τῶν δυνάμεων προκύπτει κίνησις, ἥτις διὰ τὴν ἴσην ἐνεργείαν εἶνε εἰς ὅλα τὰ οὐράνια σώματα κυκλοειδῆς.

Αἱ δὲ δυνάμεις αὗται, ἐνεργοῦσα ἀντιθέτως, εἶνε ὁ ἀόρατος δεσμός, δι' οὗ αἰωνίως τὰ οὐράνια σώματα διατηροῦσι τὰς ἀποστάσεις καὶ τὰς κινήσεις των κατὰ τὴν ἀρχῆθεν ἀπόφασιν τοῦ δημιουργοῦ αὐτῶν.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι τὰ μεγαλείτερα σώματα ἔλκουσι τὰ μικρότερα κατ' εὐθὺν λόγον τῆς μάζης των καὶ κατ' ἀντίστροφον τοῦ τετραγώνου τῆς ἀποστάσεώς των· σῶμα λ. χ. ἔχον διπλὴν μάζαν, ἔλκει ἕτερον μικρότερον δις περισσότερον καὶ πάλιν σώματα ἔχοντα ἴσην μάζαν, ἀλλ' ἄνισον ἀπόστασιν, ἔλκονται ἀνίσως· ἡ Σελήνη λ. χ., ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς Γῆς 60 περίπου ἡμιδιαμέτρους αὐτῆς, ἔλκεται ὑπ' αὐτῆς 3600 φορές ἀσθενέστερον ἀπὸ σῶμα ἔχον ἴσην μάζαν καὶ ἀπέχον ἀπὸ τῆς Γῆς κατὰ μίαν ἡμιδιάμετρον.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΓΗΙΝΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ ΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΩΝ.

Ὀρίζων.

§ 311. Τὴν κυκλικὴν περιφέρειαν, τὴν ὁποίαν σχηματίζει ὁ οὐρανὸς κύκλω ἡμῶν ἰσταμένων εἰς πάντα ἐλευθέρου τύπον, ὀνομάζομεν ὀρίζοντα. Οὗτος δὲ εἶνε τόσο μεγαλείτερος, ὅσο ὀμαλώτερος εἶνε ὁ τύπος εἰς ὃν ἰστάμεθα καὶ ἀνοικτότερα τὰ πέριξ, τόσο δὲ μικρότερος, ὅσο βαθύτερος καὶ μᾶλλον περιορισμένος. Παρατηροῦμεν δὲ ὅτι πρέπει νὰ διακρίνωμεν δύο κύκλους σχηματιζομένους κύκλω ἡμῶν, τὸν τὸ ὄρατὸν εἰς ἡμᾶς μέρος τῆς γήινης σφαίρας, καὶ τὸν τὸ ὄρατὸν μέρος τῆς οὐρανόου σφαίρας περιορίζοντα, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ὀνομάζεται αἰσθητὸς γήϊνος ὀρίζων, ὁ δεῦτερος αἰσθητὸς οὐράνιος ὀρίζων.

Ἐὰν δὲ παραλλήλως τοῦ ἐπιπέδου τοῦ αἰσθητοῦ ὀρίζοντος ἐνοήσωμεν ἐπίπεδον διερχόμενον διὰ τοῦ κέντρου τῆς Γῆς, σχηματίζεται εἰς ὃν ἰστάμεθα τύπον ὁ καλούμενος νοητὸς ὀρίζων, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶνε οὐράνιος καὶ γήϊνος. Ἡ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ὀρίζοντος εἰς ὃ ἰστάμεθα ἀγομένη κατ' ἐπίνοιαν κάθετος καὶ προεκβαλλομένη ἑκατέρωθεν μέχρι τοῦ οὐρανοῦ ὀνομάζεται ἄξων τοῦ ὀρίζοντος, τὸ δὲ πέρασ αὐτοῦ τὸ ὑπεράνω τῆς κορυφῆς ἡμῶν καλεῖται κατακόρυφος σημεῖον ἢ Ζεῖθ, τὸ δὲ κάτωθεν τῶν ποδῶν ἡμῶν ἀντικόρυφος ἢ Ναδὶρ, καὶ τὰ δύο δὲ ὀμοῦ, ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ὀρίζοντος 90°, ὀνομάζονται πόλοι τοῦ ὀρίζοντος.

Ὁ ὀρίζων οὗτος διακρεῖ καὶ τὴν γήϊνην καὶ τὴν οὐράνιον σφαῖραν εἰς δύο ἡμισφαίρια, εἰς τὸ ἄνω, τὸ ὅποιον εἶνε ὄρατὸν, καὶ εἰς τὸ κάτω, τὸ ὅποιον εἶνε ἀόρατον· χρῆσιμεῖ δὲ διὰ νὰ προσδιορίξῃ τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ Ἡλίου, ἐπομένως τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα· διότι ἡμέραν μὲν ὀνομάζο-

μεν τὸ χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ ὁ ἥλιος εἶνε ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, νύκτα δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ εἶνε ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα· τὸ δὲ φῶς τὸ προηγούμενον τῆς ἀνατολῆς καὶ ἐπόμενον μετὰ τὴν δύσιν ἐνομαζέται *Λυκαυγὴς* ἢ *Λυκόφως*. Παρατηροῦμεν προσέτι ὅτι πᾶς ἄνθρωπος καὶ πᾶς τόπος ἔχει τὸν ὀρίζοντά του καὶ τὸ κατακόρυφον καὶ ἀντικόρυφον σημείον του, καὶ ὅτι ὁ αἰσθητὸς καὶ νοητὸς γήινος ὀρίζων ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ μίαν ἡμιδιαμέτρον τῆς Γῆς. Εἰς τὸ ὅ σχῆμα αβ εἶνε ὁ αἰσθητὸς γήινος ὀρίζων, Θ ὁ θεατῆς, ἰστάμενος εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ, ΑΒ ὁ νοητὸς αὐτοῦ γήινος ὀρίζων, γδ ὁ αἰσθητὸς οὐράνιος ὀρίζων καὶ ΓΔ ὁ νοητὸς, Ε καὶ Ζ τὸ κατακόρυφον καὶ ἀντικόρυφον σημείον, καὶ ΕΓ εἰς ἐκ τῶν κατὰ τὸ ὄρατόν ἡμισφαίριον κύκλων. Ὅσα δὲ ἄλλα ἀφορῶσι τὸν ὀρίζοντα ζητεῖ ὁ διδάσκων ἐν τῇ 17 σελίδι καὶ ἐν τῷ 6 σχήματι.

Πόλοι, ἄξων, Ἰσημερινὸς καὶ παράλληλοι.

§ 312. Ὁ Ἅλιος καὶ ὅλοι οἱ ἀστέρες φαίνονται ὅτι κινούμενοι περὶ τὴν Γῆν εἰς διάστημα 24 ὥρων ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καταγράφουσι κύκλους, οἱ μὲν μεγαλειτέρους, οἱ δὲ μικροτέρους, καὶ ὅτι ἡ κίνησις αὐτῶν φαίνεται ὅτι γίνεται περὶ δύο ἀκίνητα σημεῖα ἐνομαζόμενα *πόλοι* τοῦ οὐρανοῦ· τούτων δὲ ὁ ὀρατὸς εἰς ἡμᾶς καλεῖται *βόρειος* ἢ *ἀρκτικός* ἀπὸ τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς μικρᾶς Ἀρκτοῦ παρὰ τὴν ὁποίαν κεῖται, ὁ δὲ ἀόρατος νότιος ἢ *ἀνταρκτικός*, ἡ δὲ εὐθεῖα ἡ ἀγομένη κατ' ἐπίνοιαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου πόλου καλεῖται *ἄξων* τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ φαινόμενη αὕτη τοῦ οὐρανοῦ κίνησις προέρχεται ἐκ τῆς ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς περιστροφῆς τῆς Γῆς, ἔπεται ὅτι τὰ σημεῖα τῆς Γῆς τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς πόλους τοῦ οὐρανοῦ εἶνε οἱ *πόλοι* αὐτῆς· καὶ ἐνομαζέται ὁ μὲν ἀρκτικός ἢ *βόρειος*, ὁ δὲ ἀνταρκτικός ἢ *νότιος*, καὶ ἡ συνδέουσα αὐτοὺς γραμμὴ *ἄξων* αὐτῆς.

Ὁ δὲ μέγιστος τῶν εἰρημένων κύκλων καλεῖται *Ἰσημερινός*. Διὰ τοῦ ἐπιπέδου τούτου τεμνομένου ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος παντὸς τόπου εἰς δύο ἴσα μέρη καὶ ἀπέχοντος 90° ἀφ' ἑκατέρου τῶν πόλων διαιρεῖται ὅλος ὁ οὐρανὸς εἰς δύο ἴσα ἡμισφαίρια, ἐξ ὧν τὸ πρὸς βορρᾶν, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸν βόρειον πόλον, καλεῖται *ἀρκτικός*, καὶ τὸ πρὸς νότον, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸν νότιον πόλον, *ἀνταρκτικός*. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἥλιος ἴσται ἐπ' αὐτοῦ δις τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν φαινόμενὴν αὐτοῦ ἐνιαύσιον περιφορὰν, τὴν 9|21 Μαρτίου καὶ 11|23 Σεπτεμβρίου καὶ τότε ἡ ἡμέρα εἶνε ἴση μὲ τὴν νύκτα δι' ὅλους τοὺς τόπους τῆς Γῆς, διὰ τοῦτο καλεῖται *Ἰσημερινός*, νοούμενος καὶ ἐπὶ τῆς γήινης σφαίρας κα-

τά τὸ μέσον τῆς μεταξύ τῶν δύο πόλων ἀποστάσεως καὶ δικι-
ρῶν αὐτὴν εἰς δύο ἡμισφαίρια.

Οἱ παράλληλοι μὲ τὸν Ἴσημερινὸν κύκλοι, νοούμενοι καὶ ἐπὶ τῆς
ὕδρογειοῦ σφαίρας, εἶνε τόσῳ μικρότεροι, ὅσῳ μάλλον πλησιάζου-
σιν εἰς τοὺς πόλους. Διαισημότεροι δὲ τούτων πάντων εἶνε
α.) οἱ δύο Τροπικοί, οἵτινες σημειοῦσι τὴν μεγίστην φαινομέ-
νην τοῦ Ἥλιου ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ ἀπομάκρυνσιν, ἐπομένως τὰ
ἄρια, πέραν τῶν ὁποίων οὐδέποτε τοῦ ἔτους δὲν πίπτουσι κάθε-
τοι αἱ ἡλικαὶ ἀκτῖνες· ἀπέχουσι δὲ $230\frac{1}{2}$ ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ, καὶ
κεῖνται ὁ εἰς πρὸς βορρᾶν καὶ ὁ ἕτερος πρὸς νότον αὐτοῦ· καὶ ὁ
μὲν πρὸς βορρᾶν κείμενος ἐνομάζεται βόρειος τροπικὸς ἢ τοῦ
Καρκίνου, ὁ δὲ πρὸς νότον, νότιος τροπικὸς ἢ τοῦ Αἰγόκερω.
Ἐνομαζόνται δὲ Τροπικοί, διότι ὅταν ὁ Ἥλιος φθάσῃ εἰς τὰ ση-
μεῖα, δι' ὧν οὗτοι διέρχονται, τρέπεται πάλιν εἰς τὸν Ἴσημερινόν·
φθάνει δὲ εἰς μὲν τὸν τροπικὸν τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου τὴν 9|24
Ἰουνίου, εἰς δὲ τὸν τροπικὸν τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου τὴν 9|21
Δεκεμβρίου· καὶ ἄ.) οἱ δύο Πολικοί, οἵτινες ἀπέχουσι ἀπὸ τῶν
πόλων, ὅσον οἱ τροπικοί ἀπὸ τοῦ Ἴσημερινοῦ, καὶ ὁ μὲν πρὸς
βορρᾶν καλεῖται βόρειος πολικὸς, ὁ δὲ πρὸς νότον νότιος πο-
λικός· ἑκάτεροι δὲ, καὶ οἱ Τροπικοί καὶ οἱ Πολικοί, σημειοῦνται
καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν γήινων σφαιρῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιπεδοσφαι-
ρίων. Εἰς τὸ 7 σχῆμα τὸ ΓΔ. παριστάνει τὸν οὐράνιον Ἴσημε-
ρινόν, τὸ γδ. τὸν γήινον, τὸ Β καὶ Ν. τοὺς πόλους τοῦ οὐρανοῦ,
τὸ θ καὶ ν. τοὺς πόλους τῆς Γῆς, τὸ ΕΖ καὶ ΗΘ τοὺς Τροπικοὺς
τοῦ οὐρανοῦ, τὸ εζ καὶ ηθ τοὺς Τροπικοὺς τῆς Γῆς, τὸ ΙΚ καὶ ΛΜ
τοὺς Πολικοὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ ικ καὶ λμ. τοὺς Πολικοὺς τῆς Γῆς.

ΣΗΜ. Ἐπειδὴ ἡ ἡμερησία κίνησις τῶν ἀστέρων γίνεται ἐπὶ τοῦ Ἴσημερινοῦ καὶ
τῶν παράλληλων, διὰ τοῦτο ἐνομαζόνται καὶ ἡ μ ε ρ ἡ σ ι ο ι κ ὕ κ λ ο ι
ὁ Ἴσημερινός καὶ οἱ παράλληλοι μὲ αὐτὸν. Ὅσον λοιπὸν μεγαλειότερον ἢ μικρότε-
ρον εἶνε τὸ ὑπὲρ τὸν ἐρίζοντα τόξον τοῦ ἡμερησίου κύκλου ἀστέρες τινὲς, τόσον
μικρότερος ἢ βραχύτερος εἶνε καὶ ὁ χρόνος καθ' ὃν ὁ ἀστὴρ εἶνε ὄρατος, μ' ἄλ-
λους λόγους· ἢ διὰ κρινα μακροῦς ἢ βραχέως ἡμέρας τόπου τινὲς ἐξαρτᾶται ἀπὸ
τὸ ὑπὲρ τὸν ἐρίζοντα μεγαλειότερον ἢ μικρότερον τόξον τοῦ ἡμερησίου κύκλου τὸ
διατρεχόμενον ὑπὸ τοῦ Ἥλιου.

Μεσημβρινός.

§ 313. Μεσημβρινός τόπου τινὸς εἶνε κύκλος μέγιστος, ὅ-
στις διέρχεται διὰ τῶν δύο πόλων καὶ διὰ τοῦ κατακορύφου καὶ
ἀντικορύφου σημείου τοῦ τόπου, νοούμενος καὶ ἐπὶ τῆς γήινης
σφαίρας καὶ ἐνομαζόμενος γήινος μεσημβρινός τοῦ τόπου. Ἐ-
νομάζεται δὲ μεσημβρινός, διότι ὅταν ὁ Ἥλιος κατὰ τὴν φαι-
νομένην ἡμερησίαν του περιστροφῆν φθάσῃ εἰς τὸν οὐράνιον με-
σημβρινόν τοῦ τόπου, ἀμέσως γίνεται μεσημέριον εἰς τὸν τόπον
αὐτόν. Ἐκαστος δὲ τῶν μεσημβρινῶν τῶν διαφόρων τόπων, ἔτε
μέγιστος ὢν, δικιρεῖ καὶ τὴν οὐράνιον καὶ τὴν γήινην σφαῖραν εἰς

δύο ἡμισφαίρια, εἰς ἀνατολικὸν καὶ εἰς δυτικόν.

ΣΗΜ. Ὅλοι οἱ ὑπὸ τὸν αὐτὸν μεσημβρινὸν κείμενοι τόποι ἔχουσι συγχρόνως μεσημέριον καὶ τὰς αὐτὰς ὥρας τοῦ ἡμερονοκτίου· τόποι δὲ κείμενοι ἀνατολικώτερων ἔχουσι ταχύτερον μεσημέριον καὶ τὰς λοιπὰς ὥρας τοῦ ἡμερονοκτίου ἤγουν ἐκ δύο τόπων, τῶν ἐπειὶ οἱ μεσημβρινοὶ ἀπέχουσιν ἀπ' ἀλλήλων 180, ἢ πρὸς, δυσμὰς κείμενος ἔχει τὴν 11 ὥραν π. μ.

Ἐκπλειπτική.

§ 314. Ἐκπλειπτικὴ ὀνομάζεται ἡ ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας λοξὴ γραμμὴ, ἣτις διατέμνει τὸν Ἰσημερινὸν εἰς δύο ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενα σημεῖα ὑπὸ γωνίαν $23^{\circ} \frac{1}{2}$ καὶ ψαύει τῶν δύο Τροπικῶν, οἵτινες σημειοῦσι τὰ ὄρια, πέραν τῶν ὁποίων, ὡς εἶδομεν, αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες δὲν πίπτουσι κάθετοι. Ἀνήκει δὲ ἡ γραμμὴ αὕτη κυρίως εἰς τὸν οὐρανόν, ἐννοεῖται ὅμως καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς· παριστᾷ δὲ τὸν φαινόμενον ἐνικύσιον δρόμον τοῦ Ἥλιου ἢ μᾶλλον τὴν τροχίαν τὴν ὁποίαν ἡ Γῆ καταγράφει εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους. Ὀνομάζεται δὲ οὕτως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, διότι αἱ ἐκλείψεις τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης τότε μόνον συμβαίνουσιν, ὅταν ἡ σελήνη ἴσταται ἐπ' αὐτῆς ἢ παρ' αὐτὴν ὀνομάζεται δὲ καὶ ἡλιακὴ τροχιά καθ' ὅς χρόνους ἐδοξάζετο ὅτι ὁ Ἥλιος κινεῖται περὶ τὴν Γῆν.

Ἀξιολογώτερα σημεῖα τῆς Ἐκπλειπτικῆς εἶνε τὰ τῶν ἰσημερινῶν καὶ τὰ ἡλιοστάσια. Τὰ τῶν ἰσημερινῶν σημεῖα, δύο ὄντα, εὐρίσκονται ἐκεῖ, ἐνθα ἡ Ἐκπλειπτικὴ τέμνει τὸν Ἰσημερινὸν εἰς δύο, εἰς δυτικὸν καὶ εἰς ἀνατολικόν. Ἐκεῖνο δὲ τῶν σημείων τούτων, ὅθεν ὁ Ἥλιος φαίνεται ὅτι προβαίνει ἐγγύτερον πρὸς τὸν βόρειον πόλον ὀνομάζεται ἱαρινόν, τὸ δὲ ἕτερον, ὅθεν ἔρχεται ἐγγύτερον εἰς τὸν νότιον πόλον, ὀνομάζεται θυνοπωρινόν.

Τὰ ἡλιοστάσια εὐρίσκονται ἐκεῖ, ἐνθα ἡ Ἐκπλειπτικὴ ἀπέχει τὸ πλεῖστον ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον· καὶ ἱσταμένου μὲν τοῦ Ἥλιου ἐπὶ τοῦ βορείου τῶν σημείων τούτων, ἄρχεται τὸ θέρος διὰ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, διὸ καὶ θερινὸν ἡλιοστάσιον ἢ θερινὰ τροπαὶ ὀνομάζονται ἱσταμένου δὲ ἐπὶ τοῦ νοτίου, ἄρχεται ὁ χειμὼν, διὸ καὶ χειμερινὸν ἡλιοστάσιον ἢ χειμερινὰ τροπαὶ ὀνομάζονται.

Ζῳδία καὶ Ζωδιακὸς κύκλος.

§ 315. Ἐνῷ ὁ Ἥλιος διατρέχει κατὰ τὴν φαινομένην πορείαν του τὴν Ἐκπλειπτικὴν, σκεπάζει πάντοτε τινὰς ἀστερισμοὺς κειμένους πολὺ μακρὰν ὀπισθὲν του. Οἱ ἀστερισμοὶ οὗτοι γινόμενοι ἀράτοι ἀλληλοδιαδόχως εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους, σχηματίζουσι πλατεῖάν τινα ταινίαν ἢ ζώνην εἰς τὸν οὐρανόν, ἣτις ἀπ' αὐτῶν περιστανομένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ ἐμβλήματα ζῶων ὀνομάζεται Ζωδιακὸς κύκλος, ὅστις περικλείει ἐν τῷ μέσῳ τὴν Ἐκπλειπτικὴν. Ὁ κύκλος οὗτος, παρατηρηθεὶς πρὸ δισχιλίων ἐτῶν, ἔχει 20° πλάτος καὶ διαιρεῖται, ὡς καὶ ἡ ἐν τῷ μέσῳ αὐ-

τοῦ Ἐκλειπτικῆ, οὐ μόνον εἰς 360⁰, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμόν τῶν μηνῶν, εἰς δώδεκα ἰσὰ τμήματα, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ζωδίων τῶν περιεχόμενων ἐντὸς τῶν τμημάτων τούτων. Τὰ δὲ ὀνόματα καὶ τὰ σημεῖα τούτων, τῶν ὁποίων εἰς κείνται εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, καὶ εἰς τὸ νότιον, εἶνε σημειωμένα ἐν τῷ 8 σχήματι.

ΣΗΜ. Τὰ 12 σημεῖα τῆς Ἐκλειπτικῆς διατρέχει ὁ Ἥλιος εἰς ἕν ἔτος, ἐπομένως καθ' ἑκάστην προχωρεῖ πρὸς ἀνατολὰς κατὰ μέσον ὄρον 10, εἰς ἕνα μῆνα 300 ἢ ἕν Ζώδιον, καὶ εἰς ἕν ἔτος 3600 ἢ 12 Ζώδια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Σχήμα τῆς Γῆς.

§ 316. Ἡ Γῆ ἔχει σχῆμα σφαιροειδές· τοῦτο δὲ ἀποδεικνύεται
 α. Ἐκ τῆς πάντοτε κυκλοτεροῦς μορφῆς τοῦ ὄριζοντος.

β. Ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνονται ἀρχῆ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν τὰ διαπλέοντα πλοῖα καὶ ἄλλα ὑψηλὰ ἀντικείμενα, ὅταν ἀπομακρυνόμεθα, καὶ φθίνονται, ὅταν πλησιαζώμεν εἰς αὐτὰ κατὰ τὰ διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης ταξείδια ἡμῶν (σχῆμ. 9).

γ. Ἐκ τῶν ὑπὲρ τὰς 30 φορές ἐπανειλημμένων περίπλων τῆς Γῆς, γενομένων καθ' ὅλας τὰς ἀρκάς, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἀνεχώρησεν, ἐπανάδου τοῦ περιόδου πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς.

δ. Ἐκ τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης, ἥτις συμβαίνει ἀρχήτερον μὲν εἰς τοὺς ἀνατολικωτέρους, βραδύτερον δὲ εἰς τοὺς δυτικωτέρους τόπους.

ε. Ἐκ τῆς παρατηρουμένης κατὰ μακρυνὰς πρὸς μεσημβρίαν ὀδοπορίας ταπεινώσεως μὲν τῶν ἄστρον τοῦ βορείου οὐρανοῦ, ὑψώσεως δὲ τῶν τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ τὴν ἀπάλιν.

ς. Ἐκ τοῦ πάντοτε στρογγύλου σχήματος τῆς γῆνης σκιᾶς κατὰ τὰς σεληνιακὰς ἐκλείψεις.

ζ. Ἐκ τοῦ διὰ τῶν τηλεσκοπίων δρωμένου σφαιρικοῦ σχήματος τῶν πλανητῶν, καὶ ἐπομένως τῆς ὁμοιότητος τῆς Γῆς πρὸς τοὺς λοιποὺς πλανήτας, καὶ τῆς ἀληθείας ὅτι μόνον τὰ στρογγύλα σώματα κινεῖσθαι εὐκολώτατα περὶ ἄλλα.

Ἡ ἀνάπτυξις ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἀφίεται εἰς τὸν διδάσκοντα.

Πίεσις τῆς Γῆς.

§ 317. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων βεβαιοῦται μὲν ὅτι ἡ Γῆ καὶ εἰς ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἐν γένει καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις εἶνε κυρτή, δὲν ἀποδεικνύεται ὅμως ὅτι ἡ κυρτότης εἶνε πανταχοῦ ὁμοία, καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ Γῆ εἶνε σφαῖρα ἀκριβεστάτη. Εἶνε δὲ ἤδη ἀποδεδειγμένον μετ' ἀκριβείας, ὅτι εἶνε σφαῖρα συμπεπεσμένη εἰς τοὺς πόλους καὶ ἐξογκωμένη εἰς τὸν Ἰσημερινόν, διὰ τῶν εἰς τὸ ἐκκρεμές γενομένων

παρατηρήσεων, καὶ μάλιστα διὰ τῶν καταμετρήσεων διαφόρων μοιρῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Τὸ ἀναλικνιστικὸν ὠρολόγιον παρατηρήθη ὅτι εἰς μὲν τοὺς πόλους κάμνει περισσοτέρας ἀναλικνίσεις, εἰς δὲ τὸν Ἰσημερινόν, ὀλιγωτέρας. Ἄλλ' ἢ κατὰ διαφόρους τόπους διάφορος ταχύτης τῶν ἀναλικνίσεων ἐκκερμούς ἔχοντος πάντοτε τὸ αὐτὸ μῆκος ἐξαεῖται ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς πτώσεως τοῦ ἐκκερμοῦς, καὶ αὕτη ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς βαρύτητος, ἥτις δὲν εἶνε πανταχοῦ ἡ αὐτή, ἀλλ' ἐνεργεῖ τόσον ἰσχυρότερα, ὅσον ἀποχωρεῖ τις ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ πλησιάζει πρὸς τοὺς πόλους. Τὸ πείραμα τοῦτο, κατὰδεικνύον τὴν ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν ἐλάττωσιν τῆς βαρύτητος, μᾶς πείθει ἀμέσως μὲν περὶ τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς Γῆς, διότι διὰ τὴν κατὰ μεγαλειτέρους κύκλους μεγαλειτέραν ταχύτητα ἐλαττοῦται ἡ βαρύτης, ἐμμέτως δὲ περὶ τῆς πρὸς τοὺς πόλους πίεσεως αὐτῆς, ἥτις πίεσις σαφέστερον ἀποδεικνύεται διὰ τῶν γενομένων καταμετρήσεων τῶν διαφόρων μοιρῶν τοῦ μεσημβρινοῦ.

Ἐάν ἡ Γῆ ἦνε πεπιεσμένη εἰς τοὺς πόλους, αἱ μοῖραι τῶν μεσημβρινῶν τῆς Γῆς πρέπει νὰ ἦνε τόσῳ μεγαλειτέρας, ὅσω μᾶλλον κείνται παρὰ τοὺς πόλους, καὶ τόσῳ μικρότερας, ὅσω μᾶλλον παρὰκείνται εἰς τὸν Ἰσημερινόν, τὸ ὅπῃον σημαίνει ὅτι τὰ μὲν κατὰ τὸν Ἰσημερινόν τόξα τῶν μεσημβρινῶν εἶνε τόξα μικροτέρων κύκλων, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον κυρτά, τὰ δὲ κατὰ τοὺς πόλους τόξα τῶν μεσημβρινῶν εἶνε τόξα μεγαλειτέρων κύκλων, καὶ διὰ τοῦτο ἥττον κυρτά. Ἐάν λοιπὸν εὐρεθῆ διὰ καταμετρήσεων ὅτι αἱ βορειότερον κείμεναι μοῖραι τῶν μεσημβρινῶν εἶνε μεγαλειτέρας, ἐξάγεται ὅτι ἡ κυρτότης τῆς Γῆς εἰς τοὺς πόλους εἶνε μικροτέρα, δηλαδὴ ὅτι ἡ Γῆ συμπιέζεται εἰς τοὺς πόλους. Τοῦτο ἐπραγματοποιήθη ἤδη πρὸ χρόνων εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εὐρέθη ὅτι ἡ μοῖρα μεσημβρινοῦ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ, εἰς τὸ Ηερῶ λ. γ. ἔχει μῆκος 56753 Γαλ. ὄργ. καὶ εἰς τὴν Λαπωνίαν ἐπὶ τοῦ πολκοῦ κύκλου 57407. Ὁ ἄξων λοιπὸν τῆς Γῆς εἶνε μικρότερος τῆς διαμέτρου τοῦ Ἰσημερινοῦ κατὰ $\frac{1}{2}$ γ. μιλ., ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς Γῆς εἶνε σχεδὸν ἀνεπαίσθητος, καὶ ἀν κατασκευασθῆ τεχνητῆ σφαῖρα ἔχουσα διάμετρον τριῶν ποδῶν, ὁ ἄξων αὐτῆς, διὰ νὰ παριστᾷ τὴν σχέσιν τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς πρὸς τὸν Ἰσημερινόν αὐτῆς, πρέπει νὰ ἦνε κατὰ μίαν καὶ μόνην γραμμὴν βραχύτερος.

Αἱ ἀνωμαλῖαι τῆς Γῆς δὲν ἀλλοιόνοσι πάλιν ἐπαισθητῶς τὸ σφαιρικὸν σχῆμα αὐτῆς, ὡς ἤθελεν εἰκάσει τις, βλέπων τοσαῦτα ὑψηλὰ ὄρη καὶ τοσαύτας κοιλάδας ἐπὶ τῆς Γῆς· ἐπειδὴ τὸ ὕψος τοῦ ὑψίστου ὄρους τῆς Γῆς Δαβαλαγρί εἶνε τὸ $\frac{1}{1100}$ τοῦ ἄξονος

αὐτῆς, ἢ ὡς τὸ μέγεθος μιᾶς γραμμῆς πρὸς 120 γραμμῶν διαμέτρον σφαίρας τινός. Ὡστε δυνάμεθα νὰ παραβάλλωμεν τὰς ἀνωμαλίας τῆς Γῆς πρὸς τὰς παρατηρουμένας ἀνωμαλίας ἐπὶ τῶν πορτογαλίων, ἢ μᾶλλον πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν ὀστράκων τῶν ὠδῶν.

ΣΗΜ. Βεβαιούμεθα ὅτι αἱ πρὸς τοὺς πόλους μοῖραι μεσημβρινοῦ τινος εἶνε μεγαλύτεραι τῶν παρὰ τὸν Ἰσημερινὸν μοιρῶν τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ ἐκ τῶν ἐξῆς. Ἄν καταμετρήσωσιν (σχῆμ. 10) τὸξον μεσημβρινοῦ τινος κατὰ τὸν Ἰσημερινόν, μιᾶς μοίρας λ. γ. καὶ ἕτερον παρὰ τὸν πόλον ὡσαύτως μιᾶς μοίρας, τὸ αβ καὶ σπ, καὶ ἂν νοήσωμεν καθέτους εὐθείας ἐπὶ τῶν σημείων τῶν ἀρῶν εὐαπαμμένων εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἄκρα τῶν καταμετρηθέντων τῶξων, αἵτινες συναπαμμένων ἐντὸς τῆς περιφερείας εἰς τὰ σημεῖα σ καὶ κ, καὶ μετὰ ταῦτα ἂν ἐπιβέσωμεν τὴν ἑτέραν τῶν σχηματισθεῖσων ἐκ τῶν εὐθειῶν τούτων γωνίαν ασβ ἐπὶ τὴν ἑτέραν σκπ, βλέπομεν ὅτι τὸ ἀντιγώνιον τῶξον αβ τῆς γωνίας ασβ ὡς πίπτει ἐντὸς τῆς περιφερείας εἶνε βραχύτερον τοῦ ἑτέρου καὶ ἐπομένως ἀνήκει εἰς περιφέρειαν μικροτέραν διὸ εἶνε καὶ μικρότερον. Λοιπὸν αἱ μοῖραι μεσημβρινοῦ τινος εἶνε μεγαλύτεραι πρὸς τοὺς πόλους καὶ μικρότεραι κατὰ τὸν Ἰσημερινόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Μέγεθος τῆς Γῆς.

§ 318 Τὸ μέτρον τῆς ἐπιφανείας καὶ στερεότητος πάσης σφαίρας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ μεγέθους τῆς διαμέτρου ἢ τῆς περιφερείας μεγίστου κύκλου αὐτῆς. Γνωστῆς λοιπὸν οὔσης τῆς διαμέτρου ἢ τῆς περιφερείας σφαίρας τινός, γίνονται καὶ τὰ ἄλλα γνωστά, ἀφοῦ προσηγηθῶσι πράξεις τινές, τὰς ὁποίας μᾶς διδάσκει ἡ Γεωμετρία. Ἐπειδὴ ὅμως εἶνε ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ τὸ μέτρον τῆς διαμέτρου τῆς Γῆς, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ὡς ἔγγιστα τὸ μέτρον τῆς περιφερείας ὡς ἐξῆς. Ἀπὸ τὰς κατὰ διαφόρους χρόνους εἰς διάφορα μέρη καταμετρήσεις μοιρῶν τοῦ μεσημβρινοῦ εὐρέθη ἡ μοῖρα αὐτοῦ = 15 γεωγ. μίλ. Ἄν λοιπὸν ὁ ἀριθμὸς οὗτος πολλαπλασιασθῇ ἐπὶ 360, ἔχομεν τὸν ἀριθμὸν 5400 γ. μ. ὅστις παριστᾷ τὸ μέτρον τῆς περιφερείας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος τῆς περιφερείας πρὸς τὴν διάμετρον εἶνε ὡς 355: 113 τὸ μέτρον τῆς διαμέτρου εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν, 355: 113:: 5400: χ, τὸ ὅποσον εἶνε ἴσον μὲ 1719 σχεδὸν γεωγ. μίλ. καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀκτίνος ἴσον μὲ 860 σχεδ. γ. μίλ.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέτρον τῆς ἐπιφανείας πάσης σφαίρας εἶνε γινόμενον τοῦ μέτρου τῆς διαμέτρου ἐπὶ τὸ μέτρον τῆς περιφερείας μεγίστου κύκλου αὐτῆς, ἡ ἐπιφάνεια λοιπὸν τῆς Γῆς εἶνε = 5400×1719 , καὶ τοῦτο ἴσον περίπου μὲ 9 282 600 τ.γ. μίλια.

Ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ μέτρον τῆς στερεότητος πάσης σφαίρας εἶνε γινόμενον τοῦ μέτρου τῆς ἐπιφανείας ἐπὶ τὸ μέτρον τοῦ $\frac{1}{6}$ τῆς διαμέτρου ἢ τοῦ $\frac{1}{3}$ τῆς ἀκτίνος αὐτῆς, ἡ στερεότης λοιπὸν τῆς Γῆς εἶνε = $\frac{860}{3} \times 9 282 600 = 2 659 311 575$ κυβ. γεωγ. μίλ.

Γεωγραφικὸν μέτρον.

§ 319. Ἡ μονάς, διὰ τῆς ὁποίας εἰς τὴν Γεωγραφίαν συνήθως

προσδιορίζεται τὸ μήκος, εἶνε τὸ γεωγραφικὸν μίλιον, τὸ ὁποῖον περιέχει 22 842 περιπ. ποδ. ἢ 3867 Γαλ. ὄργ. ἑκάστη δὲ ὄργ. περιέχει 6 περιπ. ποδ. καὶ ἕκαστος ποῦς 144 περίπου γραμμᾶς. Ἐπειδὴ δέ, ὡς εἶδομεν, ἡ Γῆ εἶνε σφαιροειδής, τὰ μεταξὺ ὁποιονδήποτε σημείων ἀποστήματα εἶνε κυρίως τόξα' διὸ ἡ μονάς, πρὸς τὴν ὁποίαν προσδιορίζεται τὸ μέτρον πικντὸς τόξου, εἶνε ἡ μοῖρα, ἰσοδυναμοῦσα μὲ 15 γεωγ. μιλ. καὶ διαιρουμένη εἰς 60 πρῶτα λεπτά, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 δεύτερα. Χάριν δὲ συντομίας ἡ μοῖρα σημειώνεται μὲ τὸ σημεῖον $^{\circ}$, τὰ δὲ πρῶτα λεπτά μὲ τὸ' καὶ τὰ δεύτερα μὲ τὰ' κτλ. Ὁ ἀριθμὸς λοιπὸν 25 μοίραι, 32 πρῶτα λεπτά καὶ 48 δεύτερα σημειώνεται 25 $^{\circ}$, 32', 48". Μονάς δὲ τῶν ἐπιφανειῶν εἶνε τὸ τετραγ. μίλιον, τῆς δὲ στερεότητος μονάς εἶνε τὸ κυβικὸν μιλ.

Ἐκάστη σχεδὸν ἐπικράτεια ἔχει ἴδια μέτρα. Ἐν Γαλλίᾳ λ. γ. πρότερον μὲν ἦτον ἐν χρήσει ἡ *λεῦγα*, ἥτις περιέχουσα 2300 ὄργυας εἶνε τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς μοίρας, νῦν δὲ τὸ χιλιόμετρον (1000 μέτρα) καὶ τὸ μυριάμετρον (10000 μέτρα). τὸ δὲ μέτρον εἶνε $\frac{1}{40000000}$ τῆς περιφερείας μεσημβρινοῦ τῆς Γῆς, ἢ ἴσον μὲ 3 πόδ. καὶ 11 $\frac{1}{2}$ γραμμᾶς.

ΣΗΜ. Παρ' Ἑλλήσι μονάς τοῦ μήκους ἦσαν τὰ στάδια, ἀλλὰ τὸ Ὀλυμπικὸν ἐν στάδιον ἦτο τὸ συννεθέτερον καὶ περιεχε 600 Ἐλ. πίδακας, ὃ δὲ ποῦς ἦτον = 11 δακτ. καὶ 4 καὶ 13/15 περίπου γραμ. Εἶνε δὲ τὸ στάδιον τὸ 1/40 τοῦ γεωγραφικοῦ μηλίου, ἢ τὸ 1/100 μίλις μοίρας τοῦ Ἰσημερινοῦ. Τὸ δὲ πλεθρον ἦτον = 100 Ἑλλαν. ποδ. ἢ = 93 ποδ. καὶ 6, 2/3 περίπου γραμμῶν. Ἡ δὲ ὄργυια ἦτον = 6 Ἑλλαν. ποδ. = 5 ποδ. καὶ 8 περίπου δακτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κινήσεις τῆς γῆς.

§ 320. Ἡ Γῆ ἔχει δύο κινήσεις μίαν περὶ τὸν ἴδιον ἑαυτῆς ἄξονα καὶ ἑτέραν περὶ τὸν Ἥλιον, ἡ πρώτη γινουμένη εἰς 24 ὥρας ἢ εἰς μίαν ἡμέραν ὀνομάζεται *ἡμερησία*, καὶ ἡ δευτέρα ἡ περὶ τὸν Ἥλιον ἐκτελουμένη εἰς 365 $\frac{1}{4}$ περίπου ἡμέρας ἢ εἰς ἓν ἔτος ὀνομάζεται *ἐτησία*.

α) Ὅτι δὲ ἡ Γῆ περιστρέφεται περὶ τὸν ἴδιον ἑαυτῆς ἄξονα εἰς 24 ὥρων διάστημα, ὡς δυνάμεθα νὰ περιστρέψωμεν σφαῖραν περίτι σφύμα διαπερασμένον διὰ τοῦ κέντρου αὐτῆς, ἢ ὡς περιστρέφεται ὁ τροχὸς τῆς ἀμάξης περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς, καὶ ὅτι ἡ ἡμερησία εἰς ἣν εὐρισκόμεθα, τῆς Γῆς κινουμένης, εἶνε φαινουμένη, ὁμολογεῖται μὲν ἤδη παρὰ πάντων τῶν ἀστρονόμων, βεβαιούται δὲ ἐκ τῶν ἐξῆς.

1.) Ἐπειδὴ τὰ οὐράνια σώματα δὲν εἶνε προσηλωμένα εἰς τὸν οὐρανὸν, ἀλλ' αἰωροῦνται ἐλευθέρως εἰς τὸν ἄπειρον αὐτοῦ χῶρον, ἀπέχοντα ἀπὸ τῆς Γῆς κατὰ διαφόρους ὡς ἐπιτοπολὺ μεγίστας ἀποστάσεις, ἤθελεν εἰσθαι ἀκατάληπτον τὰ διαφέροντα καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀπόστασιν ἀπειράριθμα ταῦτα οὐράνια σώματα

νά τελειώνωσιν ἅπαντα τὴν ἑαυτῶν περιστροφὴν ἀκριβῶς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, ἔχουν εἰς 24 ὥρῶν διάστημα, περιστρεφόμενα περὶ τὴν Γῆν μὲ ἄμετρον καὶ κατὰ τὸν λόγον τῆς αὐτῶν ἀποστάσεως πολὺ διάφορον ταχύτητα καὶ μὴ μεταβάλλοντα οὐδὲως τὴν πρὸς ἄλληλα αὐτῶν θέσιν. Ἀλλὰ τὸ περιπεπλεγμένον τοῦτο φαινόμενον ἐξηγεῖται ἀπλοῦστατα, ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ μὲν οὐρανία σφαῖρα ἡρεμεῖ, ἡ δὲ Γῆ περιστρέφεται περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα εἰς 24 ὥρας· ἡ δὲ ταχύτης αὕτη δὲν εἶνε ἀκατάληπτος, διότι τὰ ταχύτερον κινούμενα μέρη τοῦ Ἰσημερινοῦ τῆς Γῆς διατρέχουσιν εἰς 24 ὥρας 5400 γεωγ. μιλ. ἢ εἰς ἓν πρῶτον λεπτόν 3 καὶ $\frac{3}{4}$ γεωγ. μιλ. ἐνῶ, ἂν παραδεχθῶμεν τὴν κίνησιν ὅλων τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸ διάστημα τῶν 24 ὥρῶν, ἡ Σελήνη ἤθελε διατρέχει εἰς ἓν πρῶτον λεπτόν 227 γεωγ. μιλ. ὁ Ἥλιος 90000, καὶ ὁ οὐρανὸς 2000000 περίπου γ. μιλ.

2.) Ἡ περὶ τὴν Γῆν κίνησις τῶν ἀπειραρίθμων οὐρανόων σωμάτων, τὰ ὅποια ὑπερβάλλουσιν αὐτὴν κατὰ τὸ μέγεθος, ἀντίκειται καὶ εἰς τὸν νόμον τῆς βαρύτητος (§. 310), διότι καὶ ἡ ἐφελστικὴ δύναμις τῆς Γῆς ἔπρεπε νὰ ᾔηνε ἀπέριως μεγαλειτέρα, καὶ ἀνεξήγητος ἤθελε μένει ἡ κίνησις τῶν ἀστέρων ἐκείνων, οὗτινες κινουῦνται οὐχὶ περὶ τὴν Γῆν, ἀλλ' εἰς τὰ πλάγια αὐτῆς.

3.) Ἡ εἰς τοὺς πόλους πίεσις τῆς Γῆς καὶ ἡ κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν ἐξόγκωσις αὐτῆς (§. 317) προσῆλθε, καθ' ἃν χρόνον ἀκόμη αὕτη ἦτον ἀπαλὴ, μόνον ἐκ τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς, παρατηρουμένη διὰ τῶν τηλεσκοπίων καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς πλανήτας· μάλιστα δὲ εἶνε θεσβαϊότατον ὅτι ἡ πίεσις αὐτῶν εἶνε τόσῳ μεγαλειτέρα, ὅσῳ ἡ περὶ τὸν ἄξονα περιστροφή εἶνε ταχύτερα.

4.) Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν πόλων πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν ἐλάττωσις τῆς βαρύτητος ἤθελεν ἐκλείπει, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ περὶ τὸν ἄξονα περιστροφή τῆς Γῆς.

5.) Ἡ ἀπὸ μεγάλου ὕψους πτώσις τῶν σωμάτων οὐχὶ εἰς τὴν βάσιν, ἀλλὰ πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς ἐπικυρεῖ ὡσαύτως τὴν περὶ τὸν ἄξονα περιστροφὴν τῆς Γῆς.

6.) Ὅτι ὑπάρχει καὶ δευτέρα κίνησις τοῦ Ἥλιου γινομένη εἰς ἓν ἔτος, καὶ ὅτι ἡ κίνησις αὕτη τοῦ Ἥλιου εἶνε φαινόμενη, πραγματικῶς δὲ ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς Γῆς, ὁμολογεῖται ὡσαύτως παρὰ πάντων τῶν ἀστρονόμων καὶ θεβαιούται ἐκ τῶν ἐξῆς.

Ἐὰν πολλὰς κατὰ σειρὰν ἑσπέρας παρατηρήσωμεν ἀπλανεῖς ἀστέρας, οὗτινες φαίνονται εὐθὺς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἥλιου εἰς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἐνθα ἔδυσεν ὁ Ἥλιος, βλέπομεν ὅτι οὗτοι, φαινόμενοι μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἥλιου ἐγγυτάτω τοῦ ὀρίζοντος, μετὰ τινὰς ἡμέρας γίνονται ἀφανεῖς, καὶ ἄλλοι πορρωτέρω κείμενοι πλησιάζουσι περισσότερο εἰς τὸν ὀρίζοντα, κινούμενοι

ελάχιστον πρὸς δυσμὰς, ὥστε μετὰ τινὰς μῆνας ἴστανται πρὸς δυσμὰς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου ἀστέρες πάντῃ διάφοροι τῶν κατ' ἀρχὰς φαινόμενων. Τὴν παρατήρησιν ταύτην ἂν κίωμεν καὶ εἰς τὸν ἀνατολικὸν οὐρανόν, βλέπομεν ὅτι οἱ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου κατὰ πρῶτον φαινόμενοι πλησίον τοῦ ὀρίζοντος, μετὰ τινὰ καιρὸν φαίνονται μακρὰν αὐτοῦ καὶ ἄλλοι ἀόρατοι πρότερον κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον καταλαμβάνουσι τὴν θέσιν των.

Τὰ αὐτὰ φαινόμενα παρατηροῦμεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου, οἱ ἀστέρες δηλ. οἱ ὀρώμενοι τότε ἐπὶ τοῦ δυτικῆς ὀρίζοντος μετὰ τινὰ χρόνον δύουσι ταχύτερα, ἀντικαθιστάμενοι δι' ἄλλων, οἱ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ ἀνατολικῆς ὀρίζοντος ἴστανται μετὰ τινὰ χρόνον ὑψηλότερα τοῦ ὀρίζοντος ἀντικαθιστάμενοι πάλιν δι' ἄλλων ἀοράτων πρότερον.

Ὅλα ταῦτα τὰ φαινόμενα μᾶς πείθουσιν ὅτι ὁ Ἡλιος, ἐνῶ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν περιστρέφεται ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, ἔχει καὶ ἐτέραν κίνησιν ἐναντίαν τῆς κινήσεώς του ταύτης, γινομένην πρὸς ἀνατολὰς· ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν ἰδίων παρατηρήσεων βεβαιούμεθα ὅτι ἡ πρὸς ἀνατολὰς δευτέρα αὕτη τοῦ Ἡλίου κίνησις ἐκτελεῖται εἰς ἐνὸς ἔτους διάστημα. Ἀρκεῖ δὲ μόνον πρὸς τοῦτο νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὴν θέσιν ἀπλανοῦς τινος ἀστέρος κειμένου ἐπὶ τοῦ δυτικῆς ἢ ἀνατολικῆς ὀρίζοντος εὐθὺς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, ἢ πρὸ τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα νὰ προσέξωμεν εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ὁ αὐτὸς οὗτος ἀστὴρ ἐπανακάμπτει εἰς τὴν εὐρίσκειτο πρότερον θέσιν.

Ὅτι δὲ ἡ περὶ τὴν Γῆν αὕτη τοῦ Ἡλίου κίνησις εἰς ἐνὸς ἔτους διάστημα εἶνε φαινόμενη καὶ πραγματικῶς ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς Γῆς, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐξῆς.

Ἡ Γῆ, ἥτις εἶνε, ὡς εἶδομεν $\frac{1}{1584462}$ τοῦ Ἡλίου, δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν τροχίαν της ἐναντίον τῶν νόμων τῆς γενικῆς βαρύτητος τὸν ὑπερμεγέθη Ἡλίον, περὶ τὸν ὁποῖον εἶνε βεβαιότατον ὅτι κινουῦνται ἅπαντες οἱ πλανῆται. Βεβαιότης δὲ ἀπόδειξις τῆς περὶ τὸν Ἡλίον περιφορᾶς τῆς Γῆς εἶνε καὶ ἡ ἀπλῆ καὶ ἀκριβὴς ἐξήγησις τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινόμενων.

Ἡ ἐν τῇ Ἐκλειπτικῇ κίνησις τοῦ Ἡλίου.

§ 324. Ἐὰν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν παρατηρήσωμεν ἀκριβῶς τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ἡλιος ἀνατέλλει καὶ δύει, καὶ σημειώσωμεν τὴν ἀπ' αὐτῶν ἐκάστοτε ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ὁποῖαν φαίνεται ὅτι βαδίζει. Ἐντεῦθεν εὐρίσκειται ὅτι κινούμενος ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς σχηματίζει ἐν τῷ οὐρανῷ μέγιστον κύκλον, ὅστις τέμνων τὸν Ἰσημερινὸν ὑπὸ γωνίαν $23^{\circ} \frac{1}{2}$ σχεδόν, ὀνομάζεται ἡλιακὴ τροχιά, ἢ Ἐκλειπτικὴ (σχῆμα 8). Τὴν 9[21 Μαρτίου ὁ Ἡλιος εἶνε εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον τοῦ Κριοῦ (ἐκρινὸν Ἰσημερινῶν σημείων) καὶ ἐπὶ τοῦ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἡμισφαίριον ἔχομεν τὴν *ἑαρινὴν ἰσημερινὴν*. Ἐντεῦθεν, ἀναβαίνουσιν κατὰ τοὺς τρεῖς μῆνας τοῦ ἔαρος πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ διατρέχων τὰ ζώδια τοῦ Κριοῦ, τοῦ Ταύρου καὶ τῶν Διδύμων, φθάνει τὴν 9[21 Ἰουνίου εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον τοῦ Καρκίνου (σημεῖον τῶν θερινῶν τροπῶν). Τότε ἀπέχει $230\frac{1}{2}$ μοίρας περίπου ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ψαύει τοῦ βορείου τροπικοῦ, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὰς *θερινὰς τροπὰς* καὶ τὴν *μεγίστην ἡμέραν*. Ἐντεῦθεν, προβαίνων κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας διὰ τῶν ζωδίων τοῦ Καρκίνου, τοῦ Λέοντος καὶ τῆς Παρθένου, φθάνει εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρώτην μοῖραν τοῦ Ζυγοῦ (φθινοπωρινὴν ἰσημερινὴν σημεῖον) τὴν 11[23 Σεπτεμβρίου, ὅτε καὶ ἔχομεν τὴν *φθινοπωρινὴν ἰσημερινὴν*. Ἐντεῦθεν πάλιν, προβαίνων κατὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνας πρὸς μεσημβρινὰ διὰ τῶν ζωδίων τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ Σκorpιου καὶ τοῦ Τοξότου, φθάνει εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον τοῦ Αἰγόκερου (σημεῖον τῶν χειμερινῶν τροπῶν) τὴν 9[21 Δεκεμβρίου, ἀπέχων πάλιν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς νότον $230\frac{1}{2}$ περίπου καὶ ψαύων τοῦ νοτίου τροπικοῦ, ὅτε καὶ ἔχομεν τὰς *χειμερινὰς τροπὰς* καὶ τὴν *βραχυτάτην ἡμέραν*. Ἐντεῦθεν, τρεπόμενος πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν καὶ διατρέχων κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας τὰ ζώδια τοῦ Αἰγόκερου, τοῦ Ὑδροχόου καὶ τῶν Ἰχθύων, ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κριοῦ, καὶ οὕτω τελειώνει τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ περιόδόν του.

Ἔτος, μῆνες καὶ ὥραι τοῦ ἔτους.

§ 322. Ὁ χρόνος, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ τελειώνει ὁ ἥλιος τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένην περιόδόν του, ὀνομάζεται ἔτος. Δύο ἔτη διακρίνουσιν οἱ ἀστρονόμοι, τὸ ἀστρικὸν καὶ τὸ τροπικόν. Ἀστρικὸν δὲ ἢ περιοδικὸν ἔτος ὀνομάζεται ὁ χρόνος ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ὁ ἥλιος φθάνει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν ἀπλανῆ ἀστέρα συμπληροῦται δὲ εἰς 365 ἡμ. 6 ὥρας 9'. 44". Τροπικὸν δὲ ὀνομάζεται ὁ χρόνος, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ὁ ἥλιος φθάνει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἑαρινοῦ ἰσημερινοῦ σημείου εἰς τὸ αὐτό συμπληροῦται δὲ εἰς 365 ἡμέρ. 5 ὥρ. 48' καὶ 48" ὀνομαζόμενον καὶ πολιτικὸν ἔτος. Εἶνε δὲ τὸ ἔτος τοῦτο τοῦ πρώτου κατὰ 20'. καὶ 24" μικρότερον, διότι τὰ ἰσημερινὰ σημεῖα κατ' ἔτος μετακινουῦνται ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς κατὰ 50', 5" τῆς μοίρας.

Τὸ τροπικὸν ἢ πολιτικὸν ἔτος διαιροῦσιν οἱ ἀστρονόμοι εἰς 12 ἴσα τμήματα, εἰς ὅσα διαιρεῖται καὶ ἡ Ἐκλειπτική. Ἐκαστον δὲ τῶν τμημάτων τούτων περιέχει 30 ἡμέρ. 10 ὥρ. 29' καὶ 4" ὀνομαζόμενα *ἡλιακὰ μῆνες*. Κοινῶς οὖτως οἱ μῆνες οὗτοι περιέχουσι μόνον ἡμέρας, καὶ οὕτως ἑπτὰ τούτων ἔχουσι ἀνὰ 31 ἡμέρας, τέσσαρες ἀνὰ 30 καὶ εἰς 28 ἢ 29

Ἐκ τῆς φαινομένης ἐτησίας κινήσεως τοῦ ἡλίου γεννῶνται αἱ καλούμεναι ἀστρονομικαὶ ὥραι τοῦ ἔτους, ἧγουν ἔαρ, θέρος, φθινοπώρον καὶ γειμῶν. Πρὸ ἡμῶν διαρκεῖσι τὸ μὲν ἔαρ καὶ τὸ θέρος, καὶ ὁ γειμῶν ὁ φθινοπώρον.

Ἐκλειπτικῆς, τὸ δὲ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμὼν, καθ' ὃν χρόνον διατρέχει τὸ νότιον μέρος αὐτῆς, καὶ τὰνάπαλιν συμβαίνει εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὸ νότιον ἡμισφαίριον.

Διαίρεσις τοῦ χρόνου.

§ 323. Μονάδες πρὸς καταμέτρησιν τοῦ χρόνου εἶνε αἱ *ἡμέραι μετὰ τῶν ὥρων*, αἱ *ἐβδομάδες*, οἱ *μῆνες* καὶ τὰ *ἔτη*. Ἡμέρα ὀνομάζεται τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ ὁ Ἥλιος τελειώνει κατὰ τὸ φαινόμενον μίαν περί τὴν Γῆν περιφορὰν. Ἀρχεται δὲ αὕτη συνήθως ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου.

Ἐβδομάς δὲ ὀνομάζεται τὸ ἐξ 7 ἡμερῶν συνιστάμενον χρονικὸν διάστημα, τὸ ὅποιον συμφωνεῖ μὲ τὴν κατὰ πάσαν περίπου ἐβδόμην ἡμέραν ἐπαναλαμβανομένην κυρίαν φάσιν τῆς Ἑλλάδος· διαώρισθη δὲ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅστις τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἔπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων του.

Μῆν δὲ ὀνομάζεται τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ προέρχονται ἅπασαι αἱ φάσεις τῆς Ἑλλάδος· μέχρι τῆς ἀνανεώσεώς των, διαρκῶν 29 $\frac{1}{2}$ περίπου ἡμέρας· ὁ δὲ πολιτικὸς ἡλικκός μὴν περιέχει, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, 30 ἢ 31 ἡμέρας, ἐκτὸς τοῦ Φεβρουαρίου περιέχοντος 28 ἢ 29 ἡμέρας· ὁ δὲ ἀστρονομικὸς μὴν εἶνε ἴσος μετὸν χρόνον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ Ἥλιος διατρέχει ἐν ζῳδίῳ τῆς Ἐκλειπτικῆς.

Ἔτος, ὡς εἶδομεν, ὀνομάζεται τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ ὁ Ἥλιος τελειώνει τὴν περί τὴν Γῆν ἐτήσιαν περιφορὰν του καὶ διαίρεται εἰς *ἀστρικὰ* καὶ *τροπικὰ* ἢ *πολιτικὰ*, τὸ ὅποιον εἶνε ἐν χρήσει εἰς τὴν χρονολογίαν.

Περὶ χρονολογίας.

§ 324. Τὸ ἔτος τῶν Ῥωμαίων ἦτο πολὺ συγκεχυμένον πρὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὅστις πρὸς κατάκρυψιν τῆς συγχύσεως ὑπέθεσεν ὅτι τὸ ἡλιακὸν ἔτος συνίσταται ἐκ 365 ἡμέρ. καὶ 6 ὥρ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ 6 ὥραι συμπληροῦσιν εἰς 4 ἔτη μίαν ἡμέραν, ὠρισεν αὕτη νὰ προστίθῃται εἰς τὸν Φεβρουάριον παντὸς τετάρτου ἔτους, καὶ τὸ μὲν ἔτος τοῦτο ὀνομαζόμενον *ἐμβόλιμον* περιέχει 366 ἡμ., τὸ δὲ ἡμερολόγιον ὀνομάζεται ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ζήσαντος τὸ 49 ἔτος Π. Χ. *Ἰουλιανόν*. Ἀλλὰ τὸ ἔτος τοῦτο, μεγαλύτερον τοῦ ἀληθοῦς κατὰ 11' καὶ 12", εἰς διάστημα τεσσάρων περίπου αἰώνων ἀποτελεῖ τρεῖς ἡμέρας. Ἐγενε δὲ τοῦτο ἔτι ἐπικιοθητὸν τὸ 1582 ἐπὶ Πάπα Γρηγορίου τοῦ ιγ', ὅστις πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀμαρτήματος τούτου εἰς μὲν τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐπρόσθεσε 10 ἡμέρας, διὰ δὲ τὸ μέλλον ὥρισε νὰ ἀφαιρῶνται αἱ τρεῖς ἡμέραι ἀπὸ ἐκάστην περίοδον τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων, καὶ μόνον τὸ ἔτος τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος νὰ ἦνε ἐμβόλιμον, ἄγον ἐκ τῶν ἐτῶν 1700, 1800, 1900 καὶ 2000 τὸ τελευταῖον νὰ ἦνε ἐμβόλιμον. Ὀνομάζεται δὲ τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἀπ' *ἡμερολογίου* ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΣΗΜ Τὸ διορθωμένον τοῦτο Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον παραδέχθησαν κατὰ μικρὸν πάντες οἱ χριστιανοί, ἐκτὸς τῶν ἀνατολικῶν, αἵτινες φυλάττουσιν εἰσὶν τὸ πρῶτον. Ἔνεκα δὲ τούτου προέκυψεν ἡ διαφορὰ τῆς χρονολογίας, καθ' ἣν ἐνῶσι ἀνατολικῶν ἔχουσι τὴν πρωτην τοῦ μηνός, οἱ δυτικοὶ ἔχουσι τὴν 13 αὐτοῦ. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ συγχύσεως εἰς πολλὰ μέρη ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ σημειώνηται ἡ διπλῆ χρονολογία εὐθὺς 113 Ἰανουαρίου, ἧτοι πρώτη κατὰ τὸ παλαιόν, καὶ δεκάτη τρίτη κατὰ τὸ νεὸν ἡμερολόγιον.

Ἡ τροχιὰ τῆς Γῆς,

325. Ἡ τροχιὰ τῆς Γῆς εἶνε ἑλλειψις, ὃ δὲ Ἥλιος εὐρέσκεται ὀυχι εἰς τὸ κέντρον, ἀλλ' εἰς μίαν τῶν ἐστιῶν αὐτῆς. Ὅθεν ἡ Γῆ ἀπέχει ἄλλοτε περισσώτερον καὶ ἄλλοτε ὀλιγώτερον ἀπὸ τοῦ Ἥλιου. Ἐστὼ ἡμῶν (σχῆμα 44.) ΑΒΓΔ ἡ ἑλλειψις, ΑΒ. ὁ μεγαλειότερος ἄξων αὐτῆς, ΓΔ. ὁ μικρότερος καὶ Η ἡ μία τῶν ἐστιῶν αὐτῆς, ἐνθα ἴσταται ὁ Ἥλιος. Τὸ σημεῖον λοιπὸν Α εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἡ Γῆ τὴν 9 Δεκεμβρίου εἶνε τὸ περιήλιον, καὶ τὸ Β εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται τὴν 9 Ἰουνίου τὸ ἀφήλιον· ἔνεκα δὲ τῆς διαφόρου ταύτης ἀποστάσεως ἐξηγεῖται διὰ τί ὁ Ἥλιος τὸν χειμῶνα μᾶς φαίνεται μεγαλειότερος. Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἡ μέση τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου ἀπόστασις εἶνε 20800000 γεωγ. μίλ., ἐξάγεται ὅτι ἡ περιφέρεια τῆς τροχιάς αὐτῆς εἶνε ὑπὲρ τὰ 430 ἑκατ. γεωγ. μίλ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ χρόνος, καθ' ὃν διατρέχει τὴν τροχιάν της κατὰ τὸ ἀστρικὸν ἔτος, εἶνε ὑπὲρ τὰς 365 ἡμ. καὶ 6 ὥρας, ἐξάγεται ὅτι εἰς ἓν δεύτερον λεπτόν διατρέχει ὑπὲρ τὰ 4 γεωγ. μίλ. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν δὲν ἀπέχει ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, ἔπεται ὅτι κινεῖται ἄλλοτε βραδύτερον καὶ ἄλλοτε ταχύτερον, διότι ὁ Ἥλιος ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς Γῆς κατὰ τὴν διάφορον αὐτῆς ἀπόστασιν. Παρατηροῦμεν πρὸς τούτοις ὅτι, ἐνῶ ἡ Γῆ μεταβάλλει, διατρέχουσα τὴν τροχιάν της, τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ χώρῳ θέσιν της καὶ ἔπρεπε νὰ συμεταβάλλωνται καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ σημεῖα, ἦγουν οἱ πόλοι κτλ., ταῦτα φυλάττουσιν ἀπαύστως τὴν αὐτὴν θέσιν. Συμβαίνει δὲ τοῦτο, διότι ἡ διεύθυνσις τοῦ γήινου ἄξωνος (σχῆμα 12) κ' ἰθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς τροχιάς τῆς Γῆς μένει παράλληλος, ἡ δὲ τοῦ οὐρανοῦ ἀπόστασις, ἀντι-παραβαλλομένη πρὸς τὴν διάμετρον τῆς γήινης τροχιάς, εἶνε ἀπείρως μεγάλη.

*Φαινόμενα ἐκ τῆς περὶ τὸν ἄξωνα κινήσεως τῆς Γῆς
ἐξηγησόμενα.*

§ 326. Εἶδομεν ὅτι ἡ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς κίνησις πάντων τῶν ἀστέρων ἐξηγεῖται ἐκ τῆς περὶ τὸν ἄξωνα περιστροφῆς τῆς Γῆς. Ἐξ αὐτῆς ταύτης προκύπτει καὶ ἡ ἡμέρα, ἦγουν ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ Γῆ τελειώνει μίαν περὶ τὸν ἄξωνα περιστροφὴν, ἡ ὁ οὐρανὸς περιστρέφεται κατὰ τὸ φαινόμενον περὶ τὴν Γῆν. Διακρίνομεν ὅμως δύο ἡμέρας, τὴν ἀστρικὴν καὶ τὴν ἡλιακὴν· καὶ ἀστρικὴν μὲν ἡμέραν ὀνομάζομεν τὸν χρόνον, τὸν ὁποῖον χρειάζεται ἀσφ' ἡμερολογεῖται ἀπὸ τὸ ἰσότητου. Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς μεσημβριονὸν ἡλιακὴν δὲ τὸν χρόνον, ὅστις περιεργεῖται ἀπὸ μίας

διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ διαβάσεως τοῦ Ἡλίου μέχρι τῆς ἀκολοῦθου, ἥτις εἶνε κατὰ $\frac{1}{4}$ πρώτα λεπτά μεγαλειτέρα τῆς πρώτης· ἐπειδὴ δὲ Ἡλιος ἐν διαστήματι μιᾶς ἀστρικής ἡμέρας κινεῖται ἐνταυτῷ 40 περίπου ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἡλιακαὶ ἡμέραι δὲν εἶνε πάντοτε ἴσαι, διότι ἡ Γῆ δὲν κινεῖται περὶ τὸν Ἡλιον μὲ τὴν αὐτὴν πάντοτε ταχύτητα, ἔπεται ὅτι τὰ μηχανικὰ ὥρολόγια, κινούμενα μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα, σπανίως εἶνε σύμφωνα πρὸς τὰ ἡλιακὰ, διότι ἐκεῖνα μὲν δεικνύουσι πάντοτε μέσας ὥρας, ταῦτα δὲ τὰς ἀληθεῖς, αἵτινες ἄλλοτε εἶνε μεγαλειότεραι, ἄλλοτε μικρότεραι καὶ ἄλλοτε ἴσαι μὲ τὰς μέσας. Ἡ δὲ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ, ἥτις δις τοῦ ἔτους φθάνει μέχρι τοῦ $\frac{1}{2}$ τῆς ὥρας, ἐνομαζέται *ισοχρονομία*.

ΣΗΜ. Ἡ διαφορὰ τῆς ἡμέρας προέρχεται ἀκ τῆς περὶ τὴν τροχίαν κινήσεως τῆς Γῆς· ἔστω ἡμῖν (σχημ. 13) τὸξον τῆς τροχιάς TP, ὑποτεθειθῶ ὁ Ἡλιος ἐν τῷ H, ἡ δὲ Γῆ ἐν τῷ Γ'. Ἐὰν σύμμερον ἡ Γῆ ἔχη μεσημβρίαν, βλέπει ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς ἡ πόλις π τὸν τε Ἡλιον H καὶ τὸν ἀστὲρα α. Ἄλλοτε ἡ Γῆ κινουμένη περὶ τὴν τροχίαν τῆς εὐρίσκαται κατὰ τὸ Γ'. Καθ' ἣν ὥραν ἡ πόλις π χθὲς εἶδεν ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς καὶ τὸν Ἡλιον H καὶ τὸν ἀστὲρα α, κατὰ τὴν αὐτὴν ἔλεπει σήμερον μόνον τὸν ἀστὲρα α, ἔχει δὲ καὶ τὸν Ἡλιον, ἂν καὶ ἡ πόλις π διέτρεξε περὶ τὸν ἄξονα ἐπιπλέον περιστροφῆν. Τούτου αἰτία εἶνε ὅτι ὁ μὲν ἀστὴρ α διὰ τὴν παρεγγίστην αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν δὲν ἀλλάσσει σχετικὴν θέσιν πρὸς ἡμᾶς ἐπαισθητῆν, καὶ διὰ τοῦτο, ἂν καὶ ἡ Γῆ μετεκινήθη ἐπὶ τῆς τροχιάς τῆς, ἡ γραμμὴ πα ἡ περιστώσα τὸ κἀθετον ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ φῶς τοῦ ἀστέρος καὶ ἡ γραμμὴ πα μένουσι παράλληλοι καὶ ἡ ἐπιτόλῃ τοῦ ἀστέρος ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ συμβαίνει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν καὶ χθὲς. Ἀπ' ἐναντίας ὅμως ὁ Ἡλιος διὰ τὴν πολὺ μικρότερον ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν του δὲν δύναται κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν νὰ ἐπιτελεῖ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς αὐτῆς πόλεως συγχρόνως μὲ τὸν ἀστὲρα, καὶ διὰ τοῦτο ἡ πόλις π, διὰ νὰ ἔχη μεσημβρίαν καὶ τοῦ Ἡλίου H, πρέπει νὰ διατρέξῃ ἀκόμη, ἐκτὸς τῆς περιμέτρου περμ. καὶ τὸ τὸξον πκ, τότε δὲ θά εὐρεθῇ καὶ ὁ Ἡλιος ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς, τότε θά ἔχη καὶ ἡλιακὴν μεσημβρίαν. Τὸ τὸξον δὲ πκ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ μεγέθους τοῦ διατρεχθέντος κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπὸ τῆς Γῆς τὸξου τῆς τροχιάς νο. Ἐπειδὴ δὲ τὰ διατρεχόμενα εἰς ἴσους χρόνους τὸξα τῆς τροχιάς εἶνε, ὡς εἴπομεν, ἴσησα, ἔπεται ὅτι δὲν δύναται πάντοτε κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον νὰ συμβαίνει ἡλιακὴ μεσημβρία.

Φαινόμενα ἐκ τῆς περὶ τὸν Ἡλιον περιφορᾶς τῆς Γῆς ἐξηγητέα.

— § 327. Ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ γήινου ἄξονος πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς Ἐκλειπτικῆς τεμνομένης ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ὑπὸ γωνίαν $23\frac{1}{2}$, καὶ ἐκ τῆς καθ' ὅλην τὴν περὶ τὸν Ἡλιον περιφορᾶν τῆς Γῆς παραλλήλου πρὸς ἑαυτὴν θέσεως τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς (§ 325) προέρχεται ἡ μεταλλογὴ τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους καὶ ἡ ἀρισότης τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Προκύπτει λοιπὸν 1) τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἄξονος δις τοῦ ἔτους νὰ ἀπέχωσιν ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, καὶ ὁ γήινος Ἰσημερινὸς νὰ περιστρέφεται τότε καθέτως ὑπὸ τὸν Ἡλιον ἰστάμενον εἰς τὸν οὐράνιον Ἰσημερινόν· καὶ 2) ὁ μὲν ἀνταρκτικὸς πόλος νὰ ἀπομακρύνεται, ὁ δὲ ἀρκτικὸς νὰ στρέφεται ἐν διαστήματι τριῶν μηνῶν ἀπαύστως πρὸς τὸν Ἡλιον, ὅστις τότε φαίνεται ἀναβαίνων πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ βορείου τροπικοῦ κύκλου, ἐφεξῆς δὲ ὁ μὲν ἀρκτικὸς πόλος νὰ ἀπομακρύνεται

αὐτὸν, ὅστις τότε φαίνεται προβαίνων πάλιν πρὸς νότον διὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ νοτίου τροπικοῦ. Ἄς ἐνωσώσωμεν ἤδη τὴν Γῆν κινουμένην περὶ τὸν Ἥλιον.

Τὴν 9|24 Μαρτίου, ὅτε ἡ Γῆ φθάνει εἰς τὸν Ζυγὸν (σχῆμ. 8), οἱ δύο πόλοι τοῦ γήινου ἄξονος ἀπέχουσιν ἰσάκεις ἀπὸ τοῦ Ἥλιου ὅστις τότε φαίνεται ὅτι διατρέχει τὸν οὐράνιον Ἰσημερινόν. Ὁ δὲ Ἥλιος, ὅστις, ὅποιονδήποτε θέσιν καὶ ἀνέχη, φωτίζει πάντοτε τὸ ἥμισυ τῆς γήινης σφαίρας, ἰστάμενος τότε καθέτως ἐπὶ τοῦ εἰζίσου ἀπέχοντος ἀπὸ τῶν δύο πόλων γήινου Ἰσημερινοῦ, φωτίζει τὴν γήινην σφαῖραν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πόλου μέχρι τοῦ ἄλλου, κειμένων ἀμφοτέρων ἐπὶ τοῦ περιορίζοντος τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου μεσημβριοῦ, ὅστις τέμνει καὶ τὸν Ἰσημερινόν καὶ τοὺς παραλλήλους αὐτοῦ εἰς ἴσα μέρη. Τότε λοιπὸν, ἐπειδὴ ἕκαστον σημεῖον τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς εἶνε 42 ὥρας εἰς τὸ φωτισμένον καὶ 42 εἰς τὸ ἀφώτιστον μέρος, πανταχοῦ τῆς Γῆς γίνεται ἰσημερία, καὶ οἱ δύο πόλοι ἔχουσι καὶ τὰς 24 ὥρας τὸν Ἥλιον εἰς τὸν ὀρίζοντά των. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπικρατεῖ συγκερασμένη θερμότης, καὶ εἰς μὲν τοὺς βορείους τόπους ἄρχεται τὸ ἔαρ, εἰς δὲ τοὺς νοτίους τὸ φθινόπωρον.

Ἀπὸ δὲ τῆς 9|24 Μαρτίου, ὅτε ἡ Γῆ φθάνει εἰς τὸν Αἰγίόκωρον, ὁ μὲν ἀρκτικός πόλος στρέφεται κατὰ μικρὸν πρὸς τὸν Ἥλιον, ὁ δὲ ἀνταρκτικός ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον μέχρι τῆς 9|21 Ἰουνίου, ὅτε ὁ Ἥλιος ῥίπτει καθέτως τὰς ἀκτῖνάς του ἐπὶ τοῦ βορείου τροπικοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἄρχεται εἰς μὲν τοὺς βορείους τόπους τὸ θέρος, εἰς δὲ τοὺς νοτίους ὁ χειμὼν. Ἐπειδὴ δὲ φωτίζεται ὑπὸ τοῦ Ἥλιου ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ βορείου καὶ ἔλαττον ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, ἡ γραμμὴ ἢ περιορίζουσα τὸ φῶς χωρίζει εἰς ἄνισα μέρη τοὺς παραλλήλους, καὶ διὰ τοῦτο διαφέρουσιν ἐν αὐτοῖς αἱ ἡμέραι τῶν νυκτῶν, ὅπως διαφέρει τὸ φωτισμένον τοῦ ἀφωτιστοῦ μέρους τῶν παραλλήλων· ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη εἶνε τόσο μεγαλειτέρα, ὅσον περισσότερον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον αἱ ἡμέραι εἶνε μεγαλειέτεραι τῶν νυκτῶν, εἰς δὲ τὸ νότιον αἱ νύκτες μεγαλειέτεραι τῶν ἡμερῶν.

Τὴν δὲ 9|21 Ἰουνίου μέχρι τῆς 41|23 Σεπτεμβρίου, ὅτε ἡ Γῆ φθάνει εἰς τὸν Κριόν, ὁ μὲν ἀρκτικός πόλος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, ὅσον πλησιάζει ὁ ἀνταρκτικός, ὁ δὲ ἄξων λαμβάνει τὴν 41|23 Σεπτεμβρίου, ἣν θέσιν εἶχε τὴν 9|24 Μαρτίου. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ πόλοι ἀπέχουσιν ἰσάκεις ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, οὗτος, ἰστάμενος καθέτως ἐπὶ τοῦ γήινου Ἰσημερινοῦ, φωτίζει τὴν Γῆν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου πόλου καὶ διὰ τοῦτο ἔχομεν πάλιν ἰσημερίαν, καὶ παρ' ἡμῶν ἄρχεται τὸ φθινόπωρον, εἰς δὲ ~~ἡμερολογεῖται τὸ θέρος~~ ^{ἡμερολογεῖται τὸ θέρος}

Τὴν δὲ 11[23 Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 9[21 Δεκεμβρίου, ὅτε ἡ Γῆ φθάνει εἰς τὸν Καρκίνον, ὁ μὲν ἀνταρκτικός πόλος πλησιάζει πρὸς τὸν Ἥλιον, ὅσον ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοῦ ὁ ἀρκτικός, ὁ δὲ Ἥλιος, ἰστάμενος καθέτως ὑπεράνω τοῦ νοτίου τροπικοῦ, φωτίζει ἀπὸ τοῦ βορείου τροπικοῦ μέχρις $230\frac{1}{2}$ πέραν τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου, καὶ συμβαίνει τὸ ἐναντίον, δηλ. ἡμεῖς μὲν ἔχομεν τὸν χειμῶνα καὶ τὴν βραχυτάτην ἡμέραν, εἰς δὲ τοὺς μεσημβρινούς τόπους ἀρχεται τὸ θέρος καὶ ἡ μεγίστη ἡμέρα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τροχιά τῆς Γῆς εἶνε ἔλλειψις, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἐστίαν ἴστανται ὁ Ἥλιος, διὰ τοῦτο ἡ γραμμὴ ἢ συνάπτουσα (σχῆμ. 8) τὰ δύο ἰσημερινὰ σημεῖα διαιρεῖ τὴν γήινην τροχίαν εἰς δύο ἄνισα μέρη. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους δὲν εἶνε ἴσαι κατὰ τὴν διάρκειαν. Τὸ θέρος καὶ τὸ ἔαρ ἡ Γῆ ἀπέχει περισσότερο ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε διαρκέστερον τοῦ φθινοπώρου καὶ χειμῶνος· διότι τὸ θέρος καὶ τὸ ἔαρ ἡ Γῆ διατρέχει τὸ κατὰ τὸ ἀφῆλιον μέρος τῆς τροχιάς τῆς, τὸ δὲ φθινοπώρον καὶ τὸν χειμῶνα τὸ κατὰ τὸ περιήλιον. Διαφέρουσι προσέτι, διότι κατὰ τὸ περιήλιον διατρέχει ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος μεγαλείτερα τόξα τῆς τροχιάς τῆς, ἢ κατὰ τὸ ἀφῆλιον. Λογαριάζουσι λοιπὸν ἀπὸ μὲν τῆς ἑαρινῆς μέχρι τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας 186 ἡμέρ. 12 ὥρ καὶ 48', ἀπὸ δὲ τῆς φθινοπωρινῆς μέχρι τῆς ἑαρινῆς 178 ἡμ. 18 ὥρ. καὶ 22'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΟΥΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ἘΚΑΣΤΟΥ ΤΟΠΟΥ.

Ὁρισμοί.

§ 328 Ἡ γεωγραφικὴ θέσις παντὸς σημείου ἢ τόπου κειμένου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς προσδιορίζεται διὰ τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους καὶ πλάτους αὐτοῦ. Εἶνε δὲ γεωγραφικὸν πλάτος τόπου τινὸς ἢ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπόστασις αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ βόρειον ἢ νότιον ἡμισφαίριον εἰς ὃ κεῖται ὁ τόπος ὀνομάζεται τὸ πλάτος βόρειον ἢ νότιον. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος τόπος ἢ σημεῖον ἔχει ἴδιον μεσημβρινόν, ἢ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπόστασις αὐτῶν μετρεῖται διὰ τοῦ μεταξὺ τοῦ τόπου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ τόξου τοῦ μεσημβρινοῦ· οἱ δὲ τόποι ἅπαντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κείμενοι ἔχουσι τὸ αὐτὸ πλάτος.

Ἡ γνῶσις μόνον τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους τόπου τινὸς δεικνύει μόνον τὸν παραλλήλον ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ὁ τόπος· τὸ δὲ σημεῖον τοῦ παραλλήλου ἐρ' οὗ κεῖται ὁ τόπος προσδιορίζεται διὰ τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους τοῦ τόπου. Εἶνε δὲ γεωγραφικὸν μήκος τόπου ἢ σημείου τινὸς ἢ ἀπόστασις αὐτοῦ ἢ τῶν δι' αὐτῶν διερχομένων μεσημβριῶν ἐκ τινος μεσημβρινοῦ, ὅστις λαμβανόμενος ὡς ἔριον ἀμετάβλητον εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους

αὐτῶν καλεῖται *πρῶτος μεσημβρινός*. Μετρεῖται δὲ ἡ ἀπόστασις αὐτῶν διὰ τοῦ μεταξὺ τῶν δύο μεσημβρινῶν τόξου τοῦ παραλλήλου εἰς ὃν κεῖται ὁ τόπος, ἢ διὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ· οἱ δὲ τὸν αὐτὸν μεσημβρινὸν ἔχοντες τόποι ἔχουσι πάντες καὶ τὸ αὐτὸ μῆκος.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐπίπεδον ἐκάστου μεσημβρινοῦ διαιρεῖ τὴν γήινην σφαῖραν εἰς δύο ἡμισφαίρια, ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν, διὰ τοῦτο καὶ τὸ μῆκος εἶνε, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ τόπος ἔχει ἀνατολικὴν ἢ δυτικὴν θέσιν ὡς πρὸς τὸν πρῶτον μεσημβρινόν, *ἀνατολικὸν ἢ δυτικόν*. Ὑπάρχει λοιπὸν 180° ἀνατολικὸν καὶ 180° δυτικὸν μῆκος καὶ ὅλον ὅμοῦ 360° . Πολλοὶ ὅμως ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ καὶ προβαίνοντες πρὸς ἀνατολὰς ἀριθμοῦσι μόνον ἀνατολικὸν μῆκος, τὸ ὁποῖον φθάνει μέχρι τῆς 360° . Εἰς τὴν περὶ στασιν δὲ καθ' ἣν τόπος τις κεῖται πρὸς δυσμὰς πλησίον τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ ἀριθμοῦσι καὶ δυτικὸν μῆκος· οὕτω λ. χ. τὸ Σούριναμ. ἔχει 320° ἀνατολικὸν καὶ 39° δυτικὸν μῆκος $320 + 39 = 359$ μοίρας.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ μήκους δὲν γίνεται, ὡς τοῦ πλάτους, διὰ σταθερᾶς γραμμῆς, διὰ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεων ἓνα τῶν μεσημβρινῶν ἐθεώρησαν οἱ γεωγράφοι ὡς δευτέραν σταθερὰν γραμμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς ἡ ἀπόστασις καὶ ἡ ἀνατολικὴ ἢ δυτικὴ θέσις παντὸς τόπου. Δὲν συμφωνοῦσι δὲ ὅλοι εἰς τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ· διὸ ἄλλοι ἄλλον παραδέχονται ὡς τοιοῦτον· οἱ Γερμανοὶ λ. χ. τὸν διερχόμενον διὰ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς νήσου Φέβρου, μίξις τῶν Καναρίων, οἱ Ἀγγλοὶ τὴν διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Γρηνοῦϊσίου, ἀπέχοντα ἀπὸ τῆς Φέβρου 47° καὶ $35'$, οἱ Γάλλοι τὸν διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, ἀπέχοντα ἀπὸ τῆς Φέβρου 20° .

ΣΗΜ. Γνωστοῦ ὄντος τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους καὶ πλάτους τόπου τινὲς, προσδιορίζεται ἀκριβῶς καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γήινης ἐπιφανείας· διότι ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ μήκους καὶ πλάτους εὐρίσκονται τὸ σημεῖον τῆς διατομῆς τοῦ παραλλήλου καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ εἰς ὃ κεῖται ὁ τόπος, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω εἰς τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων. Αἱ δὲ λέξεις μῆκος καὶ πλάτος ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων, ὅτε ἐδοξάζετο ὅτι ἡ Γῆ μεταξὺ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν εἶνε μακροτέρα, καὶ βραχυτέρα μεταξὺ βορρᾶ καὶ μεσημβρίας.

Προσδιορισμὸς τοῦ πλάτους.

§ 329. Ἐὰν εὐρισκώμεθα εἰς τὸν Ἰσημερινόν, βλέπομεν τὸν πολικὸν ἀστέρα εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ἄν δὲ προχωροῦντες πρὸς τὸν πόλον περιπατήσωμεν ἐπὶ τινος μεσημβρινοῦ τόξον $1^\circ, 2^\circ, 3^\circ, 4^\circ, 50', 60'$ κτλ. τότε βλέπομεν ὅτι καὶ ὁ πολικὸς ἀστὴρ ὑψοῦται κατὰ ἓν τόξον. $1^\circ, 2^\circ, 3^\circ, 4^\circ, 50', 60'$ κτλ. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ τόπου εἰς ὃν ἐφθάσαμεν τόξον τοῦ μεσημβρινοῦ εἶνε ὁμόλογον πρὸς τὸ τόξον τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ ὀρίζοντος καὶ τοῦ ὑψωθέντος πολικοῦ ἀστέρος. Ἄν λοιπὸν διὰ τινος μέσου μετρήσωμεν τὸ ὕψωμα τοῦ πολικοῦ ἀστέρος, τὸ μέτρον τοῦ τοῦ θά παρισῶ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπόστασιν τοῦ τόπου εἰς ὃν ἐφθάσαμεν, ἢ τὸ πλάτος *πληροῦσθη* ἀπὸ τοῦ ἀνάτολῶν τοῦ ἑκταίφει ησίσ Πλοικαίης

τοκύκλιον (σχ. 14), τὸ ὁποῖον εἶνε τέταρτον περιφερείας διηρη-
 μένον εἰς 900, αἵτινες ὑποδιαίρουνται εἰς λεπτά πρώτα καὶ ταῦ-
 τα εἰς δευτέρω, ἔχει βᾶσιν τὴν ἀκτίνα τῆς αὐτῆς περιφερείας κμ
 καὶ κινητὸν κανόνα κν μὲ διόπτρας προσηρμισμένον εἰς τὸ κέντρον
 καὶ κινούμενον ἐλευθέρως. Τὸ κέντρον τοῦ ὄργάνου τούτου κ τί-
 θεται εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ, ἡ δὲ βᾶσις κμ διευ-
 θύνεται πρὸς τὸν ὀρίζοντα καὶ ὁ κινητὸς κανὼν πρὸς τὸν πολι-
 κὸν ἀστέρα. Ὅσων λοιπὸν μοιρῶν εἶνε τὸ τόξον τὸ περιλαμβα-
 νόμενον μετὰ τῆς βᾶσεως καὶ τοῦ κινητοῦ κανόνος, ὅστις ἀντι-
 κρύζει εἰς τὸν ὑψωμένον πολικὸν ἀστέρα, τόσον εἶ ε καὶ τὸ ὕψω-
 μα τοῦ πόλου ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα καὶ ἐπομένως ἡ ἀπὸ τοῦ Ἰση-
 μερινοῦ ἀπόστασις τοῦ τύπου, ἢ τὸ πλάτος αὐτοῦ.

ΣΗΜ. Ὅτι τὸ μοῖρας τόξον εἶ τοῦ μεσημερινοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ Ἰσημερι-
 ποῦ ἐπεριπατήσαμεν, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ὕψωμα τοῦ πόλου πο εἶνε τόξον
 ὁμολογᾶ, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐξῆς (σχῆμ. 15) Ἐνόημεν τὰ ἄκρα αὐτῶν ε, β,
 γ, ο μὲ τὸ κέντρον κ καὶ σημειώμεν τὰς τομὰς δ καὶ θ, τὰ τόξα πο καὶ δθ
 ὡς ἀντιγώνια τῆς αὐτῆς κεντρικῆς γωνίας ὁμοκέντρον περιφερειῶν εἶνε ὁμολογᾶ,
 λοιπὸν καὶ τὸ ἴσον τῶ δθ, τὸ εἶ εἶνε ὁμολογᾶ τοῦ πο. Παραλείπεται δὲ ἐνταῦθα
 ἡ διαφορὰ τῶν μοιρῶν τοῦ μεσημερινοῦ, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος.

Ἐπισημασμός τοῦ μήκου.

§ 330. Ἐπειδὴ ἡ Γῆ περιστρέφεται, ὡς εἶδομεν, περὶ τὸν ἄ-
 ξονά της εἰς 24 ὥρας καὶ πᾶσα περιφέρεια αὐτῆς διαιρεῖται εἰς
 360°, εἶνε φανερόν ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῶν 24 ὥρῶν αἱ μοῖραι
 τόσον τοῦ Ἰσημερινοῦ, ὅσον καὶ τῶν παραλλήλων, διαβαίνουσιν ἄ-
 πασαι ἀλλήλοδιαδόχως ἔμπροσθεν τοῦ Ἥλιου, ἤγουν εἰς μίαν
 ὥραν $\frac{1}{24}$ τῶν 360° ἢτοι 15°, εἰς 4 λεπτά τῆς ὥρας 1°, εἰς 4
 λεπτόν τῆς ὥρας 15 λεπτά τῆς μοῖρας, εἰς 2 ὥρας καὶ 8 λεπτά
 32°, εἰς 3 ὥρας καὶ 24 λεπτά 51° καὶ καθεξῆς. Ὅστε ἂν τόπος
 τις κείμενος ἀνατολικώτερον ἄλλου εἰς ἀπόστασιν 15° ἔχη μεση-
 μέριον, ὁ ἕτερος ἔχει τὴν 11 Π. Μ., ἂν δὲ ἀπέχη 32°, ὁ ἕτερος
 ἔχει τὴν 9 ὥραν καὶ 52', ἂν ἐπομένως ἀπέχη 51°, ὁ ἕτερος
 ἔχει τὴν 8 ὥραν καὶ 36'. Καὶ τανάπαλιν, ἂν τόπος κείμενος δυ-
 τικώτερον ἄλλου εἰς ἀπόστασιν 15° ἔχη μεσημέριον, ὁ ἕτερος ὁ
 ἀνατολικώτερον κείμενος ἔχει τὴν 4 ὥρ. Μ. Μ., ἂν δὲ ἀπέχη 32°, ὁ
 ἕτερος ἔχει τὴν 2 ὥραν καὶ 8 Μ. Μ., ἂν τέλος ἀπέχη 51°, ὁ ἕτε-
 ρος ἔχει τὴν τρίτην ὥραν καὶ 24' Μ. Μ. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίστροφον
 ἀληθεύει, ἀπὸ τὴν κατὰ χρόνον δηλαδὴ διαφορὰν δυνάμεθα νὰ εὑ-
 ρωμεν τὴν κατὰ τόπον ἀπόστασιν, ἤγουν ἂν, ὅτε τόπος τις ἔχει
 μεσημέριον, ἕτερος ἔχη τὴν 11 ὥρ. Π. Μ. ὁ δευτέρος οὗτος κεί-
 μενος δυτικώτερον τοῦ πρώτου ἀπέχει ἀπ' αὐτοῦ 15°, ἂν δὲ ἔχη
 τὴν 10 ὥρ. καὶ 4' Π. Μ. ἀπέχει 29°, καὶ τανάπαλιν ὅταν ἔχη τὴν
 1 ὥραν Μ. Μ. ἀπέχει τοῦ ἑτέρου κατὰ 15°, καὶ πάλιν ὅταν ἔχη
 τὴν 2 ὥρ. καὶ 4', ἀπέχει 31° καὶ καθεξῆς.

Ποία δὲ ὥρα εἶνε κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἰς δύο διαφόρους
 τόπους, εἶ ὧν ὑψηλοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ζεται διὰ τῶν χρονόμετρων, ἢ διὰ τῶν ἐκλείψεων τῆς Σελήνης ἢ τῶν δορυφόρων τοῦ Διός.

α). Τὰ χρονόμετρα κανονίζονται κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μεσημερίου τοῦ τόπου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναχωρεῖ τις. Διευθυνόμενος δὲ πρὸς ἀνατολάς, ἢ δυσμὰς φθάσει εἰς τὸν τόπον, τοῦ ὁποίου θέλει νὰ μάθῃ τὸ μῆκος. Ἐκεῖ παρατηρεῖ τὴν ἐν τῷ τόπῳ ὥραν καὶ τὴν δεικνυομένην ὑπὸ τοῦ χρονόμετρου, τὸ ὁποῖον δεικνύει πάντοτε τὴν ὥραν τοῦ τόπου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀνεχώρησε· καὶ ἂν μὲν ἡ διαφορά ᾖ δύο ὥρων, ἢ ἀπόστασις τῶν δύο τόπων εἴη 300, ἐὰν τριῶν = 150 καὶ καθεξῆς. Πρὸς τούτοις ἂν ὁ ἕτερος ἔχη τὴν 11 ὥρ. Π. Μ. καὶ ὁ ἕτερος τὴν 12 ὥρ. ὁ πρῶτος κείται δυτικώτερον, καὶ ἀνατολικώτερον ἂν ἔχη τὴν 1 ὥρ. Μ. Μ. Ἄς υποθέσωμεν λ. χ. ὅτι ταξιδεύων τις ἀπὸ τῆς Ῥώμης διέρχεται διὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὅτι τὸ χρονόμετρόν του, τὸ ὁποῖον εἶνε κανονισμένον κατὰ τὸν Ἡλιὸν ἐν Ῥώμῃ, δεικνύει τὴν 12 ὥρ. ἐνῶ κατ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν ὥραν εἰς μὲν τὰς Ἀθήνας εἶνε 48' Μ. Μ., εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ 1 ὥρ. 8'. Μανθάνει λοιπὸν ἀπὸ τὴν κατὰ χρόνον διαφορὰν τῶν ἀνωτέρω τόπων, ὅτι αἱ Ἀθηναὶ ἀπέχουσιν ἀπὸ τῆς Ῥώμης 120, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ μὲν τῆς Ῥώμης 170, ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηνῶν 50. Ἄν δὲ προστεθῇ εἰς τὸ 100 μῆκος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ μεσημερινοῦ τῶν Παρισίων τὸ 420 μῆκος τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς Ῥώμης καὶ τὸ 170 τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εὐρίσκεται ὅτι τὸ μῆκος τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ μεσημερινοῦ τῶν Παρισίων εἶνε 220, καὶ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μεσημερινοῦ ὅτι εἶνε 270. Ἐκ τούτου καταλαμβάνομεν ἤδη καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ τρέψωμεν τὸ μῆκος ἐνὸς τόπου ἀπὸ τοῦ μεσημερινοῦ τῶν Παρισίων εἰς μῆκος ἄλλο, λαμβανομένου δηλ. ὡς πρώτου μεσημερινοῦ τοῦ διερχομένου διὰ τῆς νήσου Φεβέρου.

β). Αἱ ἐκλείψεις γίνονται εἰς τὴν αὐτὴν στιγμὴν σχεδὸν ὁραταὶ εἰς τόπους ἀπέχοντας πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. Ἄν λ. χ. εἰς ἓνα τόπον ἔγινεν ὁρατὴ ἡ ἐκλείψις τὸ μεσονύκτιον καὶ εἰς ἕτερον 2 ὥρ. πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ὁ δεύτερος κείμενος πρὸς δυσμὰς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ πρώτου 300 ἂν δὲ τοῦναντίον τὴν 3 ὥρ. μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὁ δεύτερος, κείμενος ἀνατολικώτερον τοῦ πρώτου, ἀπέχει 450' ἂν τέλος εἰς τὸν ἕτερον ἔγινεν ἡ ἐκλείψις ὁρατὴ τὴν δεκάτην πρὸ τοῦ μεσονυκτίου καὶ εἰς τὸν ἕτερον τὴν τρίτην ὥρ. μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἡ κατὰ χρόνον διαφορὰ αὐτῶν εἶνε 3 ὥρων καὶ ἐπομένως ἡ ἀπόστασις τῶν 750.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΓΗΙΝΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΕΙΣ ΖΩΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΜΑΤΑ.

Ζῶραι.

§ 331. Αἱ ζῶναι, εἰς τὰς ὁποίας διὰ τῶν τροπικῶν καὶ πολι-
κῶν κ.ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Γῆς εἶνε πέντε, διαφέρουσι ἀπ' ἀλλήλων ὡς ἐκ τῆς καθέτου $\frac{3}{8}$ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλαγίως, φορὰς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, κατὰ τὴν θερμοκρασίαν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν καὶ τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους. Εἶνε δὲ (σχῆμ. 7) αἱ ἐξῆς, ἡ διακεκαυμένη, ἥτις κειμένη μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἰσημερινόν, αἱ δύο εὐκρατοί, ἡ βόρειος, κειμένη μεταξὺ τοῦ βορείου τροπικοῦ καὶ βορείου πολικοῦ κύκλου, καὶ ἡ νότιος, κειμένη μεταξὺ νοτίου τροπικοῦ καὶ νοτίου πολικοῦ κύκλου, καὶ αἱ δύο κατεψυγμέναι, ἡ βόρειος καὶ ἡ νότιος, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τὸν ὀμόνομόν της πόλον.

Ἡ διακεκαυμένη ζώνη ἔχει πλάτος 470, ἢ 705 γ. μιλ. καὶ ἐπιφάνειαν 3700000 τ. γ. μιλ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες δις τοῦ ἔτους πίπτουσι κάθετοι ἐπὶ τῶν διαφόρων χωρῶν αὐτῆς, κατὰ δὲ τὸν ἄλλον χρόνον δὲν ἀποκλίνουσι πολὺ ἀπὸ τῆς καθέτου, διὰ τοῦτο ἐδοξάζετο ὑπὸ τῶν παλαιοῦν ὡς ἀκατοίκητος διὰ τὴν μεγάλην θερμότητα, ἥτις ὅμως ἐκ διαφόρων αἰτίων εἰς πολλὰς χώρας εἶνε πολὺ μετριωτέρα τῆς θερμότητος ἄλλων χωρῶν κειμένων πολὺ πρὸς βορρᾶν. Εἰς τὰς χώρας τὰς κειμένας ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ αἱ ἡμέραι εἶνε ἴσαι μὲ τὰς νύκτας, εἰς δὲ τὰς περι τὸν Ἰσημερινόν ἡ διαφορὰ γίνεται βαθμηδὸν μεγαλειτέρα, καὶ ἐπὶ τῶν τροπικῶν ἡ μέγιστη ἡμέρα διαρκεῖ 13 $\frac{1}{2}$ ὥρας. Εἰς δὲ τὰς ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τὰς ἐκατέρωθεν αὐτοῦ παρακειμένας χώρας δις τοῦ ἔτους ἐπικρατεῖ θέρος καὶ χειμῶν, διότι δις τοῦ ἔτους ἴσταται ὁ ἥλιος καθετός ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ δις τοῦ ἔτους ἀπομακρύνεται ὅσον πορρωτάτω τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ῥίπτει τὰς ἀκτίνας του κατὰ φορὰν ὀλίγον πλαγίαν. Προσέτι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσι αἱ ἀνωτέρω χώραι καὶ δις φθινόπωρον καὶ δις χειμῶνα. Αἱ δὲ ὑπὲρ τὰς 420 ἀπέχουσι ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ χώραι ἔχουσι δις θέρος καὶ δις χειμῶνα, ἀλλ' ἅπαξ φθινόπωρον καὶ ἕκρ. Οἱ φυσικοὶ καιροὶ τῆς ζώνης ταύτης εἶνε ὁ ξηρὸς, ἐπικρατῶν τὸ θέρος, καὶ ὁ βροχερὸς, ἐπικρατῶν τὸν χειμῶνα.

Ἐκάστη τῶν εὐκράτων ζωνῶν ἔχει 430, ἢ 645 γ. μιλ. πλάτος καὶ 2 400 000 τ. γ. μιλ. ἐπιφάνειαν. Ἐπειδὴ δὲ, ἐκτὸς τῶν τροπικῶν, αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες πίπτουσι ἐπὶ τῶν ζωνῶν τούτων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλαγίως, διὰ τοῦτο ἡ θερμότης αὐτῶν εἶνε συγκερασμένη, ἐλαττωμένη βαθμηδὸν μέχρι τῶν πολικῶν κύκλων, ἐνθα ἐπικρατεῖ ἡ ὀλιγωτέρα θερμότης. Ἡ δὲ μεταξὺ τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν διαφορὰ αὐξάνει κατὰ λόγον τῆς ἀπόστασεως τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους· διὸ ἡ μέγιστη ἡμέρα ἐπὶ μὲν τῶν τροπικῶν εἶνε 13 $\frac{1}{2}$ ὥρων, ἐπὶ δὲ τῶν πολικῶν 24 ὥρων καὶ τὰνάπαιιν. Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους αὐτῶν εἶνε τακτικά, ἀλλ' ἀντίθετοι αἱ τέσσαρες τῆς βορείου πρὸς τὰς τέσσαρας τῆς νοτίου εὐκράτου ζώνης.

Ἐκάστη τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν οὕτως κυρίως τιμῆμασθαι ἡ
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

φως καὶ οὐχὶ ζώνη, ἔχει 230 $\frac{1}{2}$, ἢ 352 γ. μιλ. πλάτος καὶ 385000 γ. μιλ. ἐπιφάνειαν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτῆσι αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες πίπτουσι πολὺ πλαγιώτερά, διὰ τοῦτο ἐπικρατεῖ διημερῆς σχεδὸν ψυχρότης καὶ κατὰ τοὺς πόλους ἀφόρητος. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῆς ἑαρινῆς μέχρι τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερινῆς ὁ Ἥλιος ἐνδιατρίβει εἰς τὸ πρῶν βορρᾶν ἡμισυ μέρος τῆς τροχιάς του, διὰ τοῦτο αἱ ἡμέραι ἀπὸ τοῦ βορείου πολικοῦ κύκλου μέχρι τοῦ βορείου πόλου βαθμηδὸν αὐξάνουσι ἀπὸ 24 ὥρων μέχρις 6 μηνῶν, καὶ τὰνάπαλιν εἰς τὴν νότιον κατεψυγμένην ζώνην, εἰς τὴν ὁποίαν αὐξάνουσι βαθμηδὸν αἱ νύκτες ἀπὸ 24 ὥρων μέχρις 6 μηνῶν, τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει, ὅταν ὁ Ἥλιος ἐνδιατρίβῃ εἰς τὸ πρῶν νότον ἡμισυ μέρος τῆς τροχιάς του. Ἐχουσι δὲ καὶ αἱ ζῶναι αὗται τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους, ἀλλὰ μόνον μέχρι τῆς 70⁰ τοῦ πλάτους· τὸ δὲ ἕαρ καὶ τὸ φθινόπωρον μόλις διὰ τὴν συντομίαν των διακρίνονται ἀπὸ τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα.

ΣΗΜ. Αἱ ἐπικρατοῦσαι εἰς τὰς κατεψυγμένας ζῶνας μακρὰὶ νύκτες συντέμνονται ὑπὸ τοῦ λεγομένου λυκαυγῆος, ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς Σελήνης, φεγγύσης 14 ἡμέρας κατὰ σειράν, καὶ ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν μεγάλων ὄγκων τοῦ πάγου καὶ τῆς χιόνος ἀντανεκλάσεως τοῦ φωτός.

Γεωγραφικὰ κλίματα.

§ 332. Ἐπειδὴ ἡ διάρκεια τῶν ἡμερῶν αὐξάνει κατὰ λόγον τῆς αὐξήσεως τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους, οἱ παλαιότεροι γεωγράφοι διήρθεσαν καὶ τὰ δύο ἡμισφαίρια διὰ παραλλήλων τοῦ Ἰσημερινοῦ κύκλων εἰς ζῶνας, ἐπὶ τῶν ὁρίων τῶν ὁποίων ἡ ἡμέρα διαφέρει ἢ κατὰ ἡμίσειαν ὥραν, ἢ κατὰ δλόκληρον μῆνα, καὶ τὰς ὠνόμασαν γεωγραφικὰ κλίματα, τὰ ὁποῖα οὐδόλως δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται μετὰ φυσικὰ κλίματα, ἧχουν τὴν φυσικὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας τῶν διαφόρων τόπων. Ἐκαστον ἡμισφαίριον διηρέθη ἀπὸ μὲν τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ πολικοῦ κύκλου εἰς 24 ζῶνας, ἢ 24 ἡμιοριατὰ κλίματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ παραλλήλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ μεγίστη ἡμέρα διαρκεῖ 12 $\frac{1}{2}$ ὥρας, τὸ δὲ δεῦτερον ἀπὸ τούτου μέχρις ἐκείνου τοῦ παραλλήλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ μεγίστη ἡμέρα διαρκεῖ 13 ὥρας, καὶ καθεξῆς μέχρι τοῦ εικοστοῦ τετάρτου, ὅστις συμπίπτει μετὰ τὸν πολικὸν κύκλον, ἔνθα ἡ μεγίστη ἡμέρα διαρκεῖ 24 ὥρας. Ἀπὸ δὲ τοῦ πολικοῦ κύκλου μέχρι τοῦ πόλου διηρέθη εἰς 6 ζῶνας, ἢ 6 μηνιατὰ κλίματα, ἐφ' ἑκάστου τῶν ὁποίων ἡ μεγίστη ἡμέρα διαφέρει κατὰ ἓνα μῆνα. Μεταξὺ λοιπὸν τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν πόλων ἀριθμοῦνται 60 κλίματα, 48 ἡμιοριατὰ καὶ 12 μηνιατὰ· ἐκ δὲ τῶν 60 κλιμάτων 30 περιλαμβάνει τὸ βόρειον ἡμισφαίριον καὶ 30 τὸ νότιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΚΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Θέσις τῆς σφαιρας.

§ 333. Π οὐρανία σφαῖρα, χρῆσταμένη διαφόροις εἰς τοὺς

τὰ διάφορα τῆς Γῆς μέρη κατοικοῦντας, λέγεται ὀρθή, ἢ παράλληλος, ἢ πλαγία.

Ὀρθὴ μὲν εἶνε εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὸν Ἰσημερινόν, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ πόλοι τοῦ οὐρανοῦ εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ὅστις ἐπομένως τέμνει καὶ τὸν Ἰσημερινόν καὶ ἅπαντας τοὺς παράλληλους κύκλους κατ' ὀρθῆς γωνίας καὶ εἰς δύο ἴσα μέρη, εἰς ὄρατὸν καὶ εἰς ἀόρατον. Ἐντεῦθεν ἅπαντα τὰ οὐράνια σώματα ἀναβαίνουνσι κατ' ὀρθὴν διεύθυνσιν πρὸς τὸν ὀρίζοντα, ἐνδιατρίβουσι 12 ὥρας ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα καὶ 12 ὑπ' αὐτόν. Οἱ ἔχοντες τοιαύτην τὴν θέσιν τῆς σφαίρας ἔχουσι διημερικὴ ἰσημερινά.

Παράλληλος δὲ εἶνε εἰς τοὺς κατοικοῦντας τοὺς πόλους (ἂν ἦσαν κατοικημένοι), διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἄξων καὶ οἱ πόλοι τοῦ ὀρίζοντος συμπίπτουσι μὲ τὸν ἄξωνα καὶ τοὺς πόλους τοῦ οὐρανοῦ, ὁ δὲ Ἰσημερινὸς μὲ τὸν νοτιὸν ὀρίζοντα. Αὐτόθι καὶ οἱ παράλληλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ κύκλοι εἶνε παράλληλοι πρὸς τὸν ὀρίζοντα, καὶ ὅλοι οἱ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ἀστέρες καταγράφουσι παράλληλους κύκλους, σμικρυνομένους ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς τὸ κατακόρυφον σημεῖον ἢ τὸν πόλον, χωρὶς ποτε νὰ ἀνατέλλωσιν ἢ νὰ δύωσιν. Ὁ δὲ ἥλιος, ἐπειδὴ ἡ Ἐκλειπτικὴ τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος εἰς δύο ἴσα μέρη, εἰς μῆνας ἴσταται εἰς τὸ βόρειον καὶ εἰς εἰς τὸ νότιον, ἐπομένως ἡ ἡμέρα διιρκεῖ εἰς ἐκάτερα τὰ ἡμισφαίρια 6 μῆνας, καὶ τὰνάπαινον ἢ νύξ.

Πλαγία δὲ εἶνε εἰς τοὺς κατοικοῦντας μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν πόλων, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ μὲν εἰς πόλος κεῖται ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος, ὁ δὲ ἕτερος ὑποκάτω. Ἐπεταὶ δὲ ἐκ τούτου ὅτι ὁ Ἰσημερινὸς καὶ οἱ παράλληλοι, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἡμερήσιοι κύκλοι δὲν εἶνε κάθετοι, ἀλλὰ κεκλιμένοι πλαγίως πρὸς τὸν ὀρίζοντα, καὶ τεμνόμενοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἄνισα μέρη, εἰς τρόπον ὅστε οἱ κατοικοῦντες τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἔχουσιν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα κατὰ λόγον τῆς ἀυξήσεως τοῦ πολικοῦ ὕψους πλεόν τοῦ ἡμίσεως τῶν πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰσημερινοῦ κύκλων, καὶ ἔλαττον τοῦ ἡμίσεως τῶν πρὸς νότον τοῦ Ἰσημερινοῦ κειμένων κύκλων. Ὅθεν εἰς μεγάλα πολικὰ ὕψη πολλοὶ παράλληλοι τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου εἶνε ὀλόκληροι εἰς τὸ ὄρατὸν ἡμισφαίριον, καὶ ὀλόκληροι πάλιν εἰς τὸ ἀόρατον πολλοὶ τῶν παραλλήλων τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου. Διὸ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἐξαιρουμένων τῶν δύο ἰσημερινῶν, αἱ ἡμέραι αὐτόθι εἶνε ἄνισοι πρὸς τὰς νύκτας.

Θέσεις τῶν κατοίκων τῆς Γῆς.

§ 334. Κατὰ τοὺς παλαιοὺς γεωγράφους οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς ὡς ἐκ τῆς ἀντικειμένης γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως διακροῦνται εἰς περιόικους, ἀγροίκους καὶ ἀντίποδας.

Περιοίκοι μὲν ὀνομάζονται οἱ ἔχοντες πλάτος μὲν τὸ αὐτὸ, ἐπομένως κατοικοῦσι τὸν αὐτὸν παράλληλον, μῆκος ὅμως ἀντίθετον, ἀπέχοντες ἄλλοι ἀπὸ τοῦ νοτίου τοῦ Ἐκλειπτικῆς Πολιτικῆς

ται δὲ ὅτι οὗτοι ἔχουσι τὰς αὐτὰς μὲν ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὴν αὐτὴν διάρκειαν τῶν ἡμερῶν, ἀντιθέτους ὅμως τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονοκτίου.

Ἀντικοὶ δὲ ὀνομάζονται οἱ ἔχοντες μῆκος μὲν τὸ αὐτὸ, ἐπομένως κατοικοῦσι τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, πλάτος δὲ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ἀντίθετον. Ἔπεται δὲ ὅτι οὗτοι ἔχουσι τὰς αὐτὰς μὲν ὥρας τοῦ ἡμερονοκτίου, ἀντιθέτους δὲ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὰς ἡμέρας· οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ κατοικοῦντες, μὴ ἔχοντες πλάτος, δὲν ἔχουσι ἀντικοί.

Ἀντίποδες δὲ ὀνομάζονται οἱ κατοικοῦντες τὰ δύο ἀντικείμενα ἄκρα μιᾶς διαμέτρου τῆς Γῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους ἐστραμμένους τοὺς πόδας των. Ἔπεται δὲ ὅτι οὗτοι κατοικοῦσιν ἀντίθετα ἡμισφαίρια, ἀντιθέτους μεσημβρινούς καὶ παραλλήλους κύκλους, ἔχουσι ἴσα μὲν, ἀλλ' ἐτερόνομα γεωγραφικὰ πλάτη καὶ ἀπέχουσι ἀπ' ἀλλήλων 180°. ἔχουσι ἐπομένως ἀντιθέτους τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονοκτίου καὶ τὰς ἡμέρας, ὥστε ἐάν οὗτοι ἔχωσιν ἕνα καὶ μεσημέριον, οἱ ἀντίποδες των ἔχουσι φθινόπωρον καὶ μεσονύκτιον, ἐάν δὲ ἔχωσιν τὴν μεγίστην ἡμέραν, οἱ ἀντίποδες των ἔχουσι τὴν ἐλάχιστην.

ΣΗΜ. Εκτὸς τῆς ὑπὸ τῶν παλαιῶν γεωγράφων ἀνωτέρω διαιρέσεως τῶν κατόικων τῆς Γῆς ὑπάρχει καὶ ἄλλη διαίρεσις αὐτῶν κατὰ τὴν θύον τῆς οἰκίας των, εἰς ἀρκίους, ἀμφισκίους, ἐτεροσκίους καὶ περισκίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΦΑΙΡΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ.

§ 335. Σπουδαιότατον βοήθημα πρὸς σπουδὴν τῆς γεωγραφίας εἶνε αἱ τεχνικαὶ γῆραι σφαῖραι καὶ οἱ γεωγραφικοὶ πίνακες, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν δυνάμεθα νὰ παριστάνωμεν τὸ σχῆμα τῶν ἡπείρων καὶ τῶν θλασσῶν, τὴν διεύθυνσιν τῶν ποταμῶν καὶ ὄρεων καὶ τὴν θέσιν τῶν πόλεων καὶ ἄλλων ἀξιολόγων ἀντικειμένων τῆς γῆνης ἐπιφανείας· προσέτι δὲ λύομεν καὶ διάφορα προβλήματα τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας. Ἄν δὲ καὶ ἡ Γῆ δὲν εἶνε τελεία σφαῖρα, προίσταται ὅμως ὡς τοιαύτη, παραμελουμένης τῆς πίεσεως, ἥτις, ὡς εἶδομεν (§. 317), εἶνε ἀνεπαίσθητος.

Συστατικὰ τῆς σφαίρας.

§ 336. Κύρια συστατικὰ πάσης σφαίρας εἶνε 1) ἡ σφαῖρα αὐτή, 2) ὁ σφαιροστάτης μετὰ τοῦ ὀρίζοντος, 3) ὁ μεσημβρινός, 4) τὸ τεταρτοκύκλιον, 5) ὁ ὠρικός κύκλος ἢ κύκλος τῶν ὠρῶν μετὰ τοῦ ὠροδείκτου, καὶ 6) ὁ διαδότης.

Ἡ σφαῖρα κατασκευάζεται συνήθως ἐκ ξύλου ἢ ὀρειχάλκου. Οἱ δύο πόλοι αὐτῆς παρίστανται διὰ τῶν ἕκρων μεταλλίνοιου στυλίσκου διερχομένου διὰ τοῦ κέντρου καὶ παριστάνοντος τὸν ἄξονα, περὶ τὸν ὁποῖον ἡ σφαῖρα κινεῖται. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας, ἐξίσου ἀπὸ τῶν δύο πόλων ἀπέχοντα, εὐρίσκόμεν τὸν Ἰσημερινόν. Ἄλλοι δὲ κύκλοι χωροῦντες παραλλήλως τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων 30 ἢ 40, ἢ 45° παριστάνουσι τοὺς πόλλοιους, μετὰ τῶν πόλων ὁμοίως.

πικοί και οί δύο πολικοί. Ἄτεροι δὲ μέγιστοι κύκλοι κατὰ 80, ἢ 40°, ἢ 130 ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες, τέμνοντες τὸν Ἰσημερινὸν καὶ διερχόμενοι διὰ τῶν πόλων, παριστάνουσι τοὺς μεσημβρινούς. Ἐκτὸς τῶν κύκλων τούτων εἶνε σημειωμένη καὶ ἡ Ἐκλειπτικὴ, ἣτις ἀνήκουσα ἰδίως εἰς τὴν οὐρανίαν σφαῖραν, διαιρεῖ τὸν Ἰσημερινὸν εἰς δύο σημεῖα, ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων 180°. Διὰ τοῦ βορειοτάτου σημείου αὐτῆς διέρχεται ὁ βόρειος καὶ διὰ τοῦ νοτιοτάτου ὁ νότιος τροπικός.

Ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας βλέπομεν σημειωμένας τὰς αὐτὰς γραμμὰς καὶ τὰ αὐτὰ σημεῖα, ἀλλ' ὅμως φέρουσι ταῦτα ἐν μέρει ἄλλας ὀνομασίας. Οἱ πόλοι ἐνταῦθα ὀνομαζονται πόλοι τοῦ κόσμου, οἱ μεσημβρινοὶ ἀποκλίσεως κύκλοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων μετρεῖται ἡ κατὰ μέρη βόρειος ἢ νότιος ἀπόστασις ἀστέρων τινῶν τὸ πολικὸν ὕψος τόπου ἢ ἀστέρος τινός εἶνε ἴσον μὲ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος.

Τὸ σημεῖον τοῦ Ἰσημερινοῦ τὸ διαίρουσιν τὴν Ἐκλειπτικὴν, βορειῶς ὕψουμένην, ὀνομάζεται, ὡς εἶδομεν, ἑαρινὴ ἰσημερία, διότι ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ὁ ἥλιος ἵσταται ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ἄρχεται τὸ ἔαρ. Ὁ δὲ τοῦ σημείου τούτου χωρῶν ἀποκλίσεως κύκλος εἶνε διὰ τὴν οὐρανίαν σφαῖραν, ὅτι ὁ πρῶτος μεσημβρινῶς διὰ τὴν γῆνιν. Ἐκ τούτου προσδιορίζομεν τὰς ἀποστάσεις τοῦ τῆς ἀποκλίσεως κύκλου, ὅστις χωρεῖ διὰ προσδιορισμένου σημείου τοῦ οὐρανοῦ (ἀστέρος τινός) ὀνομάζεται δὲ ἡ ἀπόστασις αὕτη ὀρθὴ ἀνάβασις, ἣτις ἐπομένως εἶνε ἴση μὲ τὸ γεωγραφικὸν μῆκος. Καὶ ἡ Ἐκλειπτικὴ ἔχει τοὺς πόλους τῆς, τὸν βόρειον καὶ νότιον, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται οἱ δύο τροπικοί. Ἐὰν ἐκ τοῦ πόλου τῆς Ἐκλειπτικῆς ἀγαγῶμεν ἐπ' αὐτῆς καθέτως κύκλον, εὐρίσκομεν διὰ τοῦ κύκλου τούτου τὸ μῆκος ἀστέρος, τὸ ὅποιον μετρεῖται ἐπίσης ἀπὸ τοῦ πρώτου σημείου τοῦ Κριοῦ. Ἐὰν δὲ διαίρῃσωμεν ἐκεῖνο τὸ τόξον ἀπὸ τῆς Ἐκλειπτικῆς μέχρι τοῦ πόλου αὐτῆς εἰς 90°, ἢ ἀπόστασις ἀστέρος ἀπὸ τῆς Ἐκλειπτικῆς δίδει ἐπὶ τούτου τοῦ τόξου τὸ πλάτος αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸ τόξον τοῦτο ἀνήκων κύκλος ὀνομάζεται κύκλος τοῦ πλάτους. Ἐκ τούτου βλέπομεν ὅτι τὸ ὄνομα ταῦτο ἐνταῦθα ἔχει ἄλλην σημασίαν, ἢ ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας.

Ὁ σφαιροστάτης φέρει ἐπὶ τεσσάρων ποδῶν πλατῶν καὶ ἑριζοντίως ἰστάμενον ξύλινον ὡς ἐπιτοπολὺ τροχόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κείται ἡ σφαῖρα. Ὁ τροχὸς δὲ οὗτος παριστᾷ τὸν νοητὸν ὀρίζοντα, καὶ διὰ τοῦτο διαίρει τὴν σφαῖραν εἰς δύο ἴσα μέρη κείμενα τὸ ἐν ὑπεράνω καὶ τὸ ἕτερον ὑποκάτω. Πᾶς δὲ τόπος τῆς Γῆς δύναται νὰ λάβῃ τοιαύτην θέσιν, ὥστε νὰ ἀπέχη ἀπ' αὐτοῦ 90°, καὶ ἐπομένως ὁ ἀκίνητος οὗτος ὀρίζων γίνεται τοῦ τόπου ὀρίζων. Περιέχονται δὲ εἰς τὸν ἀκίνητον τοῦτον ὀρίζοντα οἱ ἐξῆς κύκλοι. Ὁ πλησιέστατος ψήφιοποίηθῆκε ἀπὸ τοῦ νοτίου τοῦ Ἐκλειπτικῆς Πολιτικῆς

τεταρτομόρια. Ἐπὶ τούτου δυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν τὰς μοίρας τοῦ μήκους τόπου, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας τὴν ὀρθὴν ἀνάγκαι ἀστέρος· πρὸς ἀκριβῆ δὲ προσδιορισμὸν αὐτῶν αἱ μοίραι κατὰ τὸ μέγεθος τῆς σφαίρας ὑποδιαιροῦνται εἰς πρῶτα, δεῦτερα λεπτὰ κτλ. Ὁ πλησιέστερος εἰς τὸν ἀνωτέρω κύκλον περιέχει τὴν σημείωσιν τῶν γνωστῶν μερῶν τοῦ κόσμου, ἢ μετὰ τούτων πλατυτέρα ζώνη δεικνύει ἐν δώδεκα διαιρέσεσι, τῶν ὁποίων ἑκάστη διαιρεῖται πάλιν εἰς 30°, τὰ ὀνόματα καὶ σημεῖα τῶν δώδεκα ζωδίων· ἡ δὲ τελευταία ζώνη, ἢ περιβάλλουσα τοὺς ἀνωτέρω κύκλους διαιρεῖται ὡσάυτως εἰς 42 μεγάλα μέρη, τῶν ὁποίων ἕκαστον παριστᾷ ἓνα μῆνα, ὅστις πάλιν ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς ἡμέρας αὐτοῦ, καὶ αὗται πάλιν κατὰ τὸ μέγεθος τῆς σφαίρας εἰς ἡμίση καὶ τέταρτα ἡμερῶν κτλ. Κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἕκαστη μοῖρα ἢ ἡμέρα ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐκείνην τὴν μῆραν τῆς Ἐκλειπτικῆς, εἰς ἣν ὁ Ἥλιος εὐρίσκεται κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἐντεῦθεν ὀνομάζουσι τὴν χώραν ταύτην καὶ ἀστρονομικὸν ἡμερολόγιον. Εἰς μικρὰς σφαίρας λείπει συνήθως ἡ τελευταία διαίρεσις, διότι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς δὲν εἶνε δυνατὴ. Εἰς μεγάλας σφαίρας μεταξὺ τῶν ποδῶν τοῦ σφαιροστάτου εἶνε προσηλωμένη καὶ ἡ ναυτικὴ πυξίς.

Ἡ γῆνη, καθὼς καὶ ἡ οὐρανία σφαῖρα, εἶνε στερεομένη ἐν τῇ ἐπιπέδῳ μνημονευθέντων στυλίσκων κατὰ τὸν βόρειον καὶ νότιον πόλον ἐπὶ τινος κυκλαείδους κρήκου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ σφαῖρα δύναται νὰ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, καὶ ἀντιστρόφως. Ὁ κύκλος οὗτος διαιρεῖται εἰς 360°, καὶ ἐπειδὴ, περιστρεφομένης τῆς σφαίρας, πρέπει ἀδιαλείπτως νὰ εὐρίσκεται μεσημβρινὸς ὑπ' αὐτόν, διὰ τοῦτο ὀνομάζεται καὶ αὐτὸς μεσημβρινός. Ἐπ' αὐτοῦ ἀριθμοῦνται αἱ μοίραι τοῦ πλάτους τόπου τινός, ἢ ἡ κλίσις ἀστέρος τινός ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Οὗτος ὁ ὀρειγάλκινος μεσημβρινὸς ἔπτεται ἐν δυαὶ τομαῖς τοῦ ὀρίζοντος· καὶ ἐντεῦθεν ὡς καὶ διὰ τινος ἐπισυννημένου στυλίσκου τυγχάνει τῆς στερεότητός του καὶ συγχρόνως ἐλευθερίας εἰς τὴν κίνησιν.

Τὸ τεταρτοκύκλιον εἶνε τέταρτον μέρος κύκλου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τινος στενῆς ζώνης ἐξ ὀρειγάλκου διαιρεῖται εἰς 900· διήκει δὲ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ μέχρι τοῦ ὀρίζοντος, καὶ στερεωμένον ἐπὶ τοῦ πρῶτου δύναται νὰ κινῆται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ ὀρίζοντος διὰ νὰ δεικνύῃ ὅλους τοὺς τόπους, αἵτινες μετὰ τοῦ τόπου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στερεώνομεν αὐτὸν εἰς τὸν μεσημβρινόν, κείνται εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ νὰ προσδιορίζωμεν εἰς μοίρας τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν ἀπὸ δύο τιαούτων τόπων.

Ὁ ὀρικὸς κύκλος ἢ κύκλος τῶν ὠρῶν εἶνε μικρότερός τις κύκλος, ὅστις διαιρούμενος εἰς δις δώδεκα ἴσα μέρη, διότι εἰς τόσας μοίρας ἡ Γῆ στρέφεται ἀπ᾿ ἀπὸ τὸν ἄξονά της, ἔχει ὠροδείκταν προσηλωμένον εἰς τὸν βόρειον πόλον, ἢ τὸν ὀρειγάλκινον μετὰ

τῆς σφαίρας καὶ δεικνύοντα τὰς 24 ὥρας εἰς ἃς διαιρεῖται ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς Γῆς.

Ὁ διαβήτης, ὅστις συναπτεται μετὰ τοῦ σφαιροστάτου, χρησιμεύει διὰ τὸ προσδιορίζωμεν τόσον τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ τὰς μεσημβρινὰς γραμμὰς, ὅσον ἰδιαιτέρως καὶ τὸ βέρειον σημεῖον, διὰ τὸ ὁποῖον ὅμως εἶνε ἀναγκαῖα ἢ γνωστὴ τῆς εἰς ἕκαστον τόπον λαμβανούσης χώραν κλίσεως τῆς μαγνητικῆς βελόνης.

Γεωγραφικοὶ πίνακες

§ 337. Διὰ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων ἀπεικονίζεται ἐπὶ ἐπιπέδων ἢ ὀλόκληρος ἢ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, ἢ μέρη αὐτῆς· διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν εἶνε πολὺ κοινωτέρα τῶν σφαιρῶν. Εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν εὐκόλως δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθώμεν καὶ μετὰ μεγαλύτερον, ἐπομένως νὰ παραστήσωμεν δι' αὐτῶν ἀκριβέστερον ἢ διὰ τῶν σφαιρῶν καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τῶν διαφόρων τόπων. Οἱ παριστάνοντες ὀλόκληρον τῆς Γῆς τὴν ἐπιφάνειαν ὀνομάζονται *πίνακες τῆς Γῆς*, οἱ δὲ παριστάνοντες μεγὰ μέρη αὐτῆς, οἷον τὸν παλαιὸν ἢ τὸν νέον κόσμον, ἢ ὀλόκληρον μέρος τοῦ κόσμου ὀνομάζονται *καθολικοί*, οἱ δὲ παριστάνοντες ὀλόκληρον ἐπικράτειαν, οἷον τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰσπανίαν, *γενικοί*, οἱ δὲ παριστάνοντες ἓν μόνον μέρος ἐπικρατείας *μερικοί*, οἱ δὲ παριστάνοντες ὀλίκως ἐπαρχίαν τινα μετὰ τῶν ἐπισήμων αὐτῆς τόπων *χωρογραφικοί*, οἱ δὲ παριστάνοντες τὴν θέσιν καὶ τὰ περίχωρα πόλεως τινος μετὰ τῶν γηλοσφαιρῶν, τῶν ῥυάκων, τῶν μεμονωμένων οἰκιῶν, τῶν διαίρεσεων τῶν ἄγρων κτλ. *τοπογραφικοί*.

ΣΗΜ. Ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτοις καὶ ἄλλα εἶδη πινάκων, οἷον οἱ ὀδοπορικοί, οἱ στρατιωτικοί, οἱ ναυτικοί, οἱ ὑδρογραφικοὶ καὶ οἱ γεωλογικοὶ ἢ ὀρυκτολογικοὶ κτλ.

Ἐκαστος πίναξ, ἢ σφαῖρα, ὅσονδῆποτε καὶ ἂν εἴη μεγέθους, εὐρίσκεται εἰς σχέσιν ὠριμένην πρὸς τὸ πραγματικὸν μέγεθος. Ἡ δὲ σχέσηις αὕτη δεικνύται διὰ τῆς καλουμένης κλίμακος, ἧτις εἶνε εὐθεῖα γραμμὴ διηρημένη εἰς ἴσα μέρη ἀντιστοιχοῦντα εἰς πραγματικὰ ἀποστάματα καὶ κειμένη εἰς τὰ κάτω συνήθως ἑκάστου πίνακος. Ἐπιφερομένη δὲ αὕτη ἐπὶ τοῦ πίνακος δεικνύει τὰς ἀπ' ἀλλήλων δύο ἢ περισσοτέρων πόλεων, ἢ δύο ἢ περισσοτέρων σημείων τῆς Γῆς ἀποστάσεις, αἵτινες ἀντιστοιχοῦσιν εἰς ἴσον ἀριθμὸν λευγῶν, ἢ χιλιόμετρων ἢ μυριάμετρων, ἢ μιλίων πραγματικῶν. Ἄς ὑποθέσωμεν λ. χ. κλίμακά τινα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἓν μυριάμετρον ἔχει μῆκος ἑνὸς ἑκατοστομέτρου, ἐπιτιθεμένην εἰς πίνακά τινα· αἱ ἐπὶ τοῦ πίνακος ληφθεῖσαι ἀποστάσεις θὰ ἔχωσι λόγον πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀποστάσεις τοῦ τόπου, ὃν λόγον ἔχει τὸ ἑκατοστόμετρον πρὸς τὸ μυριάμετρον, δηλαδὴ ἢ ἀποστάσεις μεταξὺ ὁποιωνδῆποτε τόπων θὰ ἦνε ἑκατομμυριάκις μικροτέρα τῆς πραγματικῆς ἀποστάσεως τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τῶν ἐπὶ τῆς σφαίρας κειμένων δύο τόπων.

Χρῆσις τῆς γήινης καὶ οὐρανίας σφαίρας, ἐρμηνευμένη διὰ τῶν κυριωτέρων μηχανικῶς ἐπ' αὐτῆς δυναμῶν προβλημάτων.

§. 238. Πρῶτον πρὸ βλήμα. Νὰ δεθῇ εἰς τὴν σφαῖραν ἠστάσις καὶ θέσις τῆς Γῆς.

Λ ύ σ ι ς. Στρέφωμεν τὴν ἔδραν τῆς σφαίρας μέχρις ὅτου ἡ μαθητική βελὸν ἔλθῃ εἰς τὸ βόρειον σημεῖον· φροντίζομεν ὁμῶς περὶ τῆς ὥσ πρὸς τὸν τόπον ὑπαρχούσης κλίσεως αὐτῆς· καὶ στρέφωμεν ἔπειτα τὸν ὀρειχαλκινὸν μεσημβρινὸν μέχρις ὅτου ἡ διαίρεσις $210 \frac{1}{2}$ τῆς μὴ τὸν ἐρίζονται· πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει νὰ προσέξωμεν, διότι ὁ βόρειος πόλος πρέπει νὰ κλίνῃ πρὸς τὸ διὰ τοῦ βορῆρα δυκνύμενον σημεῖον τοῦ ἐρίζοντος.

Δ ε ύ τ ε ρ ο ν π ρ ὅ β λ η μ α. Νὰ εὗρωμεν τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τόπου τινὸς κατὰ μῆκος καὶ πλάτος.

Λ ύ σ ι ς. Στρέφωμεν τὴν σφαῖραν μέχρις ὅτου ὁ δεδομένος τόπος εὐρεθῇ ἀκριβῶς ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν· τοιοῦτοτρόπως εὕρισκομεν ἐκεῖ ὅπου αὗτος διατέμνει τὸν Ἰσημερινὸν ἐπὶ τούτου τὸν ἀριθμὸν τοῦ μ ἤ κ ο υ ς, καὶ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ δεδομένου τόπου τ ὀ π λ ᾶ τ ο ς αὐτοῦ.

Τ ρ ῖ τ ο ν π ρ ὅ β λ η μ α. Εὗρεσις τῆς κατὰ μῆκος διαφορᾶς δύο τόπων.

Λ ύ σ ι ς πρώτη εἰς μοίρας. Φέρομεν ἀμφοτέρους τοὺς τόπους τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, καὶ βλέπομεν ποῖα σημεῖα τοῦ Ἰσημερινοῦ κίπτει οὗτος εἰς ἐκάστην τῶν δύο θέσεων· ἀφαιροῦμεν τὸν μικρότερον ἀριθμὸν τῶν μοιρῶν (καὶ λεπτῶν) ἀπὸ τοῦ μεγαλύτερου, οὕτως ἔχομεν ἐν τῇ διαφορᾷ τὰς ζητούμενας μοίρας.

Δευτέρα εἰς χ ρ ὶ ν ο ν. Φέρομεν τὸν ἓνα τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν καὶ θέτομεν τὸν ὠροδείκτην ἐπὶ τῶν ἄνω $\delta \omega \delta \epsilon \kappa \alpha$ · ἔπειτα φέρομεν τὸν ἄλλον τόπον ὡσαύτως ὑπ' αὐτόν· ἐντεῦθεν κινεῖται ὁ ὠροδείκτης καὶ δίδει εἰς χρόνον τὴν διαφορὰν τῶν μεσημβρινῶν,

Τ ἔ τ α ρ τ ο ν π ρ ὅ β λ η μ α. Νὰ προσδιορίσωμεν τὸν χρόνον εἰς τίνα ἄλλον τόπον καθ' ὠρισμένον τῆς ἡμέρας χρόνον.

Λ ύ σ ι ς. Πράττομεν ὅλως κατὰ τὸν ἐπὶ τοῦ τρίτου προβλήματος δευτέραν τρόπον· θέτομεν ἐπὶ τοῦ πρώτου τόπου τὸν ὠροδείκτην κατὰ τὴν δεδομένην ὥραν· οὕτω μετὰ τὴν γενομένην στροφήν τῆς σφαίρας μέχρις ὅτου ὁ δεύτερος τόπος εὐρεθῇ ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, ὁ ὠροδείκτης θὰ δώσῃ τὸν χρόνον τοῦ τελευταίου. Ἐὰν ὁ δεύτερος τόπος κείτῃ ἀνατολικῶς τοῦ πρώτου, ἡ στροφή πρέπει νὰ γείνη ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, ἐὰν δὲ κείτῃ δυτικῶς, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ· κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ἔχομεν ὥρας μ ε τ ᾶ μ ε σ η μ β ρ ῖ α ν, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν ὥρας π ρ ὀ μ ε σ η μ β ρ ῖ α ς π. γ. ποῖα ὥρα εἶνε ἐν Παρισίοις, ὅτε ἐν Βερολίῳ εἶνε ἡ 40 ὥρα καὶ 30 λεπτὰ πρὸ μεσημβρίας; Ὁ ἀριθμὸς ἐπὶ τοῦ κύκλου τῶν ὥρων δεικνύεται σχεδὸν 9 ὥραι καὶ 45 λεπτὰ πρὸ μεσημβρίας.

Ἡ ἔ μ π τ ο ν π ρ ὅ β λ η μ α. Νὰ εὗρωμεν διὰ τίνα δεδομένου τόπου ποιοὶ τόποι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὡς οὗτος, ἔχουσι μ ε σ η μ β ρ ῖ α ν καὶ μ ε σ ο ν ὕ κ τ ι α ν.

Λ ύ σ ι ς. Φέρομεν πάλιν, ὡς ἀνωτέρω, τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν· οὕτως ἅπαντες οἱ τόποι, οἵτινες κείνται ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἡμισυ τοῦ μεσημβρινοῦ (ποῦτέστιν ἀπὸ τοῦ βορείου μέχρι τοῦ νοτίου πόλου), θὰ ἔχουσι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μεσημβρίας· οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἡμισίως μεσημβρινοῦ.

***Ε κ τ ο ν π ρ ό θ λ η μ α.** Νά εὐρωμεν εἰς τινὰ δεδομένον τόπον, κατὰ γνωστήν ὥραν, τοὺς τόπους, οἵτινες κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἔχουσι μ ε σ η μ β ρ ί α ν ἤ μ ε σ ο ν ὕ κ τ ι ο ν.

Λ ὕ σ ι ς. Θέτομεν, ἀφοῦ φέρωμεν τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, τὸν ὠροδείκτην ἐπὶ τῆς δεδομένης ὥρας· καί, ἐὰν μὲν αὕτη ᾖ Π. Μ., ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ, ἐὰν δὲ Μ. Μ., ἐπὶ τοῦ δυτικῶ ἀριθμοῦ τῶν ὥρῶν· περιστέφομεν ἔπειτα τὴν σφαῖραν μέχρις οὗτου ὃ ὠροδείκτης σταθῇ ἐπὶ τῆς 12 ὥρας Μ. Μ. οὕτως ἅπαντες οἱ τόποι οἵτινες ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ἀριθμοῦμεν τὴν δεδομένην ὥραν Π. Μ., κεῖνται ὑπὸ τὸ ἄνω ἡμικύκλιον τοῦ μεσημβρινοῦ, θέλουσιν ἔχει μεσημβρίαν.

Στρέφομεν ἀκολούθως τὴν σφαῖραν μέχρι τῆς 12 ὥρας τοῦ μεσονυκτίου· οὕτως ἅπαντες οἱ τόποι, οἵτινες κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀριθμοῦμεν ἐπὶ τὴν δεδομένην ὥραν ἐπὶ δεδομένου τόπου, θέλουσι κεῖσθαι ὑπὸ τὸ κάτω ἡμικύκλιον τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ θέλουσιν ἔχει μεσονύκτιον· π. χ. ποιοὶ τόποι ἔχουσι μεσημβρίαν, ὅτε ἐν Παρισίοις εἶνε ἡ 10 ὥρα καὶ 30 λεπτὰ Π. Μ. θέλουσιν εἶσθαι ἐκεῖνοι οἱ τόποι, οἵτινες κεῖνται ὑπὸ τὴν 420 καὶ 300 ἀνατολικῶ μήκους ἀπὸ τῆς Φεῖβρου, π. χ. τὸ Βουκουρέστιον, ἡ Κλαουσσεμβούργη, ἡ Κωνσταντινούπολις, τὸ Γρόδνον, ἡ Βίλια, ἡ Ἑρμανστάτη, ἡ Καρλοσβούργη, ἡ Λεμβέργη, ἡ Τρίγα.

***Ε β θ ο μ ο ν π ρ ό θ λ η μ α.** Νά προσδιορίσωμεν τ ο ὕ ς ἀν τ ί π ο δ α ς, ἀ ν τ ο ί κ ο υ ς, κ α ί π ε ρ ι ο ί κ ο υ ς τόπου τινός.

Λ ὕ σ ι ς. Θέτομεν τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν καὶ παρατηροῦμεν τὸ πλάτος αὐτοῦ· ἄλλας τοσαύτας μοίρας ἀριθμοῦμεν ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ἡμισφαιρίου τοῦ μεσημβρινοῦ εἰς ἀντίθετον πλάτος· οὕτως εὐρίσκομεν τὸν τόπον τῶν ἀντιπόδων — Διὰ νὰ εὐρωμεν τοὺς ἀ ν τ ο ί κ ο υ ς φέρομεν τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν καὶ ἀριθμοῦμεν ἀκινήτου μενούσης τῆς σφαίρας ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ, ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς τὸν ἀντίθετον πόλον τοσαύτας μοίρας τοῦ πλάτους, ὅσας ἔχει ὁ τόπος· οὕτως εὐρίσκομεν τὸν τόπον τῶν ἀντοίκων. — Διὰ νὰ εὐρωμεν τ ο ὕ ς π ε ρ ι ο ί κ ο υ ς τόπου τινός, φέρομεν τοῦτον πάλιν ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν καὶ παρατηροῦμεν τὸ μήκος καὶ πλάτος αὐτοῦ· προσθέτομεν εἰς τὸ πρῶτον 1800 (ἐὰν τὸ ἄθροισμα διδῇ ὑπὲρ τὰς 3600, ἀφαιροῦμεν ἐξ αὐτοῦ 3600), καὶ φέρομεν ἔπειτα τὴν εὐρεθείσαν τοῦ μήκους μοῖραν ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν· οὕτως ἡ προτέρα τοῦ πλάτους μοῖρα δεικνύει τὸν ζητηθέντα τόπον τῶν περιόικων.

***Ο γ θ ο ο ν π ρ ό θ λ η μ α.** Νά εὐρωμεν τὴν εὐθυτάτην ἀπόστασιν δύο τόπων εἰς γεωγραφικὰ μίλια.

Λ ὕ σ ι ς. Ἡ ἀπόστασις αὕτη μετρεῖται διὰ τοῦ τέξου μεγίστου κύκλου τῆς σφαίρας· πρὸς τοῦτο χρησιμεύει τὸ τεταρτοκύκλιον στερεόμενον αὐτό, ἀφοῦ φέρωμεν τὸν ἕνα τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, ἐπὶ τούτου ἀκριθῶς ἐπάνω τοῦ ὑπ' αὐτὸν κειμένου τόπου· ἔπειτα διευθύνομεν τὸ τεταρτοκύκλιον, στηρίζοντες αὐτὸ καλῶς ἐπὶ τῆς σφαίρας, πρὸς τὸν δεύτερον τόπον· οὕτω τὸ μεταξὺ τῶν δύο τόπων κείμενον μέρος τοῦ τεταρτοκυκλίου διδῇ τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν εἰς

μοίρας· αὐται δὲ πολλαπλασιαζόμεναι ἐπὶ 15 δίδουσι τὴν ἀπόστασιν τῶν δύο τόπων εἰς γεωγραφικὰ μίλια. Ἐὰν π. χ. ἐπρόκειτο νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ Πεκίνου μέχρι τοῦ Μονάχου, δίδει τὸ ἀπὸ τοῦ Μονάχου μέχρι τοῦ Πεκίνου ἐπιτεθειμένον τεταρτοκύκλιον μῆκος 680 300, ἡ ἀπόστασις λοιπὸν εἶνε $600 \frac{1}{2} \times 15 = 1027 \frac{1}{2}$ γεωγρ. μίλια. Ἐὰν οἱ τόποι κεῖνται ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, χρησιμεύει τὸ μεταξὺ τῶν τόπων τούτων τόξον αὐτοῦ ἀμέσως πρὸς προσδιορισμὸν τῆς εὐθείας ἀποστάσεως αὐτῶν· ἐὰν δὲ ἡ ἀπόστασις τῶν δύο τόπων ᾖνε μεγαλύτερα τῶν 900, ζητοῦμεν τοὺς ἀντιποδας τοῦ ἐνδὲς (7), μετροῦμεν τὴν ἀπόστασιν τούτου ἀπὸ τοῦ ἐτέρου τόπου, ἀφαιροῦμεν τὰς εὐρεθείσας μοίρας ἀπὸ 1800, καὶ οὕτως ἔχομεν τὴν διαφεραν τῆς ζητηθείσης ἀποστάσεως.

Ἐ ν ν α τ ο ν π ρ ό β λ η μ α. Νὰ θέσωμεν τὴν σφαῖραν κατὰ τὸ πολικὸν ὕψος δεδομένου τόπου.

Λ ύ σ ι ς. Διὰ νὰ λύσωμεν τὸ πρόβλημα τοῦτο, πρέπει νὰ ᾖνε γνωστὸν τὸ (βόρειον ἢ νότιον) πλάτος, ἢ αὐτὸ τὸ πολικὸν ὕψος κατὰ μοίρας καὶ λεπτά· ὑπόνομεν ἔπειτα τὸν βόρειον πόλον τόσον ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, ὅσον εἶνε τὸ πλάτος τοῦ δεδομένου τόπου, τὸ ὁποῖον, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἀριθμοῦμεν ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ· (ἐὰν τὸ πολικὸν ὕψος ᾖνε νότιον, πρέπει ἡ σφαῖρα νὰ στραφῇ οὕτως, ὥστε ὁ νότιος πόλος νὰ ἴσταται ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα)· οὕτως ὁ ἄξων τῆς σφαίρας σχηματίζει πρὸς τὸν ὀρίζοντα τὴν αὐτὴν γωνίαν, τὴν ἑποῖαν ὁ ἄξων τῆς Γῆς πρὸς τὸν ἀληθῆ ὀρίζοντα τοῦ τόπου· φέρομεν ἔπειτα τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, καὶ τοιοῦτοτρόπως οὕτως ἴσταται εἰς τὸ Zenith τοῦ ὀρίζοντος, τοῦτέστιν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τοῦ ἡμισφαιρίου ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα. Ἐντεῦθεν ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τούτου χρησιμεύει καὶ εἰς τὸ νὰ προσδιορίζωμεν τὸν ἀ λ η θ ῆ ὅ ρ ἰ ζ ο ν τ α ἐκάστου τόπου, τὸν ὁποῖον εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν θέσιν τοῦ τόπου ἐκλάττε παριστᾷ ὁ ξύλινος κύκλος τοῦ σφαιροστάτου.

Δ έ κ α τ ο ν π ρ ό β λ η μ α. Νὰ εὐρωμεν τοὺς τόπους, οἵτινες νὰ κεῖνται ἀπὸ τινος τόπου πρὸς τι μέρος τοῦ κόσμου, καὶ ἀντιστρόφως.

Λ ύ σ ι ς. Τὸ πρόβλημα διακρίθεται κυρίως εἰς τρία μερικώτερα προβλήματα, ἧγουν

1) Νὰ εὐρωμεν τοὺς τόπους, οἵτινες νὰ κεῖνται ἀπὸ τινος τόπου πρὸς τι μέρος τοῦ κόσμου.

Τοῦτο γίνεται, ἐὰν φέρωμεν τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν καὶ δώσωμεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀληθὲν πολικὸν ὕψος· ἔπειτα στερεῖνομεν εἰς τὸ Zenith τοῦ τόπου τούτου τὸ τεταρτοκύκλιον καὶ θέτομεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς σφαίρας πρὸς τὸ προσδιορισμένον μέρος τοῦ κόσμου· ἅπαντες οἱ τόποι, οἵτινες κεῖνται ὑπ' αὐτόν, ἢ εἰς λιαν μακρὰν ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ, εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες κεῖνται ἀπὸ τοῦ δεδομένου τόπου πρὸς τὸ προσδιορισμένον μέρος τοῦ κόσμου. Διὰ τούτου μακθάνομεν συγχρόνως ὑπεράνω τίνων χωρῶν καὶ θλασσῶν πνεεὶ δεδομένος ἄνεμος κατὰ τὴν διεύθυνσίν του.

2) Νά προσδιορίσωμεν κατὰ ποῖον μέρος κεῖται τόπος τις πρὸς ἕτερον δεδομένον.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πράττομεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐπιθέτομεν τὸ εἰς τὸ Ζενίθ τοῦ ἑτέρου τόπου στερεωθὲν τεταρτοκύκλιον ἐπὶ τοῦ δεδομένου πρώτου τόπου· τοῦτο δεικνύει οὕτω τὸ ζητούμενον τοῦ κόσμου μέρος.

3) Νά δεῖξωμεν ταύτας τὰς σχέσεις, ὅτι ὁ εἰς τῶν δύο τόπων κεῖται εἰς τὸ κάτω ἡμισφαίριον.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην περιστρέφομεν τὴν σφῆραν, φέρομεν τοὺς ἀντίποδας τοῦ δεδομένου τόπου εἰς τὸ ἀνήκον πολικὸν ὕψος του, καὶ θέτομεν τότε τὸ τεταρτοκύκλιον πρὸς τὸ εἰς τὸν δεδομένον κατ' εὐθείαν ἀντίθετον μέρος τοῦ κόσμου. Τὸ τεταρτοκύκλιον δεικνύει τότε ἐκεῖνους τοὺς τόπους, ὅστινες ἀπ' ἐκεῖνου τοῦ σημείου τοῦ ἄνω ἡμισφαιρίου πρὸς τὸ γνωστὸν μέρος τοῦ κόσμου κεῖνται εἰς τὸ κάτω ἡμισφαίριον.

Ἐ ν δ ἔ κ α τ ο ν π ρ ὅ θ λ η μ α. Νά προσδιορίσωμεν διὰ τῆς σφαιρας εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ Ζωδιακοῦ καὶ τῆς Ἐκλειπτικῆς ἵσταται ὁ Ἥλιος εἰς πᾶσαν δεδομένην ἡμέραν.

Λ Ὑ σ ι ς. Ζητοῦμεν τὴν δεδομένην ἡμέραν τοῦ μηνὸς ἐπὶ τοῦ ἀνταποκρινομένου εἰς τοὺς μῆνας κύκλου ἐπὶ τοῦ ὀριζοντος, ἀπέναντι τῆς ἡμέρας ταύτης εὐρίσκεται τὸ ζῳδιον καὶ ἡ μοῖρα αὐτοῦ, ἐν ἧ εὐρίσκεται ὁ Ἥλιος εἰς τὴν φαινομένην αὐτοῦ ὁδόν· ταύτην εὐρίσκομεν ἐπὶ ἐκεῖνου τοῦ κύκλου τοῦ τεχνητοῦ ὀριζοντος, ὅστις περιέχει τὰ Ζῳδία.

Δ ω δ ἔ κ α τ ο ν π ρ ὅ θ λ η μ α. Νά εὐρωμεν εἰς τίνα δεδομένην ἡμέραν διὰ τίνα ὠριτιμένον τόπον τὸν χρόνον τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τοῦ Ἥλιου.

Λ Ὑ σ ι ς. Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος δεικνύεται κάλλιον διὰ παραδείγματος· προκειμένου π. χ. νά προσδιορισθῇ διὰ τὴν Νυρεμβέργην ὁ χρόνος τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τοῦ Ἥλιου τὴν 16 Μαΐου, θέτομεν α) τὴν σφῆραν κατὰ τὸ πολικὸν ὕψος τῆς Νυρεμβέργης καὶ ζητοῦμεν β) ἐπὶ τοῦ τεχνητοῦ ὀριζοντος ἐν τῷ κύκλῳ, ὅστις περιέχει τὸ ἀστρονομικὸν ἡμερολόγιον, τὴν 16 Μαΐου, ἐν τῷ ζωδιακῷ τὴν μοῖραν τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ἥλιος ἵσταται κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν· γ) τὸν τόπον τοῦτον τῆς Ἐκλειπτικῆς φέρομεν ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν καὶ θέτομεν τὸν ὠροδείκτην ἐπὶ τῆς 12 τῆς μεσημβρίας, διότι κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ Ἥλιος φθάνει εἰς τὸν μεσημβρινόν· δ) τὴν 25 μοῖραν τῶν Διδύμων διὰ περιστροφῆς φέρομεν εἰς τὰς ἀνατολικὰς ὥρας, καὶ δεικνύει ὅτι ὁ Ἥλιος τὴν 16 Μαΐου ἀνατέλλει ἐν Νυρεμβέργῃ τὴν 4 ὥραν καὶ 4 λεπτά· φέρομεν ε) ἐκείνην τὴν 25ῴ διὰ περιστροφῆς τῆς σφαιρας εἰς τὸν δυτικὸν ὀριζοντα· ὁ ὠροδείκτης πορεύεται πρὸς τὰς μετὰ μεσημβρίαν ὥρας καὶ δεικνύει ὅτι ὁ Ἥλιος τὴν 16 Μαΐου ἐν Νυρεμβέργῃ δύει τὴν 7 ὥραν καὶ 15 λεπτά. Ἐντεῦθεν προκύπτει ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

Δ ἔ κ α τ ο ν τ ρ ῖ τ ο ν π ρ ὅ θ λ η μ α. Νά εὐρωμεν τὸ

πλάτος τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τοῦ Ἡλίου διὰ τινὰ δεδομένον τόπον καὶ ὠρισμένην ἡμέραν.

Δύσις. Προσδιορίζομεν (12) τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν τοῦ Ἡλίου· καὶ, καθ' ὅσον ὁ τόπος τοῦ Ἡλίου εὐρίσκεται εἰς τὸν ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν ὀρίζοντα, τὸ τόξον τοῦ ὀρίζοντος, τὸ ὅποιον κείνεται μεταξὺ τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ σημείου καὶ τοῦ τόπου τοῦ Ἡλίου, δεικνύει τὸ πλάτος τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τοῦ Ἡλίου διὰ τὴν ὠρισμένην ἡμέραν.

Δέκατον τέταρτον πρόβλημα. Νὰ εὐρωμεν πάντας τοὺς τόπους, εἰς τῶν ὁποίων τὸ Zenith ἴσταται ὁ ἥλιος κατὰ δεδομένην ἡμέραν.

Δύσις. Ζητοῦμεν τὴν θέσιν τοῦ Ἡλίου διὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν (12), φέρομεν ταύτην ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν καὶ παρατηροῦμεν τὴν μοῖραν, μεθ' ἧς συμπύπτει εὐτως αὐτὴ δεικνύει τὴν κλίσιν τοῦ Ἡλίου διὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν καὶ συγχρόνως τὸ πλάτος πάντων τῶν ζητουμένων τόπων. Τώρα, περιστρέφοντες τὴν σφαῖραν, ἔχομεν τὴν θέσιν τοῦ παραλλήλου κύκλου, ὑπὸ τὸν ὅποιον κείνται πάντες οἱ τόποι, εἰς τῶν ὁποίων τὸ Zenith ἴσταται ὁ ἥλιος κατὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν.

Δέκατον πέμπτον πρόβλημα. Νὰ προσδιορίσωμεν πόσον ὑψηλὰ ἐπὶ τινος τόπου καὶ δι' ὠρισμένην ἡμέραν ἴσταται ὁ ἥλιος κατὰ τὴν μεσημβρίαν ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, καὶ συγχρόνως τὴν κλίσιν τοῦ Ἡλίου δι' ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Δύσις. Καὶ ἐνταῦθα πρᾶττομεν ὅλως, ὡς εἰς τὸ 12, καὶ φέρομεν ἔπειτα τὸ σημεῖον τῆς Ἐκλειπτικῆς, ἐφ' οὗ ἴσταται ὁ ἥλιος κατὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν, ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν· οὕτω τὸ τόξον τούτου τὸ μεταξὺ τοῦ εἰρημένου σημείου καὶ ἐκείνου τοῦ μέρους αὐτοῦ τοῦ τόξου, τὸ ὅποιον φθάνει ἀπὸ τῆς Ἐκλειπτικῆς μέχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ, δίδει τὴν κλίσιν τοῦ Ἡλίου διὰ ταύτην τὴν ἡμέραν.

Δέκατον ἕκτον πρόβλημα. Ζητοῦνται οἱ τόποι, ἐπὶ τῶν ἀπειρων ἡμέρα τις τοῦ ἔτους εἶνε μεγάλη ἀριθμὸν τινὰ ὥρων.

Δύσις. Ζητοῦμεν τὸν τόπον τοῦ Ἡλίου διὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν· σημειοῦμεν ταύτην μετὰ σημεῖον τὴν φέρομεν ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, καὶ θέτομεν τὸν ὠροδείκτην ἐπὶ τῆς 12 ὥρας τῆς μεσημβρίας· διχοτομοῦμεν ἔπειτα τὸ δεδομένον μῆκος τῆς ἡμέρας, καὶ στρέφομεν τὴν σφαῖραν δυτικῶς, μέχρις ὅτου ὁ ὠροδείκτης δώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὥρων τοῦ ἡμίσους τόξου τῆς ἡμέρας. Ἐπειτα στρέφομεν τὴν σφαῖραν τόσον βορείως ἢ νοτίως ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, μέχρις ὅτου τὸ ἐν τῇ Ἐκλειπτικῇ σημειωμένον σημεῖον, ἀκινήτου μένοντος τοῦ ἄκρου τοῦ ὠροδείκτη, συμπέσῃ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ὥρων μετὰ τὸν δυτικὸν ὀρίζοντα· οὕτως ἔχομεν πολικόν τι ὕψος, τὸ ὅποιον εἶνε ἴσον μετὰ τὸ πλάτος πάντων τῶν ζητουμένων τόπων. Κρατοῦμεν τώρα ἐπὶ τοῦ βορείου σημείου τοῦ ὀρίζοντος περὸν ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ στρέφομεν τὴν σφαῖραν· οὕτως ὁ διὰ ταύτης γραφεὶς παράλληλος κύκλος θέλει ἔχει ὑφ' ἑαυτὸν τοὺς ζητουμένους τόπους· π. χ. εἰς ποῖον τόπον τὴν 1 Μαΐου ἡ ἡμέρα εἶνε 15 ὥρων; Ὁ τόπος τοῦ Ἡλίου κατ' ἀρχὴν τὴν ἡμέραν εἶνε δ' 100 τοῦ Ταύρου· τὸ ἡμισυ τῆς ἡμέρας κατ' ἀρχὴν τὴν ἡμέραν εἶνε δ' 100 τοῦ Ταύρου· τὸ ἡμισυ τῆς ἡμέρας

τόσον 7 ὥραι καὶ 30 λεπτά, τὸ ὅποιον προσδιορίζει: πολικὸν ὕψος περίπου 450· καὶ εἰ τόποι οἵτινες κείνται ὑπ' αὐτὸ εἶνε σχεδὸν ἢ Λυών, τὸ Βελιγράδιον, ἢ Βέρνη, ἢ Βολωνία, ἢ Μαϊλάνδη, τὸ Βουκουρέστιον, ἢ Ἐρμανστάτη, τὸ Νεοκάστελλον, τὸ Πετροβαρδεῖνον, ἢ Τεργέστη κτλ.

Δέκατον ἕβδομον πρόβλημα. Νὰ εὐρωμεν ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γῆνης σφαίρας, τὸ ὅποιον καθ' ὀρισιμένον χρόνον τῆς ἡμέρας τόπου τινὸς φωτίζεται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου.

Λύσις. Ἀφοῦ φέρομεν τὸν τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν καὶ θέσωμεν τὸν ὠροδείκτην ἐπὶ τῆς ὀρισμένης ὥρας, ζητοῦμεν τὸν τόπον τοῦ Ἡλίου διὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν εἰς τὸ ἀστρονομικὸν ἡμερολόγιον, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἐκλειπτικὴν θέτομεν ἔπειτα τὴν σφαῖραν οὕτως, ὥστε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς Ἐκλειπτικῆς νὰ τεθῆ εἰς τὸ Zenith· στρέφομεν ἔπειτα τὴν σφαῖραν, μέχρις ὅτου ὁ ὠροδείκτης νὰ δεικνύῃ τὴν 12 ὥραν τῆς μεσημβρίας· οὕτω τὸ ὑπὲρ τὸν τεχνητὸν ὀρίζοντα πέρα κείμενον μέρος τῆς σφαίρας θέλει εἶσθαι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον κατὰ τὸν δεδομένον χρόνον φωτίζεται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου.

Δέκατον ὄγδοον πρόβλημα. Νὰ εὐρωμεν διὰ τίνα δεδομένον τόπον τὴν μεγίστην ἡμέραν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐν ὑκτα, καθὼς καὶ τὴν ἰσημερίαν.

Λύσις. Λαμβάνομεν διὰ τὴν μοῖραν τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τῆς Ἐκλειπτικῆς τὸ ἀρχικὸν σημεῖον τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Λιγόκερω. Ἐὰν ὁ Ἡλιος ἴσταται εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, ὁ δὲ λαμβανόμενος χρόνος τῆς δύσεως τοῦ Ἡλίου (12) διδίδει τὴν μεγίστην ἡμέραν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐν ὑκτα· συμβαίνει δὲ τὸ ἐναντίον, ἐὰν ὁ Ἡλιος ἴσταται εἰς τοῦτο. — Διὰ δὲ τὴν δεξιὴν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας φέρομεν τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Κριοῦ, ὡς ἀρχικὸν σημεῖον τοῦ ἔαρος, ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν, θέτομεν τὸν ὠροδείκτην ἐπὶ τῆς 12 ὥρας τῆς μεσημβρίας καὶ φέρομεν τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Κριοῦ εἰς τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα· ὁ ὠροδείκτης ἴσταται τότε σχεδὸν ἐπὶ τῆς 6 ὥρας· ἢ νῦξ λοιπὸν εἶνε $6 \times 2 = 12$ ὥρων μεγάλη καὶ ὁ Ἡλιος ἀνατέλλει κατὰ τὴν 6 ὥραν. Ἀπεναντίας, ἐὰν φέρομεν ἐκεῖνην τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Κριοῦ εἰς τὸν δυτικὸν ὀρίζοντα, ὁ ὠροδείκτης δεικνύει ἔτισης τὴν 6 ὥραν τῆς ἑσπέρας, καθ' ἣν ὁ Ἡλιος δύει· ἢ ἡμέρα λοιπὸν εἶνε ἐπίσης $6 \times 2 = 12$ ὥρων μεγάλη· ἡμέρα λοιπὸν καὶ νῦξ εἶνε ἴσαι πρὸς ἀλλήλας. Οὕτω πράττομεν διὰ νὰ προσδιορίσωμεν τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, διὰ τὸ ὅποιον φέρομεν ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Ζυγοῦ.

Δέκατον ἔνατον πρόβλημα. Νὰ προσδιορίσωμεν διὰ τίνα δεδομένον τόπον τῆς Γῆς τὴν διάρκειαν τοῦ πρωΐνου καὶ ἐσπερινοῦ λυκαυγοῦς, τὰ ὅποια εἶνε ἴσα πρὸς ἀλλήλα.

Λύσις. Φέρομεν τὴν μοῖραν τῆς Ἐκλειπτικῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Ἡλιος ἴσταται κατὰ τὴν δεδομένην ἡμέραν (12 καὶ 18), ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ ὀρίζοντος, τὸ τεταρτοκύκλιον, ἐὰν τοῦτο νοηθῇ κάτωθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς 200, καὶ ἐκεῖνη ἢ μοῖρα τῆς Ἐκλειπτικῆς ὑπὸ τὸν ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν ὀρίζοντα Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

φθάση εἰς βάθος 180, δεικνύει τὴν μοῖραν τοῦ πρωῖνου καὶ ἐσπερινοῦ λυκαυγοῦς, αὐτὸς δὲ ὁ ὠροδείκτης τὴν ἀρχὴν ἐκείνου καὶ τὸ τέλος τούτου.

Εἰλοσ τὸν πρόβλημα. Νὰ εὑρωμεν ἐπὶ τῆς σφαίρας διάτινα δεδομένον τόπον τῆς διακεκαυμένης ζώνης τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Ἥλιος ἴσταται εἰς τὸ Ζενίθ αὐτῶν τῶν κατοίκων· καὶ ἀντιστρόφως, νὰ εὑρωμεν διὰ τινὰ δεδομένην ἡμέραν τοὺς τόπους, οἵτινες κεῖνται εἰς τὸ Ζενίθ.

Λύσις. Ἀφοῦ ἀφαιρέσωμεν τὸν ὠροδείκτην μετὰ τοῦ κύκλου καὶ φέρωμεν τὴν σφαῖραν εἰς τὴν εὐθεῖαν θέσιν (τὰ προηγούμενα προβλήματα ἐλύθησαν ἅπαντα διὰ τῆς πλαγίας θέσεως), φέρομεν τὸν δεδομένον τόπον ὑπὸ τὸν μεσημβρινόν, καὶ παρατηροῦμεν ἐπ' αὐτοῦ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, ὑπὸ τὸ ὅποιον κεῖται ὁ δεδομένος τόπος· ἔπειτα περιστρέφωμεν τὴν σφαῖραν καὶ παρατηροῦμεν ἐκεῖνο τὸ Ζῶδιον καὶ ἐκείνην τὴν μοῖραν τῆς Ἐκλειπτικῆς, ἣ ὅποια ἐφθασεν ὑπὸ τὸ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ παρατηρηθὲν σημεῖον· ζητοῦμεν ἔπειτα τοῦτο τὸ σημεῖον καὶ τὴν μοῖραν τοῦ ἐπὶ τοῦ τεχνητοῦ ὀριζοντος· οὕτως ἀπέναντι αὐτοῦ ὑπάρχει ἡ ζητούμενη ἡμέρα. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εὑρίσκωμεν πάντας τοὺς τόπους, διὰ τοὺς ὁποίους κατὰ τινὰ δεδομένην ἡμέραν ὁ Ἥλιος ἴσταται ἐπὶ τοῦ κατακορύφου σημείου· ἔπειτα ζητοῦμεν ἐπὶ τοῦ ὀριζοντος τὴν ἡμέραν· οὕτως ἀπέναντι ταύτης εἶνε ἡ μοῖρα τῆς Ἐκλειπτικῆς, ἐφ' ἧς ἴσταται ὁ Ἥλιος κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν.

ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Γενικὴ διαίρεσις τῆς γῆνης ἐπιφανείας.

§ 339. Ἡ γῆνη ἐπιφάνεια οὖσα ὑπὲρ τὰ 9000 000 τ. γ. μ. εἶνε ἀνίσως διηρημένη εἰς ξηρὰν καὶ εἰς ὕδατα. Αἱ ξηραὶ κατέχουσι τὸ 1]3 αὐτῆς καὶ τὰ ὕδατα τὰ λοιπὰ 2]3. Ἐκ τῶν δύο πάλιν ἡμισφαιρίων τὸ βόρειον περιέχει τὰ 4]5 τῆς ξηρᾶς καὶ τὸ νότιον τὸ λοιπὸν 1]5. Περί μὲν τῶν ἐξωτερικῶν διαίρέσεων τῶν τε ξηρῶν καὶ τῶν ὑδάτων καὶ περὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν ὀνομασιῶν ἔγεινε λόγος ἐν τοῖς § 10 καὶ 11. Κατωτέρω δὲ θὰ ὀμιλήσωμεν (ιδίως ἀ.) περὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, β.) περὶ τῆς ξηρᾶς, γ.) περὶ τῶν ὑδάτων καὶ δ.) περὶ τῶν προϊόντων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὅποια ἅπαντα ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον τῆς φυσικῆς γεωγραφίας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ.

§ 340. Ἡ Γῆ περικαλύπτεται πανταχόθεν ὑπὸ ἀθροίσματος πολλῶν ῥευστῶν ἢ ἀερομόρφων σωμάτων, τὰ ὅποια ὀμοῦ ὀνομάζομεν ἀτμοσφαῖραν. Αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς κοινὸν δοχεῖον τῶν ἀτμῶν καὶ ἀναθυμιάσεων καὶ πάντων τῶν πτητικῶν σωμάτων, τὰ ὅποια ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν Γῆν καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Αἱ δὲ συγγένειαι τῶν διαφόρων τούτων σωμάτων, ἡ συχνὴ τοῦ πυρὸς δέσμευσις καὶ ἀπελευθέρωσις καὶ ἡ ηλεκτρικὴ ὕλη προξενοῦσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν θαυμάσια φαινόμενα, τὰ ὅποια ὀνομαζόμενα μετέωρα διακρίβνται ἀ.) εἰς ὕδατώδη, ὅποια εἶνε ἡ δρόσος, ἡ

πάχνη, ἢ ἐμίχλη, τὰ νέφη, ἢ βροχή, ἢ χιών, ἢ χάλαζα. β.) εἰς πυροειδῆ, ὅποια εἶνε ἡ ἀστραπή, ἢ βροντή καὶ ὁ κεραυνός. γ.) εἰς φωτοειδῆ, ὅποια εἶνε ἡ ἴρις, τὸ βόρειον σέλας κτλ. καὶ δ.) εἰς αἰρώδη, ὅποια εἶνε οἱ ἀνεμοί. Ἡ δὲ περὶ αὐτῶν πραγματευομένη ἐπιστήμη ὀνομάζεται μετεωρολογία. Ἐνταῦθα δὲ ὀλίγα τινὰ περὶ τούτων ὀα ὀμιλήσωμεν.

§ 341. Ἄ ἡ ρ. Ὁ ἀήρ ὢν λεπτός, διαφανής, ἀόρατος, ἀλλ' αἰσθητός, βαρὺς καὶ ἐλαστικὸς, συνίσταται ἐκ τριῶν κυρίων αἰερομόρφων οὐσιῶν, ἐκ τοῦ ὀξυγόνου, στοιχείου ἐπιτηδεῖου εἰς ἀναπνοὴν τῶν ζῳικῶν σωμάτων, ἐκ τοῦ νιτρογόνου ἢ ἀζώτου καὶ ἐξ ὀλίγου ἀνθρακικοῦ ὀξέως. Ἄν ἦτο μόνον τὸ ὀξυγόνον, τάχιστα ἦθελε καταναλώσει τὰς ζωτικὰς ἡμῶν δυνάμεις, καὶ πάλιν μόνα τὰ ἄλλα ἦθελον μὰς φέρει εἰς ἀσφυξίαν. Ὁ ἀήρ εἶνε 770 φορές ἐλαφρότερος τοῦ ὕδατος· διὸ τὸ βάρος μίας στήλης αἰέρος λαμβανόμενης ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀκρας τῆς ἀτμοσφαιρας μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ἰσοδυναμεῖ μὲ στήλην ὕδατος ἰσοπαχῆ καὶ ὕψηλὴν 32 πόδ. ἢ μὲ στήλην ὕδραργύρου ἰσοπαχῆ καὶ ὕψηλὴν 26 δακτυλῶν. Ἐβεβαιώθη δὲ τοῦτο διὰ τοῦ βαρομέτρου, ἐντὸς τοῦ ὅποιου ὁ ὕδραργυρος κατὰ τὰ διάφορα ὕψη ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τῆς αἰερίου στήλης.

§ 342. Ὁ ἀήρ συνθλιβόμενος ἢ ἀπινόμενος ὀθλιπτός δύναται νὰ κατέχη πλειοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν ἔκτασιν· διὸ τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, τὸ ὕψος τῆς ὅποιας λογιζεται 18-20 λευγ., συνθλιβόμενα ὑπὸ τῶν ἐπικειμένων, εἶνε πυκνότερα καὶ βαρύτερα. Ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς πυκνότητος τῆς ἀτμοσφαιρας ἐπιφέρει κατὰ μέγα μέρος καὶ τὸ φύχος εἰς τὰ ὕψηλότερα μέρη, ἐπειδὴ αὐτόθι ὁ ἀήρ, ἄτε ἀραιότατος ὢν, διαπεράται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου χωρὶς νὰ θερμανθῆ ὑπ' αὐτῶν ἐπαισθητῶς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὰ ὕψηλότερα ὄρη καὶ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν εἶνε πάντοτε χιονοσκεπέστα, ὅταν τὸ ὕψος αὐτῶν ὑπερβαίνει ὄρισμένον τινὰ ὄρον, ὅστις ἐλαττοῦται πάλιν, καθ' ὅσον ὁ τόπος κείται ἐπὶ μᾶλλον μακρὰν τοῦ Ἰσημερινοῦ. Κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν τὰ ὄρη τῆς διηνεκοῦς χιόνος εἶνε 1400 ὄργ. ὕψηλά, καὶ μόνον 2400 εἰς τὴν 450.

§ 343. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ὀλῶσα διὰ τῆς πυκνότητός της τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἡλίου τὰς ἀντανακλᾷ εἰς ἡμᾶς, καὶ ἐνῶ ἀκόμη ὁ Ἡλιος εἶνε ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα. Ἐκ τούτου προέρχεται περιστατικὴ τις αὔξησις ἡμέρας τὸ πρῶτὸ καὶ τὴν ἑσπέραν διὰ τῆς αὐγῆς καὶ τοῦ λυκαυγοῦς. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν αἰτίαν πηγάζουσι καὶ διάφορα μετέωρα φωτεινά, οἷον ἡ βόρειος ἡῶς, τὸ ζωδιακὸν φῶς, οἱ παρήλιοι, αἱ παρσελῆλαι καὶ ἡ ἴρις, ἧτις γενναται ἐκ τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων ἀναλυομένων καὶ ἀντανακλωμένων ἀπὸ τὰς βανίδας τῆς καταπιπτούσης βροχῆς.

ΣΗΜ. Πρὶς διὰγνωσιν τῆς διαφόρου ποιότητος τοῦ αἰέρος ἐπενοήθησαν ἐκτὸς τοῦ βαρομέτρου καὶ διάφορα ἄλλα ὄργανα, οἷον τὸ εὐδιόμετρον, τὸ θερμόμετρον, τὸ ὕγρόμετρον, τὸ ἀνεμόμετρον κτλ.

§ 344. Ἄ τ μ ο ἰ. Οἱ ἀτμοὶ συστήνονται ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων, τὰς ὅποιας ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου ἐξάγει ἢ ἀποαρπάξει ἀπὸ τῶν διαψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

φύρων ἐπὶ τῆς Γῆς σωμάτων. Ὑψούμενοι δὲ εἰς τὸν ἀέρα, διότι εἶνε εἰδικῶς ἐλαφρότεροι τῶν ὑδατωδῶν ῥευστῶν, ἀποτελεῖσι τὰς ὀμίχλας καὶ τὰ νέφη· πυκνούμενοι δὲ πάλιν αὐτόθι καταπίπτουσι εἰς βροχὴν, τῆς ὁποίας αἱ βανίδες ἡμιπαγωμέναι οὔσαι λέγονται χιῶν, καθόλου δὲ παγωμέναι γάλ. α. ζ. α. Ἡ θρόσος εἶνε ἀτμοὶ πυκνωμένοι ἐπὶ ψυχρανθέντος σώματος, τὸ ὁποῖον, ἂν ἦνε πολὺ ψυχρὸν, μεταβάλλει τὴν θρόσον εἰς πάχυνον. Ἡ ποσότης τοῦ καταπιπτοντος εἰς βροχὴν ὕδατος παραλλάσσει κατὰ τὴν διάφορον γεωγραφικὴν θέσιν ἐκάστου τόπου· ἐν γένει ὅμως αὕτη αὔξει, καθ' ἕσον πλησιάζει πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Διὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν αἱ βροχαὶ εἶνε περιοδικαί, διαρκοῦσαι 4, 5 καὶ 6 ἐνίοτε μῆνας καὶ ἐπιφέρουσαι τὰς πλημμύρας τῶν κατὰ τὴν διακεκαυμένην ζώνην ποταμῶν.

§ 345. Ἄνεμοι· Ἡ ἀνισος θερμοκρασία τῶν διαφόρων μερῶν τῆς ἀτμοσφαιρας, οἱ εἰς βροχὴν μεταβαλλόμενοι ἀτμοὶ, αἱ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἀναβαίνουσαι ἀναθυμιάσεις, ἢ ἔλξις τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης καὶ ἡ περὶ τὸν ἄξονα κίνησις τῆς Γῆς ταράττουσι τὴν ἰσορροπίαν τοῦ ἀέρος, ὅστις κινούμενος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως καλεῖται ἄνεμος. Ἡ ὁρμὴ δὲ τοῦ ἀνέμου εἶνε τόσῳ πλέον μεγαλειτέρα, ὅση ἢ κίνησις τοῦ ἐκτοπισθέντος ἀέρος εἶνε ταχύτερα. Μικροτάτη καὶ ἀνεπαίσθητος κίνησις τοῦ ἀέρος λέγεται γαλήνη ἢ νηνεμί· ἀγνομένη δὲ ἢ κίνησις αὕτη ἐπαίσθητή κατὰ μικρὸν τινα βαθμὸν ὀνομάζεται πνοή, ἢ αὔρα· ὁ ἄνεμος διατρέχων 46—24 ποδ. εἰς ἓν δευτέρον λεπτόν ὀνομάζεται σφοδρὸς, ὁ κινούμενος δὲ 24—50 ποδ. εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα λέγεται λαῖλαψ, ὁ διατρέχων δὲ 50—120 ποδ. λέγεται τυφὼν ἢ καταίγξις, ὅστις τότε δύναται καὶ δένδρα νὰ ἀνασπᾷ καὶ οἰκίας νὰ κρημνίσῃ. Ὅταν οἱ ἄνεμοι διέρχωνται δι' ἐκτεταμένων ἀμμωδῶν καὶ πεκυρωμένων ὑπὸ τοῦ Ἡλίου ἐρήμων, πνέουσι καυματηροὶ ἢ πνιγηροὶ καὶ θλῆθριοι εἰς τε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα· τοιοῦτοι εἶνε ὁ Σαμιέλος τῆς Ἀραβίας, ὁ Χάμψιν τῆς Αἰγύπτου, ὁ Ἀρματάν τῆς Γουινέας, καὶ ὁ Σολανὸς τῆς Ἰσπανίας κτλ.

§ 346. Ἐὰν ἡ παράγουσα τοὺς ἀνέμους αἰτία ἦνε σταθερὰ, τότε καὶ αὐτοὶ εἶνε σταθεροὶ καὶ κολοιοί· ἄλλως καὶ εἶνε καὶ ὀνομάζονται ἀσταθεῖς καὶ μερικοί. Εἰς τοὺς πρώτους ἀνήκουσιν οἱ Ἀλίοιοι καὶ οἱ Μουσσώνιοι· ἐκεῖνοι μὲν, πνέοντες μεταξὺ τῶν τροπικῶν, γεννῶνται ἐκ τοῦ ἀέρος τοῦ ἐρχομένου ἀπὸ τῶν πόλων πρὸς πλήρωσιν τοῦ προξενουμένου κενοῦ ἐνεκα τῆς αὐτόθι μεγάλης θερμότητος τῶν ἡλιακῶν ακτίνων, οὔτοι δὲ ἐπικρατοῦσι κατὰ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, πνέοντες κατ' ἀντίθετον φορὰν ἐξ μῆνας ἀπὸ τῶν ΝΔ. καὶ ἄλλους ἐξ ἀπὸ τῶν ΒΔ. Διαλείπεται δὲ ἀπὸ τῆς μιάς μέχρι τῆς ἄλλης πνοῆς νηγεμίτις.

ΣΗΜ. Οἱ ἄνεμοι εἶνε εἰς ἡμᾶς πρόξενοι πολλῶν ὠφελειῶν, καθαρίζουσι τὴν ἀτμοσφαῖραν, μετριάζουσι τὴν θερμότητα, κινοῦσι τὸ ὕδωρ, συνταίνουσι εἰς τὴν ἀκαποροβίαν, κινοῦσι τοὺς μύλους, μεταφέρουσι ἐπὶ τῆς θαλάσσης γιγαντικὰ πλοῖα κτλ.

§ 347. Τὰ ἀόρατα ἀεροειδῆ ῥευστὰ, διακεχυμένα καθ' ὅλην τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ εἰς διάφορα τῆς Γῆς σώματα, παράγουσι αἷα· ἡ φησιόπηθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν βρευστόν. Τὸ μὲν πρῶτον γνωρίζομεν μόνον ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα του, ὡφελιμώτατον τῶν ἐποίων εἶνε ἡ ἰδιότης τῆς λίθου τῆς ἐπονομαζομένης μαγνήτιδος, καθ' ἣν βελόνῃ μαγνητισμένη, τιθεμένη εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ κινῆται ἐλευθέρως, ἀπευθύνει πάντοτε τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον καὶ τὸ ἕτερον πρὸς τὸν ἀνταρκτικόν· τὸ δὲ δεύτερον μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν κεραυνῶν, οἵτινες δὲν εἶνε ἄλλο, πᾶρεξ ἀποτελέσματα ἠλεκτρικῆς ἐκπυρσοκροτήσεως, τῆς ὁποίας τὸ μὲν φῶς εἶνε ἡ ἀστραπή, ὁ δὲ κρότος ἡ βροντή.

§ 348 Κλίμα. Τὸ φυσικὸν κλίμα, τοὔτέστιν ἡ ποιότης τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ καιροῦ ὡς πρὸς θερμότητα καὶ ψυχρότητα, ξηρότητα καὶ ὑγρότητα, δὲν ἐξαρτάται μόνον ἀπὸ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους τοῦ τόπου ἢ τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλῶν ἄλλων φυσικῶν αἰτίων. Οὕτω λ. χ. χῶραι ἀπομεμακρυσμένα ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ περιέχουσαι μεγάλα ὄρη, πυκνὰ δάση καὶ ἐκτενῆ τέλματα, ἔχουσι πολὺ ψυχρότερον ἀέρα ἢ ἄλλαι, αἵτινες ἀνευ τῆς καταστάσεως ταύτης τοῦ ἐδάφους τῶν κεῖνται παραθαλάσσιοι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΗΡΑΣ.

§ 349. Ὁ γνωστός εἰς ἡμᾶς φλοιὸς τῆς Γῆς συνίσταται ἀπὸ ἐξογκώματα, κοιλάδας καὶ πεδιάδας. Καὶ τὰ μὲν ἐξογκώματα διαφέρουσι πολὺ ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἢ εἶνε μεμονωμένα, ἢ συνέχονται πρὸς ἀλλήλα· αἱ δὲ πεδιάδες καὶ αἱ κοιλάδες κεῖνται ἢ πλησίον ἢ μεταξὺ τῶν ἐξογκωμάτων, καὶ ἢ εἶνε κεκαλυμμένα μετ' ἰσχυρῶν γῆν, ἢ ἔρημοι. Ἐπειδὴ δὲ τὸ βάθος, μέχρι τοῦ ὁποίου ὁ ἄνθρωπος ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ, δὲν εἶνε μῆδὲ τὸ 0,0002 τῆς ἡμεριδιμέτρου τῆς Γῆς, ἐπομένως πᾶν ὅτι δύναται νὰ θεωρήσῃ τὸ ἀνθρώπινον ὄμμα εἰς τὴν Γῆν ἀνῆκει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, διὰ τοῦτο θέλομεν προσθέσει ἐνταῦθα ὀλίγα τινα ἀκόμη περὶ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς καταστάσεως μόνου τοῦ φλοιοῦ.

§ 350. Ὁ ὄρη. Τὰ ἐξογκώματα τῆς ξηρᾶς καλοῦνται ἐν γένει γήλοφοι, βουνοὶ καὶ ὄρη. Ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνεχόμενα πρὸς ἀλλήλα μέχρι τινὸς διαστήματος σχηματίζουσι τὰς καλουμένας σειράς καὶ συστήματα, τὰ ἑποῖα φέρονται κατὰ διαφόρους μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὰς διευθύνσεις καὶ ὑποδιαιροῦνται εἰς βραχιονᾶς ἢ κλώνας. Διακρίνομεν δὲ ἐπὶ παντός ὄρους α.) τὸ κατώτατον μέρος, ὅθεν ἀρχίζει νὰ χωρίζεται ἀπὸ τῆς πεδιάδος, ὀνομαζόμενον πρόποδες ἢ ὑπώρειαι β.) τὰς κορυφὰς ἢ ἀκρωρεῖας, συνιστώσας τὸ ὑψιστον μέρος αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ὀνομάζεται ὄβελος, ὄβουος, κέρας, πρηῶν, ἀίχμη, τράπεζα. κτλ. καὶ γ.) τὰς κλίσεις αὐτῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς πλευράς των, καὶ κατὰ τὴν μεγαλειτέραν ἢ μικροτέραν κλίσιν τῶν ὁποίων ὀνομάζονται τὰ ὄρη ὄρθοι, ἀπόκρημνα, ἢ ἀπότομα.

§ 351. Τὰ ὄρη διαιροῦνται κατὰ μὲν τὴν ἡλικίαν των α.) εἰς ἀρχέγονα, τὰ ὅποια ὄντα τὰ παλαιότατα καὶ ὑψηλότατα καὶ ὠσανεὶ ὁ πυρὴν καὶ ὁ σκελετὸς τῆς Γῆς συνίστανται ἐκ γρανίτου καὶ δὲν δεικνύουσιν οὐδὲν ἕως δολομικῆς πλάσεως β.) εἰς νεώτερα,

τὰ ὁποῖα ἐπιτεθειμένα ἐπὶ τῶν ἀρχηγόνων καὶ νεώτερα τούτων ὄν-
τα σχηματίζουσι ἐπ' ἀλλήλων κείμενα στρώματα καὶ περιέχουσι
τὴν κοιτὴν τῶν μετάλλων γ') εἰς ὀριζόντια τὰ ὁποῖα νεώτερα
τῶν σχιστῶν ὄντα συνίστανται κυρίως ἀπὸ ἀμμόλιθου, τίτανου καὶ
γύψου καὶ περιέχουσι πλῆθος ἀπολιθώσεων ζώων καὶ φυτῶν, πλῆθος
ἀξιοπεριέργα σπήλαια, ὄρυκτὸν ἄλλας καὶ λιθάνθρακας. δ') εἰς ἐπί-
π λ υ σ τ α, τὰ ὁποῖα νεωτέρας γενέσεως ὄντα συνίστανται ἐκ δια-
φόρων εἰδῶν γῆς καὶ περιέχουσι ἐν μέρει λειψάνα ὑπαρχόντων ἐπι-
καὶ νῦν θαλασσιῶν καὶ χερσαίων ζώων, ἀλλὰ σπανίως μέταλλα. Κα-
τὰ δὲ τὸ ὕψος τῶν τὰ ὄρη διαιροῦνται α.) εἰς π ρ ο ὄ ν ο υ ς, τὰ
ὁποῖα εἶνε τὰ ταπεινότερα ἐκάστης σειρας καὶ συνίστανται ἀπὸ βου-
νοῦς μετρίως πλαγιότητος, β') εἰς μ ε σ ο β ο ὄ ν ο υ ς, τὰ ὁποῖα εἶνε
ὕψηλότερα τῶν ἀνωτέρω καὶ συνίστανται ἀπὸ βουνῶν μεγαλειτέρας
μὲν, ἀλλ' ὀρθιωτέρας πλαγιότητος, καὶ γ') εἰς ὕ ψ η λ ἄ, τὰ ὁποῖα
συνίστανται ἀπὸ βουνῶν μεγάλου ὕψους καὶ ἔχουσι κορυφὰς τραχείας,
γυμνάς, ἀποτόμους καὶ αἰωνίως σκεπασμένας ὑπὸ χιόνος καὶ πάγου.

ΣΗΜ. Τὴν ἀνοιξὴν ὁ ἄνεμος ἀποσπᾷ, καὶ πρὸ πάντων ὅταν τὰ ὄρη ᾖνε πολὺ
ἄρθια, στεφάνους χιόνων, αἵτινες καταφερόμεναι ἀπὸ τῶν ὕψηλῶν ἑρέων εἰς τὰς
πεδιάδας μετὰ μεγάλου κρότου καὶ ἀβήσουσαι κατὰ τὴν καταφορὰν τῶν ἀφα-
νίζουσι πᾶν τὸ προστυγὴν καὶ καλύπτουσι πολλάκις ἐλακλήρους κόφμας. Εἴν
δὲ ἡ χιὼν ἀναλύη ἐν μέρει ἐπὶ τῶν ἑρέων καὶ τὸ ὕδωρ παγόνη, εἰ πάγοι σω-
ρεῦνται κατὰ μικρὸν καὶ ἀποτελοῦσιν ὄρη ἐκ πάγων. Διὰ δὲ τὴν ἔντασιν τοῦ
ψύχους καὶ τὴν ἀραιότητα τοῦ ἀέρος τὰ ὕψηλότερα ὄρη τῆς Γῆς δὲν εἶνε δυνα-
τὸν νὰ κατοικηθῶσι. Διὸ ὁ ὕψηλότερος κατοικημένος τόπος τῆς Εὐρώπης εἶνε ὁ Εὐ-
νάων τοῦ μεγάλου Σαιντθερνάρδου ἐπὶ τῶν Ἀλπεων, ὕψομένης εἰς 7800 ποδ., εἰς
δὲ τὴν Ἀμερικὴν ἡ ἑπαυλις τοῦ Ἀντισάνου ἐπὶ τῶν Κορδιλλεσῶν, ὕψομένης εἰς
12600 ποδ. Περὶ τῶν ὕψηλότερων σειρῶν καὶ τῶν πέντε ἡπείρων καὶ περὶ τῶν
ἡρασιῶν αὐτῶν ἰδὲ τοὺς § 16, 122, 138, 178, καὶ 191.

§ 352. Ἐπὶ ὅλων τούτων τῶν γηγενῶν στρωμάτων ἐπίκειται ἡ
γόνιμος γῆ, ἥτις κατ' ἀρχὰς μὲν συνίστατο ἀπὸ συντετριμμένων
λιθῶν, ἐφεξῆς δὲ ἠῤῥξῆσε καὶ αὐξάνει ἔλονεν ἐκ τῆς σήψεως καὶ δια-
λύσεως τῶν ὀργανικῶν σωμάτων εἶνε δὲ αὐτῶς ἐπιτοπλεῖστον με-
λανόχρους καὶ εὐρίσκειται εἰς τόπους ἐπιπέδους καὶ ταπεινοῦς καὶ
εἰς τὸν πιθμένα τῆς θαλάσσης, παρκαυρομένη αὐτῶς ὑπὸ τῶν ἀνε-
μων καὶ τῶν ὕδατων.

§ 353. Ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων παρατηρήσεων περὶ τῆς συν-
θέσεως τῆς Γῆς ἀποδεικνύεται ὅτι μεγάλα καὶ ἐκπληκτικά ἄλλοι-
ώσεις ἔλαβον χώραν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς διάταξιν ἀπὸ τῆς
ἐποχῆς τῆς πλάσεώς της, ὅτι μέγιστα πέτραι ἐκυλίσθησαν ἀφ' ἐνὸς
μέρους γῆς εἰς ἄλλο καὶ ὕψωθησαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρων καὶ
εἰς ἐξέχοντα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὅτι εἰς τινὰ μέρη τῆς Γῆς ὄστρακα,
σιαγῶνες κητῶν, ὄστα ἐλεφάντων, ἵπποπόταμοι, βῆες, ἔλαφοι καὶ
ἄλλα ζῶα εὐρίσκονται συμμεμιγμένα ὡς νὰ ἐπεσωρεύθησαν ὑπὸ τινος
ἰσχυρᾶς δυνάμεως κατὰ σπασμαδικὴν τινὰ μεταβολὴν τῆς φύσεως,
ὅτι ὁ πυθμὴν τοῦ ὠκεανοῦ ἀνυψώθη διὰ φοβεράς τινος δυνάμεως
σχηματίσας οὕτω μέρος τῆς κατοικουμένης Ἑλλάδος, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους
κατὰ τινὰ χρόνον τὰ ὕψιστα ὄρη ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τῶν ὕδατων. Ὁ-
λαί αὗται αἱ παρατηρήσεις μας πειθοῦσιν ὅτι ταυτὴν ἡ Γῆ παρουσιάζ-
ει πολὺ διαφορὸν θέαμα ἐκεῖνου, καθ' ὃ ἐξῆλθιν ἐκ τῆς πλαστικῆς
χειρὸς ~~ἡ φιλοσοφίας~~ ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.

§. 254. Τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶπομεν, καλύπτει τὰ 2)3 τῆς γῆνης ἐπιφανείας, εἶνε οὐσία βρευστή καὶ διαφανή, εὐρίσκεται εἰς ἀένναον κίνησιν, μεταβάλλεται διὰ τῆς θερμότητος εἰς ἀτμόν, ἀναβαίνει εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ σχηματίζει τὰ νέφη, πίπτει ἀπ' αὐτῶν πάλιν εἰς τὴν Γῆν διὰ τῆς βροχῆς καὶ εἰσέρχεται εἰς αὐτήν, ἀναφαίνεται πάλιν εἰς τὰς πηγὰς τῆς, συνάγεται εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ ἀπ' αὐτῶν φέρεται εἰς τὴν θαλάσσαν, τὴν γενικὴν τῶν ὑδάτων δεξαμενὴν. Ὅταν ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτοῦ ἡ θερμότης γίνεται πάχος, ἔταν δὲ ἔχη ἰκανὴν θερμότητα, ὥστε νὰ διατηρῶνται τὰ μέρια του διακεχωρισμένα, τότε ἀποτελεῖ τὸ καλούμενον νερόν, ἔταν δὲ πάλιν ἡ θερμότης αὐτοῦ ᾗνε ὑπερβολικὴ, μεταβάλλεται εἰς ἀτμόν, ἔταν δὲ πάλιν ᾗνε εἰς τὴν ὑγρὰν του κατάστασιν, τότε τείνει πρὸς τὸ κέντρον τῆς Γῆς· εὐρισκόμενον δὲ ἐπὶ τόπου κατωφεροῦς καταβαίνει πρὸς τὰ κάτω, ἤγουν βρεῖ· μὴ ἔχον δὲ τοσοῦτον κατωφερῆ τόπον, σταματᾷ καὶ ἡ ἐπιφάνειά του εἶνε ἀκρίβως ἐρίζοντιος. Διαρροῦνται δὲ τὰ ὕδατα εἰς τὰ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ τῆς ξηρᾶς.

§ 355. Ὑ δ α τ α θ α λ α σ σ ι α. Τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἶνε καθαρόν, διαυγές, ἀλμυρόν, πικρὸν καὶ ἀχρηστον πρὸς πόσιν· διὰ καθάρσεως ὁμῶς δύναται νὰ γείνη πόσιμον. Τὰ συστατικὰ αὐτοῦ εἶνε ἄλατα, τίτανος, δεξιά μεταλλικὰ καὶ θεῖον. Ἔνεκα τῆς συνθέσεώς του ταύτης ἔχει βαρύτητα κατὰ $\frac{3}{100}$ μεγαλειτέραν τῆς τῶν λοιπῶν ὑδάτων καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς σῆψιν. Τὸ κοινότερον χρῶμα τῆς θαλάσσης εἶνε κυανοπράσινον· ἀλλ' ἐκ τῆς διαφόρου ποιότητος τοῦ θαλασσίου ἐδάφους, ἐκ τῶν παρακειμένων αἰγιαλῶν καὶ ἐκ τῆς ἀντανακλάσεως τῶν νεφῶν παραλλάσσει πολλαχῶς, καὶ συχνάκις ἐκτεταμέναι ἀποστάσεις ἔνεκα ἐνυπαρχόντων πυκνῶν φυτῶν φαίνονται πράσιναι ὡς λειμῶνες. Δὲν ἔχει παντοῦ καὶ πάντοτε τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν, ἥτις ἐξαρτάται ἀπὸ τῆς θέσεως καὶ τοῦ βάθους, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ παραλλάσσει, διότι καὶ ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης παρουσιάζει τὰς αὐτὰς μὲ τὴν ξηρὰν ἀνωμαλίαν. Δὲν δυνάμεθα δὲ ὠρισμένως νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ μεγαλιτέρον βάθος αὐτῆς ἐξισοῦται μὲ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς σφαίρας: Αἱ μεγαλιτεραι βολίδες (καθεταί), τὰς ὁποίας ἐρρίψαν, δὲν ἐφθασαν πλέον τῶν 5. χ. ποδ.

ΣΗΜ. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ἐν καιρῷ νυκτὸς μεταξὺ τῶν τροπικῶν περισταταί ὡς ἀργυροῦν τι ὕψωμα. Εἰς πᾶσαν κωπηλασίαν τὸ κύμασμα τῆς κόπης καὶ ἡ τριβὴ τοῦ διασχίζοντος τὰ κύματα πλοίου γεννᾷ πλῆθος σπινθήρων· ἄλλοτε πάλιν ἡ θάλασσα παρίσταται λευκὴ, ὡς τὸ γάλα, κοκκίνη ὡς τὸ πῦρ, καὶ φεαὶ ὡς ὁ κοινόστρεψ. Αἰτία ἔστων τῶν φαινομένων τούτων κατὰ τὸ μέγα μέρος εἶνε τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ζωφρίων· τὰ ὁποῖα οὐ μόνον ζῶντα, ἀλλὰ καὶ νεκρὰ ἔχουσι τὴν ιδιότητά, ὡς αἱ πυρολαμπίδες, νὰ ἐκπέμπωσι ζωφρην φῶς, ἢ μὲ τὰ διάφορὰ τῶν χρώματα νὰ μεταβάλλωσι τὸ χρῶμα τῶν θαλασσίων ὑδάτων.

§ 356. Τὰ θαλάσσια ὕδατα εὐρίσκονται εἰς ἀένναον κίνησιν, ἀν καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ παρατηρητοῦ βλέπει αὐτὰ ἠρεμοῦνται· αἱ κινήσεις δὲ αὐτῶν εἶνε τρεῖς. α.) ἡ κ υ μ α τ ο ε ι δ ῆ ς, ἥτις προέρχεται ἀπὸ τῶν ἀνέμων, ταρασσόντων τοσοῦτον τὴν θάλασσαν, ὥστε ἀνυψοῦνται κύματα ὡς ὄρη καὶ συγκρουόμενα πρὸ ἀλλήλα κάμνυσι βροντώδεις πατάγους. β.) ἡ π ο τ α μ ο ε ι δ ῆ ς, ἥτις γινομένη ἀπ' Α. πρὸς Δ. προέρχεται ἔνεκα τῆς περὶ τὸν ἄξονα κινήσεως τῆς Γῆς. Ἄγχιον

γεμάτων ὕδατος, στρεφόμενον ἔπωσϋν ταχέως, δύναται νὰ αἰσθη-
τοποιήσῃ τὸ φαινόμενον τοῦτο· καὶ γ'·) ἡ ἀ μ π ω τ ι ς καὶ ἡ π λ η μ-
μ υ ρ ῖ ς, ἤγουν ἡ περιοδικὴ ἀνάθασις καὶ κατάθασις τῶν θαλασίων
ὕδατων ἢ ἡ π α λ ῖ ρ ῥ ο ῖ α, γινομένη κατὰ τὰ παράλια τῶν με-
γάλων Ὀκεανῶν. Οἱ ἐπιστήμονες θεωροῦσιν αἰτίαν τῆς κινήσεως
ταύτης τὴν ἐλκτικὴν δύναμιν τῆς Σελήνης.

ΣΗΜ. Ρεύματα ἐναντία ἀντικρουόμενα συστρέφονται καὶ τὰ δύο κατὰ κάμ-
πύλην γραμμὴν καὶ κάμνουσι τὴν δ ἴ ν η ν ἢ τ ὸ ν θ α λ α σ σ ο σ τ ρ ὸ θ ἰ-
λ ο ν, ὅποιος εἶνε ἡ Χάρυδρις εἰς τὴν Σικελίαν καὶ ὁ Μαελοστρων εἰς τὴν Νορ-
βηγίαν.

§ 357. Ὑδατα τῆ ς ε ξ η ρ ᾱ ς. Τὰ ὕδατα τῶν ὠκεανῶν καὶ
τῆς ξηρᾶς μεταβαλλόμενα διὰ τῆς θερμότητος εἰς ἀτμοὺς ὑψοῦνται
εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ συστήνουσι τὰ νέφη, τὰ ὅποια διαλυόμενα
πίπτουσι εἰς βροχὴν. Τὰ ὕδατα ταῦτα ἐνοσταλάζουσι εἰς τὴν Γῆν
συνάγονται ἐντὸς αὐτῆς εἰς δεξαμενάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκρέοντα
συστήνουσι τὰς διασέβρους πηγὰς. Αὗται εἶνε δι α ρ κ ε ῖ ς μὲν, ἐὰν ἀδια-
λείπτως βέωσι, δ ι α λ ε ἰ π ο υ σ α ἰ δέ, ἐὰν στερεούωσι περιο-
δικῶς, μ ε τ α λ λ ι κ α ἰ δέ, ἐὰν τὰ ὕδατα αὐτῶν περιέχωσι δια-
λελυμένας μεταλλικὰς οὐσίας. Αἱ μεταλλικαὶ ἐνομάζονται καὶ ἰ α-
μ α τ ι κ α ἰ, ἐὰν τὰ ὕδατα αὐτῶν, θερμὰ ἢ ψυχρὰ ὄντα, συντείνωσιν
εἰς ἴασιν νοσημάτων.

358. Οἱ ταπεινοὶ τόποι εἶνε τὰ δοχεῖα τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν συ-
στήνεται βρύακια, τὰ ὅποια ἐνούμενα συστήνουσι τὰ ποτάμια, καὶ
ταῦτα πάλιν ἐνούμενα κάμνουσιν ἐν μέγα βεῦμα, τὸ ὅποῖον ἐνομά-
ζεται ποταμός, ἐὰν μέχρι τῆς εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβολῆς του φυ-
λάττῃ τὸ αὐτὸ ὄνομα. Πᾶς ποταμὸς ἔχει τὴν κοιτὴν του, τὴν δε-
ξιάν καὶ ἀριστεράν ὄχθην του καὶ τὰς ἐκβολὰς του· αἱ ἐκβολαὶ
κεῖνται ταπεινότεραι τῶν πηγῶν. Τὰ ποτάμια, οἱ βρύακες καὶ αἱ
πηγαὶ συστήνουσι τὴν περιοχὴν ἐκάστου ποταμοῦ, ὅστις ἐνομάζεται
καταβρᾶκτης ἐκεῖ, ἐνθα τὰ ὕδατα αὐτοῦ πίπτουσι ἀπὸ τινος ὑψηλοῦ
τόπου ἢ ἀποτόμου βράχου μετὰ σφοδρᾶς καὶ θορυβώδους ἔρμης.
Περὶ τῶν ἐπισημοτέρων ποταμῶν καὶ τῶν πέντε ἡπειρῶν ἰδὲ τοῦς
§ 17, 18, 19, 120, 158, 179 καὶ 190. Α ἰ μ ν α ἰ δέ εἶνε μεγά-
λαι λεκάναι γεμάται ὕδατος καὶ περιεκλεισμέναι πανταχόθεν ὑπὸ
ξηρᾶς οὐσαι δὲ πολὺ μεγάλαι λέγονται θάλασσαί, ὡς ἡ Κασπία·
ἔχουσι δὲ αἱ λίμναι πρὸς τὴν ξηρὰν, ὅποιαν ὁμοιότητα ἔχουσι αἱ
νῆσει πρὸς τὴν θάλασσαν. Περὶ τῶν ἀξιολογωτέρων δὲ τούτων
ἔγεινε λόγος ἀνωτέρω ἐν τοῖς § 15, 120, 157 καὶ 178.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.

§ 359. Π ρ ο ἰ ὶ ὄ ν τ α λέγονται ὅλα ὅσα ἡ Γῆ παράγει ἢ συ-
νεργεῖα ἀνθρωπίνῃ ἢ ἀνευ ταύτης· τὰ πρῶτα ἐνομάζονται τ ε-
χ ν η τ ᾶ καὶ τὰ δευτέρα φ υ σ ἰ κ ᾶ, καὶ ἂν ἦνε ἀντικείμενα ἐμπο-
ρίου, λέγονται ἐ μ π ο ρ ε ῦ σ ι μ α. Πρὸ πάντων ἀξία λόγου εἶνε τὰ
ἐξῆς, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦσι τὰς πλείεστας χεῖρας καὶ εἶνε ἀντικείμενα
τοῦ μεγάλου ἐμπορίου. Ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν εἶνε δ η μ η τ ρ ἰ α-
κ ο ἰ κ α ρ π ο ἰ, εἰς τοὺς ὁποίους περιλαμβάνονται, ἐκτὸς τῶν συνή-
θων, ἡ ὄρυζα καὶ ἡ ζῖα. Ὁ π ῶ ρ α ἰ τόσον αἱ συνθήσεις, ἤγουν μῆλα,
ἀπια κτλ. Ἔσον καὶ οἱ μ ε σ η μ ὄ ρ ι ν ο ἰ κ α ρ π ο ἰ, οἷον κί-

τρα, πορτογάλια, λεμόνια, σῦκα, ἀμύγδαλα, φοίνικες κτλ. Ἐλαίον, ὡσαύτως προϊόν τῶν θερμωτέρων κλιμάτων. Οἶνος, ὅστις ἐκπύεται ἐκ τῶν σταφυλῶν, ἐκ τῶν ὀπίων γίνονται καὶ αἱ σταγίδες. Καφεές, ὅστις φύεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Τεῖ, τὸ ὀπίον γίνεται ἀπὸ θάμνον αὐξάνοντα εἰς τὴν Κίναν καὶ Ἰαπωνίαν. Σάκχαρον, τόσον τὸ γινόμενον ἐκ τοῦ σακχαροκαλάμου, ὅσον καὶ τὸ κατασκευαζόμενον ἀπὸ κοκκινόγυλια. Ἀρώματα, τῶν ὀπίων τὰ καλλίτερα εἶνε εἰς τὴν Ἀσίαν, ὡς καρύδουλλα, μοσχόκάρυα, κιννάμωμον, πέπερι, κτλ. Ξύλα, πρὸ πάντων τὰ πρὸς εὐκοδομήν, καύσιμον καὶ χρωματισμόν. Ταβάκος καὶ κηπὸς, τῶν ὀπίων οἱ καλλίτεροι ἐπιδίδουσιν εἰς τὰς θερμωτέρας χώρας. Λινάριον καὶ κιννάβιον, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ λινὰ πανία καὶ τὸ λινέλαιον. Βαμβάκιον, φυτόμενον ὡσαύτως εἰς τὰς θερμωτέρας χώρας. Ἐκ τοῦ βοσκείου τῶν ζώων εἶνε μέταξα, προερχομένη ἀπὸ τὸν Σηρικὸν σκόληκα, ὅστις ζῆ ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν συκαρινέων. Διφθέρα, ἤγρευ δέρματα ἀγρίων ζώων, οἷον ποντικῶν μῶν ἢ σαρκουρίων, καστόρων καὶ θαλασσιῶν ἐχιδνῶν, τὰ ὀπία ζῶσιν εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα. Κτηνοτροφία, ἣτις θεραπεύει καὶ ἐπιμελεῖται τὰ ὠφελιμώτερα ἡμεραζῶα, οἷον πρόβατα, βόας, ἵππους, χοίρους, πτηνὰ κτλ. Ἀλιεία, ἡ μεγάλη λεγομένη, περιστρεφομένη εἰς τὰς ραινίδας, φαλαίνας, βακαλάον κτλ. Μαργαριτάρια, τὰ ὀπία εὐρίσκονται εἰς τὰς λεγομένας μαργαριτοφόρους κόχλους. Ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν δρυκτῶν εἶνε πολύτιμοι λίθοι, τὸ πολυτιμώτατον καὶ ἀκριβώτατον ἐμπορεύσιμον ἐπὶ τῆς Γῆς, οἷον ὁ λευκὸς ἀδάμας, ὁ ἐρυθροῦς λυχνίτης ἢ ἀνθραξ, ὁ κυανοῦς σάφειρος, ὁ πράσινος σμάραγδος, τὸ κύτρινον πεπάζιον, ὁ ἰσοκρῆς ἀμέθυστος κτλ. Τὰ ὠραιότατα εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀμερικὴν. Μέταλλα, τὰ ὀπία διακροῦνται ἀ.) εἰς εὐγενῆ, οἷα εἶνε ὁ λευκόχρυσος ἢ πλανίνα, ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ ἀργυροῦς καὶ β.) εἰς ἀγενῆ, οἷα εἶνε ὁ χαλκός, ὁ κασίτερος, ὁ μέλυθος, ὁ σιδηρός κτλ. Ἀλάτια, οἷον τὸ ἀμμωνιακόν, τὸ νίτρον, τὸ κοινὸν ἄλας, τὸ ὀπίον λαμβάνεται μὲν ἐκ τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων καὶ ἐξ ἀλικῶν πηγῶν, ἐξορύσσεται δὲ καὶ ὡς δρυκτόν, ἢ στυπηρία, τὰ μάρμαρα κτλ. Φλογιστά, οἷον τὸ θεῖον, τὸ ἤλεκτρον, ἡ ἄσφαλτος καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀνθράκων.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰς πληροφορίες τῶν φυσικοῖστορικῶν ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς Γῆς δρυκτῶν 500 εἶδη, φυτῶν 200 εὐκογένεια, περιέχουσι ὑπὲρ τὰ 28000 εἶδη, καὶ ζῶων μαστοφίρων 700 εἶδη, πτηνῶν 500, ἀμφιβίων 700, ἰχθύων 2500 καὶ μέγα πλῆθος ἐντόμων καὶ σκεληθῶν. Περὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἰδὲ τοὺς §. 3. καὶ ἐξῆς.

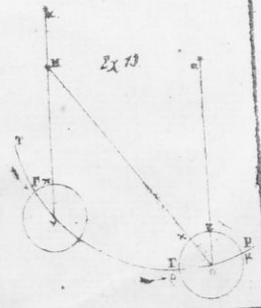
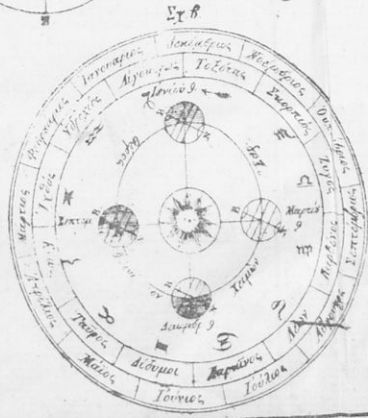
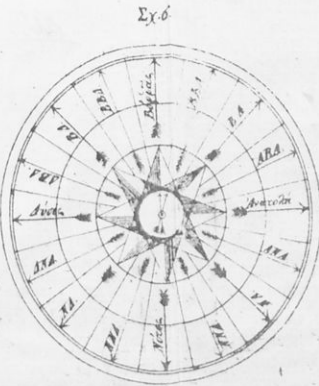
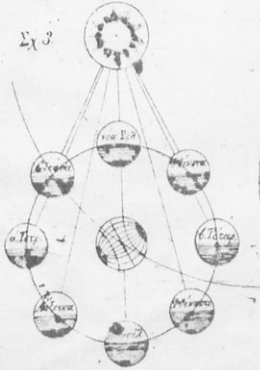
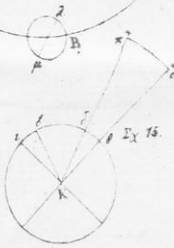
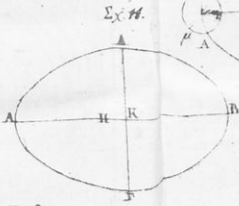
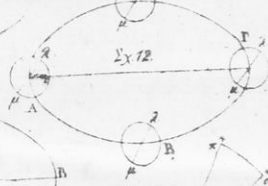
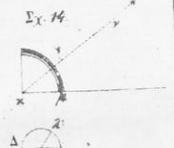
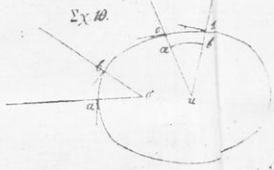
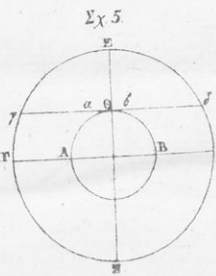
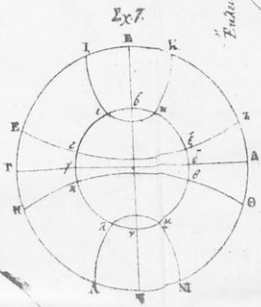
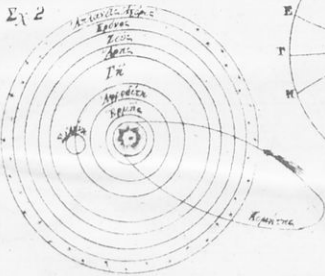
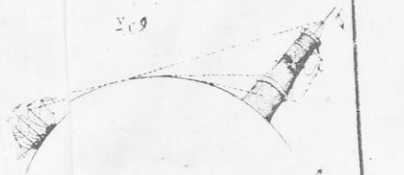
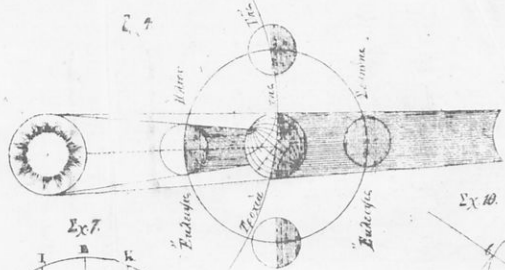
Τ Ε Λ Ο Σ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΕΓΚΡΙΣΙΣ	3	Ἠγερ. Μικροβουρίου	56	Βελγίον	76
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	51	Σερβίας	58	Ὀλλανδία	78
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9	Βλαχ. καὶ Μολδαβίας	59	Ἑλβετία	79
ΝΕΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	11	Ῥωσία	60	Γερμ. Ὀμοσπονδία	81
ΕΥΡΩΠΗ	23	Ἰταλία	66	Ἀυστρία	85
Ἑλλάς	30	Ἰσπανία	69	Πρωσία	87
Ἰνδο-πολιτεία	38	Πορτογάλία	72	Δανία	90
Εὐρωπ. Γεωγραφία	47				92

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Βρετανικαί νῆσοι	94	Καππαδοκία	178	Δακία	240
ΑΣΙΑ	98	Λυκία	178	Παννονία	240
Ασιατικὴ Ῥωσσία	102	Παμφυλία	179	Νωρικόν	240
Τουρκοστάν	104	Κιλικία	179	Ῥαιτία	241
Ἀσιακ. Τουρκία	106	Νῆσοι	180	Οὐδὺνδελικία	241
Ἀραβία	111	Συρία	181	Γερμανία	241
Περσία	113	Φαινίκη	183	Γαλλία	243
Ἀφγανιστάν	113	Παλαιστίνη	183	Ταυρικ. Χερσόν.	248
Βελουδοχιστάν	114	Ἀραβία	187	Εὐρωπ. Σαρματία	249
Ἰνδοστάν	114	Κοχλίας	188	Σκανδιὰ	250
Πέραν Ἰνδία	119	Ἀρμενία	189	Κιμυδικὴ Χερσόν.	251
Σινική αὐτοκρατ.	120	Μεσοποταμία	189	Βρετανικαί νῆσοι	252
Ἰαπωνικὴ αὐτοκρατ	124	Ἀσσυρία	190	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΩΓΡ.	254
ΑΦΡΙΚΗ	125	Βαθυλωνία	190	Περὶ τοῦ συστήματος	
Αἴγυπτος	128	Μηθία	191	τοῦ παντός	255
Νουβία	130	Σουσιανή	191	Περὶ τοῦ ἡλιακοῦ συ-	
Ἄδουσιναί	131	Περσίς	192	στήματος	257
Παραλ. Βαρβ.	132	Καρχαονία	192	Περὶ τῶν ἐπὶ τῆς οὐ-	
Ἐρημος Σαχάρα	134	Ἑγκανία	193	ρανίας καὶ γήινης	
Σενεγαμβία	135	Ἄρις	193	σφαίρας νοσημένων	
Ἄνω Γουινέα	136	Δραγγιανή	193	σημείων καὶ γραμ-	
Κάτω Γουινέα	137	Ἀραχουσία	193	μῶν	264
Σουδάν	138	Γεδουσία	194	Περὶ σχήματος τῆς	
Καπρέρια	138	Σαγδιανή	194	Γῆς	268
Καπλανδία	139	Βαντριανή	194	Περὶ μεγέθους τῆς Γῆς	270
Μοζαμβίκη	140	Ἀσιατ. Σαρματία	195	Περὶ κινήσ. τῆς Γῆς	271
Ζαγγουεβάρη	140	Σουβία	195	Φαινόμενα ἐκ τῆς πε-	
Παραλ. Διάνου	141	Ἰνδική	196	ρὶ τὴν ἄξονα κινή-	
Νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς	141	Χώρα Σινῶν	197	σεως τῆς Γῆς ἐρημ-	
ΑΜΕΡΙΚΗ	142	Ἀφρ. Η ΔΙΒΥΗ	197	νησόμενα	270
ΒΟΡ. ΑΜΕΡΙΚΗ	143	Αἴγυπτος	198	Φαινόμενα ἐκ τῆς	
Ἀρκετικαὶ χῶραι	143	Λιβησία	200	περὶ τὴν Ἥλιον περι-	
Βρετανικὴ Ἀμερικὴ	146	Λιβύη	202	φορᾶς τῆς Γῆς ἐρ-	
Ῥωσ. Ἀμερικὴ	148	Ἰδίως Ἀφρικὴ	203	μνησόμενα	277
Ἡνωμ. Πολιτεῖαι	149	Νουμιδία	204	Περὶ τοῦ διὰ τοῦ Γεω-	
Μεξικόν	151	Μαυριτανία	205	γραφικοῦ μήκους	
Κεντρικὴ Ἀμερικὴ	152	ΕΥΡΩΠΗ	205	καὶ πλάτους προσ-	
Δυτ. Ἰνδίαὶ ἢ Ἀντίλλ.	153	Ἑλλάς	206	διορισμοῦ τῆς θέ-	
ΝΟΤ. ΑΜΕΡΙΚΗ	154	Θεσσαλίς	207	σεως ἐκάστου τό-	
Κολομβία	155	Ἀχαρνανία	208	που	279
Περοῦ	156	Αἰτωλία	208	Περὶ τῆς διαίρεσως	
Βολιβία	157	Δωρίς	209	τῆς γήινης επιφα-	
Χιλή	158	Ρωκίς	209	νείας εἰς ζώνας καὶ	
Ἀργεντίνις	159	Λοκρὸς	210	κλίματα	282
Γουιάνη	160	Βοιωτία	210	Περὶ τῶν θέσεων τῆς	
Βρασιλία	160	Ἀττικὴ	212	σφαίρας καὶ τῆς θέ-	
Παταγονία	161	Πελοπόννησος	213	σεως καὶ σκιάς τῶν	
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	161	Ἀχαία	214	κατοίκων τῆς Γῆς	284
Δυτικὴ Αὐστραλία	162	Σικωνία	214	Περὶ τῶν γεωγραφι-	
Νότιο Αὐστραλία	164	Κορινθία	214	κῶν σφαιρῶν καὶ	
Βόρειος Αὐστραλία	165	Ἠλεία	215	πινάκων	286
Ἀνατολικὴ Αὐστραλ.	166	Ἀρκαδία	216	Περὶ προβλημά-	
ΑΡΧΑΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦ.	167	Ἀργολίς	216	των	289
ΑΣΙΑ	171	Δακωνικὴ	217	ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦ.	296
Ἑλλάσων Ἀσία	171	Μεσσηνία	218	Περὶ τῆς ἀτμοσφ.	296
Μυσία	171	Νῆσοι	218	Περὶ τῆς ξηρᾶς	299
Λυδία	173	Ἠπείρος	222	Περὶ τῶν ὑδάτων	301
Καρία	174	Μακεδονία	223	Περὶ τῶν προϊόντων	302
Βιθυνία	175	Θράκη	225		
Παφλαγονία	176	Μοισία	227		
Πόντος	176	Ἰταλία	228		
Φρυγία	176				

ΚΩΣ ΟΥΣΗ

Αρ. 46

Κ

ΚΙ Η
ΑΙ ΟΡΟΝ

ΣΑΤ

Μαργαρίτα

Handwritten text, possibly a signature or name, appearing as "K...".

Handwritten text, possibly a signature or name, appearing as "K...".

178

83

82

18

